

CÍRKEVNÍ ROK.

Kniha naučná
pro každý stav i věk,
obsahující

na každý den několik životopisů světcův a světic
Páně a všechny slavnosti, neděle, svátky i výroční
památky církevní dle kalendáře Českého.

Sepsal
BENEŠ METHOD KULDA,
sídelní kanovník Vyšehradský.

~~~~~  
*Díl čtvrtý.*  
~~~~~

MĚSÍC ČERVEN A ČERVENEC.

V Praze 1880.

Nákladem spisovatelovým. — Tiskem B. Stýbla.

Číslo 2369.

Dílo to schvalujeme, a hojného zdaru při tomto bohumilém podniknutí přejeme.

Z knížecí arcibiskupské konsistoře
v Praze dne 11. dubna 1877.

Küffer, v. r.
generální vikář.

Hora, v. r.
kancléř.

Měsíc červen.

Slavnost Božího Těla.

Ve čtvrtek po nejsvětější Trojici Boží.

Při poslední večeři Velikonoční před samou výkupnou smrtí Svou ráčil Pán Ježíš ustanoviti nejsvětější Svátost oltářní. „Vzav chleb díky činil a lámal a dával učeníkům Svým řka: Totoť jest tělo mé, které za vás vydává se; to čiňte na mou památku. Tak i kalich, když povečeřel řka: Tentoť jest kalich, nová úmluva v mé krvi, kteráž bude za vás vylita.“ Luk. 22, 19. 20. Tato památka Těla Božího v nejsvětější Svátosti pod spůsobami chleba a vína koná se za rozkazem Kristovým od počátku v Církvi katolické každého dne při každé mši svaté. Poněvadž ale nejsvětější Svátost oltářní, Boží Tělo, jest takorůž středem a jádrem všech svátostí a všeho náboženství křesťanského, poněvadž nejsvětější Svátost oltářní, Boží Tělo, jest hlavním a nevývázným pramenem největších milostí Božích, ješto pod spůsobami chleba a vína chová v sobě samého Dárce všech milostí, Boha a Spasitele našeho Jesu Krista: proto právem v Církvi Páně příhodným časem povstala zvláštní a nejskvělejší slavnost Božího Těla, která se koná ve čtvrtek po nejsvětější Trojici, nebo také v neděli po čtvrtku tom, an na Zelený čtvrtek, kdy Kristus Pán nejsvětější Svátost při poslední večeři Velikonoční ustanovil, památka ustanovení toho nemůže dosti radostně konati se za příčinou církevního smutku pro umučení Páně.

Tato zvláštní slavnost Božího Těla povstala za třináctého století. V Lutichu, znamenitém městě Belgickém východně od

Bruselu, žila nábožná jeptiška Juliana ¹⁾, jížto se ve vidění nadpřirozeném několikráte objevil měsíc v plném lesku, ale po jedné straně poněkud zatemněný. I prosila Boha, aby jí poznati dal význam toho vidění. Dáno pak jí vnuknutí, že posavadní nedostatek zvláštní slavnosti ke cti nejsvětější Svátosti poněkud zatemňuje spanilý lesk Církve Páně. Juliana vypravovala o tomto zjevení svém několika mužům nábožností a učeností proslulým, jmenovitě Jakobovi Troyeskému, arcijahnu v Lutichu, napotomnímu papeži Urbanu IV., a Hugonovi, provinciálu Dominikánskému. Oba tito výtečníci naléhavě prosili Roberta, biskupa v Lutichu, aby zavedl slavnost tu. Biskup Robert ochotně nařídil slavnost Božího Těla roku 1246. pro celé biskupství své ²⁾. Ješto pak biskup ten brzo zemřel a nová slavnost se potkávala s odporem, nebylo by se nařízení jeho uskutečnilo, kdyby nebyl provinciál Hugo, mezitím od papeže kardinálem a legátem v Německu jmenovaný, do Lutichu přišel a rozkázal, aby slavnost Božího Těla co nejskvěleji konala se netoliko v Lutichu, ale také ve všech chrámech doзору jeho podřízených. Krom toho řízením Božím stal se arcijahen Lutišský, Jakob z Troyesu, papežem pod jménem Urbana IV., jenž událostí zázračnou povzbuzen byv přikázal, aby slavnost Božího Těla každoročně po osm dnů slavila se po veškerém oboru křesťanském.

Papež Urban IV. byl totiž ještě na vahách, má-li slavnost Božího Těla, v biskupství Lutišském již zavedenou, předepsati také pro veškeru církev katolickou. Když pak léta Páně 1264. v Orvietu ³⁾ sídlil, vylil kněz v sousedním městečku Bolseně při mši svaté kapku vína konsekrovaného z kalichu, a chtěl poklések svůj tím způsobem utajiti, že rychle složil korporále, svěcené lněné roucho pod kalichem a pod svatou hostií, na kteréž byla upadla kapka vína konsekrovaného. Avšak ihned s hrůzou zpozoroval, že vylitá kapka vína konsekrovaného celým korporálem pronikla, a všude okrouhlé krvavé známky v podobě hostie způsobila. Zázračná událost ta přiměla papeže Urbana IV. k tomu, že už neváhal, ale ustanovil slavnost k uctění pravého Těla

¹⁾ Blahoslavená Juliana Kornelionská dne 6. dubna. — ²⁾ U Bollandistů ke dni 5. dubna. — ³⁾ Orvieto, biskupské město v okolí Římském nad Paglion.

a pravé Krve Krista Ježíše v celé Církvi křesťansko-katolické. Ono korporále doposud v úctě chová se v biskupském chrámě Orvietském, a zázračnou událost „mše svaté v Bolseně“ zobrazil Rafael mistrovským štětcem svým ve Vatikanu¹⁾.

Avšak papež Urban IV. brzo v Pánu zesnul, a tudíž zůstala jeho bula o slavnosti Božího Těla neprovedena až do roku 1311., kdy papež Klement V. v synodě Vienneské znova přísně nařídil, aby slavnost Božího Těla všude svétla se.

Hlavní částí slavnosti Božího Těla po zpívané mši svaté jest průvod s nejsvětější Svátostí v monstranci nesenou pod nebesy. Průvod, přízniva-li jest povětrnost, koná se za největší církevní nádhery mimo kostel pod širým nebem ke čtyřem oltářům k tomu konci postaveným, a májkami, kvítím, obrazy a rozžehnutými svícemi okrášleným. U každého oltáře čte se z jednotlivých svatých evangelíí ona částka, kteráž hlásá ustanovení nejsvětější Svátosti. U každého oltáře říkají se také krátké modlitby a uděluje se požehnání. Kudy průvod za velebného hlaholu všech zvonů se běfe, křesťané na kolenou klanějí se Bohu svému v nejsvětější Svátosti, domy vzdělaných a věrných katolíků ozdobeny jsou kvítím, zelenými věnci, májkami, koberci, prapory, rozličnými posvátnými obrazy a nezřídka i svícemi hořícími za okny. Kněží před nejsvětější Svátostí a přední občané za ní mají v rukou rozžehnuté svíce. Družičky v bílém rouchu a s věnci na hlavách sypou před nejsvětější Svátostí kvítí z košíčků neb šátků svých. Celá cesta bývá pokryta travou. Spolky řemeslnické, bratrstva a všeho druhu jednoty účastní se průvodu s prapory kvítím ozdobenými. Přemnozí nesou věnečky, jež byl žehnající kněz přiložil k monstranci na oltáři postavené. Vojsko, ozbrojené měšťanstvo a za doby novější i spolky vysloužilcův vojenských, spolky hasičův, buď doprovázejí, buď oslavují způsobem svým nejsvětější Svátost mimo nesenou. V městech zvyšují slavnost rány z děl neb z mozdířů. Dítky školní,

¹⁾ Vatikan jest nejrozsáhlejší palác papežův Římských, v jehož levém křídle v druhém poschodí nalézají se pověstné stěnomalby dle výkresů Rafaelových, odkudž i loggiemi Rafaelovými slují. Odtud vchází se do čtyř pokojů Rafaelových, „stanze di Raffaele,“ jenž ozdobeny jsou nejslavnějšími Rafaelovými malbami obmítkovými, a mezi těmi jest také obraz „mše svaté v Bolseně.“

študující mládež s učitelstvem a s professory, a veškeren lid modlí se nebo zpívá písně o nejsvětější Svátosti, kteréž doprovází hudba dojemná.

Po celý týden vystavuje se nejsvětější Svátost při mši svaté a při odpoledních službách Božích, a věřící přinášejí každého dne nasbírané byliny a květiny ve věnce spletené nebo v kytky svázané, aby kněz dotknul se jimi ctihodné monstrance. Rostlin těch pak s důvěrou zbožnou v Krista Boha užívají v rozmanitých potřebách domácích, ku kterémuž konci odnášejí sobě také po průvodu dokončeném větvičky ze stromků čili májek postavených kolem oltářův.

Při slavném průvodu Božího Těla zpívá sbor pěvcův kostelních jazykem latinským, a lid jazykem národním přepamátne písně, kteréž „učitel anjelský,“ svatý Tomáš Akvinský (nar. 1225, † 1274), k rozkazu papeže Urbana IV. byl složil. Z pěti hymnů těch klademe zde dva v překladu českém¹⁾.

Pange lingua gloriosi corporis.

Chvalte ústa předústojnou
Svátost Těla v závodu;
chvalte Krev, již láskou hojnou
pro člověka svobodu
ráčil v obět bohakojnou
vylit Král všech národů.

Nám dán v podíl, nám se zrodil
z Panny vadou nejaté;
jako poutník světem chodil
seje símě přesvaté,
a Svůj život doprovodil
divem lásky bohaté.

U svatého s bratry stolu
posléze když stoloval,

¹⁾ Hymny církevní od Frant. Sušila, professora theologie v Brně. Druhé vydání 1859, strana 113 a 115.

po starém když řádu spolu
s nimi jest byl hodoval:
dvanáctě apoštolů
v stravu sám Se věnoval.

Slovo Tělo mění slovem
chléb tu v Těla jestotu,
a v Krev víno v divu novém,
ač duch má v tom mrákotu;
o tom skutku opravdovém
víra dává jistotu.

Svátosti té neskonalé
čiňme vroucně poklonu;
ustup řádstvo zastaralé ¹⁾
Novému teď Zákonu;
sile smyslů nedozralé
sejmi víra oponu.

Otce, Syna po oboru
ctěme s vroucnou útrobou,
rozléhej se k nebes dvoru
chvála slavnou způsobou;
buď i Duch ctěn od Svých tvorů,
Jenž pochází od obou.

Lauda Sion Salvatorem.

Chval Sione Spasitele ²⁾,
Pastýře a Voditele
písněmi a prozpěvy;
co sil stačí, veleb Krále,
žádná píseň dokonale
chválu Jemu nezjeví.

¹⁾ Řádové Starého Zákona přestali, když Pán Ježíš nový řád ustanovil v Zákoně Novém. — ²⁾ Sion, hora, na níž větší díl Jerusaléma vystaven; tudíž Jerusalém zván jest Sionem. Tuto rozuměj Církev svatou, jejíž náznamem bylo město Jerusalém.

Příčina se důležitá
 ku chvále dnes tobě skytá,
 věčného chléb života;
 při posledním chléb ten stolu
 dvanáctery apoštolů
 dala věčná Dobrota.

Pějme chválu libohlasnou,
 a tu radost duše jasnou
 uslyš hvězdná výšina;
 dne se toho pamět koná,
 v němžto nejdřív bezúhonná
 dána tato hostina.

U té nové u večeře
 novým řádem konec beře
 Velkonoci staré moc;
 novému zvyk dávný řádu,
 stín ustoupá pravdě vládu,
 světlem mizne tmavá noc.

Co tam Kristus uštědřoval,
 to vždy činit přikazoval
 ku Svě věčné paměti;
 proto, jak jí poručíno,
 dává Církev chléb a víno
 k spasitelné oběti.

Naučení se nám dává,
 že se Tělo z chleba stává,
 z vína pak Krev předrahá.
 Čeho smysl nepojímá,
 toho právě víra přímá
 pokorou svou dosahá.

Pod rozdílnou pod způsobou,
 pouhým znakem, pouhou dobou
 důstojná věc bytuje.

Od stravy se nápoj dělí,
pod každou však Kristus celý
pod působou obcuje.

Od beroucích nerozdvojen,
nerozlámán, nerozpojen,
v celosti se požívá;
na tisíce jich Ho berou,
ale všickni stejnou měrou,
aniž se kdy strávit dá.

Dobrý, zlý z těch béře hodů,
následky však různých rodů,
zhouby, spásy odtad jdou;
zlým hod k zhoubě, dobrým k spáse,
viz, jak různá podává se
účasť jednou příčinou.

A když Svátost ta se drobí,
každá částka sobě sobí
celou Svátost přesvatou;
spůsobá se jenom láme,
Svátost ale celou máme
s převelebnou podstatou.

Aj chléb svatých nebešťanů¹⁾
stal se stravou pozemšťanů,
synům v podíl pravý dán;
prorokován v Isákovi,
předvěstován v beránkovi,
v maně svaté předvídan²⁾.

¹⁾ Anjelové Boží z Krista všelikou oblahu svou čerpají. — ²⁾ Isák byl obrazem Páně, poněvadž sám neal dříví na horu, na kteréž měl v obět dán býti, jak Pán kříž Svůj nesl. Beránek Velikonoční za Starého Zákona byl náznakem Krista za člověčenstvo obětovaného. Mana na poušti Israelitům daná byla obrazem nejsvětější Svátosti oltářní.

Dobrý Vůdce, pravý chlebe,
 živ nás s nebe, dej nám Sebe,
 dej zřít věčnou slávu nám;
 Ty, jenž vše ví a vším vládá,
 pas nás, ovce Svého stáda,
 k hodům veď nás ve Svůj chrám.

Každý katolický křesťan má se mimo nepřemožitelnou překážku účastniti slavného průvodu Božího Těla, aby veřejně osvědčil svou pevnou a nezvratnou víru ve skutečnou přítomnost Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti, vážně připomínaje sobě před důležitý výrok Spasitele řkoucího: „Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem Svým, jenž jest v nebesích; kdožby pak zapřel mne před lidmi, zapřím i já ho před Otcem Svým, kterýž jest v nebesích.“ Mat. 10. 32, 33. Kdožkoli nemůže účastniti se průvodu slavného, má alespoň v čas průvodu toho soukromou modlitbou uctiti Boha Jesu Krista.

Každý katolický křesťan má se účastniti slavného průvodu Božího Těla, aby Ježíši Kristu veřejně před celým světem díky vzdal za ustanovení nejsvětější Svátosti, a příkladem svým aby k poznání pravdy přivedl svedené a pobloudilé bratry i sestry. O tom vyslovil se svatý sněm Tridentský¹⁾ naproti bludařům šestnáctého století takto: „Nejvýše slušno jest, aby ustanovení byli jistí dnové posvátní, kdy všickni křesťané ozvláštním a vzácným osvědčením projevují vděčnou a pamětlivou mysl k společnému Pánu a Vykupiteli za tak nevyslovitelné a věru Božské dobrodiní, jímžto představuje se vítězství a sláva Jeho smrti. A takovým způsobem zajisté náleželo vítězné pravdě vítězství slaviti nade lží a bludem, aby protivníci její, vidouce takovou slávu a radost celé Církve, buď oslabeni a zlomeni zmizeli, buď studem dotknuti a zastrašeni přicházeli znenáhla k rozumu.“

Každý katolický křesťan má se účastniti slavného průvodu Božího Těla, aby Kristu Ježíši, pokud možno, náhradu dal za mnohé nedbalosti a neúcty, jichžto sám dopustil se z křehkosti lidské při mši svaté nebo při svatém přijímání, a jichžto Kristu Pánu

¹⁾ Sess. 13. cap. 5. de Eucharistia.

spůsobují křesťané vlažní a malověrní, jakož byl důmyslně pravil papež Urban IV., ustanovitel velebné slavnosti Božího Těla.

Slavnost nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše.

V pátek po slavnosti Božího Těla.

Viz: Blahoslavená Markéta Maria Alacoque, dne 17. října.

Dne 1. června.

I. Svatý Eugen (Blahorod) I., papež.

Svatý Martin I., papež ¹⁾, statečně hájil pravou víru křesťanskou proti bludařům Monothelitům, a neohroženě opíral se záhubným záměrům císaře Konstansa II., kterýž jej násilně z Říma do vyhnanství odvezti dal roku 653. Císař způsobem panovníkův v říši Východní obvyklým vtíraje se rozhodně do věcí církevních, prohlásil, že papež Martin I. sesazen jest s apoštolské Stolicе, a přikázal duchovenstvu Římskému, aby zvolilo nového papeže. Duchovenstvo právem zdráhalo se až do 8. září r. 654. vykonati nepřislušné nařízení císařské. Avšak, obávajíce se, žeby týž císař mohl Církvi vnutiti papeže bludům oddaného, kdyby déle odporovali, zvolili Eugenia I., rodem Římana, jenž od mladosti své byl členem duchovenstva Římského, a jehož mírnost, přívětivost, dobrot a srdce, štědrost a bezúhonný život s velikou chválou potkává se u dějepiscův. Eugen moudře a právně považoval se toliko za náměstka posud žijícího zákonitého papeže Martina I. Když pak papež Martin útrapami a hladem ve vyhnanství s korunou mučnickou odešel do života blaženého, spravoval Eugen Církev Boží jako pravomocný nástupce svatého Petra ke cti nejvyšší důstojnosti papežské, a k užitku svěřencův svých. Jako otec laskavý pečoval o duchovenstvo podřízené, a o chudé i nuzné, kteréž za živa i před smrtí svou hojně opatroval z důhodů církevních, maje za to, že nemůže lépe

¹⁾ Svatý Martin, papež, dne 11. listopada.

vynaložiti církevní jmění, leč když ho skrze ruce chudobných a potřebných uloží v pokladně věčné s úroky duchovními.

Jak mile povýšen byl na Stolicí apoštolskou, vypravil jednatele své do Cařihradu, aby spůsobil sjednocení Církve rozštěpené. Avšak vyslanci ti nechali se omámiti Petrem, chytrým patriarchou Cařihradským, přijali temné a zadrhlé vyznání víry od něho za vyznání pravověrné, a vešli s ním v obcování církevní. Když ale ono klamné vyznání víry v Římě v kostele Panny Marie u Jeslíček ¹⁾ veřejně bylo přečteno: duchovenstvo a veškeren lid shromážděný poznali dvojsmyslné výrazy, jimiž lstivý patriarcha Cařihradský bludy své chtěl zakřídovati. Rozhněvali se a zavrhlí ono vadné vyznání víry. Hlučně žádali papeže Eugenia, jenž s nimi souhlasil, aby dříve neobětoval mši svatou, pokud by se nezavázal, že zavrhne a odsoudí onen list bludaře Petra Cařihradského. Papež milerad naplnil žádost projevenou.

Eugen I. papežoval dvě léta, osm měsíců a dvacet devět dnů. Šťastně v Pánu skonal dne 1. června roku 657. Jeho tělo odpočívá v chrámě svatého Petra, knížete apoštolského.

2. Svatý Fortunat, kněz italský.

V bývalé papežské delegaci Spoletské v Italii ctí a vzývá se svatý Fortunat kněz, jenž duchovní úřad svůj horlivě zastává a živil se ruční prací. Ješto velice liboval sobě v chudobě a ve střídmosti, zbývalo mu z výdělků tolik, že mohl hojně podporovati nuzné a chudé. Jednoho dne konaje práci polní našel dva peníze, které zdvihl a uschoval. Za hodnou chvíli přišel k němu žebrák prosící. Kněz Fortunat nemaje ničeho a zapomněv na peníze nalezené pravil mu, že mu něco dá, jak mile přijde domů. Žebrák ale nepřestal úpěnlivě prositi. Fortunat zpomněl si na peníze a hned mu je dal říka: „Bratře, kup sobě, čeho potřebuješ.“ Žebrák zpouzel se peníze zlaté vzíti, ale kněz Fortunat vnutil mu je a dal se opět do práce své. Za velikou štědrost k chudým bylo s ním patrné požehnání Boží po celý život až do smrti šťastné okolo roku 400.

Nad hrobem jeho, proslaveným záznaky velikými, dal vojenský

¹⁾ Nyní S. Maria Maggiore.

důstojník Sever vystavětí skvostný kostel, když byl na přimluvu svatého Fortunata zázračně propuštěn z vazby nezaviněné.

U kostela toho pak povstal klášter Františkánský.

3. Svatí Pamfil, kněz, spisovatel, Valens, Pavel, Porfyr a Seleuk, mučeníci Cesarejští.

Svatý Pamfil narodil se v Bajrútu ¹⁾ z rodičův bohatých a vzácných. Studoval nejprve v Bajrútu, pak v Alexandrii. V Cesaree Palestinské byl na kněžství vysvěcen. V městě tomto ubytoval se. Chudinu hojně podporoval, vědu křesťanskou horlivě zveleboval a v Cesaree založil knihárnu. Sebral mnoho knih starších spisovatelů křesťanských. Vlastní rukou přepsal několik spisů Origenových. Rukopisové jeho známi byli ještě za času svatého Jeronýma. Svatý Pamfil zařídil v Cesaree také školu křesťanskou, v níž i sám vyučoval. Mnoho pohanů obrátil na víru křesťanskou.

Roku 307. byl jat, mučen a uvězněn. I v žaláři spisoval knihy. Zůstaviv potomstvu také několik listů čili dopisů, zemřel smrtí mučnickou léta Páně 309.

Firmilian, císařský náměstek v Palestině, z vězení na soud svůj pohнал kněze Pamfila, Valensa, staříckého jahna Jerusalémského, a horlivého křesťana Pavla. Porfyr, věrný a výborný služebník Pamfilův, jak mile uslyšel, že pán jeho na smrt odsouzen jest, prosil Firmiliana, aby mu dovolil pochovati těla mučníkův. Firmilian tázal se ho: „Jsi-li i ty křesťanem?“ — Porfyr nezapřel, ale odhodlaně odpověděl: „Jsem křesťanem.“ Za to byl nemilosrdně mučen a za živa upálen.

Setník Seleuk, rodem z Kapadocie, oznámil svatému Pamfilovi v žaláři, do něhož zatím odveden byl, jak zmužile jeho sluha Porfyr pro Krista zemřel. Že pak Seleuk uvězněné křesťany políbil, byl i on jat, souzen a stát.

I mnoho jiných křesťanů odpraveno bylo ²⁾. Konečně došlo i na svatého Pamfila. Soudce Firmilian rozkázal, aby těla

¹⁾ Bajrút, Beirut, u Řeků Beritos, prastaré město v Syrii mezi Sidonem a Tripolím. Bývalo znamenitým přístavem Féniciánů, a později osadou Římskou pod jménem „Julia Felix.“ — ²⁾ Svatý Theodul a Julian, dne 17. února.

svatých mučeníků zůstala nepohřbena dravcům na pospasy. Teprve čtvrtého dne podařilo se křesťanům odnesti a pochovati je.

4. Svatý Agapet, mnich Kyjevský.

Svatý Agapet Antonijem opatem postřižený žil na počátku společně s mistrem svým v jedné pečeře (jeskyni). Pozoroval život a spravoval se příkladem jeho. Později vstoupil do společnosti bratří mnichů v kláštere, a vynikal plněním řeholy tou měrou, že mu Bůh propůjčil dar uzdravování nemocných. Onemocnělým mnichům přeochoťně sloužil a je léčil. Hojil a léčil nemocné bylinami, jimiž se živil, a jež modlitbou činil za pomoci Boží léčivými. Z celého města Kyjeva přiváděli k němu nemocné, kteříž od něho zdraví odcházeli.

I stalo se, že Vladimír Monomach¹⁾, toho času kníže Černihovský, upadl v nemoc těžkou. Povoláný lékař nevěděl pomoci žádné; proto žádali Jana opata, aby bez odkladu poslal Agapeta ke knížeti. Agapet, jenž nikdy nepřekročil prahu klášterního, nešel, ale poslal mu byliny své. Jak mile jich Vladimír okusil, ihned vyzdravěl. Odebral se do kláštera, aby poděkoval uzdraviteli svému. Avšak Agapeta ani nespatriv, položil mu ke dveřím veliké dary a vrátil se domů. Darů těch Agapet ani se nedotkl, neboť uzdravoval každého zdarma, a proto nazývali ho „Bezplatným.“²⁾ Doživ se velikého stáří za kázně a kajicnosti nejtnžší, šťastně v Pánu zesnul dne 1. června r. 1095.

Dne 2. června.

1. Svatí Marcelin a Petr, mučníci Římští.

Petr, maje nižší posvěcení exorcisty, zaklinače a vymětače zlých duchů, byl Serenem, soudcem Římským, do žaláře odveden pro neohrožené vyznávání a hájení svaté víry křesťanské

¹⁾ Vladimír Vsevolodovič Monomach, nar. r. 1052., byl nejprve knížetem Smolenským, potom od roku 1078. i Černihovským, a od r. 1113. velkým knížetem Kyjevským; † 1125. — ²⁾ „*Ἀνάργυρος*“ t. j. bez stříbra, bez peněz, bez platu.

v čas pronásledování křesťanův za císařův Diokleciana a Maximiana (284—305). Petr modlitbou vyprostil z moci zlého ducha Paulinu, dceru žalářníka Artemia¹⁾. Následkem zázraku toho rodiče děvy té s veškerou rodinou a s mnohými příbuznými uvěřili v Boha Jesu Krista, a Petr přivedl je ke knězi Marcelinovi, jenž je křestem svatým přijal do Církve Boží.

Dozvědév se o tom soudce Seren, ihned Petra a Marcelina k sobě povolal, je urputně káral, a jim ukrutnými tresty vyhrožoval, neodřeknou-li se Krista.

Kněze Marcelina, jenž mu jako křesťan neohroženě odpověděl, kázal Seren pěstí bít, a od Petra odloučeného a ze šatů svlečeného dal ho uvrhnouti do žaláře, kterýž vystlán byl střepinami skleněnými. Tam nechal jej bez jídla a beze světla. Také Petra poručil sevřítí okovy nejtuzšími. Vida pak Seren soudce, že oběma vyznavačům Kristovým útrapy a muky dodávají tím větší zmužilosti a stálosti ve víře, dal jim hlavy sraziti. Takovýmto způsobem oba vydali slavné svědectví o Kristu Ježíši.

2. Sv. Erasim (Erazim, Erasmus), biskup Formijský, mučovník.

Svatý Erasim (Erasmus) byl za spolucísařů Diokleciana a Maximiana biskupem ve Formiách v Campaně, jak nazývali za těch dob okolí města Říma, kteréž bývalo takorba květoucí zahradou, ale časem častými záplavami řeky Tibery a zhoubnými válkami obrátilo se v neúrodnou poušť. Částí Campaně té byla také krajina Latinská, na jejíž hranicích rozkládalo se město Formiae.

Dříve byl Erasim biskupem v obvodu patriarchátu Antiochijského, a mnoho vytrpěl pro víru křesťanskou v městě Antiochii, pak v Sirmiu, v nynější Mitrovici, v bývalé Pannonii, kde nejednou císařové Římské přebývali v paláci svém. Konečně odešel do Italie a usadil se ve Formiách jako biskup. Tam dosáhl slavné koruny mučnické, byv dříve podroben mukám všemožným. Byl jest mrskán a holemi bit, hořící pryskyřicí, sirou, roztaveným olovem, vroucí smolou, rozpuštěným voškem a vařícím olejem poléván; ale všecko to nikterak na těle

¹⁾ Svatí: Artemius, Kandida a Pavlina dne 6. června.

a na zdraví neublížilo jemu. Zázrak ten otevřel oči mnohým pohanům, a ti obrátili se ke Kristu. Svatý Erasim pak spoutaný těžkými železnými okovy opět odveden byl do žaláře, z něhož jej anjel zázračně vysvobodil.

Zase jej polapili a k rozkazu císaře Maximiana v biskupském sídle ve Formiách rozmanitým způsobem trýznili. Biskup Erasim statečně přestál i muku broznou, kterouž mu připravili kati rozžhaveným měděným živůtkem, do něhož sevřeli mu tělo. Ješto pak přemnoží, vidouce to, utvrdili se ve víře, jiní pak obrátili se na víru křesťanskou, byl Erasim konečně usmrčen.

Slavnému mučensku Erasimovi dává svědectví v listech svých svatý papež Řehoř I.,¹⁾ a svatý Placid, žák svatého Benedikta, vypravující o klášteřích a kostelích ke cti svatému Erasimu věnovaných a zasvěcených.

Za času papeže Řehoře I. odpočívalo tělo svatého mučníka Erasima v biskupském chrámě ve Formiách. Když pak za devátého století Saracenové město to oblehali a rozbořili, přenešeno bylo tělo jeho do Gaety. Částčky z těla svatého Erasima obdržela ku prosbám svým i mnohá jiná města Italská a jinozemská.

Svatý Erasim vyzývá se jako patron v bolestech života vůbec a rodiček zvlášť. Počítaje se do počtu čtrnácti svatých Pomocníků²⁾ v některých zemích ctí se také jako mocný orodovník u Boha v čas nakažlivých nemocí zvířat domácích.

3. Svatí Sanktus (Svatoň), Maturus, Attalus, Blandina, Biblisa, Alexander lékař a panic Pantik, mučeníci Vienneští.

Za panování Římského císaře Marka Aurelia³⁾ roku 177. vypuklo krvavé pronásledování křesťanů a rozšířilo se po veškeré

¹⁾ Epist. I. 8, 24. edit. Maur. — ²⁾ Čtrnáct svatých Pomocníků dne 4. prosince. — ³⁾ Antoninus Philosophus (Marcus Annianus Verus Aurelius) obyčejně Marcus Aurelius, narodil se v Římě 26. května 121. Adoptován císařem Antonínem Piem, nastoupil vládu společně s Verem. Panoval 161—180. Nabýv výtečného vzdělání stal se Stoikem, vládl moudře a spravedlivě, ale pohanská pověrčivost jeho dala se od lidu a mudrců pohanských poštvaťi proti křesťanům, kterým připisovány všeliké nehody valící se na říši Římskou.

říši. Ve Vienně a v Lyonu v Galii (Francii) dosáhlo toho roku mnoho křesťanů koruny mučnické.

Svatý Sanktus (Svatoň), rodák Vienneský, byl jahnem v Lyonu. Matur nedávno na víru obrácený osvědčil se býti statečným bojovníkem Kristovým. Atal, rodem z Bergama,¹⁾ byl velikou podporou křesťanské obce Lyonské. Blandina, služka, skvěla se pevnou věrou a milostí Boží; ješto pak byla outlého těla, obávali se křesťané, zvláště pak její velitelka, kteráž byla také mezi mučensky, aby snad ukrutnými mukami nebyla přemожena a ve svaté víře zviklána. Avšak Bůh sílil rekovnost její spůsobem podivuhodným. Od rána až do noci užilo se mučidel všeho druhu při ní. Unavili-li se biřic jeden, vystřídal jej druhý s novou zuřivostí. Tělo svaté mučence bylo už hrozně rozsápáno. Mučitelové přiznali se, že už nevědí, jakou mukou by podvrátili statečnost křesťanské rekyně, ač se byli domnívali, že osoba tak slabounká nepřečká ani mučení prvního. Kdyby nebyli zaslepeni, byli by v tom poznali moc pravého Boha křesťanův. Kolikrátkoli Blandina Krista vyznala, tolikrát nabyla nové síly. Jak mile prohlásila: „Já jsem křesťanka, u nás nic zlého neděje se:“ zapomněla na bolesti své a rozveselila se.

Jahen Sanktus byl ještě ukrutněji mučen. Zakusilť všeho, což nejdivočejší zuřivost dovedla vymyslíti. Pohané mínili z něho bolestí přenáramnou vynutiti výpověď křesťanům škodlivou. Avšak Sanktus zůstal tak neohrožen, že se nižádnou mukou nedal ani k tomu přinutiti, aby vyžradil své jméno a svou vlast. Proto nazývá se Sanktus, to jest: Svátý. Ústa jeho neproněsla jiného slova mimo: „Já jsem křesťan!“ Ani příkládanými rozpálenými ploskami měděnými nedal se zviklati ve vyznání víry křesťanské. Ač nebyl už ani člověku podoben, přece ještě od hlavy do paty zraněné tělo jeho po několika dnech bylo znova trýzněno, aby ostatní křesťané zastrašili a od Krista odvrátili se. Avšak nové muky působily jako léky na těle zuboženém, a Sanktus všemohoucností Božskou učiněn jest silným a zdravým. Ale ani tento zázrak neotevřel oči soudci a mučitelům.

Žena, jménem Biblisa, kteráž byla Krista zapřela, přece

¹⁾ Bergamo, starořímské Bergamum, hlavní město delegace Lombardské při patě Alp v Itálii, má 33.000 obyvatelů a 65 kostelů.

musela podstoupiti muky na skřipci, aby vyznala smyšlené a křesťanům přičítané nepravosti. V děsných mukách dotkla se jí milost Boží. Zpomatovala se, zmužile vyznala víru svatou a přičtena jest k mučenskům.

Pohané nvrhli svaté mučenicky do žaláře, a trápili je i tam všemožně, tak že mnozí i z těch, jenž nebyli prvé mučeni, zhy-nuli v útrapách.

Mezi těmi, jenž v žaláři zemřeli, byl také svatý Pothin, devadesátiletý biskup Lyonský, jehož mučnictví a smrt umístili jsme po vypsání mučnické smrti světcův dříve jmenovaných.

Soudce dal Sankta, Matura, Atala a Blandinu přivesti ze žaláře do divadla. Sanktus a Matur byli nově trápeni, od divokých zvířat šmýkáni, na železné lavici pálení a konečně mečem sťati.

Blandinu přivázali k sloupu kříží podobnému, a pustili na ni dravá zvířata. Když pak žádá z těch šelem neodvážila se na svatou mučnici, byla zase odvázána a do žaláře odvedena, aby ještě déle trpěla.

Lid křičel, aby Atal přiveden byl. Vodili jej po jevišti s nápisem na prsou: „Tento jest křesťan!“ Soudce, dozvədəv se, že Atal jest měšťanem Římským, nedal jej mučiti, ale opět kázal jej uvězniti, až by sobě vyžádal nových rozkazů císařových v příčině křesťanů v žaláři ještě žijících. Zatím stateční vyzna-vači na dobrou cestu přivedli několik takových spoluvězňů, jenž byli dříve z bázně před mučením zapřeli víru.

Císař odpověděl, aby křesťané stáli byli usmrceni, odpadlíci pak na svobodu propuštění. Soudce dal všechny uvězněné křesťany do divadla přivesti, a soudil je u přítomnosti lidu pohanského. Měšťané Římští byli mečem sťati, ostatní pak odsouzeni k boji s divokými zvířaty. Ty, jenž byli dříve víru svou zapřeli, chtěl soudce propustiti. Ale kterak se podivil on i lid, když veřejně poklésku svého litovali a statečně vyznali Krista Boha. I ti byli mučeni a usmrceni.

Nedaleko stolice soudné stál lékař Alexander, rodem z Frýgie v Asii, v Galii usazený, horlivý šířitel víry křesťanské, jenž veliké vážnosti požíval u křesťanů. Alexander k mužnému vyznání víry povzbuzoval křesťany souzené znameními a posunky. Lid pohanský vida to, zběsile křičel, a soudce, nslyšev jeho vy-

znání: „Já jsem křesťan,“ odsoudil jej a s ním Atala k neukrutnější smrti. Alexander ani slova nepromluvil. Atal pak umíraje prohlásil: „Křesťané nedopouštějí se nepravostí žádných; vy pak, vraždíci je, pácháte zločiny nejhorší.“

Posledního dne veřejných her po umučení všech věznů, Blandina a patnáctiletý panic Pantik učinili vyznání slavné, a podstoupili muky rozmanité. Blandina dodávala Pantikovi zmužilosti, až v rukou kataův vypustil duši.

Zbyla už jenom Blandina, která zbičována a na rozpálené lavici opečena byla, konečně sítí zahalena a předhozena divokému býku, kterýž ji usmrtil.

Těla křesťanů v žaláři zemřelých a v divadle umučených, pokud nebyla od dravých šelem sežrána, snesla se na hromadu, a po šest dnů střežena byla od vojáků, aby je křesťané neodnesli. Sedmého dne pak byla spálena a popel pozůstalý vhodil se do řeky Rhóne (Rónu, Rhodanu). Pohané domýšleli se, že takovou měrou nemožným učiní budoucí vzkříšení svatých mučenků, kteréž jim dodávalo síly v děsných mukách.

Mimo jmenované tyto mučenkyně nabylo vítězné koruny za těch dnů ve Vienně a v Lyonu množství jiných křesťanů, jichžto jména nebyla zaznamenána.

4. Svatý Pothin, biskup Lyonský v Galii.

Svatý Polykarp vypravil ze Smyrny v Malé Asii Pothina, aby byl prvním biskupem Lyonským. Příchod jeho udál se mezi 140—150. rokem. Spisovatel knihy o biskupství Lyonském¹⁾ praví: „Za temnosti nových obyvatelů v Galii, mísících se s obyvatelstvem starým, nenadále objevil se jako ranní červánky pokorný věrověst ze Smyrny, sluha náboženství čistoty, lásky a lidskosti, náboženství křesťanského, kteréž zjevuje člověku nové učení a nové světlo v příčině jeho povinností vezdejších, a naplňuje ho pro život věčný největší a trvalou nadějí.“

Za krutého pronásledování křesťanů Lyonských léta Páně 177. zasloužil sobě koruny mučnické i svatý Pothin, biskup, devadesátník. Mučnický jeho boj v listech chrámu Lyonského a

¹⁾ Abbé Jacques, „Origine de l' Eglise de Lyon,“ pag. 7.

Vienneského líčí se takto: „Blahoslavený Pothin, jemuž světeno bylo biskupství v křesťanské obci Lyonské, přiveden byl od žoldnéřů před soudnou stolicí. Maje nad devadesát let věku svého sotva dechu popadal, ale touha po koruně mučnické oživovala jej podivnou hodností ducha. Za ním jdoucí úředníci městští a veliký zástup lidu všelijak pokřikovali, jakoby Pothin byl sám Kristus. Náměstek císařský a soudce tázal se ho: „Kdo jest Bůh křesťanů?“ — Biskup Pothin odpověděl: „Budeš-li toho hoden, dozvíš se!“

Ohled břiškové chopili se ho, a nečítanými ranami mučili jej. Nejbližší strkali, bili a kopali jej pěstmi a nohami; vzdálenější házeli na něj, cokoli po ruce měli. Sotva už dýchaje odveden byl do žaláře, kde po dvou dnech odevzdal Bohu duši.“ ¹⁾

Dne 3. června.

I. Svatá Klotilda (Chlotilda), královna Francká, vdova.

Gundobald chtěl býti samovládcem v Burgundském království, kteréž Germanský národ Burgundův, opustiv stará sídla svá nad řekami Vislou a Odrou, na počátku pátého století po Kristu založil mezi řekami Aarou a Rodanem roku 407. v Galii (nynější Francii) pod svým králem Gundikarem, a přijal křesťanství Arianské. Království Burgundské obsahovalo nynější Švýcarsy a jihovýchodní část Galie. Burgundové tam podrželi křesťanství Arianské. Gundobald dal svého bratra a spoluvladaře Chilpericha odpravit mečem, a jeho choť utopiti. Ale dvě dcerušky jejich zachoval na živě. Starší Chrona stala se jeptiškou, mladší Chlotilda (Chrotehilda) zůstala na vychování při královském dvoře Gundobaldově. Ješto rodiče Chlotildini byli katolíci, a Gundobald, ač sám Arianec, nebyl vyznání katolickému nepřítel, směla Chlotilda věrna zůstati bohuslužbě katolické.

Toho času byl králem Franckým a sousedem Gundobaldovým Chlodvík (481—511), jehož vyslancové začasť objevovali se při královském dvoře Burgundském. Tudíž poznali Chlotildinu

¹⁾ Euseb. hist. eccl. V. 1

krásu i moudrost mimořádnou, a hlásili to svému králi Chlodvíkovi, kterýž žádal a dostal ji za manželku od Gundobalda okolo roku 493.¹⁾ Chlodvík král byl ještě pohanem. Chlotilda snažila se všemi prostředky, aby jej získala Církvi katolické. K tomu konci nepřestávala se za něj modlití, jej napomínati, a s ním o svatém náboženství rozmlouvatí. Nicméně přece dlouho nevyvétl se král Chlodvík z pohanských pověr a předsudkův. Chlotilda představovala mu ničemnost bohů pohanských; ale král Chlodvík, nechápaje Boha „ukřižovaného,“ odpovídal jí: „K rozkazu našich bohů všelike věci stvořují se; váš Bůh pak ani nepochodí z rodu bohův.“ Chlotilda konečně přece toho dosáhla, že Chlodvík dovolil, aby první jejich syn Ingomer byl pokřtěn. Když ale synáček ten brzy po křtu svatém zemřel, rozhorlil se král Chlodvík a pravil: „Kdyby Ingomer byl místo křestu bohům obětován, bylby živ!“ — Chlotilda mu výtku tu vyvrátila řkouc: „Díky vzdávám všemohoucímu Bohu a Stvořiteli všech věcí za to, že mne za hodnu uznal, abych plod života svého odvedla Jeho říši nebeské. Poněvadž vím, že duše v čistotě křestné ze života zemského odvolané v nebi na Boha patří, nermoutí se moje srdce nad smrtí Ingomerovou.“ — Chlodvík dovolil, aby i druhorozenec jeho Chlodomír přijal křest svatý. Když i tento rozstonal se, předpovídal Chlodvík rozhněvaný, že i on následkem křestu zemře, ale upokojil se, jak mile Chlodomírek vyzdravěl za horlivé modlitby zarmoucené matky.²⁾

Ačkoli Chlodvík ještě nevolil přestoupiti na víru křesťanskou, znenáhla přece mizel jeho odpor proti víře svaté následkem ustavičného poučování výtečné choti Chlotildy, a následkem vznešených účinků Církve katolické, kteráž toho věku jmenovitě v Galii honosila se biskupy předústojnými, jež i král Chlodvík měl u veliké vážnosti. Za tou příčinou už roku 486., kdy Fran-

¹⁾ Pozdější kronikáři vypravují, že Chlotilda, odebrajíc se z Burgundska do Francka, na hranicích žádala, aby průvodci její Frankové zemi Burgundskou zpustošili za to, že Gundobald dal zavraždit její rodiče. Msta taková přičila by se zásadám a naukám křesťanským; ale dlužno povážiti, že toho času i křesťanům horlivým starý germánský zákon o krvavé pomstě dovoľoval, ba i za povinnost ukládal pravidlo Starozákonné: „Zub za zub, oko za oko, život za život.“ — ²⁾ Greg. Tur. histor. Fr. II, 28. a 29.

kové ještě bořili a olupovali křesťanské kostely, navrátil Chlodvík svatému Remigiovi drahocennou nádobu odnešenou z kostela Remešského.¹⁾ Mimo to zázrakové u hrobu svatého Martina v Toursu hojně se opakující vždy více nakloňovali krále Chlodvíka k nové víře. Ale pouze tato mravní síla Církve katolické nedovedla načisto překonati vojína a válečníka, jenž moc bohův měřil dle štěstí propůjčovaného ve válkách ctitelům jejich. Tu pak stalo se, že Chlodvík v bitvě u Zülpichu²⁾ roku 496. proti Alemannům se svými Franky octnul se v největším nebezpečí. Chlodvík, maje srdce ustrašené a oči zaslzené, pozdvihl ruce k nebesům a modlil se řka: „Jesu Kriste, Ježí Chlotilda nazývá Synem Boha živého, a o Němž vypravuje mī, že vítězství dává lidem sevřeným, doufají-li v Něho: Tebe snažně vzývám za pomoc a slibuji, že budu v Tebe věřití a dám se pokřestiti, propůjčíš-li mī vítězství a zakusím-li takovou měrou moci Tvé; neboť vzýval jsem bohy své, a nepomohli mī!“ — Nyní přesvědčil se Chlodvík, že Bůh křesťanův jest také Bohem války. Běh bitvy náhle se obrátil, Alemannové utíkali, a vidouce krále svého usmrceného, vzdali se Chlodvíkovi, který stál v slibu svém.³⁾ Chlotilda událostí tou oblažená povolala z Remeše svatého biskupa Remigia, aby krále vyučil víře křesťanské. Chlodvík ochotně biskupovi naslouchal, a už jenom jedno namítal: „Lid můj neopustí bohů svých; musím tedy dříve s ním domluvití se.“ Avšak většina Franků, zakusivši moci Boha křesťanského a znajíc ode dávna křesťanství, nepřičila se; pravili: „Smrtelné bohy zavrhnem, ó králi, a přidržíme se Boha nesmrtelného, kteréhož zvěstuje nám Remigius.“

Chlodvík, král Franků, jenž měl sídlo své od roku 486. v Soissons-u, a od roku 493. v Paříži, vyučiv se dokonale víře Kristově, přijal křest svatý v Remeši o Vánocích léta Páně 496. K slavnosti té pozval Chlodvík několik biskupů, mezi nimi také svatého Avita.⁴⁾ Biskup Remešský, Remigius,

¹⁾ Greg. Tur. II. 27. — ²⁾ Zülpich, město v Pruském vládním okrese Kolínském, druhdy „Tolbiacum“ zvané a památné onou bitvou a vítězstvím Chlodvíkovým roku 496., a bitvou dvou bratrů Theodoricha a Theodeberta, vévodův Australských, roku 612. — ³⁾ Greg. Tur. II. 30. — ⁴⁾ Viz dne 17. června.

s královnou Chlotildou dal Marianský kostel v Remeši skvostně vystrojiti drahocennými koberci, jak se bylo již také při křtu prvorozence Ingomera stalo. Při křtu krále Chlodvíka pravil biskup Remigius k němu: „Skloň hlavu svou, a spal to, čemu se's posud klaněl, a klaněj se tomu, co jsi byl páli!“

S králem Chlodvíkem pokřtěno tři tisíce Franků, mezi nimi sestra králova, Albofleda. Druhá sestra, Lantechilda, odřekla se bludův Arianských a přijata byla do Církve katolické.¹⁾

Obrácení Chlodvíka na víru katolickou bylo předúležitou událostí netoliko pro jeho Franky, ale vůbec pro rozšíření náboženství křesťanského mezi ostatními ještě pohanskými národy německými v rostoucí říši Francké. Bludařství Arianské, které se bylo Lantechildou vedralo do rodiny královské, dostalo ránu smrtelnou. Za tou příčinou psal papež Anastasius II. Chlodvíkovi pokřtěnému: „Stolice Petrova raduje se vidouc, kterak národové rychlým krokem přijímají víru křesťanskou. My chválíme Boha za to, že dal Církvi knížete, jenž ji bude chrániti.“²⁾ Podobně psal svatý Avit, arcibiskup Vienneský, králi Chlodvíkovi: „Tvým obrácením veta jest po všech ostatních sborech odštěpených. Tebou učiní Bůh Franky národem Svým. Kéžby i ostatním ještě pohanským národům Bůh rozžehl světlo víry! Víra tvá jest vítězstvím katolíkův, a také budoucí vítězství tvá budou vítězstvími jejich!“

Velikou zásluhu o toto obrácení ovšem má Chlodvíkova choť, svatá Chlotilda, kteráž jej i napotom povzbuzovala k rozšiřování a utvrzování víry křesťanské. K její radě dal Chlodvík pohanské chrámy bořiti, kláštery a kostely křesťanské stavěti, a bedlivě pečoval o chudé, vdovy a sirotky. Před válečnou výpravou proti Visigotům přiměla jej Chlotilda k tomu, aby se zavázal slibem, že dobudá vítězství v Paříži vystaví chrám ke cti svatému Petru apoštolu. Chlodvík, navrátil se jako vítěz, vykonal, co byl slíbil. Chlodvík zasloužil sobě jména „hlasatele a obhájce víry katolické,“ jak jej svatý Remigius nazval,

¹⁾ Greg. Tur. II. 31. — ²⁾ Epist. Anastasii Papae, u Bolland. vit. S. Remig. 1. Octob. §. 10.

zemřel roku 511., a pochován byl v Paříži v kostele svatého apoštola Petra.

Po smrti chotě svého konala Chlotilda svědomitě všechny povinnosti křesťanské vdovy. Putovala do Toursu ke hrobu svatého Martina, a tam věnovala Bohu svou čistotu vdovskou až do smrti své. Málokdy objevovala se v Paříži. Stavěla kostely a kláštery, na př. klášter panenský v Toursu; panenský klášter svatého Jiří v Calaisu a v Andely; chrám svatého Germana v Auxerre; a se svým synem Chlotarem Svato-Petrský klášter v Rouenu.

Zatím Sigmund, syn a nástupce Burgundského krále Gundobalda, byv sveden druhou manželkou svou, dal usmrtiti svého syna z prvního manželství, Sigerika. Chlotilda, majíc pomstu svých zavražděných rodičů dle tehdejších názorů za dovolenou a za povinnost, vyzvala syny své, aby dali odplatu Sigmundovi za vraždy spáchané jeho otcem. Sigmund ztratil život i trůn; ale také Chlodomír, syn Chlotildin, v bitvě té padl, a zůstavil tři nedospělých synův. Chlotilda vzala vnuky k sobě a vychovávala je pro trůn otcův. Ale synové Chlodvíkovi, Childebert a Chlotar, nepřáli jim trůnu, podvodně zmocnili se jich, a zavraždili dva prince. Třetí, Chlotar, byv zachráněn, oddal se stavu duchovnímu roku 533.

Avšak ještě nebyl vyprázdňen kalich utrpení svaté vdovy Chlotildy. Její synové Childebert a Chlotar válčili spolu roku 537. Chlotilda bděla a modlila se u hrobu svatého Martina, a hle nastala strašná bouře a zamezila bitvu. Chlotilda smířila rozdvojené bratry.

Už dříve také raněno bylo srdce Chlotildino, když její dcera Chlotilda pro víru katolickou sužována a do krve sbíta byla od svého manžela, Visigotského krále Amalricha, surového Ariana. Dcera Chlotilda zemřela roku 531. Svou statečností ve víře svědčí o výtečném vychování, jehož se jí dostalo od matky svaté Chlotildy.

Svatá Chlotilda vdova roku 545. v Pánu zesnula v Toursu, v klášteře panenském, jejíž byla založila. Tělo její pochováno bylo po boku králi Chlodvíku v Pařížském kostele svatého Petra.

2. Svatá Oliva, panna Anagnijská v Římsku.

Za čtvrtého století žila v Anagnii svatá Oliva,¹⁾ panna šlechtična, znamenitá svou stydlivostí a láskou ke Kristu. Rodiče už vyhledali pro ni ženicha a chystali se na svadbu. Oliva vyhnula se svadbě a vstoupila do sboru panen. Tam krotila tělo své postem a rouchem kajicným.

Aby ušla chvále lidské, tajila každý dobrý skutek, žádajíc výhradně toliko lbiti se Kristu Pánu, k Němuž bez přestání plačíc modlila se za odpuštění hříchů svých a všech křesťanů. Bylať pak tak dokonala, že křivdy jí ze závisťi činěné nejen klidně, ale vesele snášela. Kdykoli ozvala se v ní žádostivost, způsobem bolestným kárala tělo své. Kristus měl zalíbení v rekovných ctnostech věrné služebnice Své, a zjevil jí blízký konec života zemského. Na modlitbách společných pozorovaly sestry řeholnice, že Oliva vznáší se nad zemí, a tázaly se, coby to znamenalo? Oliva sklopila pokorně oči a plačíc prosila je, aby ji proto snad nechválily, mají-li ji upřímně rády. Po skončených modlitbách navrátila se do komůrky své a umdlena sedla na lůžku. Nežli čeho pojedla, usnula, čemuž sestry divily se. Tu pak u vytržení ducha dáno jí nahlédnouti do strašných muk hříšníkův nekajících, a pak do nevyslovitelných radostí nebeských. Procitla, vypravovala vidění své sestrám, vroucně připravila se na smrt, a klidně, blaženě zesnula v Pánu dne 3. června.

3. Svatý Morand, mnich Clugnyský v Altkirchu.

Svatý Morand, syn rodičův nábožných a bohatých, dán byl do Vormsu²⁾ mužům učeným na vychování. Prospíval tam ku podivu všem vědomostmi a ctnostmi. Maje na zřeteli vyšší dokonalost, odebral se do kláštera Clugnyského,³⁾ kde jej opat,

¹⁾ Anagnia, biskupské město v provincii Římské, starodávne hlavní město Herníkův. — ²⁾ Vorms, druhdy svobodné říšské město, nyní krajské město v Hesenském velkovévodství v Porýnských Hesech na levém břehu Rýnu. — ³⁾ Clugny, Cluny (Klány), městečko ve Francii, v depart. Saone-et-Loire, jehož jedinou znamenitostí nyní jsou zříceniny velkolepého opatství Benediktinského, zbořeného roku 1789.

svatý Hugo, vlídně přijal. Morand v zachovávání předpisův řeholných nikým nedal se překonati.

Toho času hrabě Pfirtsý, Bedřich, žádal opata Clugny-ského, svatého Hugona, aby usadil několik mnichů z opatství svého v Altkirchu ¹⁾ u kostela, jež byli předkové jeho vystavěli. Opat vypravil tam mnichy jazyka francouzského neznalé, jenž arcibiskupovu úkolu svému vyhověti nedovedli. Jak mile se přesvědčil o tom, hned poslal tam Moranda řeči lidu znalého, kterýž slovem Božím a příkladem svým brzo mnoho lidí přivedl na cestu ctnostnou.

Za živa i po smrti oslavil Bůh Moranda mnohými zázraky. Požár v klášteře vzniklý uhasil znamením kříže; hraběte Bedřicha dnou trápeného uzdravil; dvě ženy posedlé obětováním mše svaté a exorcismem vyprostil z moci zlého ducha.

Morand, dosáhnuv velikého věku, dokonal záslužný běh života vezdejšího na počátku dvanáctého století. Ješto pak u hrobu jeho mnoho zázraků se dělo, byl za svatého prohlášen, a kostel klášterní pojmenován byl chrámem svatého Moranda.

4. Ctihodný Jan Bedřich hrabě z Valdštejna, arcibiskup Pražský.

Jan Bedřich narodil se roku 1644. Jeho otec Maxmilian hrabě z Valdštejna, nejvyšší komoří císaře a krále Ferdinanda III., zemřel roku 1654. Jan Bedřich, paník krásný, študoval v Praze filosofii (mudrcství), a v Římě bohosloví a církevní právo. Papež Alexander VII. učinil jej svým prelátem.

Vrátiv se do vlasti, stal se Jan Bedřich kanovníkem Olomouckým, děkanem kapitoly Vratislavské, roku 1668. velmistrem řádu křižovnického, roku 1674. biskupem Kralo-Hradecským, a dne 15. března 1676 arcibiskupem Pražským.

Arcibiskup Jan Bedřich vystavěl v Praze a v zemi několik kostelů a far; byl pastýřem dobrým, milovníkem svěřencův, statečným obhájcem práv církevních, jenž ve svém listu ze dne 17. května 1684 napsal: „Pro čest a chválu Boží nebudu

¹⁾ Altkirch, město okresní v Elzasích.

se štítiti ani lopotné práce ani nátisků. Pane Bože, zde pal a sekej, tam mne ušetř! Nic mne neodloučí od lásky Kristovy.“

Byl štědrým otcem chudiny a milostivým pánem poddaných. Svou čeleď měl v kázni počestné. Tělo své udržoval v poddanosti ducha postem a všemožným zapíráním sebe. Nežli ulehl na holá prkna, zpytoval svědomí, a často chodil ke svaté zpovědi. Jako horlivý milovník Pána Ježíše zveleboval poctu Jeho blahoslavené Rodičky Marie Panny.

Dne 21. května 1694 na svém hradě Duchcovském rozstol se na neštovice a pravil zarmoucenému kaplanu svému: „Dávno sjednotil jsem vůli svou s vůlí Boží. Tělo i duši podrobil jsem Pánu Bohu, aby s oběma naložil, jak sám ráčí. Rád umru na tuto nemoc. Staniž se vůle Boží.“

Přijav svaté svátosti a líbaje obraz Spasitele umučeného blaženě skonal dne 3. června 1694. Jeho tělo dne 8. července pochováno bylo v kostele Svatovítském v hrobce Valdštejnské před oltářem svaté Marie Magdaleny.

Dne 4. června.

I. Svatý František Caracciolo (Karačolo), řeholník Neapolský.

Svatý František, dříve Askanius zvaný, pocházel z váženého rodu Caracciolo v Městě Santa Maria de Villa v Abruzzách, v provincii severovýchodního Neapolska v Itálii. Od maličkosti vyznamenával se neobyčejnou nábožností. Jako jinoch nebezpečně onemocněl a zavázal se slibem, že se oddá výhradně službě Boží a službě bližních, bude-li mu navraceno zdraví. Vyzdravěv odebral se do Neapole, kde dokonav učení bohovědné, vysvěcen byl za kněze a stal se členem bratrstva, jehož úkolem bylo rozjímání o věcech svatých, získání duší pro věčnou spásu a kající příprava odsouzencův na smrt.

Stalo pak se, že vzácný muž Jan Augustin Adorno, zamýšleje založiti nový duchovenský řád, psal kanovníkovi Fabriciovi Caracciolovi, příbuznému kněze Františka Caracciola. List ten omylem dodán byl Františkovi knězi.

František Caracciolo, vida v tom vůli Božskou, ihned přidal se k nim. Všickni tři přede vším odebrali se do kláštera Kamaldulenského u Neapole, aby se připravili postem a modlitbami, a sepsali řeholu nového řádu, kterouž pak předložili v Římě papeži Sixtu V., jenž jej potvrdil a řádem „Menších řeholných duchovníků“ (Clerici Regulares Minores) nazval. K obyčejným třem slibům řeholným v řádě tom přidán slib čtvrtý, že členové jeho nebudou bažiti po hodnostech a důstojenstvích.

Vrátivše se do Neapole vykonali řeholné sliby dne 9. dubna 1589. Askán Caracciolo z úcty k svatému Františku Assiskému přijal jméno „František“. Adorno po dvou letech zemřel, a František Caracciolo zvolen byl za vrchníka řádu zatím již rozšířeného.

V úřadě tom skvěl se František Caracciolo všemi ctnostmi. Ustavičnou modlitbou, proléváním slzí a tuhým káráním těla prosil Boha za pomoc. Tříkráte putoval do Španěl, aby i tam zavedl řád ten. V rouše poutnickém pěšky konal cesty ty. Živil se almužnami. Modlitbami svými zachránil loď, na kteréž plul, z patrného a jistého nebezpečí. Ve Španělských přičily se veliké překážky šlechtným záměrům jeho; ale přízní a skvělou podporou katolických králů Španělských, Filipa II. (1555—1598) a Filipa III. (1598—1621), překonal odpůrce své a založil mnoho klášterů řádu svého i ve Španělsku.

Svatý František Caracciolo z pokory ryzé nepřijal hodnosti od papeže Pavla V. nabízené. Panictví bezúhonné zachoval po všechen život svůj, a získal Kristu a ctnosti drzé ženštiny úklady mu strojící. K nejsvětější Svátosti měl úctu tak vroucnou, že téměř celé noci trávil před ní na modlitbách, a v řádě svém ustanovil, aby bratří řeholníci ustavičně dnem i nocí klaněli se Bohu Kristu ve velebné Svátosti, střídajíce se druh za druhem každou hodinu. Byl také horlivým ctitelem blahoslavené Rodičky Boží a obětavým milovníkem bližních. Bůh obdaril jej velikými milostinami, jmenovitě darem prorockým a poznáváním smýšlení lidského. Ve svém čtyřicátém čtvrtém roce putoval do Loreta, aby uctil Pannu přesvatou. Tam zjeven mu byl blízký konec života vezdejšího. Ihned vrátil se do Agnony, města v Abruzzách, kdežto vstoupiv do kláštera svatého Filipa Neri zvolal: „Tuto složím kosti své!“ Byv

pak zachvácen zimnicí přijal nábožně svaté svátosti, a dne 4. června 1608. ve svatvečer před slavností Božího Těla svatě usnul v Pánu. Tělo Františka Caracciola bylo do Neapole přeneseno, a v kostele Panny Marie Větší, kde byl založil řád svůj, uctivě pochováno. Pro mnohé zázraky papež Klément XIV. prohlásil jej za blahoslavence, a Pius VII. dne 24. května 1807. za světce v Církvi katolické.

2. Svatý Kvirin, biskup Sisecký, mučeník.

Siscia (Segestica, Segesta), pevné město v jižní části Horní Pannonie, na ostrově Savou a Kulpou utvořeném, za vlády Římské nahyla veliké důležitosti, kteráž ale klesla povznesením se města Sirmia čili Srému. Nyní nazývá se „Sisek Starý“, a jest městysem v Chorvátsko-Slavonské Hranici Vojenské.

Slávou nehynoucí jest městysi tomu svatý biskup a mučeník Kvirin, jemuz svědectví dává svatý Jeroným, křesťanský básník Aurelius Prudencius a Venancius Fortunatus.

Za panování spolucísarův Římských Diokleciana a Maximiana (284—305) byl v Siscii biskupem Kvirin. Jak mile propuklo krvavé pronásledování křesťanův vůbec, zvláště pak biskupův, odešel biskup Kvirin z města svého za rozkazem Pána Krista řkoucího: „Když pak vás budou pronásledovati v městě tomto, utecte do jiného.“ Mat. 10, 23. Avšak císařský úředník a soudce, Maxim, polapeného Kvirina biskupa postavil před soudnou stolicí svou, a otázel se ho: „Kdo poručil tobě, aby's utekl?“ — Biskup Kvirin odpověděl: „Kristus, který jest pravý Bůh!“ — Maxim: „Kristus nemůže pomoci tobě!“ — Kvirin: „On jest s námi vždy, a kdekoli trváme, může nám pomoci Pán, Jemuz sloužíme. I nyní, an polapen jsem a před tebou stojím, jest Kristus se mnou, sílí mne, a odpovídá tobě ústy mými.“

Ješto hrozby soudcovy u Kvirina ničeho nezmohly, byl nemilosrdně ubit. Kvirin pocítil a projevil při tom radost, a nikoli bolest. Radoval se, že hodným učiněn jest trpěti pro jméno Ježíše, jako druhdy svatí apoštolové, Skutk. apošt. 5, 41., a pravil: „Obětí utrpení toho stávám se pravým knězem, a toužím po mukách větších, aby mne do života věčného touž cestou následovali ti, jichžto biskupem byl jsem za života vezdejšího.“

Do žaláře odveden a řetězy sevřen byv, nechvěl se, ale nevně věřil, že Bůh i v žaláři bude s ním. Tam modlil se za své spoluvězně, a na víru obrátil žalářníka Marcela, jemuž vzešlo vniterné světlo, když byl spatřil žalář ozářený leskem zázračným.

Císařským náměstníkem celé provincie byl Amancius, sídlící v Sabarii, v hlavním městě Hořejší Pannonie, kde nyní stojí Steinamanger (maďarsky: Szombathely) v župě Železné. K němu po třech dnech poslal soudce Maxim biskupa Kvirina, aby jej odsoudil. V divadle Amancius horlivě přimlouval Kvirinovi, aby šetřil života i stáří svého a poslušen byl bohů a zákonů Římských. Kvirin ale zůstal věren Bohu pravému, Kristu, a proto odsouzen byl na smrt utopením. Zavěsivše mu kámen mlýnský na hrdlo, uvrhli jej do vody, na jejíž povrchu dlouho zůstal, nepotopiv se, a napomínal diváky, aby se nedali zstrašiti jeho smrtí. Konečně pak modlil se k Bohu, aby mu dal pro víru umřítí, a teprve po modlitbě té utonul smrtí mučnickou.

Tělo svatého Kvirina pochováno bylo v Skarabancii (Colonia Julii), v nynějším městě Csepreghu, v Šoproňské stolici, odkud později přeneseno bylo do Říma.

3. Svatý Optát, biskup Mileveský v Africe.

Svatý Optát, Afrikán, byl za druhé polovice čtvrtého století biskupem v městě Mileve v Numidii. Vedlé svatého Augustina náležel k nejhorlivějším obhájcům pravé víry křesťanské proti bludařům Donatistům.

Jako pohan vzdělal se ve vědách světských, jichžto napotom výborně využítkoval pro Církev. Svatý Augustin nazývá jej „pastýřem ctihodným a ozdobou Církve.“ Proti učiteli Donatistického Parmenianovi napsal svatý Optát okolo roku 370., za času papeže Damasa, šestero knih „o rozkolu Donatistův,“ k nimžto pod papežem Siriciem přidal sedmou a rozličné původní listiny, k nimžto se v dle svém odvolával na dotvrzení pravdy. Svatý Optát zemřel okolo roku 385.

4. Svatý Gualter, opat, Italian.

Šlechtičtí manželé v Římě za století čtrnáctého, Eurit a Viktoria, nemajíce žádných potomků, i sami vroucně modlívali se, i muže svaté, jmenovitě pak tehdejšího papeže prosili za přimluvu. Konečně dal jim Bůh synáčka překrásného. Otec Eurit přinesl jej k papeži, kterýž jej pokřestil, jméno Gualterius mu dal, a pravil: „Chlapeček ten bude přítelem Božím!“

Gualter doma nábožně chovaný v sedmém roce chodil do školy. Kněz Armand učil jej svatému náboženství; zvláště pak odporoučel mu bezvadnou čistotu těla i duše. Gualter učinil Bohu slib, že zachová panictví po celý život svůj. Stalo pak se, že dcera náčelníka zemského spatřila Gualtera a prosila otce svého, aby jí ho vyžádal za chotě. Náčelník zemský pozval k sobě Eurita a sdělil mu přání své dcery. Eurit ochotně svolil, doma oznámil Gualterovi vůli svou, a když Gualter mu odvětil, že hodlá panicí zůstat z lásky k Bohu, prosbami, hrozbami a konečně i ranami jej mnil donutiti. Zarmoucený Gualter radil se s knězem Armandem, kterýž mu nařídil, aby vyžádal sobě rady před obrazem Boha Spasitele a Jeho panenské Matěře. Gualter horlivě se modlil a umínil sobě z vnuknutí vyššího, že prchne z domu otcovského.

Kněz Armand odebral se s ním do lesa pustého, kde společně Bohu sloužili za postu tuhého. Jakmile pak svatost jejich osvědčila se mnohými zázraky, bohatí mužové vystavěli jim klášter, v němžto Gualter byl opatem vzorným. Rodiče dlouho pátrali po synu. Když pak jej konečně našli v klášteře, prodali v Římě kde co měli, rozdali peníze chudým, a svatě žili u syna svého. Otec, matka a kněz Armand už odpočívali vedlé sebe ve chrámě klášterském. Opat Gualter ještě po jejich smrti požehnaně spravoval klášter, až pak též povolán byl do vlasti nebeské.

V městečku San Serviliano nedaleko Říma v úctě chovají se kosti jeho. V rakvi nachází se pergamen¹⁾, na kterémž vy-psán jest život světce toho.

¹⁾ Pergamen, pergament, česky bělpuch, blána, jest kůže, obyčejně oslí, ku psaní upravená. Jméno pochází od města Pergamos (Bargama) v Asii, kde nejprve bělpuch se vyráběl.

5. Svatá Žofia (Žofka), vdova, šlechtična Thrácká.

V Thrácii, zemi k severu od Macedonie se prostírající mezi Strymonem, Savosem a Černým mořem, bylo město Eno (Aenus), rodiště svatě Žofie, dcery rodičův slavných, jenž ji vydali za muže manžela, radního v Cařihradě. Žofia byla vzornou manželkou, hospodyní a matkou šesti dětí, a přece nezanedbávala svých povinností náboženských, ale navštěvovala horlivě služby Boží a modlívala se i doma za dne i za noci.

Když pak umřely jí dívky, stala se matkou sirotek a štědrá podporovatelkou vdov. Postila se tuze, plakávala často, chvalozpěvy a modlitby nikdy nezmíraly jí v ústech. Chudý žádný neodcházel od ní s prázdnou. Štědrá dobročinnost její došla odplaty. Nádoba, z nížto denně dávala chudině věci k živobytí potřebných, nevyprázdněovala se, ač oběma rukama z ní brala, pokud žebráci přicházeli. To však trvalo jen dotud, až zázrakem tím pochlubila se domácím. Od té chvíle počala i sama nedostatek míti. I dala se na pokání takové, že konečně zeslábla a jen s těží oddychovala. Tou měrou kála se a Bohu sloužila třicet a čtyry roky. Před smrtí svou, jsouc už vdovou, učinila sliby řeholné a šťastně zemřela majíc 53 let. Žilať svatá Žofia na počátku jedenáctého století.

6. Blahoslavená Františka Mantovská, Servitka.

Léta Páně 1496. blaženě dobojovala boj vezdejší Servitka Františka, panna, v klášteře Mantovském¹⁾.

Františka oblečena byla v roucho řeholné dne 15. února 1482. V klášteře jmenovaném svatě žila a dodělala se vznešeného stupně dokonalosti. Rok po její smrti měl se zvětšiti kostel klášterní; tudíž kosti zemřelých jeptišek musely přenešeny býti na jiné místo. Tu pak objevilo se, že tělo blahoslavené Františky bylo neporušené a jako živé, majíc v ruce liliji kvetoucí. Jeptišky, vidouce zázrak ten, s povolením biskupa Ludvíka, kardinala Gonzagy (1483—1511), umístily tělo její pod oltářem

¹⁾ Mantova, Italské město na poboční, do Verony vedoucí dráze Lombardsko-Benátské, do nedávna náležité naší říši Rakouské.

v kostele, v rakvi dřevěné. Roku 1557. Mantovský pán, Valentin z Valentinů, na její přimluvu z nebezpečné nemoci zázračně vyzdravěl, a z vděčnosti dal její tělo přeložiti do rakve mramorové s obrazem a nápisem: „La B(eata) Frančeska da Komo,“ t. j. „Blahoslavená Františka z Kóma.“ Z toho vidno, že rodištěm blahoslavenky jest Komo, město v Lombardii. I později u hrobu její činil Bůh zázraky hojně.

Neděle II. po Svatém Duchu.

Luk. 14, 16–24.

Pán Ježíš, byv pozván, stoloval v domě jednoho knížete farijského v sobotu. Luk. 14. 1. Tam mluvil mimo jiné o království Božím. Jeden z hostův, dojat jsa myšlenkou blaženosti v říši Mesiášově, zvolal: „Blahoslavený, kdo jísti bude chléb v království Božím!“ Luk. 14. 15. Onen host pokládal za věc jistou a nepochybnou, že židé, potomci Abrahamovi, mají právo k té hostině věčné, a že se nemohou s ní minouti. Pán Ježíš užil vhodné příležitosti, aby poučil shromážděné hosty, že ovšem židé, vyvolený národ Boží za Starého Zákona, měli právo, aby první pozvání byli do království Božího, do Církve Kristovy. Avšak, poněvadž židé pozvání nepřijali, svou zarputilostí a tvrdosíjností práva toho zbavili se: po nich pozvání byli Samaritáni a pohané, kteříž ochotně vstoupili do Církve Páně, a tudíž Samaritáni a pohané účastnými stanou se hostiny věčné oblažující.

Toto své učení přednesl Pán Ježíš jak obyčejně v překrásném podobenství řka: „Člověk jeden učinil večeři velikou a pozval mnohých.“ Luk. 14, 16. „Člověk“ v podobenství tomto vyznamenává „Boha.“ „Večeře“ značí „Církev Kristovu,“ kteráž jest přípravnou pro království Boží v nebesích. Večeři nazývá Pán Ježíš „velikou,“ poněvadž ustrojena jest pro veliké množství hostů, pro všechny národy, a poněvadž nevyslovitelně velika jsou dobra, jichžto hosté požívají v Církvi Páně a v království nebeském. Píšeť svatý apoštol Jan: „Blahoslavení, kteříž povolání jsou k večeři svadby Beránkovy.“ Zjev. 19, 9.

„I poslal služebníka svého v hodinu večeře, by řekl pozva-

ným, aby přišli, že již připraveno jest všechno.“ Luk. 14, 17. Podle obyčeje v krajinách východních dvakrát zvon se hosté k večeři čili k hostině svadební. Ponejprv, když se ustanovilo, že svadba slaviti se bude, a podruhé v den svadby. Hosté, o kterých Pán Ježíš v dnešním podobenství mluví, první pozvání byli přijali. Ale když nastal den svadební večeře, a služebník hostitelův podruhé zval, „počali se všickni spolu vymlouvat.“ Tito hosté značí židy, jenž první pozvání byli, a první to pozvání i přijali, neboť skutečně Mesiáše očekávali. Ale když Mesiáš přišel na svět, nepoznali a nepřijali Ho. Příčiny toho nepoznání a nepřijetí udává Pán Ježíš v rozličných výmluvách hostů pozvaných.

První pozvaný host řekl služebníkovi zvoucímu: „Ves koupil jsem, a musím vyjít a ohledati ji. Prosím tě, měj mne výmluvna.“ Luk. 14, 18. Z výmluvy této patrně jest, že bohatství a veliké jmění snadno odvrací a odtahuje člověka od věcí nebeských, an se duch jeho ve věcech světských a marných potápí a v nich zaniká, potráceje smysl a vnímavost pro vyšší záležitosti duchovní. Proto pravil Pán Ježíš: „Snázeť jest velbloudu skrze ucho jehelní projít, nežli bohatému vjíti do království nebeského.“ Mat. 19, 24.

Druhý pozvaný host řekl zovcímu: „Patero spřežení volů jsem koupil, a jdu zkusit jich; prosím tě, měj mne výmluvna.“ Luk. 14, 19. Výmluva tato podobná jest výmluvě prvního. Jeví se tu dychtivost a žádost po jmění a majetku, žádost po zbohatnutí, kteráž člověka činí hluchým a slepým pro zájmy a poklady vznešenější, jakož jasně vypisuje svatý apoštol Pavel řka: „Kteríž chtějí zbohatnouti, upadávají v pokušení a v osidlo ďáblovo, a v žádosti mnohé neužitečné i škodlivé, kteréž ponořují lidi v zahynutí a v ztracení.“ I. Tim. 6, 9. Patrný důkaz toho podávají nám společenské úkazy za našeho věku. Mnozí lidé bez práce a jakýmkoli způsobem chtěli zbohatnouti, a zatím ztratíce (na burse a v akcích) veškeré jmění své, stali se žebráky, a nemajíce víry v Boha, a jsouce hlui a slepi pro věci nebeské, „upadli v osidlo ďáblovo;“ nejedni samovraždou učinili, a někteří posud činí konec svému životu lehkovážnému a neuzitečnému.

A jiný pozvaný host řekl: „Ženu jsem pojal, a proto nemohu přijíti.“ Luk. 14, 20. Rozkoše světské tak otupují

mysl lidskou, že člověk, v nich zabředlý, nechce o ničem jiném ani slyšeti, a osápně se na toho, kdož jej napomíná a jemu radí, aby zřetele svého obrátil k vyšším záležitostem.

Výmluvy ty uslyšev služebník zovčí navrátil se, a zvěstoval to pánu svému. Tehdy rozhněval se hospodář a řekl služebníku svému: „Vyjdi rychle na náměstí a na ulice města, a chudé a mdlé a slepé a kulhavé uveď sem.“ Luk. 14, 21. Bůh chce, aby všickni lidé spaseni byli; proto rozhorlil a rozhněval se na ty, kteří ne všímají sobě spásy své a pohrdají pozváním. „Chudí, mdlí, slepí a kulhaví“ v duchovním smyslu jsou lidé prostí, neučení, a proto nezřídka od vyšších málo vážení. Kristus Pán hlásal Božské učení Svě i vyšším, i prostinkým lidem; ale lidé vyšší a učení mohli a měli Vykupitele světa spíše poznati, poněvadž lépe znali Písma Starého Zákona, a tudíž také lépe věděti a znáti mohli znamení příchodu Páně od proroků předpověděná. Že pak ale právě učení a před světem vzácní fariseové a zákonníci nepřijali Krista a nevstoupili do Jeho Církve, „vyvolil Bůh mdlé, aby zahanbil moudré.“ I Kor. 1, 27. Chudí a neučení v národě židovském poznali Krista, přijali pozvání, a vstoupili do Církve Jeho.

„I řekl služebník: Pane, stalo se, jak jsi rozkázal, a ještě místo jest. I řekl Pán služebníku: Vyjdiž na cesty a mezi ploty, a přinuť vjíti, ať se naplní dům můj. Pravímť pak vám, že žádný z mužů těch, kteříž pozváni byli (a přijíti se zdráhali), neokusí večeře mé.“ Luk. 14, 22. 23. Lidé „na cestách a mezi ploty“ jsou pohané, kteříž neobcovali s městem svatým Jerusalemem, kteříž neuléželi k vyvolenému národu Israelskému. Pohané pozváni a povoláni byli do Církve Kristovy, když veliká část národa Israelského odvrátila se od Krista. Pohané radostně a vděčně u velikém množství vstoupili, a v cizích dílech světa, v Africe, v Americe, doposud vstupují do Církve Páně, a tak účastnými stávají se oblažující večeře v království Božím, kdežto každý, kdož byl pozváním opovrhl, a živým členem Církve Kristovy býti nechtěl a nechce, vlastní vinou bude vyloučen z radostí nebeských.

Tentž jest širší smysl dnešního posvátného podobenství. Ve smyslu užším vyznamenává „večeře Páně“ nejsvětější Svátost oltářní, kteráž sluje hostinou velikou, poněvadž v ní

sám Pán k požívání a k posile podává se nám v neskonalé dobrotě a lásce se všemi milostmi, a poněvadž všemi slastmi a radostmi už za života vezdejšího naplňuje duši každého věřícího a nábožného člověka. Z té příčiny právě toto čtení ze svatého evangelia klade se na neděli po Božím Těle v Církvi katolické, a některá slova z evangelia dnešního zpívají se o průvodu s nejsvětější Svátostí oltářní, kterýžto průvod koná se obyčejně ve čtvrtek minulý, jinde však také v neděli dnešní.

„Večeři velikou učinil nám Pán“ v nejsvětější Svátosti, k jejíž uctění ustanoven jest v Církvi Páně nejslavnější průvod Božího Těla. Přijdou-li pak všickni pozvaní? Či snad budou se někteří také vymlouvatí věcmi malichernými a marnými, že nemohou přijíti? Takového neštěstí ochraň nás Pán Bůh sám! Vy, rodičové, netoliko sami dostavte se ku slavnému průvodu Božího Těla s myslí nábožnou, ale připravte a vypravte k tomuto hodu Božímu také své děti a čeledíny; poučte je, jak uctivě a zbožně účastniti se mají průvodu toho. Kdožkoli pak z příčin podstatných musí doma zůstatí, ten alespoň v duchu doprovázej Krista v nejsvětější Svátosti, a klaněj se Jemu v přítoku svém na kolenou kleče, když se průvod ubíráti bude u jeho domu dle možnosti ozdobeného a okrášleného. Ježíš Kristus milostivě shlédne na každého hosta Svého zde na zemi, a v hodinu smrti uvede jej k veliké večeři v království nebeském.

Dne 5. června.

I. Svatý Bonifác (Dobroděj), arcibiskup Mohučský, apoštol Němcův, mučeník.

Svatý Bonifác,¹⁾ duchem velikán, narodil se roku 680. v Krediodunum, v nynějším Kirtonu, v Anglickém hrabství Devonshire zvaném, ze vzácných rodičův Anglosaských. Na křtu svatém dáno mu jméno Vinfrid. Byl pečlivě vychován osvědčoval mimořádnou vážnost smýšlením i jednáním. Dětské hry a zemské věci nelákaly ho, za to ale liboval sobě ve čtení a v povolání kněží krajinských, přicházejících ob čas do statku

¹⁾ Bonifacius, jméno latinské, značí „Dobrodince, Dobroděje.“

otcova, jimžto se chtěl podobati. Otec spatřoval v synu svém dědice jména a jmění svého, a tudíž nerad viděl takový směr jeho ducha. Konečně vyslyšev ustavičné prosby synovy, svěřil jej na výchování svému příbuzenci, opatovi kláštera Exeterského.¹⁾ Prodělav tam školu klášterní přešel Vinfrid do kláštera Rhutscelle v hrabství Southamptonschire pod správou opata Vinberchta, aby nabyl vyššího vzdělání vědeckého. Tam sdružil se navždy s Benediktiny. Brzy odevzdána mu byla škola klášterní. Neobyčejná učenost a výmluvnost Vinfridova přivábila z daleka široka mnichy bažící po vědách. Doplniv svůj třicátý rok přijal svěcení kněžské, a byl od krále i duchovenstva na synodě shromážděného zvolen za vyslance, aby předložil úchvaly sněmovní k potvrzení arcibiskupovi Canterburyskému,²⁾ neboť pro svou moudrost byl u veliké a všeobecné vážnosti. Avšak jemu nestačila vlast už křesťanská. Umínil sobě, že bude víru křesťanskou šířiti v německých zemích ještě pohanských, jak byli před ním činili Irčané: Kolumban, Havel (Gallus) a Kilian se soudruhy, a Anglosasové: Vilfried, Egbert, Vigbert, Suidbert, oba Evaldové a Vilibrord. Co tito byli započali, dokonali Vinfrid.

Z jara roku 716. vstoupil na půdu Frisův, kmene germánského na pomorí severním od ústí Emže až k ústí Rýna. Avšak poměrové nebyli příznivi úmyslům jeho. Frisové právě bojovali rozhodný boj za svou samostatnost s Franky, jichžto nadvlády a křesťanství vnucovaného chtěl národ svůj sprostiti král Rathod. Od roku 714. většina kostelů křesťanských byla zbořena, kněží vypuzeni, a stará modloslužba opět zdvihala se. V březnu 716. Karel Martel porazil Rathoda, ale města Utrechtu,³⁾ jež byl už otec jeho Frisům odňal, ještě nemohl zmocniti se; tudíž vojska Franků a Frisů právě stála proti sobě, když Vinfrid vstoupil na půdu Frisův. Ač se nemohl ničeho nadíti, přece v Utrechtě vyčkal do návratu Rathodova a odhodlaně prosil ho, aby přestal křesťany pronásledovati, a jemu dovolil zvěstovati

¹⁾ Exeter, za starodávna Adescancastre, hlavní město Anglického hrabství Devonshire. — ²⁾ Canterbury (Kenterbery), hlavní město druhdy království Kentského, nyní hrabství téhož jména. — ³⁾ Utrecht, hlavní město provincie Utrechtské v Nizozemsku, za doby Římanů Trajectum ad Rhenum.

evangelium v říši Fríské. Brzo přesvědčil se, že nemůže působiti za poměrů nepříznivých. Navrátil se na podzim do svého kláštera v Anglii.

Ač jej bratři zvolili za opata, vypravil se s doporučnými listy svého biskupa, moudrého Daniela Vinchesterského,¹⁾ roku 718. do Říma, aby splnomocněn Stolicí apoštolskou pokusil se s jiné strany o obrácení Němců na víru křesťanskou. Papež Řehoř II., přesvědčiv se o jeho víře, bezúhonném životě a ryzém úmyslu, učinil jej misionářem dne 15. května 719. Vinfrid šel do Pavie, kde ho Luitprand, král Longobardův, přívětivě přijal, a odebral se do Bavorska, kde se už rozvíjel křesťanský život. Nalezl tam knížata křesťanská, biskupy, kněze, kostely a kláštery. Proto putoval Vinfrid dále do Duryнкů,²⁾ kdež také se shledal s malým, zakrnělým zárodkem křesťanství. Semeno víry druhdy rozsívané svatým Kilianem bylo pošlapáno. Lid pomocí Sasů zapudil své křesťanské vévody, a žil v plném bezvládní. Vinfrid, nepořídív tam ničeho, obrátil se do země Franké na Rýnu. Tam dozvěděl se, že Ratbod 719 zemřel. Bez meškání šel do Frisie k arcibiskupu Vilibrordovi, s nímžto tři léta požehnaně pracoval. Vilibrord zvolil sobě Vinfrida za pomocníka a budoucího nástupce. Ale Vinfrid raději navrátil se do Duryнк, kde Karel Martel zatím byl spůsobil změnu velikou. Vinfrid založiv malý klášter kázal Duryнкům a severně bydlícím Hesům s takovým úspěchem, že mnoho tisíc lidí přijalo křest svatý.

Papež Řehoř II. povolal jej do Říma, posvětil ho za biskupa Němcův bez stálého sídla dne 30. listopadu 723., a dal mu jméno Bonifác (Dobroděj). S plnomocenstvím a s přípisem Karlu Martelovi, biskupům, knížatům a národům, objevil se biskup Bonifác na začátku roku 724. zase v Německu, a s ochranným listem od Karla Martela odešel do země Hesův. Tam u vesnice Geismaru kázal poraziti posvátný dub Tho-

¹⁾ Winchester (Uincst'r) hlavní město hrabství Hampn v Anglii na pravém břehu řeky Itchinu a na železné dráze z Londýna do Southamptonu.

²⁾ Duryanky obsahovaly tehdy mimo nynější Duryanky také část Hesenska, Franky a hořejší Falcko až po Dunaj.

rův,¹⁾ a na jeho místě vystavěl chrám ke cti svatému Petru apoštolu.

Od Hesů vrátil se Bonifác opět k Durynkům. Povolav nové dělníky na vinici Pámě z vlasti Anglické,²⁾ zakládal kláštery a školy. Působnost jeho šířila se tou měrou, že odevšad docházely prosby za nové a nové kněze a učitele víry.

Rokn 731. zemřel papež Řehoř II. Nástupce jeho, Řehoř III., povýšil Bonifáce za arcibiskupa už roku 732. Arcibiskup Bonifác, vysvětiv několik biskupů, pečoval o nápravu kázně církevní v Bavorsku, odstranil rozličné zlozvyky a bludy, vrátil se znova k Hesům a Durynkům, a na podzim 738 s mnohými žáky a přátely potřeť putoval do Říma, aby na vlastní oči viděl život křesťanský a zařízení klášterské v Monte Kasině a v jiných květoucích ústavech Italských. Zpáteční cestou doručeno mu pozvání vévody Odila, aby do Bavor přišel a dokončil církevní uspořádání země té. Bonifác rozdělil Bavorsko na čtvero biskupství: Solnohrad, Frisinky, Řezno a Pasov, ustanoviv a vysvětiv tolikéž biskupův. Očekáváje potvrzení všeho toho z Říma, pracoval v středním Německu, a roku příštího předložil papežské potvrzení synodě říšské. Církevní život v Bavorsku rozvíjel se způsobem obrovským. I v Německu středním zakládaly se stolce biskupské: ve Vircpurku pro Franky, v Bira-purku pro Hesy, v Erfurtě pro Duryny. Z Monte Kasina přišlý Vilibald³⁾ byl také za biskupa vysvěcen, a jeho přičiněním zřízeno Eichstádtské biskupství. Vilibaldův bratr Vunibald⁴⁾ a sestra Valpurka⁵⁾ založili klášter Heidenheimský, a mají veliké zásluhy o rozšíření křesťanské víry v krajinách těch.

Aby veliké dílo své upevnil a ustálil, svolal Bonifác dne 1. dubna 742 první německý sněm, a dne 1. března 743 synodu v Liftingu. Úkolem sněmů těch bylo zařízení řádu cír-

¹⁾ Thor byl pohanům germanským bohem hromevládcem a břímavým, bohem války, jako Slovanům Perun či Párom. Když vyjížděl s hradu svého na voze taženém dvěma kozy, blýskalo prý se na obloze, rachotem kol hřímalo a pohybováním jeho vousů povstával vítr. Po něm staří Němci nazvali čtvrtek Donarstag, Donnerstag. — ²⁾ Na př. svatého Vígberta dne 13. srpna. — ³⁾ Svatý Vilibald dne 7. července. — ⁴⁾ Svatý Vunibald dne 18. prosince. — ⁵⁾ Svatá Valpurga dne 25. února.

kevnšho v duchovenstvu a vzdělání lidu. Dne 2. března 744 odbýval se církevní sněm v Soissonsu, a pak následovaly každého roku synody. Roku toho položil Bonifác základ kláštera ve Fuldě. Čím bylo Monte Kasino pro Itálii, Svato-Havelský klášter pro jižní Německo a Korvej pro Sasy: tím stala se Fulda pro Německo střední. Kolín povýšil Bonifác za sídlo metropolitní v Německu. On sám usadil se roku 747. v Mohuči jako arcibiskup a primas celého Německa, a papežský legat (jednatel) v Německu a v Galii. Uspořádav všechny věci v Bavorsku, u Franků, u Hesů a Duryнкů, a pomazav roku 752. Pipina za krále Franků v Soissonsu, složil hodnost arcibiskupskou v Mohuči na svého žáka Lula, rozloučil se v synodě Mohučské s učeníky svými, a odebral se s několika vybranými spoludělníky do země Frisův roku 753., aby tam dokonal obrácení na víru Kristovu. Stařec třiasedmdesátiletý s duchem mladistvým chodil po veškeré zemi, kázal, vyučoval, uděloval svátosti, a tak dorazil až k moři severnímu, kde slavný život zpečetil smrtí mučnickou. Prodlévaje v stanech u Dokumu¹⁾ zamýšlel biřmovati novokřesťance. Z nenadání přišel dav krvežíznivých nepřátel víry křesťanské, žádostivých kořisti, a obořili se na svatého Bonifáce, hlasatele pokoje a evangelia Kristova. Drže knihu svatých evangelií nad hlavou a modle se, dostal ránu smrtelnou. S ním zemřeli padesát dva soudruhové smrti mučnickou. Tělo svatého Bonifáce přineslo se nejprve do Utrechtu, pak do Mohuče, a konečně do Fuldy, kdežto za projeveným jeho přáním slavně bylo pochováno.

Již příštího roku stalo se usnešení na církevním sněmu v Anglii, aby výroční den smrti svatého Bonifáce slušně se slavil. V Německu a v Galii také brzo ctil se jako svatý mučník, a na mnohých místech jemu ke cti stavěly se chrámy a kaply. Papež Pius IX. rozšířil hodinky a mši svatou ke cti svatému Bonifáci na veškeru Církev.

Nejskvělejší pomník zásluhám jeho postavil za doby novější král Bavorský Ludvík I.²⁾ Spůsobem velkolepým oslavil památku

¹⁾ Dokkum, Holandské městečko ve Frisii blízko pomorí. — ²⁾ Ludvík Karel August, král Bavorský, panoval od 18. října 1825. do roku 1848. Za jeho panování učiněn jest Mnichov střediskem krásných umění a ozdoben velkolepými stavbami; on sám proslavil se jako básník.

jeho národ Německý roku 1853. Spisy, zvláště pak listy svatého Bonifáce, jsou nejstarší listiny v příčině pokřtění Němců. Svatý Bonifác zůstavil také psaná kázání, latinskou mluvnici a nedokončenou básně posud nevytištěnou.

2. Svatý Řehoř Utrechtský, věrověst Frisův.

Svatý Řehoř Utrechtský, zák svatého Bonifáce, a po jeho smrti správce biskupství Utrechtského, pocházel z královského rodu Merovingů, první dynastie králů Franckých v Galii. Když svatý Bonifác roku 722. z Frisie navrátil se do Durynk, zastavil se v klášteře, v němž byla abatyši ovdovělá bába Řehořova, Addula, dcera Dagoberta II. Syn Adduly, otec Řehořův, jmenoval se Albrik. Při obědě Řehoř, chlapec čtrnáctiletý, byl vyzván, aby četl z Písma svatého. Co četl, nedovedl jazykem národním vyložit; proto svatý Bonifác sám vyložil svaté evangelium. Řehoř hned přilnul takovou úctou a láskou k svatému Bonifáci, že sobě vyžádal, aby s ním odejítí směl na cesty apoštolské. Řehoř vytrval se svatým Bonifácem v Durynkách, šel s ním ke dvoru Karlmana a Pipina Krátkého, synů Karla Martela, a doprovodil jej na třetí pouti do Říma.

Nedlouho před smrtí svatého Bonifáce odebral se Řehoř do Utrechtu,¹⁾ aby za rozkazem papeže Štěpána a krále Pipina ve Frisii rozséval slovo Boží. Tam založil školu pro utvrzování a šíření křesťanské víry předůležitou, do níž přicházeli jinoši z Francka, z Frisie, ze Saska, z Bavor, ze Švábska a z Anglie. Ze školy té rozcházelo se mnoho učitelů a biskupů do zemí německých, mezi nimi svatý Ludgar, první biskup Münsterský,²⁾ jenž nám sepsal život svatého Řehoře Utrechtského.

Svatý Řehoř biskupství Utrechtské spravoval, nebyl však biskupem, ale měl po boku svém biskupa svěťícího Aluberta. Svatý Řehoř umřel roku 780. Jeho bratrovec Alberich stal se biskupem Utrechtským.

¹⁾ Utrecht, hlavní město kraje Utrechtského v Nizozemsku na křivém Rýnu a na železnici z Arnheimu do Amsterodamu. — ²⁾ Sv. Ludgar, dne 26. března.

3. Svatý Ferdinand Statečný, královic Portugalský.

Svatý Ferdinand, syn Jana I., krále Portugalského, narodil se dne 29. září 1402. Král Jan byl první, jenž Maurům Mahomedánům odňal pevnost Ceutu¹⁾ a uprostřed nevěřících založil stolicí biskupskou. Ferdinand už jako pacholík vynikal nevinností, mírností, poslušností a dobročinností. Ač od narození po celých dvacet pět roků začasté a těžce stonával, přece čím dál tím více vedlé zbožnosti a lahodnosti jevila se jeho síla duchovní, vážná zdrželivost u prostřed života dvorního, milovnost pořádku, činnosti a spravedlnosti — vůbec všech ctností křesťanských. Modlitba byla mu čelnou potřebou srdce. Od svého čtrnáctého roku modlil se denně církevní hodinky. O půlnoci vstával k pobožnosti jitřní. V sobotu a ve svatvečer větších slavností církevních postil se. Posvátné obřady téhodne pašijového zachovával zevrubně, a hostil v témdni tom tolik chudých, kolik mu bylo let. Veřejných průvodů účastnil se a kněze k nemocnému jdoucího doprovázel maje rozžehnutou svíci v ruce. Osoby duchovní a svěcené věci měl u veliké vážnosti; kostely a kláštery všemožně podporoval; do všech bratrstev v říši dal se zapsati, aby účasten byl modliteb mnohých. Za své vysloužilce, za nemocné, zajatce a pocestné dával mše svaté sloužiti a modlitby konati. Jeho komonstvo muselo každoročně choditi ku svaté zpovědi a k svatému přijímání. Byl-li kdo sedm let v jeho službě, umíraje nabyl plnomocných odpustků vedlé církevní milosti propůjčené královi papežem.

Ferdinandova nábožná matka, Filipa, byla dcerou Anglického vévody Lancasterského; proto obřady v jeho kaple pocházely ze Salisbury.²⁾ Královic Ferdinand sám pečoval o to, aby posvátné výkony od duchovníků a zpěváků přesně děly se dle knihy obřadní. Modlitba, čtení Písma svatého a nábožných knih, ale také ostatní práce jeho měly svou určitou hodinu. Zahálku měl v nenávisti, ale rád býval při radovánkách zařizova-

¹⁾ Ceuta, přímořská pevnost Španělů na severním pobřeží Afriky, na-proti Gibraltarů od Karthaginců založená, byla za Římanů hlavním městem Mauretanie; od roku 709. náležela Arabům, od 1415. Portugalcům, od 1580. Španělům. ²⁾ Salisbury (Salsbery), hlavní město Anglického hrabství Wiltu, staré sídlo biskupské.

ných Bohu a svatým ke cti. Skromně se odíval a žil, ale podporoval chudé, utlačované, nemocné, zvláště malomocné, zajatce vykupoval a poddaným svým kde a jak mohl ulevoval. Kde už nemohl pomoci, tam poskytoval útechy. Aby chudině více pomáhati mohl, přijal roku 1434. důstojnost velmistra řádu Aviské¹⁾ od svého bratra krále Edvarda s papežským svolením, ježto královic Ferdinand nebyl v duchovním stavu. Svému služebnictvu byl pravým otcem. Snažně na to naléhal, aby panošové jeho mravně a cudně se chovali a modlitby nezanedbávali. Za to pak nevinné zábavy jim přál a jim k vůli na procházky a na hory vycházel. Proti bližnímu nikdy nepromluvil ani slova urážlivého. Panictví neporušené zachoval po veškeren život svůj.

Oslava Církve pokořením Maurů v Africe rozněcovala mu v srdci chabrost velikou. Jak mile král Edvard svolil k válečné výpravě proti Tangeru,²⁾ odebral se Ferdinand se starším bratrem Jindřichem v čele vojska do boje dne 22. srpna 1437, připraviv se modlitbami, posilniv se nejsvětější Svátostí, a rozdáv hojně almužny. Vůdcové a jejich vojínové statečně bojovali, ale podlehli konečně přesile nepřátel, museli jim Ceutu vydati a jednoho z obou královců v zástavu dáti, až by pevnost ta Maurům byla odevzdána. Ferdinand ochotně sám v zástavu se dal. Emír (vladař) Tangerský a Arzilský dal jej s dvanácti Portugalci z jeho komonstva, mezi nimi tajemníka a životopisce jeho, Jana Alvareza, do Arzily odvesti. Cestou snášení musel Ferdinand potupu Maurův a v zajetí sedmiměsíčním téměř nstavičně byl nemocen. Že ale Maurové proti úmluvě několik zajatcův pobili, nechtěl Jindřich Ceuty vzdáti, s čímž souhlasil sněm Portugalský i Ferdinand sám, jenž podával toliko peníze za výkup. Po mnohých nezdařených pokusech o jeho vysvobození byl Ferdinand dne 25. května 1438 odveden do města Fezu ke králi Fezskému. Rozloučiv se s Portugalci pláčet³⁾mi, musel na bídné

¹⁾ Aviský řád pojmenovaný po městečku Avis, vojenský řád Portugalský, založený roku 1162. od krále Alfonsa I. dle řeholy svatého Benedikta. Účelem jeho byla válka s Maury. Doposud jest prvním vojenským řádem v Portugalsku. — ²⁾ Tanger (Tandžer), opevněné námořní město v Marokánské provincii Hasbatu na západním vchoďu do úžiny Gibraltarské, má klášter Františkánský s jediným v celé říši kostelem křesťanským.

herce odejeti, an Alvarez a služebníci na soumarech za ním následovali. Cestou Mahomedáni nadávali jim, kamením po nich házeli, ba i nádoby rozbíjeli, z kterých jedli nebo pili. Svatý Ferdinand zůstal klidný, jakoby se ho to ani netýkalo. Po šesti dnech octli se ve Fezu, kde mu nastalo utrpení strašné. Denně jej strašili smrtí; ze žaláře do žaláře jej vodili; za dne v okovech museli Portugalci pracovati, v noci pak o hladě v nečistotě byli vězněni. Ulemové, učenci a právníci Mahomedánští, scházeli se denně v mešitách (Mahomedánských modlitebnicích) a radili se, kterak by je sužovali a trýznili. I Maurové divili se, že slabý královic nepodlehł tolikerym strastem. Později sice byl sprostěn řetězů, nekonal služby v stájích a nekopal; ale to tím více soužilo jej, an nesměl pracovati s věrnými společníky svými. Ferdinand osvědčoval mimořádnou trpělivost a statečnost. Když byl ponejprv spoután, potupen a postrkován, plakali a zalakali služebníci jeho; on pak řekl jim: „Vidíte, jak se nakládá se mnou; proste za mne Boha!“ Jindy pravil: „To mi jedno, nazývají-li mne psem nebo pánem a králem; jejich potupa mne nesníží, a jejich chvála mne nepovznese.“ Nepromluvil ani slova příkrého proti Maurům, ale modlil se za jejich obrácení a napomínal křesťany, aby nebažili po pomstě. K útěku nastrojenému nesvolil, ješto nevolil na svobodě býti bez věrných společníků svých. Nepozbyl trpělivosti ani tenkrát, když mizela naděje na vysvobození. Duch jeho obíral se toliko věcmi nebeskými. Z trojí příčiny přál sobě delšího života: aby se mohl odměniti věrným soudruhům svým v zajetí, aby mohl křesťany k dobývání říše Mahomedánské pro Církev křesťanskou povzbuzovati, a křesťany v zajetí Maurův stenající aby mohl vysvoboditi.

Nejbolestnější zkoušku musel Ferdinand podstoupiti za posledních patnácti měsícův.

Odloučili jej od milých krajanů a odvedli jej do děsné jeskyně na hradě královském, do níž denní světlo nevnikalo, a v nížto se sotva mohl obrátiti. Kus dřeva bylo mu poduškou, skalnatá půda lůžkem. Tělesné síly mu ubývalo; obíral se výhradně toliko s Bohem a připravoval se na smrt. Jeho věrní soudruhové tajně ho navštěvovali, aby potěšili jej i sebe. Opatřovali mu světlo. Kleče modlíval se a kleče spával. Každého téhodne tajně přicházel k němu kněz, jemůž se zpovídal. Největší mukou

byla mu zpráva, že jeho milí společníci byli ukrutně trýzněni. Prosíval je, aby pro lásku Boží odpustili trýznitelům svým.

Na začátku měsíce června 1443 zachvácen byl nebezpečnou úplavicí. Přece nebyl propuštěn z jeskyně nezdravé; jenom lékaři, zpovědníku a několika křesťanům dovolilo se, aby střídavě bděli u něho. Za jitra onoho dne, kdy zemřel, zastal jej zpovědník s tváří zářící, s úsměvem na rtech, a s očima k nebesům obrácenýma. Pravit zpovědníkovi: „Rodička Boží převelená a přemilostná, obklopena jsouc zástupem svatých, oznámila mi, že dnes do nebe vzat budu.“ V podvečer vykonal ještě všeobecnou zpověď, učinil vyznání víry a blaženě skonal. Vesír, nejvyšší úředník Fezský, Lazurak, zvolal: „Je-li u křesťanských psů co dobrého, to zajisté bylo v tomto zemřelém. Kdyby byl Mahomedánem, zasloužil by pro své ctnosti býti svatým; neboť nikdy nevyřknul nepravdu, a kdykoli jsem ho v noci dal pozorovati, vždycky na kolenou kleče modlil se. Také se o něm říká, že byl dokonale nevinný a nikdy se nedotkl ženské.“ — Přece však Lazurak balsamované tělo jeho po čtyry dny na městské bráně s hlavou dolů nechal nahé viseti.

Během několika týchdnů zemřelo po něm pět jiných křesťanů z jeho komonstva. Ostatní pak teprve po smrti Lazurakově přišli na svobodu. Mezi těmito byl tajemník a životopisec Jan Alvarez, jenž roku 1451. přinesl srdce pána svého do Portugalska. O dvaadvacet let později převezeno bylo i tělo svatého Ferdinanda královice do vlasti, a slavně pochovalo se v královské kryptě v kostele kláštera Batalha ¹⁾ zvaném.

Život jeho, jak zmíněno, vypsál jeho tajemník Jan Alvarez, společník v zajetí, a Don Pedro Kalderon, nejslavnější dramatický básník Španělský (narozený 1. ledna 1601, † jako kněz, představený kongregace svatého Petra, dne 25. května 1681), oslavil jej pro všechny budoucí věky svou dramatickou básní: „El principe constante,“ „Královic statečný.“

¹⁾ Batalha (Batalja), ves v Portugalsku, dvanáct mil od Lisbony, známá pro krásný gotický klášter ze čtrnáctého století, který náleží k nejskvostnějším stavbám v Evropě.

4. Svatý Just (Pravoslav), a Klément (Těch, Těšek), patronové Volteršti.

Papež Lev I. Veliký, který spravoval církev Páně od 442 do 461, vyšel 451 vstříc Attilovi táhnoucímu proti Římu, a po-
hnul jej, že ušetřil Říma. Roku 455. uprosil Gensericha, jenž
města dobyl, že ho nezapálí a obyvatelstvo nevraždí. Za toho
času z Afriky připutovali horliví a učení křesťané Just a Klé-
ment do Volterry. ¹⁾ Obcováním bezúhonným rovnali se kněžím
Páně. Znajíce dokonale Písmo svaté, mnoho lidí utvrdili ve víře
a v dobrých ctnostech. Když vojsko Genserichovo oblehalo
Volterru, světcové tito modlitbou, radou a pomocí svou za-
chránili město. Oblehající nepřátelé chtěli pevnou a statečně hájenou
Volterru vyhladověti. Svatý Just a Klément vzývali Boha
a poradili sevřenému obyvatelstvu, aby chleby házeli do ležení
nepřátel, kteří vidouce zásoby chleba odtáhli. Pak oddali se Just
a Klément životu poustevnickému na tom místě, kde záslužnou
činnost blaženou smrtí dokonali a pochováni byli ve hrobích, které
sobě dříve byli ve skále vytesali. Vědouce, že se jim přiblížil čas
odchodu na věčnost, napomenuli ještě shromážděný lid, pomodlili
se, a za hodiny a chvíle též oba odevzdali duši Bohu svému
dne 5. června.

Svatému Justovi a Klémentovi ke cti brzo vystavěli
měšťané Volterští kostel. Výroční památka jejich slavně koná se
v Italii vůbec, zvláště pak ve Volteře, kdežto Bůh svatost
jejich za živa i po smrti osvědčiti ráčil velikými zázraky.

Dne 6. června.

I. Svatý Norbert, zakladatel řádu Premonstrátského, arcibiskup Magdeburkský, patron Český.

Norbert narodil se okolo roku 1082. v Santenách, ²⁾
v hrabství Klevském. Otec Heribert byl z rodu hrabat Genep-

¹⁾ Volterra (staré Volaterrae, největší z dvanácti měst Etruských),
okresní město v Italské provincii Písanské. — ²⁾ Santeny, Xanteny, velmi
starožitné město ve vládním okrese Düsseldorfském v Pruském Porýnsku,
kde druhdy rozprostíralo se na obojím pobřeží Rýnském hrabství Klevské za
XI. století a později. Hrabě Adolf II., přjmím „Vítězný,“ povýšen byl r.
1417. od císaře Sigmunda za vévodu. Jan III. spojil s Klevskem i vévod-
ství Jülich a Berg, a zavedl v těch zemích r. 1533. tak zvanou reformaci.

ských, matka Hedvika pocházela z vévodského rodu Lotarinského. Krásný, bohatý, veselý a výmluvný jinoch Norbert požíval vážnosti všeobecné. Avšak, i když stal se podjahnem a kanovníkem v Santenách, rodišti svém, nepřestal libovati sobě v zábavách nepřislušných duchovníku. Vyhledával zábav podobných i toho času, kdy konal služby při dvoře arcibiskupa Kolínského, Bedřicha, a při dvoře císaře Jindřicha V.

Letního dne roku 1115. vyjel si Norbert koňmo na procházku. Hrozná bouře nastala. Blesk uhodil mu zrovna před koněm, kterýž svrhl omráčeného jezdce na zem. Norbert teprve za hodinu procitl z mrákoty, ale procitl také duchovně. Byl člověkem novým, jako druhdy Šavel učiněn byl Pavlem. Skut. apošt. kap. 9.

Pod šatem skvostným počal nositi roucho žíněné. Pilně navštěvoval Benediktinský klášter Siegberský u Kolína, kdežto jej vyučoval a na jahanství i kněžství připravoval výtečný opat Chuno, napotomní biskup Řezenský Konrad I.

Ku svěcení tomu dostavil se Norbert v chudobném rouše z ovčích koží, odloživ oblíbené šaty hedbávné. Byv vysvěcen arcibiskupem Kolínským, Bedřichem, vrátil se opět do kláštera Siegberského, aby se náležitě připravil na první mši svatou, kterouž sloužil v Santenách, svém rodišti, kdež byl také kanovníkem.

O svých prvotinách kněžských činil Norbert dojemné kázání o krátkosti života vezdejšího, o marnosti světa a o nemožném štěstí zemském. Příštího dne ve sboru svých spolukanovníků řečnil ještě důrazněji o předmětu tom, a pokračoval u věci té během několika dnů. Řeč a horlivost Norbertova nelsbila se mladším soudruhům, a tudíž bylo mu snáseti všelikých potup a odporů. Norbert trpělivý tím vroucněji trval na modlitbách, v rozjímáních a postech, nalezaje největší náhrady a útěchy v nejdražší oběti mše svaté.

Léta Páně 1118. ve Fricklaru ¹⁾ odbývala se synoda za předsednictví papežského legata, kardinála Prenestského Konona, do kteréz předvolán byl ohnivý kazatel Norbert, aby se ospravedlnil

¹⁾ Fricklar, staré město v Kurhesích na řece Edeře, kdežto roku 919-za krále zvolen byl Jindřich Ptáčník.

z rozličných obžalob nepřátel svých. Ospravedlnil se nevinný a výmluvný Norbert tou měrou, že církevní sněm jednosvorně uznal a prohlásil nevinu jeho.

Ospravedlněný Norbert dobrovolně vzdal se hodnosti kanovnické a všech důchodů; prodal i zděděné statky své, rozdál ztržené peníze chudým, a putoval bos v oděvu chatrném do Sén Žilu v Langdoku,¹⁾ aby se představil papeži Gelasiu II., jenž chtěl Norberta vzít do služby své. Pokorný Norbert nepřijal skvělého nabídnutí, a tudíž dal mu papež plnou moc, aby po libosti, kdekoli a bez překážky hlásal slovo Boží.

Za nejtěžší zimy odebral se Norbert roku 1119. od papeže Gelasia II. bos a postě se do Valensienu,²⁾ cestou horlivě hlásaje slovo Boží.

Ve Valensienu přidružil se k němu Hugo, kaplan Burkarda, biskupa Kambréského (Cambray). Oba vydali se na cesty blahověstné. Blížil-li se veliký kazatel Norbert s věrným soudruhem Hugonem k vesnicím a hradům, pastýři rychle oznamovali příchod jeho, a zvony svolávaly obyvatelstvo do kostela na mši svatou a na kázání. Po službách Božích poučoval Norbert všechen lid o prospěšnosti časté zpovědi, o povinnostech manželů a rodičů — o všelikých věcech spasitelných. Po namáhavé práci celodenní každý žádal mítí Norberta v domě svém. Kdekoliv se ubytoval, tam sedě na zemi požil chudobnou večeři svou, postiv se celý den.

O požehnané činnosti Norbertově svědectví vydávalo veliké množství těch, jenžto se obrátili na cestu ctnostnou. Obzvláštní dar Boží jevil se u svatého Norberta šťastným smiřováním sporných stran a nepřátel zuřivě brojících proti sobě.

Roku 1119. papež Kalist II.³⁾ byl na církevním sněmu v Remeši.⁴⁾ Norbert opět vypravil se na cestu k němu. Papež radostně ho uvítal, a znova potvrdil mu plnou moc danou papežem

¹⁾ Saint Gilles (Sen Žil, Svatý Jiljí) v Languedoku (Langdoku), jak se nazývala za středověku jedna provincie v jižní Francii. — ²⁾ Valencienues, město ve francouzském departementu Nordském na vtoku Yonelly do Skaldy. — ³⁾ Gelasius II. zemřel dne 20. ledna 1116, a již dne 1. února toho roku zvolen byl jeho nástupce Kalixt II. — ⁴⁾ Remeš, franc. Rheims, Reims (Rém), starožitné město v departementu Maranském nad Veslou ve Francii, kdežto králové druhdy korunováni bývali od arcibiskupa a přísahali na staroslovanské evangelium psané naším svatým Prokopem.

Gelasiem II., aby volně všady směl hlásati slovo Boží. Mimo to papež Norberta poručena učinil Bartoloměji, biskupu Laonskému.¹⁾ Biskup Bartoloměj, jak mile poznal Norberta, nabídl mu kterékoliv místo v biskupském obvodu svém, aby sobě mohl založiti klášter.

Norbert vyvolil sobě divoké údolí „Prémontré“ v lesích Kusických (Coucy) nedaleko od Laonu města. Tam založil Norbert slavný řád Prémonstrátský, také řádem Norbertinů a „řádem bílým“ zvaný. Prémonstráti, řeholní kanovníci s řeholou svatého Augustina, slučují duchovní správu a kázání slova Božího s povinnostmi kanovníků a mnichů. Dne 25. ledna 1120, na den Obrácení svatého apoštola Pavla, Norbert s Hugonem, nerozlučným přítelem svým, přijal bílé roucho z rukou biskupa Laonského, Bartoloměje.

Svatý Norbert získal na svých kazatelských cestách několik výtečných stoupencův, zejména Evermoda,²⁾ napotomního biskupa Ratiborského. O Vánoční slavnosti léta Páně 1121. učinili řeholné sliby, a započali místo malé kaply své budovati nový chrám. Z Kolína nad Rýnem Norbert slavnostně přinesl pro svůj kostel v Prémontré značnou část ostatků svaté Voršily a spolumučenic³⁾, část ostatkův svatého Gereona z klášterního chrámu zasvěceného jeho památce,⁴⁾ a ostatky svatých bratří Evaldů.⁵⁾ A hle, už dne 4. května 1122 posvětili nový chrám v Prémontré ke cti Rodičce Boží a svatému Janu Křtiteli biskup Laonský, Bartoloměj, a biskup Soissonsý, Lisiard.

Členové nového řádu Prémonstrátského vyznamenávali se tuhou kázní. Roucho z bílé vlny připomínalo jim, že jsou zástupcové anjelův ve službě Boží a ve službě bližního. Konajíce služby Boží a rozdávajíce svátosti odívali se z úcty a pokory rouchem plátěným.

Tré věci nejdůležitější odporoučel svatý Norbert žákům a stoupencům svým: čistotu při oltáři Páně a při tajemstvích Božích; nápravu poklésků a nedbalostí ve sboru řeholním a kde-

¹⁾ Laon, u starých Laudunum, město v departementu Aisneském. U Laonu porazil Blücher Napoleona. — ²⁾ Sv. Evermod dne 17. února. — ³⁾ Sv. Voršila dne 21. října. — ⁴⁾ Sv. Gereon dne 10. října. — ⁵⁾ Svatí Evaldové dne 3. října.

koli jinde; a pečlivou hostinnost v příčině chudobných. ¹⁾ Žáci ochotně vyhovovali rozkazům milovaného mistra svého Norberta; bylať poslušnost jejich bezvýminečná, pokora upřímná a ryza, láska k chudině obětava, mlčelivost podivuhodná, tvrdé slovo nevycházelo žádnému z úst, a pohledu nelaskavého nikdo nespátlil u nich.

Za poměrů takových nový řád Prémonstrátský, vyhovující potřebám časovým, musel tím více a tím rychleji množiti se, čím častěji svatý Norbert z Prémontré vycházel do krajin Francie, do Flander (v Nizozemí) a do Německa, aby hlásal slovo Boží k žádosti farářův, obcí a velmožů. Ze všech národů a stavů přibývalo řádu Prémonstrátskému znamenitých členů, tak že roku 1126., kdy papež Honorius II. potvrdil řeholu svatému Norbertovi, počítalo se už osmero opatství Prémonstrátských, a roku 1141. už bylo sto klášterů. I ženské kláštery Prémonstrátek tak úžasně rozmáhaly se, že už za živobytí svatého Norberta do tuhého řádu bílého bylo vstoupilo víc než deset tisíc panen a vdov ponejvíce z rodin a stavů bohatých a vzácných. ²⁾ Velikým příznivcem řádu Prémonstrátského byl svatý Bernard, důvěrný přítel svatého Norberta. Bylať horlivá úcta k Marii Panně hlavní snahou a úlohou i svatého Bernarda, i řádu svatého Norberta.

Toho času způsobil broznou zkázu ve víře i v mravích blouznivec a bludař Tanchelin, jenž měl hlavní doupe v Antverpách. ³⁾ Na vyhubení bludův děsných povolal biskup Kambreský (Cambray) svatého Norberta a řeholníky jeho, jimžto odevzdal chrám svatého Michaela v Antverpách. Svatý Norbert až ku podivu lahodně počínal sobě a mluvil k pobloudilcům svedeným: „Nedivte se a nebojte se, bratří a sestry! Vy jste pobloudili z nevědomosti! Poněvadž jste nebyli vyučeni, přijali jste lež za pravdu!“ — Taková slova

¹⁾ Circa altare et divina mysteria munditiam, excessuum et negligentiarum in capitulo et ubique emendationem, pauperum curam et hospitalitatem. — ²⁾ Heriman, opat Svato-Martinský v Touray, to dosvědčuje, a Anselm, biskup Havelberský, † 1159, píše: „Každá země západní, ba i východní — Palestina a Syria — má svůj klášter Prémonstrátský.“ Bolland. ad s. Norbertum. — ³⁾ Antverpy, franc. Anvers, hlavní pevnost Belgická na pravém břehu Skaldy, nedaleko od vtoku řeky té do moře.

a svatý život kazatele Norberta brzy otevřely oči pobloudivcům, tak že kajicně dávali se na cestu pravdy a ctnosti. Tou měrou arcibiskup svatý Norbert zasloužil sobě přímě „apoštola Belgického.“

Tanchelina bludaře a podvodníka pro neslýchané rouhání už roku 1125. spolucestovníci a plavci na moři zabili sekýrou.¹⁾

Svatý Norbert roku 1126. vrací se s Evermodem, soudruhům svým, z Říma, kde papež Honorius II. potvrdil mu písemně řád Prémonstrátský a veškeren majetek na všechny budoucí časy, konal o slavnosti Velikonoční slavné služby Boží ve Vircpurku,²⁾ kde neměli té doby žádného duchovního pastýře. Mezi přijímajícími byla slepá žena vůbec známá, kteráž dechem svatého Norberta u stolu Páně okamžitě nabyla zraku. Vidouce zázrak ten tři bohatí bratři: Jan, Jindřich a Ludolf, zbudovali z majetku svého u Vircpurku kostel a klášter Prémonstrátský „Cella superior.“

Později konaje cestu do Němec přišel svatý Norbert do Špýru,³⁾ kde Lothar II. právě měl říšský sněm. K žádosti velmožů a kněžstva činil Norbert kázání. Ješto pak té doby uprázdňen byl prestol arcibiskupský v Magdeburce,⁴⁾ za rozepře v příčině nové volby vítán byl oběma stranám Norbert, kteréhož proti jeho vůli zvolili. Volbu jednomyslnou ihned potvrdil král Lothar a papežský kardinal-legat Gerard, napotomní papež Lucius II.

Bos a v chudobném oděvu přišel arcibiskup Norbert v měsíci srpnu 1127 do Magdeburku. Když jej přivedli k arcibiskupskému paláci, nechtěl ho vrátit vpustiti, maje za to, že přichází nějaký žebrák. Byv od průvodců poučen, že to jest arcibiskup, chtěl strachem prchnouti. Ale svatý Norbert vlídně mu přimlouval řka: „Neutíkej, bratře můj! Tyt mne lépe

¹⁾ Svatý Norbert obyčejně vyobrazuje se v rouše biskupském s nej-
světější Svátostí v pravici, an nohou potírá Tanchelina, rouhače v pří-
čině Svátosti této. — ²⁾ Würzburg, hlavní město bývalého knížectví Würz-
burkského, nyní hlavní město Bavorského kraje Dolnofranckého a Aschaff-
burkského na obou březích Mohanu. — ³⁾ Špýr (něm. Speier), hlavní město
Bavorského vládařství. — ⁴⁾ Magdeburg (Děvín), hlavní město provincie
Saské a vládního okresu Magdeburkského v Prusku, čelná pevnost na levém
břehu Labe.

znáš nežli oni, kdož mne ubožáka nepatrného donutili k vysokému důstojenství, pro kteréž se nehodím.“

Svatý Norbert pozval k sobě řeholníky z Prémontré a vybídl je, aby místo něho zvolili sobě opata a vrchníka celého řádu. Svorně zvolili Hugona, nejstaršího soudruha Norbertova. Norbert Hugonovi dal požehnání a vypravil jej s ostatními bratřími do Prémontré.

Nyní počal Norbert horlivě konati úřad svůj arcibiskupský. Dokonale uspořádal statky církevní. Pečoval o řádnou duchovní správu. Uvedl řád Prémonstrátský do Magdeburku. Rozšířil řád ten a jiné řády duchovní jak mezi Sasy, tak i mezi Slovaný, na něž už dávno pamatoval. Nemoha však osobně odejít k Slovanům Baltickým, aby jim hlásal evangelium, vypravil k nim věrověsta kněze Vicelina.¹⁾

Z horlivosti arcipastýřské vzešlo svatému Norbertovi nejedno nebezpečné nepřátelství, z něhož bohumilý arcibiskup po každé šťastně vyvázl, a také vždy odpustil zahanbeným nepřátelům a protivníkům, tak že konečně získal sobě všeobecné lásky, za kteréž pokojně a blaženě šířil čest a slávu Boží, a blaho světců svých.

Roku 1130. byl arcibiskup Norbert na církevním sněmu v Remeši, kde sobě dal obnoviti od papeže Innocence II. staré výsady a stará práva chrámu svého.

Roku 1132. cestoval jako říšský kancléř s králem Lotharem do Itálie, a dožil se tam té radosti, že tento příznivec jeho ozdoben byl korunou císařskou; on sám pak od papeže jmenován byl primasem Německa, jímžto bývali i předchůdcové jeho arcibiskupové Magdeburkští.

Nedlouho po svém návratu z Itálie postižen byl Norbert těžkou nemocí, která čtyři měsíce trvala a konec učinila požehnanému životu jeho vezdejšímu. Svatý arcibiskup Norbert, vzývaje nejsvětější jméno „Ježíš,“ odevzdal Bohu duši dne 6. června léta Páně 1134. Po devíti dnech tělo svatého Norberta pochováno bylo dle vlastní poslední vůle v kostele Panny Marie Magdeburské u kanovníků Prémonstrátských.

Svatého Norberta dařil Bůh za živa hojnými milosti-

¹⁾ Sv. Vicelin dne 12. prosince I. 110.

nami: mocí zázračnou a duchem prorockým. Už papež Innocenc III. (1198—1216) dal jej vepsati do seznamu svatých; avšak teprvé Řehoř XIII. veřejnou bulou roku 1582. ustanovil mu den 6. června měsíce za výroční svátek. V bílém řádě mimo to koná se hlavní „slavnost svatého otce Norberta“¹⁾ dne 11. července.

Svatý Norbert sepsal mnoho knih nám známých toliko dle obsahu, které však na zmar přišly zhoubami všlečnými. Zachovalat se toliko jediná výtečná řeč svatého Norberta k bratřím z roku 1126., která se doposud čtává při jídle ve všech klášterích Prémonstrátských.

Tělo svatého Norberta odpočívalo 450 let v kostele Panny Marie Magdeburské. Roku 1598. vniklo bludné učení Lutherovo i do Magdeburku, a Prémonstráti pozbyli svůj kollegiální kostel Mariánský. Náčelníci řádu bílého a mužové vznešení nepřestávali pečovati o to, aby tělo svatého Norberta dobou příhodnou přeneseno bylo na místo bezpečné. Věc ta podařila se teprvé Kašparu z Kvestenberka, opatu Strahovskému. K jeho žádosti císař Rakouský Ferdinand II. vypravil zvláštní listy osobám a sborům náležitým. Roku 1626. počalo se vyjednávat o vydání těla posvátného s radou Magdeburskou a s kapitolou nekatolickou. Veliké služby v příčině té prokázal hrabě Jindřich Šlik, nejvyšší velitel dělostřelectva císařského. Vyjednávání bylo obtížné a nebezpečné. Opat Kvestenberg s nepořízenou vrátil se na Strahov. Když pak roznesla se zpráva o vítězství císařských vojsk (za války třicetileté) u Magdeburku, ujal se císař Ferdinand II. znova věci. Kvestenberg zase vypravil se do Magdeburku, ale zase musel do Čech se vrátiti. Konečně na počátku měsíce prosince toho roku Kvestenberg po třetí přicestoval do Magdeburku.

Dne 3. prosince 1626 neporušený hrob otevřen, ostatky svatého Norberta uctivě vyzdvíženy a příštího dne z Magdeburku odvezeny. Dne 11. prosince přibyl Kvestenberg a průvodcové s tělem Norbertovým do panenského kláštera Prémonstrátek v Doksanech, kdežto ctihodné tělo po celou zimu pod ochranou měly jeptišky Prémonstrátky. Nejen bílý řád, ale

¹⁾ „Solemnitas s. Patris Norberti.“

veškeren národ Český nadšeně očekával den slavného přenešení těla svatého Norberta z Doksan do Prahy na Strahov. Dne 30. dubna 1627 prohlásil kníže-arcibiskup Pražský, kardinál Arnošt z Harrachů, svatého Norberta za patrona Českého.

Dne 1. května toho roku konečně tělo svatého Norberta do Prahy dovezeno, a Prahou od osmi opatů do chrámu Týnského neseno bylo. Průvod, maje v čele svém arcibiskupa Pražského, byl velebným projevem úcty ku světci velikému. Sláva ta opakovala se dne 2. května, kdy posvátné tělo přenešeno bylo na Strahov. Během osmidenní slavnosti „Přenešení svatého Norberta“ navrátilo se na šest set protestantů do lůna Církve katolické.

Padesátileté jubileum „Přenešení svatého Norberta“ slavilo se roku 1677., 1727., 1777., 1827. a 1877. za knížete arcibiskupa Pražského kardinála Bedřicha knížete ze Švarcenberků, za světícího biskupa Dra. Karla Pruchy, a za opata i preláta kláštera Strahovského Vojtěcha Hrona.¹⁾

Strahovský klášter Norbertinův jest nejstarším a nejpřednějším klášterem bílého řádu v zemích koruny České. Založiliť jej už roku 1140. Jindřich Zdík, biskup Olomoucký, a kníže, napotomní král Český, Vladislav II. V kostele zasvěceném blahoslavené Marii Panně pochováni byli biskup Zdík a královna Kedruta roku 1151., a konečně král Vladislav II. roku 1174.

Píseň o svatém Norbertu.

Hymna Strahovská: „Hic est electum vas,“ každodenně v chóru říká neb zpívá se po kompletári s modlitbou příslušnou.

Aj, zvolená zde nádoba,
jíž Bohem dána ozdoba!
Zde Norbert svatý slávu Boží
a blaho lidstva hojně množí.

¹⁾ K této páté jubilejní slavnosti „Přenešení ostatků svatého Norberta z Magdeburku do Prahy“ vydal Dominik Čermák, knihárník na Strahově, knihu: „Svatý Norbert, arcibiskup Magdeburkský, patriarcha a zakladatel řádu Prémonstrátského, patron Český,“ v Praze 1877. Nákladem kanonie Strahovské.

On s duchem zlým vždy bojoval,
klid kajicníkům zvěstoval,
a mocným slovem, skutkem, divem
mír vypůsobil v lidu mativém.

Ó buď nám stálou obranou,
buď bezpečnou nám ochranou,
Ty Slávo hory, vlasti naší,
nám nad zlato tvé tělo dražší.

Ó Norberte, vždy při nás stůj,
tam v nebi za nás oroduj,
ať milost Boží hříchy hasí
a věrou celý národ spasí!

2. Svatý Gilbert, opat Prémonstrát, jeho choť Petronila, abatyše, a dcera Poncia.

Svatý Gilbert pocházel ze šlechtické rodiny v hornaté krajině Auvergueské (Overňské) ve střední Francii. ¹⁾ Roku 1147. byl Gilbert na křížáckém tažení za krále Ludvíka VII. Mladšího, také Pobožného, syna Ludvíka VI., Tlustého. Navrátil se rozdán polovici znamenitého jmění svého chudým, a za druhou polovici vystavěl dva Prémonstrátské kláštery, jeden mužský, druhý pak ženský. Do prvního vstoupil sám, a byl tam prvním opatem. Do druhého pak vstoupila i manželka Petronila, i dcera jeho, Poncia. Kláštery ty vzbudoval v biskupství Klermontském. Jako opat blaženě zemřel roku 1152.

Petronila, jeho choť, stala se v klášteře svým abatyší, a měla dceru svou Poncii za následnici v úřadě tom. Obě svatě žily a svatě zemřely.

3. Svatý Filip, jahan Jerusálémský.

Když se po Nanebevstoupení Páně rozmnožoval počet věřících, a starosti o chudé a jich vdovy vzrůstaly, svatí apoštolové svolali

¹⁾ Z krajiny té učiněny nynější departementy Puy de Dôme a Cantal. Obyvatelstvo od pradávna bylo bojovné. Auvergnané jsou lid chudý, namnoze podobní našim dráteníkům; žijí roztroušeni po celé Francii a živí se podobným způsobem.

množství učeníků a nařídili jim, aby ze sebe vybrali sedm mužů dobré pověsti, plných Ducha Svatého a moudrosti, jenžby podělovali věřící potřebnostmi vezdejšími z darů dobrovolně obětovaných. I vyvolili Štěpána (prvomučenská), Filipa, Prochora, Nikánora, Timona, Parmena a Mikuláše. Skut. ap. 6, 1—5. Jeden z těch sedmi jahnů Jerusalemských byl i Filip, jehož památka v Církvi Latinské koná se dnes, u Řeků pak dne 11. srpna.

Byloť úřadem diakonů čili jahnů posvěcených modlitbou a vzkládáním rukou apoštolských Sk. ap. 6, 6. netoliko pečování o chudé, ale také hlásání slova Božího a udělování křestu svatého.

V čas velikého protivenství v Jerusalemě rozprchli se všickni křesťané po krajinách Judských a Samařských kromě apoštolů. Filip sestoupiv do města Samaří, kázal obyvatelům Krista. Byli pak zástupové pozorliví toho, co pravil Filip, jednomyslně naslouchající a vidouce divy, kteréž činil. Nebo duchové nečistí vycházeli z mnohých, křičíce hlasem velikým; mnozí pak mrtvici ranění a kulhaví uzdraveni jsou; protož stala se radost veliká v tom městě. . . . Uvěřivše pokřestěni byli ve jménu Ježíše Krise muži i ženy. I Šimon čarodějník pokřestěn byv držel se Filipa. Apoštolové, když uslyšeli v Jerusalemě, že Samaří přijalo slovo Boží, poslali k nim Petra a Jana, kteříž modlili se za ně, aby přijali Ducha Svatého. Vzkládali na ně ruce, a oni přijímali Ducha Svatého (svátostí svatého birmování). Skut. apošt. 8, 5—17.

Z vnuknutí Božího odešel Filip ze Samaří k polední straně na cestu, kteráž vede od Jerusalema do Gazy. Sešel se s mouřenínem, komorníkem královny z Nubie, Kandace, jenž navracoval se z pouti Jerusalemské do vlasti své. Filip vysvětliv proroctví Isaišovo 53, 7. 8. zvěstoval mu Krista, a když komorník prohlásil: „Věřím, že Syn Boží jest Ježíš Kristus,“ Skut. ap. 8, 37., pokřestil jej.

Chodě pak Filip kázal všem městům, až přišel do Césarey, znamenitého města u moře Středozemního, kde se trvale usadil. Svátý Lukáš (Skut. ap. 21, 8.) nazývá Filipa „evangelistou,“ poněvadž horlivě, obratně a požehnaně hlásal evangelium Kristovo.

Svátý Pavel na svých cestách apoštolských přišed do Césarey, ubytoval se v domě jahna Filipa, jenž měl čtyry dcery, panny

prorokující. Skut. apošt. 21, 9. Onyť trvajíce v panenství jiné vyučovaly a zvláštní milostí Boží předpovídaly budoucí věci.

Tyto zprávy o svatém jahnu Filipovi máme z Písma svatého. Dle Latinských zápisův o mučenicích a svatých zemřel svatý Filip i čtvero jeho dcer v Cesaree, kdež i pochováni byli.

4. Svatý Klaudius, biskup Besançonský.

Svatý Klaudius pocházel z rodu vzácného v Burgundsku. Žil od roku 650. jako mnich v klášteře Svato-Oyanském, tam kde rozkládá se nyní Saint-Claude,¹⁾ město po něm nazvané. Klášter Svato-Oyanský, založený za pátého století, zvelebil se v druhé polovici sedmého století pod správou opata Klaudia tou měrou, že mnichové rovnali se ve ctnostech mnichům Thebaiským.²⁾ Slovnost opata Klaudia z toho vidna jest, že klášter Svato-Oyanský jemu ku cti pojmenován byl klášteřem „Svato-Klódským,“ a město kolem kláštera povstalé doposud jménem svým „Sén Klód“ hlásá jeho slávu.

Pro veliké ctnosti zvolen byl opat Klaudius za dvacátého pátého biskupa Besançonského.³⁾ Vznesený úřad ten spravoval moudře a statečně jako světec. Po několika létech dobrovolně složil berlu biskupskou a odebral se opět do milé samoty klášterské, kde léta Páně 696. blaženě zemřel.

Za třináctého století vyzdviženo bylo jeho neporušené tělo. Od té doby stal se svatý Klaudius předmětem úcty poutníkův se všech stran hojně přicházejících, a následkem poutí těch povstalo kolem opatství nynější město Sén-Klód. Z opatství toho stala se během časů jedna z nejpřednějších kapitol (sborů kanovníků) v zemi, kteráž roku 1742. povýšena byla na biskupství od papeže Benedikta XIV. Roku 1794. odbojní bezkalhotáci⁴⁾ vy-

¹⁾ Saint Claude (Sén Klód), město ve franc. departementu Jurském, na stoku řeky Bienny a Taconu, jež má sídlo biskupské a čilý průmysl i obchod. — ²⁾ Thebais nazývala se za věku starého jižní část Egypta čili Horní Egypt dle hlavního města Theb, kde nejdříve a nejvíce rozšířilo se mnišstvo zbožné. — ³⁾ Besançon (Besanzón), staré Vesantio, hlavní město depart. Doubs, silná pevnost. — ⁴⁾ Sansculottes (Sánkylot), bezkalhotáci, dostali přezdítku tu od vyšších tříd, které neodložily ještě úzké spodky (culotte) a nenosily jako oni široké dlouhé pantalonky, kazajky s rukávy širokými, červené čapky, a obmažený, nebo nedbale červeným šátkem zahalený krk. Po francouzské hrůzovládě ztrácelo se jméno to i s křojem.

drancovali a spálili kostel ten, při čemž i ostatky svatého Klaudia byly zničeny.

5. Svatá Cyria, Valeria a Marcia, mučenice Cesarejské.

Boj svatých mučenic Cyrie, Valerie a Marcie. Tyto rodačky z Cesarey Palestinské uvěřily v Krista a přijaly křest svatý. Od té chvíle klidně a pokojně obývaly společně v přibytku jednom, žily nábožně a ctnostně, trvající na modlitbách za postu a bdění. Vzály Boha, aby ráčil modloslužbu vyvrátiti a světlo víry křesťanské po veškerém oboru zemském rozšířiti.

Ač pak žily v úkrytu, přece vyzrazeny byly císařskému náměstku krajiny té, kterýž je pohnal k soudu. Nadarmo snažil se náměstek císařský, aby je přivedl k pohanské modloslužbě; proto rozkázal je ukrutně mučiti, až vítězně zemřely.

Tak psáno jest v prastarých Cařihradských seznamech svatých a světic Božích.

6. Svatí Artemius a Kandida, manželé, a jejich dcera Pavlina, panna, mučenci Římsí.

Za panování Římského císaře Diokleciana v Římě byl žalárníkem Artemius. Jediná dcera jeho, Pavlina, trápěna byla zloduchem. Blahoslavený Petr zaklínač (exorcista) modlitbou z moci ďáblavy ji vyprostil a uzdravil. Následkem zázraku toho Artemius, jeho choť Kandida a dcera Pavlina uvěřili v Boha Krista. Marcelin, kněz¹⁾, udělil jim a čeledi jejich křest svatý.

Soudce Seren, dozvěděv se, že Artemius žalárník nevolí obětovati modlám, rozkázal, aby s manželkou a dcerou byl ukamenován. Když je vedli na popraviště, shlukl se mnohý zástup křesťanův. Křesťané mladí zastavili je dotud, až by kněz Marcelin odsloužil mši svatou v podzemním hřbitově. Po mši svaté mluvil kněz Marcelin k pohanům: „Hle, bylo v moci naší, bychom vyrvali vám Artemia s manželkou a dcerou; ale ne učinili jsme toho. Co tomu říkáte?“ — Žoldnéři bručíce na kře-

¹⁾ Svatý Marcelin dne 2. června.

stany mečem zavraždili Artemia, Kandidu pak, jeho manželku, a Pavlinu dceru ukamenovali.

7. Svatý Gelasius, mučeník Řecký.

V řeckých bohoslužebných stručných životopisech světců a světic Božích ¹⁾ čte se na den 6. června: „Svatý mučeník Kristův Gelasius za propuklého pronásledování křesťanů roznítil se nebeskou horlivostí, rozdal veškeren majetek svůj chudým, oblekl se v roucho bílé, pospíšil mezi svaté mučeníky, viděl je v mukách rozmanitých, objímal, vonnou mastí mazal a prosil je, aby za něho u Boha orodovali.“

„Soudní sluhové jali a k soudci přivedli jej. Vyznal slavně, že Kristus jest pravý Bůh, bohové pohanští pak že jsou modly němé a mrtvé, jimiž opovrhuje. Za to byl bičován a potom stát.“

8. Svatý Atal Divotvorce, mučeník Řecký.

U Řeků dne 6. června svěť se památka svatého Atala Divotvorce. Svatý Atal, odřeknuv se světa, oddal se životu klášternímu, a způsobem všemožným trestal tělo své: postem tak tuhým, že jídal teprve po třech i po pěti dnech; bděním takovým, že ku spánku nikdy neulehl, nébrž toliko sedě nebo stoje zdřimnul sobě. Pro toto zapírání sebe Bůh obdařil jej milostinami, z nichžto prýštila se ozvláštní moc zázračná. Zázračné moci té Atal upotřebil netoliko k užítku lidí pomoci potřebných, ale také ve prospěch němé tváře nemocné. Jsa blízek smrti vyzval přítomné bratry, aby mu dali políbení v lásce Kristově, a odevzdal rekovnou duši Bohu.

9. Svatý Hilarion Mladší, opat Cařihradský.

Petr Kapadočan, jenž císaři Cařihradskému stolujícímu podával chleb, a jeho choť Theodosia, manželé bohabojní, byli

¹⁾ Kostelní knihy u Řeků, obsahující stručné životopisy svatých, nazývají se Synaxaria. Synaxis (shromáždění, služby Boží, mše svatá, svaté přijímání) jest původem slova toho, ješto životy svatých o službách Božích každého dne čtávaly se.

rodiči svatého Hilariona Mladšího¹⁾, kterýž nabyv jádrného vychování domácího, byl Písmům svatým důkladně vyučen, a dočkav se dvacátého roku svého, vstoupil do kláštera Xerikopiova v Cařihradě roku 793., z něhož přesazen byl do nejstaršího a nejznamenitějšího Cařihradského kláštera Dalmatova, kde jako anjel svatě žil. Skromností, poslušností a pokorou zaskvívaje se po deset roků pracoval v zahradě. Pro patrnou svatost, která se osvědčovala darem zázraků, proti své vůli byl na kněžství vysvěcen. Po smrti igumena²⁾ Hilarion rychle přeplavil se do Malé Asie, kde v klášteře vyslíděn, nazpět doveden a k radě císařově igumenem i archimandritou učiněn jest.

Už osm let zastával v duchu Kristově úřad svůj, když Lev V. Armenský stal se císařem roku 813., a jevil svou nenávist k obrazům svatých. Císař povolal k sobě archimandritu Hilariona, a přemlouval jej, aby nectil obrazy. Hilarion neohroženě císaře pokáral a novým odpadlíkem nazval. Císař, muž myslí prudké, dal Hilariona uvězniti. Po několika dnech odvezdal jej patriarchovi vetřelci bludaři, kterýž jej o hladě žalařoval. Mniši uprosili císaře, že jim vydal archimandritu Hilariona. V klášteře svém zotavil se Hilarion z útrap přetrpěných, ale brzy opět odveden a v rozličných žalářích sužován byl až do roku 820., kdy spiklenci v kostele císaře Lva V. zavraždili, a Michaela II. Zajímavého na trůn Byzantský povýšili.

Archimandrita Hilarion na svobodu propuštěný uhostil se u katoličky nábožné, kteráž sloužila mu věrně po celých sedm roků.

Léta Páně 829. syn a následník Michaelův, Theofil, ukrutný protivník ctitelův obrazů svatých, povolal k sobě všechny vyznavače, muže pro ctění obrazů pronásledované a trápené, mezi nimi také svatého Hilariona. Tázal se ho císař, uposlechneli rozkazu císařova? Hilarion do očí mu odpověděl, že jest bezbožníkem a podvodníkem. Za to mu dáno 117 ran, a pak vypovězen byl na ostrov Afusii v Pontu, kde sobě chatku z kamení vystavěl, a v ní osm roků poustevničil.

¹⁾ Hilarion Mladší k vůli rozeznání od Hilariona Velikého dne 21. října. — ²⁾ Igumen jmenuje se v Církvi Východní představený jednoho kláštera, první hodnostář po archimandritovi, jemuž bývá několik klášterů podřízeno.

Jak mile pak císař Theofil zemřel roku 842., vdova jeho Theodora, poručnice syna svého Michaela III., ctění obrazů svatých druhým církevním sněmem Nicejským obnovila, a tudíž byl s ostatními vyznavači i svatý Hilarion z vyhnanství do města císařského povolán. Hilarion činil v klášteře svém Cařihradském mnoho zázraků a ještě tři roky řídil a vyučoval podřízence. Maje sedmdesát let věku svého, odebral se k Hospodinu.

10. Svatý Gerard (Jaromír), barvíř, zakladatel nemocnice.

V Monze, v městě Italské provincie Milánské, druhdy ve velechrámu svatého Jana Křtitele v sakristii chovala se mimo jiné vzácnosti též Lombardsko-královská koruna železná. V tom chrámě jest obraz svatého Gerarda (narozeného 1134., † 1207.) s třeshněmi na poutnické berle. Proč? Když svatý Gerard v chrámě tom chtěl na modlitbách přenocovati, klíčníci nechťeli ho tam trpěti, ale svolili, když jim slíbil a každému dal košíček čerstvých třeshní, jež v prosinci měsíci vyrostly na jeho berle.

Svatý Gerard, syn rodičův barvířů a sám také barvíř, od mladosti nábožně živ byl. Roku 1174. založil u kláštera a kostela svatého Ambrože nemocnici, kterou výtečně spravoval. Za nastalého hladu všechny zásoby rozdál, ale modlitbou rozmnožoval obilí a víno, a mnoho jiných zázraků konal.

Svatě zemřel a byl u vrat kostela svatého Ambrože pochován. Čtyřicet dnů již odpočíval v hrobě. Tu pak obyvatelstvo vesnice Olgiate v krajině Kúmské rozstonalo se tlukotem srdce. Poustevník radil jim, aby vzývali svatého Gerarda nedávno zemřelého, a putovali k jeho hrobu. Uposlechli a všickni vyzdravěli. Od té doby z Olgiaty každoročně koná se pouť do Monzy k tělu svatého Gerarda, jež v rakvi kamenné v úctě se chová v témž kostele jeho jmenu zasvěceném.

I. Svatá Julita, mučenice, a její synáček Cyrus.

Svatá Julita narodila se v Ikoniu¹⁾ z rodičů vzácných, ale stala se ještě slavnější svou mimořádnou zbožností a horlivostí náboženskou. Když se byla provdala, měla synáčka Cyra (Cyrika), jež hned po křestu svatém Bohu obětovala, aby jej zachovati ráčil v nevinnosti nabyté touto svátostí.

Ukrutní císařové Dioklecian a Maximian dali veřejně prohlásiti pronásledování křesťanů. Místodržitel krajiny Ikonské, Domician, strojí se, aby rozkazy císařské všemožnou přísností prováděl. Julita, nedůvěřujíc vlastním silám svým, chtěla raději dříve odejít, nežby ji polapili a před soud postavili. Proto se synátkem Cyrem a s dvěma služkami opustila město a krajinu Ikonii, odebrala se do Seleucie, a když i tam se potkala s pronásledováním křesťanů, odešla do Tarsu. Avšak pronásledovníci brzo vyslídili nábožnou paničku, a uvěznilí ji s tříletým Cyrem.

Příštího dne byla předvolána. Dostavila se před soudnou stolicí Alexandra, císařského náměstka, majíc v náručí synáčka Cyra. Obě služby ulekly se a daly se na útěk. Brzo však zpamatovaly se a zůstaly v zástupu lidu, aby zvěděly, co se bude dít s jich velitelkou a s chlapečkem Cyrem.

Soudce Alexander počínaje soud tázal se Julity: „Kterak se jmenuješ, jakého jsi stavu, a odkud pocházíš?“ — Julita všechněm otázkám těm odpověděla: „Jsem křesťanka, kteráž nikdy nebude obětovati pohanským modlám.“ — Když pak všelikým otázkám Alexandrovým vždy a vždy jen tu odpověď dávala, rozhněval se pohan soudce, dal jí chlapečka z náručí vyrvati, a ji odvesti ke skřipci, na kterémž jí soudní biřici roztáhli a karabáči tak nemilosrdně bičovali, až celé její tělo rozedrali.

Mezi tím dal se tříletý chlapeček Cyrus do usedavého pláče, a vida, kterak matku jeho bijí, chtěl se mermomocí opět k ní dostati. Pohanský soudce Alexander dal krásného synáčka

¹⁾ Ikonium (Konieh), město v Malé Asii v ejaletu Karamanie. Starodávne Ikonium bylo hlavním městem Lykaonie.

k sobě dovesti, aby lichocením utišil jeho křik a pláč. Posadil si ho na klín a chtěl ho políbiti; ale chlapeček malýma ručičkami odstrčil mu hlavu od sebe, vjel mu do vousů, poškrábal mu tváře, a dívaje se na bičovanou matičku, volal bez ustání: „Já jsem křesťan, já jsem křesťan!“ Jiného slova nebylo možno dostat z jeho rtů.

Ukrutný soudce Alexander, vida, že marně chlácholí pachole tříleté, takovým vztekem rozpálil se, že malého Cyra vzal za nožku, a s vysokého sedadla svého mrštil jím o zem. Hlavička Cyrova rozbila se o stupeň, a celé místo to okamžitě postříkáno bylo krví a mozkiem nevinného dítěte. I pohané přítomní zhrozili se zvířecí ukrutnosti soudcovy. My však se tomu nedivíme, vědouce, že pohan ten nenáviděl křesťany, a vedlé slov svatého apoštola Jana „každý, kdož nenávidí bližního svého, vražedníkem jest.“ I. Jan 3, 15.

Všickni posluchači a diváci děsili se, jenom křesťanská matka Julita neuronila při pohledu tom ani slzičky, ale zvolala hlasem velikým: „Ó Bože, díky Tobě vzdávám za to, že jsi mému synu přede mnou dáti ráčil korunu nesmrtelnosti!“

Soudce i zástup slyšel modlitbu tu a poznával, že bude věcí těžkou nakloniti k pohanské modloslužbě vyznavačku Jesu Krista, kteráž tak velkodušně pohrdá životem i smrtí. Přece však se ještě o to pokusil. Dalť Julitu podruhé na skřipci roztáhnouti, dal jí boky železnými hřebeny rozsápati a na nohy vařící smůlu liti, při čemž k ní soudní sluha mluvil: „Julito, slituj se sama nad sebou a obětuj bohům našim, aby's neumřela bídnou smrtí, jako dítě tvé!“ — Rekovná mučenice však hlasitě pravila: „Nebudu obětovati hluchým a němým sochám! Já se klaním Ježíši Kristu, jednorozenému Synu Božímu, skrze Něhož věčný Otec všecky věci stvořiti ráčil. Chvátám, abych spojena byla se synáčkem svým v království nebeském slavnou smrtí mučnickou.“

Soudce Alexander, vida se zahanbena neohroženou mučenicí, rozkázal, aby jí hlavu sťali, a její tělo s tělem zabitého synáčka hodili na to místo, kamž házena bývala těla odpravených zločinců.

Biřici ihned Julitu vyvedli na popraviště. Tam prosila je svatá mučenice, aby jí popřáli několik okamžiků k modlitbě. Když biřici prosbu její splnili, poklekla na kolena a modlila se

řkouc: „Hospodine, jenž jsi mého syna přede mnou k Sobě povolati ráčil, ó Ježíši, jenž jsi jej na oslavu jména Svého vysvobodil z bídý vezdejšího života a přijal do počtu Svých svatých, račiž také na mne, služebnici Svou nehodnou, milostivě shlédnouti, a mně místečko popříti ve sboru moudrých panen, chválu Tvou prozpěvujících a Tobě věčně věkův se kořících. Dejž, ať duch můj Boha, Tvého Otce, Stvořitele všech věcí, Tebe Spasitele a Ducha Svatého Posvětitel, na věky chválí a velebí. Amen.“

Jak mile Julita modlitbu svou ukončila, srazil jí kat hlavu, a hodil tělo její a tělo synáčka Cyra na místo soudcem vykázané. Stalo se roku 305. po narození Páně.

Za času nočního služby svatá těla jejich odnesly a pochovaly.

Jako soudce Alexander, vězící v bludech a nepravostech pohanských, nenáviděl křesťany ze smrti do života přenešené, a jejich vražedníkem byl: tak za všech pozdějších věků, i za časů našich, nevědomost, blud a nepravost zaslepuje protivníky Církve Kristovy tou měrou, že nenávidí bližní své, a stávají se vražedníky jejich; vražedníky záměrem a úmyslem, pokud se jim nedostává moci, aby záměr a úmysl svůj uskutečnili. My křesťané katoličtí nedejme se mýliti nekřesťanskou nenávistí nepřátel Kristových a nepřátel Jeho vyznavačů, ale jako svatá Julita zůstaňme věrni pravému Bohu, Ježíši Kristu, a Jeho svaté Církvi, neboť jen touto věrností zachováme pravou lásku a pravý život v sobě na tomto světě, a když dokončíme běh života vezdejšího, přijati budeme do království nebeského.

Čím více za věku našeho rozmáhá se pýcha vnukaná nepřitelem člověka a mizí pokora: tím více ovšem uhasíná i láska k Bohu a k bližnímu. Francie už opět začíná na odiv stavěti svou starou pýchu, nenávist k Bohu a hnusné sobectví. Téměř 400 klášterů násilně zrušeno, a nábožní klášterníci z nich vypuzeni. Žalostný pláč zarmoucených křesťanů, věrných katolíků, jimžto odjímají se nejlepší rádcové, těšitelové a pomocníci; smutná mládež katolická, kterouž olupují o nejmoudřejší a nejučenější učitele; statečné vzdávání se úřadův, jimžto na sta soudcův spravedlivých odsuzují nespravedlnost strany vládnoucí — všechno to neoblomí tvrdá srdce, z nichžto se vystěhovala láska k Bohu a k bližnímu. Bože, zachraň Francii katolickou!

2. Svatý Robert, opat, Angličan.

Svatý Robert, Angličan rodilý v hrabství Yorkském,¹⁾ byl moudře vychován. Nabyv vědeckého vzdělání přijal svěcení kněžské a stal se duchovním správcem. Po několika letech vzdal se úřadu farářského a vstoupil do Benediktinského kláštera v Yorku. Převor kláštera toho, Richard, a dvanácte bratří počali přísně zachovávatí původní řeholu svatého Benedikta. Roku 1123. dokonce vystěhovali se ti to mniši z kláštera Yorkského, a založili v údolí „U Pramenů“ klášter svůj vedlé předpisův svatého Bernarda, obnovitele řádu Benediktinského. Každý mnsel bez přestání pracovati, tuhé posty zachovávatí a horlivě Bohu sloužiti. Svatý Robert vyžádal sobě povolení u opata Yorkského, aby směl přestoupiti do společnosti těchto mužů výborných. Brzo ctili a milovali jej bratří mniši pro jeho mimořádnou nábožnost, pracovitost, moudrost a výmluvnost.

Léta Páně 1137. navštívil klášter ten velmož Ranulf Merley z Morpethu,²⁾ kterýž tou měrou zalíbil sobě ve zbožném obcování mnichů, že u Morpethu nový klášter založil a svatého Roberta opatem v něm učinil.

I v klášteře tom byl svatý Robert vzorem všech ctností podřízencům bratřím. Dnem i nocí modlil se; do syta nikdy nejídal; za dnů postních toliko o chlebě a o vodě žil; čeho sobě odepřel, rozdával chudým; nižádnou věcí nedal se vyrušovati z klidu a vážnosti. Svatý Robert, přítel slavného světce Bernarda Clairvauxského (Klérvóského), zemřel dne 7. června 1159. Jeho svatost osvědčil Bůh mnohými zázraky při smrti a po smrti.

3. Svatý Pavel, biskup Cařihradský, mučenk.

V Cařihradě z počátku byla toliko stolice biskupská, podřízená arcibiskupu Heraklejskému³⁾. Poměr ten přestal pře-

¹⁾ York, hlavní město hrabství Yorkského, po Londýnu první město v Anglii, za časů Římských Eboracum. — ²⁾ Morpeth, město v Anglickém hrabství Northumberlandském na Vansbecku severně od Newcastleu — ³⁾ Heraklea Pontická s výborným přístavem u výtoku řeky Lykos do Černého moře v Bithynii. Zříceniny toho města jsou u nynější vesnice Ereklí.

ložením sídla císařského do Cařihradu. Roku 380. přisouzena Cařihradu, „Novému Římu,“ přednost hned po Římské církvi. Nedlouho před obratem tím biskupoval v Cařihradě statečný obhájce pravdy svaté a nepřemožitelný trpitel pro pravdu, svatý Pavel.

V rodišti našich apoštolů Slovanských, Cyrilla a Methoděje, v Solunu, druhdy Thessalonika zvaném, v Macedonii, narodil se i svatý Pavel, jenž přišel za let mládeneckých do Cařihradu, a byl pro svou učenost a nábožnost od biskupa Metrofana tajemníkem učiněn a za jahna posvěcen. Roku 325. vypravili Pavla s knězem Alexandrem na sněm Nicejský. Týž Alexander jako nástupce Metrofanův vysvětil Pavla na kněžství.

Pro horlivé potírání bludů Arianských byl Pavel už roku 336. do Pontu vypovězen. Po dvou letech povolen mu návrat, a roku 340. po smrti Alexandra Pavel na prestol biskupský povýšen byl. Ariané usilovali na jeho místo dostati svého vůdce, ješitného Macedonia, který hleděl domnělého soka svého Pavla všemi prostředky odstraniti¹⁾. Macedonius sočil proti němu nadarmo. Po Macedoniu Eusebius, Arianský biskup Nikomedijský, popudil na biskupa Pavla císaře Konstancia týmž bludem nakvašeného. Císař Pavla s důstojenství složil, podruhé vypověděl, a téhož Eusebia na jeho místo povolal.

Svatý biskup Pavel odebral se do Trevíru k císaři Konstansovi, bratru Konstanciovu. Z Trevíru putoval do Říma, kde papež Julius roku 341. sněmem svolaným spory záhubně dal vyšetřiti, a rozkázal, aby svatý Athanáš, patriarcha Alexandrijský, svatý Pavel, biskup Cařihradský, a svatý Marcel, biskup Ancyrský čili Angorský v Malé Asii, navrátili se do biskupství svých.

Svatý Pavel navrátil se do Cařihradu, a když vetřelec Eusebius roku 342. zemřel, dosedl na stolicí svou. Ariáni však zvolili přívržence svého Macedonia, jež císař Konstancius branou mocí uvesti kázal, při čemž víc než tři tisíce lidí zahynulo. Svatého Pavla císař Arianský potřetí vypověděl, ale ani Macedonia nepotvrdil, poněvadž zavinil ono vzbouření v Cařihradě.

¹⁾ Macedonius, poloarian, stal se původcem Macedoniánův čili Pneumatomachů bludné učících o Duchu Svatém.

Roku 344. k vůli bratru Konstansovi císař Konstan-
cius povolal svatého Pavla do Cařihradu na prestol biskupský.
Ale po smrti bratra svého Konstansa roku 350. po čtvrté jej
vypudil. Svatý Pavel odebral se do svého rodného města So-
lunu. Ani tam nedali mu bludaři pokoje, nébrž odvěkli jej do
hor Taurických (na poloostrovu Krymském), a žalařovaného světce
konečně umořili léta Páně 351.

Po třiceti létech dal císař Theodosius ostatky svatého
Pavla biskupa do Cařihradu přenesti a pochovati v kostele,
kterýž po něm kostelem svatého Pavla nazván byl. Roku
1126. ostatky ty dostaly se do Benátek v Italii, kdežto doposud
chovají se v kostele svatého Vavřince.

4. Blahoslavený Gotšalk, slavný král Bodrcův, Epon, kněz, a jiní duchovníci i laici mučeníci.

Gotšalk, syn Bodrckého knížete Pribigněva (Uda), kře-
šťana, návodem Saského vévody Bernarda byl na vychování dán
do Benediktinského kláštera v Glínu (Lüneburku) okolo roku
1026. Kníže Pribigněv Udo chabře s Bodrci opíral se uti-
skovatelům Sasům a hájil volnost národa svého; avšak roku 1031.
byl od jakéhosi Sasa zabit.

Gotšalk, uslyšev to, uprchl z kláštera do vlasti své, aby
pomstil smrt otcovu. Sebrav veliké vojsko strašně zpustošil celou
Saskou Nordalbingii. U pevnosti Bokeldeburgu při ústí
Labe, kam se byli zbytkové Saských Dithmarsův utekli, nastala
v Gotšalkovi změna náhlá. Vida spustošenou Nordalbingii,
poodešel od komonstva svého, a setkal se se Sasem křesťanem.
Sasík, spatřiv ozbrojence dal se na útěk. Gotšalk volal, aby
zůstal státi, že mu neublíží. Sasík bojácný zastavil se. Kníže
ptal se ho: „Kdo jsi?“ — Sasík: „Jsem člověk chudák. Denně
snášíme strašné svízele. Kníže Slovanův, Gotšalk, mnoho zlého
činí lidu a zemi, a žízeň ukrutnosti své hasí krví naší. Kéžby
Bůh již pomstil bezpráví, jež trpíme.“ — Kníže Gotšalk od-
větil: „Velice křivdíš tomu knížeti Slovanův! Onť připravil proto
nátisky mnohé lidu vašemu a zemi vaší, aby pomstil vraždu na
otci spáchanou. Já pak sám jsem ten muž, o kterém řeč jest, a
přišel jsem, abych s tebou mluvil. Lito mi, že křesťané mnou

tolik trpí. Slyš slova má; navrať se k lidu svému a vyřiď, aby vypravili důvěrníky své na toto místo. Budu s nimi jednati o mír a o spolek.“

Starostové Sasův ustrašených neuposlechli, ale po několika dnech vypadli, knížete Gotšalka zajali a spoutali. Vévoda Saský, Bernard, sliboval sobě od statného Gotšalka velikých prospěchů, a tudíž čestně propustil jej.

Poněvadž mezi tím u Bodrcův v panství uvázal se kníže Ratibor, odebral se Gotšalk k Dánskému králi Knutovi, a dobyl sobě v jeho výpravách Anglických a Skandinavských slávy a zkušenosti válečné tou měrou, že král Dánský dal mu svou dceru Syritu za manželku.

Po smrti krále Dánského Knuta okolo roku 1047 vrátil se Gotšalk do Bodrcka, a zmocnil se vlády země otcovské. Horlivě pečoval o to, aby národ svůj Slovanický obrátil na víru křesťanskou. Šlechetný úmysl svůj nezvratně uskutečňoval, spoléhaje na pomoc vévody Saského a krále Dánského Svena. Toho času zároveň s králem Svenem a Saským vévodou Bernardem od Lutických Ratarův a Dolenčanův povolán Gotšalk na pomoc proti jich soukmenovcům Kyčanům a Črězpěňanům, kteříž poraženi jsouce uznati museli Gotšalka za pána svého. Gotšalk považován od té doby za krále Vagrův, Bodrcův, Polabanův, Gliňanův, Varnovův, Kyčanův, Črězpěňanův a všech Slovanů mezi Bělou (Bille v Lauenburksku) a Pěnou. Tím pak dostali se jmenovaní národové Slovanští v duchovní správu biskupa Stargardského (Aldenburg) ve Vagrii.

Současníci vyznávají, že Slovanstvo ještě nikdy nemělo vládce tak mocného, jakým byl Gotšalk. Aby utvrdil křesťanství v říši své, založil kláštery ve větších městech: Ljubici (Lübek), Stargardě, Lončině (Leutzen v Gliňanech), v Ratiboři (Ratzeburg) a v Rarogu (Meklenburgu). Král Gotšalk sám tlumočil slovansky lidu svému v kostelích nesrozumitelná slova kněží německých, jazyka Slovanického neznalých. Říše Gotšalkova naplnila se kostely, a kostelové kněžími. Arcibiskup Hamburský Albert (Aleš), k jehož arcidiecési říše Gotšalkova náležela, zřídil v Ratiboři a Rarogu nová biskupství.

Mocný Gotšalk, který uznával svrchovanou moc Saského vévody, vzbudil nenávist Slovanův, jenž bedlivě střežili mravy

a dávné svobody praotců svých. V čelo nespokojencům postavil se Pluso, švagr králův. Gotšalk přepaden a zabit jest v Lončině dne 7. června 1066. Nesvornost, dějepравná nectnost Slovanů, bohužel i tenkrátě osvědčila se proti výtečnému králi jejich Gotšalkovi.

Hrozné vzbouření proti křesťanům rozšířilo se za velikých nepořádků v Němcích ke všem Slovanům Baltickým. V Ratiboři klášter zbořen a mniši ukamenováni; biskup Rarožský, Jan, zajat a za posměchu a muk veden až do Lutické Radigoště, kde pohané nohy i ruce mu usekali a hlavu modle Radigostu obětovali. Královna vdova Syrita se syny Jindřichem a Butou poslána zpět do Dánska.

S králem Gotšalkem spolu pro Krista usmrčen byl kněz Epon, který právě sloužil mši svatou, a mnoho duchovníků i laiků. U hrobu Gotšalka a spolumučeníkův povstal klášter a kostel, v němžto konala se výroční památka těchto blahoslavencův Slovanských.

Působením zloducha zmařeno tenkrátě veliké dílo světce Božího Gotšalka, a s ním pohřbeni byli národové Slovanští, o jichž blaho časné i věčné pečoval veliký král Slovanský Gotšalk. Osvědčila se pravdivost velkolepého výroku svatého apoštola Petra řkoucího: „Není v žádném jiném spasení (ne) v Ježíši); aniž jest zajisté jiné jméno (mimo jméno Ježíš pod nebem dáno lidem, jímž bychom měli spasení býti.“ Skut. apošt. 4, 12. Výrok ten do duší vštěpuj hned s Otčenášem dětem svým každý Čech, každý Slovan; vštěpuj ho rázným slovem a vzorným životem křesťanským; jinak přestaň nazývati sebe moudrým národovcem!

V soupisech světcův Božích připomíná se výroční památka těchto mučeníků těmi slovy: „Utrpení blahoslaveného Gotšalka, knížete Slovanův západních, kterýž jako druhý Machabeus spolu s knězem Eponem a s nespočty jinými křesťany obého pohlaví zavražděni byli od nevěřících Slovanů odbojných.“

I. Svatý Medard, biskup Noyonský.

Svatý Medard narodil se v Salency ¹⁾ v krajině Veromanduův ²⁾ v Galii na konci pátého století. Medardův otec, Nektard, byl rodákem Franckým, matka Protagia byla z rodu Galův. Oba byli křesťané, pečovali o dobré vychování svého syna, a posílali jej do školy Veromandoiské, nyní Saint Quentinské.

Medard už jako chlapec jevil velikou dobromyslnost a útrpnost s lidmi nuznými a nešťastnými, jimž dával začasť pokrmy své, a sám trpěl hlad. Slepému žebráku na veřejné ulici daroval pěkný svrchní šat, ježž mu byli rodiče zjednali. Ve školách vyznačoval se bedlivostí, pořádností, poslušností, skromností a bázní Boží, tak že biskup Vermandoiský nábožného jinocha přijal do stavu duchovního a po náležité přípravě vysvětil ho na kněze.

Kněz Medard byl pravou okrasou svatyně Páně. Působil horlivým hlásáním slova Božího a bezúhonným životem tak požehnaně, že ho každý miloval a jemu se obdivoval. Ve věnci jeho ctností nejvíce skvěla se ryzá pokora, činná láska ke každému a tuhé zapírání sebe.

Bůh obdařil věrného služebníka Svého, kněze Medarda, darem zázrakův. Svatý Medard byl knězem ve svém rodišti Salency. Za noci bouřlivé vkradl se hanebný zloděj do jeho vinohradu, a nařezal si tam veliké množství hroznů. Když pak s kořistí svou chtěl odejít, živou mocí nedovedl z vinohradu se dostat, a bloudil v něm celou noc až do rána bílého, kdy jej hlídači i s kradenými hrozny lapili a ke knězi Medardovi přivedli. Medard zloděje vlídně pokáral a propustil i s hrozny, ježž mu daroval. Jindy jiný hnusný zloděj chtěl mu ukrásti včeličky. Ale včely znepokojované za doby noční vyřítily se na něj z oulu, a zle ho ztrýznily. Kněz Medard zloděje včelami potrestaného nechal bez trestu, a tak jej rozebral, že zločinu svého litoval a se polepšil.

¹⁾ Salency (Salansi), ves ve francouzském departementu Oiseském, v okrese Compiègneském. — ²⁾ Veromanduové, za starého věku národek v Belgické Galii, v nynější krajině Vermandois, s hlavním městem Augusta Veromanduorum, nynější Saint Quentin (Sen Kanten).

Venant Fortunat, životopisec svatého Medarda,¹⁾ vypravuje událost následnou: Chlotar I.²⁾ poslal žoldnéře své na kořist. Vojáci vyloupili celou krajinu, ale jakási zázračná moc nedala jim s kořistí naloupenou s místa hnouti se. I poznali v tom trestající ruku Páně a odebrali se k Medardovi, prosíce jej za pomoc. Kněz Medard přiněl je k tomu, aby věci nakradené vrátili, a hned pak bez překážky odešli domů.

Kolem roku 530. zemřel biskup Vermandoisý, a Medard byl od duchovenstva i ode všeho lidu vyvolen za biskupa v městě tom. Král milerad šťastnou tu volbu potvrdil, ale Medard pokorný, maje se za nedostatečného k veliké důstojnosti biskupské, dlouho se zdráhal, a jenom naléhavým všeobecným prosbám podrobiv se, přijal biskupské svěcení od svatého Remigia, arcibiskupa Remešského.³⁾ Jako biskup skvěl se Medard ještě větší pokorou a všemi ctnostmi křesťanskými.

Brzy po nastoupení na prestol biskupský, kolem roku 531., přeložil Medard sídlo své do opevněného města Noyonu,⁴⁾ a po smrti svatého Eleutheria, biskupa Tournay-ského,⁵⁾ byv za jeho nástupce zvolen, spravoval i diecési tu.

V obvodu Noyonském, a mnohem více v Tournayském bylo ještě dosti pohanů, jimžto svatý Medard neunaveně zvěstoval víru svatou. Bůh potvrdzoval slova jeho častými zázraky. Svatý biskup přetrpěl od tvrdošijných pohanů hojných útrap, a vícekrát i život jeho byl v nebezpečí. Za pomoci Boží konečně podařilo se mu, většinu modlářů přivesti do lůna Církve Kristovy.

Král Chlotar z války Durynské přivezl sobě Radegundu, krásnou mladou dcerušku zavražděného Durynského krále Berthara, dal ji od biskupa Medarda v křesťanské víře vyučiti a pokřestiti, a když dospěla, vzal si ji za manželku. Chlotar

¹⁾ Vita s. Medardi Bolland. 8. června. — ²⁾ Chlotar I., syn Chlodvíka a Chlotildy, stal se r. 511. králem Soisonským, a r. 558. pánem celé Francké říše; byl tyran ukrutný a chlipný. Zemřel r. 561. — ³⁾ Sv. Remigius byl arcibiskupem v Remeši od roku 458. až do své smrti dne 13. ledna 532. —

⁴⁾ Noyon (Noajon), město ve francouzském depart. Oise, na řece Oise, má krásnou gotickou katedrálu. — ⁵⁾ Tournay (Turné), okresní město v Belgické provincii Henne-gavé na řece Skaldě, a na železně dráze z Lille do Bruselu, s katedrálou od Franckého krále Childericha I. (457—481) vystavěnou, a s kostelem sv. Brice s náhrobkem Childerichovým.

brzo shledal, že ctnostná Radegunda nehodí se pro něj obstarlého muže, a tudíž vyslyšel prosbu bezdětné manželky své, a propustil ji do kláštera, kde šťastná Radegunda přijala závoj z ruky svatého Medarda.¹⁾

Svatý Medard byl patnáct roků biskupem. O jeho smrti svědčí svatý Řehoř Tourský²⁾ řka: „Za času krále Chlotara umřel světec Boží, biskup Medard, muž vznešené nábožnosti, dokonav běh dlouhého a ctnostného života svého. Král Chlotar za největší pocty pochoval jej v městě Soissonsu, a založil nad jeho hrobem kostel, kterýž pak králův syn a nástupce Sigibert dostavěl a ozdobil. Na hrobě svatého Medarda chovají se na památku rozlámané okovy zajatcův, kteříž modlitbou svatého biskupa dosáhli svobody způsobem nadpřirozeným.“

Živým svěděctvím pro svatost biskupa Medarda jest překrásná slavnost růžová, která se každoročně koná v jeho rodišti Salency nedaleko od města Noyonu. Svatý Medard ustanovil cenu dvaceti pěti livrů,³⁾ kterou dostala ona panna na jeho statku, kteráž volbou svých spoludružek uznána byla za nejctnostnější. Odměněná děva dostala na hlavu také růžový věnec, a nazývala se „Růženkou,“ čili „královnou růžovou.“ Nad kaplou svatého Medarda, kteráž stávala na konci dědiny Salency před revolucí francouzskou, spatřoval se obraz jedné sestry svatého Medarda, klečící před ním, an svatý biskup ji věnil růžemi, poněvadž děvy statku toho ji byly uznaly za nejctnostnější.

Svatý Medard daroval dvanáct jiter svých polí k tomu konci, aby uživatel jich každoročně 25 livrů i po jeho smrti na věčné časy vyplácel „královně růžové,“ což se děje doposud na den svatého Medarda dne 8. června. Dle základní listiny netoliko panna ta sama musí býti neúhonna, ale také její rodiče, bratři a sestry. Jméno zvolené „Růženy“ veřejně ohlašuje se v kostele s kazatelny, aby všechna děvčata mohla volbu proskoumati a námítky své činiti, kdyby volba nebyla spravedlivá. Teprvé po zkoušce této potvrzuje statkář volbu „královně růžové“.

Dne 8. června, ve výroční den svatého Medarda, o druhé

¹⁾ Sv. Radegunda dne 13. srpna. — ²⁾ Gregor Tours. histor. Fr. IV. 16.

— ³⁾ Livre, tolik co libra, asi 40 krejcarů r. č.

hodině odpolední jde „Růženka“ v bílých šatech, v průvodu svých rodičů, bratří, sester a dvanácti bíle oděných a modrou stuhou ozdobených panen do zámku Salency. Statkář nebo jeho zástupce, jemuž „královna růžová“ děkuje za potvrzení volby, podá jí ruku, a vede ji do kostela. Po odpoledních službách Božích koná kněžstvo s lidem průvod do kaply svatého Medarda, kde farář růžový věnec na oltáři uchystaný světí a „královně růžové“ před oltářem klečící na hlavu dává po řeči příležitostné. Spolu též odevzdává jí 25 livreův, za novější doby 25 franků. Z kaply vrací se průvod do farního kostela, kde za střelby zpívá se chvalozpěv: „Tebe Bože chválíme,“ a píseň o svatém Medardovi. Po slavnosti kostelní v zámku uchystána bývá hostina a radovánky.

„Když u prostřed předešlého století za veliké mravní skleslosti v nejvyšších i středních společenských vrstvách ve Francii (následkem nerozumného podrývání svaté víry) toliko venkov byl útočištěm dobrých mravů: připadli někteří filosofové (mudrci) na myšlénku, aby slavnost tu obnovili a rozšířili v zemi dne 8. června.“

„Také v jiných zemích odbyvají se podobné slavnosti růžové, jmenovitě na ostrově Sicilském, kde „královnny růžové“ věncí růžemi a jiným květinám podstavky sochy svaté Rosalie patronky.“

„Na Moravě roku 1795. František Svobodný pán ze Sonnenfelsů na Dietrichsteinském panství Mikulovickém založil fundaci, z nížto každého roku chudobná dívka, byla-li uznána za nejmravnější z celého panství, dostává 150 zlatých, jež se na úroky ukládají a 14 dnů před svadbou i s úroky děvě té se odevzdávají. Při tom děva ta ověncena bývá růžemi bílými.“¹⁾

Moudrost svatého biskupa Medarda ze století šestého jest tedy pramenem filosofů a lidumilů u mnohých národů až do věků nejnovějších. Inu ovšem! Jenom křesťanství oživuje ctnost a zabezpečuje národům pravou blaženost.

¹⁾ Riegrův „Slovník naučný,“ článek: „Růžová slavnost.“

2. Svatá Anna Garcia, Karmelitánka, Španělka.

Svatá Anna Garcia narodila se roku 1549. rodičům zámožným v zemi Španělské v dědině půl hodiny cesty od města Ubaldy vzdálené. Když jí bylo deset let, umřela jí matka. Bratři uložili Anně Garcii, aby pásla ovce. Anna Garcia v samotě libovala sobě a vřele sloužila Bohu.

Když dospěla, chtěli bratři, aby se provdala. Sešli se u jedné sestry, povolali a přemlouvali ji, aby se stala snoubenkou mladého muže tam pozvaného. Anna Garcia dostavila se s tvářemi pospiněnými a v šatech nečistých. Rozhněvaná sestra ji potupila a zahнала. To jí bylo vhod; neboť nechťela se vdávati, aby sloužiti mohla výhradně toliko Bohu.

Žádala sobě vstoupiti do nového kláštera Karmelitánského v Abule. Bratři jí v tom bránili a ukládali jí práce, k nimžto bylo potřebí silného muže. Bůh ji silil. Konečně ji bratři přece odvedli do kláštera.

Během roku zkušebného svírala novačku Annu ouzkost a tesknost hrozná. Jak mile však učinila sliby řeholné, rozveselila se. Nejraději modlívala se k umučenému Spasiteli, před Jehož obrazem často plakávala. Z lásky ke Kristu vděčna byla za každou potupu a urážku jí kýmkoli učiněnou. Každému ochotně sloužila a radou i skutkem nápomocna byla.

Annu Garcii vypravili se třemi řeholnicemi do Francie, aby tam zařídily nové kláštery. V Paříži v domě pro ně ustanoveném vařila Anna ostatním sestrám, jsouc do té doby nižší řeholnou sestrou, laičkou. Z poslušnosti přijala závoj černý a stala se duchovní sestrou. Později byla do Pontoise¹⁾ vyslána, aby tam zřídila nový klášter a byla v něm představenou. Všecko činila jen ku slávě Boží. Příkladem svým roznítila ve sboru řeholnic vzornou nábožnost a činnost.

Po několika létech povolána byla nazpět do kláštera Pařížského za přednostku. Podřízeným sestrám svým zůstavila po sobě napomenutí, z nichžto veliká moudrost její vysvítá: „Chudý duchem jest v pravdě poslušný. Poslušností osvědčují se ostatní

¹⁾ Pontoise (Pontoás), druhdy Pons Isarae, město ve franc. depart. Seine et Oise.

ctnosti. Chudý duchem libuje sobě v nejchatrnějším obleku a v nejšpatnějším pokrmu. Chudý duchem nemiluje sebe, čest, přízeň a chválu lidskou, ale zapírá se, aby se připodobnil chudému Ježíši. Chudý duchem má pravou svobodu a pravý pokoj vniterný.“

K rozkazu svého zpovědníka napsala Anna Garcia sama životopis svůj.

Za posledních dvou let často stonávala. Dnem i nocí vzdychala po nebeské vlasti. O věcech pozemských nerada mluvila, ješto duše její takorčka odloučena byla ode všeho tvorstva. Nikdy sama nežádala nějaký pokrm nebo potřebnou posluhu; ale vždycky vděčně přijala, co jí bylo podáno a nabídnuto. Blaženě v Pánu zesnula v sedmdesátém sedmém roce svém léta Páně 1625.

3. Svatá Kaliopa, mučenice Řecká.

Svatá Kaliopa za času Decia, císaře Římského, pověstná pro krásu těla i duše, byla jata a před soudem pohanským nucena, aby se odřekla lásky a víry Kristovy. Ješto pak statečně setrvala ve víře svaté, soudce dal ji hrozně bíti, na těle řezati, po střepinách váletí, připalovati a konečně mečem odpravit. Zmužile podstoupila muky a smrt ke cti a slávě Pána našeho Jesu Krista.

4. Svatá Syra (Syria) v krajině Troyeské ¹⁾ ve Francii.

Syra, žena čtyřicet let slepá, když uslyšela o zázracích na přímluvu svatého mučeníka Saviniana se dějících, prosila rodiče, aby ji zavedli na to místo, kde svatý Savinian za císaře Aureliana byl umučen. Rodiče nebyli jí po vůli; ale přšbuzný pacholík vzal ji za ruku, a dovedl ji na místo, kde tělo svatého mučeníka odpočívalo. Slepá Syra poklekla a modlila se k Bohu Kristu, aby na přímluvu svatého Saviniana osvědčil na ní všemohoucnost Svou. Sotva dokončila modlitbu, otevřely se jí oči a viděla dobře. Lidé sbíhali se odevšad, aby spatřili zázrak ten. Syra mluvila k zástupu: „Mějme v lásce hrob svatého mučeníka, a zbu-

¹⁾ Troyes (Troá), město na řece Sekváně a na železné dráze z Paříže do Basileje, u Římanů Augustobona, později Trecae; před nimi Noviomagus Tricassinorum, kmene Trikasů.

dujme kapličku nad místem, kde svatý Savinian život svůj nikoli ztratil, ale změnil.“ Povstal nad hrobem tím kostel, v němžto vděčná Syra věnovala se Bohu a svatému Savinianovi postem, bděním a modlitbami. Setrvala v pobožnostech svých až do šťastné smrti, která ji přivedla do společnosti svatého Saviniana v říši nebeské. Průtrží a kamenem trpící vzývají svatou Syru za přímluvu u Boha. Pro mnohé zázraky tělo svaté Syry ve schránce uložilo se na oltáři v témž kostele svatého Saviniana.

5. Svatý Fortunat, biskup Italský.

Svatý Fortunat roku 590. zvolen a vysvěcen byl za biskupa ve Fanu.¹⁾ Zajaté křesťany miloval tou měrou, že na jejich vykoupení a vysvobození z děsné poroby vynakládal netoliko vlastní jmění své, ale také drahocenné nádoby kostelní prodal k tomu konci. Pro výborný skutek ten byl od lidí nehodných podezříván; proto otázel se papeže Řehoře Velikého (590 až 604), má-li právo posvátné nádoby prodati k takovému účelu dobrému? Když pak papež odpověděl v jeho prospěch, pokračoval ve zbožném obcování svém, až konečně sám z těla, nejhoršího žaláře, vyproštěn, odešel do nebe dne 8. června 620. Jeho tělo chová se v rakvi mramorové v biskupském kostele města Fana, kteréž jej za svého patrona má a výroční památku jeho slaví.

6. Svatý Marius, samotář Auvergueský.

V Auvergně (Overni), hornaté krajině a bývalé provincii Střední Francie, jest město Mauriakum s klášteřem Benediktinským a kostelem, do něhož přenešeno bylo tělo svatého Maria z původního hrobu na tom místě, kde o samotě Bohu sloužíval. Výroční památka jeho slavně koná se. Na svátek jeho propůjčují se odpustky. Na vyprošení od Boha potřebného deště nebo jasna schránka s tělem svatého Maria nosívá se v průvodech veřejných.

¹⁾ Fano, u Římanů Fanum Fortunae, ješto tam býval znamenitý chrám bohyně té pohanské, město v bývalé delegaci Urbinsko-Pesarské při ústí ramena řeky Metauro.

Svatý Marius žil a působil na konci šestého a na počátku sedmého století. Vyznamenával se velikou zbožností, bezúhonným obcováním, dobrotou, horlivostí v poučování a napravování bloudících, ač nebyl knězem, než toliko nižším duchovníkem. Svatost jeho osvědčil Bůh mnohými zázraky, jež svatý Marius konal modlitbou svou. I po smrti jeho hrob týmž způsobem býval oslavován.

7. Svatá Eustadiola, vdova, abatyše Bourgeská.

Za sedmého století, když v Bourgesu ¹⁾ byl arcibiskupem svatý Sulpicius Pius, ²⁾ a jeho nástupce Vifeod, proslavila se abatyše, svatá Eustadiola.

Pocházela z rodu šlechtického. Jako vdova založila v Bourgesu klášter pro jeptišky, stala se jim abatyší a moudře učila je světem opovrhovati, hříchu se báti, odplaty nebeské vyhledávati a výhradně toliko Krista milovati. Ona sama byla jim vzorem všech ctností. Za dne i za noci modlila se. Bděním, postem, rozjímáním o věcech svatých věrně sloužila Bohu až do blažené smrti své dne 8. června. Tělo její pochováno bylo v kostele svatého Pavla apoštola za městem, kde doposud v úctě chová se pro mnohé zázraky.

Dne 9. června.

1. Svatí Primus a Felician, bratři, mučéníci Římsí.

Primus a Felician, rovní bratři, v čas pronásledování křesťanův za císařův Římských Diokleciana a Maximiana byli pro víru křesťanskou obžalováni a odvedeni do žaláře, z něhož je vyvedl anjel Boží. Brzy opět je polapili a před soudnou stolicí postavili. Ješto statečně hájili svatou víru svou, byli od sebe odloučeni. Dříve způsobem rozmanitým doráželo se na stálost a neohroženost svatého Feliciana. Když pak svědkové se pře-

¹⁾ Bourges (Burž), hlavní město depart. Cherského v Galii (Francii); u Římanů „Avaricum civitas Biturigum.“ — ²⁾ Sv. Sulpicius Pius dne 17. ledna.

svědčili, že ničeho nepořídí pouhými slovy, přivázali mu ruce a nohy k sloupu, a nechali jej tak zavěšeného tři dny a tři noci bez pokrmu a bez nápoje.

Po třech dnech dal soudce pohanský k sobě přivesti Prima, a oslovil ho řka: „Hle, kterak mnohem moudřejší nad tebe jest bratr tvůj Felician, jenž uposlechnuv císařův, nabyl vážnosti u nich. Budeš-li následovati příkladu jeho, i ty staneš se účastníkem jeho cti a milosti císařské.“ — Primus odpověděl: „Co se dělo s bratrem mým, zjevil mi anjel. Jakož jsem stejného smýšlení s ním, volím s ním podstoupiti i mučeníctví stejné.“

Soudce řečí tou popuzený dal Prima mučiti, a za přítomnosti bratra Felicianu rozkázal mu také ještě roztavené olovo do úst liti. Pak hned poručil, aby oba odvedeni byli do veřejného divadla, a dva lvové aby byli na ně puštěni. Lvové ti však lehli si u jejich nohou a lichotili se k nim. K divadlu tomu sešlo se dvanáct tisíc divákův, z nichžto pět set s rodinami svými přijalo víru křesťanskou. Soudce, zhroziv se toho, kázal, aby oběma sekýrou hlavy byly sraženy.)

2. Patero svatých panen řeholnic: Thekla, Mariamna, Martha, Maria a Eneima, mučenice Perské.

Za panování Sapora, krále Perského, žilo patero panen u vesnice Asy pod správou kněze Pavla. Skvěly se ctnostmi křesťanskými; sloužily při chrámu Páně; zpívaly o službách Božích; zachovávaly svatá přikázání, a shromažďovaly sobě zásluhy pro život věčný. I přišel udavač k archimagovi, přednostovi magů, pohanských kněží Perských, a pravil: „Jest křesťanský kněz

*) Dne 21. srpna 1736 přivezeny byly ostatky svatého Prima mučeníka do Lidic vikariátu Slanského v arcibiskupství Pražském, a jsou ve farním kostele svatého Martina Turského. Kostí svatého Prima z katakomb Římských vynešeny byly k rozkazu papeže Alexandra VII. (1655—1667). Arcibiskup Ravenský, Matouš Mikuláš Farsetus, dal je s autentikou dne 15. října 1729 velkovévodkyni Toskánské Anně Marii Františce, kteráž je darovala kostelu Lidickému. Na kamenné desce vyrytá slova: „Prime, bibes in Deo,“ nepochybně připomínají, že pít musel roztavené olovo, a že po vítězné smrti mučnické u Boha požívá radostí věčných. — Pamětní knihu Lidickou ochotně mi zapůjčil v. důst. p. farář Josef Sirůček.

bohatý velmi. Chceš-li zabráti jeho jmění, povolej ho i s pannami, kteréž konají službu kostelní. Neodřeknou-li se víry křesťanské, nabudeš jejich statků.“ — Archimag dal je přivesti a pravil: „Pokloňte se slunci, požíjte krve (zvířecí), a podržte statky své.“ — Kněz nevěrným stal se Kristu Bohu, poklonil se slunci a požil krve modlám obětované, aby nepozbyl jmění svého.

Archimag, vida se sklamána, řekl: „Přimluv i pannám, aby učinily též, a aby se vdaly; pak podržíš statky své.“ — Pavel přikročil k pannám a mluvil: „Pil jsem krev a poklonil se slunci a světlu; i vy tak učinite, aby mi zůstalo jmění mé.“ — Panny však jednohlasně zvolaly: „Ty's jednal jako Jidáš, který za peníze zradil Pána a Mistra svého, a pak oběsil se. I ty pro peníze zabýš duši svou? Zapomněl's-li na boháče, jenž pravil sám u sebe: „Duše má, máš mnoho zboží složeného na mnohá léta; odpočívej, jez, pí a hoduj?“ I řekl jemu Bůh: „Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, a co jsi připravil, či bude?“ Takť jest každý, kdo sobě shromažďuje pokladů, a není bohat v Bohu.“ Luk. 12, 19—21. Stojíce před Bohem pravíme tobě: „Osud Jidášův a bohatcův připraven jest tobě, odpadlíku!“

Archimag dal moudré a statečné panny metlami mrskati; ony velebily Krista. Archimag, peněz Pavlových žádostivý, rozkázal mu, aby vlastní rukou srazil pannám hlavy. Pavel vzal meč a odešel k pannám, jež vidouce jej zvolaly: „Bídísku, jako vlk přicházíš na stádečko své? Nám zjedná meč život věčný, ale ty ztratíš duši i s bohatstvím svým.“ Poklekly, a bývalým vůdcem svým byly odpraveny.

Archimag pochválil odpadlíka ukrutného a pravil: „Musím o tom zprávu dáti králi, aby tě vyznamenal. Zatím zůstaneš u mne v pokoji vedlejší.“

V noci archimag poslal k němu sluhy, aby jej zardousily provazem, a zítřka jako samovraha kázal ho vyvleci a předhoditi psům. Odpadlíku stalo se, jak byly svaté panny předpověděly, archimag pak přivlastnil sobě peníze jeho.

3. Svatá Trojecia (Trieza), panna Poitierská.

Ruteni byli keltický kmen v Galii (Francii), jenž sídlil ve východní Akvitanii, máje za sousedy k severu Arverny, k vý-

chodu Gabaly a Volky, a k západu Kadurky. Do krajiny Rutenův, do města Rhodezu či Rodezu (Rodé), připutovala, navštěvujíc kostely, za čtvrtého století Trojecia (Trieza), rodačka z Poitiersu,¹⁾ a vedla tam život právě anjelský.

Trojecia, dcera rodičův chudobných, odvrátila se hned za let mladistvých od světa k nebi, a tělem i duší navždy věnovala se Kristu Pánu. Putujíc do všech znamenitých kostelů v Akvitanii, zemi francouzské, všude osvědčovala svou lásku ke Kristu. V Rodezu usadila se v komůrce u kostela svatého Štěpána, kde svatě obcujíc tuze kála se po mnohá léta až do smrti blažené. Tělo její v témž kostele odpočívá, a pro mnohé zázraky jest cti-hodným předmětem nesčetných poutníkův.

Také v rodišti Poitiersu jí ke cti vystavěn jest kostel.

4. Svatá Pelagia, panna, mučenice Antiochijská.

Svatá Pelagia žila v Antiochii.²⁾ Pro víru v Krista za propuklého pronásledování křesťanů v třetím století měla k soudu přivedena býti, aby buď víru svatou zapřela, nebo násilně olozpena byla o panenskou čistotu. Patnáctiletá panna byla samotna doma, když přišli žoldnéři, aby ji odvedli. Neměla nikoho, s kým by se byla poradila v nouzi tak veliké. Byla by milerada podstoupila všeliké muky pro Krista; ale ztráta panenské čistoty byla jí nesnesitelná. Co měla činiti? Rozhodla se rychle. Bez bázně prosila ozbrojence za svolení, aby směla se slušně převleci. Vojáci jí to dovolili. Svatá panna odešla do své komnaty, prosila vroucně Boha za milost, aby jí dal v neporušené čistotě k Sobě přijíti, vzala na sebe nejskvostnější roucho, vystoupila na plochu střechu domu, vrhla se dolů, a okamžitě byla mrtva.

Sebevražda jest hříchem nejhroznějším. U svaté Pelagie však není řeči o sebevraždě. Onať pro lásku ke Kristu a k čistotě panenské z vnuknutí Božího vymknula se pohanským prznitelům z rukou. Proto Církev Kristova ctí ji jako světici Boží a mučenici. Svatý Jan Zlatoústec zůstavil nám dvě řeči jí

¹⁾ Poitiers (Poatié), hlavní město depart. Vienneského ve Francii. —

²⁾ Antiochia, nynější Antakia v Syrii na řece Orontes, nazývala se Antiochia krásná, slavné město Asijské, nyní špinavé; jsouc pod vládou Tureckou má sice 3000 křesťanů, ale kostela křesťanského nemá.

ke cti konané. V jedné té řeči píše: „Svatá Pelagia ~~ho~~ byla přetrpěti každou trýzeň a muku, ale obávala se, že ztratí korunu panenskou. Kdyby byla mohla panenství své až do konce zachovati a při tom i koruny mučnické nabyti: nebyla by se zdráhala předstoupiti před soudce. Ješto pak takovým způsobem byla by jistě o jednu korunu přišla, pokládala to za největší nerozum, spokojiti se pouze toliko s jednou korunou mučnickou, mohouc získati koruny dvě.... Jako kamzice, vymkne-li se myslivcům z rukou, rychle na temeno hory utíká, kde ji noha a střela jejich dostihnouti nemůže, a tam odtud beze strachu na pronásledovnyky své dolů hledí: tak i svatá Pelagia z rukou lovců a z tenat domu svého prchla — nikoli na temeno hory, nébrž do výšin nebeských, kamž ji pronásledovati nemohli, a s nebe dívala se dolů na pronásledovnyky své, jenž zahanbeni vraceli se s prázdnýma rukama.“

5. Svatý Lupus (Vlk), kníže Bergamoský v Italii.

Krotacius kníže spravedlivě a mírně spravoval město Bergamo¹⁾. Po něm dědil syn Lupus veliké statky a vlastnosti, jimiž získal sobě náklonnost obyvatelstva, ač ještě nebyl poznal světlo víry křesťanské. S manželkou Adleidou²⁾ měli dceru Gratu,³⁾ kteráž přivedla otce Lupa do Církve Páně.

Grata, křesťanka, natrhala kvítí vyrostlého na tom místě, kde byl svatý mučník Alexander krev svou pro Krista prolil; kvítí dala otcí a mluvila mnoho ke cti svatému Alexandru a víře křesťanské. Otec Lupus, aby víru Kristovu poznal, jal se čísti v evangeliích a ostatních Písmech svatých. Brzo poznal učení Kristovo a chystal se na křest. Na nejvyšším pahorku u Bergama na své útraty vystavěl kostel ke cti Kristu Pánu Vykupiteli, a v něm on a mnohý zástup obyvatelův přijali křest svatý.

Veškeren ostatní život svůj věnoval Lupus dobrým skutkům, a spravovav město chvalitebně po patnácti letech, zůstavil měšťanům stkvělý příklad ctností křesťanských. Svatě zemřel a pochován byl v kostele, kterýž byl vystavěl.

¹⁾ Bergamo (Bergamum) nyní hlavní město delegace Lombardské v Italii. — ²⁾ Svatá Adleida dne 27. června. — ³⁾ Svatá Grata dne 4. září.

I. Svatá Markéta, královna Skotská, vdova.

Svatý Edvard, král Anglický, panoval od roku 1041. Aby zamezil rozbroje v příčině následnictví, nemaje sám žádných dětí, zavolal za nástupce svého bratrovce Edvarda (Edgara Athelinga), který v Uhrách žil ve vyhnanství. Tento Edvard ve vyhnanství svém vstoupil ve stav manželský s císařskou princeznou Hátou (Agathou), kteráž mu tam roku 1046. porodila dceru Markétu. Z vyhnanství toho vrátili se do vlasti své Anglické, byvše na trůn povoláni od svého strýce. Avšak otec Markétin už roku 1057. zemřel, a ovdovělá královna Hata s dcerou Markétou, výtečně vychovanou, později odebrala se do Skotska,¹⁾ kdežto král Malkolm III., poznáv skvělé vlastnosti Markéty princezny, ji sobě vzal za choť a za královnu.

Životopis této světičky plní jeden z nejkrásnějších listů dějin Skotských. Markéta byla vzorem pravé nábožnosti a ctnosti, anjelem svému královskému choti Malkolmovi, nejlepší vychovatelkou svých synů a dcer, ráznou ochraňovatelkou svatého náboženství, mravnosti a spravedlnosti, upřímnou horlitelkou pro Církev, jejíž příkázání hájila, a jížto důstojné biskupy dáti se snažila. Markéta královna také byla velikou podporovatelkou věd a umění, a pravou matkou všem poddaným, zvláště pak chudým, utiskovaným a nešťastným lidem.

Svatá Markéta věděla, že příklad při dvoře královském na lid zrovna tak působí jako příklad rodičův na děti; proto žádala, aby všickni dvořané byli bohabojní, aby nábožné obcovali veřejným službám Božím a začasť přijímali svaté svátosti. Její služebné a komorné musely se stkvíti cudností a skromností panenskou. Pečovala o to, aby moudrými zákony zamezovala se nepravost všeliká, zvláště pak rouhání, lichva a nemravnost.

Chudým několikráte věnovala královské šperky a šaty své; ba nezřídka pokladnici až na dno vyprázdnila k vůli nim. Sama nikdy nezasedla za stůl dříve, pokud nenasytila sirotky a dvacet čtyry žebráky. Z pokory za příkladem Pána Ježíše žebrákům nohy umývala, jim osobně sloužila a nemocným všemožně pomáhala.

¹⁾ Skotsko (Schottland), severní část Britského ostrova. Skládá se království to z pevniny a několika skupení ostrovů, jest ohraničeno na západ Atlantským mořem, na jih Anglickem.

Za příkladem svaté Markéty i král choť, matka Agátha a sestra Kristina oddávali se životu svatému. Tyto ctnosti ovšem byly ovocem milosti Boží a její pobožnosti; neboť Markéta i za doby noční vstávala k modlitbám, denně chodila na mši svatou, a vědouc, že i pro ni Kristus trpěl a na kříži umřel, rozjímajíc o umučení Jeho, z kajicností a lásky prolévala hojné slzy. Vždy jen málo jídala, ale před svátky Vánočními jako před Velikonocí zachovávala čtyřicetidenní půst.

Svatá královna Markéta začasťe žadonila svého zpovědníka, aby jí bez obalu oznámil každou její chybu. Aby se víra, nábožnost a křesťanský mrav zvelebovaly, dala od biskupů několik synod (sněmů církevních) odbývati. Na jedné synodě i sama osobně byla přítomna a horlivě odporoučela svědomité zachovávání příkázání církevních.

Dožila se roku 47. Tu pak zastihla ji nemoc smrtelná. Dala se do kostela donesti, přijala tam nejsvětější Svátost a svátost posledního pomazání, a vykonavši už dříve zpověď životní čili všeobecnou, za pláče kajicného svatě zesnula v Pánu dne 16. listopada 1093. Obličej svaté Markéty, dlouhou a bolestnou nemocí hubený a bledý, hned po smrti zastkvěl se krásnou živostí a Bůh oslavil ji mnohými zázraky.

Papež Innocenc IV. (1243—1254) prohlásil Markétu Skotskou za svěťici v Církvi katolické, Klément X. † 1676 potvrdil ji za patronku země Skotské, a Innocenc XII. (1691—1700) ustanovil jí den 10. června za svátek výroční.

2. Svatý Bohumil (Theofil), arcibiskup Hnězdenský v Polsku.

Hnězdno, nyní krajské město v Poznaňské provincii Pruské, druhdy sídlo knížat Polských, mělo čtrnáctým arcibiskupem svým svatého Bohumila, jenž od samé smrti své všeobecně považován byl za svatého.

Bohumil zastával vznešený úřad svůj necelých pět roků, roztoužil se po samotě, a tudíž léta Páně 1172. vzdal se důstojnosti arcibiskupské a přijal řeholu Kamaldulenskou. Zbožně žil u vesnice Doubravky na břehu řeky Varty. Po blažené smrti roku 1182. pochován byl ve farním kostele nejsvětější Trojice,

jež byl před vstoupením do stavu duchovního vystavěl a pak jako kněz spravoval. Hrob jeho proslavil se mnohými zázraky.

Roku 1666. přenešeno bylo tělo svatého Bohumila do blízkého města Uniejeva na pravém břehu Varty, kde ve farním kostele ukazuje se náhrobek jeho.

Roku 997. odešel svatý Vojtěch, biskup Pražský, s rodným bratrem Pořejem, Radimem a knězem Benediktem do Pruska, aby tam hlásal víru Kristovu. Prusové pohanští usmrtili Vojtěcha dne 23. dubna. Pořej, bratr jeho, vstoupil ve stav manželský s Polkou vzácnou. Z jeho rodu pocházel svatý Bohumil se starším bratrem Bogufalem, jenž se narodili na dědičném hradě Kožminském Mikuláši kaštelánu (purkrabí) Hnězdenskému a jeho choti šlechticně Kateřině.

Bohumil, výborně vychovaný, studoval v Hnězdně a v Paříži s bratrem Bogufalem, který stal se v otčině své Cisterciákem. Bohumil založil faru a kostel Doubravský, vstoupil do stavu duchovního, stal se kancléřem arcibiskupským, stkvěl se bázní Boží, čistotou mravů, tuhou kázní, vřelou úctou k Marii Panně a všemi ctnostmi. Byv na kněžství vysvěcen, pokorně sobě vedl, faru Doubravskou vzorně spravoval, a obětavě staral se o chudinu. Úřad děkana Hnězdenského vzorně zastával, a konečně za arcibiskupa zvolen, tím více proslavil se velebnou činností svou. Jako samotář Kamaldulenský svatě dokonil život vezdejší.

3. Svatá Oliva, panna, mučenice Sicilianka.

Sicilianka ¹⁾ Oliva, dcera vzácných rodičů, od mladosti nejútlejší vychována byla ve víře křesťanské. Nepřátelé kříže Kristova pro vznešený rod a všeobecnou vážnost obávali se vězniti ji, a tudíž vypověděli statečnou vyznavačku víry svaté ze Sicilie do Tunisu ²⁾.

Oliva ve vyhnanství tom slovem i příkladem vzdělávala ve ctnostech zvláště chudobný lid, s kterým nejvíce stýkala se. Jednoho

¹⁾ Sicilia, největší a nejdůležitější z ostrovů Středozemního moře na-proti jižnímu konci Italie, od níž jej dělí Sicilská úžina mořská, úžina Mes-sinská. Nyní jest Sicilia částí království Italského. — ²⁾ Tunis s hlavním městem téhož jména, vasální stát Turecké říše v severní Africe.

dne spatřila člověka chromého a bídného. Řekla jemu: „Kdyby's uvěřil v Krista, nabylybys zdraví na duši i na těle.“ — Nebohý muž odpověděl: „Rád uvěřím v Boha Krista, nabudu-li zdraví.“ — Oliva položila mu ruku svou na hlavu a modlitbou uzdravila jej. Člověk zázračně uzdravený veřejně vyznával a velebil Krista Boha pravého. Jeho známý, slyše chválu tu, pravil: „Kterak může Kristus ukřižovaný nemocné uzdravovati?“ Avšak v tom okamžení byl slepotou raněn. Dal se k Olivě dovesti, modlitbou její nabyl zraku a dobrořečil Kristu.

Oba ti mužové byli pro víru svou na smrt odsouzeni, a třináctiletá Oliva potupně z města vyhnaná ubytovala se v jeskyni lesní, kdežto i dravá zvěř vidouc a slyšíc ji krotla a kolem ní poslušně se plazila. Po sedmi letech lovci našli sličnou tu ženu a mínili ji odvesti. Svatá Oliva poznamenala se křížem a pravila: „Nedotýkejte se mne, sice anjel Boží, kterýž mne po sedm roků chránil na této poušti, zahubí vás.“ — Lovci padli před ní na kolena, a přijali víru i křest od ní.

Vladař Tuniský, dozvěděv se o tom, dal ji vyhledati a spoutanou k soudu přivesti. I tázal se jí: „Kterak jsi oklamala muže lovce?“ — Oliva: „Neoklamala, ale ku spasení přivedla jsem je!“ — Vladař: „Vydám tě na smrt bolestnou i s učenisky tvými!“ — Oliva: „Ani oni, ani já nelekáme se brozeb tvých. Pravíť Kristus Pán náš: „Nebojte se těch, kteříž tělo zabíjejí, ale duše zabíti nemohou; ale více bojte se Toho, kterýž může i duše i těla zatratiti do ohně pekelného.““ Mat. 10, 28. Vladař kázal statečnou pannu do tmavého žaláře uvrhnouti, hladem a žízní moriti, po několika dnech způsobem rozmanitým mučiti a konečně stíti. Křesťané tělo svaté mučenice a panny Olivy tajně odvezli do Palerma, hlavního města ostrova Sicilského, a tam uctivě pochovali je.

4. Svatá Diana, Cecilia a Amata (Milon), Dominikánky Boloňské.

Svatá Diana, jediná dcera, vyprosila u svého otce Andala, velmože v Italském městě Bologně, aby daroval vinici svatému Dominiku na rozšíření kláštera Boloňského roku 1219. Diana pilně naslouchala slovu Božímu v kostele Dominikánském, odložila všeliké skvosty, zavázala se slibem ustavičného panenství,

založila klášter pro Dominikánky, v domě otcovském na modlitbách trvala, tělo své řetězem opásala a sama vstoupila do kláštera nového, z kterého však rodiče a příbuzní násilně ji vyvedli, tak že jí i na zdraví ublížili a nemoc způsobili. Toho času svatý Dominik písemně těšil ji. Diana vzývala velikého světce Dominika, zemřelého v Boloni roku 1211., a s přivolením otcovým vrátila se do milého kláštera svého, kde ji radostně uvítaly jeptišky teprvé čtyry. Avšak brzo rozmnožil se počet těchto Dominikánek v klášteře svaté Anežky. Svatá Diana dokonala rekovný život svůj roku 1236. Tělo pochováno bylo vedle oltáře svaté Anežky.

Z Dominikánek těch prvých v Boloni přežily svatou Dianu dvě světice: Cecilia a Amata. — Cecilia¹⁾, panna sedmnáctiletá, roku 1218. vstoupila do téhož kláštera, dočkala se za tuhé kázně a horlivé nábožnosti velikého věku, a blaženě zemřela r. 1290. dne 6. srpna.

Svatá Amata (Miloná) už dříve šťastně v Pánu zesnula dne 4. prosince. — Obě pochovány byly ve hrobě svaté Diany.

5. Blahoslavený Jindřich (Hynek), nádenník, Bolzaňan.

V Bolzanu¹⁾ narodil se blahoslavený Jindřich. Za let mladých ovdověv odešel z vlasti milé do Trevisa,²⁾ kde prací rukou svých dobýval sobě výživy. Trevisané obdivovali se jeho pokorě, vlídnosti, klidnosti a trpělivosti v krivdách mu činěných. Jindřich horlivě navštěvoval kostely, z výdělků svého dával almužny, podporoval chudobné, často přistupoval ku svaté zpovědi a ke štolu Páně, nad rouchem žíněným nosil sprostý plášť, a bičoval tělo své uzlovitými provazy, které se po jeho smrti našly. Sestárnuv opíral se o hůl, když navštěvoval kostely. Jednoho dne nastal prudký dešť. Každý hleděl v podlubí ukryti se; jenom Jindřich zůstal pod širým nebem, modle se před obrazem svatým; a hle, ani kapka deště nedotkla se ho.

Svatý nádenník Jindřich zemřel v těsné komůrce své

¹⁾ Prostonárodně „Cilka, Cilinka.“ — ²⁾ Bolzano (něm. Botzen), starobylé město v Tirolsku nad Eisakou, má 10.000 obyvatelů, nejvíce Italů. — ³⁾ Treviso, Trevigi, hlavní město Treviské provincie v Benátsku Italském, starověké Trávisium.

tmavé dne 10. června 1315, a pochován byl ve velechrámu biskupském. U mrtvolý jeho, nežli pochován byl, nabyli slepí zraku, bluí sluchu a nemocní zdraví. Výroční den úmrť jeho v Trevisu slavně světí se.

Dne 11. června.

I. Svatý Barnabáš, apoštol.

V počtu mužův svatých, jenž nazývají se „apoštoly v druhé řadě,“ poněvadž byli od prvních dvanácti apoštolů Páně ustanoveni a jako hlasatelové víry Kristovy vysláni, a jimž za pravěku křesťanského dáno bylo čestné jméno „apoštolů,“ jest na jednom z předních míst svatý Barnabáš. Svatý Klément Alexandrijský ¹⁾ a jiní staří spisovatelové církevní vypravují o něm, že byl jeden ze sedmdesáti učeníků Páně.

V Písmě svatém potkáváme se nejprv se svatým Barnabou ve Skutcích apoštolských 4, 36. 37. „Josef, kterýž měl od apoštolů příjmi Barnabáš, což se vykládá „syn utěšení“, z pokolení Levitského, rodem z Cypru, maje pole, prodal je, přinesl peníze, a položil k nohoun apoštolův.“ Tedy ostrov Cyprus ve východní části Středozemního moře, deset mil od břehů Maloasijských a rovněž tolik od břehů Syrských vzdálený, byl otčinou svatého Barnaby. Na ostrově Cypru k vůli obchodu usazovalo se ode dávna mnoho židů, mezi nimi i předkové Barnabášovi, jenž byl z rodu Levi a jeden z těch křesťanů, kteříž hned za prvních měsícův po nanebevstoupení Páně majetek svůj prodali, a ztržené peníze do společné pokladny věřících odvedli. Praví se o něm, že byl s Cypru do Jerusáléma poslán, aby se vyučil Starému Zákonu u Gamaliela rabína, kde měl Šavla (svatého Pavla) za spolužáka. Vida pak Barnabáš, že Pán Ježíš uzdravil u rybníka Bethesdy člověka, jenž byl 38 roků nemocen, stal se učeníkem Páně.

O apoštolské činnosti svatého Barnaby víme z Písem svatých následné věci:

Když svatý Pavel nejprv po svém obrácení zase do Jerusáléma přišel kolem roku čtyřicátého po narození Páně, a uče-

¹⁾ Clemens Alexandr. Strom. II. 20.

níci Kristovi, bojíce se strašného muže toho (Pavla), nedůvěřovali jemu: ujal se Barnabáš novoobráncce, přivedl jej k apoštolům a vypravoval jim, kterak Pán k vůli povolal Pavla. „Přišel Pavel do Jerusáléma, hleděl připojit se k učeníkům; ale všickni se ho báli nevěříce, žeby byl učeníkem Páně. Pojav ho tedy Barnabáš vedl k apoštolům, a vypravoval jim, kterak na cestě viděl Pána, že mluvil jemu, a kterak v Damašku důvěrně si počíнал ve jménu Ježíšově.“ Skutk. apošt. 9, 26. 27. Brzy potom poslali apoštolové Barnabu do Antiochie, aby tam spravoval obec křesťanův z pohanstva na víru obrácených. Sk. ap. 11, 22. „Barnabáš byl muž dobrý a plný Ducha Svatého a víry. I přibyl (tam jeho přičiněním) mnohý zástup Pánu.“ Sk. apošt. 11, 24.

„Z Antiochie šel pak Barnabáš do Tarsu, aby hledal Pavla. Když ho našel, přivedl jej do Antiochie;“ Sk. ap. 11, 25; „neboť byl poznal důležitost svatého Pavla pro rozšíření evangelia Kristova. „I byli (spolu v Antiochii) přes celý rok, a učili zástup mnohý, tak že nejprve v Antiochii učenci Kristovi nazváni jsou „křesťané.“ Sk. ap. 11, 26.

Z Antiochie toho času, kdy svatý Jakob Větší byl okolo roku 44. stat, odebrali se Pavel a Barnabáš spolu do Jerusáléma, a přinesli sebrané milodary od křesťanů Antiochijských bratřím křesťanům v Judee, jenž trpěli hlad. Sk. ap. 11, 30. Z toho vidno, kterak svatý Barnabáš i Pavel utužovali lásku mezi křesťany z pohanstva a ze židovstva na víru obrácenými.

„Vykonavše službu a pojavše s sebou Jana, jenž měl příjímí Marek, navrátili se Barnabáš i Šavel do Antiochie.“ Sk. ap. 12, 25. Učili tam po některý čas, a vypravili se z rozkazu Božího na svou první velikou cestu apoštolskou. Se svatým Markem plavili se do Cypru, přistáli u města Salamis, hlásali slovo Boží ve sbornici židovské, a procestovali celý ostrov Cyprus, od východu až na západ k městu Pafos. Tam žádal Římský náměstník Sergius Paulus, aby mu zvěstovali víru křesťanskou; ale Barjesu Elymas (čarodějník) chtěl vladaře (náměstníka císařského) odvrátiti od víry, zač jej svatý Pavel ranil slepotou. Vladař pak přijal víru křesťanskou. Sk. ap. 13, 6—12.

Z Pafu „Pavel a kteříž byli s ním, přišli do Pergy v Pamfylii, v pomořské zemi Malé Asie, odkud se svatý Marek vrátil do Jerusáléma.“ Barnabáš a Pavel pak putovali do středu

Maloasijského, do Antiochie v Pisidii, a tam po dvě soboty kázali v židovské sbornici. Že pak židé protivili se jim, hlásali svatou víru pohanům, „kteří zradovali se a velebili slovo Páně, které se rozšířovalo po veškeré krajině.“ Sk. ap. 13, 48. 49. Židé pak učinili vzbouření proti nim, za kterouž příčinou Pavel a Barnabáš „vyrazivše prach s nohou svých na ně (Mat. 10, 14.), odešli do Ikonie.“ Sk. ap. 13, 51.

V Ikonii chtěli je židé kamenovati. Oni pak, dozvěděvše se o zámyslu jejich, odešli do Lystry a hlásali tam Krista. V Lystře uzdravil Pavel chromého. Zástupové spatřivše, co učinil Pavel, pozdvihli hlasu svého řkouce: „Bohové připodobnili se lidem a sestoupili k nám.“ I nazvali Barnabu „Jovišem,“ a Pavla „Merkurem,“ neb on byl vůdcem slova ¹⁾. Pohanský kněz chrámu Jovišova přivedl už býky s věnci a ctil Barnabovi a Pavlovi jako bohům obětovati. To když uslyšeli apoštolové, Barnabáš a Pavel, poučili pohany, a před nastávajícím zbouráním židův sotva ušli do Derby. Tam získali Kristu mnoho lidí, dali se cestou zpátečnou, utvrzovali všady křesťany novoobrácené a zřídili jim kněze. Z Attalie v Pamfylii plavili se do Antiochie. Sk. ap. 14, 25. 26. Vykonali spóln cestu tam a zpět šest set hodin dlouhou dle počtu našeho.

V Antiochii povstal spor mezi křesťany ze židův a z pohanův na víru obrácenými. Za tou příčinou vypravili oba veliké učitele své, Pavla a Barnabu, do Jerusálema, aby tam svatí apoštolové uklidili a vyrovnali spor ten. K tomu konci svolán byl apoštolský sněm okolo roku 51. Na sněmě tom svatý Barnabáš a Pavel dávali zprávu o divech a zázracích, jež Bůh konal skrze ně mezi pohany. Barnabáš přičinil se o konečné památné rozhodnutí sněmovní: „Vidělo se Duchu Svatému i nám, žádného více na vás břemena nevzkládati;“ Sk. ap. 15, 28; t. j. pohany na víru křesťanskou přestupující neobřezávati, jak byli žádali křesťané ze židovstva poslí.

Po tomto sněmu apoštolském ztrávili Pavel a Barnabáš zase asi dvě léta v Antiochii; pak ale rozdělili se. Barnabáš a přf-

¹⁾ Joviš (Jupiter) byl Římanům nejvyšší bůh, pán blesku a bromu. Merkur, posel bohův, veleben byl jako vynálezce řeči, dárce výmluvnosti, ochránce řechníkův, kupcův a také — zlodějův.

buzný jeho Marek šli na ostrov Cyprus, Sk. ap. 15, 39., a Pavel i Sila odebrali se v jinou stranu.

Od té doby jsou už jen hubené zprávy o svatém Barnabovi. Svatý Pavel I. Kor. 9, 5. 6. poznamenal, že Barnabáš jako Pavel živil se prací rukou svých.

Kterého roku svatý Barnabáš zemřel, nedá se na jisto postavit. Mnich Alexander vypravuje ve své chvalořeči o svatém Barnabovi, že v městě Salamis židé jej kamenovali. Potom chtěli mrtvolu jeho spáliti, ale oheň neporušil ji. Svatý Marek tělo jeho tajně odnesl a pochoval. Později už ani nebylo známo ono místo, kde svatý Barnabáš byl pochován. Teprvé na konci pátého století za císaře Zenona (474 – 491) zjeven byl viděním nočním hrob jeho svatému Athemiovi. I hledalo se na místě tom, tělo svatého Barnaby nalezlo se, a na prsou jeho evangelium svatého Matouše, přepsané vlastní rukou svatého Barnaby.

2. Svatí Felix (Šťastný) a Fortunat, bratři, mučenci Voglejští.

Za spolucísařův Římských Diokleciana a Maximiana vyšlo ukrutné nařízení, aby křesťané pohanským bohům obětovali, nebo usmrceni byli; kdožby skrýval a nevyzradil křesťana, měl nejprvé potrestán býti. Ve Vogleji ¹⁾ byl císařským náměstkem jmenován Eufemius, který do Vogleje přišed vkročil do chrámu Joviše, obětoval, a po celém městě rozhlásiti dal, aby každý dōstavil se s obětí.

Úředník Apamius hlásil Eufemiovi, že do Vogleje přišli dva cizinci bratři, křesťané. Ihned bírici vypravili se do příbytku jejich, zastali je na modlitbách, a dle rozkazu řetězy na hrdle i na rukou spoutané odvedli k soudci.

Eufemius vida, že Felix na čele křížem poznamenal a v prsy bil se, pravil: „Povězte jména svá!“ — Felix: „Jméno mé jest Felix, bratr můj jmenuje se Fortunat; jsme křesťané z Vinčenzy. ²⁾ Viděli jsme, kterak pohané obětují modlám nečistým, a odešli jsme, abychom raději v lese s divokou zvěří bydleli nežli s modloslužebníky.“ — Eufemius: „Neslyšeli jste rozkaz

¹⁾ Voglej, lat. Aquileja, nyní městys v kraji Gorickém. — ²⁾ Vičenza, hlavní město provincie Vičenzské v Benátsku, u starých Římanů Vicentia.

císařský, aby křesťané trestáni byli?" — Felix: „My ctíme Krista, Krále nebeského!“

Eufemius nařídil, aby silní muži bili je kyji. Svatí bratři velebili Boha Krista. — Eufemius: „Nevíte-li, že se páni císařové hněvají na jméno Kristovo?“ — Felix: „Čím více vy se hněváte a zuříte, tím větší sláva naše věčná. Vaše sláva jest vrátka a zajde jako kouř ve větru.“ — Eufemius kázal je na skřipce zavěsiti a pochodněmi páliť. Svatí mučeníci vzyvali Boha a pochodně zhasly. Dal jim vřelý olej do úst liti, ale světcové pravili, že pocítují příjemné ochlazení.

Jeden člen soudu řekl předsedovi Eufemiovi: „Všechno to považují lidé ti za slávu svou; odsuď je na smrt.“ Eufemius uposlechl rady té a vyřknul smrt mečem.

Katané vyvedli je za město. Svatí bratři poklekli, pomodlili se, dali sobě políbení, a meč oddělil jim hlavy od těla dne 11. června 296.

Křesťané Voglejští za noci odnesli těla obou mučovníků v čistém plátně a tajně pochovali je. Brzo pak dostavili se měšťané z Vičenzy a žádali těla svých rodáků. Obávající se pohanů učinili narovnání mezi sebou, aby tělo Fortunatovo a hlavu Felixovu podrželi Voglejští, tělo Felixovo pak a hlavu Fortunatovu aby měli křesťané ve Vičenze.

3. Blahoslavená Jolanta (Helena), kněžna Kališská, vdova, abatyše.

Jolanta, jinak Helena, dcera Uherského krále Bely IV., narodila se roku 1235. Vychována byla u své sestry Kunhuty (Kunigundy), manželky krále Polského, Boleslava Stydlivého, v Krakově. ¹⁾ Provdała se za Boleslava Pobožného, knížete Kališského a Hnězdenského. Boleslav Pobožný, syn Vladislava Plivače a Heleny, dcery Pomořského starosty Svatopluka, byl jeden z moudrých, spravedlivých a rázných úředních knížat z rodu Piastova za času krále Polského Boleslava Stydlivého, svého švakra. Ve válce bedlivě šetřil zákonův lidskosti, a šťastně válčil

¹⁾ Blahoslavená Kunhuta dne 14. července.

se Sasfky a s markrabaty Braniborskými. V zemi Věluňské vystavěl zámky Dupín, Nealuž a Boleslavice. Zemřel roku 1278.

O rok později (1279) ovdověla i sestra Jolantina, Kunhuta, královna Polská, s kterouž nyní Jolanta vstoupila do kláštera v Krakově, a později do kláštera Sandeckého. Po smrti sestry Kunhuty odebrala se Jolanta do kláštera Františkánek v Hnězdně, kde zvolena byla za abatyši. Klidně v Pánu zesnula dne 11. června 1298. Už za živa pokládána byla za blahoslavenou, za kterouž pak ji prohlásil papež Lev XII. roku 1827.

4. Svatý Meinverk, biskup Paderbornský.

Svatý Meinverk, syn vznešeného šlechtice Imeda a jeho choti Athely, připravoval se ve školách Halberstadtských ¹⁾ pro stav duchovní, a nabyl vyššího vzdělání ve škole Hildesheimské, ²⁾ kde měl za spolužáka napotomního císaře Jindřicha II. Byl kanovníkem v Halberstadtě, dvorním kaplanem císaře Oty III. a jeho nástupce Jindřicha II., svého příznivce a přítele. Roku 1009. stal se desátým biskupem Paderbornským. ³⁾

Hned jal se znova stavěti biskupský chrám roku 1000. požárem zničený, horlivě prohlížel všechny osady biskupství svého, a často za kupce převlečen konal cesty své, aby tím důkladněji poznal všeliké potřeby svěřenců svých. Od roku 1011. byl členem říšské rady a společníkem císaře Jindřicha II. na cestě do Říma, kde papež Benedikt VIII. císaře korunoval. Císař daroval chrámu Paderbornskému veliké statky, což papež potvrdil, a dal biskupu Meinverkovi vzácné ostatky svatých. Zpáteční cestou z Říma zastavil se Meinverk s císařem v klášteře Clugnyském (Klýnském) ve Francii, odkud s sebou vzal třináct mnichů, pro které v Paderbornu vystavěl klášter (Abdinghofen) s kaplou svatého Benedikta. Toho času posvětil také kostel biskupský.

Veliký zármutek způsobila svatému biskupu vlastní matka

¹⁾ Halberstadt, krajské město v Pruském Sasku, od počátku devátého století sídlo biskupův. — ²⁾ Hildesheim, město v Hanoveránsku od roku 1873., na řece Innerste. — ³⁾ Paderborn, krajské město v Pruské provincii Vestfalské.

Athela, kteráž roku 1018. jako vdova za hraběte Baldericha se provdala, jemu k vůli svého syna Thiedericha zavražditi dala, od císaře k smrti odsouzena byla, na přímluvu biskupa Meinverka milost dostala, a v Kolíně ode všech opuštěna v chudobě zemřela.

V Paderbornu biskup Meinverk zbudoval také kaplu ke cti svatému Aleksovi (Alexiovi) následkem slibu učiněného v Římě, kde on i čeled jeho v čas moru zdraví zůstali. Město Paderborn opatřil novou zdí a podporoval vědu i umění. Císař Jindřich II. a jeho nástupce Konrad II. začasť slavili svátky v Paderbornu u biskupa Meinverka. Za městem dal vystavěti kostel podobný chrámu Božského hrobu v Jernsalémě, ustanovil při něm sbor kanovníků, a posvětil ho roku 1036. u přítomnosti tří jiných biskupů. Téhož roku v úterý před Nanebevstoupením Páně rozstonal se, ve svatvečer před Božím hodem Svatodušním přijal svaté svátosti a zemřel zdvihaje oči a ruce k nebesům. Léta Páně 1376. prohlášen byl za svatého.

5. Svatá Flora (Květava), panna, Joannitka francouzská.

Rytířský řád Joannitův Jerusalemských měl také odvětví pro pohlaví ženské — Joannitky, jimž připadla hlavní starost a práce v nemocnicích, když ramen rytířův Joannitů více bylo potřebí ve válkách. O svaté Ubaldesce z řádu toho psáno jest dne 28. května.

I ve Francii, v biskupství Kahorském,¹⁾ měli Joannitky klášter a nemocnici „Belliloci“, kde svatá Flora, panna, zasloužila sobě koruny nebeské, pro kterouž odešla z údolí slzavého dne 11. června 1299. Nemocnice ta podřízena byla Provenčeskému²⁾ převorovi Svato-Jiljiskému (Sti Aegidii). Svatou Floru oslavil Bůh hojnými zázraky za živa, při smrti a po smrti. Klidně a šťastně v Pánu zesnula majíc třicet osm let věku svého. Její tělo v úctě veliké tam se chová za mnohočetné návštěvy zbožných poutníků ve výroční den 11. června.

¹⁾ Cahors (lat. Divona, Cadurcum), druhdy hlavní město kmene Cadurci, později krajiny Cuercy, nyní v depart. Lot nad řekou Lot. — ²⁾ Provence (Prováns), lat. Provincia, bývalá provincie ve Francii s hlavním městem Aixem.

Máme obrázek svaté Flory před očima. Světice klečí před anjelem, jenž jí podává věnec z květin, druhou rukou pak ukazuje sedadlo v nebi uchystané, k němuž Bůh Otec s hůry takorůžka zve služebnici věrnou. Pod pláštěm bílým, který znamená křížem Joannitův, má roucho červené, opásané, s bílým křížem na prsou. V levici drží růženec s týmž křížem Joannitův. Roucho červené u mnišek těch přeměnilo se v černé, když Joannité roku 1522. pozbyli v boji s Turky opevněné město Rhodos na ostrově Středomořském téhož jména, jenž od té doby vázne v rukou Tureckých.

Neděle III. po Svatém Duchu.

Luk. 15, 1—10.

Pán Ježíš bez obalu a důrazné hlásal, jak veliké pilnosti a vytrvalosti žádá se od toho, jenž dosáhnouti chce pravé ctnosti a spásy věčné. Přísnou řečí Páně probudilo se svědomí u mnohých publikánů (celníků) a jiných hříšníků, a ti napotom, kde a jak mohli, „přibližovali se k Pánu Ježíši, aby Ho slyšeli.“ Luk. 15, 1. Syn Boží, věčná láska, neodbyl jich od Sebe, nýbrž blahosklonně přijímal je a jedl s nimi, což vzbudilo nelibost, ba i veřejné reptání u fariseů a zákonníků hrdých a domnělou spravedlností svou se vychloubajících, jenž pravili: „Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.“ Za tou příčinou počal Pán Ježíš mluvit o milosrdenství, jímžto Bůh nakloňuje se k hříšníkům pokání činícím. K tomu konci pověděl zástupům a fariseům reptajícím dvě podobenství, aby učení Svě učinil jasnějším a přístupnějším.

První podobenství bylo: „Který člověk z vás, maje sto ovec ztratí-li jednu z nich, nenechává devadesáti devíti na poušti, a nejde po té, kteráž se byla ztratila, až ji nalezne? A nalezná ji vloží na ramena svá a raduje se. A přijde domů, svolá přátely a sousedy řka jim: Spolu se mnou radujte se, neb jsem našel ovci svou, která se byla ztratila! Pravím vám, že tak bude větší radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteříž nepotřebují pokání.“ Luk. 15, 4—7. Toto podobenství dobře známo bylo fariseům

a zákonníkům, neboť ve Starém Zákoně často užíváno obrazu, podle něhož Hospodin Bůh nazýval se „pastýřem.“ a vyvolený národ Israelský „ovcemi.“ Prorok Jeremiáš mluvil k rozkazu Božímu: „Stádem ztraceným učiněn byl lid můj.“ Jerem. 50, 6. A prorok Ezechiel zvěstoval lidu Israelskému: „Toto praví Pán Bůh: Aj, já budu hledati ovci Svých a navštívím je.“ Ezech. 34, 11. Avšak fariseové a zákonníci, ač znali podobenství to, pro tvrdost srdce svého nechápali, že už Pán Bůh sám navštívil lid Svůj a hledal ovečky ztracené, aby je spasil; proto „přijímal publikány a hříšníky kající,“ a obcoval s nimi.

Jako dobrý pastýř, mající sto ovec, nechává na chvíli devadesáti devíti na poušti, aby hledal ovečku stou, která se mu byla ztratila: tak i Kristus, dobrý pastýř, milosrdně hledá každého hříšníka; a kdykoli hříšník naléztí se dá, pokání činí, a následkem toho spásy nebeské dosahuje: raduje se On, a s Ním radují se všickni anjelové a svatí Boží, že zachráněna a Bohu získána jest duše nesmrtelná.

O větší radosti nad jedním hříšníkem pokání činícím, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteříž nepotřebují pokání, mluví Pán Ježíš po člověcku. Člověk mívá větší radost nad věcí ztracenou a zase nalezenou, nežli nad věcí mnohem vzácnější, jejíž ztráty nebyl pocítil. Matka nad dítětem nebezpečně nemocným více raduje se, když se pozdravuje, nežli nad ostatními dětmi, kteréž zdravý ostaly. Zahradník nad kvítím vadnoucím více raduje se, když je před uvadnutím zachránil, nežli nad jinými květinami, kteréž vadnouti nepočaly.

Týž smysl a význam má také podobenství druhé, jež Pán Ježíš pověděl fariseům a zákonníkům: „Která žena, majíc deset peněz, ztratí-li jeden peníz, nerozžihá svíce a nemete domu, a nehledá pilně, dokudž nenalezne? A když nalezne, svolá přítelkyně a sousedky řkouc: Radujte se spolu se mnou, neb jsem našla peníz, který jsem byla ztratila! Takť, pravím vám, bude radost před anjely Božími nad jedním hříšníkem pokání činícím.“ Luk. 15, 8—10.

Vykupitelské dílo mocí Kristovou až do skonání světa svěřeno jest Jeho svaté Církvi pro všechny národy a pro každého člověka. Proto v druhém podobenství klade Pán Ježíš „ženu,“ kteráž vyznamenává „Církev Boží.“ „Penízem“ vyrozumívá

se člověk, poněvadž na duši své nese obraz Boží, jako peníz mívá obraz a nápis panovnický a krále svého. Peníz ztracený značí člověka hříchem od Boha odloučeného a pobloudilého. Rozžehnutá svíce vypodobňuje Božskou moudrost, svaté Zjevení Boží, kteréž beze všeho porušení zachovává se v Církvi Páně, v Církvi katolické. Ve světle Zjevení Božského může být každý hříšník nalezen a k Bohu nazpět přiveden.

Dne 12. června.

I. Svatý Jan od svatého Fakunda, Augustinian.

Jan narodil se roku 1419. v Sahaguně, městě Španělské provincie Leonské na levém břehu řeky Cey. Rodiče šlechtici, jenž dlouho neměli žádných dětí, vyprosili si ho od Boha horlivými modlitbami a dobrými skutky. Od mladosti bylo na Janovi viděti, že bude mužem svatým. S místa vyššího začasté kázával ostatním chlapcům, vyzýval je ke ctnosti a k horlivé službě Boží, a vyrovnával dětské spory jejich.

Otec svěřil Jana mnichům Benediktinům od svatého Fakunda v Sahaguně do malých škol. Už toho času postaral se otec, aby, dle tehdejšího obyčeje, bral příjmy z fary, kterouž místo něho zatím zastával kněz zástupce. Jak mile však Jan dospěl do věku jinošského, živou mocí už nechtěl příjmů těch brát a užívat. Otec konečně sám uznal spravedlivost náhledů jeho, a odevzdal jej biskupovi Burgoskému, kterýž měl v jeho rozsašnosti takové zalíbení, že si ho po bok postavil, jej na kněžství vysvětil, kanovníkem učinil a znamenité příjmy mu pojistil. Jan však brzy vzdal se všeho toho, a odešel z paláce biskupova, aby mohl tím horlivěji Bohu sloužiti. Usadil se u kaply, v nížto sloužil každodenně mši svatou, a zhusť kázával o věcech Božích k velikému užtku svých posluchačův.

Aby se důkladně vzdělal ve vědách, odebral se kněz Jan roku 1450. do Salamanky na vysoké učení,¹⁾ kde během čtyř

¹⁾ Salamanka, hlavní město provincie téhož jména na pravém břehu řeky Femesu ve Španělsku. Vysoké školy, založené roku 1239. od Alfonsa IX., krále Leonského, mívaly za XVI. století 6 až 8000 domácích, a množství cizích studentů; nyní mívají sotva 500 navštěvovatelů.

roků nabyt veliké učenosti a pro svou přímou požíval všeobecné úcty a lásky nelíbené.

Za přebolestné nemoci své zavázal se slibem, že vstoupí do tužšího řádu, bude-li mu zdraví navraceno. Vyzdravěl a z dvojího oděvu svého dal lepší žebráku polonahému. Pak za slibem učiněným vstoupil do řádu svatého Augustina v Salamance, kdežto i starší bratry převyšoval poslušností, pokorou, bděním, modlitbou a horlivým konáním všech služeb a povinností klášterských.

Odbyv noviciát ustanoven byl za kazatele. V Salamance panoval rozbroj a nepořádek takový, že zhusta udávaly se i vraždy; avšak kněz Jan na kazatelně a soukromými rozmluvami s měšťany brzo působil mír a pokoj v městě. Kázal také v Albě, kde vévoda Don Garcia řečí jeho tak se popudil, že za ním poslal dva jezdce, aby jej cestou do Salamanky probodli. Jezdcové, jak mile se přiblížili k Janovi, byli takovou hrůzou sklíčení, že seskočili s koňův, padli svatému kazateli k nohám a odprosili ho.

Vévoda Don Garcia doma rozstonav se na smrt poznával, že jej Bůh trestá: tudíž vypravil posly a dal snažně poprositi kněze Jana, aby se k němu vrátil. Jan ihned ochotně vrátil se k němu. Vévoda skroušeně ho prosil za odpuštěnou a opět nabyt zdraví svého.

Kněz Jan sloužil mši svatou vždycky nadšeně a za hluboké zbožnosti. Zpovídal se téměř každého dne, nežli k oltáři Božímu přistupoval. Za to pak dal mu Bůh, že poznával i tajné myšlenky mnohých lidí a předpovídal věci budoucí.

Konečně pak předvídaje a předpovídaje i svou vlastní smrt, přijal v kostele, rozničen jsa plamennou vroucností, svaté svátosti, odprosil bratry řeholníky, a spokojeně odevzdal Bohu duši svatou dne 11. července 1479. Pro zázraky, jimiž Bůh oslavil jej za živa i po smrti, prohlásil ho papež Alexander VIII. za svatého v Církvi křesťansko-katolické.

2. Svatí Basilides, Cyrin, Nábor a Nazárius, mučeníci Římských.

Basilides, Cyrin, Nábor a Nazárius, Římských vojnův z rodu vzácného, udatností proslavení, přijali víru křesťanskou a hlásali Krista Syna Božího za panování spolucísarův Diokleciana a Maximiana. Za tou příčinou polapeni a před soudnou stolicí

měšťanstvy Římského postavení, měli obětovati pohanským bohům. Ješto pak vyzvání toho neuposlechli, odvedeni byli do žaláře.

V žaláři chrabří vojínové nábožně se modlili. A aj, jasné světlo ozářilo veškeren tmavý žalář. Žalářník Marcel a jiní, spatřivše tuto zář nebeskou, uvěřili v Boha Jesu Krista.

Svatí vyznavači byli z vězení na svobodu propuštěni. Ješto pak přece neuposlechli ani rozkazu samého císaře Maximiana, aby obětovali bohům Římským, nébrž neohroženě velebili jediného Boha a Pána Ježíše: byli ostrým kamením trýzněni a zase v okovech do žaláře odvedeni.

Sedmého dne dal je císař znova předvolati k sobě. Statečnf vojínové jako dříve potupili liché bůžky pohanské, a zmužile vyznali Jesu Krista. Proto byli na smrt odsouzeni.

Utaly se jim hlavy sekýrou. Těla svatých mučenků dravé zvěři předhozená zůstala nedotknuta, a byla od křesťanů poctivě pochována.

3. Svatý Eskil, biskup Švédský.

Svatý Ansgar¹⁾ za devátého století rozšířil víru křesťanskou ve Švédsku. Po jeho smrti však staré pohanství tam zase obživlo. Svatý Sigfried,²⁾ biskup Yorkský, z Anglie vypravil se do Švédska, aby tam znova rozžehnul uhaslé světlo víry křesťanské. S ním přišel i svatý Eskil do Švédska.

Světec Eskil od mladosti miloval Boha a pohrdal světem. Z lásky k Bohu opustil rodiče i vlast. Svatý Sigfried s ním obnovil církev Švédskou. I král Ingo stal se křesťanem. Sigfried vysvětil Eskila na biskupství a zemřel u velikém stáří.

Biskup Eskil, mocný kazatel, obrátil tisíce Švédův na víru, vyvrátil pohanské chrámy a budoval křesťanské kostely. Nepřátelé víry křesťanské srotili se, přemohli a ze země vypudili krále Inga, obhájece víry svaté, a zvolili sobě místo něho pohana Blodsmena.³⁾ Nový král s přívrženci svými slavně obětoval modlám a hodoval. Biskup Eskil se svými kněžskými a s několika

¹⁾ Svatý Ansgar, arcibiskup Hamburský, dne 3. února. — ²⁾ Svatý Sigfried, biskup Švédský, dne 15. února. — ³⁾ Blodsmen, krvavý muž, Blutmann.

věřícími neohroženě předstoupil, a veřejně káral modloslužbu nerozumnou. Pohané zůstali zatvrzelí. Biskup Eskil prosil Boha, aby zázrakem osvědčil se býti Bohem pravým. Povstala bouřka, krupobití zničilo oltáře a oběti pohanské, ale na svatého biskupa a jeho druhy nepadla ani kapka deště. Pohané vidouce to, rozzuřili se. Jeden z nich uhodil svatého biskupa Eskila kamenem do hlavy, druhý pak rozpoltil mu hlavu sekýrou.

Křesťané statečně odnesli tělo jeho, aby je pochovali. Jakmile přišli na místo, kde nyní jest Eskilstuna,¹⁾ hustá mlha nedala jim dále jíti; proto slavně pochovali jej na místě tom. Mnoho zázraků stalo se u hrobu jeho; tudíž nad ním vystavěn byl kostel a klášter ke cti svatému Eskilu.

Od té doby šířilo se křesťanství v říši Švédské. Brzo v šedesáti klášterích pěstovaly se svatá víra, orba a umění. Život křesťanský tou měrou rozvíjel se, že král Erich,²⁾ deset biskupů a několik jiných osob prohlášení byli za svaté. Gustav Vasa³⁾ lstí a násilím oloupil katolický národ Švédský o pravou víru. Poněvadž koruna Švédská neměla téměř žádných statkův, zamýšlel král Gustav Vasa získati statky duchovenstva uvedením reformace, t. j. bludného učení Lutheránského. K tomu konci roku 1530. sám přestoupil k protestantství, kteréž 1544 sněmem Vesteräsským vyhlášeno bylo za náboženství vládní. Ubohé Švédsko. Z pohnutek podobných i jiní národové přišli o víru katolickou.

4. Svatý Onufrius, poustevník Egyptský.

Dnes v Církvi Řecké i Latinské slaví se výroční památka svatého Onnfria, který už šedesát roků Bohu sloužil na poušti Egyptské, když jej byl našel jeho životopisec Pafnucius. Onnfrius bytoval v jeskyni, živil se planým ovocem a zelinami, a po celou tu dobu neviděl člověka žádného. Za mladosti své byl mnichem v jednom klášteře Thebaiském.⁴⁾ Za příkladem proroka Eliáše a svatého Jana Křestitele zvolil sobě život

¹⁾ Eskilstuna, Švédské město v Sudermanlandu při řece Torshalla, která činí na blízku krásný vodopád. — ²⁾ Svatý Erich, dne 18. května. — ³⁾ Gustav I. Erichson, příjímá Vasa, 1523—1560 král Švédský. — ⁴⁾ Thebais nazývala se za věku starého jižní část Egypta čili Horní Egypt po hlavním městě Thebách, nyníž Said.

poustevnický, musel překonati mnoho obtíží, pokušení a bojů, a stával se účastným posily a ochrany anjelské. Druhého dne rozloučiv se s Pafnuciem blaženě dokonil svou pozemskou pouť. Pafnucius tělo jeho pochoval a navrátil se do kláštera svého.

5. Svatý Lev III., papež.

Lev III., rodilý Říman, byl nejprvé řeholným kanovníkem při Lateranském kostele svatého Jana, pak mnichem Benediktinem, konečně pak kardinálem knězem při chrámě svaté Susany. Pro snaživost vědeckou, pro učenost bohoslovnou a pro svou laskavost a přímost požíval úcty a vážnosti v duchovenstvu i v lidu, jemuž ozvláště líbily se jeho horlivé návštěvy u nemocných a hojně almužny. Po smrti papeže Adriana I. byl dne 26. prosince r. 795. jednohlasně za jeho nástupce zvolen a příštího dne vysvěcen.

Na konci roku 798. svolal Lev III. synodu (církevní sněm) do Říma. Ale brzo snášeti musel útrapy veliké. Dva úředníci paláce papežského, příbuzní papeže Adriana I., Paschal a Kampul, hledali bezživotí Lva III. Dne 25. dubna 799 s ozbrojenci svými vyřítili se na něj cestou do chrámu svatého Vavřince, povalili a trýznili jej. Komonstvo papežské strachem rozutíkalo se, a zbuřníci vidouce papeže bez pohnutí, odešli. Paschal a Kampul však brzo vrátili se, odvěkli polomrtvého Lva III. do kostela svatého Silvestra, odkud pak od svých věrných v podvečer byl přenesen do kláštera svatého Erasima, a pak do paláce Svato-Peterského. Nyní způsobem všemožným oslavovaného Lva III. Vinigis, vévoda Spoletský,¹⁾ převezl do svého paláce, odkud papež vypravil se na cestu do Paderbornu,²⁾ kde toho času prodléval Karel Veliký. Jeho uvítání bylo slavné. Paschal a spiklenci v Římě polekali se kroku toho, a rychle zaslali králi lživou žalobu na Lva III., kterýž vracuje se do Říma byl všude jako mučeník vítán. Obyvatelstvo Římské slavně uvedlo jej do sídla papežského, kde obětoval mši svatou. Vinníci byli soudem od krále Karla nařízeným do Francie odvezeni, a jen proto tak mírně potrestáni, že papež Lev III. sám za ně orodoval.

¹⁾ Spoleto, druhdy blavní město papežské delegace v nynější provincii Perugii. — ²⁾ Paderborn, nyní krajské město v Pruské provincii Vestfalské, druhdy biskupství přímo podřízené vládě říšské.

Brzo (dne 4. listopada 800) král Karel Veliký osobně přijel do Říma jako ochránce církve Římské, a papež o slavnosti Vánoční korunoval a pomazal Karla za císaře Římského spolu s jeho synem Pipinem.

Od té doby papež Lev III. činně spravoval Církev Boží a horlivě střežil přesnost věrouky katolické.

Po smrti císaře Karla Velikého na konci roku 814. vyrazilo se nové spiknutí mezi velmoži Římskými proti papeži Lvu III. Vinníci tentokráte odnesli zasloužený trest.

Lev III. budoval a obnovoval chrámy a stavby církevní, opatroval kostely skvostnými rouchy a nádobami, a zůstavil po sobě několik listů. Zemřel dne 11. června 816, a byl shromážděním svatých obřadů za sedmnáctého století vepsán do Římského seznamu svatých. Výroční památka jeho koná se dne 12. června.

Dne 13. června.

I. Svatý Antonín Padovanský, Františkán.

Svatý Antonín narodil se v Lisabonu, hlavním a sídelním městem království Portugalského. Jeho křestné jméno bylo Ferdinand. Když pak vstoupil do řádu Františkánského, přijal jméno Antonín. „Padovanským“ nazývá se proto, že ostatky jeho jsou v Padově městě.

Jeho rodiče, výteční rodem i ctností, dokonale znali nesmírnou cenu výchování; proto svědomitě pečovali o vědecké i náboženské vzdělání syna svého, který záhy poznal nebezpečné nástrahy zlého světa a tudíž bázlivě vyhýbal se každé příležitosti, kterážby mu mohla porušiti svatou nevinnost a pokoj duše.

Dostoupiv svého patnáctého roku, vstoupil do kláštera řádu svatého Augustina nedaleko Lisabonu. Když mu ale časté návštěvy příbuzných překážely v nábožném životě, odebral se s povolením svých představených do města Koimbry, kde měl řád Augustinský klášter svatého kříže. V Koimbře s neunavenou plní a horlivostí se učil a modlil, čtával v Písmě svatém a ve spisech svatých otců církevních, rozjímal o věčných pravdách zjevených, a tak se připravoval pro řád tužší a pro úřad kazatelský, dávaje spolu překrásný příklad všem bratřím řeholníkům.

Když takto osm roků ztrávil v posvátném klidu klášterním, přinesl Don Pedro, infant Portugalský ¹⁾, ostatky pěti misionářů z řádu svatého Františka z Maroka do Koimby ²⁾. Pohled na ctihodné ostatky mučovníků tak mocně působil v duši našeho světce mladého, že ihned umínil sobě přestoupiti do řádu svatého Františka a státi se hlasatelem víry křesťanské mezi nevěřícími. Bratři řeholníci mu to všelijak zrazovali; on však nedal se v úmyslu svém zvrátiti ani prosbami, ani vážnými důvody, ani jízlivým posměchem, ale vyprosiv sobě dovolení u představeného, a byv přijat do řádu Františkánského, oblečen byl v nové roucho řeholné v Koimbre v kaple zasvěcené svatému poustevníku Antonínovi, a tudíž přijal jméno Antonín, pevně odhodlán jsa, že za příkladem tohoto patrona svého úplně odřekne se všelikých věcí pozemských. To se stalo roku 1221.

Připraviv se na úřad misionářský, vstoupil na loď a přeplavil se do Afriky, aby tam mahomedánským Maurům zvěstoval svatou a samospasitelnou víru Kristovu. Avšak Hospodin spokojil se s pouhou dobrou vůlí jeho; neboť těžká nemoc přinutila svatého Antonína, aby se do Španěl navrátil, a nepřítivý vír za plavby na moři zahnal jeho loď k Sicilii, kdežto v přístavním městě Messině vystoupil na pevnou zem.

Dozvěděl se tam, že svatý František v Assisi právě má valnou schůzi bratří svých, odebral se k němu. Prostomyslnost a dítěcí povaha svatého Františka utvrdila Antonína v přání svatém, aby žil výhradně toliko Bohu a svatě obcoval před Bohem. Proto umínil sobě, že navždy zůstane v Itálii na blízku svatému otci Františku, aby se jeho ctnostmi zdokonaloval a vzdělával. Poněvadž ale svatý Antonín těžkou nemocí byl trápen a své vědomosti a veliké dary Boží pečlivě před lidmi skrýval a tajil, nechtěl jej žádný kvardian do kláštera svého přijmouti, až pak se kvardian Gracian nad ním slitoval, a jej poslal do malého kláštera svatého Pavla nedaleko města Bologny.

V klášteře tom svatý Antonín konal nejtěžší skutky ka-

¹⁾ Infant, infantka, jest titul synů a dcer královských rodin ve Španělech a v Portugalsku. — ²⁾ Marocco, severozápadní říše v Africe mezi Gibraltarem, Středozemním mořem, Algírem, Saharou a mořem Atlantským s hlavním městem téhož jména. Obyvatelstvo jest mahomedánské.

jicné. Žil nepoznán od lidí jenom v Bohu jako anjel, až pak veliká učenost jeho objevena byla světu. V městě Forlì, v území papežském, odbývalo se shromáždění Dominikánů a Františkánů. Tu musel svatý Antonín k rozkazu svého kvardiana bez přípravy kázati. Celé shromáždění podivilo se netušené výmluvnosti, učenosti a zkušenosti jeho ve věcech spásy.

Jakmile svatý František zvěděl o této skvělé stránce svatého Antonína, vypravil jej bez odkladu do Vercelli, aby se tam oddal učení bohovědeckému a pak sám vyučoval bohovědění. Města: Bologna, Toulouse, Montpellier a Padova poznala výtečného učitele toho, kterýž mimo úřad svůj denně vynakládal také několik hodin na vyučování lidu. Později věnoval se výhradně toliko správě duchovní. Svatý Antonín obdařen byl všemi vlastnostmi a dary, jichžto potřebí jest kazateli křesťanskému. Onť sám byl takofka živým evangeliem; proto, kamkoli přišel, shromažďovali se kolem něho zástupové velicí. tak že v Italii, ve Francii a ve Španělsku musel si začasť pod širým nebem kazatelnu svou postavit, aby vyhověl nesmírnému množství posluchačův. Říkalof se o jeho přeslovutné výmluvnosti: „I ryby blíží se ku břehům, aby byly posluchačkami jeho.“ Také v soukromé duchovní správě počínal sobě svatý Antonín s touž horlivostí. Namáhavá práce jeho doprovázena byla patrným požehnáním Božím.

Po smrti svatého Františka byl by řád Františkánský netečností a vlašností generála svého, bratra Eliáše, málem utrpěl velikou zkázu, kdyby svatý Antonín v čele horlivých bratří neohroženě byl nehájil řeholu svatého zakladatele Františka. Nevida jiné pomoci přednesl žalobu proti škůdci řádu Eliášovi papeži Řehoři IX., jenž pravomocí svou odvrátil neštěstí hrozící.

Vyžádal sobě také u Svatého Otce, aby směl svůj úřad provinciala řádu v Romagně složit, a odebral se do Padovy, kdežto měl kázání postní. Brzy potom ale rozstonal se, a po důkladné přípravě na smrt, přijav svaté svátosti, klidně a blaženě zesnul v Pánu v Padově dne 13. června 1231 ve svém 36. roce.

Nesčetní zázrakové vydávali svědectví o svatosti Antonína, proto jej papež Řehoř IX. už příštího roku 1232. slavně prohlásil za svatého.

Dvaatřicet let po jeho smrti vystavěn byl nádherný kostel v Padově, v němžto ostatky jeho uloženy byly; při té příležitosti spatřilo se, že na těle jeho všechno maso bylo již ztráveno, ale jazyk jeho ani sebe menšího porušení neutrpěl. Jazyk ten podnes ve chrámě Padovanském v povinné úctě chová se.

2. Svatá Felikula, panna, mučenice Římská.

Svatá Petronila ¹⁾ vyžádala sobě lhůtu třídenní u dotěrného ženicha Flaka, šlechtice Římského. Dobu tu trávila na modlitbách a postila se. Měla u sebe pannu svatou, Felikulu, soukojenku. Svatá Petronila třetího dne klidně zemřela, a Flakus místo svadby strojí slavný pohřeb.

Po pohřbu pak rozpomenul se na sličnou Felikulu a řekl jí: „Vol sobě jedno nebo druhé; buď budeš manželkou mou, buď obětuj našim bohům.“ — Felikula: „Ani manželkou tvou nebudu, jsouc Kristu zasvěcena, ani obětovati nesmím, poněvadž křesťanka jsem.“ — Flakus dal ji do tmavé komůrky zaniknouti, a po sedm dní bez jídla vězniti. Žalářník jí přimlouval: „Proč volíš zlou smrtí zahynouti? Prodej se raději za bohatého šlechtice a přítele císařova!“ — Felikula: „Jsem panna Kristova a mimo Krista nechci nikoho.“

Odvedli ji k Vestalkám, ²⁾ jež jí domlouvaly. Když pak od modloslužebnic těch ani pokrmů vzíti nechtěla, vytažena byla na skřipec. Felikula zvolala: „Nyní počínám spatřovati milého Pána Krista, v Němžto zakotven jest duch můj.“ — Mučitelové napomínali svatou trpitelku: „Zapři Krista, a propustíme tě!“ — Felikula: „Nezapru Pána, kterýž k vůli mně žlučí napájen, trním korunován a ukřižován byl.“ Skonala na skřipci dne 18. června za císaře Domiciana (81—97).

Svatý Nikomed kněz tajně odnesl a pochoval tělo její u silnice Ardejské, jež vede z Říma do Ardey, na jejíž místě nyní

¹⁾ Svatá Petronila dne 31. května. — ²⁾ Vestalky byly u pohan-
ských Římanů kněžky bohyně Vesty, jež zvoleny byvše z rodin svobodníků
činily slib, že po 30 let zachovají čistotu panenskou. Nosily dlouhé, bílé, šar-
latem posázené roucho, na hlavě vínek a závoj. Musely „svatý oheň“ ve
chrámě Vestině pořád udržovati.

rozkládá se ves Albano v bývalém papežském státě. Ardea byla hlavním městem Rutulův.

Flakus, jakmile o tom zvěděl, dal si přivesti kněze Nikomeda, jehož svátek jest dne 15. září.

3. Svatá Akvilina (Orlična), panna, mučenice Fenická.

Fenicia (Foenicia, od palmových stromů foinix zvaná), země Asijská na východním břehu Středozemního moře, měla slavné město Byblus (nyní Džibili, Erbile), na sever od Berytu a na jih od Tripolisu, v němžto pohané mívali slavný chrám Venušin nedaleko řeky Adonia.

Město Byblus pro křesťana památným stalo se svou rodačkou, svatou Akvilinou (Orličnou), pannou, mučenicí, dne 13. června léta Páně 293. za panování spolucísarův Římských, Diokleciana a Maximiana.

Dvanáctiletá děva, křesťanka Akvilina, dovodila družkám svým lichost modloslužby a zvěstovala jim Krista. Volusian, soudce pohanský, dozvěděl se o tom, povolal ji k sobě, a mluvil: „Nevíš-li, že císařové hněvají se na Ukřižovaného? Křesťané mají všemožné býti mučeni!“ — Akvilina: „Muky zjednej mi korunu nesmrtelnou; proto neodřeknu se Krista. Chceš-li mne mučiti, jsem hotova.“ — Soudce nadarmo pochleboval jí. Rozkázal, aby ji políčkovali, žhavým šídlem na uších píchali, konečně pak mečem zavraždili. Na popravišti prosila kata, aby jí popřál hodinu k modlitbě. Modlila se hlasitě, chválila Boha a poručila Mu duši svou. Byla státa. Křesťané zaobalili tělo její v plátno vonným kořením naplněné, a pochovali je za městem Byblus. Na přímluvu její Bůh činil mnoho zázraků u hrobu posvátného.

4. Svatý Fandila, kněz, mnich, mučeník Kordovský.

Abd-el-Rahman II., kalif z rodu Ommajádovců ve Španělsku, panoval v Kordově, hlavním městě Hše Saracenské, od roku 822—852¹⁾. Za jeho syna kalifa (krále) Mahomeda dne

¹⁾ Kordova (Corduba, Colonia Patricia), starobylé město ve Španělsku při Guadalquiviru, až do roku 1072. hlavní sídlo mnsulmanského kalifátu.

13. června 853 mučenické koruny dosáhl svatý Fandila, kněz, mnich Kordovský.

Mahomed, sotva dosedl na trůn, všecky křesťany vypudil z úřadu a z paláce kalífského. Brzo nastaly časy krušné vyznačům učení Kristova. Svatý Fandila, mladý muž krásný, bezúhonný, bohobojný kněz, stal se prvním mučedníkem za ukrutné vlády jeho. Ztrávil celé mládí své ve školách Kordovských, vstoupil do kláštera Tabanského mimo Kordovu, kde kázni řeholnou utvrdil se ve všech ctnostech. Pro ryzou pokoru, poslušnost a učenost vysvěcen byl na kněžství k rozkazu opata, a od té chvíle tím více prospíval dokonalostí všestrannou. Saracenové klášter Tabanský zbořili, a mniši odstěhovali se do Kordovy. Kněz Fandila kázal slovo Boží, a pro kázání to byl od Mahomedánů jat, uvězněn, a mečem odpraven. Po něm pak byli křesťané věrní všech stavů žalařování a trápení.

Rodné město Accinata, nyní Guadix, slaví památku rodáka svého, svatého Fandily, každoročně. Pod záštitou a jménem světce toho povstalo veliké bratrstvo, poněvadž na přímluvu jeho staly se mnohé zázraky. Nemocní nabyli u hrobu jeho zdraví. Krupobití po několik roků ničilo vinice v celém okolí; tu pak rolník jeden postavil na skále kříž, na němž napsáno bylo jméno svatého Fandily, a od toho dne nikdy více bouřky neškodily a krupobití nenastalo.

Dne 14. června.

I. Svatý Basilijs Veliký, arcibiskup Cesarejský, učitel církevní.

Basilijs Veliký, arcibiskup Cesarejský v Kapadocii (330—379)¹⁾, jest jedna z královských osobností v Církvi Páně. Jakož řecké jméno jeho „Basileios“ po česku zní „královský,“ tak jeho duch byl královský, jeho srdce bylo královské, a jeho církevní činnost byla královská.

Basilijs narodil se v hlavním městě Kapadocie, v Cesaree,

¹⁾ Kapadocia, za starého věku nejvýchodnější krajina v Malé Asii, nyní Karamania. Hlavním městem Kapadocie byla Caesarea, prastará Mazaca, jinak Eusebia.

roku 330. Byl nejstarším synem bohatých, křesťanskými ctnostmi zdobených rodičů. Výtečná matka Emelia ¹⁾ vstřípila mu do duše za útlého mládí nábožnost, pokoru a čistotu, a později babička jeho Makrina ²⁾ utvrdila jej ve ctnostech těch, tak že Basilij aui za pokročilého věku svého nezapomněl hlubokých dojmů, ježto spůsobily v něm řeči a příklady této ctihodné paní.

Basilijův otec, řečník v Nové Cesaree v Pontu, vyučoval ho základním vědomostem, potom dal jej do škol Konstantinopolských (Cařihradských), a konečně učinil mu přístupny poklady vědy v Athénách.

V Athénách seznámil se Basilij s Řehořem Nazianzským, a později byl třetím v důvěrném spolku jejich bratr Basilijův, Řehoř, biskup Nysský.

Basilij a Řehoř Nazianzský znali v Athénách jenom dvě ulice a cesty; jedna vedla do kostela a ke služebníkům oltáře, druhá pak do veřejných škol a k učitelům věd. Basilij činil úžasné pokroky v mluvnictví, v řečnictví a ve filosofii; jako pilná včela takofka pudem křesťanským ssál pouze toliko med z květů pohanských knih.

Tricetiletý muž Basilij navrátil se domů do Pontu, a byl vyzýván v Cesaree a v Nové Cesaree, aby převzal veřejný úřad učitelský. On však zahloubal se nyní do filosofie křesťanské touž horlivostí, jakouž se byl dříve v Athénách věnoval filosofii řecké, a oddal se výhradně toliko nábožnému a tuhému životu. Aby poznal tuto vědu života z vlastní zkušenosti, navštěvoval roku 360—361. kláštery mnišské v Syrii, v Palestině a v Egyptě. Navrátil se z návštěv těch domů, rozdal veškero jmění své chudým, aby prost všelikých starostí světských v samotě Pontské živ byl toliko Kristu nedaleko od vesnice Amesi, kdežto jeho matka Emelia s jeho sestrou Makrinou žila v shromáždění klášterském. ³⁾

Tam žil Basilij jako mnich tuze a blaženě až do roku 364., kdy, poslušen jsa biskupa Eusebia v Cesaree, samotou opustil, a úřad kněžský při arcibiskupském chrámu Kapadocie na sebe vzal.

¹⁾ Svatá Emelia, dne 30. května. — ²⁾ Svatá Makrina, dne 14. ledna.

— ³⁾ Svatá Makrina dne 19. července.

Později na dobu nedlouhou vzdal se veřejné činnosti té ale brzy opět uvázal se v úřad svůj, když toho vyžadovalo blaho Církve. Zuřivý Arian, císař Valens, stal se vládcem v říši Východní (364—378), a chtěl bludy Arianské všemi prostředky vládní moci všeobecně rozšířiti. K tomu konci cestoval po všech zemích svých, aby osobním zakročením bludnému učení převahu zjednal nad katolicstvím. Toto zjevné nebezpečí pro Církev svatou přinutilo Basilia, aby veřejně sloužil Církvi a stal se hlavním rádcem biskupa Eusebia. Basilij učený a ve víře silný vítězně odrazil každý útok Arianův, a učinil z Cesarey mocnou hradbou víry katolické.

Za těch truchlivých poměrů časových byl Basilij předním bojovníkem pro Církev a blaho národů. Tudíž ovšem světáci a bludaři měli jej v nenávisti a všemožně protivili se po smrti arcibiskupa Eusebia roku 370. jeho volbě pro stolec arcibiskupský. Avšak Basilij přece stal se arcibiskupem v Cesaree, hlavním městě Kapadocie.

Posvěcením za biskupa učiněn jest Basilij nepřemožitelným bojovníkem Církve Boží. Podařilo se mu, že laskavým a důstojným chováním poznenáhla i protivníky sobě naklonil a biskupství své upevnil. Avšak brzy odvážilo se násilnictví bludařů až na osobu arcibiskupovu. Císař Valens poslal místodržitele Modesta roku 372. do Kapadocie, aby tam jako v Bithynii a Galacii dopomohl k nadvládě bludu Arianskému. Především musel podvrácen býti hlavní sloup víry, arcibiskup Basilij. Místodržitel Modest přišel k němu a osopil se na něj říka: „Kterak se osměluješ mítí jinou víru než císař?“ Vyhrožoval mu zabráním statků, vypovězením ze země a smrtí. Arcibiskup Basilij odpověděl mu chladně, ale rázně: „Nic více? Všechno to ani se mne netkne. Kdo ničeho nemá, tomu nemohou statky odebrány býti; vypovězení ze země neznám, neboť jsem všude doma na širé zemi Boží; mučeníctví nemůže mne dostihnouti, ješto nemám žádného těla; a smrt jest mi vítána, neboť mne přivede dříve k Bohu; vždyť jsem již z většiny zemřel, a již dávno spěchám ke hrobu!“ — Smýšlení tak vznešené muselo účtn vynutiti. I císař Valens, kterýž brzy potom do

Cesarey přišel, viděl se přemožena neohroženou klidností arcibiskupa Basilije.

Když pak Ariani nepřestávali císaře Valensa popoháněti k násilnickým skutkům, měl Basilij odveden býti do vyhnanství. Avšak téže noci náhle na smrt onemocněl syn císařův, a pomoci mu nebylo. Císař Valens, poznávaje v tom trestající ruku Boží, pozval arcibiskupa Basilia k sobě, a v tom okamžení vyzdravěl císařovic. Od té doby zůstal arcibiskup v Cesaree na pokoji, a vládní moc nedotýkala se ho.

Za nstavičného boje proti Arianismu hleděl Basilij celou Východní církev zachovati, a ji sšliti zvláště spojením s Římem. Tak působil svatý arcibiskup v oboru víry.

Basiliij byl však také hrdinou lásky, kterouž Duch Svatý hojně do srdce mu vlil. Péče o duchovní i tělesné blaho všech svěřenců byla mu pravidlem celého života. Veškery poklady bohatého ducha a srdce, jakož i všeliké statky pozemské považoval Basilij za společné jmění všech nuzných. Roku 368. nejjasněji prokázal Basilij, že jest knězem lásky křesťanské. Hlad zuřil tenkrát v celé krajině. Velikou bídu zvěšťovalo ještě lichvářství. Tu kladl oheň lásky v útrobách plápolající Basilijovi kazateli tak vroucná slova na jazyk, že každý člověk trpělivě snášel svrchovanou nouzi jako dopuštění Božské. Hladovým dodával zmužilosti; boháče nakloňoval ku štědrosti; lichváře obměkčoval. On sám svítil všechněm obětováním celého dědictví svého, kteréž mu toho času připadlo se strany matčiny. Každodenně sytil chudé netoliko Cesarejské, nébrž i ty, jenž u velikém množství hrnuli se z venkova do města, a to křesťany i židy bez rozdílu.

Vykonal-li Basilij z lásky křesťanské veliké věci jako kněz, působil ještě více jako biskup. Arcibiskupství Cesarejské mělo veliké statky, a největší díl výnosu z nich upotřebil Basilij v duchu církevních předpisův pro chudé. Největším tvorem jeho lásky byla ohromná nemocnice, kterouž v Cesaree zhudoval a vydržoval; nemocnice ta tvořila malé město ve městě velkém, a podle zakladatele svého nazývala se „Basiliass.“

Takovým způsobem byl Basilij hořící svíce živé víry a dobrých skutků. Avšak svíce, an jiným svítí, sama se tráví. Tak

dělo se i svatému Basilijovi. Tuhý život vedl jako kněz i jako biskup. Při tom sesýchalo se tělo jeho tou měrou, jakouž duch jeho zrůstal, tak že už místodržiteli Modestovi právem říci mohl: „Nemám žádného těla.“ Dne 1. ledna 379 odebral se obrovský duch Basilijův z těla schrádlého do ráje věčného, an byl teprvé v 50. roce věku svého. Poněvadž ale dne 1. ledna v Církvi slaví se památka Obřezání Páně, položen jest výroční svátek jeho na den 14. června, kdy došel biskupského posvěcení.

Svatý Basilij byl jako důvěrný přítel jeho svatý Řehoř Nazianský velikým bohovědcem, slavným kazatelem a úrodným spisovatelem, o čemž doposud svědčí jeho knihy vědecké (o Duchu Svatém a jiné), jeho 37 řečí posvátných, a 336 listů, jimiž nám zůstavil věrné zrcadlo sebe samého a bouřlivého věku svého.

2. Svatý Methoděj, patriarcha Cařihradský.

Svatý Methoděj narodil se v Syrakusách.¹⁾ Rodiče vznešení a bohatí dali jej vyučiti všelikým vědám. Mladý muž Methoděj odebral se do Cařihradu, aby zastával úřady přiměřené rodu, bohatství a učenosti, jimiž vynikal. V Cařihradě sešel se řízením Božím s mnichem, jenž mu pravil: „Slávu Boží na zřeteli měj, a nikoli slávu světskou, kteráž nestálá jest. Staniž se chudobným a neslavným, a budeš dědicem trůnu ve slávě nebeské.“ Ihned vstoupil Methoděj do kláštera a svědomitě zachovával předpisy řeholné.

Toho času nastala děsná bouře proti ctění obrazů svatých za císaře Lva Armenského roku 814. Svatý Nikefor, patriarcha Cařihradský,²⁾ vypuzen byl do vyhnanství. Křesťané pravověrní rozutkali se do hor a do jeskyní. Methoděj putoval do Říma. Tam ještě horlivěji trval na modlitbách a v rozjímání, prose Boha, aby utišiti ráčil bouři pronásledování věrných služebníků a služebnic Svých.

Roku 820. císař Lev Armenský v kostele zavražděn byl

¹⁾ Syrakusy, za starověku největší a nejbohatší město na Sicilii, nejdůležitějším ostrovu v moři Středozemním. — ²⁾ Svatý Nikefor dne 13. března.

od spiklenců. Jeho nástupcem na trůnu byl Michael II. Zajímavý (820—829), jenž dovolil některým katolíkům, aby se navrátili z vyhnanství. Papež Paschalis I.¹⁾ vypravil Methoděje k císaři Michaelovi, aby jej k víře pravé naklonil a patriarchovi Nikeforovi návrat do Cařihradu vyjednal. Methoděj neohroženě hájil víru pravou před císařem, kterýž jej nazval původcem odbojů a ukrutně bítí dal. Polomrtvého kázal císař odnesti do žaláře, a pak vypověděl jej na ostrov svatého Ondřeje. Tam zavřeli Methoděje do úzké, tmavé krypty, v nížto neslýchaných útrap přetrpěti musel po celých devět roků. Byv na svobodu propuštěn, horlivě zvěstoval pravou víru a ctění obrazů.

Roku 829. počal panovati Michaelův syn Theofil, ukrutný protivník obrazů svatých. Povolal k sobě Methoděje a nevlídně káral jej. Methoděj však pravil mu: „Obraz Krista Pána chcete zničiti, a obrazy své vlastní oslavujete?“ — I císař, Theofil, dal jej bítí a polomrtvého do žaláře uvrhnouti. Nábožní lidé však jej vysvobodili a vyhojili. Císař mu nyní pochleboval a ubytoval ho v císařském paláci. Methoděj mnoho dvořanů přesvědčil o pravdě, a samého císaře přivedl k lepším náhledům.

Po smrti Theofila roku 842. vládla vdova Theodora, poručnice Michaela III. Vestřelec bludař Jan byl sesazen a na jeho místo Methoděj povýšen za patriarchu Cařihradského. Odpustil nepřátelům svým; horlivě hlásal víru neporušenou; tuze postil se; žaltáře přepisoval; škody učiněné napravoval; bludné na dobrou cestu vodil, svatě dokonat svůj vezdejší život všemi ctnostmi ozářený, činný, záslužný a strastný dne 14. června léta Páně 847.

3. Svatí Anastasius (Nestáz), kněz, Felix (Šťastný), mnich, a Digna, panna, mučeníci Kordovští.

Po mučnické smrti svatého Fandily, o němž včera vypravováno, zemřel pro Krista svatý Anastasius, který od mladosti při chrámu Kordovském sloužil, ve školách vyučován byl a jahnem stal se. Později oddal se Anastás tuhému životu mnišskému a došel svěcení kněžského.

¹⁾ Sv. Paschalis I. dne 14. května.

Kněz Anastás, uslyšev o mučenické smrti svatého Fandily, rychle přišel a postavil se před radou v soudní síni, rázně hájil víru křesťanskou proti bludům nepřátel, a za to ihned byl mečem odpraven.

S Anastasiem podstoupil mučenickou smrt Felix mnich Alkalský, ¹⁾ rodem z Getulie, země Africké, jenž byl za obchodem do Španěl přicestoval, víru křesťanskou poznal a do kláštera vstoupil.

Téhož dne o třetí hodině odpolední získala sobě mučenickou palmu také svatá Digna, panna. Ve snách zjevila se jí svatá Háta (Agatha), podávajíc jí kytku růží a lilijí a povzbuzujíc ji ku statečnosti v boji pro Boha. Panna Digna tak byla skromná a pokorná, že spoludružky své prosívala řkouc: „Nejmenujte mne Digna (Hodná), ale raději Indigna (Nehodná).“ Tato Digna, jak mile uslyšela o rekovných mučenicích, vyšla tiše z kláštera, odebrala se k sondu, a kárala nespravedlivé usmrcování svatých hlasatelů spravedlnosti: „Činíte-li tak proto, že ctíme nejsvětější Trojici Otce, Syna a Ducha Svatého, jednoho pravého Boha, a že zamítáme všechno, co se přičí víře této?“ — Bez odkladu vydal ji soudce biřicům, jenž čistou a neohroženou pannu stáli, a tělo její k ostatním mučenicům položili dne 14. června 853.

4. Blahoslavená Kastora Gubijská, vdova, a Bartol, Servita.

V městě Santi Angeli v Itálii, jež také Basciocata (Bašokata) slove, v úctě veliké chová se tělo blahoslavené Kastory, a blahoslaveného Bartola.

Blahoslavená Kastora, jsouc poslušná rodičův, hraběte Petruča (Petruccio) a Heleny, provdala se do krajiny Svatoanjelské, kamž ji z rodného města Iguvia ²⁾ odvezl choť Santučo Sanfonerio, advokát, hrabě a majetník hradu Svatomartinského. Sličná, mírná a skromná manželka Kastora, horlivá ctitelka svatého Františka Assiského, věnovala modlitbám všechen čas, jenž jí zbýval po dokonalém obstarání domácnosti. Nejraději chodila do kostela svatého Františka, a jak mohla,

¹⁾ Alcalá de Henares, starožitné město Karpetanů v Hispanii Tarakonské Complutum. — ²⁾ Iguvium, nyní Eugubio, Gubbio, znamenitý městys v Umbrii na jižním úpatí Apenin v Itálii.

dobře činila bližním. Manžel tvrdý zle nakládal s ní, což trpělka klidně snášela z lásky k Bohu.

Po smrti manžela svého, s přivolením syna výborně vychovaného, rozdala své vlastní jmění chudým, oblekla se v roucho třetího řádu svatého Františka, a po celý ostatní čas živobyťi vezdejšího sloužila Bohu modlitbou, postem a bedlivým zachováváním řeholných předpisův. Svatě v Pánu zesnula dne 14. června 1391. Bůh osvědčil lidem svatost její mnohými zázraky.

Blahoslavený Bartol ve vesnici kraje Svatoanželského v Itálii narodil se rodičům chudobným, přijal roucho Servitův i nižší posvěcení, a s povolením představených řádu ubytoval se v nedaleké jeskyni. Pro velikou nábožnost a pro zapírání sebe z lásky k Bohu obdařen byl milostinami, zejména darem pro-rockým. Lidu odevšad k němu přichozímu dával napomenutí vážná, a tou měrou výborně posloužil přemnohým.

Dostoupiv věku velikého blaženě v Pánu zesnul. Tělo blahoslaveného Bartola chtěli mít Servité i rodáci. Tito ve sporu tom zvítězili a umístili tělo milého patrona svého v kostele Svatoanželském.

Blahoslavený Bartol žil na začátku čtrnáctého století.

5. Svatý Jakob Veliký, „Mudrc,“ biskup Nisibský.

Na konci třetího století křesťanského narodil se Jakob v Nisibu¹⁾ z rodu královského. Byl bratranec svatého Řehoře Osvětitel, biskupa a mučeníka Armenského.²⁾ Matka jeho Chosrovuhina, choť krále Tigrana, byla sestrou Anacha, otce Řehořova.

Jakob od mladosti znal a tak miloval Boha pravého a Jeho Syna Jesu Krista, že z lásky k Němu nejraději o samotě se modlíval za postu tuhého. Jeho vítězný boj se světem a s tělem korunoval Bůh darem předpovídání budoucích věcí a darem zázrakův.

Z horlivosti pro čest a slávu Boží a pro spásu bližních

¹⁾ Nisib, druhdy Nisibis, hlavní město provincie Mygdonie v Mesopotamii, zemi Asijské mezi řekami Eufratem a Tigrem, odkud jméno země té Mesopotamia, to jest: Meziríčí. — ²⁾ Sv. Řehoř Osvětitel dne 1. října.

putoval do Persie, veliké říše sousední, aby tam ve víře svatě utvrzoval křesťany nově na víru obrácené. Maje od Boha dar zázrakův získal mnoho pohanů Kristu Pánu, přivodil tvrdošíjně hříšníky na cestu ctnostnou, rozšiřoval křesťanskou kázeň a mravnost v rodinách, a donutil soudce nesvědomitě, aby konali právo a spravedlnost. Pro tyto zásluby požíval takové vážnosti, že jej rodáci jeho Nisibští jednomyslně zvolili za biskupa. Důstojenství toho Jakob zasloužil sobě rekovnou myslí, ješto za panování Římského císaře Maximina Dazy (305—311) pro Krista Boha mučen byl a četné jizvy na těle měl.

Jako biskup v ničem nezměnil svůj dřívější tuhý řád, a horlivě konal povinnosti vznešeného úřadu svého. Laskavě ujímal se zvláště vdov a sirotků, a byl rozhodným a přísným ochráncem všech utiskovaných.

Horlivost svou věnoval biskup Jakob netoliko biskupství svému, ale také Církvi celé. Na prvním církevním sněmu Nicejském roku 325. byl náčelníkem statečných bojovníkův naproti bludaři Ariovi. Příštího roku účastnil se porady církevní v Antiochii za předseduictví svatého Eustathia.¹⁾ Roku 335. byl radcem a těшитelem svatého Alexandra, biskupa Cařihradského, a povzbuzoval katolickou obec k modlitbám sedmidenním, aby Bůh zamezil slavný úvod bludaře Aria do chrámu. A hle, rouhavý průvod ten už pohyboval se ulicemi Cařihradskými, ale Arius viděl se nucena odejti a zemřel náhlou smrtí.

V Nisibě vystavěl biskup Jakob nádherný chrám, který se tak zalíbil svatému Militovi, biskupu Perskému, že navrátil se do vlasti příteli svému, biskupu Jakobovi, poslal množství hedbávných látek na roucha bohoslužebná. Dvakráte, roku 338. a 350., vyprosil svatý Jakob na Bohu, že Nisib zázračně byl vysvobozen z rukou Perského krále Sabora II., jenž město násilně oblehal.

Biskup Jakob založil v Nisibu školu, v nížto ustanovil učitelem Syrského jazyka učence svatého Efrema.²⁾

Záslužný život svůj dokonal svatý kmet za vlády císaře Konstancia II., syna Konstantina Velikého († 361), a pochován jest v Nisibu, aby i posvátné ostatky jeho byly mocnou obranou

¹⁾ Sv. Eustathius dne 16. července. — ²⁾ Sv. Efrem dne 15. února.

rodnému městu. Když pak císař Jovian (363—364), následník Juliana Odpadlíka, Nisib nectně vydal Peršanům, vzali křesťané ctihodné ostatky svatého Jakoba s sebou do Amidy¹⁾.

Svatý Jakob Nisibský proslavil se také činností spisovatelskou; zůstavil osmnáctero naučení o důležitých předmětech života křesťanského: o víře, o postu, o lásce, o modlitbě, o z mrtvých vstání, o boji duchovním, o pastýřích duchovních, o pokání, o pokoře. Svátý Řehoř Osvětitel vyžádal sobě naučení těch prose, „aby mu doplnil nedostatek, aby utišil jeho hlad svou moudrostí, aby uhasil žár jeho žízně pramenem své učenosti.“ — Už jeho věk dal mu přímj: „Veliký“ a „Mudrc.“

6. Elisej (Elisaeus), prorok Starozákonný.

Elisej, to jest: „Bůh jest spása,“ syn Safatův z Abel-meholy, učeník a nástupce proroka Eliáše. Od polní práce povolán byl k úřadu prorockému. Rozloučiv se políbením se svými rodiči, věrně setrval u mistra svého Eliáše až do jeho nanebevzetí. Eliáš zůstavil mu plášť svůj na znamení, že duch mistrův zůstane s učeníkem.

Činnost proroka Eliseje zevrubně vypisuje se v II. knize Královské, v 2—13. kapitole. Působil za vlády Israelských králů od Jorama až do Joáše 896—840 před Kristem. Konal mnoho zázraků, jimiž důrazně dovedl moc a dobrotivost Boží. Prorok Elisej požíval všude vážnosti veliké. Hrob jeho v Samari ještě za času svatého Jeronýma choval se v uctivosti.

Církev křesťanská spatřuje v proroku Eliseji předznak Spasitele, a jmenovitě jeho zázraky nazývá významnými obrazy zázraků Kristových pro velikou podobnost, k nížto odvolával se sám Pán Ježíš řka: „Žádný prorok není vzácen ve vlasti své... Mnoho malomocných bylo v lidu Israelském za Elisea proroka, a žádný z nich nebyl očištěn než Náman Syrský.“ Luk. 4, 24. 27. Moudrý Sirach vydal o něm svědectví: „Elisej nebál se knížete žádného, a žádný nepřemohl jej mocí. Za života svého činil zázraky, a po smrti působil divy.“ Sir. 48, 13. 15.

¹⁾ Amida, nynější Diarbekr, též Karahamid, v jednom z pěti tureckých pašaliků v horní Mesopotamii na pravém břehu horního Tigrisu.

I. Svatý Vít, mučeník, patron metropolitního velechrámu a království Českého, svatí Modest a Krescencia (Rostislava), spolumučenci.

Svatý Vít, syn bohatého pohanského šlechtice Hylasa, narozený v Sicilii, byl od své pěstounky Krescencie a její manžela Modesta tajně pokřtěn a ve víře křesťanské vychován. Už jako chlapec horlivým jsa křesťanem obracel k sobě všeobecnou pozornost. Otec Hylas, dovědév se o křesťanském vychování synově, dotíral na něj napřed slovy laskavými, pak ale brozby, aby se odřekl Krista. Vida však, že marné jest jeho domlouvání a vyhrožování, spojil se s Valerianem, zemským sudím, by společně naléhali na Víta mladistvého. Vít statečně setrval ve svaté víře, a nedada se ani bitím od Krista odvrátiti, zase poslán byl od soudce Valeriana do domu otcovského. Mezitím, co otec pohan synáčku svému strojí ještě větší tresty, Vít vnuknutím anjela strážného utekl do Lukanie¹⁾ spolu s pěstouny svými Modestem a Krescencií, jimžto arcíť také bylo se báti hněvu Hylasova.²⁾

Brzy o svatém Vítu roznesla se chvalná pověst po celém okolí, ano i císař Dioklecian dověděl se o něm. Císař, maje syna zlým duchem posedlého, dal Víta a pěstouny jeho k sobě přivesti, aby uzdravil mu syna toho. Jak mile se to skutečně stalo, nevděčný Dioklecian přemlouval Víta, aby obětoval modlám. Když pak Vít a pěstounové jeho, Modest a Krescencia, ani lákavými sliby, ani velikými dary nedali se k tomu pohnouti, dal je všechny tři spoutati a do žaláře odvesti. Ješto pak ani útrapami v žaláři nedali se zviklati ve víře své, byli uvrženi do peci ohnivé, v nížto svatí mučenci jako druhdy tři mládenci Hebrejšti³⁾ Boha velebili, a bez úrazu zachráněni byli. Vyšedše zdraví z peci ohnivé předhození byli lvům hladovým. Avšak lvové krotce položili se jim k nohous a lízali je. Císař Dioklecian vida, že zástupové diváků pohnuti jsou zázraky těmi, rozpálil se hněvem a rozkázal, aby na skřipci mučení a údové těl jejich roztrháni byli. V nevýslovných bolestech svatí

¹⁾ Lukania slula za starodávna krajina v jižní Itálii mezi Tarentským zálivem, Apulií, Kampánií a Tyrhenským mořem. — ²⁾ Oblíbeným překladem jména „Krescencia“ jest „Rostislava.“ — ³⁾ Sidrach, Misach, Abdenago, Dan. kap. 3. dne 16. prosince I. 141.

Vít, Modest a Krescencia zasloužili sobě koruny mučnické. Té chvíle pak nastalo děsné hřmění, blýskání a zemětřesení, tak že chrámové pohanští se bořili a mnoho pohanů zahynulo.

Rozsápaná těla svatých mučnicků vzácná paní Florencia drahou mastí pomazala a uctivě pochovala.

Za krále Pipina přeneseno bylo tělo svatého Víta napřed do St. Denis,¹⁾ a odtud roku 836. opatem Varinem do Korveje,²⁾ odkud účta svatého Víta rozešla se po celé severní Evropě. Rameno svatého Víta přinesl jako skvostný dar od císaře Jindřicha I. náš milý svatý Václav do Prahy, a uložil ho ve velechrámu na hradě Pražském, ježž byl vystavěl a svatému Vítu ke cti věnoval. Později, roku 1335., císař a král Český Karel IV., Otec vlasti, i ostatní tělo svatého Víta získal témuž našemu velechrámu Českému. Menší částčky ostatků svatého Víta nacházejí se v Salcpurce (v Solnohradě) a v jiných městech, kdežto se mu obzvláštní účta vzdává.

Svatý Vít jest jeden ze čtrnácti svatých Pomocníků.³⁾

2. Svatý Landelin, kajicník, kněz řeholný.

Nábožnému biskupovi Cambraiskému (Kanbréskému) a Araskému († okolo roku 668.), Audebertovi, odevzdali vznešení rodiče svého syna Landelina do vychování, které se tak mile dařilo, že jej Audebert mínil vřaditi do počtu duchovních. Tu však Landelin dal se od svých příbuzných soudruhů svést, vzdálil se od Audeberta, spolčil se s nimi, a liboval sobě v pustém životě loupežných rytířů. Jedné noci minili obloupiti jistého boháče. Avšak jeden ze soudruhů svalil se a náhle zemřel. Touto náhlou smrtí a děsným snem, za kteréhož Landelin viděl, jak zloduchové duši soudruhovu odváděli do pekla, přišel Lan-

¹⁾ St. Denis (Sén Dený), Svatý Diviš, Dionysius, francouzské město na řece Sekvaně nedaleko Paříže, s klášteřem Benediktinským a s kostelem svatého Diviše mučnicka, jakož i s hrobkou někdejších králů francouzských. — ²⁾ Korvej, pokněžněné opatství Benediktinské na řece Veseře nedaleko Hörteru, založené r. 816. Ludvíkem Pobožným. Roku 1794. povýšen byl Korvej na biskupství, později dostal se Nasovsku, roku 1807. království Vestfálskému, a roku 1815. Prusku. — ³⁾ Čtrnácte svatých Pomocníků dne 4. prosince.

delin k rozumu, navrátil se k biskupu Audebertovi, padl mu k nohám, prosil za odpuštění, činil v klášteře tuhé pokání a putoval do Říma. Upřímný kajicník byl napotom za jahna a na kněžství vysvěcen. Ještě dvakrát podnikl kajicnou pouť Římskou.

Horlivě působil pro Církev Kristovu, založil několik klášterů, a na zemi popelem posypané, v kajicím rouše žíněném, šťastně dokonil běh života pozemského roku 686.

3. Svatý Tacian Dulas, mučelník v Cilicii.

Okolo roku 236. císařský vladař v Cilicii, krajině Maloasijské, jménem Maxim, ukrutně pronásledoval křesťany. I Tacian Dulas byl jat, spoután a k soudu přiveden. Otázkám vladařovým odpovídal svatý vyznavač: „Já služebník Kristův Tacian, u lidu Dulas zvaný, pocházím z Cilicie, a jsem šlechtic.“ — Maxim: „Podrob se zákonům císařským a obětuj bohům, bychom tě uctili jako šlechtice.“ — Tacian: „Čest svou mějte pro sebe a pro ty, jenž Boha neznají; já mám čest svou jenom v Kristu Pánu našem.“

Maxim dal jej na skřipci natáhnouti a ostrými nástroji rozsápati; při tom pak úšklebně tázal se ho: „Co ti prospívá víra v Jesu Krista?“ — Tacian: „Přemohu-li ďábla a tebe bratra jeho, dosáhnu koruny věčné.“ — Maxim kázal jej znova nemilosrdně trýzniti a do žaláře odvésti.

Po pěti dnech Tacian zase předveden byl Maximovi, kterýž, vida jej zdráva, hrozil žalárníkovi a káral jej, že mu poskytoval pomoci. Tacian pak řekl: „Pošetilče, Kristus uzdraví mne pro muky nové. Byl-li by tebe tak rozedraného tvůj Apoll uzdravil?“ — Maxim opět kázal jej způsobem děsným mučiti. — Tacian vzýval Krista sedícího na pravici Otce nebeského. — Maxim slyše to tázal se ho: „Máš-li tedy dva bohy?“ — Tacian odpověděl: „Jeden toliko Bůh jest ve třech osobách, kteréhož tajemství víry ty nechápeš. Přesvědčíš se o pravdě té, až budeš v den soudu vzkříšen k ztracení věčnému.“ — Maxim dal jej do žaláře odvésti.

Příštího dne vezli jej s ostatními vězny za Maximem do Tarsu, blavního města Cilicie. Cestou svatý Dulas skonal. Poháné vhodili tělo jeho do řeky, křesťané pak našli a pochovali je v rodišti jeho.

4. Svati Timothej (Bohuš) a Mora, manželé, mučenci Habeši.

V Habeši (Abyssinii), na vysočině ve východní Africe, narodil se za prvních století křesťanských v městě Benhoru Timotheus.¹⁾ On i manželka jeho Mora poznali víru křesťanskou, a nedali se nikdy více svěsti k pohanské modloslužbě.

Před soudem neohroženě vyznal Timothej, že Ježíš jest pravý Bůh. Pohanský král rozkázal, aby za živa byl uvařen v nádobě měděné. I manželka jeho Mora, ač byla způsobem rozmarným pokoušena cestou k soudu a na soudě samém, nedala se od Krista odvrátiti, ale podstoupila mučnickou smrt.

Když pak Konstantin Veliký, císař Římský, v Krista uvěřil a nařídil, aby hrobové svatých mučenků ozdobovali se: vystaven byl ke cti Bohu a svatým mučenkům Jeho Timotheovi a Moře kostel, ve kterémž koná se výroční památka jejich.

5. Svatá Benilda, mučnice Kordovská.

Po slavném mučeníctví svatého Anastasia, Felixe a Digny, panny, v Kordově, městě Španělském, za panování Mahomeda, krále Saracenův,²⁾ roku 853. předvolána byla k soudu Mahomedánův svatá Benilda, žena obstarožná, osoba bohabojná. Jako předchůdcové i ona neohroženě vyznala Krista a podstoupila mučnickou smrt. Tělo její Mahomedáni spálili, a popel do řeky Guadalquiviru vysypali, aby křesťané ostatky posvátné neuschovali a nectili.

6. Svatá Edburga, princesna, panna.

Edvard Starý, král Vessexský v Anglii,³⁾ syn a nástupce Alfreda Velkého, dosedl na trůn roku 901., a zemřel roku 925. Král Edvard měl mimo jiné děti dceru Edburgu, kteráž

¹⁾ Timotheus jazykem naším zní: Bohaboj, Bohuslav a zkráceně Bohuš. — ²⁾ Svati Anastasius, Felix a Digna dne 14. června. —

³⁾ Vessex (západní Sasy) v Anglii, jedna ze sedmi Anglosaských říší, zaujímal nyní hrabství Cornwallské, Devonské, Somersetské, Dorsetské, Viltské, Southamptonské a Leecké, ostrov Wight a jiné.

od věku dítěcího nápadně odvracovala se od věcí světských ku věcem náboženským. Král Edvard, propouštěje dceru svou do kláštera, pravil: „Jdi, kam tě volá Bůh, a následuj Chotě, kterého's vyvolila sobě. Já i manželka má budeme šťastni, překoná-li nás dcera nábožností.“

V klášteře Edburga tak prospívala ctnostmi, že z pokory tajně každé noci jeptiškám brala střevíce, a čisté opět na staré místo kladla je. Láska byla jí počátkem, pokora pak koncem každého skutku. Svatě skonala okolo roku 960. Za živa i po smrti svatost její osvědčila se mnohými zázraky. Jí ke cti jsou dva kostely v Anglii Bohu zasvěceny.

7. Blahoslavený Isfrid, biskup Ratiborský.

Nástupcem blahoslaveného Evermoda ¹⁾ na biskupské stoličce Ratiborské u Polabanů byl Isfrid, Premonstrát, muž výborný a tak svatý, že i za živa mocí Božskou konal zázraky. Vodu proměnil ve víno. Studánka ta doposud okazuje se v Ratiboru. Jindy o průvodu na hřbitově spatřil žebráka slepého. Říkáje žalm 145, 8: „Hospodin osvěcuje slepé, Hospodin pozdvihuje sklíčené, Hospodin miluje spravedlivé,“ pokropil slepce vodou svěcenou, a hle žebrák slepý okamžitě nabyl plného zraku.

Blahoslavený Isfrid horlivě vyučoval a ve víře utvrzoval Slovary Polabské, jimžto byl pastýřem dobrým; spůsobil u nich více slovem lásky, nežli dovedl meč podmanitelův.

Dosáhnuv roku osmdesátého v Pánu zesnul dne 15. června roku 1205.

Dne 16. června.

1. Svatý Benno (Zbyněk), biskup Mišenský, apoštol Srbův Lužických.

Benno narodil se léta Páně 1010. z rodičův hraběcích v Hildesheimu. ²⁾ Již jako chlapec vychováván byl v domě bi-

¹⁾ Blah. Evermod dne 17. února. — ²⁾ Hildesheim, hlavní město knížectví Hildesheimského, jež jako biskupství bezprostředně pod říší postaveno bylo, císařem Fridrichem II. roku 1803. k Prusku, roku 1807. království Vestfálskému a roku 1813. Hanoveránsku přivtěleno jest. Město Hildesheim leží na řece Innerste.

skupa Hildesheimského, svatého Bernvarda,¹⁾ svého příbuzného. Od biskupa učil se ctnostem, vědám pak od Vigera, převora u svatého Michaela v Hildesheimu. Zaskvívaje se výtečnými vlastnostmi ducha i srdce po smrti svého otce i biskupa Bernvarda stal se Benno v dvacátém prvním roce věku svého mnichem téhož kláštera Svato-Michaelského, kdežto bratři řeholníci, obdivující se ctnostem jeho, zvolili jej roku 1042. za opata. Ale už po třech měsících složil důstojenství opatské, a zůstal prostým mnichem jako dříve.

Brzy o výtečném mnichu Bennonovi dověděl se císař Jindřich III., a učinil jej s povolením papeže Lva IX. kanovníkem při císařské kaple v Goslaru,²⁾ což bylo nejbližším stupněm k biskupství.

Jako kanovník Goslarský vešel Benno v důvěrné přátelství s proboštem Annonem, pozdějším slavným arcibiskupem Kolínským a poručníkem nedospělého císaře Jindřicha IV. Toho času (roku 1066.) Benno zvolen jest byl za biskupa Míšenského, jímž zůstal po čtyřicet let.³⁾

Biskupství Míšenské založil roku 968. Ota I., král Německý, za tou příčinou, aby tam odtud křesťanství a panství Německé šířilo a utužovalo se mezi Polabskými Srby.

Svatý Benno zvelebil služby Boží vůbec, zvláště pak kostelní zpěv; horlivě hlásal slovo Boží; navštěvoval každoročně všechny farní osady v biskupství svém; přísně dohlížel na dobré mravy svého duchovenstva; byl všechněm sám skvělým vzorem, a k chudým choval se jako otec dobrotivý. Činný biskup zamýšlel také dobrodiní víry křesťanské přivlastniti Slovanům Polab-

¹⁾ Sv. Bernvard dne 20. listopada. — ²⁾ Goslar, staré horní město Hanoverské v okrese Hildesheimském při řece Gose, dříve svobodné město říšské, založené roku 920. Jindřichem I., začasť sídlo Německých císařů. Roku 1803. připadlo Prusku, 1807. Vestfálsku a 1814. Hanoversku. — ³⁾ Míšeň (něm. Meissen), město v Sasku v kraji Drážďanském na levém břehu Labe, druhdy sídlo markrabství Míšenského. Od roku 922. král Jindřich I. podnikl z opevněné Míšeň výbojné nájezdy do Slovan k východu bydlících. Markrabata Míšenská (jmenovitě hrabě Konrád z Vetinu) od roku 1123. národnost Slovanskou u Srbův Předlabských mečem i chytrostí vyhladili do roku 1157. Za času, kdy Míšeň patřila k Čechám, dosazování bývali biskupové Míšenští od knížat a králův Českých.

ským, při čemž ale vždycky bylo mu zápasiti s nemalými překážkami, poněvadž Slované nikoli bez příčiny obávali se, že pozбудou svou národnost a svobodu naproti Němcům výbojným, jak mile by přijali víru Kristovu.

Za prvních let biskupování svého nemohl svatý Benno směrem tímto mezi Slovary působiti pro válku císaře Jindřicha IV. s národem Saským. Biskup Benno ve válce té klonil se měrou přirozenou k rodákům svým Sasům, za to však uvalil na sebe perné tresty: ztrátu svých příjmů a delší vězení, jak mile císař Jindřich IV. zvítězil a Míšně dobyl.

Později císař propustil výtečného biskupa na svobodu, ale povolal jej roku 1076. do Vormsu na sněmík povolných biskupů německých, jimiž vyřknouti dal složení Řehoře VII. s důstojnosti papežské. Biskup Benno nechtěl býti účastníkem nepravosti takové. Tudíž místo do Vormsu odebral se do Říma, stoje věrně po boku papeže Řehoře VII., jenž ho také po zásluze vyznamenával.

Po několika měsících vrátil se Benno z Říma opět na svůj prestol biskupský v Míšni, a od té doby vyhýbaje se bojům politickým, věnoval ostatních svých dvacet roků téměř výhradně Slovanům, u nichž s dobrým úspěchem šířil křesťanství. Jeho apoštolskou činnost potvrzoval Bůh mnohými zázraky, a tudíž tisícové Srbův Lužických vděčně přijali od něho křest svatý.¹⁾

Biskup Benno zesnul v Pánu dne 16. června roku 1106., maje 96 let věku svého. Už za století třináctého byl jeho hrob v biskupském chrámě Míšenském předmětem veliké úcty. Dne 31. května 1523 prohlásil jej papež Adrian VI. slavně za svatého v Církvi Boží k nemalé mrzutosti odpadlíka a bludaře Luthera, jenž za tou příčinou vydal zvláštní knihu psanou svým

¹⁾ Lužice Dolní, obydlena ondy Slovanským kmenem Lužičanů, a Lužice Horní, druhdy obývaná Slovanskými Milčany, bývala manstvem koruny České, a doposud i pod panstvím německým zachránila národnost svou. Počítáť se dle úředních zápisů v Horní Lužici Saské 50.000, v Pruské 37.000, v Dolní Lužici 76.000 Srbův, mimo Srby v Míšenských dědinách sousedních a v Sasku. Škoda, že Lužičané nezachovali jednotu náboženskou, ješto většina dala se od Němců svést do tábora Lutheranského. V Budyšíně pracují výtečníci Srbští obětavě o zachránění národnosti Slovanské na tomto ostrově v záplavě německé, a o vzdělání národní i v duchu katolickém.

obvyklým, hranatým a drzým slohem. ¹⁾ Roku 1576. darováno bylo tělo svatého Bennona vévodovi Bavorskému, kterýž ho slavně uložil v hlavním, nyní biskupském kostele Mnichovském, od kteréžto doby svatý Benno vyzývá se jako patron Mnichova a celého biskupství.

Svatý Benno vyobrazuje se v rouše biskupském s rybou a s klíčem. Když odcházel do Říma, odevzdal klíč biskupského kostela Mišenského několika kanovníkům a rozkázal, aby ho do Labe hodili, jak mile by císař Jindřich IV. z Církve vyobcován byl a jeho přivrženci by přece do kostela Mišenského jíti chtěli. Stalo se. Když pak biskup Benno z Říma se vracel, byla v Labi chycena veliká ryba, anaž na plýtvě měla zavěšený onen klíč. ²⁾

2. Svatý Jan František Regis, Jesuita.

Jan František Regis (Reží) narodil se roku 1597. ve Fonconverte, vesnici biskupství Narbonského, ³⁾ z rodičův šlechtických, a studoval u Jesuitů v Beziers-n. ⁴⁾ Už jako student tak byl nábožný, že se spojil s několika spolužáky, aby společně utvrzovali se ve ctnostech. Ve svém osmnáctém roce přestál šťastně těžkou nemoc a vstoupil v Toulouse do řádu Jesuitů v ⁵⁾. Dokonav učení své nejprve byl učitelem mládeže studující, jížto výborně prospěl svým mimořádně ohnivým napomínáním. Za dnů prázdných vycházel do dědin, aby chudé venkovany vyučoval v křesťanství.

Roku 1630. přijal k rozkazu svých vrchních svěcení kněžské. Brzy potom vypukla v Toulouse rána morová. Knězi Janu Františku bylo největší rozkoší sloužiti lidem onemocnělým. Říkával: „Kněz obětující denně obět nejsvětější má se také obětovati za spásu bratří svých.“

Když pominul mor v Toulouse, ustanovili jej představení řádu za misionáře. V povolání tom setrval kněz Jan Fran-

¹⁾ „Wider den neuen abgott und alten Teufel, der zu Meissen soll erhoben werden.“ — ²⁾ Hieronym. Emser vita S. Bennonis 1512. — ³⁾ Narbonne, město ve francouzském depart. Aude v někdejší provincii Languedoc. — ⁴⁾ Beziers, město v Languedoku, za středověku sídlo biskupské. — ⁵⁾ Toulouse (Tulús) druhdy hlavní město v Languedoku, nyní departementu Hornogaronnského ve Francii.

tišek Regis po deset roků až do smrti své. Působil v Languedoku a v sousedních krajinách. Hlavně pečoval o nemocné, o chudobné, o zanedbané venkovany, o vězny a o spustlé ženštiny, pro něž na několika místech zařídil útulny, aby, když se byly polepšily, na dobré cestě byly udrženy a před novým pádem zachráněny. Každý pochopí, že horlivý kněz za tou příčinou vystál mnoho pronásledování a zuřivé msty.

Chudičky a zanedbané venkovany navštěvoval nejvíce za času zimního, kdy byli méně rozptýleni a prací zaměstnáni. Sněhem a vodou brodával se z dědiny do dědiny, od samoty k samotě v koutech sebe odlehlejších, aby je svatému náboženství vyučoval a zpovídal. Jeho zpovědnice bývala také vždycky hlavně chudými lidmi obklopena. Říkával: „Lidé vzácní mají vždycky dostatek zpovědníků.“

Na podporu chudých a na pomoc i útěchu vězňův zařídil spolky vážených paniček.

Veškeren jeho život byl nejčistším zrcadlem svatosti; podroboval se kázni nejtuzší, byl lahodný a přívětivý jako anjel, a prostinké kázání jeho oživeno bylo ohněm nebeským, rozpalujícím srdce jak učenců a velmožů, tak i prostáků a chudáků, kteří jej vděčně jmenovali otcem svým.

Tato mimořádná činnost potkávala se také s prospěchem požehnaným. S milostí Boží vyučil a na cestu ctnostnou přivedl nesmírné množství lidí, a též mnoho kalvínů obrátil na víru katolickou.

Obohativ se velikými zásluhami, klidně a blaženě zemřel ve svém 43. roce dne 31. prosince léta Páně 1640.

Papež Klément XII. postavil jej do počtu svatých v Církvi Boží, a papež Benedikt XIV. ustanovil mu den 16. měsíce června za svátek.

3. Svatá Aktinea a Greciniana, panny, mučenice Volterské.

Za panování spolucísarův Diokleciana a Maximiana žily ve Volteře dvě panny křesťanské, Aktinea a Greciniana. Jakmile nastalo veřejné pronásledování křesťanů léta Páně 303., pohané obě křesťanky udali a k soudu přivedli. Obě zmužile vyznaly Krista a nedaly se přemluvíti, aby obětovaly

modlám. Aktinea statečně vytrpěla muky rozmanité, a konečně byla sčata. Grecinianu pak ke slonpu přivázali a mnohými šípy ustříleli. Obě ozdobeny jsou dvojí korunou: korunou panenskou a mučnickou. Křesťané tajně pochovali těla svatých mučenic. Ve hrobě tom pod kamenem, v němž vyryta byla jména obou mučenic, odpočívala těla až do roku 1140., kdy slavně vyzdvížena a přenesena byla do kostela nejsvětějšího Vykupitele při opatství svatého Justa¹⁾, kde pod hlavním oltářem umístěna jsou. Výroční památka svatých panen a mučenic Aktiney a Greciniany světí se dne 16. června, kteréhož dne stalo se přenesení jejich.

V čas nastávajících nebezpečí nosívají se ostatky obou světic těchto ve slavných průvodech městem.

4 Svatá Ludgarda, panna, Cisterciačka Akvirická.

Svatá Ludgarda narodila se roku 1182. v Tongernu.²⁾ Jako panna dvanáctiletá dána byla na vychování do Benediktinského kláštera svaté Kateřiny. Celou čistou duší svou vžila se v Krista Chotě svého, Jenž ji obohacoval milostinami velikými, zejména častým nadpřirozeným viděním, kteréž ji zázračně oblažovalo a moudrostí naplňovalo. Při tom zdobena jsouc ryzou pokorou svědomitě konala každou povinnost.

Roku 1200. učinila Ludgarda řeholné sliby, a po pěti letech zvolena byla za převorku (přednostku) kláštera toho. Už roku příštího za pomoci svaté Kristiny Divotvorné³⁾ přestoupila do Cisterciáckého kláštera v Akviriku nedaleko Bruselu (hlavního a sídelního města v království Belgickém), kde oproštěna jsouc od každého úřadování, a neznajíc jazyka francouzského, výhradně toliko Bohu svému bez překážky sloužila. Svou modlitbou vyprosila u Boha přemnohým nemocným zdraví, a zarytým hříšníkům kajcnost i polepšení. Třikráte podnikla mimořádný půst sedmiletý. Ponejprv v příčině bludařů Albi-

¹⁾ Svatý Just a Klément dne 5. června. — ²⁾ Tongern, jedno z nejstarších měst v Belgii (na železné dráze od Lutichu do Hasseltu), bylo už za čtvrtého století sídlem biskupa, jež později do Lutichu přeloženo bylo. — ³⁾ Sv. Kristina dne 24. července.

genských, podruhé za obrácení hříšníků, a potřetí za odvrácení velikého pronásledování, jež hrozilo Církvi.

Ludgarda obdařená darem prorockým předpověděla s jistotou, že Mongolové do zemí Německých nevniknou.

Proroctví její naplnilo se. Mongolové roku 1241. nemožnou vniknouti do Čech pro mnohé záseky dobře střežené za moudrého krále Českého Václava, řítili se dále k východu. Plánice a pálíce vyrojili se na Moravu, kterouž celou zaplavovali. Avšak Jaroslav spojeným vojskem Čechů a Moravanů porazil je u Olomouce, a křesťané na Svatém Hostýně na přímluvu Rodičky Boží vítězně odolali jim, tak že úprkem do Uher se obrátili, a zemí Německých ušetřili. Čechy a Moravanů prozřetelnost Boží zvolila sobě tenkrát za ochránce Evropy a osvěty křesťanské.¹⁾

Netoliko živým na světě vezdejším, ale také duším v očištění přímluvou svou pomáhala.

Svatá Ludgarda zemřela dne 16. června 1246. v šedesátém čtvrtém roce svém. Zajímavý její životopis sepsal slovuťný Dominikan Tomáš Kantipratan, jenž ji osobně znal.

Dne 17. června.

I. Svatý Avit, arcibiskup Vienneský v Galii.

Svatý Avit, vnuk Římského císaře Avita (455—456), pocházel z města Vienne v Galii, nynější Francii. Jeho otec byl tam váženým senátorem čili radním, a později arcibiskupem téhož města. V této církevní důstojnosti nástupcem otce svého stal se i náš svatý Avit roku 490., a náležel k nejčinnějším a nejvýtečnějším biskupům věku onoho.

Když Francký král Chlodvík roku 496. přijal křest svatý, psal mu svatý Avit list blahopřejný.²⁾ Město Vienne bylo v království Burgundském v Galii. Burgundové byli většinou Ariani bludaři, ale svatý Avit pojistil svou vážností úplnou svobodu náboženskou katolíkům.

¹⁾ Viz o světové události té svátek blahoslavené Marie Panny „Pomocnice křesťanů“ dne 24. května. — ²⁾ Svatá Chlotilda, dne 3. června.

Při náboženském rozhovoru roku 499. byl svatý Avit hlavním řečníkem proti Arianům, nad nimiž zvítězil tou měrou, že Arianský král Gundobald od té chvíle měl k němu velikou důvěru; ba podobá se dle některých zpráv, že se i katolíkem stal. Jisto jest, že Gundobaldův syn a nástupce na trůnu, Sigmund, do Církve katolické přestoupil.

O několik let dříve, roku 517 svolal arcibiskup Avit církevní sněm čili synodu v Epaonu, jižto se zúčastnilo 25 biskupů Burgundských. Uradili se o důležitých ustanoveních církevních vzhledem k dobré kázni duchovenstva a v příčině bludařův Arianů.

Svatý Avit byl také církevním spisovatelem a křesťanským básníkem. Napsal velikou báseň o událostech dějin Mojžíšových, a menší báseň „Chvála panenskosti“ své sestře Fuscine. Dochovalo se nám také jeho 88 listů zajímavých pro dějepis doby té, a několik kázání.

Svatý Avit zemřel roku 523. za vlády krále Sigmunda Burgundského.

2. Svatý Montan, vojn, mučenik Římský.

Svatý Montan, měšťan Římský, jako vojn viděl rozličná města za povolání svého. I poznal také evangelium Kristovo, vystoupil z vojska, navrátil se do Říma, bydlel ve svém domě u silnice Apiovy, a bedlivě pozoroval křesťanské reky a zázraky při jejich umučení pod vládou císaře Římského Hadriana (117—138). Počal zachovávatí přikázání Boží, přijal křest svatý a zastkvíval se mravní čistotou a všemi ctnostmi křesťanskými. Žil střídme a tuze, navštěvoval a podporoval chudé a nemocné, odvracel pohany od modloslužby, a rozsíval všude slovo pravdy zjevené. Brzo jej pohané jali a k soudu přivedli.

Oktavian soudce: „Jak se jmenuješ a odkud jsi?“ — Montan: „Montan jest jméno moje, Řím pak otčinou mou.“ — Oktavian: „Jsi-li otrok či svobodník?“ — Montan: „Otrokem hříchu a vojínem zemským byl jsem dříve; pak ale učinil mne Kristus svobodníkem, nejprve Duchem Svatým a vodou (křestem), nyní vlastní krví mou, dosáhnu-li mučnictví.“ — Oktavian: „Proč opustil's bohy naše, a kdo tě propustil z voj-

ska?" — Montan: „Prosil jsem bratry své, aby vzali statky mé. Dávali mi sto zlatých ročně na výživu, kteréž vynakládal jsem na podporu chudých. I prosil jsem Krista, Krále nebeského, aby oslaven byl Bůh ve mně hříšníku.“ — Oktavian: „Jsa mužem slavným, obětuj bohům!“ — Montan: „Žádný nemůže sloužiti dvěma pánům sobě odporujícím; já služebník Boha pravého nemohu sloužiti bohům lichým.“ — Oktavian: „Ty's tak moudrý a krásný muž; nevydržíš muky na sebe uvalené!“ — Montan: „Voliš-li uposlechnouti rady mé, obětuj Kristu, a Kristus odpustí tobě.“

Oktavian rozkázal Montanovi a Afradisiovi, který ze zástupu prohlásil Krista Boha, jazyk vyříznouti. Stalo se; ale Oktavian oslepl a zemřel za hrozných bolestí.

Montan přece ještě byl dále trápen. Na skřípec jej dali, nástroji ostrými sáпали mu tělo, pochodní jej připalovali; on však vzýval Boha Krista.

Neusmrtili, ale odvedli Montana na ostrov Pontský, kde mnoho zázraků konal a mnoho lidí Kristu získal. Spoutaného na lodi odvezli jej do Terraciny,¹⁾ kdežto byl znova mučen, a konečně s kamenem na hrdle do moře uvržen. Položivého mučeníka Montana vlny mořské vynesly na břeh Pontinský. Tam rodiče přinesli k němu mrtvolu jedináčka, zemřelého synáčka rok starého, jenž na přímlovu svatého Montana obživnul. Lidé vidouce zázrak, volali: „Jeden jest pravý Bůh: Otec, Syn a Duch Svatý!“ Svatý Montan skončil. Křesťané pochováli tělo jeho na břehu mořském, odkud po čase přeneseno bylo do kostela svaté Julity a svatého Cyra, mučovníků²⁾ v městě Gaëtě,³⁾ kde odpočívá na oltáři hlavním.

Každý voják má jako svatý Montan za svých let vojenských nasbírat sobě zkušeností dobrých a užitečných, aby pak jako vysloužilý moudrým slovem a ctnostným příkladem prospěl krajanům svým.

¹⁾ Terračina, nyní okresní město v bývalé papežské delegaci Veletri na konci Pontinských bařin. — ²⁾ Svatá Julita a syn Cyrus dne 7. června. — ³⁾ Gaëta, u Římanů Cajeta, jedna z nejsilnějších pevností na světě v bývalé Neapolské, nyní Italské provincii Terra di Lavoro, devět mil od Neapole, kde papež Pius IX. roku 1848., opustiv Řím, sídlil ode dne 25. listopadu 1848 do 4. září 1849.

3. Svatý Barsabias, opat Perský, a spolumučeníci.

Léta Páně 342., za panování Perského krále Sapora II., opat Barsabias („Syn zajatce“) s desíti učensky svými bedlivě pracoval o obrácení pohanů na víru Kristovu. Vladař zemský kázal je svázati a k sobě přivesti. Když nevolili odřici se víry, hrozně je dal mučiti a konečně na smrt vyvesti za město. Svatí mučeníci, doprovázeni jsouce zástupem mnohým, zpívali žalmy.

Poprava počala. Tu vyjžděl magus (pohanský kněz a mudrc) s manželkou a s dvěma syny a služebny na mezku, a vida zástup veliký, kázal lidu svému odstoupiti stranou, aby viděl, co znamená to hemžení. I přikročil až k mučovníkům a spatřil, kterak neohrožený opat Barsabias učensky své za ruku na smrt vodí a zmužilosti jim dodává. Magus, uvidév ohnivý kříž nad mrtvolami zavražděných, zaměnil roucho své za šat otroka svého a šeptal svatému opatu Barsabiovi do ucha: „Měl jsem vidění neobyčejné. Bůh vás vyvolil mne, abych umřel s vámi. Vezmi mne jako jednoho z učensků svých za ruku, a veď mne na smrt, neboť toužím umřít s vámi.“

Svatý Barsabias po devátém mnichu pro ono zázračné vidění vzal maga za ruku a odevzdal jej na popravu, aniž by katané byli čeho pozorovali. Po něm usmrceu byl desátý mnich a konečně opat Barsabias. Magem doplnil se počet dvánácti. Hlavy jejich pověšeny byly ve chrámě pohanském, aby lid pohledem na ně odvracel se od víry křesťanské, těla pak v kořist dána dravcům a ptákům. Smrt magova způsobila podivení v městě a přivedla množství pohanů ke Kristu, mezi nimiž byla i choť magova, jeho děti a služebnictvo.

4. Svatá Cyria a Muska, panny, mučenice Voglejské.

Svatá Cyria a Muska byly rodné sestry a panny žijící ve Vogleji. ¹⁾ Cyria nejvíce libovala sobě v tichém rozjímání o sva-

¹⁾ Voglej (slovansky), druhdy Aquileja, městys v Gorickém kraji bažinatém dvě míle od moře Siného. Římanům byla Aquileja „druhým Římem.“ Svatý Marek evangelista založil tam církev křesťanskou.

tých věcech, Muska měla zalíbení v životě činném. Obě od mladosti opovrhovaly radostmi a statky zemskými, a sloužily Kristu, Jemuž byly zasvětily panenství svoje. Za pronásledování Dioklecianského byly jaty a k soudci pohanskému přivedeny. Obě statečně vyznaly Krista a nedaly se k modloslužbě svěsti; proto všelijak trápeny a konečně pro Krista usmrceny byly dne 17. června. Těla obou svatých panen a mučenic chovají se v náležitě úctě.

5. Svatí Marcian a Nikander, důstojníci, mučéníci, a Nikandrova choť, svatá Daria.

Důstojníci ve vojsku Římském: svatí Marcian a Nikander nvěřili v Boha Krista, a vzdali se důstojenství svého za panování císaře Diokleciana. Za to byli k soudu pohnáni. Soudce Maxim pravil: „Přistupte a obětujte bohům!“ — Nikander: „My křesťané nemůžeme obětovati modlám!“ — Maxim: „Nikandře, obětuj!“ — Nikander: „Křesťan zná Boha Stvořitele a Vykupitele svého, a tudíž nemůže klaněti se kamenu a dřevu.“ — Daria, choť Nikandrova, zvolala: „Nezapři Krista, neobětuj kadidlo modlám!“ — Maxim: „Zlá žena, chceš-li, aby manžel tvůj usmrcen byl, a ty pak za jiného se vdáš?“ — Daria: „Máš-li mne v takovém podezření, zabij napřed mne pro Krista!“ — Maxim: „Nemám rozkazu takového, ale do žaláře půjdeš!“ Darii odvedli.

Maxim pak řekl Nikandrovi: „Nedbej na řeč manželky své. Dám ti lhůtu třídní, aby's uvážil, lépe-li jest žíti nebo umřítí.“ — Nikander: „Nepotřebuji lhůty té; volím raději zachráněn býti!“ — Maxim: „Díky bohům!“ — Nikander: „Díky Bohu!“ I vzýval Boha Krista, aby jej zachoval v milosti Svě. — Maxim: „Kteraká to změna? Před malou chvílí volil's zachráněn býti, a nyní chceš umřítí?“ — Nikander: „Volím zachráněn býti pro život věčný; proto vydal jsem tělo své do moci tvé. Jsem křesťan!“

Maxim: „A ty, Marciane, co pravíš?“ — Marcian: „Souhlasím s přítelem svým Nikandrem.“ — Maxim: „Nuže, tedy jděte oba do žaláře, a oba potkáte se s trestem zaslouženým.“

Po dvadeceti dnech náměstek císařský Maxim, opět soudě

je, pravil: „Měli jste kdy usmysliti sobě.“ — Marcian: „Nězdržuj nás, abychom brzo spatřili Ukřižovaného, Jemuž vy se rouháte!“ — Nikander: „Nelekáme se muk tvých, ale spěcháme nabyt odplaty za víru svou.“ — Maxim: „Já vás nepro-následuji a nevinen jsem v příčině vaší krve; mníte-li, že dobře jednáte, přeji vám štěstí! Oba dva budete stát!“ — Svatí vyznavači zvolali: „Pokoj tobě, dobrý náměstků císarský!“

Byli na popravu vedeni. Za Nikandrem šla jeho choť Daria, a přítel Papian, nesoucí dítě Nikandrovo v náručí. I za Marcianem kráčela jeho manželka s pacholíčkem. Ale kterak lišily se od sebe ženy ty! Manželka Marcianova bědovala řkouc: „V žaláři pravil's: Nestrachuj se o mne! — Ó smiluj se nade mnou! Viz robátko své! Navrať se k nám!“ — Marcian: „Ještě-li satan má tě v moci své? Buď odejdi, nebo schval moje mučeníctví pro Boha!“ — Křesťan Zotík vzal Marciana za ruku a zvolal: „Buď dobré mysle, bratře; dobrý boj bojoval jsi! Vy jste křesťané dokonalí!“ — Manželka Marcianova, nepřestávajíc nařikati, položila mu robě k nohám. Marcian pravil: „Odejdi v Pánu! Ty nedovedeš patřiti na manžela svého mučeného.“ Potom zdvihl dítě své a políbil je řka: „Hospodine, Bože všemohoucí, pečuj Ty o dítě to!“

I Daria protlačila se k choti svému, kterýž políbil ji a dítě své. Daria mluvila: „Zůstaň zmužilým! Po deset roků, an jsi byl ve válce, bez tebe žila jsem. Dnem i nocí toužila jsem po tobě, abych tě ještě jednou spatřila. Nyní tě vidím a raduji se z toho, že jdeš do života věčného. Za největší čest pokládám sobě, že jsem manželkou mučeníka! Dej Bohu svou krev a svůj život, a vypros i mně, abych zbavena byla smrti věčné.“

Nikander a Marcian políbili se, kat zavázal jim oči, a mečem srazil hlavy jim. Křesťané pochovali těla jejich nedaleko od toho místa, kde podstoupili smrt pro Krista.

6. Svatí Adolf a Botulf, bratři Angličané.

Svatí Adolf a Botulf, z rodu Anglosasů v Britanii (v Anglicku), poznali a přijali víru křesťanskou. Opustili vlast svou a přeplavili se do Belgie, aby tam zdokonalili se v životě křesťanském. Svatost jejich rozhlásila se v zemi. Svatý Adolf

zvolen byl za biskupa, svatý Botulf pak navrátil se do vlasti, a založil tam klášter, ve kterémž mnoho soudruhů shromáždil, je v ctnostech křesťanských vzdělával, a roku 655. po dlouhé a bolestné nemoci blaženě v Pánu zesnul. Angličané katolíci slavně konávali výroční památku svatých bratří těch.

7. Svatá Alena, panna, mučenice Forestská.

Nedaleko Bruselu¹⁾ na řece Senně v kostele Benediktinek Forestských (Vorstských) odpočívá od roku 1193. tělo svaté panny a mučenice Aleny (Haleny). Roku jmenovaného ze země vyzdvíženo a do kostela přeneseno bylo.

Otec svaté Aleny, Levold, byl knížetem v krajině té okolo roku 640. Byl ještě pohan a nepřítel křesťanův. Na lovu v lesích Forestských sešel se Levold s křesťanem boháčem, jenž ho k sobě vlídně pozval, o velebnosti víry křesťanské a ničemnosti pohanské modloslužby s ním mluvil, a zjitra na mši svatou do kostela jej uvedl. Levold pak doma choti Hildegardě a dceři Aleně slovy rouhavými vypravoval, co byl slyšel a viděl. Alena, působením milosti Boží, od té doby tajně do Forestu docházela a uvěřila v Krista Boha.

Alena byla vytržena. Otec kníže nařídil udavači, aby ji bedlivě a nepozorovaně stopoval, až se opět vydá na cestu do Forestu. Slídic za temna nočního šel za ní až k řece Senně, přes kterou Alena bez člunku a bez mostu přešla. I vrátil se ke knížeti a pověděl mu o zázračném přechodu tom. Kníže rozhněval se a zvolal: „Dcera má kouzlem křesťanův oklamána stala se křesťankou, odřekla se bohův našich! Vzhůru, žoldnéři, ozbrojte se, stůjte skrytí na břehu Senny a živou dceru přiveďte ke mně!“

Stalo se. Vojáci dceru zajali. Alena se jim nedala. Ozbrojenci užili zbraně, panna klesla mrtvá k zemi, zbrojnoši pak odešli a tělo její zůstavili na místě tom. Křesťané našli, do Forestu přinesli a v kapličce, nyní jménem svaté Aleny Bohu zasvěcené, pochovali ji.

¹⁾ Brusel, franc. Bruxelles, něm. Brüssel, hlavní a sídelní město království Belgického (druhdy hlavní město celého Nizozemska), spolu hlavní město provincie Jihobrabantské.

Na přimluvu světice Aleny dělo se mnoho zázraků; proto i otec Levold konečně uvěřil, s chotí svou Hildegardou pokřestiti se dal, přijal jméno Harold, ctnostně žil, v Dielbeku ke cti svatému Ambroži kostel vystavěl, a v něm po smrti blažené on i jeho manželka Hildegarda pochováni byli.

8. Svatý Rainer, citerák, poustevník Pisanský.

V Pise, Středoitalském městě v někdejším Toskánsku, rozloženém po obou březích Arna, kterýž mílí tam odtud do moře vpadá, v Pise narodil se svatý Rainer, výborný citerák i zpěvák, jenž i za doby noční hrával a zpíval. Horlivý služebník Boží, Albert, napomenul ho, aby se odřekl světa a přidržel se výhradně toliko Krista. Milost Boží dotkla se ho. Rainer skroušeně vyzpovídal se a takovou proměnu na sobě jevil, že rodiče ho měli za blouznivce, a jiní lidé posmívali se mu. Rainer říkával: „Matko, změnil jsem se; z nemoudrého moudrým učiněn jsem.“

Opustiv rodiště i vlast přes moře vydal se na pouť do Jerusalema. Tam kajicně dlouho modlíval se v kostelích, citeru a žaltář kladl na oltáře, aby je z rukou kněze opět přijal. Obyčejné jenom v neděli a ve čtvrtky jídal, pokušení zlého ducha postem a modlitbou přemáhal, a byl na pouti té mocí zázračnou doprovázen. Dáno mu na vědomí, že v Pise, v kostele Marie Panny, odpočívati bude tělo jeho.

Navrátil se do vlasti a otciny své, po sedm roků kajicně a svatě žil o samotě, zpěvem oslavoval Boha, mnohými zázraky skýtal potřebné pomoci chudým, nemocným i mrtvým, až pak sám dokonal pouť vezdejšího života dne 17. června 1160. Tělo Rainerovo uloženo bylo v rakvi mramorové, kterouž rada městská opatřila, ve chrámě biskupském, kde ho Bůh opět oslavoval zázraky hojnými.

9. Blahoslavená Eufemia (Ofka), panna, abatyše Bavorská.

V Bavorském klášteře svatého Altona v krajině Augšpurkské za století dvanáctého byla abatyší blahoslavená Eufemia, dcera Bertholda hraběte z Andechsů a matky Žofie, sestra Gisaly,

jejíž čtyři synové stali se biskupy, a svaté Mechtildy čili Mathildy, abatyše Diessenské.¹⁾

Eufemia, jsouc rovna sestře Mechtildě rodem slavným, chtěla se jí rovnati také svatým obcováním. K tomu konci vstoupila do Benediktinského kláštera svatého Altona, kde z milosti Boží dostoupila na vrchol dokonalosti křesťanské jako sestra její. Byvši zvolena za abatyši, moudře a dlouho zastávala nesnadný úřad, tak že obohacena velikými zásluhami šťastně v Pánu zesnula dne 17. června 1180. Dle přání před smrtí projeveného pochována byla v Diessenském klášteře svých rodičův u sestry Mechthildy.

Naši otcové svým jazykem českým nazývali „Eufemii“ krátce „Ofkou“.

10. Ctihodný Jan z Jenšteina, arcibiskup Pražský.

Pánové z Jenšteina byli větev pánů z Vlašimi. Roku 1360. žili Pavel z Jenšteina, bratr pána Michaela z Vlašimi a Jana Očka z Vlašimi, arcibiskupa Pražského, jehož nástupcem byl Pavlův syn Jan z Jenšteina.

Tento náš Jan z Jenšteina, muž vědecky vzdělaný, i když roku 1376. stal se biskupem Míšenským, liboval sobě ve zbrani, v honbách a ve spolecích veselých, a právě proto byl vhod rozkošník králi Českému Václavu IV. Jak mile však po strýci svém Očkovi 1380 povýšen byl na arcibiskupský prestol Pražský, dal se na pokání. Vyvážnův téhož roku z nákazy morové, a roku 1382. zastrášen byv nešťastnou smrtí veselého arcibiskupa Magdeburského Ludvíka, počal způsobem neslýchaným trestati tělo své. Na těle nosil roucho žíněné; tuze postil se; na holé lavici ukládal se ku spánku kratičkému, pod hlavou maje knihu; čtyřikrát za nocí dlouhých vstával, aby se modlil, rozjímal a tělo své bičoval. V arcibiskupském domě v Menším městě Pražském u mostu, v Roudnici a na Helfenburku měl temné sklípky, v nichžto se v noci bičoval, říkáje sedmero žalmů kajících; někdy na trní podestlaném na podlaze kamenné za mrazu káral tělo své. Pokorný arcibiskup mnichům v Roudnici a v Kartouzích u Prahy²⁾

¹⁾ Svatá Mechtilda dne 31. května. — ²⁾ Na Smíchově v klášteře „Marianská zahrada,“ zrušeném za bouří Husitských.

při jídle sloužíval. Z Roudnického hradu dobou noční začasťe putoval na horu Říp do kostela Svatojirského. Byl velikým ctitelem jména Ježíš a Maria. Nejsvětější Svátosti oltářní nábožně se klaněl, a několikráte churav jsa, nabyt zdraví, jak mile přijal Krista Ježíše. Za tou příčinou v Cisterciáckém kostele v Sedlci založil bratrstvo Těla Božího a tři mše svaté v témdni. Před každým svátkem Marie Panny postíval se o chlebě a o vodě. Ustanovil v Čechách a na Moravě roku 1383. slavnost Navštívení Panny Marie;¹⁾ pečoval o rozmnožení pocty svatého Václava, jehož svátek slavný zavedl i v biskupství Míšenském, Řezenském a Bamberském. Štědře podporoval chudobné, neduživé a mrzáky, navštěvoval nemocné, umýval dvanácti chudým nohy a každému z nich dával dvanáct grošů. K Božímu hodu Velikonočnímu odíval nuzáky z dvacíti postavů sukna, a nemaje už peněz, kázal stříbrné nádoby stolní prodati a peníze churavcům rozdati.

Při tom Jan z Jenšteina rázně konal svůj úřad biskupský. Dokračovalť přísně na život bezúhonný a na poslušnost k nejvyšší hlavě, papeži Římskému. Kláštery a duchovenstvo utiskované statečně hájil proti spustlému králi Václavu IV., proti panstvu, úřednictvu a měšťanstvu, pohoršením s hůry načichlému, čím arcíť mnoho útrap uvalil na sebe. Dne 20. března 1393 král i samému arcibiskupovi veřejně pohrozil, kapitolského děkana, staříčského Bohuslava z Krnova, jílce meče do krve zranil, kanovníka Mikuláše Puchníka zmučil, a generálního vikáře svatého Jana Nepomuckého umučil. Arcibiskup útekem se zachránil, dne 23. dubna 1393 do Říma odejel, a vyžádal sobě, aby směl úřad arcibiskupský složit.

Nového arcibiskupa, svého sestřence Olbrama (Volframa) ze Škvorce, dne 2. července 1396 slavně uvedl do velechrámu Pražského. Roku příštího zase do Říma odjel, kde, jmenován byv od papeže Bonifáce IX. patriarchou Alexandrijským, na hod Božího Těla, dne 17. června 1400 blaženě v Pánu usnul v chudobě největší.

¹⁾ Navštívení Panny Marie dne 2. července.

1. Svatí Marek a Marcelian, bratři, mučenicí Římští.

Svatí Marek a Marcelian ¹⁾, bratři Římané, byli pro víru v Boha Jesu Krista od vůdce svého Fabiana odsouzeni a k sloupu přivázáni. Když pak ruce a nohy přibili jim hřebíky, soudce přistoupiv, pravil jim: „Zmoudřete, ubožáci, a vysvobodte se z muk těch!“ Oni pak odvětili jemu: „Nikdy nepocítili jsme takových slastí jako nyní, co se nám připravila čest, že můžeme podobným způsobem trpěti a umříti jako Ježíš Kristus, náš Bůh a Spasitel!“

Celý den a celou noc v trápení svém prozpěvovali chválu Boží, a konečně byli kopím probodeni a tak slavného mučnictví účastnými učiněni. Jejich těla pochovala se na hřbitově u silnice z Říma do města Ardey v Latii vedoucí.

2. Svatí Cyriak a Paula (Pavla), panna, mučenicí Španělští.

Za císaře Maximiana, když se byl znova chopil žezla složeného, bylo už na tisíce křesťanův ve všech provinciích rozsáhlé říše Římské. Císař Maximian rozeslal mnoho soudců a náměstků svých, aby ve všech zemích schytali, věznili a mučili křesťany, pokud by nezapřeli Krista, a neobětovali bohům Římským kadidlo. Do Španěl přišel císařský náměstek Ruffin, kterýž v zemi té mnoho křesťanů umučiti dal, a pak Malagu ²⁾ navštívil.

Ruffin ihned prohlásil nařízení císařské a rozkázal, aby křesťané dopraveni byli k soudu. Mezi těmi, jež přivedli žoldnéři, byl krásný jinoch Cyriak, a sličná panna Paula. Ruffin ptal se Cyriaka: „Kterak se jmenuješ a kdo jsi?“ — Cyriak: „Jméno mé jest Cyriak, a tato panna jmenuje se Paula. Jsme rodáci zdejší z rodičův křesťanských, a tudíž křesťané.“ — Ruffin: „Buď obětujte bohům, nebo podstoupíte trest.“ — Cyriak: „Modlám obětovati nebudeme, raději podstoupíme smrt.“

Ruffin dal je všelijak mučiti, a když se nedali ve víře

¹⁾ Viz svatý Sebastian dne 20. ledna. — ²⁾ Malaga, opevněné město provincie téhož jména v Španělském království Granada na Středním moři, sídlo biskupa. V obchodu známa jsou vína Malazská.

zviklati, poručil, aby z města vyvedeni a ukamenování byli dne 18. června léta Páně 305.

Papež Innocenc VIII. (1484—1492) psal králi Ferdinandu Katolickému a královně Isabele, když mu byli vzácné dary poslali, nabyvše města Malagy. V listu tom papež svatého Cyriaka a svatou Paulu přirovnal ku svatému Štěpánu, prvomučeníku, rovněž ukamenovanému.

3. Ctihodná Eliška, abatyše Šenavská.

Eliška (Alžběta) vstoupila už ve svém dvanáctém roce do panenského kláštera v Šénavě (Schönau), v arcibiskupství Trevínském nedaleko Rýna, čtyry míle od Bingen. Klášternice ty byly řeholnice řádu svatého Benedikta. Eliška od mladosti žila nábožně a svatě, a tudíž jeptišky zvolily ji za abatyši kláštera svého.

Rozmanitým utrpením, tělesným i duchovním, jakož i velikými zkouškami navštívil a tříbil ji Bůh, tak že dostoupila vysokého stupně dokonalosti duchovní a účastnou stala se nadpřirozených vidění a zjevení. Se svatou Hildegardou¹⁾ dopisovala sobě.

Její bratr Egbert, opat Benediktinského kláštera pro mnichy v Šénavě, napsal zjevení sestry své. Eliška zemřela dne 18. června 1165 v třicátém šestém roce věku svého. V Římském seznamu svatých nalézá se na týž den. Slavně za svatou ještě prohlášena nebyla.

4. Svatý Amand (Milota), biskup Bordeauxský ve Francii.

Na konci čtvrtého a na začátku pátého století žil svatý Amand, biskup Bordeauxský²⁾, arcibiskup v Akvitánii. Z listův svatého Paulina víme následné: Svatý Amand od mladosti sloužil Bohu, světa vzdaloval se, neúhonně žil a nalezl milost u Boha. Léta Páně 400. po svatém Delfinovi³⁾ stal se bisku-

¹⁾ Svatá Hildegarda dne 17. září. — ²⁾ Bordeaux (Bordó), lat. Burdigala, po Paříži a Lyonu největší město ve Francii, druhdy hlavní město krajiny „Aquitania secunda“ — ³⁾ Svatý Delfin dne 24. prosince.

pem Bordeauxským. Svatý Řehoř Tourský¹⁾ nazývá jej „nejhodnějším strážcem celé (neporušené) víry.“ Toho času staří biskup Kolínský, svatý Severin, připutoval do vlasti a do otčiny své (Bordeauxu). Svatý Amand vyšel mu v ústřety s berlou biskupskou, a uvedl jej do kostela, kde společně velebili Boha. Svatý Amand odevzdal svatému Severinu řízení biskupské, a byl mu jako mladší po boku. Roku 408. zemřel Severin, Amand jej pochoval, zase převzal úřad biskupský, a ustanovil slavnou výroční památku svatého Severina v Burdegálách.

Jak dlouho svatý Amand po smrti svatého Severina biskupoval, nevysvitá ze zpráv dějepisných. Dne 18. června světí se památka jeho v Bordeauxu a v celém biskupství.

Jazykem naším začasť „Amand“ sluje Milota.

5. Svati Leoncius, vojevůdce, Hypacius, důstojník, a Theodul, vojn, mučienici Afričtí.

Svatý Leoncius, muž veliký, krásný a osvícený, vřele miloval Krista. Žil v Tripoli Africké²⁾. Vstoupiv do vojska stal se vojevůdcem a věrně konal všecky ctnosti křesťanské. V zemi té však byl vladařem zarputilý pohan Adrian, jenž umínal sobě, že vyhubí křesťanství. K tomu konci vymohl si povolení u císaře Vespasiana (70—79), aby směl soudně křesťany k modloslužbě přinucovati, a nepovolné mučiti i usmrcovati.

Vrátiv se z Říma hned vyslal důstojníka Hypacia s dvěma vojáky, z nichžto jeden Theodul se jmenoval, aby uvěznili vojevůdce Leoncia a jiné křesťany. Hypacius pohan, blíže se k Tripoli, rozstonal se a ležel tři dny. Nemoc tu pokládal za trest, že odcházeje z domu neobětoval modlám. Třetího dne ve snách slyšel hlas: „Chceš-li vyzdravěti, zvolej třikráte: Bože Leonciův, pomoz mi!“ — Nevěda, co to znamená, vypravoval vidění své průvodcům. Příštího dne uposlechl hlasu toho, zvolal třikráte ona slova, nabyl zdraví a uvěřil v Boha Krista. S ním pak i vojn Theodul stal se křesťanem.

¹⁾ Lib. 2. Hist. Francorum cap. 13. de illustribus Aquitaniae episcopis.

— ²⁾ Tripolis, hlavní město Tureckého pašalíku v severní Africe, jenž po zničení Karthaginy byl Římskou provincií zvanou „Regio Sertica.“

Přišli do Tripole, potkali se s Leonciem, a pravili mu, že jsou žádostivi poznati muže toho učeného a ctitele bohů; i vladař Adrian prý přijede do Tripole, aby jej poznal a vyznamenal. Leoncius tušil, že nevolí celou pravdu říci, pozval je k sobě, slíbil jim, že jim Leoncia okáže, a častoval je. Hypacius pak prosil jej, aby jim Leoncia okázal. On řekl jim: „Já jsem Leoncius, vyznavač Kristův, ježž Adrian vámi pronásleduje.“ — Hypacius a Theodul padli na kolena a vyznali, že i oni jsou křesťané. Leoncius děkoval Bohu, modlil se za ně a utvrdil je ve víře svaté.

Pohané, když o tom zvěděli, bouřili se a volali: „Zahyň ohněm, kdož pohrdá bohy našimi.“

Třetího dne přijel vladař Adrian, a kázal všecky tři do žaláře dáti. Leoncius připravoval soudruhy své na umučení. Na zejtrší pohnání byli k soudu. Adrian káral Leoncia z toho, že svádí bojovnsky císařské k víře křesťanské. — Leoncius odvětil: „Důstojník Hypacius a voják Theodul poznali Krista, Boha pravého, a proto opustili bohy liché a mrtvé.“ — Adrian dal jej bítí a do vězení odvesti.

Také Hypacia a Theodula pokáral a prosbami i hrozbami od Krista odvrátiti chtěl. Vida pak, že marné jest snažení jeho, kázal je nemilosrdně bítí a konečně mečem stíti.

Leoncia znova předvolaného a stálého dal žilami ukrutně mrskati a zase do žaláře vsaditi. Příštího dne pak pro nové zmužilé vyznání Boha Krista přivázán byl Leoncius ke čtveru sloupův a tak dlouho bičován, až vypustil svatou duši.

6. Svatá Speciosa, panna Pavijská.

Svatá Speciosa, sestra svatého Epifania, biskupa Pavijského ¹⁾, krásná dle těla, krásnější dle ducha, od mladosti zasvětila Kristu panenství své. Rodiče proti vůli její zasnoubili ji mladému šlechtici. Když se blížil den svadby, Speciosa důrazně, ale marně vyzývala ho, aby zachoval panictví. I prosila Boha, aby ráčil zabezpečiti panenství její. Ženich nedlouho před svadbou zemřel.

¹⁾ Svatý Epifanius dne 21. ledna.

Bratr biskup Epifanius divil se, že sestra Speciosa netruchlí, nýbrž vesela jest. Speciosa vyložila mu příčinu veselosti své, tuze žila, jen zelenin požívala, o svatých věcech rozjímal, a přece vždy zdráva a krásna ostávala. Nemocným sloužila, každému v nesnázích dobře radila a pomáhala. I sám bratr biskup Epifanius radíval se s ní a poručil se do modliteb její odcházeti do Cařihradu.

Dočkala se roku osmdesátého, svatě skonala dne 18. června na začátku sedmého století, pochována byla v kostele svatého Vincence, nyní pak odpočívá ve chrámě svatého Epifania spolu se sestrami svatou Luminosou a Liberatou¹⁾.

7. Blahoslavená Maria Bolestná, panna, mučenice.

V Svato-Peterském farním kostele v Brabantské vesnici Volvě světí se dnes výroční památka blahoslavené Marie Bolestné, panny, kteráž zdobena jest korunou chudoby, panenské čistoty a mučnictví. Slibem dobrovolné chudoby a ustavičného panenství zavázala se Bohu. Po několik roků prací rukou svých živila se. Tu pak muž nestydatý roztoužil se po ní, a když mužně odporovala jemu, křivě obžaloval ji z krádeže stříbrného koflíku, tak že byla ke sloupu přivázána, bičována a do země zahrabána okolo roku 1290.

Svatost její osvědčil Bůh zázračně. Umírajíc prosila Maria Rodičku Boží, aby přimlouvala se za ty, kdožby u její hrobu vzývali ji za přímlovu. I žalobník její, po sedm let posedlý duchem zlým, nabyl zdraví na přímlovu Rodičky Boží a svaté Marie Bolestné, navštívil skroušeně a kajicně její hrob, jenž jest nyní pod oltářem ve Volvě. Ve farnosti té jest od starodávna bratrstvo Rodičky Boží a blahoslavené Marie Bolestné.

8. Blahoslavená Marína, panna, Augustiniánka Spoletská.

Blahoslavená Marína, dcera Silvestra Petročana ve Spoletu, městě Italské provincie Perugijské, za mladých let

¹⁾ Sv. Luminosa dne 9. května. Svatá Honorata, jiná sestra, dne 11. ledna.

odebrala se do kláštera Augustiniánek v rodném městě. Klášternice ty vychovávaly dívky sirotky. Několik roků byla Marína v klášteře tom vzorem všech ctností. Pak ale, žádostiva jsouc řádu ještě tužšího, se šesti jeptiškami založila ve Spoletu nový klášter svatého Matěje téhož řádu svatého Augustina roku 1265.

V klášteře tom žila blahoslavená Marína třicet roků za ustavičných modliteb, postů a kajících skutků, a svatě v Pánu zesnula dne 18. června 1300. Pro mnohé zázraky pochována byla na zvláštním místě v rakvi mramorové.

Roku 1471. otevřeli hrob i rakev její, a shledali tělo neporušené. Když pak i napotom dělo se mnoho zázraků na její přimluvu, byla léta Páně 1650. do stříbrné rakve dána a v kostele umístěna.

Neděle IV. po Svatém Duchu.

Luk. 5, 1—11.

Kdekoli objevil se Pán Ježíš, zástupové valili se k Němu, aby slyšeli slovo Boží a spatřili veliké divy a zázraky, jež konal Božskou mocí Svou. Podobně stalo se vedlé vypravování svatého evangelisty Lukáše, když Pán Ježíš přišel k jezeru Genesaretskému.

Tam uzřel Pán dvě lodi u břehu stojící, z nichžto byli rybáři sestoupili a vypřali sítě. Zástupové ustavičně množili se, tak že Pán Ježíš nemohl pohodlně kázati. Proto „vstoupil na jednu z těch lodí, kteráž byla Šimonova, a prosil ho, aby od země odvezl maličko.“ Luk. 5, 3. Posadiv se na lodi, vyučoval zástupy na břehu shromážděné.

Nestaloť se arci toliko náhodou, že Pán Ježíš vstoupil do lodičky Petrovy; chtěl Pán Ježíš už i tím naznačiti, že z lodě Petrovy, z Církve, jejíž hlavou svatý Petr a nástupcové jeho jsou, hlásati se bude věčná pravda, a že každý, kdo žádostiv jest poznati pravdu Kristovu, musí zřetele svého obrátiti k Církvi Petrově, k Církvi katolické. V Církvi Petrově Kristus založil školu pravdy. V Církvi Petrově usadil se Kristus. Církev Petrova jest loď, kteráž v sobě chová a do skonání světa chovati bude Krista a neporušené učení Jeho.

Aby pak potvrdil učení Své, umínil Sobě Pán, že opět vykoná zázrak před veškerým množstvím lidu. Proto ukončiv kázání Své, řekl k Šimonovi: „Vez na hlubinu, a rozestřete síť k lovení.“ Luk. 5, 4.

Šimon Petr a soudruhové jeho před samým kázáním s nepořízenou s hlubiny ku břehu navrátili se, a tudíž jako zkušený rybáři nadíti se mohli, že za doby ranní marna bude práce jejich v týchž místech, kde ničeho nepořídili za doby noční, k lovení příhodnější. Proto Šimon odpovídaje, řekl: „Mistře, přes celou noc pracujíce, ničeho jsme nepopadli; ale ke slovu Tvému rozestru sít. — A když to učinili, zahrnuli veliké množství ryb, tak že se trhala síť jejich. I pokynuli tovaryšům, kteříž byli na jiné lodi, aby přišli a pomohli jim. I přišli a naplnili obě lodice, tak že se téměř potopovaly.“ Luk. 5, 5—7.

Sami o sobě rybáři nepořídili ničeho; ale jak mile uposlechli rozkazu Páně, pracovali s užitek velkým. Z toho vidno, že bez milosti a bez pomoci Boží všeliká lidská snaha jest marna. Před kázáním ničeho nezískali, po kázání pak došli hojnějšího lovu, nežli se mohli a směli domnívati. Takovou měrou naplnilo se slovo Páně: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti Jeho, a ostatní bude vám přidáno.“ Mat. 6, 33.

Šimon Petr, vida patrnou moc Božskou v bohatém lovu tom, cítil se proniknuta hrůzou svatou, a uváživ toho okamžení svou nehodnost naproti velebnosti a všemohoucnosti Kristově, „padl k nohám Ježíšovým a zvolal: Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.“ Luk. 5, 8. Svatý evangelista Lukáš výslovně udává příčinu toho pokorného vyznání vlastní hříšnosti a nehodnosti řka: „Hrůza zajisté byla jej obklíčila i všecky, kteří s ním byli, nad lovem ryb, kteréž byli popadli; a též Jakoba a Jana, syny Zebedeovy, jenž byli tovaryši Šimonovi.“ Luk. 5, 9.

Avšak Ježíš Kristus měl při konání zázraku toho ještě jiný záměr a úmysl. Onť zamýšlel Šimona Petra a soudruhy jeho povolati ku stálému apoštolskému následování a působení, a sice způsobem takovým, aby v něm jasně zobrazovala se povaha toho důstojenství apoštolského. A tudíž pravil Šimonovi: „Neboj se, již od tohoto času lidi budeš loviti.“ Luk. 5, 10. Jako ryby v moři, v jezeru a v řece chytají se, aby chovány

a pěstovány byly v rybnících nebo v sádkách: podobně Církev Kristova, a popředně její viditelná hlava, svatý Petr a jeho nástupce, papež Římský, má tu vznešenou úlohu, aby lidé v nebezpečném moři vzdejšího života zachráněni byli k životu věčnému v království nebeském.

Za tou příležitostí Pán Ježíš za učeníky Své povolal a přijal Šimona Petra, Jana, Jakoba i Ondřeje, neboť praví svatý evangelista, „že přivezli lodi k zemi, všecko opustili a za Ním šli.“ Luk. 5. 11. A přece k Petrovi samému mluvil Pán: „Neboj se, již od tohoto času lidi budeš loviti.“ Tím vyznačil Šimona Petra před ostatními povolánymi apoštoly; jej prohlásil za hlavního rybáře lidí, za předního apoštola v Církvi Své.

Tohoto přednostenství v Církvi, kteréž sám Pán Ježíš udělil a vyhradil svatému Petrovi a jeho nástupcům biskupům Římským, má sobě vědom býti každý katolický křesťan, každý oud Církve Kristovy; neboť každého oudu týká se oud nejvyšší — hlava. Trpí-li jeden oud, trpí tělo celé. Tím více pak trpí každý oud těla Kristova, Církve svaté, trpí-li hlava.

Jmenovitě pak za našich časů důležitou jest věc, aby každý katolický křesťan dokonale znal přednostenství svatého Petra a jeho nástupců, papežů Římských, i svůj poměr k němu, ješto nepřátelé pravdy, nepřátelé Boží a nepřátelé spásy věčné lstivě nedotýkají se veřejně ani tak zjeveného náboženství, jako právě nejvyšší hlavy křesťanstva, dobře vědouce, že o víru připraví toho, kdož se odtrhne od hlavy Církve.

Budmež tedy pozorní a ostražiti na každého, kdožkoli chce slovem nebo písmem či tiskem v srdcích našich zviklati a vyvrátiti úctu a poslušnost k nejvyšší hlavě, k papeži Římskému. Člověk takový jest bludař, jenž zamýšlí uvesti i jiné v blud nebezpečný. Nemůže býti živým oudem těla Kristova, Církve svaté, kdož odloučen jest od hlavy téhož posvátného těla Kristova, od přednosty Církve, od náměstka Kristova, papeže Římského.

I. Svatá Juliana z Falkonierů, panna, Servitka.

Dne 15. srpna, na slavnost Nanebevzetí Panny Marie roku 1233. spojilo se sedm vzácných měšťanů v Italském městě Florencii k tomu konci, aby všechen život svůj věnovali službě Boží a službě Marie Panny. Měšťané ti byli: Bonfilius Monaldi, Bonajunkta Manetti, Manettus dell'Antella, Amideus Amidei, Uguccio Uguccioni, Sosteneus de Sosteneis, a Alexius Falconieri.¹⁾ Z bratrstva toho povstal rychle řád Servitů čili Služebníků Marie Panny, kterýž milliony křesťanů povzbudil k povinnému uctění Rodičky Boží. Všickni zakladatelové řádu toho byli na kněžství vysvěceni mimo Alexia Falkonieri, kterýž z pokory nevolil knězem státi se, nébrž toliko jako bratr almužny pro kněze sbíral a nejnižší práce ruční vykonával. Alexius ode dne založení řádu žil ještě 77 let, a blaženě v Pánu zesnul roku 1310., maje 110 let věku svého.

Roku 1274. narodila se příbuzným téhož blahoslaveného Alexia Falkonieri ve Florencii dceruška, jižto dáno na křestu svatém jmeno Juliana. Otec, kterýž byl vlastním nákladem vystavěl skvostný chrám Zvěstování Panny Marie ve Florencii, jenž doposud stojí, zemřel jí záhy, a matka i strýc Alexius vštěpovali útlému dítěti do duše lásku k Ježíši Kristu a k Jeho Matce Marii Panně.

Juliana zvolila sobě hned za svých dětských let blahoslavenou Pannu a Rodičku Boží za vzor, a tudíž sloužila Spasiteli svému Kristu po celý život svůj v pokoře a nevinnosti, a ustavičným rozjímáním o Jeho lásce ku hříšným člověkům rozněcovala svou lásku k Němu vždy více, tak že z lásky ke Kristu Spasiteli na celém těle zachvěla se, kdykoli slyšela nějaký hřích jmenovati. Bylať v pohledech, ve slovech a ve skutcích tak cudná a dokonalá, že strýc její, blahoslavený Alexius o ní matce pravil: „Nikoli ženskou, ale anjela porodila jsi.“

Pro krásu, vznešený rod, bohatství a ctnostné chování žádali sobě mnozí vzácní mužové, aby Julianu dostali za manželku; ona však nepřijala žádného z nich, nébrž učinila přivolením své matky a schválením svého strýce Alexia, Kristu Pánu pod

¹⁾ Sedmero zakladatelův Servitů dne 11. února II. 113.

ochranou blahoslavené Panny ustavičný slib čistoty panen-
ské, a ve svém patnáctém roce vzala z rukou svatého Filipa
Benického, pátého vrchního představeného řádu Servitův,
roucho služebnic Marie Panny, jichžto zakladatelkou a předsta-
venou se stala, a pro něž sama složila i řeholu (pravidla), kterou
papež Martin IV. schválil a potvrdil.

Svatá nábožnost naplňovala šlechetné srdce její, a tudíž byla
velikými milostmi od Boha obdařována, vydávajíc nejkrásnější
ovoce lásky k Bohu a k bližnímu.

Bývalým družkám a přítelkám svým tak důrazně domlouvala,
že u mnohých způsobila dokonalý obrat na cestu ctnosti a nábož-
nosti. Dozvěděla-li se, že nějaká osoba, kterou znala, pobloudila
na cestu hříchu, ihned vynasnažovala se všemožně, aby ji přivedla
ku poznání bídy, kterouž tvoří hřích, a ku návratu k Bohu
nejvyššímu. Nemocným bez rozdílu vždy ochotně sloužila, byť
i nemoc jejich byla sebe ošklivější. Její láska ke Kristu Ježíši
přemáhala všecko, a její pokora vyhledávala nejopovrženěj-
ších prací.

Jako pravá učenice Kristova byla Juliana ke každému
laskava, lahodná a dobročinná; sama na sebe vždy přísná, zapí-
rajíc sebe z lásky ku Spasiteli svému; proto v jídle a pití byla
velice střídma, a tři dny každého téhodne postila se o pouhém
chlebě a o vodě.

Nejmilejším pokrmem byl jí Kristus v nejsvětější Svátosti
oltářní.

Když dostoupila svého 70. roku, navštívena byla takovými
bolestmi žaludku, že nemohla ničeho více požívat. Bolesti ty sná-
šela tichou odevzdaností do vůle Boží. Nemohouc pak konečně už
ani nejsvětější Svátost přijímat, a přece toužíc po Kristu Vyku-
piteli svém, prosila kněze, aby přišel k ní s nejsvětější Svátostí,
by se Kristu Bohu svému alespoň klaněla a duchovně s Ním spo-
jila. Kněz vyhověl prosbě její. Svatá Juliana klaněla se Kristu
v nejsvětější Svátosti a s radostivým úsměvem na rtech blaženě
skonala roku 1344.

Po smrti shledáno na levé straně těla nad srdcem jakoby
pečetí vtisknutou podobu svaté hostie s obrazem ukřižovaného
Krista Pána, pro kterýž zázrak a pro mnoho jiných divů účta její
rozšířila se netoliko ve Florencii, ale po veškerém křesťanském

světě, a během čtvera století tak se rozhojnila, že Svatý Otec Benedikt XIII. přikázal zvláštní modlitby jí ke cti konati v celém řádě Servitův, papež Klément XII. pak prohlásil ji za svatou v Církvi Páně, a ustanovil výroční svátek její na den 19. měsíce června.

2. Svatí Gervasius a Protasius (Tas, Tasek), bratři, mučéníci Milánští.

Milán (italiánsky: Milano, latinsky: Mediolauum, německy: Mailand), dříve hlavní město království Lombardského, nyní hlavní město provincie Milánské v království Italském, honosí se chrámem svatého Ambrože, v jehož poboční kaple pokřtěn byl svatý Augustin, a v němž korunování bývali králové železnou korunou; honosí se také jinými památkami katolickými, pro kteréž Milán nazýval se druhdy „druhým Římem.“ V Miláně založena byla obec křesťanská už za času svatých apoštolů. Prvního biskupa svatého Anatolona ustanovil v Miláně svatý apoštol Barnabáš. Se svatým Anatolonom v poslední den soudný povstane a oslaveno bude mnoho svatých a mučeníků Páně na půdě Milánské; mezi nimi slavní bratři Gervasius a Protasius, první mučéníci Milánští vedlé svědeckví svatého Ambrože.

Za císaře Římského Nerona (54—68), kterýž mimo jiné i vlastní matku svou zavraždil, roku 64. Řím zapálil, a hanebný skutek ten uvalil na křesťany, jež proto pronásledovati dal, a konečně samovraždou sešel — za císaře Nerona i v Miláně byli křesťané pronásledováni, mučeni a usmrcováni. Svatí bratři Gervas a Protas byli synové svatého Vitala v Raveně umučeného, a svaté Valerie, v Miláně korunou mučnickou ozdobené.¹⁾ Svatých rodičův synové, Gervas a Protas, netoliko ctnostně žili, ale také velikými skutky lásky křesťanské proslavili se. U prostřed slavného města pohanského a jeho zjevných nepravostí svatí bratři Gervas a Protas zachovali neporušenou čistotu mravů, a zasloužili sobě milosti Boží, kteráž je učinila vítězi v boji mučnickém.

Horlivou modlitbou a věrným zachováváním Zákona Božského

¹⁾ Sv. Vitalis dne 28. dubna.

po delší dobu připravovali se na smrt mučnickou, kterouž za propuklého zuřivého pronásledování křesťanů arcibíť ustavičně na očích měli. Rozdali otcovské dědictví chudým. Byli jati a vyzváni, aby zapřeli Krista Boha. Když pak víru svou neohroženě vyznali, byl svatý Gervas tak dlouho bit, až duši svou vypustil. Protas přestál bití ukrutné, a přišel sekyrou o hlavu, kterouž i mrtvole svatého Gervasa usekli. Filip, služebník Kristův, tajně obě těla odnesl a pochoval u domu svého.

Za bouřlivých časů napotomních přišli svatí mučníci Gervas a Protas v zapomenutí, až pak Bůh obnovil slávu jejich v Církvi Svě za čtvrtého století. Svatý arcibiskup Milánský, Ambrož, roku 386.¹⁾ dostavěl nádherný chrám, jenž nyní jmenuje se „chrámem svatého Ambrože Velikého.“ Lid Milánský prosil, aby chrám ten byl tak slavně posvěcen, jako nedávno posvěcen byl kostel svatých apoštolů, jichžto ostatky svatý Ambrož v něm uložil. Svatý arcibiskup Ambrož přemýšleje o tom, kterých svatých ostatky by dal do chrámu nového, ve snách dostal napomenutí, aby vyhledal na místě naznačeném těla svatých Gervasia a Protasia. Dal před zábradlím kolem hrobu svatého Nabora a Felixe kopati, a našel těla dvou mužů vysoké postavy. Kostí byly doposud v pořádku, ale hlavy odděleny byly od nich. Sotva se byl hrob odkryl, ihned svatost obou mučnicků osvědčena byla mnohými zázraky. V průvodu velkolepém přenesly se ostatky svatých Gervasia a Protasia do kostela svatého Fausta k veřejnému třídnímu uctění, odkud pak za všeobecné radosti přenešeny byly do nového chrámu Ambrožova, kdežto nové divy staly se. Jmenovitě zraku nabyl slepec, jenž z vděčnosti za milost tu zavázal se slibem, že veškeren ostatní život bude věnovati službě Boží v tom chrámě, v němžto ostatky svatých Gervasia a Protasia byly uschovány.

Zázračným nalezením ostatků svatých Gervasia a Protasia zachráněno bylo město Milánské před velikým neštěstím. Ariani, bludaři, majíce velikou podporovatelku císařovnu Justinu, nabývali vrchutou měrou, že císařovna svatého Ambrože sesadila, a na jeho místo povýšiti dala bludaře Auxencia. Svatý Ambrož už měl býti z Milána vypovězen, an řízením Božím na-

¹⁾ Sv. Ambrož dne 7. prosince.

lezena byla těla svatých Gervasia a Protasia. Zázrakové, jimiž Bůh pravost těl mučenických osvědčil, porazili Ariany tou měrou, že osidla svatému Ambroži strojená byla načisto přetrhána.

Ostatky svatých Gervasia a Protasia rozdělily se do rozličných kostelů jim ke cti zbudovaných. Za časů svatého Augustina i v biskupství Hippo byl chrám zasvěcený svatým těmto mučovníkům.

3. Svatý Nazarius, biskup Koparský v Istrii.

První biskup Koparský, Jan, vysvěcen byl roku 756. Jeho nástupce, Nazarius, patron Koparský, odpočívá v biskupském chrámě. Kámen hrobní má nápis:

„Svou otčinu chraň, svatý Nazari, a spravuj,
jenž sluješ otcem a řiditelem Justinianova
města. Svatý Nazarius biskup zesnul v Pánu
dne 19. června.“

V kryptě té odpočívalo tělo svatého Nazaria až do roku 1306., kdy počalo se hledati. a nalezen kámen s nápisem bořejším. Pod kamenem našly se ostatky svatého biskupa. Radost všeobecná nastala, když každý na své oči spatřoval veliké zázraky. Chromí nabyli zdravých údů; umírající pacholíci vyzdravěli, slepý prohlédl, hluchý slyšel, němý mluvil; posedlí tři vyproštěni byli z moci zloducha; čtyři nemocní nabyli zdraví, a jiné věci nadpřirozeným způsobem udály se.

Během čtrnáctého století válčili Janovští s Benátčany jednou šťastně, podruhé nešťastně. Roku 1377. obnovili Janovští válku s Benátčany, vzali Chioggia¹⁾ a také Benátky oblehli. Přinutili Terst, že se podrobil patriarchovi Voglejskému (Akvilejskému), vtrhli do Koparu²⁾ a nemohouce ztéci dobře hájený hrad, zapálili město. Mimo jinou kořist odnesli posvátné ostatky svatého Nazaria i Alexandra do Janova, odkud teprve roku 1422. slavně navraceny byly.

¹⁾ Chioggia (Kiodža), město v provincii Benátské, stará Fossa Claudia. — ²⁾ Kopar čili Kopr, ital. Capo d'Istria, t. j. Hlava Istriie, okresní město v Rakouském Přímorí, v kraji Istrianském. Za starého věku Aegida, a když císař Justinian I. města toho dobyl, nazváno Justinopolis. Okres Koparský má velikou většinu Slovanských obyvatelů.

4. Svatý Bonifác (Dobroděj), arcibiskup apoštolský pro Litvany, mučovník.

Papež Řehoř V. (996—999) vypravil svatého Bonifáce z řádu Kamaldolského, aby zvěstoval víru Litvanům pohanským. Konal horlivě úlohu apoštolskou, zemřel mučnickou smrtí roku 1008.

Svatý Bonifác byl žákem svatého Romualda, zakladatele řádu Kamaldolského.¹⁾ Utužil a roztoužil se po koruně mučnické v tuhém řádu tom. Bos putoval do Říma, a vysvěcen byl za arcibiskupa apoštolského. Jako věrověst odebral se k Litvanům, nepřestává zachovávat přísná pravidla řádu svého v příčině postu a církevních hodinek. Slovanským Litvanům neohroženě hlásal učení Kristovo. Přišel až ke knížeti, jenž mu řekl: „Chceš-li, abych uvěřil slovům tvým, dám zbudovat dvě veliké hranice dříví blízko vedle sebe; dám je zapálit, a když v jeden plamen se rozhoří, půjdeš uličkou tou. Budeš-li porušen ohněm, dám tě upálit. Vyvázneš-li zdrav, uvěříme všickni.“ Věrověst Bonifác přioděn, jakoby měl mši svatou sloužiti, pokropil plamen vodou svěcenou, okouřil jej kadidlem a vešel do úzounké uličky. Prošel plamenem, anižby utrpěl sebe menší škody. Ani roucha ani vlasy nepřipálily se. Kníže a zástupové přítomní padli před Bonifácem, svatým hlasatelem víry, na kolena, odprosili ho a žádali za křest svatý. Svatý Bonifác u blízkého jezera slavně pokřestil je.

Avšak, když navštívil svatý biskup bratra knížete v sousední krajině, a zvěstoval mu evangelium, brzo přesvědčil se, že má před sebou pohana tvrdošíjného. Onť se rozpálil hněvem proto, že byl obrátil bratra jeho na víru křesťanskou, kázal jej polapiti a u přítomnosti několika pohanů mečem stíti, obává se, že by bratr kníže vysvobodil jej z moci jeho, kdyby ho na živě nechal. V tom okamžení kníže pohan oslepl a všickni přítomní hrůzou ztrnuli.

Kníže křesťan uslyšev o tom, umínil sobě, že usmrtí bratra slepého i spoluvinníky jeho. Když pak všickni zločinu svého lito-

¹⁾ Svatý Romuald dne 7. února

vali a ochotně křest svatý přijali, daroval jim život. Nad hrobem svatého mučéníka Bonifáce vystavěli kostel.

5. Blahoslavená Michelina, vdova, sestra třetího řádu svatého Františka.

Michelina, dcera bohatých rodičů v Pesaru,¹⁾ ctnostně žila za let panenských. Osm roků byla vdána, a když ovdověla, oblekla se v roucho sester třetího řádu Františkánského. Rozdala jmění své chudým a žebrákům, obětavě sloužila nemocným, konala skutky kajicné a takovou láskou nesla se k Bohu, že od Něho obdařena byla milostinami hojnými, zejména pak darem zázrakův ve prospěch nemocných. Téměř dvacet let takovým způsobem rekonným připravovala se na odchod do ráje nebeského. Ozdobena jsouc přeskvělými ctnostmi a zásluhami, šťastně v Pánu zesnula dne 19. června roku 1356.

I po smrti oslavoval Bůh věrnou služebnici Svou hojnými zázraky, kteréž ve zvláštní knize sepsány jsou. Výroční památka její světlí se v církevních hodinkách čtením životopisu, jehož stručný výtah jsme podali.

Dne 20. června.

I. Svatý Silver, papež, mučénik.

Papežování svatého Silveria dalo se za toho času smutného, kdy císařská moc hynoucí říše Východní čili Byzantské způsobem všemožným vtírala se do věcí církevních. Tudíž byl život svatého Silveria ode dne povýšení na Stolicí apoštolskou roku 536. až do jeho smrti roku 538. samým pronásledováním a utrpením.

Jak mile papež Agapet I. cestou do Cařihradu z nenadání zemřel, snažila se císařovna Theodora, žena lstivá, aby na Stolicí papežskou dostala Vigilia, jahna a legáta (jednatele)²⁾ papeže Agapeta v Cařihradě. Záleželoť jí na tom, aby se

¹⁾ Pesaro (staré Pisaurum v Umbrii), nyní bražené město v Italské provincii Pesarské nad ústím řeky Foglie. — Krajan její, blahoslavený Čiko, dne 4. července. — ²⁾ Jednatel papežský, apokrisiar, vyšetřoval a rovnal pře biskupův, a dodával jejich žádosti císaři.

papežem stal muž, jenž by Anthima, sesazeného patriarchu Cařihradského, a jeho soudruhy zase usadil v důstojnost pozbytou. Anthimus byl totiž proti všelikým církevním předpisům od císaře libovolně z Trapezuntu ¹⁾ do Cařihradu za patriarchu přesazen, poněvadž jako císařovna Theodora klonil se k bludům Eutychovým. Církevní sněm Cařihradský jej dne 21. května 536 sesadil, a sesazení to i synoda Jerusalemská dne 19. září téhož roku potvrdila, tak že i císař Justinian uznati musel složení jeho a právně zvoleného Mennu. Ale císařovna Theodora všemožně chránila Anthima a biskupy bludné strany své. Za tou příčinou tajila smrt papeže Agapeta, až by Vigil do Říma přišel a jeho volba za papeže nastrojila se. Avšak Římané dověděli se přece o smrti papeže Agapeta, nežli Vigil s jeho mrtvolou do Říma přijel, a zvolili Silveria, podjahna Římské Církve, za papeže.

Silver, narozený ve Frosinone u Říma, byl syn papeže Hormisdy, kterýž byl ženat, nežli na kněžství vysvěcen jest. Hlavním strůjcem volby Silveria za papeže byl Theodat, král Gothův, s císařem v nepřátelství žijící a od jeho vojska ohrožovaný. Silver přijal posvěcení biskupské pro Řím dne 8. června roku 536. Belisar, znamenitý vojevůdce císaře Justiniana, v Italii Dolní poplenil Neapolsko a dobyl Říma, odkud Gothové před ním prchli. Silver papež přísně káral jeho ukrutnosti, uložil mu pokání a všemožnou náhradu zpustošené jižní Italii, a pak teprve laskavě přijal jej. Belisar nyní usídlil se v Římě. Po roce vrátili se Gothové, oblehli Řím vojskem císařským obsazený, a tu počalo pronásledování papeže Silveria.

Vigil musel se po volbě Silveria vrátiti do Cařihradu, a byl tam jednatelem jeho, jako dříve byl jednatelem papeže Agapeta. Císařovna Theodora rmoutila se, že její strana jest potlačena. I psala papeži Silveriovi do Říma prosíc, aby Cařihrad navštívil, nebo alespoň Anthima na prestol Cařihradský zase dosadil. Papež Silver odpověděl jí: „Císařská paní! Nikdy nazpět nepovolám bludaře, jenž ve zlobě své setrvává.“ Císařovna popuzená vypravila Vigilia do Říma a psala Belisarovi

¹⁾ Trapezunt, Trebisonde, turecky Tarabosan, město v Asii na jižním pobřeží Černého moře, za časů Římských (od Trajana císaře) hlavní město Kapadockého Pontu, nyní město Turecké.

vojevůdci: „Hled, aby's papeže Silveria buď sesadil, nebo jistě sem dovedl. Tu máš arcijahna Vigilia, našeho nejmilejšího jednatele, kterýž nám slíbil, že Anthima nazpět povolá.“ Vojevůdce Belisar zvolal: „Musím rozkaz přijmouti; ale před soudnou stolicí Jesu Krista oni (císařovna a Vigil) budou odpovídati za smrt Svatého Otce!“

Zatím císařovna a Belisara manželka, Antonina, strojily pikle. Advokát Marek padělal list, jakoby papež Silver s Gothy zradně se spolčoval proti vojsku císařskému, a jakoby králi Gothův sliboval, že mu brány Římské otevře, a Řím i Belisara vydá. Julian, vůdce stráže životní, doručil list ten Belisarovi, a řekl mu, že jej zachytil. Belisar tomu nevěřil. Konečně však, donucován jsa manželkou svou, povolal papeže Silveria k sobě, a přimlouval mu, aby císařovně povolil. Papež nepovolil, a vida nebezpečné mračno nad hlavou svou, odebral se do chrámu svaté Sabiny, hledaje ochrany ve svatyni. Belisar poslal i tam svého syna Photisa a dal jej prositi, aby ještě jednou přišel k němu do paláce. Mladý Photis zapřisáhl se, že se papež ještě dnes navrátí. Průvodčí přimlouvali papeži, aby nevěřil přísahám Řekův, on ale přece šel k Belisarovi, kterýž jej znova přemlouval nadarmo, ale také propustil.

Opět dal jej žádati, aby k němu přišel. Papež měl už podezření. Ale pomodliv se, přece šel do paláce Belisara.

V komnatě ležela Antonina, u ní seděl její choť Belisar, a před nimi stál náměstek Kristův. Antonina osopila se na něj: „Co pak jsme ti učinili, Silveri, že nás méně Gothům zraditi?“ — Nežli papež odpověditi mohl, vrhli se na něj žoldnéři připravení, svlékli mu roucho papežské, přioděli jej rouchem mnišským, a prohlásili lidu před palácem shromážděnému, že papež s důstojnosti své složený stal se mnichem. Lid zděšen a ustrašen rozešel se. Silveria vydali Vigiliovi, aby jej střežil. Belisar pak, jenž dal Vigilia násilím za papeže zvoliti, vypověděl a odvezti kázal pravého papeže Silveria do vyhnanství do Patary, města v Lykii,¹⁾ v měsíci březnu 537.

¹⁾ Patara, za starověku kvetoucí město na pobřeží Lykie, krajiny na jižním pobřeží Malé Asie, východně od ústí Xanthu. Později bylo rozšířeno, a Arsinoe nazváno. Ale staré jméno Patara bylo vždy oblíbenější. Nyní stojí na místě Patary osada Skamandro.

V Římě nastal veliký strach mezi křesťany pravověrnými, aby Církev nepřišla do škody, aby bludaři nedostali vrch, a výroky papeže Agapeta, jež byl Silver statečně hájil, aby snad nebyly Vigiliem zrušeny.

Jak mile papež Silver do Patary přišel, odebral se biskup krajiny té k císaři, a připomenuv mu soud Boží, pravil: „Mnoho jest králů na světě, ale jeden toliko jest papež nad Církví všeho světa, a ten zapuzen jest ze sídla svého.“ — Císař ulekl se a rozkázal, aby Silveria přivezli nazpět do Italie, a prokáže-li se, že list zrádný byl mu podvržen a nikoli od něho psán, aby opět dosedl na Stolicí apoštolskou. Avšak císařovna rozkaz manželův zvrátila. Jak mile Silver v Italii přistál, poslán byl Belisarem na ostrov Palmarii naproti Terračině, kdežto hladem zemřel dne 20. června léta Páně 538.

Vigilius zděsil se nyní papežství svého, opřel se císařovně, podal důkazy o své pravověrnosti a byl řádně zvolen a povýšen na Stolicí apoštolskou.

2. Svatý Novát, kněz Římský.

O svatém Novátovi zachovaly se nám zprávy listem, jež psal Pastor, kněz Římský, Timotheovi, knězi Římskému, bratru svatého Nováta.

Dcery blahoslaveného Pudensa, senatora (radního) Římského, svatá Pudenciana a Praxeda¹⁾, požívaly veliké vážnosti v Římě u křesťanů. Svatá Pudenciana zemřela. Sestra Praxeda velice rmoutila se. Mnoho křesťanů s papežem Piem I. sešlo se u ní, aby ji těšili. Mezi nimi byl také kněz Novát, kterýž ke cti svaté Praxedě rozdával veliké almužny chudým, aby se modlili.

Po roce svatý Novát rozstonal se. Křesťané byli smutni. Svatá Praxeda mluvila k papeži Piovi: „Rozkaž, Svatý Otče, abychom kněze Nováta navštívili. Snad pro návštěvu naši a modlitbou Vaší uzdraví jej Hospodin.“ — Líbila se všem řeč Praxedina. Navštívili nemocného kněze Nováta, jenž Boha

¹⁾ Svatá Pudenciana dne 19. května. Svatá Praxeda dne 21. července.

za to velebil. Zůstali u něho osm dnů a nocí. Svatý Novát odkázal svaté Praxedě veškeru jmění své, a třetího dne po návštěvě té roku 151. zemřel.

Přítomný kněz Pastor přivolením papeže a svaté Praxedy psal knězi Timotheovi, bratru svatého Nováta, aby, jak libo, naložil s odkázaným jménem bratrovým. Kněz Timothej odpověděl: „Co se líbilo bratru mému, líbí se i mně. Naložte vy a panna Praxeda s jménem odkázaným po libosti své.“

Svatá Praxeda žádala papeže Pia I., aby rozsáhlé lázně Novátovy proměnil v kostel. Papež svolil a zasvětil kostel ten jménem svaté Potenciany.

Výroční památka svatého Nováta světí se v Církvi Páně dnes.

3. Svatý Methoděj, biskup Patarský, mučeník.

U Řeků dnes koná se přeslavná památka svatého Methoděje, biskupa Patarského, mučénika ¹⁾). Svatý Methoděj za panování císaře Decia (249—251) došel koruny mučnické. Od mladosti věnoval se Bohu. Jako biskup byl dobrým pastýřem stádece svěřeného. Vyskytující se bludy porážel učeností a výmluvností slavnou, nelekaje se bolestné smrti mučnické, kterouž mu mečem ustrojili nepřátelé pravdy. Zůstavil po sobě knihy, jež byl sepsal.

4. Svatá Florentina (Florencia, Květa, Květuše), Španělská abatyše, mučénice.

Svatá Florentina, sestra svatého Leandra, Isidora a Fulgence²⁾), výtečných biskupů Španělských, získala Kristu mnoho panen. Otec její, vůdce Karthaginských, nazýval se Severian, matka Turtura, také Theodora zvaná. Florentina vychovala bratra svého Isidora. Vznešeným ženichům vyhnula se a panenství obětovala Kristu v Benediktinském klá-

¹⁾ Patara, za starověku kvetoucí město na pobřeží Lykie, východně od ústí Xanthu. Na jeho místě nyní stojí osada Skamandro se zříceninami velikého divadla pohanického. — ²⁾ Svatý Leander dne 13. března. — Svatý Isidor dne 4. dubna. — Svatý Fulgenc dne 14. ledna.

šteře. Nosila roucho žíněné, masa a mléka nepožila nikdy, a ukládala sobě skutky kající.

Příkladem Florentiny spravovaly se a spásy věčné dosáhly panny přemnohé. Svatý Leander, bratr, psal ku potěše jí a spoludružkám dvě knížky o stavu panenském a o nestálosti věcí zemských. Také bratr Isidor věnoval jí dvě knížky o narození, umučení, z mrtvých vstání Páně a o posledním soudu jednu, a druhou o povolání národův do Církve Boží.

Osvícená učitelka panen a strážkyně panenství měla na konci života padesát klášterů pod správou svou. Král Rekared ustanovil Florentinu, abatyši kláštera Ecianského, za arciabatyši všech klášterů ženských v Španělsku.

Blaženě v Pánu zesnula smrtí rekovnou stařenka Florentina, každému milá, na počátku sedmého století. Výroční svátek její slavně světí se u Španělů dne 6. srpna.

Maurové Mahomedánští plenili zem a bořili kláštery i chrámy katolické. Svatá Florentina, abatyše, aby zachovala panenskost svou a svých podřízenek, pořezala sobě nožem obličej, a po ní způsobem podobným rozřezaly sobě tváře i ostatní jeptišky, jichž bylo tři sta. Maurové vedrali se do kláštera, zhrozili se krvavých obličejů panen a povraždili je. Tou měrou uchránily jeptišky rekovně svou čest a nevinnost.

5. Svatý Nahum (Těšivoj), biskup Bulharský.

Bulharové ctí sedm hlavních věrověstů a duchovních otců: naše svaté apoštoly, bratry Cyrilla a Methoděje, Klémenta a Nahuma, Gorazdu, Savu i Angelaria.

Svatý Nahum, svatých bratří Cyrilla a Methoděje zák a pomocník v apoštolování u Slovanů, byl netoliko jejich nerozlučným společníkem v hlásání svatého evangelia, nýbrž také v utrpeních. I jemu snášeti bylo mnoho potupy, příkoří, věznění i ran od německého duchovenstva, ježto se protivilo obřadům Slovanským. S oběma svatými bratřimi, Cyrilem a Methodějem, společně pracoval Nahum o překladech knih bohoslužebných na jazyk Slovanský, ochotně a pokorně plně všeliké rozkazy jejich. Nahum doprovázel svaté bratry do Říma, kde sobě vyžádali svolení od papeže Adriana II., aby mohli jazyka Slo-

vanského užívati jak při mši svaté, tak i při čtení Písem svatých.

Po smrti svatého Methoděje Nahum z Moravy odešel do Bulharska, a ve Velici¹⁾ byl nejprvé pomocníkem svatého Klémenta, biskupa, hlásaje evangelium národu Bulharskému, napotom pak nástupcem jeho na prestolu biskupském.

Zásluby Nahumovy hlásá klášter svatého Nahuma v krajině Děvolské, kde výroční památka jeho světí se dnes, a společně s ostatními na hoře jmenovanými apoštoly Bulharskými také dne 16. července.

Nahum, jmeno hebrejské, překládá se jazykem naším „Těšitel,“ a tudíž odpovídá staročeskému jménu „Těšivoj.“

Dne 21. června.

I. Svatý Alois Gonzaga, patron studentů.

Zámek Gonzaga u Mantovy v Lombardsku jest kolébkou vznešeného knížecího rodu Italského, k němuž náleželi vévodové Mantovští, a knížata čili markrabata z Guastaly, ze Sabionetta, z Kastiglione a z Novellary.

Z rodu knížat Kastiglionských pocházel také svatý Aloisius, nejstarší syn Ferdinanda z Gonzagy, knížete Římské říše a markraběte Kastiglionského, narozený dne 9. března 1568 na zámku Kastiglione v biskupství Brescijském.

Velice nábožná matka hned od samého počátku dala Aloisiovi nejdokonalejší vychování; tudíž Aloisius jako útlé dítě jevil nejvroucnější nábožnost a svědomitost. Když mu bylo sedm roků, vzal jej otec s sebou do tábora vojenského, kdežto chlapec Aloisius přiučil se od vojáků neslušnému slovu, kteréž, ani nevěda, co slovo to znamená, několikráte opakoval, až jej pěstoun jeho upozornil na neslušnost slova toho. Od té chvíle nejen slova toho nikdy více nevyřknul, ale po všechen život svůj litoval chyby té. Od té doby počítal Alois sám obrácení a polepšení svoje. Navrátil se z tábora domů, tím více cvičil se v nábožnosti.

¹⁾ Velica, nyní ves, druhdy město v Macedonii, v krajině Dragovičův u říčky Velice. Na začátku X. století byla Velica sídlem biskupským, kde blahodárně působil svatý Klément.

Brzy potom musel s mladším bratříčkem za rozkazem otcovým odebrati se ke dvoru Florenskému a ztráviti tam celé dva roky, aby pod dozorem učeného vévody Františka z Mediči osvojil sobě vědomosti, vzdělanost a jemné spůsoby. Po celou tu dobu vyznamenával se Alois všemi ctnostmi, zvláště pak cudností nejčistotnější. Aby se vyhnul všelikému nebezpečí, učinil sobě pravidlem, že se nikdy do očí nepodívá žádné osobě pohlaví ženského, ani příbuzné.

Nebyl ještě ani dvanáct roků stár, když se opět z Florencie navrátil do zámku otcovského. Zprávy misionářů, věrověstů Jesuitských z Indie, kteréž velmi rád čtával, vzbudily v něm úmysl, že vstoupí do Tovaryšstva Ježíšova. Avšak muselo ještě několik roků uplynouti, než mu bylo možno uskutečniti tento úmysl svůj.

Když se připravoval k prvnímu svatému přijímání, přišel svatý Karel Borromejský roku 1580. jako apoštolský jednatel do Brescie. Mladý Alois byl mu představen. Z úst tohoto velikého světce slyšel Alois pravidla k hodnému přijímání nejsvětější Svátosti oltářní. Alois nikdy nezapomněl na tuto nejdůležitější dobu života svého, a po prvním svatém přijímání stal se ještě nábožnějším a na sebe přísnějším, než před tím už byl. Tříkrát do téhodne se postil; v ostatní dny jedl jen to, čeho mu bylo nezbytně potřebí; spával na prkně, a vstával i za zimy o půlnoci k modlitbě.

Roku 1581. cestoval s otcem svým ke dvoru Madridskému v království Španělském, kde otec zastával úřad čestný. I tam choval se Aloisius tak, že se o něm říkalo: „Mladý markrabě Kastiglionský nemá snad ani žádného těla“ V Madridě, sídelním městě krále Španělského, projevil Aloisius rodičům svým přání svoje, žeby se stal Jesuitou. To bylo matce k radosti veliké, ale otci k mrzutosti; vždyť měl býti dědicem knížetství a slavného rodu jeho.

Navrátil se domů roku 1584., musel Aloisius po vůli otcově ještě celý rok cestovati po Italii. Cestováním mínil jej otec odvrátiti od úmyslu jeho. Když pak přece v úmyslu svém setrval, dal mu otec konečně svolení své roku 1585. Císař Rudolf II. připustil, aby Aloisius knížetství Kastiglionské postoupil bratru svému Rudolfovi.

Nyní odebral se Aloisius bez meškání do Říma. Nejsa ještě ani osmnáct let star, vstoupil dne 22. listopada 1585 do řádu Jesuitského. Jako nastávající řeholník cvičil se za noviciátu hlavně v poslušnosti a pokorě. Milerad bral na sebe nejnížší služby, a byl šťasten, když s pytlek po ulicích Římských chodě sbíral almužny. Každý týden přijímal nejsvětější Svátost oltářní. Pokaždé připravoval se tři dny lítostně a toužebně na svatou zpověď a na svaté přijímání. Krom toho sám sobě ukládal mnoho tuhých skutkův kajících. Že pak přísností tou oslabovalo se zdraví jeho, přikázali mu představení, aby mimo předepsanou kázeň nebral ještě více na sebe.

Na nějaký čas vypravili jej do Neapole, aby se tam v krajině rozkošné utužilo opět zdraví jeho.

Alois přestál dvouletý noviciát, učinil dne 20. listopada 1587 řeholné sliby, přijal nižší posvěcení a oddal se učení bohovědnému. Po skončeném druhém roce učení toho přinesl mu Pater Robert Bellarmin rozkaz generálův,¹⁾ aby bez odkladu cestoval do Mantovy, a tam hleděl smířiti své rozdvojené příbuzné. Smíření to podařilo se mu dokonale, neboť obě strany měly stejnou úctu k nábožnému prostředníku a smírci. Urovnáv v příbuzenstvu svém i záležitost jiného druhu, odebral se dne 22. března 1590 do Milána, a pokračoval ve svých studiích bohovědných, až pak v listopadu téhož roku opět do Říma povolán byl, aby tam učení své dokonál.

Toho času vypukla v Římě nemoc nakažlivá. Jesuité zařídili zvláštní nemocnici pro chudobné nemocné. Aloisius byl jeden z těch, jenž se vyznamenali horlivým obsluhováním nemocných. Několik Jesuitů stalo se obětí své lásky k bližnímu. Také Aloisius zachvácen byl nakažlivou nemocí tou v měsíci březnu 1591. Ačkoli pak vyvázl z prvního nebezpečí, přece zbyla mu zimnice mořivá, kteráž v noci na den 21. června 1591 učinila konec jeho svatému životu.

Nebylo mu ještě ani úplně 23 let, a již byl ztrávil šest roků v Tovaryšstvu Ježíšově. Jeho tělo odpočívá v kaple jeho jménu zasvěcené v Jesuitské koleji Římské.

¹⁾ Generálem sluje nejvyšší představený řádu řeholného. Takový generál (velmistr křížovníků s červenou hvězdou) má sídlo své v Praze. Generálové jiných řádů obyčejně sídlí v Římě.

Krásná duše Aloisiova odešla do ráje nebeského, jsouc ozdobena všemi ctnostmi křesťanskými, zvláště pak čistotou anjelskou, kteráž za pomocné milosti Boží nikdy, ani nečistou myšlénkou nebyla zakalena, a pro kterouž křesťanské mládeži vůbec, zvláště pak studujícím staví se za vzor. Nikdo neupře nám, žeby tento vzor ctností svatých k velikému prospěchu byl studentstvu každého věku, a studentstvem veškerému národu. Kdyby studenti naši spravovali se zásadami Církve svaté a svého patrona Aloisia: neměli by národové tolik mrzáků na těle i na duchu v učených stavech, jenž jsou v národě na svícen postaveni.

Papež Řehoř XV. prohlásil Aloisia roku 1621. za blahoslavence, a Benedikt XIII. roku 1726. za světce v Církvi Páně.

Blížící se hodina smrti pro každého člověka, je-li sobě hříchův vědom, jest zvláštním výjevem blízkosti Boží; tudíž ovšem každý člověk před smrtí svou obklíčen bývá hrůzou. Avšak smrt svatého Aloisia byla ticha, byla beze vši hrůzy pro něj i pro všechny okolostojící; vždyť čistá, anjelská duše jeho neobtěžila a neposkvřnila se za živobytí celého nižádným těžkým hříchem! Krom toho svatý Alois bez přestání oddával se životu kajicímu. Tichou, hrůzy prostou a šťastnou smrt přeje sobě člověk každý. Aby se nám smrti takové dostalo, učme se pravé moudrosti u mladistvého svatého Aloisia. Pakli jsme se jemu doposud nerovnali životem dokonale ctnostným, bezhříšným a svatým: připodobňujme se mu alespoň od nynějška kajicností opravdovou, aby zaviněná hrůza nestěžovala nám hodinu smrti i mimo to bolestnou a krušnou; nébrž abychom raději, očistivše se pokáním svátostním, důvěrně v ústrety mohli hleděti. Soudci milosrdnému, jenž nám přístupnu učiní bránu do království věčného na nebesích. Oroduj za nás, svatý Aloisi! Oroduj u Boha za svěřence své, za naše milé studentstvo!

2. Svatý Ursicin, biskup Pavijský v Italii.

Svatý Ursicin od let dítčích osvědčoval úžasnou nábožnost a rozšafnost. Jako jinoch vstoupil do stavu duchovního. Vyznamenával se ozvláštní neúhonností mravů a neobyčejnou uče-

ností. Tělo své tuze podmaňoval duchu. Dosednův na biskupský prestol v Pavii, byl všečným otcem dobrotivým; o věčnou spásu svěřenců svých horlivě pečoval; biskupství zvelebil; měšťanstvo svatým ctnostem vyučil tou měrou, že pohané žasnouce přicházeli v zástupech, aby do společnosti křesťanův přijati byli. Chudobu zamiloval sobě a otcovské statky rozdal chudým; říkával: „Kdo bohatství žádostiv jest a ho sbrabuje: podrobuje se mnohým nepřátelům.“ Po třicet roků vzorně spravoval biskupství Pavijské. Dne 21. června léta Páně 216. vyprostil se z vězení těla svého a odešel do království nebeského. Tělo jeho odpočívá a ctí se v kostele svatého Jana na hřbitově.

3. Svatý Eusebius (Smíl) Samosatský, mučovník.

Svatý Eusebius, o jehož mladosti žádných zpráv nemáme, stal se biskupem v Samosatě¹⁾ roku 361., za doby, kdy bludařství Ariánské pod ochranou císaře Konstancia vítězilo, a na stolice biskupské ponejvíce Ariánové povyšováni byli. Eusebius byl statečným obhájcem svaté Církve katolické. Roku 360 učiněn jest Antiochijský biskup Eudoxius patriarchou sídelního města Cařihradu. Na počátku roka 361. zvolila synoda Antiochijská, jížto i císař Konstancius přítomen byl, za biskupa Antiochijského Meletia, kteréhož Ariáni i katolíci za přívržence svého pokládali. Eusebius horlivě ujímal se ho, věda, že Meletius jest horlivým katolíkem. Jakmile po několika dnech patriarcha-biskup Antiochijský, Meletius, prvním kázáním svým zjevně mluvil ve smyslu sněmu Nicejského: usnesli se Ariáni, že jej svrhnou, což se jim během jediného měsíce podařilo. Ariáni totiž přiměli císaře k tomu, že poslal k Eusebiovi dvorního sluhu, aby od něho požádal listinu o volbě Meletia jednající; obávali se právem, že by se proti nim užilo listiny, jejíž pravost popírati nemohli. Eusebius, jemuž volební listina ta synodou Antiochijskou svěřena byla, odpověděl, že ji nemůže vydati leč za souhlasu všech účastníků synody, jenž mu ji odevzdali. Když pak mu bro-

¹⁾ Samosata, starověké město Syrské v provincii Commagenské na západním břehu řeky Eufratu, bývalo opevněné. Skrovné zbytky jeho nalézají se u nynějšího Tureckého města Sansatu.

zih, že mu pravou ruku utnou, neuposlechneli císaře, podal jim obě ruce řka: „Můžete mi obě ruce utnouti, ale k nespravedlnosti nikdy se nedám donutit.“ Odpovědi té obdivoval se i sám císař Konstancius.

Roku 371. dostavil se Eusebius k žádosti svatého Řehoře Nazianského k volbě svatého Basilia, arcibiskupa Cesarejského, a od té doby dopisoval sobě důvěrně s velikým světcem tím.

Za panování císaře Valensa, kterého Ariáni pro sebe získali, a jenž katolíky pronásledoval, byl Eusebius do Thrakie vypovězen. Ale i ve vyhnanství tom působil výborně. Přestrojiv se za vojína, procestoval několikrátě Syrii, Palestinu a Foinicii, aby křesťany v pravé víře utvrzoval, kněze pro města osiřelá světil a biskupům při obsazování míst uprázdněných nápomocen byl.

Císařskému poslovi, jenž mu písemný rozkaz o vypovězení donesl, odvětil biskup Eusebius: „Hleď, aby příčina příchodu tvého se nevyzradila; prozřetelnosti té vyžaduje přede vším tvé vlastní blaho. Kdyby se lid dověděl o tom, co se děje, chopil by se jistotně zbraně proti tobě. Nechci, abys k vůli mně přišel o život.“ Že měl pravdu, brzo dokázalo se. Za tmy noční s jediným věrným služebníkem opustil Eusebius město, a odebral se do Zeugmy čtyřiašedesát hodin cesty od Samosaty vzdálené. Jakmile příštího jitra odjezd milovaného pastýře rozhlásil se, lid se bouřil a přemnozí spěchali za ním. Dohonivše ho prosili, aby nevydával ovčinec zuřivým vlkům. On však vysvětlil jim, že musí uposlechnouti rozkazu císařova, a napomenul je, aby se důvěřovali v Boha. I nabízeli mu peníze, služebníky a všecko, čehož by potřebovati mohl ve vyhnanství; on ale ničeho od nich nepřijal, nébrž poručiv svěťence milé Bohu, vydal se na cestu do Thrakie.

Po smrti císaře Valensa roku 378. navrácen císařem Theodosiem pokoj Církvi. Eusebius navrátil se do Samosaty osvědčoval podivuhodnou činnost ku blahu víry katolické. Jeho působením dostala města Beröa, Hierapolis a Cyrus výtečné biskupy; také Dolicha, malé město v provincii Kommagenské, nakažené té doby bludy Ariánskými, mělo od něho katolického biskupa Marisa přijmouti; když pak přijel, aby jej posadil na prestol, vrhla mu žena Ariánka ciblu na hlavu, a následkem rány té po několika dnech zemřel roku 380.

Svatý Řehoř Nazianzský ¹⁾ nazývá svatého biskupa Eusebia v jednom ze svých listů „sloupem pravdy, světlem světa, nástrojem, jehož užil Bůh, aby lidu Svému uštědřil milost, podporou a ctí všech pravověrcův.“ Výroční památka jeho světí se v Církvi Římské dne 21., a v Řecké dne 22. června.

4. Ctihodný Václav II., král Český.

Přemysl Otakar II., král Český, zvaný „Králem Železným a Zlatým“, od mstivého pána Miloty z Dědic zrazen zahynul v boji s císařem Rudolfem v Rakousích u Dirnkrutu nad řekou Moravou dne 26. srpna 1278. Po něm zůstal synáček Václav II., narozený z druhé choti Otakarovy, Kunbuty.

Ota, lakomý markrabě Braniborský, poručník Václavův a vladař v Čechách, choval mladého krále nejprve na Bezdězi, hradě Českém, pak ale za hranicemi, jako vězně, tak že mívál i hlad, a chodíval v roztrhaných střevících. Ota svým vojskem německým loupil v Čechách kláštery i kostely, a vydíral v lidu, kde co bylo.

Česká šlechta konečně zmoudřela a proti vydíravým cizákům svorně povstala. Císař Rudolf sám také roku 1280. brannou mocí chtěl zachrániti zbědované Čechy svému budoucímu zeti Václavu II. Ota, vida, že je zle, konečně propustil Václava, po kterémž toužili Čechové za nastalého hladu a moru děsného. Dvanáctiletý král Václav II. slavně uveden byl do královské Prahy dne 24. května 1283 za zpěvu slavné písně: „Hospodine pomiluj ny!“ Bůh vyslyšel hlasy lidu nábožného, a národu Českému nastaly za krále nábožného dobré časy.

Král Václav, Němcem Otou zanedbaný, brzo vzdělal se mezi učenci a umělci duchovními i světskými, jež byl shromažďoval na hradě královském. Polní hospodářství, řemesla, obchody, hornictví, vědy a umění květal a národ Český bohatnul, poněvadž s králem svým vážil sobě náboženství.

S Jitkou královnou, dcerou císaře Rudolfa II., teprvé dne 2. června 1297 dal se Václav II. korunovati ve Svato-Vítském velechrámu. Jitka, nábožná těšitelka a podporovatelka chu-

¹⁾ Sv. Řehoř Nazianzský dne 9. května.

dých, sama učila neumělé panny přísti, šíti a tkáti. Škoda, že brzo po korunování v Pánu zesnula dne 12. června 1297, zůstavivši králi vdovci syna Václava III. a tři dcery, z nichžto Eliška dala nám pak našeho krále a císaře Karla IV., „Otce vlasti.“

Jako za každého nábožného panovníka Českého rozprostranila se i za Václava II. říše Česká, k nížto přidalo se království Polské i Uherské. Roku 1300. dal se Václav II. ve Hnězdně za krále Polského korunovati a vstoupil podruhé do stavu manželského s Riksou (Richsou, Rejčkou), jedinou dcerou po zemřelém králi Polském, Přemyslovi, kteráž u svatého Víta v Praze korunována byla roku 1303., a odtud nazývala se Alžbětou či Eliškou. Za krále Uherského však Václav II. dal v Bělehradě Královském korunovati svého syna Václava III. roku 1301.

Král Václav II. po všechen život svůj horlivě se modlival, kajicnosti se oddával, hojné almužny dával, svatému čtení rád naslouchal a učiněn jest skvělým vzorem panstvu a všemu lidu. Za bouřek nebezpečných u oltáře vzýval svaté a světice Boží. Nejvíce liboval sobě v uctívání nejsvětější Svátosti a Matky Boží, Marie Panny, jížto ke cti téměř denně sloužiti dával mši svatou. Vroucnou úctu Václava II. k Mateři Boží hlásal slavný klášter Cisterciácký s chrámem Marianským, jež na Zbraslavi u Prahy zbudoval. Také jiné kláštery a kostely nábožný král Český Václav II. Bohu ke cti a národu svému ku prospěchu vystavěl, kteréž pak za století patnáctého vyvrátili bludaři. Tak stalo se klášteru „Trnové koruny“ u Krumlova, klášteru ve vsi Zahražanech, v Menším městě Pražském, v Domažlicích a jinde.

Král Václav II., kdykoli nastala potřeba, dovedl také statečně bojovati za práva svého království. Nejvíce osvědčil chabrost svou, když syn jeho, Uherský král Václav III., v nebezpečí se nalezal. Rychle vypravil se Václav II. s vojskem do Uher, dobyl Ostříhomu a z Budína odvedl svého syna i korunu Uherskou na hrad Pražský v srpnu 1304.

Výpravou touto však podrylo se zdraví krále Václava II. Za rostoucí nemoci své dal sobě v ložnici zbudovati oltář, aby denně několikrát obcovati mohl mši svaté. Místo něho rozdával opat Zbraslavský, Kuneš, chudině almužny veliké. Skroušené

zpovídal se z hříchů svých. Bolesti své snášel trpělivě a rekovně. Z ryzé pokory říkával toho času: „Kéž bych byl po všechen život svůj býval pastuchou a nikoli knížetem!“¹⁾ Povolal k sobě syna Václava III., následníka svého, oznámil mu poslední vůli svou a vyzval ho, aby se dotekl přinesené hlavy svatého Václava, přísahaje, že vykoná, co mu přikázal.

Požádav Zbraslavského opata za poslední pomazání, ve sele promluvil k duchovenstvu: „Bratří, se mnou radujte se a děkujte Hospodinu, že mi dal tak dlouho snášeti pravici Jeho, která se mne dotkla. Aj, hned už rozloučí se duše má s tělem; pročež, pánové a bratří, prosím vás, odpusťte mně skonávajícímu, provázejte odcházející duši přímluvami svými, a obětujte za ni Beránka Božského, jakmile umru!“

Domluvil, poprosil Jindřicha, opata Sedleckého, aby četl umučení Páně podle sepsání svatého Matouše, naslouchal skroušeně, poručil ducha svého Bohu a klidně usnul v Pánu dne 21. června 1305.

Tělo krále Václava II., jak si byl vyžádal, slavně pochováno bylo v Mariánském kostele Zbraslavském dne 23. června. Národ oplakával nábožného, moudrého a spravedlivého krále svého.

Klášter i kostel Zbraslavský bludní Táboři roku 1420. zničili, a později obnovený doba Josefská zrušila. V osadním kostele svatého Jakoba na mramorovém oltáři jest vzácný obraz Rodičky Boží, a v sakristii schránka s třemi hlavami: krále Václava II., a jeho dítek Václava III. a Elišky, matky Karla IV.

Dne 22. června.

I. Svatý Paulin (Pavlin) z Noly, biskup.

Pontius Meropius Paulinus pocházel z bohatého a vznešeného rodu v Bordeaux (Bordó), kde se narodil roku 353. Za učitele v básnictví a řečnictví dán mu byl slavný básník Decius Magnus Ausonius. Když pak tento učitel jeho povolán byl

¹⁾ „Drahé kameny z koruny Svato-Václavské“ Díl II str. 302.

k císařskému dvoru Valentiniana I., aby řídil učení mladého Graciana, odebral se Pavlin do Říma, a tam se výmluvností a učeností svou tak vyznamenal, že konsulem učiněn byl již ve svém 25. roce.

Po několik roků cestoval k vůli rozmnožení svých vědomostí, a všude seznámil se s muži toho věku nejslavnějšími: se svatými biskupy Ambrožem, Augustinem, Jeronýmem a jinými.

Vstoupiv do stavu manželského s nábožnou a bohatou slečnou Theresií dlouho čekati musel na splnění přání svého, aby jim dáno bylo dítě, jemuž by dali dobré vychování a zůstavili veliké statky. Konečně vyslyšány byly prosby obou nábožných manželů, neboť narodil se jim synáček, který však zemřel už osmého dne po svém narození.

Bolestná událost ta měla spásitelné následky pro celý život Pavlina. Bohabojná manželka přimlouvala jemu, aby přijal už konečně křest svatý. Byloť zvláště za čtvrtého století nechvalným obyčejem, že mnozí teprvé za pokročilého věku dávali se pokřestiti. Pavlin milerád uposlechl a přijal křest svatý v Bordeaux roku 389. od biskupa Delfina. Hned potom rozdal velikou část svého znamenitého jmění chudým, a žil se svou milovanou chotí v poměru bratrském o samotě na malém statečku ve Španělsku, nestaraje se o předhůzky a výtky svých přátel, svého učitele Ausonia a všeho vzácného světa. Šťastně ztrávil několik roků v této Bohu věnované odloučenosti až do svátků Vánočních roku 393, kdy v Barceloně obcoval službám Božím, a ode všeho lidu přinucen byl, aby se dal od biskupa Eulampia na kněžství vysvětit. Pavlin podvolil se žádosti té s tou výminkou, aby nebyl zavázán, při kostele Barcelonském nebo při jiném kostele stále zůstávati.

Roku 394. odešel ze Španělska do Italie. V Miláně přijal jej jeho přítel, svatý Ambrož, největší úctou, a byl by jej rád podržel jako drahocennou perlu ve věnci svého duchovenstva. Avšak Pavlin měl jiný účel před očima.

Navštívil také věčné město Řím odebral se do Noly v Kampánii, ke hrobu svatého kněze a vyznavače Felixe z Noly, ¹⁾ aby vyplnil předsevzetí hned za mládí učiněné, a stal

¹⁾ Svatý Felix z Noly dne 14. ledna.

se takorůka hlidačem hrobu mnohými zázraky oslaveného, a strážcem jeho ostatků, volen jsa ve svaté samotě ztráviti všecky dny živobyťi svého.

Byl-li Pavlin už dříve zdoben všemi ctnostmi křesťanskými, mezi nimiž obzvláštním leskem stkvěly se: pokora, skromnost, odříkání se všech statků a hodností zemských, láska k chudobě Kristově a velkolepá dobročinnost k chudým, nuzným a nešťastným: snažil se nyní u hrobu svého vysoce ctěného patrona Felixe tím více, aby se dokonale od světa odloučil a co nejúžeji s Kristem se spojil. Co mu ještě zbylo z velikého jmění, vynaložil dílem na stavby církevní, dílem na podporování chudých. Nad hrobem svatého Felixe zbudoval překrásný chrám a ozdobil ho malbami ze Starého i Nového Zákona. Po vpádu Gothův do Kampanie vykoupil mnoho zajatcův na svobodu. Pro sebe podržel jenom ctěnou a milovanou chudobu Kristovu, která se jevila velikou skromností v příbytku, v oděvu a v pokrmech, tak že, dostav se roku 410. do zajetí Gothův, důvěrně modliti se mohl k Bohu: „Nedejž, ó Pane, abych k vůli zlatu a stříbru mučen byl; neboť všš, kam jsem dal všechno jmění své!“ Gothové mu v ničem neublížili a propustili jej na svobodu.

Roku 409., tedy rok před vpádem Gothův z Říma zpustošeného do jižní Italie, stal se Pavlin biskupem v Nole. Souvěký spisovatel Uranius píše o něm jako o biskupovi: „Povýšen byv na nejvyšší důstojnost kněžskou, nevolil býti vrchním pastýřem, jehož by se někdo bál, ale chtěl ode všech milován býti. Onť se všech laskavě ujímal, a proto všickni milovali ho.“ Statky církevní opatroval a spravoval biskup Pavlin svědomitě, a vynakládal je moudře a obezřetně.

Blahoslavená Melania Starší, navráťivši se z Palestiny do Italie, donesla mu od Jana, biskupa Jerusalemského, částěčku ze svatého kříže Kristova, kterouž Pavlin choval v úctě svrchované a důvěrné. U vchodu do kostela svatého Felixe v Nole byly dvě chatrné chyšky na závadě, které však majetníci nechtěli za žádnou cenu odstraniti. Mírumilovný biskup nechtěl s nimi souditi se. Brzy potom v jedné té chyšce vypukl v noci oheň, a nedal se ubasiti. Biskup Pavlin pospíšil do kostela, aby se modlil, a přinesl z domu svého částěčku svatého kříže, s nížto se před oheň postavil. V tom okamžení oheň

zhasnul. To vidouce majetníci, dobrovolně chyšky ty odstranili od kostela.

Dvacet a dva roky zastával svatý Pavlin horlivě úřad biskupský ke cti a slávě Boží, a ku prospěchu věřících, až pak ve svém 78. roce rozstonal se na píchání v boku. Tři dni před smrtí navštívili jej biskup Symach z Kápuy, a Benedikt, druhý biskup sousední. Pavlin radoval se z návštěvy té a žádal, aby nejdražší oběť mše svaté konala se před ním ve světnici. Při té mši svaté obětoval se nemocný biskup Pavlin Bohu a přijal nejsvětější Svátost za velikého pohnutí. Za dvou následných dnů modlil se s kněžími svého chrámu žalmy a jiné modlitby. Třetího dne vykonal ranní modlitby, mluvil všem přistojícím slova pokoje a lásky, a pak už nemluvil až do večera, kdy jakoby ze spánku procitnuv slabým hlasem zpíval žalnu, a zase odmlčel se až k desáté hodině. V tu chvíli světnice jeho zachvěla se jako zemětřesením, tak že všickni přítomní se lekli a na kolena padli k modlitbě. Svatý biskup Pavlin v tom okamžiku v Pánu zesnul dne 22. června roku 431.

Ze spisů svatého Pavlina dochovaly se až do časů našich listy a básně náboženského obsahu, kteréž dávají svědectví o laskavosti a nábožnosti jeho.

Aby se hodným stal „budoucí slávy, kteráž se zjeví v nás“ v den z mrtvých vstání, vzdal se biskup Pavlin ochotně všech svých statků a radostí zemských, a už za živobytí vezdejšího úplně spojil se s Pánem Ježíšem Kristem. I my nikdy nespouštějme se zřetele svého budoucí tu slávu, „jížto utrpení tohoto času nejsou rovna.“ Z lásky k Vykupiteli svému mějme v opovržení každý hřích sebe vábnější, a konejme svaté, Bohu milé ctnosti, byť by sebe většího zapírání sebe vyžadovaly. Jenom tak důvěrně můžeme očekávati „vyvolení synů Božích, vykoupení duše naší a těla našeho v Ježíši Kristu Pánu našem.“ Řím. 8, 23.

2. Svatý Alban, měšťan a hostinský Verulamský, a kněz Amfibal, mučénici.

Evangelium Kristovo zvěštovalo se v Anglii hned za časův apoštolských. Počet křesťanův rozmnožil se zvláště roku 180.

obrácením krále Lucia na víru křesťanskou. Zuřivost prvních pronásledovníků Církve nesahala až na ostrov ten, a tudíž věřící od pohanů pronásledování odevšad utíkali se tam; neboť Anglicko bylo v poměru k ostatní říši Římské jako novým světem, a Římszí náměstkové císařští v zemi té velice mírnili se. Avšak v čas pronásledování křesťanův za císaře Diokleciana křesťané ani v Anglicku nebyli jisti životem svým.

Prvním a nejvzácnějším mučnickem křesťanským v Anglii byl svatý Alban, jehož smrt za rozličných mimořádných okolností oslavena byla velikými zázraky, a jehož krev pro Krista prolitá stala se úrodným pramenem požehnání pro Anglii.

Alban narodil se ve Velké Británii, v znamenitém městě Verulamě, jehož později Sasové dobyli a vyvrátili. Na zříceninách města Verulamu povstalo nynější město svatého Albana, kteréž jménem svým nepřestává světu hlásati slávu mučnicka toho.

Alban za útlého věku svého přišel do Říma, aby tam nabyl potřebných vědomostí ve školách. Navrátiv se do Anglie, usadil se v městě Verulamě, a žil tam jako vzácný měšťan u veliké vážnosti. Ač tenkrát ještě nebyl křesťanem, přece už laskavě choval se k nešťastným, a přijímal je vlídně do domu svého.

Toho času počalo se nelidské nařízení císařův Římských, Diokleciana a Maximiana, prováděti proti náboženství křesťanskému i ve Velké Británii. Alban ukryl v domě svém utíkajícího kněze Amfibala, a prokazoval mu štědrou hostinnost. Za to vzdělával se jeho ctnostným obcováním, a zvláště obdivoval se jeho horlivé pobožnosti, vida, že dnem i nocí trvá na modlitbách. I byl žádostiv poznati náboženství křesťanské, a dal se mu vyučiti. Uvěřil v Krista, a osvícen byv milostí Boží, opovrhnul žádostmi světskými.

Zatím rozšířila se pověst, že hlasatel náboženství křesťanského skrývá se v domě Albanově. Císařský náměstník vyslal vojáky, aby se dopídlil pravdy. Avšak kněze křesťanského už tam nebylo, neboť Alban jej tajně propustil, a dal mu šaty své, aby ho pronásledovníci nepoznali, a tou měrou aby kněz ten mohl také ještě jiné pohany víře křesťanské vyučovati. Alban sám ale přijal a oblekl na sebe dlouhý svrchník kněze Amfibala.

Bez bázně šel Alban v ústřety žoldnéřům, kteříž jej ihned spoutali a před soudce přivedli. Soudce stál právě u oltáře a obětoval modlám. Spatřiv Albana, svrchníkem knězovým oděného, hrozně rozhněval se a poručil, aby jej postavili k jeho modlám. I pravil k němu: „Ješto jsi nepřítel našich bohů tajil a vyslancům mým nechtěl vydati, aby byl potrestán: proto ty budeš trpěti všecko to, co on měl trpěti, nevyzradíš-li, kde se Amfibal zdržuje, a nebudeš-li obětovati bohům.“ — Alban odpověděl: „Kde ctihodný kněz Amfibal nyní se zdržuje, nemohu říci. Jáť jsem jej toliko prosil, aby rychle opustil dům můj, což také učinil k radosti věřících. Tvým domnělým bohům pak nebudu obětovati, jako by jim Amfibal neobětoval.“ — Soudce: „Ku kterému rodu přináležíš?“ — Alban: „Co ti na tom může záležeti? Ale chceš-li vědět, ku kterému náboženství nyní přiznávám se, pak věz, že se klaním Ježíši Kristu, Synu Boha živého!“ — Soudce: „Které jest jméno tvé?“ — Alban: „Já jsem hostinský Alban!“ — Soudce: „Kterak jsi přišel k rouchu kněze Amfibala?“ — Alban: „Světil mi je k uschování.“ — Soudce: „A proč jsi ho na sebe oblekl?“ — Alban: „Domníval jsem se, že je za tohoto okamžení nemohu lépe uschovati, jako když je vezmu na sebe.“ — Soudce: „Dost! Obětuj bohům, nebo zemři!“ — Alban: „Druhdy býval jsem i já tak pošetilý, že jsem obětoval modlám ohavným, jimžto obětovati mi kážeš; ale co jsem se křesťanem stal, klaním se jedinému živému Bohu veškerého světa, a jenom Jemu obětuji.“ — Soudce: „A já chci, aby's našim bohům se klaněl a jim obětoval!“ — Alban: „Toho neučiním nikdy více! Už jsem ti pravil, že jsem křesťanem!“ — Soudce rozkázal žoldnéřům: „Svlečte jej a bičujte jej potud, pokud se neodhodlá plniti vůli císařovu!“

Stalo se. Bičovali Albana. Krev se mu proudila z těla, a tisícové diváků nemohli pochopiti, kterak Alban, nelidsky ztrýzněný, může tak vesel býti? Ani slovem nenaříkal sobě, ale radostivě pohlížel k nebi, kde mu dána bude odplata hojná za statečné vyznání učení Kristova.

Nadarmo znova napomínal jej náměstník císařský a soudce, aby obětoval bohům a tak zachránil život svůj. Alban mu vážně odpověděl: „Už jsem ti řekl, že křesťanem jsem, a že raději umru, než bych obětoval bohům lichým. Jsemť hotov umřít!

ke cti Tomu, který na kříži umřítí ráčil z lásky ke mně a na vykoupení všeho světa.“

Tu pak už zvolal soudce: „Odvedte jej na to místo, kde všickni zločincové bývají popravováni, a položte mu hlavu jeho k nohous.“

Zaradoval se svatý Alban, jak mile vyslechl tento výrok smrti. Hlasitě děkoval Bohu, že jej za hodna uznal, aby krev svou vycedil pro jméno Jesu Krista a životem svým spečetil pravdu Božského učení Jeho. Náměstník císařský zlostí se trásl a odešel. Lid pak odevšad hrnul se na popraviště, aby byl očitým svědkem mučnické smrti svatého Albana.

Na cestě k místu popravnímu byl potok velice prudký. Pro veliké množství lidu nebylo lze dostati se k mostu, a svatý Alban byl by musel až do večera čekati, než by byli přešli zástupové před ním se valící. Žádostiv jsa koruny mučnické přistoupil ku břehu, pozdvihl oči svých k nebi a modlil se. Ihned rozstoupil se potok, a otevřela se cesta suchá pro něj a pro zástupy za ním jdoucí.

Kat, ježž bylo již vážné chování mučeníka Albana velice pohnulo, vida zázrak ten, odhodil meč, vrhl se k nohous svatému Albanu, a prosil, aby směl místo něho umřítí. Tímto nenadálým obrácením se kata na víru křesťanskou protáhlo se vykonání výroku smrti. Svatý Alban zatím povystoupil na výšinu asi sto kroků od potoka vzdálenou, a u přítomnosti zástupův jej doprovodivších poklekl na kolena a vroucně se modlil. A hle, studánka vyprýštila se, aby uhasila palčivou žízeň jeho.

Brzy potom nabídnul se jiný kat, jenž mu hlavu stal; ale Bůh jej potrestal, neboť v tom okamžiku oslepl a padl na zem.

První kat, jenž se byl za křesťana prohlásil, byl také stát, a tak došel křestu krevného.

Mnozí z těch, jenž viděli smrt svatého Albana, přijali viru křesťanskou, přidali se ke knězi Amfibalovi. jenž byl svatého Albana ke Kristu přivedl, vystěhovali se s ním do knížectví Valeského, a tam byli pokřtěni. Avšak všickni tito, jichž bylo asi tisíc, zavražděni byli pro víru svou od modlářů pohanských, a kněz Amfibal byl později ukamenován v Kuburnu, tři míle od města svatého Albana.

Svatý Alban vedle zprávy ctihodného Bedy podstoupil smrt mučnickou dne 22. června roku 286. na počátku velikého pronásledování křesťanův za císaře Diokleciana (284—305), jemuž císař Konstanc konec učinil. Za panování téhož císaře Konstancia vystavěli křesťané překrásný kostel na tom místě, kde svatý Alban vytrpěl mučnickou smrt, a kostel ten proslavil se zázraky mnohými.

3. Svátý Eberhard (Habart), arcibiskup Solnohradský.

Svatý Eberhard narodil se roku 1090. rodičům šlechticům. Výborně, totiž nábožně, vychován byv, vstoupil do kláštera, kde se zdokonalil ve svatých ctnostech. Po čtyřicátém roce věku svého stal se kanovníkem, žil u svých rodičů a příbuzných, ale brzy opět, roku 1130., odebral se do kláštera nedaleko Řezna. Po třech létech zvolen byl za opata.

Léta Páně 1147. povýšen byl na arcibiskupskou stolicí Solnohradskou. Hlavní ctnosti jeho byly: dobročinnost k chudině, výmluvnost kazatelská, přísnost na sebe, vlídnost a laskavost k jiným, zbožnost a pokora, tak že u Boha zasloužil sobě daru zázrakův. Věrně za nastalého rozkolu neblahého přidržoval se papeže Alexandra III., příkladem svým i jiné na pravé cestě udržel, a sporné strany vydatně smiřoval. Záslužný život svůj šťastně dokonil dne 22. června 1164. Byl v arcibiskupském velechrámu pochován. Pro veliké ctnosti, zásluhy o Církev Boží a zázraky hojně prohlášen byl za svatého.

4. Blahoslavená Kristina, panna, Beghina.

Ze svého rodiště, dvě hodiny cesty od Kolína nad Rýnem (v nynějším Prusku) vzdáleného, šla třináctiletá Kristina do města toho, kde vstoupila do společnosti nábožných panen a vdov, kteréž po kláštersku společně žily, chudobné dívky vyučovaly, nemocné opatrovaly a pocestným sloužily. Nazývaly se Beghiny.¹⁾ V tom nábožném družstvu mladistvá Kristina tuze postila se

¹⁾ Po zakladateli družstev těch, kazateli Lambertovi Le Begues čili Beghe v Lutichu Belgickém roku 1180.

o chlebě a o vodě, nenosila prádla lněného, uzlovitým pásem zranila si boky, na dřevě nebo na kameně spávala, aby se tím dříve probouzela k modlitbám; každé noci stokrát na kolena klekala; za dne všechny svaté, jichžto jména znala, za přímluvu vzývala; chodila vždy bosa, a ustavičně na paměti měla Krista trpícího. Po dvouletém takovém životě tuhém zlý duch pokoušel ji říka: „Toužíš po království Božím; zavraždi se, a hned přijdeš do nebe.“ — Půl léta potýkala se s pokušitelem odpovídajíc: „Sebevražda jest hříchem největším.“ — Napotom rozličným způsobem pokoušel ji ďábel vnukáním rozmanitých pochybností, povzbuzováním ku přílišnému mrtvení těla, slibováním velikého bohatství a dlouhého blaženého života, navrátili-li se do světa; zdržováním od svatého přijímání, popuzováním k pýše. Ale všechna ta pokušení přemohla Kristina důvěrnou modlitbou, postem a znamením svatého kříže. Dne 5. června 1288 po krvavé bitvě nedaleko Kolína náhle přestala všeliká pokušení. Kristina pomocí Božskou zvítězila, a zlý duch neměl k ní žádného přístupu více. Ostatních 24 roků ztrávila Kristina za klidu a míru ve svatém obcování s Bohem a svatými Jeho, až pak léta Páně 1312. u přítomnosti žasnoucích a Boha velebicích sester řeholných odevzdala duši svou Hospodinu.

Současný životopisec dovodí vypravování své vlastnoručními listy blahoslavenky, a svědectvím očitých svědků.

5. Svatá Konsorcía, panna, Francouzka.

Svatá Konsorcía, dcera svatého Eucheria, napotomního biskupa Lyonského,¹⁾ a matky Galy, měla o sedm let mladší sestru Tullii a dva bratry. Konsorcía mnoho přetrpěla pro svou panenskost Bohu obětovanou, a vítězně dokončila ctnostný a bezúhonný život vezdejší.

Dne 23. června.

I. Svatá Ediltruda, královna, abatyše v Anglii.

Britania obsahovala za starodávna nynější království Anglické a Skotské. Jméno velikému tomu ostrovu dali Britové,

¹⁾ Sv. Eucherius dne 16. listopada. — Sv. Tullia dne 5. října.

národ Keltský, nejstarší známí obyvatelé. Římané podmanivše sobě Britanii založili město Eborakum, nynější York. Křesťanství záhy zavedeno bylo v Britanii, a moc Římanů v Britanii vždy málo ustálená klesla úplně, když roku 421. po Kristu odvolání býti museli poslední plukové Římští. Britové zřídili sobě vlastní svou državu, a povolali roku 449. na pomoc proti Piktům a Skotům Sasy, národ Germanský, z krajin nynějšího Holštýnska, jenž sice Pikty a Skoty odrazili, ale pak sami v Britanii se usadili a panovati začali, založivše pod svým králem Hengistem království Kentské. Za Sasy přišli do Britanie jejich bývalí sousedé Anglové, a tou měrou znenáhla povstala nová království v Britanii: Sussex roku 477., Vessex, Essex, Estanglia, Mercia a Northumberland roku 547. Těchto sedmero Anglosaských království nazývá se v dějinách „heptarchia“, „sedmeropanství.“ Noví tito podmanitelové byli při svém příchodu do Britanie pohané, ale všickni přijali náboženství křesťanské. Církev za toho času přivedena jest k takovému rozkvětu, že z Britanie vycházeli četní věrověstové k národům jiným, na př. svatý Bonifác k Němcům.¹⁾

Za sedmého století byl v Estanglii králem o Církev zasloužilý nábožný Ana, jehož synové, dcery a vnuci vyznamenávali se velikou svatostí. Mezi nimi byla dcera Ediltruda²⁾ zjevem mimořádným, takofka nadzemským.

Už za mladých let svých zavázala se Bohu slibem ustavičné čistoty panenské, byla však přece přinucena vdáti se za Tondberta, knížete Girvirů, kterýž, vyslyšev úpěnlivé prosby vznešené choti své, nikdy neporušil panenství její. Kníže Tondbert brzo umřel, a Ediltruda odebrala se na ostrov Ely v obvodu království Estanglie, jež jí byl choť Tondbert odkázal. Tam mínila o samotě sloužiti výhradně toliko Bohu.

Avšak Osvio, král Northumberlandský, prosil rodiče její, aby dceru svou, panenskou vdovu Ediltrudu, dali za manželku mladému synu jeho Egfridovi. Rodiče svolili, a Ediltruda byla pravým anjelem strážným svému druhému choti. Ješto pak proti vůli své do manželství toho vstoupila, považovala

¹⁾ Sv. Bonifác, dne 5. června. — ²⁾ Také: Aetheldritha, Etheldrida, Edeltruda psaná.

sebe tím více za oprávněnu, aby zachovala panenskou čistotu i v tomto manželství. Skutečně přiměla manžela svého Egfrida k tomu, že mu pevný úmysl její byl svatým, ač několikrát žádal, aby slib ten přeměněn byl v jinaké dobré skutky. Konečně Egfrid prosil svatého Vilfrida, biskupa Yorkského, aby manželku jeho Ediltrudu přemluvil, by se odřekla onoho slibu svého; i sliboval mu za to dary veliké. Ač pak Egfrid toho času po smrti svého otce Osvia, roku 670., byl už králem Northumberlandským, svatý Vilfrid, uváživ věc tu důkladně a nestranně, přece nepodrobil se jemu, ale raději utvrdil královnu Ediltrudu v úmyslu velebném, a radil, aby manželství skutkem nikdy nevykonané rozvázalo se, a královna Ediltruda aby za nejvřelejším přáním svým vstoupila do kláštera. Král Egfrid svolil, a panenská choť po dvanácti létech odešla od manžela svého do kláštera Koldinghamského roku 671. Tam z rukou svatého Vilfrida přijala závoj klášterský a stala se jeptiškou.

Asi po dvou létech odešla z Koldinghamu, a založila v neobývaných bažinách na ostrově Ely nový klášter, který se brzo vyrovnal nejlepším ústavům toho druhu v Britanii. Svatý Vilfrid posvětil ji za abatyši, a Ediltruda byla po sedm roků všechněm obyvatelkám kláštera svého skvělým vzorem zbožnosti a tuhé kázně. Mimo největší svátky církevní jenom jednou za den maličko pojedla. Od půlnoční modlitby jitřní až do rána v kostele setrvala. Nikdy neodívala se rouchem lněným, nébrž toliko vlněným.

Boule na krku povstala byla příčinou její smrti. Mileráda snášela toto poslední navštívení Boží, a říkala podřízeným sestrám svým: „Zasloužila jsem utrpení toho, poněvadž jsem za svých mladých let zdobila hrdlo své zlatem a drahým kamením.“

Zesnula v Pánu dne 23. června roku 679., a byla dle své vlastní pokorně projevené prosby pochována v prostínce rakvi na hřbitově obecném.

Po šestnácti létech dala její sestra, abatyše Sexburga, za zpěvu nábožného hrob svaté Ediltrudy otevřít. K úžasu všechněm tělo její shledáno bylo neporušené; rána otevřená na krku, s kterouž ji pochovali, byla zahojena a toliko nepatrnou jizvou vidna. Plátna, jimiž panenské tělo bylo zahaleno, zůstala

beze změny v té způsobě, jaká byla v den smrti. Ediltruda už ode dávna za svatou se pokládala; od této chvíle pak pověst svatosti její rychle roznesla se po celém ostrově Britském a za hranice. Klášter svaté Ediltrudy vyznamenával se posvátnou kázní a zbožností. Za tou příčinou požíval mnohých papežských i královských výsad a předností před jinými kláštery jižní Britanie. Nejvzácnější panny a vdovy vstupovaly do něho. Až pak roku 870. opatství to od ukrutných divochů bylo spáleno, a jeptišky zahynuly plamenem a mečem.

Za panování krále Edgara horlivý biskup Vinchesterský (Uinčstrský), Ethelvold, roku 970. obnovil klášter svaté Ediltrudy, kterýž roku 1109. proměněn jest v biskupství.

2. Blahoslavená Maria Oignieská, manželka.

Blahoslavenka tato narodila se okolo roku 1177. zámožným rodičům stavu rolnického v Brabantsku.¹⁾ Od mladosti libovala sobě Maria v modlitbě, v pokoře, ve skromnosti a v samotě. Rodiče obávali se, že by dceruška šla do kláštera; proto ji provdali, jak mile překročila svůj patnáctý rok.

I jako manželka zůstala Maria skvělým vzorem nábožnosti. Z počátku se to manželovi nelíbilo. Vida však, že choť jeho chová se k němu trpělivě, laskavě a obětavě, čím dál tím více ji ctil, za její příkladem i sám také nábožným se stal, a konečně milerad svolil, aby jako bratr a sestra spolu živi byli.

Ješto pak manželé ti z výdělků svého dávali hojné almužny, sami se všelijak zapírali a nemocným ochotně sloužili: světáci, zvláště pak příbuzní jejich, tupili a pomlouvali je. V utrpení tom hledali a nalezali nábožní manželé útěchy před obrazem umučeného Spasitele. Zvláště Maria hořce plakávala, kdykoli připomínala sobě, že Kristus Pán z lásky k hříšníkům přiblí se dal na kříž. Stalať se tak vážnou, že nikdy nepromluvila neslušného slova, jenom jednou za den maličko pojedla, vína a masa nikdy nepožívala; i při práci své buď se modlila, buď nábožné písně zpívala. Blahoslavenou Rodičku Boží vroucně ctíla. Každého

¹⁾ Brabantsko, druhdy vojvodství mezi Holandskem, Lutišskem, Namurskem a Flandry, nyní rozděleno jest Belgii a Holandsku.

roku jednou bosa putovala do Oigniesu v biskupství Namurském.¹⁾ Tam celé noci trávila na modlitbách v kostele Panně přesvaté zasvěceném. Za posledních let života svého ubytovala se v Oigniesu, aby výhradně toliko Bohu sloužila. Za dlouhé a bolestné nemoci přestála zkoušku velikou. Několik dnů před smrtí dala se na lůžku do kostela přinesti. Vděčným zpěvem velebic Boha, zemřela dne 23. června 1213. Kostí její v témž kostele odpočívají v rakvi stříbrné za oltářem.

3. Svatá Agripina, panna, mučenice Římská.

Agripina, vzácná Římanka, svatě žila a mučeníctví podstoupila za vlády císaře Valeriana (253—259). Statečná panna Kristu zasvěcená zmužile kráčela k soudu pohauskému. Z lásky ke Kristu přetrpěla bolestné šlehání metlami, mileráda snášela železná pouta a trýzeň žaláře, konečně pak za ukrutných muk odevzdala duši svou Bohu.

Křesťanky Bassa, Paula i Agatonika tajně odnesly tělo svaté mučenice z Říma. Od místa k místu putující a na lodi se plavíce, dorazily konečně na ostrov Sicílii, kdežto obyvatelstvem křesťanským byly nadšeně uvítány. Na přímluvu svaté Agripiny na ostrově tom Bůh propůjčoval pomoci zázračné nemocným, malomocným a posedlým.

4. Svatý Zenon, důstojník, a Zenas, sluha, mučenici Arabští.

Za ukrutného císaře Římského Galeria Maximiana (305—311) zvláště ve Východní říši zuřilo pronásledování křesťanů. Ve Filadelfii (Emmanu) Arabské²⁾ císařský náměstek Maxim protil mnoho krve křesťanské. V tom městě byl vojenský důstojník Zenon horlivým křesťanem. Všecky otroky své propustil na svobodu až na Zenu, mladého, věrného a moudrého muže, kterýž ho prosil, aby jej od sebe nepropouštěl a jemu po boku svém popřál svobody nebeské.

¹⁾ Namur (Namýr) hlavní město kraje Namurského v Belgii na vtoku Sambry do Mosy severovýchodně od Bruselu. — ²⁾ Arabia jmenuje se polostrov mezi Perským zálivem, Indickým a Rudým mořem v jihu, a Palestinou i Mesopotamií v severu.

Jednoho dne nařídil Maxim, aby se obětovalo bohům. Důstojník Zenon vystoupil a pravil: „Proč nás nutíš klaněti se modlám neživým? Shromažďuješ sobě oheň věčný!“ — Maxim dal mu odznaky důstojnické odebrati a jej k soudu přivesti.

Maxim: „Proč nejsi poslušen rozkazu císařova, v jehož vojsku jsi důstojníkem?“ — Zenon: „Poroučíte poslouchati knížat zemských, a bráníte poslouchati svrchovaného Pána všehomíra! Já poslušen jsem císaře, ale jako křesťan modlám kořiti se nebudu.“ — K rozkazu Maximovu žoldnéři Zenona zbičovali, a k oltáři přivedli, aby sypal kadidlo na uhlí. Zenon oltář pohanský povalil. Za to jej na skřipci mučili a rány mu zalévali octem. Statečný bojovník Kristův, Zenon, hledě k nebesům zvolal: „Bože můj, věřím slovu Tvému: „„Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duše zabítí nemohou; ale více bojte se Toho, který může i duši i tělo zatratiti do ohně pekelného.““ Mat. 10, 28. — Maxim poručil, aby Zenona se skřipce sňali, spoutaného do žaláře odvedli a do klády sevřeli. Věrný sluha Zenas líbal pánu svému rány a prosil, aby jej učinili spolumučeníkem. Hned i jej spoutali a příštího dne s pánem k soudu přivedli. — Maxim: „Proč jsi i služebníka svého odvrátil od náboženství císařova?“ — Zenon: „Duch Svatý jest Učitelem jeho. Zenas nepřijal volnosti s otroky ostatními, ale vyžádal sobě pravou svobodu v Kristu.“ — Maxim věrného sluhu přemlouval, aby od Krista odstoupil; sliboval mu milost císařovu a důstojnosti. — Zenas odvětil: „Mám-li klaněti se modlám, jež pán můj tak snadno povalil?“ — Zenon radoval se, slyše sluhu svého tak mluvit. — Maxim kázal Zenu na skřipci mučiti. Zenas prosil pána svého Zenona, aby mu u Krista vyžádal potřebné síly a vytrvalosti.

Nyní pán i sluha nemilosrdně mučení a konečně sťati byli. Křesťanky těla obou mučovníků slušně pochovaly. Když pak přestalo pronásledování, přenešena byla těla jejich do otčiny, kde Bůh oslavil je mnohými zázraky.

I. Narození svatého Jana Křtitele.

Svatý Jan Křtitel jest syn Starozákonného kněze Zachariáše a jeho manželky Alžběty, příbuzné Marie Panny, Matky Kristovy. I Alžběta byla z rodu kněžského, jsouc „z dcer Aronových.“ Luk. 1, 5. Zachariáš přebýval v Hebronu, odkud docházel do Jerusalema, kdykoli dle pořádku stanoveného bylo mu konati službu chrámovou. Oba, Zachariáš i Alžběta, byli spravedliví před Bohem, chodíce ve všech přikázáních a spravedlnostech Páně bez úhony. Ale neměli syna, protože Alžběta byla neplodna a oba se byli sestarali ve dnech svých.

I stalo se, když Zachariáš konal úřad kněžský ve chrámě Jerusalemském v pořádku třídy své před Bohem, a vejda, položil zápal kadidla, kdy lid mimo svatyni se modlil: ukázal se mu anjel Páně, stoje na pravé straně oltáře. Zachariáš, uzřev jej, ulekl se, a bázeň přepadla jej. I řekl mu anjel: „Neboj se, Zachariáši, neboť jest vyslyšena modlitba tvá. Alžběta, manželka tvá, porodí tobě syna, a nazveš jméno jeho Jan; a budeť tobě radost a veselí, i mnozí radovati se budou z narození jeho. Budeť zajisté veliký před Pánem; vína a nápoje opojného nebude píti, a Duchem Svatým naplněn bude ještě v životě matky své; a mnohé ze synův Israelských obrátí k Pánu Bohu jejich. Onť předejde před Kristem v duchu a v moci Eliáše proroka, aby obrátil srdce otcův k synům a nevěřící k opatrnosti spravedlivých, — aby připravil Pánu lid dokonalý.“ — I řekl Zachariáš k anjelovi: „Po čem to poznám? Neboť já jsem stár, i manželka má sestarala se ve dnech svých.“ — Odpověděv anjel řekl jemu: „Já jsem Gabriel, kterýž stojím před Bohem, a poslán jsem, abych k tobě mluvil a ty věci tobě zvěstoval. A hle, budeš němým a nebudeš moci mluvit až do dne, v kterém se ty věci stanou, proto, že jsi neuvěřil slovům mým, která se naplní časem svým.“

Lid očekával Zachariáše, a divili se, že prodléval sám v chrámě. Když pak vyšel, nemohl mluvit k nim. I poznali, že vidění měl v chrámě; a on znamení jim dával a zůstal němým. Vykonav službu svou kněžskou odešel do domu svého v Hebroně. Po těch dnech pak počala Alžběta, manželka jeho, a tajila se pět měsícův. Luk. 1, 6—24.

V měsíci šestém týž anjel Gabriel zvěstoval Marii Panně v Nazaretě, že všemohoucností Boží stane se Matkou Syna Božího, zaslíbeného Vykupitele a Spasitele světa. I povstala Maria a odešla s chvátáním na hory do Hebronu, města Judova, aby navštívila tetu svou Alžbětu a byla jí ku pomoci, až porodí syna Jana, jak byl Marii Panně zjevil anjel Gabriel. Alžběta vnuknutím Ducha Svatého, poznala mateřství Marie Panny, a nemluvnátko v životě jí zplesalo radostí, jak mile jí zazvzněhl hlas pozdravení Marie Panny v uších. I blahoslavila Alžběta vyvolenou Matku Spasitelovu, Marii Pannu. I zůstala s ní Maria asi tři měsíce.

Alžbětě pak naplnil se čas, a porodila syna. Sousedé a příbuzní, když uslyšeli, že s ní učinil Hospodin veliké milosrdenství Své, radovali se spolu s ní. I stalo se v den osmý, že přišli obřezat dítě, a chtěli nazvat ho dle jména otcova Zachariášem. Alžběta matka pak řekla: „Nikoli, ale slouti bude Janem.“ I řekli k ní: „Však nežádného není v příbuzenstvu tvém, kterýž by slul jménem tím.“ I dávali návštěví otci Zachariášovi, kým by ho chtěl nazývat? Zachariáš němý požádav deštičky napsal: „Jan jest jméno jeho.“ I podivili se všickni. A hned se otevřela ústa Zachariášova a jazyk jeho, a mluvil velebě Boha. I přišel strach na všechny sousedy jejich, a po všech horách Judských rozhlašovala se všechna slova tato, a všickni, kteříž je slyšeli, chovali je v srdci svém říkouce: „Kým medle toto dítě bude? Nebo ruka Páně byla s ním.“

Zachariáš pak, otec jeho, naplněn jsa Duchem Svatým, prorokoval řka: „Ty, dítě, prorokem Nejvyššího slouti budeš; nebo předejdeš před tváří Páně, abys připravoval cesty Jeho, aby dáno bylo umění spasitelné lidu Jeho na odpuštění hříchův jejich skrze srdečné milosrdenství Boha našeho, v Němžto navštívil nás, vyšed z výsosti, aby osvítil těch, kteříž ve tmě sedí a ve stínu smrti ku spravení nohou našich na cestu pokoje.“ Luk. 1, 76—79.

Dítě Jan pak rostlo a posilovalo se v duchu, a bylo na poušti vychováno až do dne zjevení svého lidu Israelskému.

Šest měsícův po narození svatého Jana naroditi se ráčil v Betlémě z Marie Panny Syn Boží Ježíš Kristus.

Léta patnáctého císařství Římského císaře Tiberia, kdy svatý Jan byl ve svém třicátém roce, stalo se slovo Páně k němu

na poušti. Následkem rozkazu toho Božského chodil po celé krajině Jordánské, a kázal křest pokání na odpuštění hříchův volaje: „Připravujte cestu Páně . . . a každý člověk uží spasení Boží.“ Luk. 3, 1—6. I uděloval v řece Jordaně křest přípravný všem těm, kdož káli se a očekávali Krista Mesiáše. Jan měl roucho ze srsti velbloudí, pás kožený okolo beder svých, a pokrmem byly mu kobylinky a med lesní. Mat. 3, 4. Tuhý život ten tím větší váhy dodával slovům jeho kárným, a tudíž mnozí obrátili se a byli pokřtěni.

Lid pak domníval se o Janovi, že on sám jest Kristus. očekávaný Spasitel. Luk. 3, 15. I vydal Jan zřejmé svědectví o Kristu řka: „Já zajisté křestím vás vodou; ale přijde silnější nežli já, kterémuž nejsem hoden rozvázati řemenska u obuvi Jeho. Tenť vás křtíti bude Duchem Svatým a ohněm.“ Luk. 3, 16.

Jan Křestitel působil už několik měsícův. Tehdy přišel Ježíš z Galiley k Jordanu k Janovi, aby pokřtěn byl od něho. Ale Jan zbraňoval Mu řka: „Jáť mám od Tebe pokřtěn býti, a Ty jdeš ke mně?“ — Odpovídaje pak Ježíš řekl jemu: „Dopust nyní; neboť tak sluší nám naplniti všelikou spravedlnost.“ — Tedy pozvolil Jemu. Když pak byl Ježíš pokřtěn, vystoupil ihned z vody. A aj, otevřít se mu nebesa, a viděl Ducha Božského, sestupujícího jako holubici a přicházejícího na Něj. A aj, hlas s nebe řkoucí: „Tentoť jest Syn můj milý, v Němžto zalíbil jsem Sobě!“ Mat. 3, 13—17. Jan Křestitel svým křtem zprostředkoval počátek Mesiášského úřadu Kristova.

Od té chvíle Jan již zřejmě ohlašoval lidu Ježíše Spasitele volaje: „Já viděl a svědectví jsem vydal, že tento jest Syn Boží;“ a odkázal k Němu posavadní učensky své řka: „Ajhle Beránek Boží!“ Jan 1, 34. 36. Kamkoli Pán Ježíš sám ještě osobně nepřišel, tam konal předchůdce Jeho Jan úlohu svou hlásaje skutečný příchod Kristův a Jeho Mesiášskou činnost.

Svatý Jan, neohrožený hlasatel pravdy a karatel hříchů, i Herodovi Antipovi, vladaři Galilejskému a Perejskému, kterýž za manželku měl Herodiadu, manželku bratra Filipa ještě žijícího,¹⁾ do očí řekl: „Nesluší tobě míti ji!“ Herodes

¹⁾ Filip, bratr Herodův, syn Heroda Velikého z Mariamny, kterýž zdržoval se jako soukromník v Římě, nikoli pak druhý bratr Filip, čtvrtník Trachonitský a Iturejský.

chtěl svatého Jana zabít, ale bál se lidu, kterýž jej za proroka měl.“ Mat. 14, 4. 5. Proto kázal jej vsaditi do žaláře Machajru u moře mrtvého. Jan předvídaje, že zdrav a živ nevyjde z vězení svého, pečoval o to, aby učeníci jeho stali se učeníky Kristovými. Za tou příčinou poslal dva z učeníků svých z vězení svého ke Kristu Pánu, aby se Ho optali: „Ty-li jsi, jenž přijíti máš (Vykupitel člověčenstva) čili jiného čekati máme?“ — Svatý Jan zamýšlel vysláním tím, aby učeníci jeho přesvědčili se na své oči a uši o tom, že Ježíš Kristus jest očekávaný Mesiáš. — Odpovídaje Ježíš řekl jim: „Jdouce, zvěstujte Janovi, co jste slyšeli a viděli. Slepi vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluchí slyší, mrtví z mrtvých vstávají, chudým evangelium se zvěstuje; a blahoslavený jest, kdož se nebude horšiti nade mnou.“

Učeníci Janovi, vidouce zázraky, jež konal Kristus, uvěřili v Něj a odešli, aby zprávu podali svému posavadnímu mistru Janovi v žaláři.

Když pak učeníci Janovi odcházeli, vydal Pán Ježíš znamenité svědectví o Janovi mluvě k zástupům shromážděným: „Co jste vyšli na poušť vidět? Třtinu-li větrem se klátící? Anebo co jste vyšli vidět? Člověka-li měkkým rouchem oděného? Aj, kteříž se měkkým rouchem odívají, v domích královských jsou (a nikoli na poušti jako Jan). Anebo co jste vyšli vidět? Proroka-li? Jistě pravím vám, i více nežli proroka. Tentot jest zajiště, o němž psáno jest (Malach 3, 1): „Aj, já posílám anjela Svého před tváří Tvou, kterýžto připraví cestu Tvou před Tebou.“ Mat. 11, 2—10.

Zatím Herodias ukládala lest proti Janovi žalařovnému, a chtěla jej o hrdlo připraviti, ale nemohla; nebo Herodes obával se Jana, věda, že jest muž spravedlivý a svatý; i chránil jej, a slychaje ho, činil mnoho a rád ho poslouchal.

Když přišel den příhodný, učinil Herodes v den svého narození večeri knížatům svým a důstojníkům a předním z Galiley. A když vešla dcera té Herodiady (kterouž byl i s matkou bratřovi Filipovi odvedl) a tancovala a líbila se Herodovi i spoluhodovníkům, řekl král dívce: „Pros mne, zač chceš, a dám tobě.“ I zapřisáhl se jí: „Začkoli prositi budeš, dám tobě, byť byla polovice mého království.“ Dcera vyšla a řekla materi své Herodiadě: „Zač budu prositi?“ — A ona řekla: „Za hlavu

Jana Křestitele.— I zarmoutil se král; ale pro přísahu a spolehodovněky nechtěl ji zarmoutiti; proto poslal kata a rozkázal přinesti hlavu jeho na míše. Kat stal Jana v žaláři a přinesl hlavu jeho na míše. I dal jí dívce, a dívka dala ji materi své. Což uslyševše učenci jeho, přišli, vzali tělo jeho a pochovali je v hrobě.“ Mar. 6, 17—29.

Slavnost Narození svatého Jana Křestitele světila se v Církvi Boží už na počátku pátého století, jako vidno jest z 20. řeči o svatých svatého Augustina biskupa.¹⁾ Památka jeho Stětí později ustanovena byla na den 29. srpna.²⁾ Mimo slavnost Narození Páně dne 25. prosince, a Narození blahoslavené Rodičky Boží Marie Panny dne 8. září, slaví Církev katolická jenom slavnost Narození svatého Jana Křestitele. „U jiných svatých a vyvolenců Božích slaví se v Církvi onen den, ve kterýž se pro věčnost narodili dokonavše život vezdejší a zvítězivše nad světem.“ (Sv. Augustin.) Blahoslavená Panna zvláštní milostí Boží jako vyvolená Matka Syna Božího bez hříchu prvotního počata jest byla v životě matky své Anny, a svatý Jan Křestitel „Duchem Svatým naplněn byl ještě v životě matky své Alžběty,“ a proto slaví se den jejich narození na tento svět.

2. Svatí bratři Orencius, Farnacius, Eros, Firmus, Firmin, Cyriak a Longin (Dluhoš), mučeníci Armenští.

Za spolucísařův Diokleciana a Maximiana v Antiochii, hlavním krásném městě Syrském na řece Orontes, sedmero jmenovaných bratří vstoupilo do vojska. Pluk ten byl do Thrácie vypraven. Dne 5. května 305. spolucísařové Dioklecian a Maximian odebrali se na odpočinek, a Galerius Maximian, úhlavní nepřítel křesťanův, nabyl plné moci císařské v říši Východní. Toho času Skythové, národ bojovný, znepokojovali Thrácii. Císař Galerius nejvíce obával se Marotha, velitele Skythův, muže obra, jenž jednotlivé nepřátely na souboj volal a usmrcoval. Svatý Orencius nabídl se, že bude bojovati s obrem. Vyšel mu v ústrety, postřelil jej šípem, a hlavu mečem sraženou přinesl císaři svému.

¹⁾ Čtení IV. v církevních hodinkách dne 24. června. — ²⁾ Viz: „Stětí svatého Jana Křestitele,“ dne 29. srpna.

Vojsko jávalo, ale Orencius prohlásil: „Pomocí Kristovou přemohl jsem obra toho!“ Císař obdaroval jej. Když pak nedovedl přemluvit jej a bratry jeho, aby se odřekli Krista, poslal je do Armenie, země Maloasijské, aby souzeni byli.

Svatý Eros cestou podlehl první útrapám dne 22. června.

Svatý Orencius s kamenem na hrdle do vody vhozen byl dne 24. června.

Svatý Farnacius usmrčen byl dne 3. července.

Svatí Firmus a Firmin dobojovali dne 7. července.

Svatý Cyriak dne 14., a naposled svatý Longin dne 28. července položil pro Krista život svůj.

3. Svatý Lupin, poustevník Bourgeský.

Za šestého století žil v krajině Bourgeské (Buržské) ve Francii svatý Lupin, o němž souvěký svatý Řehoř Tourský píše.

Lupin (Lupicin), muž svatý, rekovně sloužil Bohu. Nejprve živil sebe a chudobné almužnou. Později v opuštěném starém stavení v horách ubytoval se, a okénkem přijímal kousky chleba a vody, jež mu někdy dobrodinci přinášeli. Jídal teprve každého třetího dne; dnem i nocí zpěvem Boha velebil; tělo své bolestně káral. Lidé naslouchávali chvalo zpěvům, nemocní pak u dobrovolného žaláře jeho nabývali zdraví.

Tři dny před smrtí svolal staříčky samotář Lupin k sobě lid a mnichy, aby se rozloučil s nimi. Každého, kdo přišel, políbil, k Bohu se modlil a přítomné vyzval, aby s ním chválu vzdávali Bohu. Dokonav modlitbu uložil se na zemi, a klidně zesnul v Pánu. Hrob jeho napotom proslavoval se událostmi zázračnými.

Dne 25. června.

1. Blahoslavený Ivan, poustevník, spolupatron Český a Moravský.

K nejpamátnejším místům v Čechách počítáme vesnici „Svatý Ivan“ čili také „Svatý Jan pod Skalou“, v někdejším Berounském, nyní Pražském kraji, nedaleko Karlšteina. Tam

v kostele farním jest hrob, a nedaleko jeskyně blahoslaveného Ivana, prvního poustevníka Českého.

Ivan v jazyku Ruském a Srbském, též Jovan u Srbů, jazykem Českým jest Jan. Blahoslavený Ivan byl syn Charvatského knížete Gostimysla za devátého století. Stal se křesťanem a chtěl následovati příkladu prvních poustevníků křesťanských. Za tou příčinou odebral se za času knížete Neklana ¹⁾ do Čech, do krajiny okolo potoku Loděnice, kdež bydlel v jeskyni trvaje na ustavičných modlitbách před tváří Hospodinovou.

Toho času svatí apoštolové Slovanští, bratři Cyrill a Method, na víru křesťanskou obrátili Moravu, odkud kníže Český, Bořivoj, od svatého Methoděje pokřtěný, vrátil se do své říše s knězem Pavlem Kaichem. Svatý Method, přijav i choť Bořivojovu, kněžnu Ludmilu, křestem svatým do Církve, pomocí jejich požehnaně i v Čechách mýtil modloslužbu a vštěpoval víru Kristovu.

Bořivoj kníže jel jednoho dne s družinou svou na hon do krajiny lesnaté nad potokem Loděnicí mezi Prahou a Tetínem. Spatřiv laň postřelil ji šípem z lučiště. Postřelená laň doběhla ještě pod vysokou skálu, z níž tekla pramen vody čisté. I vykročil z jeskyně muž věkem sešlý, tváře zarostlé, dlouhým a hrubým rouchem přioděný, a zvolal na knížete: „Bořivoji, proč zabil's mi laň mou?“ — Kníže uctivě přistoupiv řekl: „Kdo jsi, a co tu děláš?“ — Vážný kmet odpověděl: „Já jsem Ivan Charvatský. Jsem zde poustevníkem pro Boha už čtyřicet a dvě léta. Do dneška nikdo mne neviděl mimo tebe. Zvírátko to dal mi Pán Bůh k vůli obživě!“ — I zval jej kníže Bořivoj na hrad Tetín řka: „Prosím tebe, sluho Boží, pojď se mnou; dejž choti mé (Ludmile) požehnání a ochutnejž pokrmů.“ — Ivan odvětil: „Ráčí-li Bůh, stane se. Pošli mi kněze. Laň vezmi, rozděl na kusy, a obětuj chudým, ať prosí Hospodina za naše duše.“

Kníže Bořivoj vykonal všecko. S Tetína poslal na poušť Moravana kněze Pavla Kaicha, učeníka svatého Metho-

¹⁾ Neklan, kníže Pražský, sedmý z rodu Přemyslova, za doby pohan-
ské, nástupce Křesomyslov. Neklanův následník byl Hostivít, otec Bořivojův.

děje, i koně pro Ivana. Ale Ivan putoval pěšky na hrad Tetín, obcovał ve chrámě nejsvětější oběti a přijal Boha ve Svátosti oltární. Po službách Božích pokrmů chutných a nápojů lahodných položili před ním v domě knížecím. Poustevník Ivan ale ničehož neokusiv, lámal Bořivojovi a Ludmile chléb slova Božího. I požehnav jim, odešel na poušť svou.

Před odchodem s Tetína poprosil Ivan kněze Pavla, aby ráčil navštívit jej v jeskyni dne třetího. Kněz Pavel přišel a svátostmi zaopatřil poustevníka Ivana už na smrt nemocného. Tehdáž oznámil Ivan knězi Pavlovi: „Já jsem král Charvatský,“ a usnul v Pánu kolem roku 893. Ivanovu duši přijal Bůh milostivý z tenné jeskyně do jasného sídla věčné slávy a radosti, tělo jeho pak pochoval kněz Pavel Kaich v jeskyni. Čechové křesťané důvěrně putovali k hrobu blahoslaveného poustevníka Ivana, a mnozí tam nabyli zdraví milého na přímluvu Ivana miláčka Božího.

Ivanova jeskyně z rozkazu knížete Bořivoje I. upravena byla v kapličku, kterouž biskup ke cti svatému Janu Křtiteli posvětil a dvěma kněžími opatřil. Kaplu tu odevzdal s vesnicí „Sedlec“ Český kníže Břetislav roku 1037. Benediktinskému opatství na Ostrově. Několik Ostrovských mnichů zbudovalo sobě chyšky na poušti blahoslaveného Ivana, a tou měrou vzniklo převorství svatého Jana Křtitele „ve Skále“ čili „ve Skalách“, jež podřízeno bylo klášteru na Ostrově¹⁾.

Za časů Husitských roku 1420. zrušen i klášter Ostrov. Opat František († 1444) s některými bratry ušel záhubě a skrýval se v cizině. Když pak utišily se bouře neblahé, hleděli někteří řeholníci klášter Ostrovský zase zdvihnouti, a konečně opat Jan V. zvolil roku 1517. za stálé sídlo své posavadní probostství u svatého Jana ve Skalách. Od té doby on i nástupcové jeho psávali se „opatem u svatého Jana Křtitele v Ostrově a v Skalách.“

Na začátku bouří Husitských skryli klášterníci tělo blaho-

¹⁾ Ostrov svatého Jana Křtitele, druhdy slavný klášter Benediktinský na ostrově řeky Vltavy u Davel, založený roku 999. knížetem Českým Boleslavem II.

slaveného Ivana před bludari a rouhači. Tím ale pocta mu činěná nezatuchla. Na krásném obraze, jímž císař a král Český Ferdinand I. roku 1552. ozdobiti dal hlavní chrám Pražský nade dveřmi u kaply svatého Sigmunda, spatřujeme mezi svatými dědici České země i blahoslaveného Ivana, jehož tělo (1582—1589) Svatojanský opat Vít Hiftl nalezl, a v rakvi dřevěné složil.

Český král a císař Římský Matiš II. a jeho choť královna Anna navštívili roku 1612. hrob blahoslaveného Ivana a přispěli k jeho ozdobení. Král dal ruku blahoslaveného Ivana vložit do stříbrného relikviáře (schrány ostatkův). Králová obdarovala hrob přikrovem damaškovým, a roku 1616. dala k tělu svatému postaviti oltář z bílého mramoru.

K hrobu blahoslaveného Ivana putovali též císařové a králové Čeští: Ferdinand II. roku 1628., Ferdinand III. 1653., a Leopold I. 1656. Leopold I. obětoval 4000 zlatých rýnských na stavbu nového chrámu vedlé starého kostela. Opatem Matoušem z Bilenberka vystavěný chrám posvěcen jest ke cti blahoslavené Marii Panně bez poskvrny počaté, a ke cti svatým ochráncům toho chrámu: Janu Křestiteli a Ivanu poustevníku, jehož tělo přeneslo se do chrámu nového.

Po bitvě Bělohorské roku 1620. vzrůstalo putování k hrobu blahoslaveného Ivana. Zvláště ve výroční jeho svátek dne 25. června ročně oživilo údolí svatého Jana pod Skalou množstvím poutníků.

Ke cti blahoslavenému Ivanu založeno bylo roku 1725. bratrstvo poustevníků Českých, jehož starším byl Dominik Stej, bývalý učitel v Jablonné. Sbor ten došel církevního schválení roku 1732., a kanovník Pražského chrámu hlavního dohlížel k němu. Avšak bratrstvo poustevníků bohužel zašlo za Josefa II., a později, roku 1785., zrušen byl i Benediktinský klášter svatého Jana Křestitele pod Skalou. Posledním opatem byl Jan Nep. z Ebenholců. Klášter i statky jeho vláda prodala. Obydlí klášterníků obrátilo se napřed v továrnu, pak v zámek panský. Chrám stal se kostelem farním, do něhož nábožní Čechové dosavad putují. V lodi téhož chrámu na

oltáři omříženém odpočívá tělo blahoslaveného Ivana v rakvi cínové ¹⁾).

2. Svati Jason a Sopater, žáci svatého Pavla.

V listu k Římanům napsal svatý apoštol Pavel: „Pozdravuje vás Jason a Sosipater.“ Řím. 16, 21. — Svatý Jason byl rodák Solunský. Když svatý Pavel přišel do Soluna (Thesaloniky), ubytoval se u měšťana Jasona. Za zbouření od židů způsobeného obstoupen byl dům Jasonův, a žádáno, aby vyveden byl svatý Pavel a jeho společníci. Když pak nenalezli svatého Pavla, táhli Jasona a některé křesťany ke knížatům města a volali: „Tito jsou, jenž bouří město, kterých Jason přijal. Ti všickni činí proti ustanovením císařským, hlásajíce, že jiný jest král — Ježíš.“ Knížata přijavše rukojemství od Jasona, propustili je. V noci pak odešel svatý Pavel ze Soluna do Berey. Skutk. apošt. 17, 1—10.

Sopater čili Sosipater vyprovázel svatého Pavla do Jerusáléma. Skut. apošt. 20, 4.

Jason a Sopater byli pokrevenci svatého apoštola.

To víme o těchto světcích Božích z Písma svatého. U Řeků o nich toto psáno jest v seznamech mučnických: Svatý Jason pak byl biskupem v Tarsu, Sopater v Ikonii Achajské. Po několika létech přeplavili se oba na Jonický ostrov Korcyru, nynější Korfu, a vystavěli tam kostel ke cti svatému Štěpánu prvomučnicku. Cercylin, kníže toho ostrova, dal je do žaláře k sedmi lotrům, kteříž uvěřili v Krista a spolu se žalárníkem Antoniem zemřeli smrtí mučnickou.

Tu pak manželka a dva synové knížete toho byli bleskem usmrceni. Kníže polekal se, a na svobodu propustil oba věrověsty,

¹⁾ „Drahé kameny z koruny Svatováclavské,“ a Riegrův „Slovník naučný.“ — Kněz Tomáš Procházka, kaplan a rodák Ivančický na Moravě, pilný badatel v přitíně dějin rodiště svého, silno za to měl, že blahoslavený Ivan cestou z Chorvátska do Čech tu onde, jmenovitě pak u Ivančic, po nějakou dobu poustevničil, a že od něho město ono má své jméno Ivanice (jak starí psávali) Ivančice. V roklině krásné vzdělal + Tomáš Procházka viničku a besídku či kapličku svatého Ivana.

svatého Jazona a Sopatra. I Cercyra¹⁾, dcera knížete, přijala křest svatý.

Svatí biskupové ještě mnoho pohanů přivedli do lůna Církve Kristovy, a konečně klidně v Pánu zesnuli.

3. Svatý Vilém, opat Salernský.

Vilém²⁾ narodil se v městě Verčeli³⁾ v Insubrii⁴⁾ z rodičův vzácných. Jako jinoch čtrnáctiletý putoval do Kompostely⁵⁾ ke hrobu svatého Jakoba apoštola Páně. Pouť tu vykonal v jediném rouše, pod nímž opásán byl dvojatým kruhem železným, a bos, za vedra i zimy, za hladu a žízně v nebezpečí života.

Navrátil se do Itálie podniknouti mnil novou pouť k Božímu hrobu v Jerusalemě. Ale pro překážky rozmanité nemohl uskutečniti zbožný úmysl svůj. Za to však dvě léta ztrávil na hoře osamělé ustavičnou modlitbou, bděním a tuhým postem. Na hoře té pomocí Boží navrátil slepému zrak. Po zázraku tom hrnulo se k němu odevšad veliké množství lidu, proto opětně odhodlal se na pouť do Jerusalema. Ale zase upustil od pouti, byv napomenut, že bude užitečnějším národu svému Italskému nežli národům cizím.

Úžasnou rychlostí zbudoval na vrcholu hory příkré klášter později Marii Panně zasvěcený, v němžto kolem sebe shromáždil muže nábožné, aby s ním živi byli dle příkázání a rad evangelických. I vyučoval je dílem pravidly většinou vyňatými z řeholy svatého Benedikta, dílem pak živým slovem a svatým příkladem svým.

Založil ještě několik jiných klášterů, poněvadž pověst o jeho

¹⁾ Svatá Cercyra dne 29 dubna. — ²⁾ Vilém, latinsky: Guilielmus, německy: Wilhelm. — ³⁾ Vercelli, hlavní město okresu Verčeláckého v Savojsku. — ⁴⁾ Insubria, krajina starých Insubrů, Galův cisalpinských mezi Pádem, Addou, Tičinem a Alpami, jichžto hlavním sídlem byl Milán. Z Galie do Itálie přišlé Insubry Římané uvedli v poplatnost roku 223. před Kristem, později pak úplně podmanili je sobě. — ⁵⁾ Sant Jago de Compostella, hlavní město krajiny Galicie ve Španělsku s krásným arcibiskupským chrámem svatého Jakoba Většího a s podzemním kostelem svatého Jakoba Menšího, k němuž putují katolíci ze všech končin Evropských.

svatosti a moci zázračné svolávala k němu vždy více a více mužův o spásu svou pečlivých; neboť na jeho přímluvu němí nabývali řeči, bluhší sluchu, mrtvici ranění živých oudů, a lidé nezhojitelnými neduhy trpící plného zdraví. Také vodu ve víno proměnil a mnoho jiných zázraků činil, z nichžto alespoň jeden tuto budiž povědím. Lidé špatní vyslali k němu ženštinu nestydatou, aby pokoušela mnicha svatého Viléma; on však ihned před ní položil se do uhlí živého, aniž se byl popálil. To vidouc ženština, dala se na pokání. Zázrakové tito působili i na samého krále Neapolského, Rogera II., ¹⁾ jenž klášterům násilně odebíral statky, tou měrou, že opata Viléma měl v největší uctivosti.

Konečně pak, předpověděv králi a mnohým jiným den a hodinu smrti své, blaženě v Pánu zesnul dne 25. června roku 1142. v Salerně městě. ²⁾

4. Svatý Emilian (Aemilian), biskup Anglický, mučovník.

V obvodu biskupství Autunského ³⁾ jest vesnice Leuzy, kteráž má kostel svatého Emiliana, vůbec „Saint Millan“ zvaného, kde tělo světce toho chová se u veliké úctě, a kde zřízeno jest znamenité bratrstvo svatého Emiliana.

Svatý Emilian, biskup v Británii (Anglii), horlitél pro víru svatou, muž překrásný, výmluvný a lidumil obětavý, uslyšev, že Saracenové plní Galii (Francii), vyzval krajany své chrabré, aby s ním vypravili se do boje s Mahomedány ozbrojenci.

¹⁾ Roger II., hrabě Sicilský, dal se v Palermě dne 25. prosince 1130 korunovati na krále Sicilského, a brzo stal se králem obou Sicilií. Přinutil i papeže, že jej uznal za krále. Počínal si samostatně i ve věcech církevních jmenovitě v příčině klášterů; avšak opět smířil se s papežem. Zemřel roku 1154. — ²⁾ Salerno, město Italské, čítá 22.000 obyvatelů a 19 klášterů.

V Salerně svého času kvetla škola lékařská. Od jedenáctého století byli Benediktíni výtečnými lékaři, tak že za válek křížáckých požíval lékařský ústav jejich velmi chvalné pověsti, a za třináctého století domohl se největší vážnosti ustanovením císaře Fridricha II. V Neapolsku nesměl nikdo vykonávati praxi lékařskou, kdo nebyl zkoumán od lékařského kollegia v Salerně, a jenom na vysvědčení ústavu toho mohl státi se mistrem. —

³⁾ Autun (Otén), Římské Augustodunum, staré město francouzské v Burgundské, depart. Saone et Loir. Bývalo hlavním městem Eduů pod jménem Bibracte.

Sešli se počtem velikým na mši svatou, a přijali nejsvětější Svátost. Za všeobecného pláče vypravili se do boje. Dorazili, nedbajíce obtíží a svízelných dalekých cest, do Francie k městu Autunu v Burgundsku. Autunští uvítali je za pomocníky od Boha poslané. Stateční vojínové s vůdcem Emilianem, jak mile se dověděli, že Saracenové jsou nedaleko od města, vyšli jim v ústřety. Přední voj Mahomedánův porazili a zbytky pronásledovali až k vesnici Leuzy. V čele svých věrných učinil pak Emilian útok na druhý silný voj Saracenův heslem: „Pro naši pravou matku Církev!“ Bojováno statečně s obou stran. Mahomedáni měli převahu mocnou. Svatý Emilian smrtelně raněný zmužilostí dodával křesťanům a odevzdal duši Bohu Hospodinu léta Páně 726.

5. Svatý Galikan, vojevůdce Římský, mučovník.

Galikan, slavný člen rady Římské a znamenitý válečník, pohan, byl u veliké vážnosti císaře Konstantina Velkého. Roku 332. přivalilo se ohromné vojsko Gotův na říši Římskou. Císař Konstantin, nemoha pro záležitosti říšské osobně do války odebrati se, ustanovil Galikana za hlavního velitele vojska svého. Galikan po delším zdrahání se přijal vrchní velitelství pod tou výminkou, že jej císař po návratu vítězném učiní přednostou města Římského, a dá mu svou dceru Konstancii¹⁾ za manželku.

Galikan byl vdovec a měl dvě ctnostné dcery: Atiku a Arthemii. Císař přišel do rozpaků výminkou druhou, neboť znal náklonnost své dcery Konstancie k ustavičnému panenství. Konstancia však řekla otci: „Nestrachuj se, a slib Galikanovi osobu mou. Za to ale já vymínuji sobě, aby oba bratry, Jana a Pavla, úředníky mého dvoru, Galikan vzal s sebou do války, a mně zatím v zástavu odevzdal obě dcery své.“ Stalo se.

Konstancia brzy obě dcery získala Kristu, a Galikan, vida se v nebezpečí válečném, uposlechl rady svatých bratří Jana a Pavla, slíbil Bohu, že bude křesťanem, a dobyl z nenadání

¹⁾ Svatá Konstancia dne 18. února.

vítězství slavného. I stál ve slibu svém. Přijal křest, z lásky k Bohu zůstal vdovcem, usadil se s důvěrníkem Hilarinem v blízkém městě Ostii při ústí Tibery, kdežto pokorně a obětavě sloužil poutníkům a nemocným. Obdivovali se přemnozí, vidouce vznešeného šlechtice a vojevůdce, an chudobným lidem nohy umývá a při jídle jim slouží, o neduživce laskavě pečuje a nejsprostší práce vykonává. Mimo to ku správě města jako náčelník rady Římské dohlížel za tou příčinou, aby tím více šířiti mohl křesťanství.¹⁾

Těmito skutky křesťanského milosrdenství zasloužil sobě Galikan milosrdenství Božího, kteréž jej učinilo účastníkem utrpení Kristova.

Za panování císaře Juliana Odpadlíka vypuzen byl Galikan ze svého sídla a útočiště chudých, nemocných a poutníkův. Putoval do Alexandrie, kde jej pohanský soudce Raucian donucoval, aby obětoval bůžkům. Ješto pak neohrožený bojovník Kristův nevšímal sobě hrozeb jeho a opovrhoval lákavými sliby, krom toho pak slavně prohlásil, že nebude modlám prokazovati čest, kteráž toliko Bohu živému náleží: byl mečem stat, a tou měrou dokonal život láskou k bližnímu proslavený slavným mučenictvím.

6. Svatý Prosper, spisovatel církevní, tajemník papežský.

Svatý Prosper narodil se v Akvitanii na počátku pátého století. Statečně hájil svatého Augustina a učení jeho. Byl ženat, nenáležel do stavu duchovenského, ale byl učencem v bohosloví. Nešťastný věk onen povzbudil Prospera k vážnému a tuhému živobytí. Ducha svého napájel vědou svatou, jižto čerpal ze spisův souvěkého svatého Augustina, a byl horlivým přívržencem jeho učení o milosti proti Pelagianům. Okolo roku 428. psal svatému Augustinovi, zastával nauku katolickou proti Polopelagianům tvrdivším, že člověk sám prý musí učiniti začátek svého ospravedlnění a spasení. Za tou příčinou sepsal svatý Augustin své dvě knihy „o daru vytrvalosti v milosti Boží a v dobru.“

¹⁾ Svatí bratři Jan a Pavel, dne 26. června.

Od té doby před smrtí svatého Augustina psal svatý Prosper ještě několik spisů proti Pelagianům. Po smrti svého učitele a přítele svatého Augustina statečně bojoval hlavně s Polopelagiany a ujímal se Augustina proti nim.

Roku 431. putoval svatý Prosper s přítelem svým neknězem Hilariem do Říma k papeži Celestinovi I., a ztěžoval sobě, že v Marsilii¹⁾ někteří beztrestně rozšiřují nauky bludné. Papež v příčině té ihned psal biskupům v Galii (v nynější Francii), a chválil spisy svatého Augustina.

Svatý Prosper zůstavil nám mimo jiné spisy věroučné také sto šest malých básní, v nichžto mnoho mravoučných nauk a výroků svatého Augustina básnicky jest provedeno, a všeobecné dějiny sahající až do roku 455. Papež Lev I. (440 až 461) povolal jej do Říma a učinil ho svým tajemníkem. Svatý Prosper zemřel okolo roku 460.

7. Svatá Eurosia, panna, mučenice, Španělka.

Jaka (Jacca), Španělské město blízko řeky Aragonu, druhdy hlavní město království Aragonského, chová v biskupském kostele tělo svaté Eurosie, která za století osmého před Maury ukryla se v jeskyni s několika spoludružkami, aby obhájila panenství a víru. Nevolíc provdati se za velitele vojska Mahomedánského byla v jeskyni vyslíděna a zavražděna. Tělo tajně přenesli pastýři do Jaky, kdežto biskup s duchovenstvem a velikým zástupem lidu vyšel jim v ústrety, a umístil ho ve svém chrámu, kde doposud v úctě chová se. Obyvatelstvo vzývá svatou Eurosii, kdykoliv úrodného deště jest potřebí. Prosba jeho bývá vyslyšána do třetího dne. Ostatky svaté Eurosie v případě tom nosí se v průvodě četném.

Na výroční den 25. června schází se obyvatelstvo z celého dalekého okolí, tak že sto i více měst a vesnic zastoupeno bývá v poutnických průvodech za kříži svými. Toho dne k uctění vystaveno jest poutníkům tělo svaté Eurosie. Ve Španělech rozšířena

¹⁾ Marsilia, Marseille (Marselj), hlavní město ve francouzském departementu Rhodánských ústí.

jest všeobecně pověst, že svatá Eurosia byla rodem Češka, dcera knížete Českého.

8. Svatý David Petr, kníže Muromský, a jeho choť Febronia.

Svatý Petr, kníže všemi ctnostmi křesťanskými zdobený, syn knížete Jiří Vladimíroviče, měl za manželku Febronii, paní moudrou a nábožnou, kterouž Bůh obdařil darem zázračného uzdravování a poznávání tajných věcí.

Svatý Petr dlouho chvalitebně spravoval knížectví své, dosáhl věku velikého, přijal roucho řeholné a jméno Dávid. Pochován byl v biskupském kostele Muromském roku 1228.¹⁾ Vedle chotě svého nalezla téhož roku odpočinek svatá Febronia, jako mniška Eufrosina zvaná.

9. Ctihodný Jindřich (Hynek, Jindra) Zdík, biskup Olomoucký.

Jindřich Zdík²⁾, slavný syn slavného letopisce Českého Kosmy, napotomního kapitolského děkana Svato-Vítského v Praze, a jeho nábožné choti Božetěchy, vynikal hlubokou učeností a zbožností.

Jindřich přesvědčen jsa, že spása národův spočívá jenom na víře křesťanské, rozšířoval semeno slova Božího v krajinách Pomořských. Touha toho času všeobecná, aby svatá země vyrvána byla z rukou nevěřících, vyvábila i Jindřicha Zdíka dvakráte z vlasti. První cestu do Jerusalema konal roku 1123. Navrátil se domů zvolen byl po smrti Jana za biskupa Olomouckého dne 22. března 1126. Biskup Burkard posvětil jej ve Vormsu³⁾ dne 3. října. Zpáteční cestou tam odtud vysvětil biskup Jindřich nově vystavěnou kaplu svatého Jiří na hoře Řípu v Čechách s přivolením biskupa Pražského.

Roku 1131. u přítomnosti Soběslava I., knížete Českého, a všech pánův zemských slavně přeložil sídlo biskupské v Olomouci od starého kostela svatého Petra ke kostelu svatého Václava,

¹⁾ Murom, nyní krajské město v Ruské gubernii Vladimírské na levém břehu Oky, byl už roku 998. úředním knížectvím Glěba, syna Vladimírova. — ²⁾ Jindřich = Hynek, Henricus, Heinrich. — ³⁾ Worms, nyní krajské město v Porýnských Hesech na levém břehu Rýnu.

jenž byl jeho přičiněním dobudován, ozdoben a sborem dvanácti kanovníků a děkana opatřen. Nový tento chrám biskupský obohatil Jindřich Zdík drahocennými rouchy kostelními, částkou z kříže Kristova a vzácnými ostatky svatého Kristina, poustevníka a mučedníka, kteréž mu byla darovala kapitola Staroboleslavská.

Roku 1137. vydal se biskup Jindřich Zdík podruhé na pouť do Jerusáléma s opatem Sázavským Silvestrem, a s několika pány Českými. Tam poznal Premontstrátský řád svatého Norberta, a roku 1138. na Boží hod Velikonoční u hrobu Božího v Jerusalemě byl oblečen do bílého roucha téhož řádu. Od té chvíle nikdy více nepožíval pokrmů masitých. Jeho působením pak povstaly kláštery svatého Norberta na Strahově v Praze, v Litomyšli, v Želivě v Čechách, a v Hradišti na Moravě. Tyto kláštery biskupa Jindřicha vděčně nazývají svým spoluzakladatelem a dobrodincem.

Papež Eugen III. jmenoval biskupa Jindřicha svým věrným pomocníkem, krále Německého moudrým rádcem, mužem milování nejhodnějším. Souvěký svatý Bernard nazval ho „mužem svatým a učeným.“ Český letopisec Jarloch¹⁾ o něm napsal: „Jindřich byl květem biskupův tehdejších, mužem Bohu přemilým, u papežského a císařského dvoru slovutným sloupem a svící Čech i Moravy.“²⁾

Přičiněním biskupa Jindřicha povýšen byl na stolec Český kníže Vladislav II., při kterém věrně setrval, když pánové zemští spolu s úředními knížaty Moravskými pozdvihli se proti němu. Knížata Moravská za tou příčinou vyhlásila jej za nepřítel vlasti a zmocnila se jeho statků i důchodů. Jindřich potrestal je trestem církevním a zastavil služby Boží, což papež Innocenc II. roku 1142. potvrdil. Později knížata Moravská s Vladislavem smířili se, ale biskupovi pomstu strojili. Když tedy biskup na počátku r. 1145. do Říma se ubíral, přepadli jej na pomezí Olomouckém a Znojenském, tak že se jen stěží zachránil útekem do lesa. Onemocněv, teprvé ku konci května cestoval dále do Říma. Kníže Český konečně narovnal spor ten. Přece však biskup Jindřich pečoval více o Církev nežli o panství

¹⁾ Jarloch (Gerlach), dne 7. května. — ²⁾ „Drahé kameny z koruny Svatováclavské.“

světské. Roku 1147. vydal se s knížaty Moravskými: Otou, Vratislavem a Svatoplukem na pokřestění pohanských Slovanů Polabských a Pobaltických. Ačkoli pak nevyhýbal se žádnému nebezpečí, ale hledal koruny mučnické, přece pokojnou smrtí zemřel po dlouhé nemoci v Olomouci dne 25. června 1150¹⁾, poručiv se listem pokorným a skroušeným do modlitby svému příteli Godešalkovi²⁾, opatu kláštera Želivského, a celému bratrstvu řeholnému.

Tělo ctihodného Jindřicha Zdíka slavně pochováno bylo na Strahově v klášterském kostele blahoslavené Panny Marie.

Dne 26. června.

I. Svatí Jan (Burian) a Pavel, bratři, úředníci, Krispus, kněz, Krispinian, jahan, Benedikta, matrona, Terencian, vojevůdce, mučeníci Římští.

„Kánon mešní“ slove ona část mše svaté, která se nikdy podstatně nemění — od „Sanktus“ až do modlitby po svatém přijímání. V kánonu tom před pozdvihováním mimo blahoslavenou Rodičku Boží, svaté apoštoly a jiné světce každodenně za přímluvu u Boha vzývají se též svatí bratři a mučeníci Jan a Pavel, z čehož patrna jest jejich sláva v Církvi od nejstarších časův.

Svatí bratři Jan a Pavel, Římané a horliví křesťané, zastávali vysoké úřady u Konstancie, dcery císaře Konstantina Velikého³⁾. Jan byl dvorním správcem, a Pavel tajemníkem císařské princezny. Žijíce v Římě oba bratři vyznamenávali se zvláště neunavnou dobročinností k chudobným, k čemuž velitelka jejich Konstancia, pokud živa byla, jim veliké

¹⁾ Riegrův „Slovník naučný.“ — ²⁾ Godešalk, dne 18. února. — ³⁾ Konstantin I. Veliký, syn císaře Konstantina Chlora, narodil se roku 274. v Naisse, městě v Moesii, stal se roku 306. císařem Římským, přemohl soky své, ve válce s Maxenciem spatřil na nebi kříž plamenný a napsal: „V tomto zvítězíš,“ dal tudíž na prapory vojenské znamení kříže, spojil obě pále, Východní a Západní, opět v jednu říši, hájil křesťanství, a přijav i sám křest svatý od biskupa Nikomedijského, byl prvním křesťanským císařem Římským; † roku 337. v Cařihradě.

peníze svěřovala. Avšak i věrní a šlechtetní úředníci Jan a Pavel prokazovali paní své důležité služby, jmenovitě v příčině vojevůdce Galikana¹⁾.

Galikan, výtečný vůdce vojska císaře Konstantina Velikého, vdovec, ještě pohan, měl dvě ctnostných dcer: Attiku a Arthemii.

Roku 332. podnikli Gothové vojskem ohromným válku proti říši Římské²⁾. Císař Konstantin, zaneprázdněn jsa říšskými starostmi, ustanovil Galikána za vrchního velitele v ne-snadné této výpravě válečné. Galikán se zdráhal, ale konečně přece přijal vrchní velitelství pod tou výminkou, že jej císař po návratu vítězném učiní měšťanostou Římským, a dá mu císařskou princesnu Konstancii za manželku. Císař uveden byl požadavkem druhým do rozpaků, poněvadž znal náklonnost své dcery Konstancie k stavu panenskému. Ale Konstancia řekla otci: „Nestrachuj se, a slib mu osobu mou. Za to však vymíňuji sobě, aby oba bratry, Jana a Pavla, úředníky mého dvoru, vzal s sebou do války, a mně zatím v zástavu odevzdal obě své dcery: Attiku a Arthemii.“ Stalo se.

Konstancia vroucnou modlitbou, poučováním a příkladem svým rychle získala dvě drahocenných duší Bohu tou měrou, že obě žádaly křest svatý, a zavázaly se slibem ustavičného panenství. Ale také ženichovi Galikánu velice prospěla modlitba zbožné Konstancie. K radě svatých bratří Jana a Pavla slíbil vojevůdce Galikan Bohu, že bude křesťanem, a následkem slibu toho dobyl slavného vítězství nad nepřítelem patrně silnějším. Galikán odevšad nebezpečně sevřený sříkal se již každé čáky na vysvobození z tísně hrozně. Bratři Jan a Pavel ujišťovali ho, že mocný Bůh křesťanův dá mu vítězství, slíbí-li, že přijme víru křesťanskou. Galikán učinil slib, vrhl se znovu na nepřítele, a zvítězil způsobem nepochopitelným. Dobře věda, že důvtipem svým nezvítězil, nejen stal se křesťanem, ale z vděč-

¹⁾ Svatá Konstancia dne 18. února. II. 193. — ²⁾ Gothové nepochybně z pravlasti své v jižním Švédsku nebo v Severní Germanii na západ Odry přišli do severních zemí povislanských, kde r. 300. před Kristem již byli. Spojivše se s Germany, jimžto i jméno Gothův dali 200 let po Kristu, usadili se blíže Černého Moře mezi Dněstrem a Dněprem, a již tenkrát započali své zhoubné vpády do říše Římské po zemi i po moři.

nosti odhodlal se také přinesti velikou oběť Bohu. Z lásky k Bohu odřekl se zamýšleného čestného sňatku manželského, a umínil sobě, že bude Bohu sloužiti na poušti. Avšak, aby mohl křesťanství šířiti, přijal přece úřad měšťanosty, svatě obcoval a ve spolku s důvěrníkem svým Hilarinem konal veliké skutky křesťanské pokory, lásky a milosrdnosti ¹⁾).

Zatím stal se císařem Římským Julian Odpadlík ²⁾, který chtěl svaté bratry Jana a Pavla mítí při dvoře císařském. Svatí bratří pak nevolili vstoupiti do služby k němu, poněvadž zapřel Krista, a šířil modloslužbu pohanskou. Byliť hotovi raději položití život svůj, nežli od svaté víry odstoupiti. Dotíráno na ně hrozbami a dána jim lhůta desítidenní na rozmyšlenou. Za lhůty té rozdali peníze a statky, kteréž jim princesna Konstancia odkázala svou poslední vůlí, chudým a chrámům křesťanským. Těchto statkův jejich byl lakotný Odpadlík nejvíce žádostiv.

Svatí bratří Jan a Pavel trvali na modlitbách s knězem Krispem, s jahnem Krispinianem, a s nábožnou matronou Benediktou. Ve svém domě obcovali mši svaté a přijali velebnou Svátost, aby se posilnili k boji nastávajícímu.

Dne jedenáctého dostavil se Tereucian, vůdce životní stráže císařské, s několika žoldnéři. Důstojník ten měl s sebou malou zlatou modlu Joviše, a vyzval oba bratry jménem císaře, aby bohu Jovišovi obětovali kadidlo. Svatý Jan i Pavel opovrhlivě zamítli rozkaz ten. Důstojník hrozil jim smrtí, nebudou-li obětovati; a před očima jejich dal v zahradě domu toho vykopati jámu, do níž prý těla jejich budou uvržena. Svatí bratří neohroženě odvětili jemu: „Je-li Julian pánem tvým, přidržuj se ho; my však nemáme pána jiného, leč jediného Boha Otce, Syna a Ducha Svatého, od Něhož císař tvůj zradně odpadl.“

Po těch slovech ihned byli sřati. Těla jejich dal ukrutník Terencian do jámy vhoditi, a pečlivě zakryti, aby smrt jejich utajila se před lidem, jehož se obával pro vraždu tu. K tomu konci dal po městě rozhlásiti, že bratří Jan a Pavel byli do vyhnanství vyvezeni. Avšak Krispovi, Krispinianovi a

¹⁾ Sv. Galikán, dne 25 června. — ²⁾ Julianus-Flavius Claudius apostata (odpadlík od víry) narodil se v Cařihradě 17. listopada roku 331., † v Persii 26. června 363. Byl syn Julia Konstancia, bratra Konstantina Velkého.

Benediktě zjevil Bůh, co se bylo stalo svatým vyznavačům. Když pak bědujíce všude vypravovali spáchané bezprávi, byli i oni polapeni a tajně odpraveni.

Brzy potom zle trápen byl syn Terencianův od zlého ducha, jenž jej ustavičně honil k domu svatých mučenků Jana a Pavla. Terencian přišel k poznání a žalostně litoval toho, že vykonal dal ukrutný rozkaz císařův. Uvěřiv v Krista, přijal křest svatý, jeho syn u hrobu svatých mučenkův vyproštěn byl z moci zlého ducha a stal se také křesťanem. I oni oba byli sčati, a těla jejich v domě svatého Jana a Pavla tajně pochovali kněží Jan a Pimenius.

Už za papeže Damasa († 384) dům svatých Jana a Pavla přeměněn byl jim ke cti v kostel, jenž má jméno svatého Pammachia ¹⁾, přítele svatého Jeronýma, kterýž byl chrám ten rozšířil a ozdobil.

V Anglii býval druhdy svátek svatých Jana a Pavla slavností třetí třídy. Každý křesťan zavázán byl mši svatou slyšeti, nežli se do práce odebral, jakož nařízeno bylo církevním sněmem Oxfordským roku 1222.

2. Svatý Pelagius, pacholik, mučeník Kordovský.

Abd-el-Rahman III., přímím Emír-el-Mumenin (panovník pravověrců), osmý chalíf z rodu Ommajádovců ²⁾ ve Španělsku, vládl od roku 912—961. Ordoño (Ordoño) II., král Asturský, nastoupiv roku 913. na vladařství, opustil Oviedo, učinil Leon městem sídelním, porazil dvakráte Maury, ale spojiv se s Navarskými k nové válce byl od Mahomedánů poražen v údolí Jonquera zvaném roku 921. Abd-el-Rahman, vítěz, mnoho lidí zajal a odvedl do otroctví.

Mezi zajatými byl také biskup Ermogius a jeho bratřec Pelagius. Biskup žalařovaný v hlavním městě Kordově nabízel za sebe Maury od křesťanů zajaté. Chalíf propustil jej na svobodu, ale třináctiletého Pelagia podržel v zajetí, pokudby

¹⁾ Výroční památka svatého Pammachia dne 30. srpna. — ²⁾ Chalífové, kalifové, králové čili vrchní správce ve věcech světských i náboženských u Mahomedánů.

Maurové nevrátili se ze zajetí domů. Ješto pak Maurové ti z příčiny neznámé nepřicházeli, byl Pelagius do téhož žaláře dán, v němž byl úpěl jeho strýc, biskup Ermogius.

Pelagius, pacholík moudrý a vážný, trávil všechen čas modlitbou a čtením. Každý se mu divil, jak odhodlaně odrážel útoky na jeho víru a ctnost. Tři léta uplynula. Chalif, dozvědév se o rozumném a sličném jinochu v žaláři, kázal, aby mu ho přivedli. Oblekli jej v roucho nádherné a přivedli ke chalifovi. Chalif, vida mládence krásného, sliboval mu bohatství a vznešené úřady, odřekne-li se Krista a stane-li se Mahomedánem. Pelagius odpověděl: „Jsem a zůstanu křesťanem. Co mi slibuješ, pomine; ale Kristus s Otcem a Duchem Svatým jediný Bůh jest bez začátku a bez konce.“ Chalifovi líbila se prostoduchost Pelagiova, ale nelíbila se mu stálost ve víře křesťanské. Mínil jej uchlácholiti políbením. — Pelagius pak zvolal: „Nedotýkej se mne rtoma nečistýma! Nejsemť jeden z kleštěnců tvých!“ To povědév svlékl skvostné roucho a položil ho chalifovi k nohoun.

Chalif zamračil se, ale měl to za chlapecký nerozum. Proto poručil služebníkům svým, aby jej lichocením odvrátili od víry křesťanské. Marna byla práce jejich. Chalif rozhněvaný dal mu ruce a nohy natahovati, až by zapřel Krista. Ješto pak ani muka ta nepřemohla Pelagia, rozkázal, aby mu údy s těla uřezávali a do řeky házeli. Mahomedánští katané jako dravci pustili se do práce ukrutné. Mladý mučeník mužně snášel bolesti strašné modle se: „Hospodine, vysvoboď mne z rukou nepřátel!“ Konečně i hlavu srazili mu, a tak dokonal mučeník mladistvý život svůj pro Krista roku 926. Křesťané oudy jeho z řeky vylovili a pochovali.

3. Svatý Salvius, biskup, mučeník Valansienský.

O něco dříve, než Karel Veliký stal se císařem říše Franko-Německé (741—814), připutoval do Valenciennes¹⁾ biskup Salvius, aby tam vyučoval a pokání hlásal. Vycházel z města do okolí konaje dílo apoštolské.

¹⁾ Valenciennes (Valansien) město ve franc. depart. Nordském na železné dráze z Paříže do Bruselu. U Římanů nazývalo se město to Valentiana. Později měli tam králové Francíi svůj palác.

Jednoho dne z daleka spatřil kostel svatého Martina. Maje oči zaslzené, vypravoval žáku svému o divcích, kteréž činil Bůh na přímluvu světce toho, a odebral se do kostela, aby jej vzýval a uctil. Po celou noc tam zpíval žalmy a modlil se. Z jitra scházel se lid. Salvius jim kázal slovo Boží, sloužil mši svatou a udělil jim požehnání.

Po službách Božích přistoupil k němu Genard, úředník pána krajiny té, a pozval jej k sobě, aby se poobčerstvil jídlem. Byla právě neděle. S nimi stoloval i Genardův syn Vinegard, který vida nádoby kostelní u sv. Salvia, umlínal si, že jej o ně oloupí.

Svatý Salvius se svým žákem krácel neschůdným lesem ke klášteru Matce Boží zasvěcenému. Tam Vinegard dal svými služebníky biskupa polapiti, okrásti a uvězniti. Z kalicha a z pateny musel mu zlatník zhotoviti ozdoby na sedlo, mešní roucha pak uschoval v domě svém.

Pohan Vinegard pochlubil se otci zločinem svým. Otec Genard pokáral jej a pozorna učinil na zlé následky. Vinegard však odešel od otce, dal svůj hrad zavřít a poručil žaláříkovi, aby biskupa a jeho žáka v žaláři zabil. Žalářík vstoupiv do žaláře a spatřiv svatého Salvia klečícího a se modlícího, počal se třásti a prosil ho, aby útekem zachránil sebe, svého žáka a jej, jinak že by ho musel zabít k rozkazu divokého pána svého, nebo sám by od něho byl zabit. Svátý Salvius nevolil ze žaláře prchnouti, ale vyzval sluhu, aby vykonal, co mu byl pán přikázal.

Vinegard z jitra poslal pro žaláříka, a ptal se, vykonal-li, co mu byl poručil? Žalářík prosil pána svého, aby se nehněval, a vypravoval mu o milostném muži Božím v žaláři. Vinegard se rozpálil hněvem, zase nařídil žaláříkovi, aby hned zabil oba vězny, biskupa Salvia i průvodce jeho, a poslal s ním ještě jednoho sluhu. Svátý Salvius spoutaný seděl na špalku a modlil se, očekávaje korunu mučnickou. Žalářík zachvěl se; ale sluha přimluvil mu: „Vykonej rozkaz pánův!“ Žalářík pozdvihl sekýru a tal světci v obnažené a nakloněné záhlaví. Podobným způsobem obětován i žák svatého biskupa Kristu Bohu dne 26. června.

Vinegard dal těla svatých mučníků pečlivě zahrabati. Přece však zločin jeho se vyradil. Císař Karel Veliký rozkázal, aby se věc ta vyšetřila, a vinníku Vinegardovi a žaláříkovi byly trestem oči vypíchnuty.

4. Svatý Vigilius (Bdihost, Bdina), biskup Tridentský, mučovník.

Svatý Vigilius studoval v Athénách a v Římě. Zvoleného za biskupa Tridentského ¹⁾ vysvětil biskup Voglejský. ²⁾

Svatý Vigilius horlivě pracoval o obracení pohanů na víru křesťanskou v celé zemi. Když jeho duchovníci: jahan Sisinius, lektor (čtenář kostelní) Martyrius, a ostiarius (klíčník kostelní) Alexander byli od pohanů usmrceni a spáleni, odebral se biskup Vigilius na to místo, sebral ostatky jejich do bílých pláten, přinesl je do Tridentu, a slavně uložil je v kostele, jež byl jim ke cti posvětil. ³⁾

Později, žádostiv jsa mučovníctví, jak sám psal svatému Janu Zlatoústci, vypravil se do údolí Randenského, obývaného od zatvrzelých a divokých pohanů. Tam rozbil sochu pohanského bůžka Saturna, zač od nich ukamenován byl okolo roku 400. Tělo jeho pochovalo se v Tridentském chrámu biskupském, jež byl on sám vystavěl.

K nejstarším a nejvzácnějším dějepisným památkám biskupství Tridentského počítají se listy, jež biskup Vigilius psal za druhé polovice čtvrtého století Simplicianu, biskupu Milánskému, nástupci svatého Ambrože, a svatému Janu Chrysostomu. Oba listové ti vypravují o mučovnícké smrti svatých Sisinia, Martyria a Alexandra, jež byl biskup Vigilius vyslal do okolí Tridentského, kdežto požehnaně hlásali víru svatou, pro kterouž okolo 397. umučeni byli. S listem svým poslal biskup Vigilius také ostatky oněch světců mučovníků svatému Janu Zlatoústému.

Jméno Vigilius odpovídá staročeským jménům Bdihost a Bdina.

¹⁾ Trident, ital. Trento, něm. Trient, město v jižním Tirolsku na řece Adizi, přepamatné pro církevní sněm, který se tam konal ode dne 13. prosince 1545. — ²⁾ Voglej, Aquilea, městys v Gorickém kraji. Za časův Římských Aquilea byla městem znamenitým a nazývala se „Druhým Římem“. Svatý Marek založil tam Církev. — ³⁾ Výroční památka svatých mučovníků Sisinia, Martyria a Alexandra koná se v Církvi Páně dne 19. května. Na ten den u Bollandistů položeni jsou oba ti listové Vigiliovi.

Neděle V. po Svatém Duchu.

Mat. 5, 20—24.

Fariseové a zákonníci za času Kristova přikázání Boží libovolně rozdělovali na přikázání větší a menší. Přikázání veliká zevrubně plnili, ale nevážili sobě domnělých menších přikázání, vniterných zlých žádostí a myšlének. Prohlédaliť pouze k plnění pouhé litery Zákona, ale nedbali o pravý smysl a význam, o ducha Zákona, ač právě v posvěcení vniterného člověka, v posvěcení mysli záleží veškerá spravedlivost Bohu milá. A přece fariseové a zákonníci pokládali sebe, a namnoze také od jiných pokládáni byli za lidi té doby nejspravedlivější. Kristus Pán však poučoval je a všecken lid, že spravedlnost pravá záleží ve svědomitém zachovávaní a plnění přikázání všech bez rozdílu ve smyslu a v duchu Zákona zjeveného, nikoli pak dle vlastní libovůle člověkovy. Proto pravil učenskům Svým: „Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.“ Mat. 5, 20.

To pověděv ukázal Kristus Pán několika příklady rozdíl mezi spravedlností křesťanskou a spravedlností farisejskou i vůbec Starozákonnou. Tím ihned Pán Ježíš také doplňoval a zdokonaloval Zákon Starý vydaný pro nedochůdčata. Není však v řeči Páně žádného odporu proti Zákonu Starému, nýbrž jest v řeči Jeho vyšší stupeň a další vývoj zárodu položeného ve Starém Zákoně; neboť před samou touto řečí výslovně pravil Pán Ježíš: „Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákona anebo proroků; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.“ Mat. 5, 17.

Nyní pak už bedlivě uvažme jednotlivé věty další řeči Kristovy. Právěť Pán především: „Slyšeli jste, že řečeno jest starým: Nezabiješ; pakli by kdo zabil, hoden bude soudu. Ale já pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.“ Mat. 5, 21. — „Starým,“ totiž židům Starého Zákona, Mojžíšem bylo přikázáno: „Nezabiješ“; pakli by kdo přikázání to přestoupil a někoho zabil, měl na smrt odsouzen býti. Takto Starý Zákon přikazoval trestati skutečnou vraždu. Naproti tomu za Nového Zákona křesťanského netoliko skutečná vražda, nýbrž i hněv proti bližnímu podroben jest trestu; neboť pán Ježíš zapovídá hněvati se na člověka jakéhokoli. Ovšemť i ve Starém

Zákoné zapovědino bylo hněvati se na bližního, neboť čteme na př. u Siracha 27, 33: „Hněv i prchlivost, obé jest ohavné;“ ale nikde Starý Zákon neustanovuje trestu na hněv; jenom skutečnou vraždu stíhá pokutou. V tom tedy už shledává se rozdíl a přednost Zákona křesťanského před Zákonem židovským, že Nový Zákon, Zákon křesťanský, hněv netoliko zapovídá, nýbrž i trestá. Ovšemž pak z toho také vysvítá, že není žádného odporu mezi Zákonem Starým a Zákonem Novým, nýbrž Nový Zákon že jest dokonalost Zákona Starého.

Hněv buď uvnitř se tají, a o tom mluvil Pán větou právě vysvětlenou; anebo hněv i zevně více méně pronáší a objevuje se, a o tom praví Pán Ježíš dále: „Kdožby pak řekl bratru svému: „Rácha,“ hoden bude rady. A kdožby řekl: „Blázne,“ hoden bude pekelného ohně.“ Mat. 5, 22. „Rácha“ čili „raka“ slovo Chaldejské, za toho času obyčejné, v našem jazyku značí jakoby „ničemu,“ menší pohanění v hořkosti a v hněvu někomu učiněné. Slovo „blázne“ pak znamená větší potupení bližního spojené s pohrdáním; neboť „blázny“ u židů sluli lidé bezbožní, bohaprázdni, nevěrcové, což ovšem jest pro člověka rozumem obdařeného potupou největší. Tak čteme v Písmě Starého Zákona: „Blázen posmívati se bude hříchu.“ Přísl. 14, 9. Kdož tedy ve hněvu potupí bližního svého slovem „rácha,“ ničemník, hoden jest smrti veleradou přisouzené; kdož ale bližního svého pohrdáním a proklínáním nazývá „bláznem,“ bezbožníkem, nevěrcem: zasluhuje „pekelného ohně,“ to jest: takového trestu jest hoden, jakéhož na světě žádný soud ukládati nemůže, a jímž Bůh přísně trestá na onom světě.

Když byl Pán Ježíš těmito příklady osvědčil, kterak Starý Zákon v příčině hněvu učením Jeho došel dokonalosti, přidal hned také napomenutí, kterak se má zachovati křesťan, žije-li s bližním svým v nesvornosti, v rozepři, v nelásce, ve hněvu. Pravit: „Protož, obětuješ-li dar svůj na oltář, a tu se rozpomeněš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechej tu daru svého před oltářem, a jdi prvé smířit se s bratrem svým, a potom přijď obětuj dar svůj.“ Mat. 5, 23, 24. Velikým bývalo proviněním, pakli kdo oběti čili žertvy zanechal nedokonané. Učinil-li to přece, mohlo se to státi jen za příčinou nevyhnutelnou a pro záležitost neodbytnou. Tudíž z předpisu Kristova vidno jest, že

smířenlivost výše stojí nad obětí, a že láska k bližnímu zvýšena jest nad modlitbu. Největší a Bohu nejmilejší obětí jest potlačení zášti a nenávisti. Nad modlitbu drahocnější před tváří Božskou jest láska k bližnímu, kteráž mu z duše vyjímá a zapuzuje hněv. Kdykoli tedy křesťan bližního svého urazil a rozhněval potupou, pomluvou, na cti utrhaním, křivou žalobou, nebo jiným způsobem zlostným, musí přede vším smířiti se s ním, musí urážku jemu učiněnou napravit, aby jeho modlitba a obět jakákoliv byla lbezna Bohu, a záslužna jemu. Jmenovitě pak, když má křesťan obcovati nejdražší oběti mše svaté, když má přistoupiti ke stolu Páně, nechať prvé smíří se s bližním svým, a z duše své vypudí všecken hněv. Proto za prvních věků křesťanských při mši svaté před svatým přijímáním políbení dávali muži mužům, a ženy ženám na důkaz jednoty, svornosti, smíření a lásky, čehož posud památka zůstala při slavných službách Božích, an kněží, líbajíce podávaný kříž, říkají sobě: „Pokoj tobě!“ — „I s duchem tvým!“ Tou měrou projevují vzájemnou bratrskou jednotu a lásku. — Proto každý křesťan, zvláště pak syn a dcera, odprošuje rodiče, kdykoliv odchází ke svaté zpovědi a ke svatému přijímání.

Za našich časů zhusta slyšeti bývá nařkáni, že není upřímnosti a lásky mezi lidmi. Ovšem, tou měrou, kterouž podrývá se víra křesťanská a zbožnost, hyne také láska k bližnímu, kterouž v nejvyšší dokonalosti hlásal a předepsal Kristus vykoupencům a vyznavačům Svým. My jsme křesťané, jsme vykoupenci a vyznavači Jesu Krista, kterýž nás miloval až k smrti kříže a dal nám přikázání, bychom milovali Boha nade všecko a bližního svého jako sebe samého. Po této lásce k bližnímu pozná Kristus, jsme-li skutečně učeníky Jeho. Buďmež tedy pravými křesťany, a osvědčujeme to vždy a všude činnou láskou k bližnímu. Příležitosti k tomu máme každého dne a na každém místě. S kýmkoli mluvíme, mluvíme vždy upřímně a laskavě beze lsti a bez hořkosti. Kohokoli v bídě a nouzi duchovní nebo tělesné vidíme, buďmež mu nápomocni, můžeme-li, skutkem; nemůžeme-li skutkem, tedy aspoň dobrou radou a slovem útěchy. Shledáváme-li pak chyby a hříchy na svém bližním, neposuzujeme ho jizlivě jazykem nelaskavým a štěbetavým, neboť „láska přikrývá

množství hříchů;“ snažme se raději, bychom bližního svého pravou láskou vyléčili z jeho chyb a hříchů.

Dne 27. června.

I. Svatý Ladislav (Lacek), král Uherský, patron Sedmihradský.

Svatý Ladislav I. slaví se jako druhý nejvýtečnější zákonodárce v zemích Uherských po svatém Štěpánovi, jemuž se podobal apoštolskou horlivostí pro víru Kristovu a pro Církev katolickou.¹⁾

Ladislav, mladší syn Bely I., krále Uherského, narodil se v Polsku roku 1031. Jeho starší bratr, Gejsa I., panoval po otci Belovi I., a když byl i Gejsa I. zemřel, vyvolili sobě Uhři roku 1077. mladšího bratra Gejsova, Ladislava, za krále svého.

Ladislav skvěl se všemi ctnostmi křesťanskými: ryzou nábožností, upřímnou pokorou, láskou k chudým, neobyčejnou moudrostí, a v čas války velikou zmužilostí a chrabrostí; proto velmožové Uherští za panujících zmatků a sporů v zemi kladli v něj všechnu naději svou.

S vyvolením Ladislava za krále Uherského nesouhlasil jeho bratranec Šalomoun, syn Ondřeje I., krále Uherského, kterýž pominutím práv bratra Bely I. vymohl již roku 1059. na sněmě od úřednictva, že uznalo za nástupce na trůnu jeho syna Šalomouna, načež jej otec Ondřej ihned dal korunovati. Šalomoun byl pravý opak Ladislava. Nespravedlivým jednáním a ukrutenstvím pozbyl přízně a důvěry v Uhrách celých, a proto byl Ladislav na trůn královský povýšen. Šalomoun pak hned nepřátelsky proti němu postavil se. Ladislav osvědčil i nyní svou šlechetnost křesťanskou. Byv za krále Uherského zvolen převzal sice správu království, ale za krále korunovati se nedal, koje se nadějí, že nepřítel svého, bratrance Šalomouna, usmíří a jemu královský trůn postoupí. Když však Uhři bez obalu prohlásili, že nevolí Šalomouna nikdy nazývati králem svým, vykázal mu Ladislav dostatečné příjmy a důchody, aby mohl stavu svému přiměřeně živ býti. Šalomoun ani touto laskavostí bratrance

¹⁾ Sv. Štěpán dne 2. září.

a krále Ladislava neuspokojil se, nébrž hledal bezživotí jeho. K tomu konci žádal, aby král Ladislav na určitém místě s ním se sešel a připověděnou smlouvu dokonale spořádal. Ladislav netušil nic zlého a slibil, že ustanoveného dne přijde. Avšak řízením Božím v pravý čas dostal výstrahu zvláštním poslem, aby k bratranci svému nechodil, ješto život jeho jest v nebezpečnosti. Ladislav dostavil se s mocnou stráží, a Šalomouna, člověka celé zemi nebezpečného, zajal a uvěznil. Mezi tím ale nábožný král Ladislav nepřestal se modliti k Bohu, aby bratranci jeho vnukl myšlenky dobré, a byl hotov postoupiti mu trůn královský, kdyby se nebyl obával nových nebezpečných zmatků a sporů. Brzo zjevnému tomu nepříteli svému netoliko svobodu dal, ale i ke dvoru královskému jej přijal, aby jej získal a napravil křesťanskou přívětivostí, lahodou a dobročinností. Ale zase viděl se sklamána.

Šalomoun utekl, aby se dobrodinci svému pomstil a o korunu královskou se pokusil. Spolčil se s Kuteskem, knížetem divokých Kumánů, a s nimi z Moldavy (Multan) do Uher vpadl. Ladislav ve jménu Páně táhl proti nim, porazil je roku 1086. u Ungvára tak, že deset tisíc Kumánů mrtvých a raněných zůstalo, a kníže Kutesko se Šalomounem jenom rychlým útekem zachovali život. Šalomoun konečně poznal se, a v poustevně lesní až do smrti své činil pokání.

Nábožný Ladislav za pomoci Boží vítězně přemohl všechny nepřátele, a za blaživého míru pečoval o blaho království svého. K tomu konci obnovil v zemi zákony a řády svatého Štěpána krále, kteréž předešlými bouřemi namnoze porušeny byly; zakládal a zveleboval ústavy církevní; nahradil Církvi všeliké škody utrpené, a vymýtil poslední zbytky pohanství.

Kde kdo obdivoval se laskavosti a spravedlnosti krále nábožného. K Ladislavovi králi měl každý volný přístup, a každý v něm shledal pána vládného a milostivého. Rozepře svých poddaných urovnával více jako otec, než jako soudce, neucíniv nikomu křivdy. On sám vedl život tuhý, aby tělo nezpouzelo se proti duchu. Postíval se často a přísně; v jídle byl střídmy velice; vína odřekl se navždy, aby se zachoval podle moudré rady Starého Zákona: „Nedávej králům vína, nebo žádné tajnosti není, kde kraluje opilství, aby snad pijíce neza-

pomněli na soudy, a nezměnili rozepři lidí chudých.“ Přísloví 31, 4. 5. Ladislav rád chodíval na služby Boží, trávil několik hodin denně na modlitbách, jsa nepřitelem světáckých zábav a rozkoší. Nuzným, vdovám a sirotkům byl laskavým těšitelem a štědrým pomocníkem. Vystavěl mnoho kostelů, mezi nimiž nejskvostnější byl chrám Varadinský. ¹⁾ Cožkoli podnikal a činil, podnikal a činil vždy jenom ke cti a slávě Boží; proto patrné požehnání Boží doprovázelo všechny skutky jeho.

Svatému Ladislavu dostalo se při sklonku panování ještě příležitosti ku znamenitému rozšíření panství připojením království Chorvátského k Uherské koruně. Roku 1090. zemřel poslední král Chorvátský z rodu domácího, Štěpán II. O panství po něm přelo se několik mocných županů. Jedna strana konečně nabídla zemi Ladislavovi. On podnikl tam hned roku 1090. výpravu, ale z vítězství svého vytržen byl útokem Kumánů. Poraziv je vrátil se roku 1091. zase do Chorvátska a opanoval zemi až k Sávě a ke Kulpě. Spravedlivý Ladislav ale nemínil provesti bezprostředné připojení země Chorvátské ke koruně Uherské, nébrž dosadil mladšího syna svého bratra Gejsy, Almoše, za krále Chorvátského, aby zachoval samostatnost království toho, osvědčiv takto i spravedlnost křesťanskou i moudrost vládařskou.

Slavná pověst o Lackovi, králi svatém, rozhlásila se po všech zemích, tak že i knížata volenci nabízeli mu korunu říše Římsko-německé, kterouž on však ze skromnosti nížádným způsobem nepřijal. Za to však ochotně vzal na sebe jinou, velikou úlohu ke cti a slávě Boží a ku zvelebení svaté Církve katolické. Usilováním papeže Urbana II. nastalo veliké zbrojení ku křížácké válce proti Mahomedánům v Palestině.

Svatý Ladislav, král Uherský, všeobecně uznán byl za nejhodnějšího, aby byl vrchním velitelem vojsk všeho křesťanstva. Ladislav přijal vrchní velitelství s tou nadějí, že snad pro svatou víru bude moci vylíti krev svou. Avšak

¹⁾ Varadín, také Varad Velký, maďarsky Nagyvárad, hlavní město stolice Biharské v Uhrách, jest jedno z nejstarších a nejpamátnejších měst Uherských, kdežto biskupství již od svatého Štěpána založeno bylo. Nyní má Varadín 16 katolických kostelů.

dříve, nežli nastalo válečné tažení, roznemohl se Ladislav nebezpečně. Znamenaje, že se nepozdraví, povolal k sobě velmože zemské, a nemaje sám žádných dětí, doporučil jim Kolomana, syna Gejzy II., za krále Uherského. Když pak zboží a poklady své rozdělil a odkázal chudým a kostelům, přijal za nejvroucnější skroušenosti svaté svátosti a zesnul šťastně v Pánu dne 30. července 1095.

Bůh oslavil věrného služebníka svého Ladislava mnohými zázraky, pro kteréž jej papež Celestin III. roku 1198. prohlásil za svatého v Církvi. Jeho svátek slaví se dne 27. června, poněvadž toho dne ostatky jeho byly přeneseny.

V Sedmihradsku jest den svatého Ladislava zasvěceným svátkem, neboť tam ctí a vzývá se jako zemský patron.

2. Svatý Samson, lékař, kněz Cařihradský.

Svatý Samson, rodem Říman, vyučil se bohosloví a lékařství, a na duši i na těle uzdravoval lidi, zvláště chudé a nezhojitelné. Po smrti bohatých rodičů rozdal jmění své chudým, propustil nevolníky, a odešel do Cařihradu, aby tam sloužil Bohu a bližnímu.

Najatý domeček Samsonův stal se pravou nemocnicí, v nížto neduživci nalézali úlevy, a nežřídká i plného zdraví, jak mile se jich svatý Samson dotkl. Biskup Cařihradský, vida požehnanou činnost jeho, vysvětil jej na kněžství.

Císař Justinian I. (527—565) nebezpečně nemocný, jemuž lékařové pomoci nevěděli, ve snách upozorněn byl na lékaře a kněze Samsona, kteréhož, když k němu přiveden byl, císař líbal a zvolal: „Ty, otče velebný, uzdravíš mne!“ — Samson vložil své ruce na hlavu císaři nemocnému, modlil se a vyprosil mu zdraví. Císař podával svatému Samsonu veliké dary. Světec nepřijal darův těch, ale pravil: „Císaři, dáváš mi věci, jichžto jsem se pro Krista vzdal, a vím, že bez nich užitečno jest mi býti, ješto duše má jedině v Bohu zakotvena jest. Raději z lásky a vděčnosti k Bohu u domku mého zbuduj nemocnici pro chudinu.“ Císař milerád vyhověl prosbě jeho a dal vystavěti velikou nemocnici nedaleko chrámu svaté Žofie. Svatý Samson až do smrti své nemocnici tu svědomitě spravoval, roku 530. blaženě v Pánu zesnul a v kostele pochován byl.

3. Svatý Krescent (Rostislav), učeník svatého Pavla apoštola.

Svatý Krescent, pomocník svatého Pavla, z Říma putoval do Galacie, krajiny Maloasijské, toho času, kdy svatý Pavel v Římě uvězněn byl a svůj druhý list k Timotheovi psal. II. Tim. 4 10. V Galacii svatý Krescent hlásal učení Kristovo, jak dosvědčují svatí otcové církevní. Řekové, jenž památku jeho světlí dne 30. července, v obřadních soupisech světcův Božích o něm čtou: „Ducha tvého, Krescente, Kristus posiloval, a tebe učeníka Svého biskupem v Chalcedonu¹⁾ učinil, abys bludným ukazoval cestu do života.“

4. Svatá Potamiana, panna služebná, Leonidas, učenec, Plutarch, Seren (Jason), Heraklid, Heron, mladí mužové, Herais a Marcella, panny, a Basilides, voják, mučeníci Alexandrijští.

Za panování Římského císaře Septimia Severa (193—211) nastalo šesté ukrutné pronásledování křesťanů. V Egyptě, zvláště pak v městě Alexandrii, veliké množství vyznavačův Kristových ozdobeno bylo korunou mučnickou. Toto pronásledování v Alexandrii trvalo několik roků s přestávkami. Mučeníci a mučnice, o kterých se na dnešní den zmínka činí, zemřely za doby té v rozličné dny a roky.

Leonidas, zámožný otec sedmi synů, vědecky vzdělaný muž, byl horlivým křesťanem, a za tou příčinou uvězněn roku 202. Jeho nejstarší syn, Origenes, v domě otcovském nabyl rozsáhlé znalosti Písem svatých a stálosti ve víře; musel denně vybranou částku z Písma svatého z paměti odříkávati otci. Sedmnáctiletý Origenes zamýšlel dobrovolně soudcům vydati se, aby společně s otcem podstoupil mučnický. Matka překazila úmysl jeho schováním všech šatů jeho. Za to pak Origenes písemně napomínal otce svého žalařovaného, aby snad k vůli rodině nestal se slabochem. Leonidas statečně setrval ve víře a byl stát.

Úřadové pohanští zabrali veškero jmění Leonidovo. Po zůstalé rodině nastala nouze. Bohatá a vzácná paní přijala Origena do svého domu, a dala jej do škol. Brzo Origenes tak

¹⁾ Chalcedon, starobylé město v Bithynii.

se vzdělal, že sám vyučovati mohl. Několik mladých pohanů žádalo, aby je vyučoval víře křesťanské, ještě škola pro čekatele křestu v Alexandrii pronásledováním pozbyla učitele svého Klémenta, jenž byl ušel do Kapadocie. Za přáním biskupa Demetria osmnáctiletý Origenes stal se jediným učitelem ve škole té. Toho času vladař Egyptský, Akvila, urputně pokračoval křesťany pronásledovati. Origenes navštěvoval vězněné vyznavače a mučovníky, dodával jim i na popravisti zmužilosti, několikráte jen útekem vyvázl z nebezpečí smrti, a tak patrnou pomocí Boží zachránil svůj život křesťanům převzácný. Neobroženým hlásáním slova Božího a ctnostným obcováním mnoho duší získal Kristu Pánu.

Několik žáků jeho nejen odřeklo se pohanské modloslužby, ale také umučeno bylo pro víru svatou.

Plutarch první přijal víru křesťanskou, a první z jeho žáků stal se mučovníkem. Origenes uavštěvoval jej v žaláři a neopustil ho ani při smrti. Pohané přičítali jemu smrt toho mladého muže, a byli by jej usmrtili, kdyby jej sám Bůh nebyl chránil.

Druhým mučovníkem z jeho žáků byl Seren, jehož víra bolestně zkušena a pevnou shledána byla.

Třetím byl Heraklides, a čtvrtým Heron. Všickni odpraveni byli mečem.

Také nábožná čekatelka křestu Heraïs, která za živa upálena byla, a tak křest svatý ohněm přijala, byla učenicí Origenovou.

Potamiana byla služkou pohanského pána, jenž ke krásné té děvě křesťanské zahřel láskou nečistou. Ani lichocením a slibování, ani prosby a hrozby nepodvrátily ctnost Potamiany statečné. Pán tudíž odevzdal ji vladaři a přidal mnoho peněz, aby buď strachem donutil ji k povolnosti, nebo ji jako křesťanku usmrtil. Vladař Potamianu všelijak dal trýzniti. Konečně přikázal žoldnéři Basilidovi, aby ji odvedl, obnažil a v kotle rozpuštěnou smolou umučil. Cudná Potamiana více děsila se obnažení svého nežli hrozné smrti; proto snažně prosila soudce, aby jí šaty na těle nechány byly. Stalo se. Statečná panna pro Krista vítězně skonala v kotle tom. Když ji na smrt vedli, pohané ji tupili. Vojín Basilides laskavě ujímal se jí; proto svatá Potamiana slíbila mu, že bude za něj u Boha orodovati.

Nedlouho po její smrti nutili spoluvojáci Basilida, aby v jakési příčině nepatrně přísahal jim. Basilides jim odpověděl: „Jsem křesťan, a proto nesmím v takové příčině přísahati.“ Obžalován byv, statečně vyznal víru a byl uvězněn. Spoluvěznové křesťané jej pokřestili, a příštího dne ochotně přijal smrtnou ránu mečem. Svatá Potamiana, jak byl vyznal v žaláři, vyprosila mu u Boha, aby přišel do nebe.

Mimo jiné za téhož pronásledování v Alexandrii i svatá Marcela vybojovala sobě korunu mučnickou.

5. Svatá Adleida, kněžna, vdova Bergamoská.

Svatá Adleida, choť knížete Bergamoského, svatého Lup a,¹⁾ jak mile ovdověla, postem, modlitbami a dobrými skutky sloužila Bohu a pečovala o věčnou spásu svou. Mnoho času trávila v kostelích a vyhýbala se všelikým společnostem. Avšak měšťané Bergamaskové, znajíce neobyčejnou moudrost kněžny Adleidy, prosili, aby po výtečném choti Lupovi podržela správu města. Nemohouc odolati prosbám naléhavým, uvázala se v řízení městské. Především bedlivě zachovávala a střežila náboženství křesťanské, základ blaha společenského. Za příkladem svého manžela na druhém pahorku u města zbudovala kostel ke cti Rodičce Boží, Marii Panně. Kostel ten později nabyl jména „svaté Graty,“ když ostatky dcery Adleidiny, Graty,²⁾ do něho přeneseny byly. Adleida i druhý kostel svatého Michaela na náměstí v Bergamu vystavěla a důchody pojistila duchovenstvu službu v něm konajícím a žebrákům.

Působením svým získala sobě Adleida lásku a obdiv všeho měšťanstva. Přece však toužila čím dál tím více po ráji nebeském, a klidně dokonala záslužnou činnost svou blaženou smrtí dne 27. června. Vděční Bergamaskové slavně pochovali tělo její v kostele Marianském, jež byla zbudovala.

¹⁾ Svatý Lupus dne 9. června. — Bergamo, starořímské Bergamum, nyní hlavní město delegace Lombardské při patě Alp v Itálii. — ²⁾ Sv. Grata dne 4. září.

6. Svatý Zoil, mučeník Kordovský.

Svatý Zoil v Kordově, městě Španělském, pro víru v Boha Krista umučen byl za pronásledování křesťanů, kteréž nařídil císař Dioklecian. V Kordově jemu ke cti zbudován byl kostel s výtečnou školou křesťanskou, v kteréž vzdělání svého nabyl mimo jiné svatý Eulogius mučeník.¹⁾ Výroční památka svatého Zoila slaví se v Kordově dne 27. června.

Dne 28. června.

1. Svatý Ireneus (Lubomír), biskup Lyonský, mučeník.

Rodnou vlastí svatého Irenea byla Malá Asia. Za učitele měl muže slavné, apoštolské, mezi kterýmiž Irenej sám jmenuje svatého Polykarpa, biskupa ve Smyrně, učenka svatého apoštola Jana, o němž píše, že slova jeho nikoli na papíře, ale v srdci sobě byl napsal. Z Ireneových spisův vidno jest, že důkladně proskoumal a poznal netoliko učení křesťanské, ale také vědy světské, zejména pak filosofy a básníky řecké.

Za druhé polovice druhého století byl Irenej knězem biskupa Lyonského, svatého Pothina.²⁾ Roku 177., za panování císaře Marka Aurelia,³⁾ vypuklo, jako před rokem ve Smyrně, kruté pronásledování křesťanů v Galii (v nynější Francii). Biskup Lyonský, devadesátiletý Pothin, a mnoho světcův jeho byli

¹⁾ Svatý Eulogius dne 11. března. — ²⁾ Lyon (lat. Lugdunum) hlavní město francouzského kraje Rhône, po Paříži nejdůležitější město ve Francii, již za starých Galů znamenité. V Lyoně byla první obec křesťanská v Galii založena. Sv. Pothin, biskup Lyonský, roku 177. umučen byl. — ³⁾ Marcus Aurelius, nar. 26. května r. 121., nabyl vědeckého vzdělání. Roku 139. byl kaisarem jmenován, a po smrti Antonina Pia císařem učiněn. Povodeň, mor, dobytčí a hlad stíhaly zemi jeho, a k tomu přidružily se i války, v nichžto Mark Aurel byl vítězem; ale roku 180. po devatenáctiletém panování za války s Markomany zemřel, proslaviv se jako vladař, válečník a spisovatel. Avšak i za jeho vlády pronásledování byli křesťané, jimžto připisoval pohanský lid všechny živelní nehody a války, a proti nimž i zahanbení mudrcové a kněží pohanští popouzeli císaře, jenž v rostoucím křesťanstvu spatřoval nebezpečství pro říši.

uvrzeni do žaláře, kdežto na zřeteli podrželi blaho Církve, a tudíž vypravili listy křesťanským osadám Maloasijským, od bludařů Montanistů ohroženým, a spolu také papeži Eleutherovi, jemuž list doručen byl knězem Ireneem, kteréhož biskup Pothin a spoluvěznové v témž dopisu „horlitem pro Zákon Kristův“ nazvali a papeži doporučili. Teprvé po mučnické smrti Pothinově vypravil se Irenej za jeho nástupce zvolený do Říma, aby sobě vyžádal svěcení biskupského.

Navrátil se z Říma, spravoval biskup Ireneus diécesi Lyonskou (od roku 177—202) horlivě a prozřetelně, světě všemu lidu jako jasná svíce na svícnu Kristově obcováním bezúbohným a svatým. Sv. Řehoř Túrský vydává o něm svědectví, že podivuhodnou nábožností a kázáním jeho všickni obyvatelové města Lyonu obrátili se na víru křesťanskou. I do sousedních, ještě pohanských, krajin vysílal Ireneus věrověsty. Zejména kněze Ferreola a jahna Ferutiona vypravil do Besançonu, a kněze Felixe s jahny Fortunatem a Achileem do Valence.¹⁾

Že činnost Ireneova přesahovala hranice biskupství Lyonského, o tom svědčí jeho list psaný papeži Viktorovi. Aby se v příčině slavnosti Velikonoční v celé Církvi zavedla jednota, přikázal papež Viktor všem biskupům, by přijali pořádek Římský. Několik sněmů krajinských a Galický sněm, od biskupa Ireneua svolaný, vyjádřili se pro věc tu; ale Polykrates, biskup Efeský, a jiní biskupové v Malé Asii zdráhali se upustiti od starého obyčeje svého, a byli za tou příčinou vyobcováni ze společnosti církevní. Biskup Ireneus o věci té psal papeži, představoval mu snášenlivé jednání jeho předchůdcův v záležitosti pouhé kázně se týkající, a tou měrou naklonil jej ku větší mírnosti.

Svatý Ireneus náleží k nejznamenitějším a nejdůležitějším církevním spisovatelům druhého století křesťanského. Výtečnými spisy svými šířil jasné světlo pravdy zjevené po celé Církvi Boží za doby své a pro věky budoucí. Apoštolskou neohrožeností horlil pro čisté a neporušené učení křesťanské, vítězně potíraje bludy

¹⁾ Besançon (Besançon), staré Vesontio, hlavní město departementu Doubs, silná pevnost se sídlem arcibiskupským a se starožitnostmi Římskými. — Valence (Valans), za doby Římské Valencia, město ve francouzském departementu Drómském na levém břehu Rhódanu a na železně dráze z Lyonu do Marsilie.

prvních dvou století, a zůstavil i nám skvělé důkazy o víře svaté na počátku Církve proti bludařům novověkým.

Apoštolskou Stolicí Římskou prohlašoval za hlavní sídlo Církve Kristovy, neboť v třetí knize proti kacířům napsal: „Potřebí jest, aby všechny církve s církví Římskou souhlasily pro její mocnou přednost.“ Důrazně zabráňoval všeliké se odtrhování od apoštolské katolické Církve Ježíše Krista řka: „Kde Církev jest, tam jest také Duch Boží, zdroj světla, života a svatosti. Kde Duch Boží jest, tam jest Církev a každá milost. Duch však jest pravda. Pročež, kdožkoli nemají účastenství v Ném, ani matkou (Církví) k životu živení nebývají, aniž přijímají od Krista živý čistý pramen, nébrž kopají sobě sami studnice rozpukané, a pijí zhnitou vodu z bahniska. Oni vyhýbají se víře církevní, aby kárání nebyli, a zavrhnou Ducha, aby poučování nebyli. Opovrhují pravdou, a proto zasluhují, aby se v každém bludu váleli a sem tam zmítáni byli; aby o téže věci rozličně věřili za rozličných časů, nemajíce jednotejného poznání, poněvadž volí raději mudrovati nežli učenicky pravdy býti; neboť nemají základu na skále nébrž na písku.“

Svatý Irenej udal za pramen poznání nauky Kristovy mimo svatá evangelia také ústní podání čili tradici, neboť napsal: „Kdyby v některé otázce povstala pochybnost, musíme se obrátiti k církvím nejstarším, v nichžto svatí apoštolové žili, abychom od nich zvěděli, co jisté a nepochybné jest. Pravým poznáním jest učení apoštolův a starý stav Církve po veškerém světě... Kdyby apoštolové nebyli žádných Písem po sobě zůstavili, museli bychom spravovati se ústním podáním. Tak jest u mnohých národů v Krista věřících, jenž učení spásy nikoli inkoustem na papíře, nébrž Duchem Svatým ve svých srdcích psáno mají, a staré podání věrně zachovávají. Jsouť pak Bohu velice mili svou věrou, spravedlností, cudností a moudrostí. Pomocí apoštolského podání nepřipouštějí k sobě bludův ztřeštěných.“

Dle svatého Ireneae jest tedy dědičné učení a rozhodování Církve jediným platným výkladem Písem svatých, a tudíž katechismus, obsahující v sobě dědičné učení a rozhodnutí církevní, jest nejpotřebnější a nejužitečnější knihou pro každý věk a stav.

Důkladně hájil svatý biskup Ireneus proti bludařům učení katolické o nejsvětější obětikřesťanův a ovečeři Páně. Čtemeť v jeho spisech: „Náš Pán sám, vzav chleb dobrořečil a pravil: „Totof jest tělo mé.““ A vzav kalich řekl: „„Totof jest krev má.““ A odevzdal novou obět Nového Zákona Svým apoštolům, jenž ji zůstavili Církvi. A co Hospodin zástupův u proroka Malachiáše 1, 11. praví: „„Od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy, a na každém místě obětuje se jménu mému obět čistá:““ to vykonává nyní Církev po veškerém světě, a jen sama přináší Stvořiteli obět čistou.“

Podivuhodna jsou ve spisech svatého Ireneae ona místa, kde píše, že u bludařů neděly se žádné divy a zázraky, kteréž zhusta za toho času stávaly se v pravé Církvi Kristově. Jsouť pak věty předmětu toho se týkající tyto: „Oni, bludaři, nemohou dáti slepým zrak, hluchým sluch; nemohou ďábly vymítati, nemohou neduživce, kulhavé, dnou sklíčené a jinak nemocné uzdravovati; tím méně mohou mrtvého vskřísiti, jak je náš Pán křísil k životu novému, a jak činili Jeho apoštolové modlitbou; ba jak se i v naší společnosti často stává, že celá osada postíc a modlíc se prosí, a navrátí se duch zemřelých ku prosbám svatých.“

Důmyslně psal svatý Irenej také o vznešené důstojnosti blahoslavené Marie Panny, Matky Boží: „Jakož Eva svou neposlušností pro sebe a pro veškeré pokolení lidské stala se příčinou smrti, tak učiněna jest Maria Panna svou poslušností příčinou spásy pro celé pokolení lidské. Neposlušná Eva spoutala nás okovy, poslušná Maria okovy ty rozvázala. Eva slovem anjela temnosti byla svedena a odpadla od Boha; Maria slovem anjela světla poučena byvši ochotně Boha uposlechla . . .

Poslušnost Marie vyrovnala neposlušnost Evinu; prostota holubice zvítězila nad úkladem hadovým.“

Svatý Irenej dosáhl přes sto roků věku svého, když léta Páně 202. za císaře Septimia Severa ¹⁾ nastalo ukrutné pronásledování křesťanův v Galii, jehož obětí stal se i svatý biskup Lyonský, svatý Irenej. Vedle svědectví svatého Řehoře Turského byli křesťané nelidskou zběsilostí v takovém množství zabíjeni, že se krev jejich proudila ulicemi. Památný nápis na kostele svatého Irene v Lyonu svědčí, že tenkrát 19.000 křesťanů podstoupilo smrt mučnickou. Svatý biskup Irenej až na konci po všech jiných byl mečem stat, a kněz Zachariáš, který po něm stal se biskupem Lyonským, pochoval tělo jeho mezi hroby svatých mučenků Alexandra a Epipodia.

Katolíci! Hrozný zajisté byl pohled na krev tolika tisíc křesťanských mučenků, jimžto život brala zuřivá zběsilost zaslepených pohanů. Staříčkový biskup Irenej musel dívat se na vraždění svěřenců svých milovaných, až pak také sám ochotně položil pod ostrý meč katův ctihodnou šedivou hlavu. Odkud bral on, a odkud brali všickni svatí mučenci a mučenice zmužilosti a odvahy hrdinské? Jim všem ozýval se živě v duších zbožných veliký výrok svatého apoštola Petra říkoucího: „Trpíte-li pro spravedlnost, blaze vám! Strachu pak jejich nebojte se, aniž se kormuťte; ale Pána Krista posvěcujte v srdcích svých!“ I. Petr 3, 14. 15. Naše doba nežádá od věrných vyznavačů Pána a Spasitele Jesu Krista krev a život. Co katolíci pro Krista, pro svou víru a pro spravedlnost trpěti musejí za dnů našich, jest chatrný posměch a mělký špatný vtip některého spustlého a nevzdělaného odpůrce kříže Kristova; a pro takový posměch a vtip mělby kdo Krista a víru svou zapřít — mělby se odřít blaženosti věčné? Ó kéž žádný

¹⁾ Septimius Severus, od vojska svého roku 193. za císaře v Illiricum provolaný, vtrhl do Italie a do Říma, kde městská rada jeho soka Didia Juliana dala stít, a za císaře uznala Septimia Severa, kterýž i ostatní soky Pescennia Nigra a Klodia Albina přemohl. Zprvu byl Severus křesťanům nakloněn. Později pak až do své smrti dne 4. února 211. tou měrou hubil křesťany, že sv. Klément Alexandrijský psáti mohl: „Denně vidíme mnoho mučenků upálených, ukřižovaných, statých.“

katolík neuvrhne se v tu hanbu a v záhubu nenapravitelnou! Trpme rádi a statečně pro spravedlnost, pro Krista, pro víru, pro Církev, pro blaho časné i věčné!

2. Svatý Lev II., papež.

Lev II., rodem Sicilian, byl dříve řeholným kanovníkem, pak kardinálem knězem v Římě, a po smrti papeže Agathona († v měsíci lednu 682) povýšen byl na Stolicí svatého Petra v srpnu 682.

Toho času císař Konstantin IV., příjímím Bradatý (Pogonatus), hodný syn nehodného otce císaře Konstansa II., za svého panování (668—685) ukončil neblahý padesátiletý spor s bludaři Monothelety, za kterou příčinou roku 680. s papežem Agathonem svolal šestý všeobecný církevní sněm do Cařihradu, a osobně přítomen byl v jeho schůzích (mimo 12. až 17.), v nichžto rozhodovalo se o náukách Monotheletů. Biskupové, jichž krom patriarchy Cařihradského a Antiochijského bylo 170 pohromadě, jednomyslně zavrhlí bludy Monotheletův, a úchvaly své vypravili papeži k potvrzení té doby, kdy došla zpráva o úmrtí papeže Agathona a o papeži nově zvoleném, Lvu II., do Cařihradu. *) Papežští legati čili vyslanci, jenž onen Cařihradský sněm řídili, přinesli spisy sněmovní spolu s listem císaře Konstantina IV. do Říma. Císař žádal papeže Lva II., aby ke dvoru Cařihradskému vypravil vyslance svého s mocí neobmezenou, s nímžto by se mohlo v čas potřeby bez odkladu vyjednávatí také o věroučných a jiných církevních věcech. Papež Lev II. ovšem tak neučinil, nébrž poslal tam podjahna, jenž bez dotazu v Římě nic důležitého činiti nesměl. Vyslanec ten přinesl také do Cařihradu list papeže Lva II., jímžto potvrzovaly se úchvaly šestého všeobecného sněmu Cařihradského.

Vysvěcen byl papež Lev II. teprvé za měsíce srpna roku 682., a sice biskupem Ostijským za přítomnosti biskupa Jana Portského, jenž byl papežským jednatelem na onom sněmu Cařihradském, a ještě jednoho biskupa. Byloť tenkrát již obyčejem. aby papež od tří biskupů byl posvěcen.

*) Sněmem tím odsouzeni byli bludaři Cyrus, Sergius a Pyrrhus, jenž hlásali toliko jednu vůli a činnost v Kristu.

Úchvaly sněmu Cařihradského přeložil papež Lev II. z řeči řecké na jazyk latinský, a poslal je biskupům Španělským žádaje, aby všickni podepsali vyznání víry složené sněmem Cařihradským.

Papež Lev II. vymohl u císaře Konstantina IV., aby arcibiskupové Ravenští, byvše zvoleni, jako druhdy do Říma přicházeli a tam posvěcení svého nabývali. Naproti tomu však prominul papež arcibiskupům Ravenským poplatek čili taxu za příčinou svěcení toho.

Lev II. byl znamenitým znatelem jazyka latinského i řeckého, jakož i hudby. Onť zdokonalil kostelní zpěv Gregorianský a složil několik písní. Byl pravým otcem chudých, kteréž podporoval netoliko dary peněžitými, ale všemožně skutkem i dobrou radou pomáhal všechněm, hlavně pak vdovám opuštěným a sirotkům. Duchovenstvo a veškeren světený lid vyučoval ctnostem křesťanským netoliko živým slovem, ale také výmluvným příkladem svým.

Už v měsíci červnu léta Páně 683. klidně zemřel a pochován byl v chrámě Svato-Petrském.

3. Svatá Techilda, panna, dcera královská ve Francii.

Chlodvík I., jenž za panování svého (481—511) utvrdil jednotu říše Francké, jejíž sídlem stal se nejprve Soissons 486, a pak Paříž 493, přijal na přímluvy své manželky Chlotildy křesťanství a křest svatý v Remeši. Jejich dcera Techilda založila ve vsi Vivus u města Sensu ¹⁾ klášter a chrám ke cti svatému Petru a Pavlu, v němž také odpočívá tělo její.

„Svatá Techilda, jak mile poznala učení Kristovo a byla pokřtěna, zasvětila Bohu panenství své. Za pomoci otce svého a bratří svých stavěla u Sensu klášter svatých Petra a Pavla.“ Tak svorně hlásá i nápis v kostele tom, i mnohé prastaré památky písemné, zvláště pak základní listina krále Chlodvíka I., v nížto se praví, že král třetího roku po svém křestu

¹⁾ Sens (Sàns) město ve franc. depart. Yonneském na řece Yonně a při železnici Pařížsko-Lyonské. Za starých dob středistě Galského kmene Senonův.

nejdražší dceři své Techildě vydal dědičné statky materské v krajině Senské, a některé jiné statky, aby vystavěla klášter, kterýž dokončen byl devátého roku po smrti králově.

Svatá Techilda až do blažené smrti zachovala bez úhony panenství své. Památka světice té po všechny časy slavně konala se.

Dne 29. června.

1. Svátý Petr, kníže apoštol, první papež.

Svatý Petr sloul původně Simeon čili Šimon. Byl rodem z Betsaidy, města při moři Galilejském. Jan 1, 45. Otec jeho jmenoval se Jonáš, Jan 1, 41; 21, 15; matka pak, dle ústního podání, nazývala se Joanna. Šimon však nezůstával v rodném městě, nébrž ubytoval se v Kafarnáu, a tam rybářství provozoval, přebýváje u tchýně čili švekrůše své. Luk. 4, 31. 38.

Šimon byl už ženat, když z učeníka Jana Křestitele stal se učeníkem Páně. Manželka jeho Perpetua sešla jako mučenice.¹⁾

Na věcech náboženských Šimonovi vždycky záleželo velice, proto s bratrem Ondřejem přidal se k Janu Křestiteli, předchůdci Páně. Pán Ježíš pak vlídně ho přijal a jménem „Petr,“ t. j. „Skála“ poctil. Jméno to bylo mnohovýznamné a mnohověstné; hlubokému smyslu jména toho tehdá Šimon Petr ještě nevyrozuměl, ale brzo počal chápati význam jeho, když Krista Pána do Kány Galilejské doprovodil, když tam viděl první zázrak — víno z vody proměněné, když přítomen byl divům v Jerusalemě za doby velikonoční učiněným, když s Kristem z Judey do Galiley se vrátiv, při lovení ryb k bližšímu styku s Pánem povolán byl a rybářem lidí učiněn jest. Luk. 5, 8. Mat. 4, 18. Tenkrát žasna nad zázračným lovem ryb, „padl k nohous Ježíšovým a zvolal: Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný!“

Od té doby Petr od Pána všelijak býval vyznamenán, a Pán

¹⁾ Sv. Klément Alexandrijský u Eusebia 3, 30. Sušilův překlad a výklad Nového Zákona.

jej před jinými více a pečlivěji pěstoval a vzdělával. Když Pán Ježíš ze sboru Svých učeníků volil Sobě dvanácte apoštolů, byl Petr prvním mezi nimi. Mat. 10, 2. Když Pán po moři chodil, jedinému Petrovi rozkázal, aby k Němu šel. Mat. 14, 29. Když měl platit daň chrámovou ročně vybíranou, platil Pán Ježíš za Sebe a spolu za Petra. Mat. 17, 26. Také žádnému nepředpovídal podrobněji smrt, kterou sejde, jak to učinil Petrovi. Jan 21, 18. Petr s Janem a Jakobem Starším byl při vzkříšení dcery Jairovy; Mat. 9, 25; na hoře Olivetské při smutku a modlitbě Páně; Mat. 26, 37; již dříve při proměně na hoře Táboře, kdež Pán do slávy nebeské nahlédnouti jim dal, a Petr, pocítiv slasti rajských zvolal: „Pane, dobréf jest nám zde býti; chceš-li, udělejme tu tři stánky, Tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden!“ Mat. 17, 4. Po Svém z mrtvých vstání Pán Ježíš Petrovi zvláště ukázal se; Luk. 24, 34; Petr měl se Pánu i ve smrti podobati; Jan 21, 18; pro lásku a víru, kterouž Petr nosil výtečně k Pánu v srdci, udělil mu Pán prvotenství v Církvi, když byl právě svou víru v Krista vyznal řka: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!“ Odpovědělt mu Pán Ježíš: „A já pravím tobě: „Ty jsi Petr, a na té skále vzdělám Církev Svou, a brány pekelné neodolají proti ní. A tobě dám klíče království nebeského; cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cožkoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ Mat. 17, 16—19. Petrovi později při počátku utrpení Svého dal Pán Ježíš zaslíbení: „Šimone, Šimone! Aj, satan vyžádal vás, aby tříbil vás jako pšenici: ale jáť jsem prosil za tebe, aby nezhy-nula víra tvá. A ty někdy obrátě se, potvrzuj bratry své.“ Luk. 22, 31. 32. Po Svém vzkříšení zjevil se Pán Petrovi a šesti učeníkům u jezera Genesaretského, a poznovu potvrdil Petrovi přednost v Církvi, když byl Petr netoliko ve víře, ale také v lásce ke Kristu pevným býti se osvědčil, řka: „Pasiž beránky mé, pasíž ovce mé,“ a tou měrou i samým apoštolům za hlavu ustanovil jej. Jan 21, 15—17. Petr sice zapřel třikráte Pána za velikého zkormoucení a ukvapení mysli; avšak ihned obmyl duši svou pokáním skroušeným; neboť „rozpomenuv se na slovo Ježíšovo: „Prvé než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš,“ vyšel ven a plakal hoře.“ Mat. 26, 75.

Po nanebevstoupení Páně přednost Petrova před ostatními

apoštoly všady vyskytala se. Petr přičiňoval se, aby na místo Jidáše Iskariotského vyvolen byl nástupce, neboť „povstav Petr u prostřed bratří (byl pak zástup lidí spolu skoro sto a dvaceti) řekl: „Muži bratří, musí se naplniti Písmo, kteréž předpověděl Duch Svatý skrze ústa Davidova (Žalm 40, 10) o Jidášovi, jenž byl vůdcem těch, kteříž jali Ježíše; jenž byl přičten k nám a došel podílu posluhování apoštolského. A ten zajisté obdržel pole ze mzdy nepravosti a oběsil se.“ — Skut. apošt. 1, 16—18. I dal voliti na jeho místo dvanáctého apoštola, a zvolen jest po modlitbách vykonaných losem Matěj.

Petr po seslání Ducha Svatého ještě téhož dne položil svým kázáním základ k Církvi Páně, získav tři tisíce lidí Kristu, a stav se skutečně skalou, na níž vzdělána byla Církev Páně. Odtud již veškero řízení Církve v rukou jeho spatřujeme; a ačkoli apoštol Jan s ním při rozličných záležitostech vystoupá, jednatelem a konatelem přece vždycky byl Petr. Petr uzdravil chromého, a při té příležitosti kázal o Kristu. Skut. ap. 3, 1. Když obádva před veleradu židovskou postaviti se museli, Petr byl mluvčím. Když přikazovali jim, aby neučili lid ve jménu Ježíšově, Petr neohroženě vyřknul slova přepamatná: „Zda-li to spravedlivé jest před obličejem Božím, abychom vás více poslouchali nežli Boha, suďte! Nelze nám nemluvití toho, co jsme viděli a slyšeli.“ Sk. ap. 4, 19. 20. Petr nad Ananiem a Safirou soud Boží vynesl; Sk. ap. 5, 1.; a když napotom velerada Jerusalemská všechny apoštoly povolala, opět Petr slovo měl a pravil: „Poslouchati sluší více Boha než lidí.“ Sk. ap. 5, 29. — V Samaří též hlavně Petr vyhostil bludaře Šimona kouzelníka. Skut. ap. 8, 9. Petrovi Bůh viděním ukázal, že pohané bez prostřednictví Starého Zákona, bez obřizky, přijímati se mají do Církve křesťanské; Petr prvotiny pohanův uvedl do Církve, a již před svatým Pavlem pohanům kázal, aby také v této věci prvenství osvědčil, a skalou veškeré Církve býti se projevil.

I divotvornou mocí obdařil jej Pán, tak že stín jeho uzdravoval nemocné. Na cestách svých apoštolských po svaté zemi Aeneáše uzdravil a Tabithu z mrtvých vzkřísil. Skut. ap. 9, 33. 38. — Když král Herodes Agripa I., vnuk Heroda Ve-

¹⁾ Sv. Matěj dne 24. února. II. 223.

likého, aby židům zalíbil se, Církev Boží zahubiti ustanovil, vztáhl ruce napřed na Petra, a vsadil ho do žaláře. Sk. ap. 12, 1. Leč Bůh jej zázračně vysvobodil, načež se Petr na jiné místo vydal, Sk. ap. 12, 17., dle Eusebia dobyl Říma, kam Petr za prvního léta císaře Klaudia, roku 42. po narození Páně, přibyl a tam Církev založil, ač napotom napořád v Římě nezdržoval se, nébrž opět odešel do svaté země, a tam v Jerusalemě léta 51. na veřejném všeobecném sněmu církevním rozhodl otázku, že pohané obřízky nepotřebují přecházejíce na víru křesťanskou. Skut. ap. 15.

Nedlouho po sněmu Jerusalemském zdržoval se Petr v Antiochii, a spolu s Pavlem a Barnabou po některý čas tam bydlel. Církev Antiochijská, kde Pavel a Barnabáš tak mocně a snažně pracovali, přece odváděla původ svůj od svatého Petra, jak dosvědčují staří otcové církevní, mezi nimi svatý Chrysostom, bývalý kněz Antiochijský.¹⁾

Svatý Petr napsal dva listy křesťanům rozptýleným po Pontu, Galacii, Kapadocii, Asii a Bithynii. Origenes (Euseb. hist. eccl. 3, 1.) a svatý Jeroným svědčí, že Petr v těch krajinách od Pavla neobrácených kázal evangelium.

Po mnohých apoštolských cestách svatý Petr podruhé přibyl do Říma, kdež byl už dříve církev založil, za panování císaře Nerona.²⁾ Orosius 7, 5. praví o Neronovi, že v Římě dal křesťany všelijak mučiti a usmrcovati, a že je po všech zemích Římských poručil pronásledovati a trápit. Netoliko Justin (Apol. I. 26.), nébrž i Irenej 1, 20., a Tertullian (Apol. 13.) potvrzují výrok Eusebiův a Jeronýmův, že Petr v Římě byl a tam smrtí mučnickou sešel. O době pak, za kteréž usmrčen byl svatý Petr, píše Dionysius Korintský, že byl spolu s Pavlem stejným a týmž časem umučen. Vímeť pak, že Pavel umučen byl za nepřítomnosti Neronovy v Římě, když městský prefekt (představený) Helius Cesarienus, a praetorijní prefektové Nymfidius Sabinus a Tigellinus vládu v Římě prováděli léta 67. po narození Páně. Svatý Pavel na silnici k Ostii vedoucí stát byl jako Římský měšťan. Svatý Petr ale, měšťanství Římského nemaje, na Vatikane (dle svědectví Kájova u Eusebia děj. církv.

¹⁾ Hom. 2. St. Chrysost. Act. mar. 6. — ²⁾ Lactantius mort. pers. 2.

2, 25) byl ukřižován a smrti Páně připodobněn, jak Tertullian (Praescr. 36) ku chvále církve Římské vypravuje. Origenes ale (Euseb. děj. cír. 3, 1) praví, že svatý Petr byl hlavou dolů pověšen na kříži. Svatý Augustin (Hom. 29.) píše: „Na onom kříži obět vykoupení našeho nápodobiti se obávaje, volil hlavou na zem ponořen, pohroužen býti. Ó té přeušlechtilé pokory! Ostýchá se ctěn býti způsobem smrti, a nezdráhaje se muk Páně, leká se podoby smrti.“+

2. Svatý Pavel, kníže apoštol národův.

K největším duchům všech věků patří bez odporu svatý Pavel, učitel a osvětitel národů. Narodil se v Tarsu, znamenitém městě v Cilicii, Skut. apošt. 22, 3., ale pocházel z hebrejské rodiny kmene Benjaminského, Fil. 3, 5., která vedle ústního podání z Giskaly, města Galilejského, přestěhovala se do Tarsu v Cilicii. V Tarsu byly školy učené, v nichžto mládež cvičila se ve všech naukách řeckých; školy ty měly pověst veleobrou, tak že se rovnaly školám Athénským. Starší sestra Šavlova, jak po hebrejsku nazýval se, byla v Jerusalemě provdána; u ní Šavel vychován byl už od jedenáctého roku svého. O rodině Pavlově známo jest, že byla zámožná, ješto i právo Římského měšťanství měla, jehož Pavel napotom užil ve prospěch víry křesťanské. V Jerusalemě u nohou Gamaliela vypěstován byv, Sk. ap. 22, 3., oddal se zpytování Starého Zákona, a vynikal mezi soudruhy svými horlivostí pro ustanovení Zákona toho, a horlivostí pro ústné jeho výklady. Gal. 1, 14. Přesvědčen jsa o Božském původu Zákona Starého, hájil a šířil ho mezi krajany svými tím více, an právě toho času židé, a on s nimi, očekávali brzké oslavení Zákona a zařízení říše Israelské. Za tou příčinou také zahorel prudkou nenávisť proti křesťanům, jež považoval za novou sektu, poznávaje z řečí svatého Štěpána, že z křesťanství nastává největší nebezpečení víře židovské: proto zamýšlel všemožně pracovati o vykořenění křesťanův.

Když kamenovali Štěpána, Šavel netoliko z blízka byl přítomen, ale také hlídal oděv kamenovatelův, aby tím volněji provesti mohli hrozné to dílo. Vida však, že ukamenováním svatého Štěpána nejsou zaraženy snahy křesťanův, vcházel do

domů, kde křesťané bydleli, a opatřiv se k tomu náležitou mocí, násilně do vězení odváděl je. Sk. ap. 8, 3. Když pak pro takové pronásledování z Jerusalema rozutíkali se vyznavači Kristovi, vymohl sobě Šavel plnomocenství od velekněze židovského, aby i v Damašku směl hubiti křesťany.

Šavel nezuřil proti Církvi Páně z úmyslu podlého, nébrž z upřímné horlivosti pro Zákon Starý, domnívaje se, že bez něho národ židovský obejít se nemůže; proto sklonilo se k němu milosrdenství Boží. I. Tim. 1, 13. „Když byl na cestě u samého Damašku, rychle obklíčilo jej světlo s nebe, a Šavel padna na zemi uslyšel hlas řkoucí k sobě: „Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?“ — Šavel odpověděl: „Kdo jsi, Pane?“ — A Pán volal: „Já jsem Ježíš, jež ty pronásleduješ. Tvrdot jest tobě proti ostnu zpěčovati se.“ — A třesa se i žasna řekl Šavel: „Pane, co chceš, abych učinil?“ — A Pán k němu: „Vstaň a jdi do města, a tam bude tobě povědino, co činiti máš.“ — Muži pak, kteří s ním šli, stáli ohromeni, hlas zajisté slyšíce, ale žádného nevidouce. I vstal Šavel se země, a otevřev oči ničeho neviděl; tedy pojavše ho za ruce uvedli do Damašku. I byl tam tři dni nevida, a nejedl a nepil.“ Sk. ap. 9, 3—9.

Ananiáš, učeník Páně, k rozkazu Božímu přišel k němu, ruce na něho vložil, zrak mu navrátíl a přikázal, aby se dal pokřestiti, by hříchové jeho byli obmyti. Milost Boží osvětila Šavla. Poznal klam svůj, chápal prorocství Starého Zákona o Kristu; víra v Boha Ježíše prostoupila celou bytost jeho, a věděl, že na dráhu bludnou se dával. Proto pokání čině vyznal se býti prvním hříšníkem, poněvadž Církev Boží pronásledoval. I. Tim. 1, 15. Zázkakem tím stal se Šavel Pavlem, stal se jiným člověkem, stal se z pronásledovníka nejhorlivějším učeníkem a hlasatelem Kristovým.

Pavel počal hned v Damašku samém Krista zvěstovati. Ješto pak židé brojili proti němu, odebral se do Arabie, Gal. 1, 17., aby se tam na poušti na rozjímání dal a bedlivě se připravil na úřad, k němuž ho Kristus byl povolal.

Navrátiv se z Arabie, opět v Damašku hlásal Krista. Židé ukládali o jeho život, ale křesťané v koši spustili jej se zdi městské, a tak ušel rukou vrahů svých. II. Kor. 11, 32. Sk. ap. 9, 23.

Nyní poprvé po svém obrácení šel do Jerusalema, Gal.

1, 18., aby uviděl Petra. Ale nikdo mu tam nechtěl důvěrovati, až Barnabáš uvedl jej u apoštolů. Hned začal v městě horlivě Krista kázati. Když pak židé bezživotí jeho hledali, po patnácti dnech odebral se do Tarsu, svého rodného města, byv k tomu od Pána vybidnut. Sk. ap. 22, 18. Do Jerusáléma nešel proto, aby se o pravdách křesťanských poučil, nébrž aby předního z apoštolů, Petra, poznal, a s ním se domluvil. Gal. 1, 17. Nepotřeboval on ani doplnění ve víře, ani osvědčení od jiných apoštolů, ješto mimořádným způsobem od Krista vyvolen byl za apoštola. Gal. 1, 12., 2, 6. I Kor. 11, 23. Sk. ap. 26, 16.

Dokonav v Tarsu během celého roku svou přípravu, počal vykonávati úřad apoštolský. V Antiochii, městě Syrském, kde se nejvíce řecky mluvilo, šířilo se křesťanství nad očekávání. Z Jerusáléma od apoštolů tam poslán byl Barnabáš, aby Církev Antiochijskou zřídil a spravoval. Barnabáš, vida se jaksi nedostatečným, aby sám vyhověl potřebám velikým, připojil k sobě Pavla, kteréhož z Tarsu do Antiochie přivedl. Jejich společnou práci zkvétla církev Antiochijská nad jiné, a tam poprvé dáno vyznavačům Kristovým jméno „křesťanů.“ Po roce Barnabáš a Pavel nesli do Jerusáléma milodary křesťanů Antiochijských schudlým křesťanům ze židovstva na víru obráceným. Ve svaté zemi po smrti prvního pronásledovníka křesťanův, krále Heroda Agripy I., Církev Páně svobodněji rozvíjela se.

Navrátivše se do Antiochie, Pavel a Barnabáš za postů a modliteb skládáním rukou proroků a učitelů křesťanských k rozkazu Ducha Svatého oddělení a posvěcení byli k dílu velikému mezi národy pohanskými.

Svatý Lukáš zaznamenal nám ve Skutcích apoštolských trojí apoštolskou cestu svatého Pavla z Antiochie předsevzatou.

Při první cestě apoštolské připojil se k němu Barnabáš, aby zjevna byla jednota s prvoapoštolý. Všady se dříve obraceli k židům, aby sobě nestěžovali, že se jich zanedbává. Vyšli z Antiochie léta 45., a po čtyry roky procházeli ostrov Cyperský a jižné krajiny Maloasie, Pamfilii, Pisidii a Lykaonii. Na ostrově Cypru získali Kristu prokonsula, náměstka císařského, Sergia Pavla. V průvodu svém měli také Jana Marka, který však, zastesknuv sobě, v Perze městě je opnstil, a do Jerusáléma se vrátil. Židé pořádku ke Kristu přistupovali; obyčejně strojili vzbouření proti

apoštolům. Ale z pohanů v mnoho křesťanů povstalo, tak že Pavel a Barnabáš všady osady křesťanské zakládali a kněze jim ustanovovali. Vítězně vrátili se z první apoštolské cesty své do Antiochie, hodlajíce odpočinouti sobě. Sk. ap. 14, 27.

V Antiochii museli déle pobýti; povstala otázka v lůně Církve, mohou-li pohané bezprostředně do Církve vstupovati, anebo mají-li dříve obřezání býti. Aby veledůležitá a životná otázka o zachovávání řádu Starozákonného od prvoapoštolů rozhodnuta byla, vypravili se Pavel, Barnabáš a někteří průvodcové, mezi nimi Titus, do Jerusalema. Na veřejném sněmu náčelník Petr ujal první slovo a vyslovil se pro bezprostředné přijímání pohanů na víru obrácených do Církve. S ním souhlasil i Jakob apoštol, biskup Jerusalemský. Pak vyneseno nálezení svorné, aby se pohanům do Církve vcházejícím neukládalo břemena žádného, leč aby varovali se pohanských hostin obětných, požívání krve, udávenin a smilství. Mimo to schválili apoštolové způsob, kterým sobě Pavel mezi pohany vedl, a vyhlásili jej za vyvolený nástroj pro získání pohanů. Z Jerusalema provodili Pavla a Barnabu vyslancové, z nichžto Silas v Antiochii po některý čas pobyl, a pak s Pavlem druhou cestu apoštolskou vykonal.

Svatý Pavel odloučiv se od Barnaby v průvodu Silvana odebral se ze Syrie do Cilicie a pak do Lykaonie, kde sobě v Lystře Timothea připojil. Z Lykaonie dal se k západu skrze Frygii a Galatii, kde pobýv, chtěl v Mysii a Bithynii evangelium kázati. Ale Duchem Páně a viděním Božím v Troadě mu veleno, aby do Evropy šel. Sk. ap. 16, 10. V Evropě potkalo se působení jeho s výsledkem přebahým. Hned ve Filipech zkvétla církev, kterou svatý Pavel napotom jmenoval „rozkoší a korunou svou.“ Do Evropy přibyl léta 52. Z Filip se dal do Soluna, odkud za devátého století svatí bratři Cyrill a Method nám Slovanům přinesli víru křesťanskou. Ze Soluna musel Pavel po třínedělním kázání utéci do Beróy, kam za ním došli židé Solunští, aby jim kazili práci. Pavel odcestoval do Athén, Silas prozatím zůstal v Beróe, a Timotheus v Soluně. V Athénách nevšímaje sobě posměchu pohanských mudrců, založil Pavel církev. V Korintě ubytoval se u man-

želd Akvily a Priscily,¹⁾ u nichž se vyučil řemeslu stanařskému a shromáždil církev mnohočetnou. V Korintě napsal roku 52. první, a roku 53. druhý list k Soluňanům čili k Thessalonickým. Potom vydal se na pouť do Jerusalema, odkud do Antiochie Syrské se vrátil. Sk. ap. 18, 23.

Brzo podstoupil Pavel třetí cestu apoštolskou, na kteréž Galatii a Frygii prošed, přibyl do Efesu, kde pomeškal dvě léta a tři měsíce, Sk. ap. 19, 8—10, anebo okrouhlým pojmenováním tři léta. Sk. ap. 20, 31. I v Efesu napřed kázal v židovské sbornici. Potkav se ale s odporem židův, zarazil učiliště své v posluchárně Tyranna, a docházel úspěchu velikého. Z Efesu roku 55. psal Galatům a I. list Korintánům, jimž mimo jiné vylíčil svá utrpení v Efesu, odkud následkem vzbouření stropeného zlatníkem Demetriem nucena se viděl odejít. V Macedonii sešel se s Titem a tam vyhotovil druhý list Korintánům. Zavítav do Ilyrie čekal na Tita do Korintu poslaného. Ale brzo sám do Korintu odebral se, po tři měsíce tam vyučoval a list k Římanům napsal. Mínil jíti do Španěl a zastaviti se tou cestou v Římě. Zatím však šel do Jerusalema, aby doručil křesťanům podporu sebranou.

Přišel o Letnicích léta 58. do Jerusalema, kde židé proti němu se vzbouřili. Jako měšťana Římského ujala se ho stráž Římská a doprovodila jej do Césarey, kde po dvě léta vězněn byv k císaři Římskému odvolal se. V Římě po dvě léta mohl volně kázati, byv vlídně v soukromém obydlí strážěn. Ze zajetí toho Římského psal listy Efešanům, Kološanům, Filemonovi a Filipánům.

Dalších zpráv o svatém Pavlovi nemají Písma svatá. Ale nejstarší jinorodá svědectví praví, že Pavel propuštěn byv z prvního vězení Římského, asi po čtvero roků Církvi Boží svobodně sloužil, do Španěl a do Asie přibyl, na Krétě Tita, a v Efesu Timothea za biskupy ustanovil.

Dle Eusebia 2, 22. „obranu svou učiniv opět se odebral hlásat evangelium, a podruhé přišed do téhož města Říma, smrti mučnickou sešel.“ Podobně svědčí také svatý Klément ve svém I. listě kapit. 5., ježž byl v Římě psal. Vypraviv ještě svůj list

¹⁾ Svatí Akvila a Priska dne 8. července.

k Hebréům (Židům), a listy biskupům Timotheovi a Titovi, posliv církve starší a založiv nové, podruhé do Říma přišel, a tam do tuhé vazby dán byl. Ze žaláře psal II. list Timotheovi.

Dne 29. června léta Páně 67. na silnici k Ostii vedoucí stát byl pod vladaři Heliem Césarianem a Polyklétem, enž (za pobytí císaře Neróna v Korintě téhož roku 67.) měli moc vlády v Římě.

Mezi osobami světodějnými jest svatý Pavel na místě předním. Takovým dobyvatelem světa, takovým vítězem, nebyl nikdo ani před ním, ani po něm. Svatý Jan Zlatoústec píše: „Jako při východu slunka tma prchá, a veškera havět zlá a zlá žízala skrývá se: tak když Pavel hlásáním svým počal svítiti, byl blud zapuzen, a modlářství, nečistota, opilství a ostatní nepravosti byly ztráveny, jako ztravuje se vosk plamenem, jako pleva ohněm.“+

3. Svatá Salóma, manželka Zebedeova.

Jedna ze svatých žen Galilejských, kteréž záhy poznaly Jesu Krista a Jeho Božské učení, „kterěž chodily za Ním, když byl v Galilee, a posluhovaly Jemu,“ Mar. 15, 41., jmenovala se Salóma, byla chotí rybáře Zebedea, a šťastnou matkou dvou svatých apoštolů: Jakoba Většího a Jana, jež byl Pán Ježíš téhož dne jako svatého Petra a jeho bratra Ondřeje povolati ráčil do počtu Svých apoštolů na břehu jezera Galilejského, an právě provozovali rybářské řemeslo své. Oba bratři, Jakob Větší a Jan, „opustili síť a otce (Zebedea s nimi na lodi lovícího), a následovali Pána.“ Mat. 4, 22.

Když byl Pán Ježíš posledně vstupoval do Jerusáléma, pojal dvanácte učeníků soukromí, a předpověděl jim Svě odsouzení, umučení, ukřižování a z mrtvých vstání. Mat. 20, 17—19. Tou cestou přistoupila k Němu Salóma, matka synů Zebedeových, se syny svými Jakobem Větším a Janem, a klanějc se prosila něco od Něho. Pán Ježíš řekl jí: „Co chceš?“ — Salóma odpověděla: „Rci, ať tito dva synové moji sedí jeden na pravici Tvé, a druhý na levici v království Tvém.“ — Bylať toho mínění v národě židovském obecného, že Kristus na zemi založí králov-

ství slavné, a vysvobodí národ židovský z nadvlády Římské; a nadála se, že nyní po Svém předpověděném z mrtvých vstání nastane veliká doba ta, a proto prosila, aby syny její, Jakoba Většího a Jana, učinil prvními v království Svém. Pán Ježíš, „Jehož království není z tohoto světa“ odpovídaje oběma synům, za něž matka Salóma přimlouvala se, řekl: „Nevíte, zač prosíte. Můžete-li pít kalich, kterýž já pít budu?“ To jest: Můžete-li podnikati utrpení, strasti a soužení, kteréž podniknu já? — Když pak oba zmužile pravili: „Můžeme:“ řekl jim Pán Ježíš: „Kalich zajisté můj pít budete; ale seděti na pravici mé anebo na levici, není mé dáti vám, ale kterýmž připraveno jest od Otce mého.“ Mat. 20, 20—23. Oba pili kalich Páně. Svatý Jakob Větší první mezi apoštoly mučenickou smrtí sešel, Skutk. apošt. 21, 2; a svatý Jan, Miláček Páně, do nádoby vroucím olejem naplněné vhozen, a na ostrov Patmos vyobcován byl; tudíž také „mučeníkem“ nazývá se.¹⁾ Ješto pak Kristus Pán jakožto Spasitel světa od Otce byl na svět poslán, tudíž také k Otci Svému odnáší všecko dílo Své, zejména pak vyměřování zasloužené odplaty všechněm lidem, a tudíž i svatým apoštolům.

Nedivme se, že Salóma jménem synů svých přednesla Pánu prosbu takovou! Nebyliť tenkrát učenci Páně ještě osvěceni Duchem Svatým, a mimo to ovšem za největší blaženost pokládati museli, býti nejbližše milovaného Pána. Svatý Ambrož o Salómě povážiti dává, že matkou jsouc přirozeně pečovala o slávu synů svých; a jestliže prosbou svou pochybila, tedy chyba její povstala z lásky.

Ostatně svatá Salóma až do konce věrně přidržovala se Krista Pána. Za Ním se svatou Marií Magdalenou a s Marií Kleofášovou kráčela až na horu Kalvárskou. Mar. 15, 40. Napotom s nimi až k samému kříži odvážila se. Jan 19, 25. S ostatními svatými ženami shlédla hrob, a kterak položeno bylo tělo Páně v něm. Činila s nimi přípravy na pomazání těla Kristova v hrobě, a prvního dne po sobotě s Marií Magdalenou a s Marií Kleofášovou šla ke hrobu, aby poslední čest prokázala Mistru Božskému. Tam pak s oběma světicemi těmi první

¹⁾ Polykrates, biskup Efeský, v listu k Viktoru, Římskému papeži, Euseb. dějiny církevní 3, 31.

slyšela od anjela, že vstalť jest Ježíš Nazaretský, ukřižovaný, a dostala rozkaz, aby radostnou zprávu tu zvěstovala svatým apoštolům. Svatou Salómu ctí a vzývá Církev Páně právem mezi nejprvnějšími světicemi Božími.

4. Svatá Božena (Beata, Benedikta), panna Senská.

Ve francouzském městě Sensu (Sánsu) v departementě Yonneském, na železné dráze Pařížsko-Lyonské, jest prastarý kostel svaté Boženy, latinsky: Beaty čili Benedikty, panny. Výroční památka k vůli slavnosti svatých knížat apoštolských světí se dne 6. září. Ač ve všech nejstarších soupisech obřadních svátků svaté Boženy, panny Senské, zřejmě uvodí se, přece nikde zevrubných zpráv o ní nenalezáme.

5. Blahoslavená Emma (Hemma), kněžna Korutánská, vdova.

Krka, slovinsky Kerka, německy Gurk, městys v Korutanech nad řekou Kerkou, má starožitný chrám s kryptou pamětihodnou, jež za století jedenáctého vystavěla v byzantinském slohu svatá Emma (Hemma), a při něm roku 1050. založila klášter pro Augustiniány. Z kláštera toho a z jiných odkazů svaté Emmy učinil roku 1072. Gebhard, biskup Solnohradský, biskupství Krcké. Kníže-biskup Krcký se svou kapitolou po dlouhý čas tam sídlil, až pak biskupské sídlo přeneseno bylo do Celovce (Klagenfurt).

Zakladatelka, svatá Emma, odpočívá v kostele tom. Pro slavnost svatého Petra a Pavla koná se výroční svátek její dne předchozího. Veliké průvody poutnické přicházejí z Chorvátska, Štýrska, Korutánska a Krajiny ke hrobu světice oslavené od Boha zázraky hojnými.

Svatá Emma, příbuzná svatého Jindřicha císaře, byla krásna dle těla, a krásna dle duše. Provdlala se za knížete Viléma, jenž po několikaletém šťastném manželství s přivolením chotí své Emmy putoval do svaté země. Svatá Emma ovdověla a obou synů svých pozbyla smrtí neuprosnou. Tudíž ustanovila se na tom, že Krista Pána učiní dědicem statků svých. K tomu konci hned započala v lesnaté krajině u řeky Kerky stavěti klášter

pro řeholné kanovnsky řádu svatého Augustina, jež, jak pravěno, Gebhard, biskup Solnohradský, přeměnil v biskupství Krcké.

Svatá Emma obdarovala také mnoho jiných klášterů a kostelů farních, a každodenně rozdávala veliké almužny chudým. Sama horlivě se modlivala za dne i za noci, bedlivě pracovala, byla ochranou a pomocí každému, kdož v potřebách utíkal se k ní, a zdobila se vždy více všemi ctnostmi svatými, tak že přeblaženě dokonala pouť vezdejšího života dne 29. června 1045.

6. Ctihodná Blažena (Beatrix), kněžna Krajinská, vdova.

Obraz této světkice býval v kostele Krckém, a pod ním nápis veršovaný obsahu následného. Kníže Krajinský, Jindřich, měl sestru Blaženou, kteráž za mladého věku ovdověla a z lásky k Bohu vdovou zůstala. Za příkladem svaté Emmy dědičné statky své rozdala chudině a kostelům, sama pak živila se drobtý chleba vyprošovaného, rekovně podrobujíc se ustavičným svízelům. Kníže bratr nechtěl toho trpěti, a prosíval ji, aby tak chudobně nežila, ješto prý hanbou jest žebrati paničce tak vznešené a bohaté. Přece opět sešel se jednoho dne se sestrou Blaženou, a viděl, že v klíně nese vyprošený chléb. Obořil se na ni řka: „Jsouc nepamětliva rodu našeho, hanbu nám děláš! Proč volíš chudobu dobrovolnou a žebráš po domech? Zase máš v klínu svém drobtý vyžebrané?“ — To pravil a sáhl sestře do zástěry vykasané. Avšak vytáhl ze zástěry překrásné růže místo drobtů chleba. Zděsil se patrného zázraku, a nikdy více nezapovídal Blaženě chudobu dobrovolnou. Co jí zbývalo ze statků, darovala kostelu Krckému, a věrně sloužila Bohu až do blažené smrti své. Dle přání svého byla v tom kostele u dítěte dříve zesnulého pochována.

7. Blahoslavená Anjelína, panna, Klariska Spoletská.

Za času papeže Řehoře IX. roku 1229. na kopci u města Spoleta v Italii povstal klášter řádu svaté Kláry, kterýž roku 1320. přeložen byl do města Spoleta ke kostelu svatého Ře-

hoře Menšího, mučeníka Spoletského, v rozvalinách bývalého divadla z doby Římské. Okolo roku 1340. byla v klášteře tom abatyší Františka, a za ní do téhož kláštera vstoupila její neteř Anjelina, rodačka Spoletská. Deset let žila Anjelina v klášteře svatě, a šťastně zemřela dne 29. června 1350. Životopis její nezachoval se dobám našim; ale o svatém obcování její svědčí kaplička a oltář, na němž mše svatá slouží se, v němž odpočívá tělo její v rakvi mramorové. Nad oltářem jest obraz svatě Anjelininy, kolem níž spatřuje se zástup nemocných, slepých, malomocných a dnavých, jenž od ní pomoci nabývají. Mimo to na oltáři zavěšeno jest mnoho darů věnovaných od těch, jenž na přimluvu její zázračným spůsobem od Boha účastnými stali se pomoci v potřebách svých.

Dne 30. června.

I. Svatý Marcialis, biskup, apoštol Galie.

Brzy po mučnické smrti svatého Jana Křestitele, Svého předchůdce, Pán Ježíš odešel za moře Galilejské. Šel za Ním zástup veliký. I vstoupil na horu a seděl tam s učensky Svými. Byla pak blízka Velikánoc, den sváteční židovský. Když tedy Ježíš pozdvihl oči a viděl, že veliký zástup k Němu jde, řekl k Filipovi: „Odkud nakoupíme chleběv, aby pojedli tito?“ To řekl, zkoušeje ho, nebo sám věděl, co by měl činiti. Filip neměl rady žádné. Ale Ondřej, bratr Šimona Petra, pravil: „Jestli zde jeden pacholík, kterýž má pět chlebů ječných a dvě ryby; ale což jest to mezi tak mnohé?“ — Pán Ježíš řekl: „Rozkažte lidu posaditi se!“ — I požehnal chleby a ryby, zázračně rozmnožil je, nasýtil pět tisíc mužů, ženy a děti nepočítaje, a učeníci Páně ještě sebrali drobtů pozůstalých dvanácte košů.“ Jan 6, 1—15.

Dle ústního podání v Církvi vstoupil onen pacholík do počtu dva a sedmdesáti učeníkův Kristových, a jméno jeho bylo Marcial. Z krajů východních přišel později se svatým apoštolem Petrem do Říma. Svatý Petr vypravil jej do Galie (nynější Francie), aby tam zvěstoval svatě evangelium. Vyučoval svatě víře

obyvatelstvo kolem nynějšího města Limoges, ¹⁾ Toulousu, ²⁾ Bordeauxu, ³⁾ Cahorsu, ⁴⁾ v krajině Akvitánii ⁵⁾ a v krajích sousedních, za kterou příčinou právem nazývá se apoštolem Galův. Z Říma přinesl sobě berlu od svatého Petra, kterouž dotkl se mrtvého a navrátil mu život. Byv svatě živ a vykonav veliké dílo apoštolské klidnou smrtí odešel na věčnost. Výroční památka jeho světí se dne 30. června, nebo 3. července.

2. Svatý Arnulf (Doběslav, Dobek), bratr Cisterciák, kajcník.

Arnulf, synek měšťanských rodičů, ztrávil mladá léta svá v Bruselu, hlavním městě království Belgického. Lehkovázně mluvil, lehkomyšlně žil. Na štěstí v dvacátém roce věku svého uslyšel a uposlechl hlasu milosti Boží, litoval hříchů svých, vyzpovídal se z nich, odřekl se rozpustilých soudruhů, chodil horlivě do kostela a stal se člověkem novým v Kristu Pánu.

Po dvouletém ctnostném obcování vstoupil do kláštera Cisterciáckého, vzav s sebou jenom bázeň Boží a naději na odpuštění hříchův. Ač rád ten dosti tuhý jest, Arnulf přece ještě ukládal sobě mimořádné pokání. Krom neděl a svátků do krve se bičoval větvemi z palmy bodlavé. Jeden mnich spatřiv jej zkrváceného plačtivě tázal se ho: „Ale bratře, proč pak se vraždíš?“ — Arnulf odvětil: „Nevraždím sebe, ale vraždím hříchy své.“ — Lůžkem bylo mu kamení pytle přikryté, aby o něm žádný nezvěděl. Po několik roků jedl toliko staré byliny a nedopřál ústům vypráhlým ani čerstvé vody. Ke každému byl přívětiv a úslužen. Modlitby a bičování začasť obětoval Bohu

¹⁾ Limoges (Limož) hlavní město francouzského departementu Horní Vienny, má velebný biskupský chrám, a zvláště krásnou zvonici u kostela svatého Marciála. ²⁾ Toulouse (Tulús) hlavní město franc. depart. Hornogaronského na pravém břehu řeky Garonny. — ³⁾ Bordeaux (Bordó), lat. Burdigala, ve starších českých spisech Burdovaly, třetí město ve Francii po Paříži a Lyoně, hlavní město departementu Gironde, v úrodné rovině na levém břehu Garonny, přes kterou vede nejkrásnější most v celé Francii. Římanům byla Burdigala hlavním městem provincie Aquitania secunda. — ⁴⁾ Cahors, lat. Cadurcum, starobylé město francouzské nad řekou Lot. — ⁵⁾ Aquitania, země v jihozápadní Francii mezi řekou Garonnou a horami Pyrenejskými. Později za rozličných dob měla jiný rozměr.

za ty, jenž ho prosili za přimluvu. Arnulfova pokora, poslušnost a trpělivost byla převelika.

Čím více zrůstala svatost Arnulfova, tím více milostí propůjčoval mu Bůh, a zázračně pomáhal těm, za které se bratr Arnulf modlil. V Bohu byla veškera jeho útěcha a radost po vsechen čas, který ztrávil v klášteře Villarském v Brabantsku. V klášteře tom také blaženě dokonil kající svůj život roku 1228. Jak za živa tak i po smrti osvědčoval Bůh jeho svatost mnohými zázraky.

3. Ctihodný Arnošt z Pardubic, první arcibiskup Pražský.

Za prvních let panování Jana, krále Českého, narodil se Arnošt, syn rytíře Arnošta z Hostinné u Českého Brodu, u Ouval. Arnošt z Hostinné měl mimo statky na Bydžovsku též hrad Visenberk na Náchodsku. Hrad Visenberk vyměnil za zboží v Pardubicích, odkud pak měl jméno své.

Otec, královský župan v Kladsku, dal syna Arnošta v Kladště do škol při farním kostele Panny Marie kněžím Joannitům. Později přešel syn Arnošt do Benediktinských škol v Broumově, pak do Prahy a na vysoké učení v Bononii a v Padově v Italii, kde ztrávil čtrnáct let v učení právnickém a stal se mistrem v právech církevních.

Arnošt, vstoupiv do stavu duchovního, povýšen byl za kanovníka, a roku 1339. za děkana kapitoly Pražské. Po smrti biskupa Jana z Dražic zvolen byl za biskupa Pražského dne 14. ledna 1343. Potvrzení papežského a posvěcení na biskupství obdržel v Avignoně, v jižní Francii u Rhony, kde papežové toho času residovali.

Příčiněním biskupa Arnošta, jenž byl přítelem a slovným rádcem Karla IV., spoluvladaře otce Jana Lucenburského, už po roce biskupství Pražské od církevní provincie Mohučské odděleno, a na arcibiskupství povýšeno bylo dne 30. dubna 1344. Arnošt z Pardubic byl prvním arcibiskupem Pražským, kterýž na synodě dne 12. listopada 1349 novému arcibiskupství nové, zemi České přiměřené, stanovy dal a o náležitou kázeň v duchovenstvu i lidu horlivě pečoval.

Arcibiskup Arnošt zaujímal nejdůležitější místo v radách

císaře a krále Českého Karla IV., „Otce vlasti.“ On přičiňoval se nejvíce o zřízení university, vysokých škol Pražských, založených od Karla IV. On několikrát jako jednatel císařský byl u dvora papežského v Avignoně, a buď cestoval s císařem po Německu a po Itálii, nebo zastával místo jeho v Čechách jako prozatímní vladař.

Arcibiskup Arnošt vyznačoval se milostnou vládou ke každému, velikou pobožností, ryzou pokorou a štědrou dobročinností, která se nejvíce objevila za nastalého hladu roku 1362. Byl obětavým podporovatelem vědy a umění, a ku stavbě velechrámu Svato-Vítského, hlavního pomníku českého stavitelství toho času, hojně přispíval ze svého jmění. Souvěký spisovatel Vilém, děkan kapitoly Vyšehradské ¹⁾, o něm píše: „Arnošt byl současně zrcadlem a potomkům příkladem skvělým . . . Zářil jako hvězda uprostřed mraku jasnými paprsky života i učenosti . . . Lidé, kteří každého dne okolo něho byli, nikdy neslyšeli z úst jeho křivého nebo lstivého slova . . . Na příští soud tolik pamatoval, že vždycky bděl nad stádem světým, nepřeje tělu svému spáнку, leda když náhlá dřímota ho přepadla . . . Někdy na holé zemi, někdy na hrubé pokrývce spával . . . O půlnoci svolával kaplany, a pobožně odříkával s nimi hodinky církevní . . . Jda cestou, uděloval almužny chudým, a každého dne dvanáct chudých živil a dával jim po dvou malých penězích běžné mince tehdejší. Každého roku sedmdesát stávek hrubého sukna chudým rozdělil . . . Ve vši tajnosti skrze dva kněze opatroval chudé panny náležitým věnem, aby se mohly vdáti . . . Zchudlé šlechtice podporoval, a nemocné nákladem svým užitečně opatroval . . . K vlastnímu a jiných poučení dával mnoho knih psáti . . . Byl dobrým pastýřem, mravokárcem a strážcem pravověrnosti . . . Očistu, soud žhavého železa a studené vody, jehož Čechové do jeho času užívali, zakázal a přes odpor šlechty potlačil docela . . . Pokryteckých bludařů (mrskáčů) v biskupství svém netrpěl . . . Následující po sobě papeže Římské: Klémenta VI., Innocence VI. a Urbana V. dosud vlá-

¹⁾ „Prameny dějin Českých,“ díl I., str. 387—400 v Praze 1873.
Přeložil Jos. Truhlář.

dnoucího ¹⁾ prosil pokorně za dovolení, aby směl vzdáti se hodnosti arcibiskupské. Než papežové vidouce, že v něm, ač tělo stárló, neubývalo svěží síly, nábožnosti a víry, závazku jeho jej zbaviti nijak nechťeli . . . Arnošt založil znova a bohatě nadal kláštery v Sadské, v Jaroměři a v Rokycanech; vystavěl i opatřil špitály v Českém Brodě, v Příbrami a v Libáni. Města biskupství svého: Český Brod, Horšův Týn a Roudnici, opevnil zděmi, a mnoho rybníků velkým nákladem znova zřídil, zvláště v Kyji, v Rokycanech, v Týně Horšově, v Příbrami, v Řečici, v Žernicích a v Chejnově . . . Při kostele Svato-Vítském ustanovil učitele bohosloví za své peníze . . . Spravedlnost pod šťastnou vládou jeho okřivala jak na soudě obecném tak při sodech soukromých . . . Římský papež a kardinálové největší přízní k němu se klonili . . . Arnošt nebažil po vyšších hodnostech. Přece po smrti papeže Innocence VI. kardinálové mínili jej na stolicí apoštolskou povýšiti, čemuž překážela jenom cizá národnost, ješto té doby vždy pouze Italian za papeže volen býval . . . Léta Páně 1364. odebral se arcibiskup Arnošt ve věcech církevních k císaři do Budišína, kde na hod Boží Svatodušní měl kázání a velké služby Boží. Tam napaden byl prudkou zimnicí. Obdržev od císaře dovolení dal se nemocen donesti na hrad Roudnici, kde opatřen byv svatými svátostmi a rozdáv svým mnoho darů, nábožně a skroušeně poručil duši svou do rukou Božích, a zesnul šťastně dne 30. června v neděli, v den památky svatého Pavla apoštola.“ Dle žádosti své pochován byl v Kladsku ve farním kostele Panny Marie, kde se podnes hrob jeho ukazuje.

V témž kostele Marianském jako jiných měl vidění zázračné. O nešporách neposkvrněná Panna na obraze nad hlavním oltářem rychle a hněvivě od něho odvrátila se. Jako hromem omráčený Arnošt prosil blahoslavenou Pannu, aby se nad ním smilovati a tvář svou k němu obrátiti ráčila, což se po delší vroucné modlitbě jeho stalo. Zázrak ten zatajil po veškeren život, ale před smrtí svou jej sám vypsál a nařídil, aby ve všech ko-

¹⁾ Urban V. od 27. října 1362 do 13. listopada 1370; arcibiskup umřel 30. června 1364, tedy Vilém, děkan Vyšehradský, jeho životopis sepsal mezi rokem 1364—1370.

stělích prohlášen byl, by všickni jasně poznali, kterak jest svatá Maria ozvláštní ochrankou a slitovnicí hříšníků, kteří milosti její nábožně se poroučeli.

Dne 30. června 1869 za přítomnosti kardinála arcibiskupa Pražského, Bedřicha knížete ze Schwarzenbergů, v rodišti Ouvalském odhalen byl velikolepý pomník prvního arcibiskupa Pražského, Arnošta z Pardubic, jež postavil vděčný národ Český tomu, kteréhož má a ctí za svatého. Kéžby dal Bůh, aby prohlášen byl Stolicí apoštolskou za světce v Církvi Páně!

4. Svatá Klotsenda, panna, abatyše Marchianská.

Svatý Adalbold, vévoda, a jeho choť svatá Richtruda, mají čtyry svaté dívky: Mauronta, Klotsendu, Eusebii a Adelsendu¹⁾. Ovdovělá Richtruda vstoupila do kláštera spolu s dcerou Klotsendou, kteráž po její smrti zvolena byla za abatyši roku 688. Klotsenda jako matka Richtruda měla výtečného učitele, rádce a vůdce, svatého biskupa Amanda; tudíž i sama svatě žila, pokorně a horlivě Bohu sloužila, podřízenkám svým pak byla vzornou matkou a sestrou až do blažené smrti své léta Páně 703.

V kostele kláštera toho Marchianského, ve Flandrech francouzských²⁾, ve vzácných rakvích odpočívá tělo svaté Klotsendy, a její sestry svaté Eusebie, abatyše v Hamu, odkudž bylo do Marchie přeneseno.

¹⁾ Sv. Adalbold dne 2. února. — Sv. Richtruda dne 12. května. — Sv. Mauront dne 5. května. — Sv. Eusebia dne 16. března. —

²⁾ Flandry, nejznamenitější ze 17 provincií v Nizozemí, jsou nyní rozděleny ve tři části mezi Francií, Belgií a Holandem.

Měsíc červenec.

Památka všech svatých biskupů Církve Římské.

Na první volnou neděli po oktávě svatých apoštolů Petra a Pavla koná se výroční památka všech svatých biskupů, aby v Církvi Páně uctění byli spolu také ti biskupové do království nebeského přijatí, jenž nebyli na zemi za svaté prohlášeni, a tudíž zejména neoslavují se v Církvi Páně. Podobně slavíme dne 1. listopada památku všech svatých, i těch, jimžto zvláštní den v roce církevním není věnován, a kteří nejsou výslovně za svaté vyhlášeni.

V hodinkách církevních uctívají se všickni svatí biskupové Církve katolické zvláštními chvalozpěvy, a Církev vyzývá nás ku chvále nebešťanů těch napomenutím svatého apoštola Pavla říkajícího: „Pamatujte na správce své, kteříž vám mluvili slovo Boží, jichžto obcování konec spatřujete, následujtež jejich víry.“ Žid. 13, 7.

Příhodné čtení na výroční památku všech svatých biskupů vzato jest z moudrého Siracha kap. 44.: „Chvalmež muže slavné a otce naše v pokolení jejich. Mnohou slávu způsobil Pán velebností Svou od věků. Byli panujícími dle hodností svých, muži velmocní a moudrostí obdaření, osvědčující mezi proroky důstojenství proroků, a vládnouce v lidu tehdejších, a mocnou moudrostí (vydávající) lidem přesvatá slova; v umění svém vyhledávající způsoby zpěvu, a vypravující písně Písem.“

Mimo to čte se v hodinkách církevních na ten den část řeči svatého Bernarda opata, kterouž byl činil na slavnost svatého biskupa Malachia: „Blahořečme, bratří, blahořečme, jak sluší,

biskupům našim; poněvadž povinností jest oplakávati zemřelé, ale větší povinností jest s žijícími radovati se. Nejsou-liž živi? Blaženě živi! Neboť „zdáli se očím nemoudrých umíratí . . . ale oni jsou v pokoji.“ Moudr. 3, 2. 3. Konečně již jsouce spoluobčané svatých a domácí Boží zpívají a díky vzdávají řkouce: „Prošli jsme ohněm a vodou, a vyvedl's nás v občerstvení.“ Prošli věru mužně a vyšli šťastně. Prošli ohněm a vodou ti, jež ani zármutek nemohl zlomiti, ani pohodlí nemohlo zadržeti. Radujme se, že biskupové naši vstoupili ku svým spoluobčanům, konajíce poselství pro nás syny zajetí; nakloňujíce nám srdce blažencův, ohlašující jim prosby nás bídných. Radujme se, pravím, a veselme se, neboť onen sbor nebeský má členy z nás, jenž o nás pečují, jenž nás příklady svými poučovali a zázraky utvrzovali. Biskupové svatí, jenž v duchu pokory oběti smírné zhusta do nebe zasýlali, vešli k oltáři Božímu, sami jsouce obětí a kněžími. Požehnaný Hospodin Bůh, kterýž navštívil lid Svůj službou takových biskupů, jenž nyní přijati jsouce do města svatého, nepřestávají těšiti nás zajatce památkou tak sladkou.

My všickni živí údové Církve Kristovy spojme se nerozlučně se všemi řády duchovními, a volejme z nejhlubších útrob svých: Orodujte za nás všickni biskupové svatí, abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových!“

O nešporách v hodinkách církevních říká neb zpívá se následný

Chvalozpěv ke cti všem svatým biskupům.

Ó slavný Králi biskupů,
Ty Spáso věrných zástupů,
Jenž bereš k Sobě do nebe,
kdož zapírá se pro Tebe!

Skloň laskavě Své ucho k nám,
slyš prosbu, kteráž plní chrám!
Jich vítězné viz prapory,
nám odpusť hříchův úkory!

Ty v mučenících vítězíš,
a s vyznavači strážně dlíš;

ó rač nám býti milostiv,
a vítězně jen ctnost v nás živ!

Buď sláva Otci na nebi!
I Syna vesmír velebí!
A s Nimi věčný Svatý Duch
buď oslavován jeden Bůh. Amen.

Dne 1. července.

1. Svatý Rumold, mučeník, patron Mechelenský.

Svatý Rumold v Irsku, vlasti své, nábožně žil a odhodlal se pohany obracet na víru křesťanskou. Po delší dobu působil v Brabantsku, putoval do Říma, byl od papeže za biskupa krajinského posvěcen, vrátil se do Brabantska, a získal Církvi mnoho nevěřících v okolí Antverp¹⁾ a Mechelenu.²⁾ Hrabě Ado vlídně přijal a podporoval jej v činnosti blahodatiné.

Jednoho dne, an se modlil žalmy, přepadli ho dva muži a zavraždili světce Božího, domnívajíce se, že naleznou u něho peníze. Stalo se roku 775. Tělo mučnickovo vhodili do řeky, ale světla nebeská prozradila místo, na kterémž leželo. Hrabě Ado dal tělo vytáhnouti a poctivě pochovati. Zázrakové za živa i po smrti osvědčovali svatost jeho. Za jedenáctého století kvetl v Mechelenu sbor kanovníků svatého Rumolda; jemu ke cti zasvěcen jest biskupský chrám Mechelenský s věží překrásnou.

2. Svatý Theobald (Děpolt), hrabě, poustevník francouzský.

Svatý Theobald, syn hraběte Arnulfa Champagne-ského (Šampaňského),³⁾ narodil se roku 1017. v městě Provinsu (Provenu) v krajině Brieské.⁴⁾ Čtení životopisů svatých

¹⁾ Antverpy, hlavní pevnost Belgie na pravém břehu Škaldy. —

²⁾ Mechelen, něm. Mecheln, město v Belgie provincii Antofské. —

³⁾ Champagne stará provincie francouzská. — ⁴⁾ Brie obsahovala nyní tři departementy Seine, Marne, Aisne, Marne a Aube.

poustevníků přivedlo jej ke slibu, že opustí svět a bude v samotě sloužiti Bohu. Odstraniv všeliké překážky uskutečnil slib svůj.

S přítelem svým Valtrem vstoupil do kláštera svatého Remigia v Remeši.¹⁾ Potom oba přátelé přioděli se rouchem žebráckým, putovali do Německa, a usadili se ve Švábsku v lese. Za dne konali práce nádennické v poblížkých dvorcích, a v noci modlili se a rozjímali o věcech svatých.

Později podnikli pouť do Kompostely ve Španělsku,²⁾ odkud cestovali nazpět do Treviru,³⁾ kde Theobald svého otce spatřil, ale od něho poznán nebyl, a odebrali se do Říma. Celou tu cestu vykonali bosí. Navštívivše posvátné památnosti v Itálii, usadili se na poušti u Vičenzy,⁴⁾ a nedaleko staré kapličky zbudovali sobě chyšky. Po dvou letech Valter zemřel.

Theobald tušil také nedaleký konec svůj, a zdvojnásobil svou horlivost a svůj tuhý řád. Nikdy více nepojedl chleba, nikdy více nesvlekl roucho kajicí. Za posledních pěti roků spal toliko sedě na lavici.

Biskup z Vičenzy vysvětil Theobalda na kněžství. Jeho pověst rozhlásila se po celé Evropě. I rodiče jeho dozvěděli se, že jejich syn ještě živ jest. Připutovali k němu, vrhli se mu k nohám a umínili sobě, že budou s ním výhradně toliko Bohu sloužiti. Otec musel ještě odejíti, aby uspořádal věci a povinnosti své, ale matka jeho Gisela zůstala u syna svého, kterýž obleknuv se před rokem v roucho řádu Kamaldulensů, brzy onemocněl a svatě v Pánu zesnul dne 30. června 1066. Jeho tělo pochováno bylo v Sensu, městě francouzského kraje Yonneského na řece Yonně při železnici Pařížsko-Lyonské. Později přenešeno bylo do kaply svatého Theobalda v Auxerre, starém městě ve Francii (v Burgundsku), nyní hlavním městě departementu Yonneského. Papež Alexander III. prohlásil jej za svatého v Církvi.

¹⁾ Remeš, franc. Rheims, starožitné město v kraji Marneském ve Francii, kde svatý Remigius, arcibiskup, pokřtil Chlodvíka. — ²⁾ Svatý Jakob Větší dne 25. července. — ³⁾ Trevir, něm. Trier, město v Pruské provincii Rýnské na pravém břehu Mosely. — ⁴⁾ Vicenza, město v Benátsku.

3. Svatý Pambo, poustevník Egyptský.

Kde se narodil a kterak od rodičů svých vychován byl Pambo, není nikde psáno. Jako žák svatého Antonína, arcioce mnichů Egyptských, ¹⁾ věrně Bohu sloužil a spolumnichům svítil svou moudrostí a svým životem. Pambo ani čísti neuměl; proto žádal starého mnicha jednoho, aby mu některý žalm Davidův předříkával. Mnich mu přečetl začátek žalmu 38: „Ostříhati budu cest svých, abych nezhřešil jazykem svým.“ Pambo zvolal: „Postačí mi, naučím-li se jedinému verši tomu,“ a odešel. Starý mnich vytýkal mu, že celých šest měsícův nepřišel dále se učit. Pambo pak pravil: „Ještě dokonale nenaučil jsem se plniti onen první verš.“

Že pak se v tom pilně cvičil, patrně z události následné. Biskup Alexandrijský navštívil poustevníky. Mniši vyzvali Pamba, aby před ním řečnil. Pambo však odpověděl jim: „Nevzdělá-li se mým mlčením, nevzdělá se ani mým mluvením.“

Jednoho dne připutovala bohatá paní, Melania, z Říma do Alexandrie, a dala se dovesti k Pambovi na poušť. Odevzdala mu mnoho stříbra prosíc, aby účastným byl statkův, jimiž ona oplývá. Pambo neustal v pletení koše, ale poručil učeníku svému: „Vezmi stříbro a rozděl ho mnichům v Libyi a na ostrovech; jsouť nužnější než my v Egyptě.“ — Melania domnívaje se, že ji Pambo pochválí za dar tak veliký, pravila: „Pane, toho stříbra je tři sta liber.“ — Pambo na stříbro se ani nepodíval a řekl: „Dcero, Ten, Jemuž jsi přinesla dar svůj, zná váhu stříbra tvého! Onť zvažil na váze hory a lesy. Kdyby's mně byla stříbro darovala, právem byla by's mohla udati váhu jeho. Ješto pak jsi je obětovala Bohu, Jenž nepohrdá ani halířem vdovy chudobné, mlč.“

Pambo, maje nadělaných zásobu košů, z jichžto výtěžku mniši živili se, poslal jednoho mnicha do města, aby tam najal velblouda, na němžby tovar svůj odvezli na prodej. Mnich přivedl velblouda. Jiný staříčkový poustevník pravil: „Kdybych byl věděl, že půjdeš do města, bylbych tě poprosil, aby's i pro mne

¹⁾ Svatý Antonín dne 17. ledna.

velblouda najal.“ — Pambo, dovědév se o tom, nařídil, aby se mu velbloud půjčil, ač ho potřeboval sám pro sebe a pro družstvo své.

Jindy svatý Athanasius, patriarcha Alexandrijský, ¹⁾ vzkázal na poušť, aby Pambo k němu přišel. Pambo spatřiv v městě Alexandrii herečku z divadla, dal se do pláče, a odpověděl lidem, jenž se ho ptali, proč pláče: „Že duše této ženštiny ztracena jest, a že doposud nepříčinil jsem se tak horlivě líbiti se Bohu, jak žena ta se přičiňuje, aby se líbila lidem lehkovážným.“

Dva bratří bohatí šli mezi mnichy. Jeden rozdělil celé dědictví chudým, druhý pak vystavěl malý klášter, a sloužil v něm starcům a churavcům nuzným. I ptali se mniši, kdo z nich lépe učinil? Pambo pravil: „Oba jsou dokonalí před Bohem.“

Dočkav se roku sedmdesátého Pambo, jak obyčejně, pletl koš. Dokončiv ho zavolał učeníka svého a řekl: „Vezmi koš ten z rukou mých na památku; nemámť nic jiného, co bych ti zůstavil.“ Rozloučil se s bratřími, a bez bolestí klidně odevzdal duši svou Hospodinu.

4. Svatá Regina (Rynka), hraběnka Belgická.

Dononský čili Dunengský klášter pro jeptišky v nynější Belgii založen byl od hraběcíh manželů Aldeberta (Autberta) a Reginy na konci osmého století.

Regina (Královna) z rodu královského, ješto byla neteří krále Pipina, vyznačovala se také ctnostmi královskými. Provдалa se za Aldeberta, čelného velmože při dvoře královském, muže bohabojného, bohatého a bohatýrského. Manželé nábožní bohatli dáváním almužen, a nabývali vážnosti pokorou. Měli deset dcer, ješto všechny z lásky k Bohu zůstaly pannami. Nadzmíněný klášter vystavěli uřeky Skaldy ke cti Rodičce Boží, a kostel ke cti svatému Martinu. Prvou abatýší v klášteře tom byla jejich dcera Ragenfreda. V kostele nad hlavním oltářem umístěna jsou těla svaté Ragenfredy uprostřed, Aldeberta (jenž není za svatého prohlášen) v pravo, a v levo svaté Reginy,

¹⁾ Sv. Athanas dne 13. května.

která se vyobrazuje s korunou na hlavě na znamení rodu královského, a s berlou v ruce jakožto zakladatelka kláštera.

V církevních hodinkách o nešporách říká se následný chvalozpěv latinský:

Slunko dnes žhavě zdvojilo svou září,
slavnostně na zem jasnou hledí tvář.
Regina matka, zásluh plná, svatá,
do nebe vzata.

Na dnešek, byvši vyprostěna z těla,
nábožná duše velebou se stkvěla.
Statkův ač měla hojnost přehromnou,
zůstala skromnou.

Velmoži choti, který nad vše zboží
v úctě měl svaté desatero Boží,
deset dcer dala zdravých, přespanilých,
každému milých.

Dcery ty láskou k Bohu napájela,
rodina aby bez výminky celá
rekovným krokem putovala k Pánu
do rajských stánů.

Sláva buď Otci! Jeho Synu chvála,
Svatému Duchu nemenší čest stálá
zaznívej vroucně rodinami všemi
po celé zemi. Amen.

5. Aron, prvý velekněz Zákona Mojžíšova.

Aron, syn Amrama a Jochabedy z rodu Levi, starší bratr Mojžíšův (II Mojž. 6, 20), kteréhož podporoval v příčině vysvobození Israelitův z poroby Egyptské, jako obratný řečník místo něho mluvě s Faraonem. (II. Mojž. 6, 30. — 7, 1.) Aron snažil se, aby rozličnými zázraky krále Egyptského pře-

svědčil o Božském poslání Mojžíšově, a jej pobnul, by Israelity propustil ze země své. (II. Mojž. 7, 9 . . . 8, 1 . . .)

Později, když Hospodin Mojžíšovi dával příkázání Svá, provinil se Aron ústupností hříšnou vůči modlářským choutkám lidu Israelského, dopustiv, že lid za čtyřicetidenní nepřítomnosti Mojžíšovy zhotovil sobě zlaté tele na způsob Egyptského býka „Apis“ zvaného, a jemu se klaněl. II. Mojž. 32, 1—6. Ješto pak této chyby, k níž jej lid donutil, litoval: přece odevzdal mu Mojžíš důstojnost velekněze lidu Israelského, a důstojnost ta měla býti dědična v rodě jeho. II. Mojž. 28, 1. Mojžíš vysvětil Arona a jeho syny za kněze, a jiné za levity, což bylo posledním kněžským úkonem Mojžíšovým. II. Mojž. 29, 1—37. — IV. Mojž. 8, 5—22.

Aron vždycky osvědčoval velikou horlivost pro Zákon Boží. Když někteří z rodu Levi povstali a žádali, aby kněžský stav rozšířen byl na veškeren rod Levi, a netoliko na rod Aronův: Bůh sám potvrdil ono právo výhradné toliko rodině Aronově. IV. Mojž. 16. a 17. kapitola.

Že Aron jednoho dne spolu s bratrem Mojžíšem za velikých svízelnů na okamžik projevil menší důvěru v Boha, IV. Mojž. 20, 8. 12., za to ani on, ani Mojžíš nevešli do země zaslíbené.

Velekněz Israelský, Aron, měl za manželku Alžbětu, dceru Aminadaba, kteráž mu dala čtyry syny, jenž byli: Nádab, Abiu, Eleazar a Ithamar. II. Mojž. 6, 23. Ješto pak nejstarší synové Nádab a Abiu z lehkovážnosti mladistvé pálili kadidlo způsobem nedovoleným, a tudíž od Hospodina byli smrtí potrestáni, III. Mojž. 10, 1. 2.: byl jeho nástupcem v úřadě velekněžském Eleazar, kteréhož ještě Mojžíš sám přioděl posvátným rouchem, když byl Aron čtyřicátého roku po vykročení z Egypta zemřel na kopci Hor nad ležením lidu Israelského Mohera zvaným. Na temeně hory té doposud ukazuje se hrob Aronův, a už křižáci sbledali se tam s kostelíčkem vystavěným.

Dnešního dne spolu také připadá v Církvi Páně výroční památka Marie prorokyně, sestry Mojžíšovy i Aronovy, druhého velekněze Eleazara, syna Aronova, a třetího velekněze Fineesa, syna Eleazarova.

6. Esthera, královna Perská.

Překrásná židovka, Esthera, stala se chotí krále Perského, Asvéra. S ní ke dvoru královskému do Susy, zimního sídla králů Perských, odebral se její strýc a pěstoun Mardocheus, kterýž vyzradil králi vraždu jemu chystanou dvěma komorníky královskými: Bagathanem a Tharesem. Esther 2, 21. Věrnost Mardocheova k rozkazu královi zapsána jest do knih památných.

Toho času povýšil král Aman a, miláčka svého, nade všechna knížata. Každý před ním klekal na kolena, jenom Mardocheus neklaněl se jemu. Aman uražený podvodem vymohl nařízení, aby Mardocheus a všechen lid židovský v Asvérově říši byl zahuben. Esthera bez pozvání odvážila se vkročit ke králi, aby prosila za strýce Mardochea a za lid svůj. Aman zatím už dal zbudovati šibenici pro Mardochea. Tu pak stalo se, že král Asvérus, nemoha spáti, z knihy památné dozvěděl se o věrnosti Mardocheově a o tom, že zásluha jeho nedošla ještě královské odplaty. Esthera vyložila králi zlé zámysly Amanovy, a král nařídil, aby Aman podvodný oběšen byl na šibenici, kterouž chystal Mardocheovi. Také veškeren lid židovský byl zachráněn. Mardocheus vyzval své krajany, aby pro budoucnost slavili zvláštní výroční slavnost „Purim“ toho dne, kdy měli zlobou Amanovou povražďení býti.

Kniha „Esther“ v Písmě Starozákonném má za předmět zásluhy královny Esthery a její strýce Mardochea o lid Izraelský a o říši Perskou.

Dne 2. července.

1. Navštívení blahoslavěné Panny Marie.

V Čechách slaví se v první neděli července měsíce.

Po spáchaném hříchu v ráji dal milosrdný Bůh prarodičům našim zaslíbení řka: „Nepřátelství položím mezi tebou (hadem) a ženou, a mezi semenem tvým a semenem její; onať potře hlavu tvou.“ I. Mojž. 3, 15. Zaslíbení to naplnilo se po čtyřech tisících

rokd. Poslán byl anjel Gabriel do města Nazareta k Marii Panně, aby jí ohlásil, že mocí Nejvyššího počne v životě svém a porodí Syna Božího, Vykupitele a Spasitele člověčenstva hříšného. Maria, svolivši k tomu výrokem věčně památným: „Aj, děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“ Luk. 1, 38., „povstala a odešla s chvátáním na hory do města Judova. I vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu.“ Luk. 1, 39. 40.

Proč odešla Maria Panna chvátajíc do města Hebronu, od Nazareta asi čtyry dny cesty vzdáleného? Nevyslovitelná radost nad tím, že mocí Boží a působením Ducha Svatého stala se Matkou zaslíbeného a očekávaného Mesiáše, ta nevyslovitelná radost nedala jí déle ostávati v tichém příbytku Nazaretském o samotě. Komu měla radost a blaženost svou zjeviti, leč Alžbětě, kteráž byla její příbuzná netoliko podle těla a krve, nébrž také podle života pobožného. a nyní k tomu ještě podle milosti Boží a podle zázraku? Oznámil anjel Gabriel Marii Panně, „že i Alžběta počala syna ve starosti své, a že už jest v šestém měsíci těhotnosti.“ V tom stavu Alžbětě bylo potřebí laskavé obsluhy; a také proto umínila sobě Maria Panna, že navštíví tetu svou, aby ji zastala ve službách a pracech domácích.

Maria vkročila v Hebronu do domu Zachariášova, a „pozdravila Alžbětu,“ nečekajíc pro vyvýšenost svou nad všechny ženy předchozího pozdravení Alžbětina. Takou měrou dala Maria Panna všechném lidem příklad, kterak mladší mají sobě osob starších vážiti a jim čest prokazovati.

„I stalo se, když uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplesalo nemluvnátko v životě její. I naplněna jest Alžběta Duchem Svatým, a zvolala hlasem velikým, řkouc: Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého! Odkud mi to, že přišla Matka Pána mého ke mně? Neboť aj, jak zavzněl hlas pozdravení tvého v uších mých, zplesalo radostí nemluvnátko v životě mém. I blahoslavená, která jsi uvěřila; neboť vykonány budou ty věci, kteréž jsou povědíny tobě od Pána.“ Luk. 1, 40—45.

O šest měsíců dříve manžel Alžbětin, kněz Zachariáš, konal úřad kněžský před Bohem, a položil zápal kadidla. Při oběti

té ukázal se mu anjel Páně, stoje na pravé straně oltáře zápalu, a řekl jemu: „Neboj se, Zachariáš, neboť jest vyslyšena modlitba tvá. Alžběta, manželka tvoje, porodí tobě syna, a nazveš jméno jeho Jan, a bude tobě radost a veselí, i mnozí z narození jeho radovati se budou. Budeť zajisté veliký před Pánem, a Duchem Svatým naplněn bude ještě v životě matky své.“ Luk. 1, 8—15. Předpovědění to naplnilo se, když Maria Panna, Matka Syna Božího, navštívila Alžbětu, matku Jana, předchůdce Páně. „Když uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplesalo nemluvňátko (Jan) v životě její;“ zázračným způsobem poznalo nemluvňátko v životě Alžbětině přítomnost Boha, Pána svého, pod srdcem Marie Panny, a proto zplesalo, „Duchem Svatým naplněno jsouc ještě v životě matky své.“

Té doby „naplněna jest Duchem Svatým také Alžběta, kteráž z plesání dítěte svého poznala, že v lůně Marie chová se Pán Ten, Jehož předchůdcem býti měl Jan; a hned hlasem velikým počala Marii Pannu blahoslaviti a prorokovati řkouc: „Požehnaná ty mezi ženami!“ Jenom vnuknutím Ducha Svatého mohla Alžběta Marii Pannu týmiž slovy uctiti, jimiž ji byl anjel Gabriel k rozkazu Božímu před několika dny v Nazaretě pozdravil, a v nadšení svém ke slovům Gabrielovým přidala slávu Toho, od Něhož všechna milost Marii Panně byla přišla, řkouc: „A požehnaný plod života tvého!“

Pozdravení anjelské: „Zdrávas Maria, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná ty mezi ženami,“ a dobrořečení Alžbětino: „A požehnaný plod života tvého“ doplňuje Církev svatá slovem „Ježíš,“ a nařizuje nám věřícím, abychom modlitbou tou třikráte za den o klekání ranním, poledním a večerním k Marii o přímluvu volali, ji pozdravovali, a takto svrchované tajemství vtělení Syna Božího nábožně vyznávali a oslavovali.

Alžběta pozdravivši Marii Pannu pokorně vzdala jí úctu svrchovanou těmi slovy: „Odkud mi to, že přišla Matka Pána mého ke mně?“ Matkou Pána svého, Matkou Boží, nazývala už Alžběta Duchem Svatým naplněná Marii Pannu. Proto i Církev svatá nemůže jinak jmenovati ji než „Matkou Boží a Bohorodici,“ poněvadž porodila Toho, jenž jest od věčnosti Bůh, a člověčenství na Sebe vzíti ráčil, Toho, jenž jest „Bůhčlověk.“

Udala však Alžběta sama také způsob, jakým se dověděla, že Maria Matkou Boží jest, neboť pravila: „Aj, jak zavzněl hlas pozdravení tvého v uších mých, zplesalo radostí nemluvnátko v životě mém.“ Hlas Marie Panny při pozdravení byl tedy příčinou radosti a jásotu dítěte Alžbětina, a jásot dítěte byl původem radosti Alžbětiny a původem naplnění Duchem Svatým.

Proto blahoslavila Alžběta Marii Pannu, volajíc: „I blahoslavená, kteráž jsi uvěřila; neboť vykonány budou ty věri, kteréž jsou povědny tobě od Pána.“ Alžběta chválila a velebila Marii Pannu proto, že uvěřila tomu, co jí bylo od Boha skrze anjela praveno — že se Matkou Boží stane. Bylať to veliká zkouška, kterouž připravil anjel Gabriel Marii; vždyť jest to tajemství převeliké, aby panna bez porušení panenství svého matkou stala se, a tajemství ještě větší jest to, aby stala se Matkou Boží. Mimo to nevěděla Maria Panna, kteráž by přípověď anjelovu srovnala a sjednala se svým slibem stálého panenství, kterým se byla Bohu zavázala. Avšak Maria Panna uvěřila anjelovi, přesvědčena jsouc, „že není nemožné u Boha nižádné slovo.“ Luk. 1, 37. Tím způsobem dokázala Maria Panna, že jest protivou pramateře Evy, jakož píše svatý Irenej: „Co Eva svázala nevěrou, to Maria rozvázala věrou.“ Iren. haer. 3, 22. 4.

Svatá Alžběta poznala skrze Ducha Svatého všecko to, co anjel Gabriel Marii byl zvěstoval, a kterak Maria svou víru ve slova Páně byla pronesla. Takto osvěcena jsouc Duchem Svatým potvrdila, že všechno pravdou jest, co byl anjel Marii Panně v Nazaretě pověděl.

Maria Panna uslyševši tyto zázračné řeči tetý své Alžběty, v nichžto patrně zračilo se působení Ducha Svatého, a tu chválu a úctu, kterouž jí Alžběta pro její vyvýšenost na důstojenství Matky Boží vzdávala, v překrásné jokoře své odnášela všechnu čest a slávu výhradně toliko na Boha samého řkouc: „Velebí duše má Hospodina, a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém.“ Luk. 1, 46.

Maria Panna tímto chvalozpěvem vylévá city své vděčnosti, a velebí Boha Hospodina za to, že ráčil zvrátiti království hříchu a vzdělati nové království Boží na světě tomto. Píseň ta první obrala sobě za předmět spásu světa, a Rodička Boží

sama tedy stojí v čele všechněm pěvcům a pěvkyním, jenž v Církvi svaté po veškerý věky písne díky a chvalozpěvy prozpěvovali, prozpěvují a prozpěvovati budou až do skonání světa, ač ovšem chvalozpěv Marie Panny přede všemi chvalozpěvy ostatními v zasloužené chová se vážnosti, tak že Církev Páně chvalozpěvu toho „Magnificat“ užívá každého dne při nešporách svých.

„Velebí duše má Pána,“ zpívala Maria Panna v nadšenosti své. „Velebiti“ znamená velikost, vznešenost a velebnost Boží uznávati, a uznání to veřejně projevovati. „Velebí duše má,“ jásala Maria Panna; tedy netoliko jazyk oslavoval Hospodina, ale celá duše její proniknuta byla tím, co jazyk prodává. Velebí duše má „Pána,“ t. j. Hospodina, Boha, kterýž ji vyvoliti ráčil za Matku pro věčného Syna Svého.

Marie Panny pokora, její vděčnost a její nadšení byly tak veliky, že první myšlénku chvalozpěvu svého ihned zase jinými, ještě vroucnějšími slovy pronesla řkouc: „Zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém!“ Uznává a vyznává Maria Panna, že Bůh jest Spasitelem a Oblažitelem její, kterýž ji ráčil hned při početí od hříchu prvotného čili dědičného oprostiti, a veškerými milostmi ozdobiti, aby byla důstojnou Matkou Syna Božího.

Panenský duch Marie Panny zplesal v Bohu Spasiteli, kteréhož porodila všemu světu, kteréhož porodila i nám. Ó učme se, vedeni jsouce vzorem a příkladem Marie Panny, pokorně a vděčně ponořovati se v hlubiny tajemného a zázračného vtělení Syna Božího pro věčnou spásu naši! Nechať netoliko jazyk náš, ale nechať i veškerá duše naše velebí Hospodina za tento div smilovnosti a lásky Božské! Nechať veškeren duch náš ustavičně plesá v Bohu Spasiteli našem po všecken věk života zemského, aby pak plesati mohl v témž Bohu Spasiteli našem s Marií Pannou, Rodičkou Boží, v říši nebeské po všechny věky věkův.

Magnificat.

„Velebí duše má Hospodina, a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém. Že vzhledl na ponížení děvky Svě; aj, od této chvíle zajisté blahoslavenou mne nazývati budou všickni náro-

dové; neboť veliké věci mi učinil Ten, jenž mocný jest, a svaté jméno Jeho; a milosrdenství Jeho od pokolení až do pokolení bojícím se Jeho. Učinil moc ramenem Svým, rozptýlil ty, kdož pyšni jsou v myslí srdce svého. Sesadil mocné se stolice, a povýšil ponížených. Lačné nakrmil dobrými věcmi, a bohaté pustil prázdné. Ujal se Israela, služebníka Svého, rozpomenuv se na milosrdenství Své; jakož jest mluvil k otcům našim, k Abrahamovi a plemeni jeho na věky.“ Luk. 1, 46—55.

Svátek „Navštívení Panny Marie“ počal se slaviti ve Francii za třináctého století zvláště přičiněním generála, vrchníka, řádu Františkánského, svatého Bonaventury, jenž roku 1263. svátek ten zavedl v celém řádu, z něhož pak šířil se do všech zemí. V Čechách a na Moravě horlivě pečoval o jeho zavedení ctihodný Jan z Jenšteina, arcibiskup Pražský, ¹⁾ který za tou příčinou složil modlitby k hodinkám a ke mši svaté. Jeho spis na obranu téhož svátku chová papežská knihárna v Římě. Arcibiskup Jan z Jenšteina zjednal u papeže Urbana VI. a Bonifáce IX. svátku tomu odpustky, a přispěl k tomu, že slavení svátku toho znenáhla zobecnělo v celém křesťanstvu. Roku 1441. sbor Basilejský všeobecné slavení svátku toho znova nařídil a odůvodnil řka: „Poněvadž za našich dnů křesťanstvo všude souženo jest, na všech stranách válka a rozkol v Církvi zuří, a Církev bojující způsobem rozličným utiskuje se: pokládá svatý sbor za povinnost svou ustanoviti, aby svátek Navštívení Panny Marie ve všech kostelích se světil, by Matka milosti, nábožnou myslí opravdově ctěná, požehnaného Syna svého přímlovou svou smířila a věřící opět mírem a pokojem oblažila.“ ²⁾

Svátek Navštívení Panny Marie připadá na den 2. měsíce července, a světí se u nás v Čechách v první neděli téhož měsíce, na Moravě pak v den samý.

2. Svatý Hyacint (Jacint, Jacek), mučelník Frygijský.

Svatý Hyacint, rodem z Frygie, krajiny Maloasijské, byl v otčině své po křesťansku nábožně vychován. Putoval do města Kumany, a tam ve jménu Krista Boha uzdravoval nemocné.

¹⁾ Ctih. Jan z Jenšteina, dne 17. června. — ²⁾ Consil. Basil. Sess. 43. Decret. 33.

Pohané brzo poznali, že Hyacint jest křesťan, a vydali ho soudci krajiny té. Pro statečné vyznání víry svaté byl na skřipci mučen. Hyacint modlitbou uzdravil soudce duchem zlým posedlého, když byl uvěřil v Krista Pána.

Svatý Hyacint volně odešel. Ale pohané Kumánští znova jali a mučili jej. Zemětřesení, jímžto modly zničeny byly, přivedlo mnoho pohanů k víře pravé.

Nový sudí Klearch ztrýzněného mučeníka opět žalařoval. Svátý Hyacint, z vězení propuštěný, chodil po celé krajině, uzdravoval nemocné a hlásal slovo Boží, až pak sám onemocněv, odebral se do království Božího na konci druhého století.

3. Svátý Ota (Otto), biskup Bamberský, apoštol Pomeřanův.

Ota pocházel ze šlechtického, ale chudobného rodu Švábského. Narodil se okolo roku 1063. Otec Otto z Müsselbachu, a matka odumřeli mu za jeho útlého věku, a tudíž, nabyv v některém klášteře prvního vzdělání, ale nemoha pro chudobu svou na tehdejších vysokých školách vědecky zdokonaliti se, odešel do Polska, a tam jako kněz vyučoval mládež v rodinách šlechtických. Brzo nabyt takové vážnosti, že jej vévoda Polský Vladislav Hermann¹⁾ učinil svým tajemníkem a dvorním kaplanem.

Ota, vykonav důležitá poselství ke dvoru německého císaře Jindřicha IV., povolán byl k témuž dvoru císařskému, kde už roku 1096. požíval důvěry císařovy tou měrou, že jej sobě zvolil za dvorního kaplana, pak za kancléře, a nabízel mu uprázdňené biskupství Augšburkské a později Halberstadtské, jichžto však Ota nepřijal přesvědčen jsa, že jenom Církvi přísluší právo osazovati biskupské stolce.

Roku 1102. zemřel biskup Bamberský Rupert. Císař ihned zvolil Otů za biskupa, a odevzdal mu prsten i berlu biskupskou, kterouž Ota přijal, ale sobě umínil, že nezůstane v hodnosti

¹⁾ Vladislav Hermann, bratr Polského krále Boleslava Smělého, nastoupil vládu v Polsku jako vojvoda, když byl bratr král po zavraždění Krakovského biskupa Stanislava roku 1080. ze země odešel, aby v klášteře pokání čině sprostil se klatby, kteráž jej byla zastihla pro ten zlý čin.

biskupské, nedosáhne-li posvěcení a potvrzení církevního. Dne 1. února 1103 slavil bos vjezd svůj do Bamberku, ale posvěcení a potvrzení církevního došel teprve o svátcích Svatodušních roku 1106., když po sesazení císaře Jindřicha IV., a po korunování jeho syna Jindřicha V. do Itálie cestoval, kdežto jej papež Paschal II. sám v Anagni posvětil na biskupství.

Jako biskup Bamberký vyznamenával se Ota velikou horlivostí v hlásání slova Božího, tuhými posty a neobyčejnou skromností v oděvu. Čeho svou šetrností a darováním knížat a velmožů u hospodařil, tím podporoval vědy a umění, stavěl nemocnice a kostely, a založil i nadal mnoho klášterů. Když se ho tázali, proč zakládá tolik klášterů, odpověděl ve smyslu svatého apoštola Petra (I. Petr. 2, 11): „Země jestiž velikou cizinou, a pro to množství hostů a poutníků na ní, a při těch přemnohých a velikých nebezpečnostvích jest mnoho hostinců věcí žádoucnu. Zdrželivost, za naší doby potřebná, dá se lépe zachovati v klášterích, nežli mimo kláštery, jenž krom toho také jsou ústavy dobročinnými.“

Biskup Ota měl dokonalý soupis všech nemocných v městě Bamberku, aby všechněm pomáhal způsobem přiměřeným. Za nastalého hladu živil biskup Ota tisíce nuzných, navštěvoval osobně chudé, a dával zemřelé na své útraty pochovávat. Když pak Bůh zase propůjčil hojnou úrodu, rozdělil mezi chudé, jež byl před hladnou smrtí zachránil, mnoho tisíc srpů, dal každému peníz, a propustil je šťastné, že se mohli opět sami živiti.

Roku 1117. přijal biskup Ota do služby své stavitele Babona, a naučiv se v mládí svém sám umění stavitelskému, dostavěl velechrám Špýrský, provedl stavbu vodovodu a kostela na Michaelsbergu, budoval potřebné zdi a mosty, a největší zásluhu získal sobě dostavěním a vyzdobením biskupského velechrámu Bamberkého.

Výtečného biskupa Otu ustanovila prozířetelnost Božská za věrověsta a apoštola Slovanů Pomoršských. Pomorí, toho času Polsku jaksi podrobené, bylo zemí požeňnanou, obývanou boдрým národem bez chudých, bez žebráků, bez zlodějů a bez lupičů. Už dříve snažili se mnichové, aby Pomorany

obrátili na víru křesťanskou. Mniši však pro svou chudobu potupou a rány byli vyhnáni. Mezi nimi byl také mnich a biskup Španělský, Bernard, který se v jednom Bamberšském klášteře usadil, tam biskupa Otu poznal a jemu přimlouval, aby se pokusil o obrácení Pomořanů na víru svatou. Současně došla biskupa Otu podobná prosba z Polska.

Král Polský, Boleslav III. Křivoústý, syn vojvody Polského, Vladislava Hermanna, zvítězil roku 1121. nad západními Pomořany, a zavázal je k tomu, aby se i se svým knížetem Vratislavem dali pokřestiti. Ješto pak král Polský Boleslav zbožného biskupa Otu znal a o jeho požehnané činnosti slyšel, požádal ho léta 1123. zvláštním poselstvím, aby se vydal do Pomořan na rozšiřování křesťanské víry. Když bylo jeho duchovenstvo přisvědčilo, a papež Kalist II. jej plnomocníkem apoštolské Stolice (legatem) jmenoval, nastoupil biskup Ota dne 14. dubna 1124 svou apoštolskou cestu do Pomořan. Vedlé rady biskupa Bernarda vypravil se s průvodem četným, s dostatečnými zásobami potravy a s vzácnými dary, aby pohanští Pomořané viděli, že nepotřebuje jejich statků, ale že přichází pouze toliko hlásat slovo Boží. Biskup Ota vzal sebou také mešní knihy, kalichy, nářadí oltářní, roucha kněžská a hojnou zásobu šatstva i drahých látek na dary pro vznešené pohany Pomořanské. V průvodě svém měl 17 kněží a mnoho služebnictva. Bral se skrze Český les, přes Kladruby a Prahu, kdež jej biskup Menhart s duchovenstvem a lidem slavně uvítali, přes Sadskou a Miletín, kdežto ho Vladislav, kníže Český uvítal a hojnými dary poctil, a přes Vratislav do Hnězdna, kdež průvod jeho zdržel se sedm dní o svátcích Svatodušních.

V Hnězdně vyšel mu kníže Polský Boleslav s celým dvorem v ústřety, dal mu dostatek peněz, zjednal vozy potřebné, přidal lidi jazyka polského i německého znalé, mezi nimiž byl Adalbert, kaplan jeho, a plukovník Paulicius, horlivý katolík, kterýž také výmluvně lidu kázati dovedl.

Na začátku měsíce června 1124 vstoupil biskup Ota s družinou svou do Pomořan, kdežto jej kníže Pomořský Vratislav, o jeho příchodu zpravený, uvítal v čele 500 ozbrojenců. Kníže Vratislav byl už dříve přijal křest svatý v Meziboru

(Merseburku), ale netroufal sobě z bázně před pohany vyznávatí víru svou. Také v komonstvu jeho bylo už mnoho křesťanů. Kníže Vratislav biskupa Otu srdečně přijal, a biskup dal mu vzácné dary. Vratislav přidal biskupovi služebnysky a vůdce, dovolil mu všude v Pomoří slovo Boží zvěstovati, a rozkázal, aby věrověstové křesťanští, kamkoli přijdou, byli přívětivě přijati. A nyní započal biskup Ota veliké dílo obrácení Slovanských Pomořanů na víru Kristovu.

Hned prvního dne pokřtěno bylo třicet lidí. Dne 8. června dostali se k Pyřici, kdežto se právě za těch dnů odbývala veliká slavnost k počtě pohanských model; proto až příštího dne dal se biskup Ota ohlásiti posly svými, a mluvil ke shromážděnému obyvatelstvu Pyřickému skrze tlumočníka, jenž jim řeč jeho po slovansku vykládal. I zalíbilo se jim učení křesťanské, lid vyučován byl po 14 dnů v náboženství křesťanském, a potom biskup Ota se svými kněžími pokřtili 7000 Pomořanův z Pyřice a z okolí. Biskup Ota dal tam shotoviti oltář, a zůstaviv v Pyřici kněze ubíral se dále do Kamínu, kdež bydlela manželka knížete Vratislava dávno už pokřtěná. V Kamíně pozdržel se biskup Ota 40 dnů, vyučoval a pokřtil přes 3000 Pomořanů, založil kostel dřevěný, a zůstaviv při něm kněze, plavil se s průvodem svým do Volyně dne 23. srpna.

Podle rady průvodcův vešel biskup Ota s průvodem svým za šera do zámku knížecího, a vystoupil druhého dne, aby kázal slovo Boží. Obyvatelé Volynští ale blukem přerušili mu řeč, a vedrali se do hradu. Poslům vojvody Polského a knížete Vratislava sotva podařilo se vyvážnouti z města. Sám biskup Ota odcházeje, těžkými ranami byl poraněn. Průvod zůstal za městem, a tam k nim docházeli obyvatelé křesťané nebo křesťanství žádostiví. Po nich biskup Ota vzkázal Volynským, že budou potrestáni jako buřiči proti vojvodovi Polskému. Obyvatelé vzkázali biskupovi, že se zachovají podle Štětínských.

Biskup Ota plavil se bez meškání do Štětína. Ale tam nevedlo se mu lépe než ve Volyni. Obyvatelé zkrátka pověděli, že nevolí ničeho slyšeti o zlodějských křesťanech, a že spokojeni jsou se svým náboženstvím. Z této řeči pohanských Pomořanů vidno jest, jak důležité bylo napomenutí, kteréž svatý apoštol Petr dal prvním křesťanům: „Obcování své mezi

pohany mějte dobré, aby v tom, v čem utrhaří vám jako zločincům, spatřujíce vaše dobré skutky, velebili Boha v den navštívení.“ I. Petr. 2, 12. Biskup Ota jim řekl, že vypraví poselstvo k vojvodovi Polskému, aby rozkázal, kterak by se mělo nakládati s takovými tvrdošijnými městy. Štětínští vypravili při tom také posly své, aby řekli vojvodovi, že přistoupí ku křesťanství, zaručí-li jim věčný mír a v poplatcích jim uleví. Avšak nežli poslové se vrátili, dali se mnozí pokřestiti. Když pak i žádané polehčení pro Štětín bylo přinešeno, stali se téměř všickni obyvatelé křesťany. Ihned svatému biskupovi všechny poklady v pohanských chrámech nashromážděné darovali. Ota však ničeho nepřijal krom sochy bůžka Triglava, kterouž do Říma odeslal. Sám pak mnoho otroků z poroby vykoupil a na svobodu propustil. V Štětíně vystavěly se dva chrámy. Biskup Ota na krátký čas i jiná místa navštívil, vrátil se opět do Volyně, kdežto byv už vlídně přijat brzo všechny obyvatele pokřestil, chrámy pohanské jako v Štětíně pobořil, dva křesťanské kostely vystavěl a kněze k nim ustanovil. Volyň ustanovili Ota a kníže Vratislav za místo biskupské. Napotom odešel Ota do Kolobřehu a jiných míst, a všady mnoho pohanů na víru obrátil. Pak ještě jednou navštívil nejhlavnější osady křesťanské, uděloval svátost svatého bířmování, světil chrámy mezi tím dostavěné, ustanovil Adalberta za biskupa Volyňského a uděliv křesťanům poučení, kterak se chovati mají, vrátil se skrze Polsko přes Hnězdno, skrze Čechy, kdežto na Vyšehradě knížeti Vladislavu na smrtelné posteli posloužil svatými svátostmi, do Bamberku dne 29. března 1125. Za této výpravy apoštolské bylo 22.166 pohanů pokřestěno a 11 kostelů založeno.

Avšak už následujícího roku mnoho Štětínských a Volyňských navrátilo se nazpět k pohanské modloslužbě. To když uslyšel biskup Ota, vydal se dne 19. dubna 1128 do Pomoří podruhé. Tentokráte bral se Saskem a zemí Luticův do Uznojma, kdežto za svátkův Svatodušních téměř všickni náčelníci zemští, od knížete Vratislava do sněmu svolaní, dílem ke Kristu navrátili se, dílem pak, co jich posud v pohanství vězelo, křest svatý přijali. Ve Volegošti a v Goštkově

pobořeny byly chrámy modlářské, nové krásné kostely křesťanské založeny, a obyvatelé na víru Kristovu obráceni.

Za mnohých obtíží a nebezpečí života, ale též za potřebné opatrnosti a odhodlanosti byli Štětínští a Volynští opět ku křesťanství přivedeni. Od té doby už víra Kristova beze vší překážky v zemi šířila se. Biskup Ota navštívil ještě jiné osady křesťanské, aby křesťany ve víře utvrdil a nových vyznavačův získal.

Ke konci roku 1128. navrátil se biskup Ota opět do Bamberku, ale zůstal veždy ve spojení s církví Pomořanskou až do blažené smrti své dne 30. června 1139.

Krom svatého Cyrilla a Methoděje ¹⁾ nepůsobil nikdo blahotinněji v obracování Slovanův na víru křesťanskou nežli svatý biskup Ota.

Skvělým vystupováním, jehož u bohatých Pomořanů bylo potřebí, a důstojným chováním získal si Ota vážnost; svou laskavostí, štědrostí, milostivým nakládáním se zajatými a provinilci zjednal si lásku a náchyllost. Kdežkoli jej poznali, považovali jej za velikého dobrodince, a pověst ta roznesla se vždy dříve tam, kam přijít měl; proto bylo požehnáno apoštolování jeho u Slovanských Pomořanů.

My pak, uvažující obtíže, kterým se podrobili, a oběti, kteréž přinesti musel svatý biskup Ota, aby do lůna samospasné Církve katolické přivedl Pomořany, národ Slovanský, nyní bohužel již odnárodněný a zašlý: děkujeme Bohu za tu milost, že národ náš před tisícletím vzorným apoštolováním svatých bratrů a biskupů Cyrilla a Methoděje z pohanské modloslužby přešel ku pravé víře Kristově, a spolu také zachoval svůj jazyk Slovanský. Snažme se horlivě, bychom víru svatou, klenot a poklad nejdražší, nejen pro sebe beze všeho porušení věrně obhájili naproti útokům nevěrcův, nepřátel i Církve i vlasti naší, ale bychom víru svatou po zbožných praotcích od tisícletí děděnou zachovali i potomstvu ku blahobytu časnému a ku spáse věčné. ⁶

¹⁾ Svatí Cyrill a Methoděj, apoštolé Slovanů, dne 5. července.

4. Svati Proces a Martinian, mučenicí Římsí.

V žaláři na Kapitolském vrchu v Římě, u „skály Tarpejské,“ věznění byli svatí apoštolové Petr a Pavel. Dva strážníci žoldnéři, Proces a Martinian, s jinými čtyřiceti pohany naslouchali apoštolům hlásajícím Boha Krista. Slyšce řeči jejich a vidouce zázraky, jež činili, obrátili se na víru Kristovu. Když pak znenadání vyprýštil se pramen vody ze skály, byli pokřesťeni.

Setník Paulin, dovědév se o tom, vynasnažoval se, aby Procesa a Martiniana od víry křesťanské odvrátil; vida pak, že nadarmo s nimi maří čas, rozkázal, aby jim byly kamenem zuby vytlučeny. Ješto pak, přivedeni byvše k soše Jovišově, statečně zdráhali se modle obětovati, byli na skřipci mučeni, žhavými kovovými plátky pálení a holí bití. Za děsných muk těch nemluvili ničeho mimo slova: „Budiž jméno Páně pochváleno!“

Konečně byli do žaláře odvedeni, a brzy potom za městem u silnice Aurelievy státi. Těla svatých mučeníků, kteráž křesťanka Lucina v zahradě své pochovala dne 2. července, byla později do Říma přenesena a ve chrámě knížete apoštolského, svatého Petra, uložena.

5. Svatá Monegunda, vdova Túrská ve Francii.

Svatý Řehoř Túrský ¹⁾ napsal o této světici: Monegunda narodila se v Chartresu. ²⁾ Z vůle rodičův provdala se a měla dvě dcerušky, z kterých jí byla radost veliká, ale nedlouhá. Obě zemřely. V zármutku nedovedl ji potěšiti ani manžel ani kdo jiný. Tu pak uvážila, žeby smutkem přílišným rozhněvala Boha a zvolala za Jobem: „Hospodin dal, Hospodin vzal; budiž požehnáno jméno Hospodinovo.“ Job 1, 21. Sylekla roucho smutkové, dala sobě upravití komůrku s malým okénkem, aby v ní s přivolením chotě svého modlila se za odpuštění hříchů svých a všeho lidu za tuhého postu, pokrmy své rozdávajíc chudým. Tu pak stalo se, že děvečka už po pět dní nedonesla jí ani

¹⁾ De vita patrum caput 19. — ²⁾ Chartres (Šatrr), staré Carnutum.

vody, ani mouky, z nížto sama chlebiček strojívala sobě. Přece nevyšla z komůrky své, ale Bůh postaral se o ni.

Časem vycházela do malé zahrádky u komůrky své. Tam s hůry domu svého spatřila ji žena starostí sklíčená, okem závistivým hleděla na ni a hned oslepla. Žena slepá, vidouc trest Boží, dala se k Monegundě přivesti, aby ji odprosila. Monegunda modlila se a znamením svatého kříže navrátila zrak kajicnici. Podobným způsobem vyžádala člověku hluchému sluch, a vykonala mnoho jiných zázraků. Shromáždila u sebe několik osob ženských, s nimiž se modlívala a tuhé pokání činila až do klidné smrti své dne 2. července roku 570. Pochovali ji v komůrce její, v nížto i napotom Bůh osvědčoval svatost Monegundy mnohými zázraky. Výroční památka její slaví se hodinami církevními.

Neděle VI. po Svatém Duchu.

Mar. 8, 1—9.

Veliký zástup byl s Pánem Ježíšem, a neměli, coby jedli. Věděl Pán, co učiniti volí v příčině hladového lidu, jenž Ho následoval a vděčně Boha velebil za vykonané blahodatiné divy a zázraky. Přece však „svolal učeníky,“ aby je připravil na zázrak zamýšlený, aby jich jako při prvním zázračném nasycení lidu (Mat. 14, 15) použil ke službě zástupův, a takto je poučil, že jest nejvyšším jejich úkolem, aby se propůjčovali lidu ve službě. Proto pravil jim: „Láto mi zástupu; neboť aj, již tři dny trvají se mnou, a nemají, coby jedli. Rozpustím-li je lačné do domů jejich, zhynou na cestě, nebo někteří z nich z daleka přišli.“ Mar. 8, 2. 3. Zástup už po tři dny trval s Pánem Ježíšem. Zásoba potrav s sebou přinešených jim došla. Místo, kde se nacházeli, bylo pusté, a tudíž chlebu nakoupiti bylo věci nemožnou. Z té příčiny odpověděli učeníci Jeho: „Odkud je bude moci kdo nakrmiti chleby zde na poušti?“ Mar. 8, 4. Otázka ta značila jenom nesnáz, v nížto se nalezali učeníci Páně. Chtělíť slovy těmi říci: „Obvyčejným způsobem a přirozeným během nelze zaopatřiti pokrmů pro takový zástup.“ Slova ta nejevila nějakou nedůvěru; neboť touž dobou učeníci Páně už byli ve

víře poněkud postoupili. Jmenovitě prvním zázračným nasycením lidu učenci Páně poučení byvše, důvěrně zůstavili opatření věci té Pánu Ježíši Kristu.

Zástup shromážděný může nám sloužiti za vzor, kterak hlavně a především starati se máme o věci duchovní a nebeské, k vůli nimž lidé ti zapomněli na věci tělesné a zemské, nedadouce se ani nastávajícím hladem mýliti a zastrašiti. Pán Ježíš, kterýž takovou povinnost ukládal vyznavačům Svým výrokem: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti Jeho, a ostatní bude vám přidáno,“ Mat. 6, 33., i tentokráte zázrakem potvrditi chtěl Svou řeč a Svůj slib. K tomu konci otázel se učeníků: „Kolik chlebů máte?“ Když pak Mu odpověděli: „Sedm,“ kázal zástupu posaditi se na zemi, a vzav sedm chlebů, díky čině lámal a dával učeníkům Svým, aby předkládali zástupu. A měli také maličko rybiček; i těch požehnal Pán Ježíš a kázal předkládati. I jedli, a nasyceni jsou, a sebrali, což pozůstalo drobtů, sedm košův. Byloť pak těch, kteříž jedli, okolo čtyř tisícův; i propustil je, „když nasyceni byli.“ Mar. 8, 5—9.

Kristus Pán dvakrátním zázračným nasycením velikého zástupu všem věřícím na zřetel položil dvě veliké pravdy. Ze sedmi chlebů a několika rybiček jedlo a nasyceno bylo čtvero tisíc lidí lačných, a přece ještě pozůstalo drobtů nezpotřebovaných sedm košů, více, nežli obnášelo prvotních sedm chlebů. Z toho vidno jest, že Bůh nejvyšší dobrotivý a všemohoucí nejen dle potřeby, nýbrž po hojnosti a nadbytkem darů Svých uděluje všem, kteříž v Něho důvěřují, a přede vším Jemu slouží, Jeho svatou vůli svědomitě plní a věci Božích vyhledávají.

Tať jest první pravda dějinami lidstva mnohonásobně ztvrzená a dokázaná.

Druhá pravda zázračným nasycením velikého zástupu lačného zobrazovaná dle výkladu svatých otců církevních jest ta, že v Církvi svaté svátosti, a jimi podávané milosti nikdy nemohou býti vyváženy a vyčerpány. Jmenovitě pak nejsvětější Svátost oltářní, živé Tělo Kristovo, pokrm duší nesmrtelných, vystačí v Církvi Páně všem národům až do skonání světa, tak že se ho dostává a dostávati bude všechněm a každému, kdožkoli ho žádostiv jest ku spasení svému. Pře-

krásně napsal svatý Tomáš Akvinský v příčině této o nej-
světější Svátosti oltářní:

„Od beroucích nerozdvojen,
nerozlámán, nerozpojen
v celosti se požívá;
na tisíce Svátost berou,
ale všickni stejnou měrou,
aniž celku ubývá.“ ¹⁾

Syn Boží, náš Vykupitel a Spasitel, pro spásu naši netoliko smrt kříže podstoupiti ráčil, ale také nad to ještě největší lásku Svou prokázal nám ustanovením nejsvětější Svátosti, v nížto pod způsobou chleba jako živý Bůh a člověk v chrámech Svých s námi zůstává po všechny dny až do skonání světa, a Sebe podává nám za pokrm našich duší nesmrtelných, aby nás účastnými učinil Božství Svého. Ó kdož může splatiti Kristu Pánu tuto neobmezenou lásku Božskou? A přece, jak mnoho jest těch, kteříž vlažní a chladní a nevšimaví jsou ke Kristu v nejsvětější Svátosti na svou vlastní škodu a záhubu časnou i věčnou? Kořen této nebezpečné vlažnosti, chladnosti a nevšimavosti ke Kristu vězí začasť v nevědomosti, neboť říci musí se o mnohých i v příčině této, co byl pověděl Pán Ježíš o protivnících Svých: „Oni nevědí, co činí!“ My nevolmež býti takovými nevědomci, ale začasť pokorně a nábožně rozjímejme o nejsvětější Svátosti oltářní, a pak zajisté jako svatý Petr důvěrně zvoláme ke Kristu Ježíši: „Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného Ty máš, a my jsme uvěřili a poznali, že Ty jsi Kristus, Syn Boží.“ Jan 6, 71.

¹⁾ Viz „Lauda Sion Salvatorem,“ Slavnost Božího Těla. IV. 3.

I. Svatý Jacint (Jacek, Hyacint), císařský komorník, mučeník.

Svatý Jacint (Jacek, Hyacint), rodák Cesarejský z Kapadocie, byl komorníkem a dozorcem stolu u Římského císaře Trajana (98—117). Jak mile se vyrazilo, že Jacint jest křesťanem, byl obžalován, jat a k soudu pohnán. Vyzvali jej, aby obětoval bůžkům a jedl z masa modlám obětovaného. Jacint nedal se k tomu nikterak nakloniti, ale neohroženě vyznal, že Kristus jest pravý Bůh. Zbičovali a do žaláře odvedli jej. V žaláři k rozkazu císařovu předložili mu výhradně jenom pokrmy modlám obětované. Svatý Jacint po několik dnů pokrmů těch ani se nedotkl, a raději hladem zemřel pro Krista a pro království nebeské.

2. Svatý Rajmund Toulouský, vdovec, zakladatel nemocnice.

Svatý Rajmund narodil se v Toulouse¹⁾ za století jednáctého. Byl od rodičů bohatých a vzácných moudře, tudíž bohabojně vychován, tak že lidé divili se pacholku nábožnému. Rajmund, dokončiv učení své v klášterních školách svatého Saturnina, po důkladné přípravě vstoupil do stavu manželského, v němžto spokojeně žil po několik let. Dítěte neměli žádných.

Jako vdovec upotřebil velikého jmění svého ve prospěch svých bližních. Stavěl mosty, opravoval a ozdoboval kostely, množství chudých živil a šatil, ale nikdy nedovolil, aby se mluvilo nebo psalo o jeho dobročinnosti. Rajmund staral se netoliko o tělesné potřeby nuzných, ale také o potřeby duchovní. K tomu konci je poučoval, od zlého odvracel, ve víře a ve ctnostech utvrzoval.

Při chrámu svatého Saturnina založil nemocnici, která po jeho smrti byla od jiných dobrodinců zvětšena a „nemocnicí svatého Rajmunda“ nazvána.

Konečně pak rozdal vše, co měl, a vstoupil do kláštera. V klášteře učiněn jest vzorem všech ctností netoliko bratřím řehol-

¹⁾ Toulouse (Tulús), za dob Římských Tolosa, hlavní město franc. depart. Hornogaronnského, má 41 kostelů, z nichžto nejpatnáctější jest basilika svatého Saturnina.

něm, ale také přemnohým lidem světským, jenž příkladu jeho následujícíce věrně sloužili Bohu.

V nemoci přebolestné osvědčil Rajmund trpělivost velikou, blaženě v Pánu zesnul, a pochován byl u nemocnice, kterouž byl sám založil.

3. Svati Felix (Šťastný), Irenej (Lubomír), Mustiola a spolumučeníci Italští.

Římský císař Aurelian (270—275) poslal náměstka svého Turcia do Tuscie,¹⁾ aby tam řídil pronásledování křesťanů hojně se rozprostraňujících. Turcius přišel do Kastelany,²⁾ a počal vyšetřovati křesťany. Toho času v krajině té kněz Felix shromažďoval křesťany a utvrzoval je ve víře. Turcius kázal jej uvězniti a dne následného postavit před soudnou stolicí. Turcius: „Kterak je ti a čím jsi? — Felix: „Felix jest jméno moje; jsem knězem Kristovým.“ — Turcius: „Proč odvracíš lid od obětí císařem nařízených?“ — Felix: „Od model nečistých k Pánu Ježíši Kristu vodím lidi, aby měli život věčný.“ — Turcius dal jej kamenem do smrti utlouci. Jaken Irenej pochoval tělo svatého Felixe za městem.

Turcius, jak mile dostal o tom zprávu, dal Ireneu lupiti a řetězem spoutaného za sebou přivesti do města Chiusi,³⁾ kdežto jej po několik dnů věznil. Zatím soudil křesťany jiné. Mustiola, horlivá křesťanka, když uslyšela, že jest mnoho křesťanů v žaláři, v noci tam šla, dala peníze strážníkům, vešla k nim, těšila je, myla jim nohy, mazala rány řetězy způsobené, a přinášela jim pokrmy i příkrývky. Jakýsi Torkvát hlásil Turciovi: „Vznešená paní Mustiola, sestřenice Klaudiova,⁴⁾ za dne i za noci podporuje vězny v žalářích.“ — Turcius, vida předvolanou paničku krásnou, žasnul a tázal se jí, z jakého by byla rodu? — Mustiola: „Vznešeností mou jest pokora křesťanská.“ — Turcius: „Proč nespravuješ se příkladem svých předků?“ — Mustiola: „Předkové moji byli nevědomi; mne

¹⁾ Tuscia (Etruria, řecky Tyrhenia), později Toskana, země papežská na pravém břehu Tibery. — ²⁾ Castellana, městys v Neapolsku, stará Falisca u jezera Chiusijského. — ³⁾ Chiusi, staré Clusium, město biskupské bývalé Toskánské provincie Sieny v Italii. — ⁴⁾ Claudius II, přímým Gothicus, císař Římský, předchůdce Aurelianův, nar. 214, † 270.

pak, a každého, kdo v Něho věří, povolati ráčil Kristus Ježíš do Svého království nebeského.“ — Turcius: „Uposlechni rady mé, a nepřiprav se o vznešenost rodu svého!“ — Mustiola: „Kdyby's znal milost Kristovu, nepřipravil by se's o světlo věčné.“ — Turcius: „Co jest světlo věčné?“ — Mustiola: „Duch a síla!“ — Turcius: „Jaká to nesmyslnost, že vězny navštěvuješ a s nimi přáteliš se!“ — Mustiola: „To činím z lásky ke Kristu, pro Něž oni strádají v žalářích.“ — Turcius: „Nepotupuj zákony císařské!“ — Mustiola: „Nemoudře rouháš se, žádaje, abych modlám obětovala a bohatství svoje zachránila.“

Turcius po rozmluvě té dal všechny uvězněné křesťany mečem odpraviti, a jahna Ireneu na skřipci mučiti. Irenej nástroji ostrými sápan a pálen velebil Boha a za přítomnosti Mustioly svatou duši svou odevzdal Bohu.

Mustiola pravila: „Bídniče, proč proléváš krev nevinných? Oni odcházejí do slávy, ty ale půjdeš do ohně věčného.“ — Turcius napsal výrok soudní, aby Mustiola před ním byla bitím usmrcena.

Svatá Mustiola takovým způsobem skonala dne 3. července. Služebník Kristův, Marek, pochoval tělo její u města Chiusi, kdežto hrob svaté mučenice Mustioly proslavil se velikými zázraky v Kristu Pánu.

4. Svatí Anatolius a Eusebius (Smíl), biskupové Laodikejští.

Svatý Anatolius, rodák Alexandrijský v Egyptě, velikou chválu má u dějepisce Eusebia a svatého Jeronýma.

Svatý Anatolius stal se roku 269. nástupcem svatého Eusebia, svého krajana a přítele, na biskupské stoličce v Laodikee Syrské.¹⁾ Oba vyznamenávali se v rodišti svém.

Eusebius jahan obětavě sloužil vyznavačům vězněným, a za vlastního nebezpečí pochovával těla svatých mučedníků.

Anatolius vynikal velikou učeností jako filosof, počtář, zeměměřič, hvězdář, přírodopysk a řečník tou měrou, že Alexandrijští prosili ho, aby jim založil školu v duchu Aristote-

¹⁾ Laodikea, město na břehu mořském v Syrii nedaleko Antiochie, za jejíž přístav považovati se může. Nyní tam jest město Ladakia.

lově.¹⁾ Společnou činností moudrou zachovali spoluobčany své za obležení vojskem Římským před jistou smrtí hladnou, a odešli z Alexandrie roku 264. Eusebius putoval do Antiochie na první v tom městě sněm církevní. Zpátečnou cestou pak v Laodikee po smrti Sokrata biskupem učiněn jest.

Anatolius odebral se do Cesarey Palestinské, kde biskup Theoteknus vysvětil jej za pomocníka svého. V úřadě tom setrval až do druhého sněmu Antiochijského roku 269., kdy po smrti svatého Eusebia přinucen byl státi se jeho následníkem. Anatolius svatě zemřel nedlouho před vypuknutím pronásledování Dioklecianského.

5. Svatý Pavel I., papež.

Výroční památka tohoto světce koná se v některých zemích a městech dne 3., v některých dne 28. července. Jeho životopis umístěn jest v „Církevním Roce“ dne 21. ledna I. 420, ješto toho dne blaženou smrtí vykročil z pozemška do nebeska.

Dne 4. července.

1. Svatý Prokop (Proch, Prokeš), opat Sázavský, dědic Slovanský.

Chotouň, ves okresu Kouřímského v kraji Čáslavském, jest přepamátným rodištěm svatého Prokopa. Svatý Prokop narodil se za drnhé polovice desátého století z rodičů bohabojných. Prospíval od nejútlejší mladosti své bohabojností a vzácnými dary ducha.²⁾ Rodiče, znamenajice krásné ctnosti jeho, odevzdali jej kněžím do škol na učení, jemuž se Prokop horlivě oddal a duchovní stav vyvolil sobě.

¹⁾ Aristoteles, nejvznešenější učenec Starořecký, narodil se roku 384. před Kristem v Stagirách v Macedonii. — ²⁾ „Prokop od dětinství svého chování byl velmi ctného,“ praví o něm legenda veršovaná, jejíž skladatelem byl mnich kláštera Sázavského za druhé polovice věku XIII. Legendu tu upravil pro I. díl „Pramenů dějin Českých“ v Praze 1873 Josef Jireček.

Byv na kněžství vysvěcen, roztoužil se Prokop po stavu řeholním, dal se od starého mnicha řádu svatého Benedikta životu řeholnímu vyučiti, přijal roucho mnišské a s povolením svého duchovního představeného odebral se okolo roku 1009. do kraje svého, aby na poušti sloužil Pánu Bohu.

V hustém lese nad řekou Sázavou spatřil skálu a v ní jeskyni. Vysekal kus lesa, vystavěl si domek a na skále zbudoval kaplu ke cti Marii Panně. Živil se jablečky planými, žaludy a vodou, a modle se ve dne v noci, „nebyl jedinému člověku tam znám, nikdo neviděl ho, jenom Pán Bůh sám,“ jenž poustevníka svatého nechtěl déle tajiti, ale zjevil jej křesťanům.

Kníže Oldřich s družinou svou vydal se na lov do lesů Sázavských, kdež ho všickni ostali, on pak sám a sám hnal se „za krásným, velikým a velmi masným jelenem“ maje lučiště v rukou, aby jej zastřelil šípem. Za malou chvíli postavil se jelen nad skalou, na nížto svatý Prokop osekával dub. Kníže Oldřich vida dobře, že jelen má mezi rohy kříž, odhodil lučiště, potrhł koně svého, a tázal se mnicha pokorného: „Kdo jsi, jenž na této poušti bydlíš?“ — Svatý Prokop odpověděl: „Hříšník jsem a Prokop se jmenuji; bydlím zde pokojně podle řeholy svatého Benedikta za odplatu království nebeského.“ — Kníže Oldřich skočil s koně, svinul plášť, poklonil hlavu a prosil řka: „Otče, vyzpovídej mne hříšného, proti Bohu zavinilého!“ — Svatý Prokop jej vyzpovídal a pokání dal jemu. — Kníže pak pravil: „Chce mi se píti, rozžehl jsem se během velikým, napoj mne!“ — Svatý Prokop naplnil číši vodou, kterouž pil sám, požehnal vodu a podal knížeti. — Oldřich napiv se řekl: „Divím se, že tak šlechetné víno máš! Na této poušti kde je chováš? Ve mnohých jsem zemích byl, a nikde lepšího jsem vína nepil!“ — Jako Pán Ježíš v Káně Galilejské, tak svatý Prokop na poušti mocí Boží zázračně vodu v nejlepší proměnil víno.

Znamenav kníže Oldřich divy převeliké, slíbil svatému Prokopovi, že mu tam vystaví klášter, aby sebral kolem sebe bratří více, jenžby s ním sloužili Bohu. Svatý Prokop úmysl ten schválil, a kníže odejel.

Poradiv se s pány a zemany vystavěl kníže Oldřich pro mnichy Benediktiny na poušti Sázavské klášter a chrám, a daroval klášteru tomu řeku Sázavu až k jeskyni „Zá-

kolník“ zvané se všemi rolemi a lukami tam jsoucími. To stalo se roku 1032.

Pověst o svatém poustevníku Prokopu roznesla se po celé vlasti, odevšad scházeli se k němu lidé pobožní, žádající s ním bydleti. Svatý Prokop je rád přijímal a učil Zákonu Božímu, jež sám nejprvé plnil. Nemocným ku zdraví pomáhal, a smutné těšil. Mnozí obětovali mu dary a do modlitby jeho se poroučeli prosíce otce svatého, „by je ráčil k sobě přivinouti, a jich dušem nedal zahynouti.“ Svatý Prokop z darův přijatých hojně dával chudým, sám pak živil se toliko svýma rukama; „tak byl otec milostivý i na všechny litostivý.“

Zatím shromažďoval svatý Prokop kolem sebe bratry řeholníky v klášteře Sázavském, kterýž po smrti knížete Oldřicha roku 1037. dobudoval jeho syn kníže Břetislav I., a rozmnožil statky a důchody jeho, neboť radili mu páni shromáždění: „Dokonej svého otce záduší, toť tobě nejlépe přísluší.“ — Biskup Pražský Šebřít posvětil chrám a klášter ke cti Marii Panně a svatému Janu Křtiteli, a donutil spolu s knížetem Břetislavem a se všemi řeholníky svatého Prokopa, aby úřad opata na sebe vzal.

Svatý Prokop byv za prvního opata Sázavského vysvěcen, vyznamenával se velikou pokorou, tuhým životem, svědomitým plněním řeholy svatého Benedikta, otcovskou pečlivostí o zboží klášterské, o své bratry a celou čeleď, štědrotou k hostům a poutníkům, k sirotkům i vdovám. Svě bratry řeholníky vedl svatý opat Prokop slovem i příkladem k tomu, aby všecko podnikali a konali ke cti a slávě Boží, a nikoli pro pochvalu lidskou; každé provinění u věci této káral laskavě, ale přísně.

Staloť se pak na jedny hody Boží, že bratr jeden kněz Sázavský zpíval mši svatou vysokým hlasem, a tím se chlubil, že mnozí o něm mluvili: „Tak jest krásně zpíval mši dnes, jako jeden anjel s nebes.“ Svatý Prokop uslyšev to, sezval bratry v bromaďu a soudil jej řka: „Ó bratře milý, proč tak činíš, že svou duši velmi viníš; až mi jest žel velmi toho, že sebe nelituješ mnoho, ba že nevíš, že pro vinu takú potratíš věčnou odplatu? Náhle poznej sebe i svou vinu, a se chovej potom toho činu.“ — I bylť za to odsouzen ku trestu řeholou předepsanému.

Z kláštera Sázavského šířilo se po všem kraji zdokonalené rolnictví, řezbářství, sochařství, stavitelství, malířství a všeliké umění a učení. Že pak i bohoslužba konala se tam jazykem naším, jak bylo zavedeno v národě našem svatými apoštoly Slovanskými, Cyrilem a Methodiem, o tom mimo jiné svědčí svatá evangelia písmem Cyrillským od samého svatého Prokopa sličně přepsaná, kteráž chovají se jako klenot vzácný v Řemeši městě, kdežto druhdy francouzští králové o svém korunování přísahali na ně.¹⁾

Pán Bůh skrze služebníka Svého Prokopa činil mnoho zázraků. Slepi prohlédali, mnozí chromí byli od něho uzdraveni, zlé duchy z posedlých vymítal, hluchým dával sluch, a malomocné očišťoval. Také dar proroctví jemu dán byl, neboť bratrům svým, Vitošovi sestřenci, a Jimramovi bratrovi, určitě předpověděl, že třetího dne po rozmluvě s nimi s toho světa půjde, a že po jeho smrti z kláštera budou vypuzeni, po šesti letech však že opět navrátí se mocí Božskou.

Po dva dny připravoval se opat Prokop na smrt a „proti ďáblu bojoval; prosil za své milé syny, by Bůh odpustil jim viny,“ a potvrdiv bratry řeholníky v dobré víře, dal jim požehnání, vzal od nich odpuštění, „a uzřev svatého anjela pustil duši z svého těla“ dne 25. března roku 1053.

Sebíř, biskup Pražský, pochoval tělo svatého Prokopa v Sázavském kostele. Téhož dne člověk malomocný očištěn byl, když mu dali sukni svatého Prokopa, jenž mu ji byl před smrtí svou přikázal řka: „Milý synu, mně jest s toho světa jíti, ty zde budeš tři dny ještě dlíti; až mne do rova doprovodíš, tu mou sukni tobě dají.“

¹⁾ Císař a král náš Karel IV. docíliti chtěl sjednocení církve Východní s Církví Římskou. K tomu konci založil klášter na Slovanech čili v Emausích v Praze, a uvedl do něho slovanské řeholníky řádu svatého Benedikta. Klášteru tomu daroval rukopis svatého Prokopa, zlomek staroslovanského překladu částí svatých evangelíí. Spis ten psán jest písmem cyrilským. Hlaholští řeholníci Emauští spojili rukopis svatého Prokopa s překvostnou hlaholskou knihou pontifikální, vyhotovenou roku 1395. „Evangelium Sázavsko-Emauské“ doposud nalézá se v Řemeši. — Klášter Emauský na Slovanech v Praze převzali roku 1880. Benediktini z Beuronu v jižním Německu. Prvým opatem a prelatem na Slovanech jest Dr. Maurus Wolter, generální vrchník kongregace Beuronské.

Nástupcem svatého Prokopa v opatství byl ustanoven jednosvornou volbou bratří řeholníků Prokopův sestřenec Vitoš. Biskup ho přisvětil. Po něm pak následovali Jimram a Božetěch, slovutný stavitel, sochař i malíř. Za Božetěcha řeholníci svatého Prokopa, jenž konali služby Boží jazykem Slovanským, byli roku 1096. vypovězeni z kláštera, a nahrazeni sborem Benediktinů obřadu latinského. Žalovali osočovatelé na ně řkouce: „Kníže, jsou zde jacís Slované, mají jakés písmo jiné; sloužíť slovanským hlaholem stojíce před Božím stolem.“ Avšak svatý Prokop zjeviv se jim vypudil je, a jeho řeholníci byli nazpět povoláni.

Svatý Prokop od lidu všeho za svatého ctěný pro mnohé zázraky za živa i po smrti od Boha na jeho přímělu konané příčiněním Přemysla Otakara I. a Blažeje, opata Sázavského, papežem Innocenciem III. léta Páně 1204. za svatého slavně vyhlášen byl.¹⁾

Na Sázavu přicházeli ke hrobu svatého Prokopa nábožní poutníci z blízka i z daleka až do roku 1421., kdy Husité bludaři Sázavský klášter i s chrámem vyloupili a zničili jako přemnohé jiné pomníky zbožnosti a slávy národa Českého. Řeholníci svatého Prokopa byli dílem rozeznáni dílem také pobiti.

Teprvé roku 1588. dobyl Pražský arcibiskup Martin Medek ze zřícenin Sázavského chrámu rakev s tělem svatého Prokopa, přenesl je do Prahy a uložil slavně v kostele Všech Svatých dne 28. května, kdežto se velká část ostatkův svatého Prokopa v náležitě účtě chová na levé straně pod oratoří přede dveřmi sakristie v dřevěné pozlacené rakvi. Když později klášter Sázavský ze zřícenin povstával, vyžádali sobě Sázavané rameno svatého Prokopa, druhdy hlavnímu chrámu Pražskému darované, a Benediktin Matouš Ferdinand Zoubek z Bilenberka, arcibiskup Pražský, přivezl rameno to osobně na Sázavu, kdežto doposud, zvláště v jeho výroční svátek dne 4. července, nábožní křesťané povinnou úctu prokazují velikému patronu svému.

¹⁾ „Drahé kameny z koruny Svatováclavské“ str. 96.

Nešporní chvalozpěv o svatém Prokopu.

Jenž mravy měl vždy přeskvělé
 jak na duši tak na těle,
 jenž pro víru a pokoru
 dnes k svatým vešel do sborů,
 a drahou vlast nám každé doby
 svou prosbou hájí, ctnostmi zdobí:
 ó slavme světce Prokopa!

Jej nevlákal luzný svět,
 by navrátil se k lidem zpět;
 on nechtěl s o b ě hověti,
 bylť Bo hu milou obětí;
 an klečel v temném skály lůnu,
 duch povznášel se k nebes trůnu.
 Ó slavme světce Prokopa!

On dlouho lidem nebyl znám,
 jej viděl jenom Pán Bůh sám,
 až knížeti ho objevil,
 by lidu vzorným vůdcem byl;
 hned bratřím mnichům skutkem svítí,
 a věrou v lidu lásku vznítí.
 Ó slavme světce Prokopa!

Aj, mocný Kristem svatý kněz,
 jak leká se ho každý běs,
 když slovem svým a příkladem
 jal blásati se spásu všem!
 On nyní s nebe vlast svou chrání,
 k nám smírnou Boží milost sklání.
 Ó slavme světce Prokopa!

Ty, Jenž jsi sluhu věrného
 vzal do království rajskeho,
 ó Kriste, prosby jeho slyš,
 a vroucnou naši touhu ztiš,
 ať Tebe, Otce, Ducha stálou
 s ním velebíme blažnou chválou.
 Ó slavme světce Prokopa!

2. Svatý Oldřich, biskup Augsburský.

Svatý Oldřich (Ulrich, Udalrich) narodil se roku 890. v Augsburku, Bavorském městě. Rodiče: hrabě Hupald a Dětpircha, vévodkyně Burchardova ze Švábska, dali synáčka svého do škol Benediktinského klášteřa Svato-Havelského jižně od jezera Bodamského, kde pro svou nábožnost a pilnost v učení směl čtávati při obědě. V ctnostech svatých utvrzovala jej svatá poustevnice Viborada, k nížto za prázdných hodin docházel. Oldřich nosil žiněný pás, spal na kamenu a horlivě se modlíval. Dokonav učení, navrátíl se do Augsburku, putoval do Říma, a pak doma pečoval o svou ovdovělou matku.

Po smrti biskupa Hiltina roku 923. zvolen byl Oldřich za biskupa Augsburského, a hned počal opravovati kostel svatě Afry a jiné budovy spustošené od Maďarů, jenž roku 925. opět oblehali město, ale následkem modlitby Oldřichovy odešli. Od té doby zdržoval se biskup Oldřich u krále Jindřicha až do jeho smrti roku 936.; pak u jeho syna Oty I.

Když dospěl jeho sestřenec Adalbero, dal jej Oldřich na své místo ke dvoru královskému, sám pak věnoval se výhradně úřadu biskupskému. Neunaveně se modlil, tuze se postil, maličko spával na lůžku tvrdém, za dne ustavičně byl činným, chudobné podporoval, utiskovaných se ujímal, nemocným rozdával nejlepší pokrmy a nápoje. Pro dvanáct chudáků založil špitál svatého kříže. Čtyřicetidenní půst trávil takto: od jitřní až do nešpor byl v kostele; z kostela chodil do chudobince, umýval chudým nohy a každému dal peníz; potom teprvé odebral se k jídlu, při kterém se čtávalo a chudým sloužilo. Na Květnou neděli světil ratolesti, měl slavnou mši svatou a kázání o umučení Páue v kostele svatě Afry, odkud vedl průvod do kostela biskupského. Na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu konal všechny posvátné obřady. Na Boží hod Velikonoční hostil veškero duchovenstvo. Po svátcích jezdil po osadách, aby uděloval svátost biřmování. Chudí všude doprovázeli jej.

Ve vzpouře proti králi Otě I. (952—954) zůstal věren králi. Následkem toho město Augsburk bylo od povstalců zpustošeno a biskupovi statky pobrány, tak že prchnouti musel.

Podánilo se mu smířiti krále Otu s odbojným synem Ludolfem. Trest Boží zastihl některé, jenž byli biskupa okradli; to vidouce ostatní, kajicně věci odejmuté přinášeli mu nazpět.

Roku 955. zase Maďaři zaplavili Bavorsko. Udatný biskup Oldřich sebral vojsko a zařídil modlitby i průvody v obleženém městě. Zatím blížil se král Ota I. s vojskem svým. Maďaři od Augsburku obrátili se proti němu. Ota započal s důvěrou v Boha bojovati a zvítězil nad nepřátely mnohem četnějšími, jenž dali se na útěk. Ota ztrávil noc v Augsburku s biskupem Oldřichem, a příštího dne pronásledoval přechající Maďary, z nichžto jenom sedm do Uher se dostalo.

Oldřich jal se kostely opravovati, a z toho, co mu zbylo, podporoval oloupené duchovenstvo. Na hřbitově vystavěl nový kostel ke cti svatému Janu Křtiteli. U kostela svatého Štěpána prvomučeníka založil klášter pro Benediktinky, a obnovil mnoho klášterů od Maďarů zbořených. Klášter Svato-Havelský a Einsiedelský vícekrát navštívil. Jeho svatosti a činnosti za hranice biskupské sahající každý se obdivoval. Sněmů církevních se účastnil, dvakráte do Říma putoval. Druhou pouť konal roku 971. jako kmet 81letý. Zpáteční cestou navštívil v Ravenně meškajícího císaře Otu a jeho manželku svatou Adélu, a vyžádal sobě svého sestřence Adalbera za pomocníka a budoucího nástupce v úřadě biskupském. V Augsburku radostně byv uvítán, oblekl roucho řádu svatého Benedikta, aby jako řeholník Bohu sloužil. Roku 973. zemřel však jeho pomocník, sestřenec Adalbero, a brzo i císař Ota I.

Biskup Oldřich připravoval se na smrt ustavičnou modlitbou, rozpravou o věcech nebeských a hojnými almužnami. Několik neděl před svou smrtí dal se do kostela vésti, obcoval mši svaté, dlouho se modlil před křížem, a rozdal chudým vše, co měl. Na den svatého Jana Křtitele sloužil poslední mši svatou. Na slavnost svatého Petra a Pavla, dne 29. června, přioděl se rubášem, ale zemřel teprve dne 4. července roku 973. v 83. roce věku svého, v 50. roce svého biskupování.

Jeho přítel, svatý Volfgang, biskup Řezenský, pochoval jej a řečnil při pohřbu. Hned po smrti vyzývali jej křesťané jako světce Božího. Po desíti létech papež Jan XV. slavně přijal jej do počtu svatých.

3. Svatá Berta, vdova, královna, abatyše Anglická.

Svatá Berta, dcera nábožného hraběte Rigoberta a jeho choť Ursany z královského rodu Anglického, stkvěla se neobyčejnou krásou tělesnou a velikými ctnostmi. Sigfried, král Kentský v Anglii, příbuzný krále Chlodvíka Franckého, vyprosil si dvacetiletou Bertu u rodičův za choť, žil po několik roků v manželství šťastném, a zůstavil jí při smrti své pět dcerušek výborně vychovaných.

V Blangách, rodišti svém v hrabství Artoiském¹⁾, pochovala vdova Berta tělo manžela svého Sigfrieda, svlekla navzdý roucho nádherné, složila všechny šperky, odívala se v šaty z látky vlněné a zahalila tvář svou závojem. Nedaleko hrobu chotě svého dala vystavěti kostel a klášter, v němžto jako abatyše horlivě Bohu sloužila spolu s dvěma dcerama Gertrudou a Deotilou. Dvě dcery byly už zemřely, a pátá, Emma, zůstala ve stavu světském.

Májc šedesát a devět roků věku svého, Berta blaženě zemřela v chyšce své, kterou sobě dala vystavěti u okna hlavního oltáře chrámu klášterního, léta Páně 725.

4. Oseáš i Aggeus, proroci Starozákonní.

Oseáš, první ze dvanácti proroků Menších, prorokoval mezi rokem 784. a 728. před narozením Páně nejvíce o království Israelském, jehož hlavním městem bylo Samaří, také Efraim zvané dle pokolení Efraimova, jež bylo nejsilnější z desatera pokolení odtržených od království Judského. Místo pravé bohoslužby ve chrámě Jerusalemském zařídili sobě Israelští modloslužbu dvou zlatých telat v městě Dan a Bethel. Pro tu modloslužbu žehrá prorok Oseáš proti Israelským, zkázou hrozí království i městu jejich, a odvedením lidu do zajetí. Pak ale předpovídá jim, že se poznají, k pravému Bohu obrátí a ze zajetí navrátí se v jednotu s Judskými, tak že opět od Boha na milost přijati, požívati budou Jeho dobrodiní v království Mesiášově.

¹⁾ Artois (Artoá), hrabství v severní Francii s hlavním městem Arras, tvoří nyní téměř celý departement (kraj) Pas-de-Calais.

Aggeus, desátý ze dvanácti proroků Menších, konal svůj prorocký úřad po návratu národa ze zajetí Babylonského roku 520. před Kristem. Král Cyrus povolil židům, aby se do vlasti navrátili a chrám vystavěli sobě. Avšak po dvou létech povolení to zrušil. Dšlo bohumilé tudíž po čtrnáct roků bylo zastaveno. Darius Hystaspopovič roku 522. před Kristem dovolil židům stavěti město i chrám. Židé započali stavěti domy své, ale zanedbávali stavbu chrámu. Prorok Aggeus káral tu jejich nevděčnost k Bohu, jenž je proto neúrodou trestá; vyzýval lid a nejvyššího kněze, aby dostavěli chrám Hospodinův; sliboval národu požehnání Boží, a předpověděl, že chrám Jerusalemský, ač nevyrovná se nádherou bývalému chrámu Šalomounovu, oslaven bude příchodem a učením zaslíbeného Mesiáše, jehož všickni národové žádají sobě.

Dne 5. července.

I. Svatí Cyrill a Methoděj, apoštolové Slovanští.

Radostně a vděčně přikroč, milý katolíku Slovane, ku čtení životopisu našich po Kristu největších dobrodincův, svatého Konstantina-Cyrilla a svatého Methoděje, jimžto děkujeme netoliko svrchovaný dar víry a spásy věčné, nébrž také zachování naší národnosti Slovanské! Shodujíc se znatelé dějin světových v tom, žeby národ náš Českoslovanský byl se potkal se žalostným osudem Slovanův Polabských, žeby byl zmizel z počtu národův, kdyby z milosti Boží nebyl z rukou svatých Cyrilla a Methoděje ochotně přijal víru křesťanskou.

Rostislav, slavný kníže Moravský, panoval od roku 846. do roku 870. Moudře a statečně hájil samostatnost země své, a pečoval o její blahobyť, jenž se nejpevněji zakládá na víře Kristově, jejíž vyznavačem on sám už byl. Přesvědčiv se, že obrácení na víru Kristovu nedosáhne německými hlasateli, a uradiv se s knížaty svými, vypravil posly ke dvoru Byzantskému do Cařihradu (do Konstantinopole), aby jeho jménem vyřídili císaři Michaelovi, že jej prosí za Slovanské učitele víry svaté.

Byliť pak toho času v Cařihradě slaveni dva velicí bratři: Konstantin a Method, synové znamenitého vojenského důstojníka v řeckém městě Solunu (Thessalonice) v Macedonii, je- muž jméno bylo Lev. Rodina ta byla Bulharsko-Slovanská. O tom svědčí svatých bratří spisové, složení ryzou slovanštinou. Z jeho sedmi synů nejmladší, Konstantin, narodil se roku 827., Method pak byl jeho starším bratrem.¹⁾

Konstantin vynikal nade všemi sourozenci neobyčejnými dary ducha. Ve svém sedmém roce měl vidění ve snách; před- stavilyť se mu krásné děvy zobrazující rozličné ctnosti. Konstan- tin vybral si z nich Sofii, t. j. moudrost, a skutečně pak prospíval v knihách více než všickni ostatní spolužáci jeho.

Jednoho dne jako jinoch vyšel se soudruhy svými s jest řábem na lov, a vítr odnesl mu ptáka toho milého. „Mládenec od- tud v zármutek a žalost upadl, a dva dni nejedl chleba . . . V sobě pomysliv oradostech života tohoto, oplakal jej řka: Takový-li jest život tento, že na místo radosti přichází žalost? Od toho dne jinou cestou se dám, která jest lepší než ona, a ve hluku života tohoto svojich dnů trávití nebudu.“²⁾ I odřekl se zábav světských na vždy, a vydal se tím horlivěji na učení. Nejvíce liboval sobě v knihách svatého Řehoře Bohoslovce, o němž napsal na stěně v příbytku svém pod znamením kříže tuto chválu: „Ó Řehoři, tělem člověče, a duší anjele! . . . Ústa tvoje jako jeden ze serafínův Boha oslavují a celý svět osvěcují pravé víry výkladem. Pročež i mne padajícího před tebe s láskou a věrou přijmi, a buď mi osvětitelem a učitelem.“

Konstantin ztratil otce, když mu bylo čtrnáct let. Vy- chovatel císařův, Theoktist, uslyšev o jeho moudrosti a pilném učení, vzal jej ke dvoru, aby se učil s carevicem Michaelem, sirotkem od svého třetího roku. Roku 842. přišel Konstantin s Michaelem do hlavního města Cařihradu. Císařství zatím spravovala matka Michaelova, Theodora, s dvěma po-

¹⁾ Na základě Slovanských legend o svatém Konstantinu-Cyrillovi a Methodiovi, psaných před pádem říše Velkomoravské v Pannonii (odtud: Legendy Pannonské) svatým Klémentem, učenskem Methodiovým, potomním biskupem Velickým v Macedonii, † roku 916. Viz: „Prameny dějin českých, vydávané z nadání Palackého,“ díl I. v Praze. 1873. — ²⁾ Legenda Pannonská o svatém Konstantinu.

ručnky: Manuilem a Theoktistem. V Cařihradě naučil se Konstantin za tři měsíce celé mluvnicki, pak četl největšího řeckého básníka Homera, a naučil se zeměměřictví i všem vědám filosofickým. Slavný filosof čili mudrc Lev, a Fokius, napotomní patriarcha církve Východní, byli učiteli jeho. Konstantin mimo to vycvičil se v řečnictví, v počtářství, ve hvězdářství a v hudbě.

Správce říše Theoktist, příznivec jeho, dovolil mu po vůli vcházeti do paláce císařova. Skoumaje učenost jeho otázal se ho: „Co jest filosofia?“ — Konstantin odpověděl jemu: „Rozumění Božím i lidským věcem, pokud může člověk přiblížiti se Bohu; neboť ctnosti učí člověka, aby byl podle obrazu a podoby svého Stvořitele.“

I chtěl Theoktist Cyrillovi za manželku dáti svou křesťanku, kterou držel při křtu, a učiniti jej vůdcem vojenským; ale Konstantin zvolil sobě stav duchovní. Posvěcen byv na kněžství, stal se knihárníkem patriarchy u chrámu svatě Sofie v Cařihradě. Brzo však opustil Konstantin úřad ten, odešel na Úzké moře, a skryl se v kláštere, odkud jej po půlletě do Cařihradu nazpět přivedli a přemluvili, aby učil své krajany a cizince filosofii. Odtud nazývá se Konstantin „filosofem“ čili „mudrcem.“

Toho času k rozkazu císařskému vítězně obhájil Konstantin ctění obrazů proti Janu kacíři, sehnanému se stolce patriarchy. — Roku 851. zastával víru křesťanskou proti Saracénům, a vítězně vyšel ze zápasu toho učeného, přijav i jed z ruky nepřátelské beze škody.

Navrátil se zdrav z této cesty oddal se životu poustevnickému, mlčelivému, a pak odebral se ku staršímu bratru Methodiovi na horu Olymp v Thesalii, kdežto v kláštere nyní oba bratři sloužili Bohu modlitbou, bděním a postem.¹⁾

Method byl po několik roků císařským vladařem jednoho Slovanského knížectví. Potom vzdal se vznešeného úřadu toho a vstoupil do kláštera na hoře Olympské. Method mnich a spolu malíř dostal se okolo roku 860. ke dvoru Bulharského krále Borisa, kterého šťastně na víru křesťanskou obrátil nej-

¹⁾ Olymp, vysoké souhoří v Řecku na rozhraní Macedonie a Thesalie, jež pohanští Řekové mívali za sídlo Zeusovo a ostatních bohů svých domnělých.

prvé vyobrazením posledního soudu, potom i vyučováním. Král Boris přijav i s národem svým svatý křest, uchýlil se s prosbou o kněží a učitele nejprvé do Cařihradu, potom do Říma.¹⁾

Z toho života zbožného v klášteře Olympském vytrhlo učeného Cyrilla nové vyzvání císařovo, aby šel ke Kozarům, k národu při Černém moři v nynějším jižním Rusku. Kozary měl Cyrill zbaviti židů a Saracenů vnucujících jim víru svou. Konstantin-Cyrill přišel do řeckého města Chersonu. Tam se naučil řeči židovské i Saracenské, a vyzval Chersonského arcibiskupa, aby vyhledával ostatkův svatého Klémenta, papeže Římského, kterýž tam okolo roku 102. byl umřel smrtí mučnickou. Šťastně našli ostatky světce toho, a Konstantin-Cyrill slavně přinesl je do Chersonu.

Toho času Kozarský vojvoda oblehl město Cherson, ale na přimluvu svatého Konstantina ukrotil se a odešel s vojskem svým, neučiniv žádné škody obyvatelům. Konečně Konstantin vsedl na loď, a plavil se ku břehům Kozarským.

U Kozarův měl Konstantin s mudrci Kozarskými, se židy a Saraceny, tuhé boje a hádky učené, jichžto koncem bylo dovolení všem, kdožkolibych chtěli přijmouti křest svatý. Pravilť zajisté kagan, král Kozarský, ke Konstantinovi: „Bohem jsi poslán sem k poučení našemu.“²⁾ Dvě stě Kozarův stalo se křesťany, „a zavrhlí mrzkosti pohanské i sňatky nezákonné.“ Za odměnu vyžádal sobě Konstantin místo nabízených darův, aby kníže Kozarův dvacet zajatých Řekův propustil na svobodu.

Zpátečnou cestou v bezvodných místech pustých proměnil svatý Konstantin modlitbou vodu, kteráž byla jako žluč, ve vodu sladkou k uhašení žízně nesnesitelné. V Chersonu předpověděl blízkou smrt tamního arcibiskupa, a v zemi Fílské dal poraziti a spáliti veliký dub srostlý s třešní, jemuž lidé se klaněli.

Konstantin vrátil se do Cařihradu nesa s sebou ostatky svatého Klémenta. Konstantin zůstal při chrámě svatých apoštolů, Method pak, nepřijav hodnost biskupskou, stal se představeným, opatem, v klášteře Polychron, v němž žilo sedmdesát starcův.

¹⁾ Palackého „Dějiny národa českého“ I. 1. strana 137. — ²⁾ Legend. Pannon. o svatém Konstantinu.

Roku 861. přišli do Cařihradu poslové Rostislava, kněžete Moravského, jehož žádost vyřídili císaři Michaelovi řkouce: „Lidé naši od pohanství odstoupili a křesťanský Zákon zachovávají. Nemáme však učitele takového, kterýžby nám naším jazykem pravou víru křesťanskou vyložil, aby i jiné země (Slovanské) toto vidouce následovaly nás. I pošli nám, pane, biskupa i učitele takového, neboť od vás na všechny strany vždy dobrý Zákon vychází.“ — Císař Michael svolal poradu, pozval Konstantina filosofa, aby sám slyšel poselství to a řekl: „Vím, že jsi unaven, filosofe, ale jest záhodno, abys tam šel; neboť této řeči nemůže nikdo jiný vykonati jako ty. Hle, pro tebe darové mnozí, a vezma bratra svého, opata Methodia, jdi; neboť vy oba jste Soluňané, a Soluňané všickni čistě slovansky hovoří.“ (Leg. Pan. o sv. Methodiovi.) Byliť Soluňané sice Řekové; ale v okolí sídleli sami Slované, a tudíž jazyk Slovanský znám byl v městě tom. — Konstantin odpověděl císaři: „Ačkoli jsem unaven tělem i churav, radostně jdu tam (na Moravu), mají-li písmo k jazyku svému.“ — Císař pravil: „Děd můj, i otec můj, i jiní mnozí hledavše toho, nenašli jsou; jakž mohu já najíti?“ — Odvětil Konstantin: „Kdož může na vodu řeč psáti?“ — I řekl císař: „Chceš li, může ti Bůh dáti, jenž dává beze vší pochybnosti všem prosícím, i otvírá tlukoucím.“

I šel Konstantin filosof, neboť nevolil neposlušen býti ani Boha, ani císaře. Nejprve modlil se s jinými, jenž byli téhož ducha jako on. Brzo pak dal a vyjevil mu Bůh, jenž neoslyšel modlitby služebníkův Svých, kterak by psal knihy Slovanské. I vzal písmo řecké, a k Slovanským zvukům, kterých jazyk řecký nemá, vymyslel znaménka nová. Tak sestavil sobě abecedu Slovanskou, skládal písmena ve slova Slovanská, a napsal jazykem Slovanským slova svatého evangelia: „Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo.“ Takovou měrou svatí bratři Konstantin a Method „literaturu Slovan-skou založili, a řadu spisovatelův co nejdůstojněji započali.“ (Palacký.) Sotva který jiný národ může honositi se tak vznešenými, učenými a svatými zakladateli písemnictví svého, jako národové Slovanští.

Zaradoval se císař Michael a chvalořečil Boha. Vypravil Konstantina sdary mnohými napsav toto psaní k Rosti-

slavovi: „Bůh, jenž chce, aby každý poznání pravdy došel a o vyšší stupeň se snažil, uviděv víru tvoji a suahu, učinil i nyní za našich let, zjeviv písmo k vašemu jazyku, čehož dáno nebylo, jen za prvních let, abyste i vy přičtění byli k velikým národům, kteří slaví Boha svým jazykem. Tož ti poslali jsme toho, jemuž je Bůh zjevil, muže ctihodného i pobožného, učeného velmi i filosofa. A hle, přijmi jím dar větší a vznešenější nade všechno zlato i stříbro, i nad kamení drahé i bohatství pomíjející, a jdi s ním spěšně, a utvrď řeč ve všech srdcích, aby hledali Boha, a všeobecného spasení neodmíteli, nýbrž všechny povzbuď, aby nelenili, nýbrž dali se na cestu pravdy, abys i ty, přived je snažením svým k poznání Božímu, přijal svoji mzdu na místo toho i v tomto věku i v budoucím za všechny duše, které chtějí věřit v Krista Boha našeho od nynějška do skonání, a památku svoji abys zůstavil ostatním pokolením podobně Konstantinu císaři Velikému.“ (Leg. Pan. o sv. Konstinu.)

I přišel Konstantin filosof spolu s bratrem svým Methodiem na jaře roku 863. na Moravu. Moravané slyšíce, že bratři Solunští s sebou nesou ostatky svatého Klémenta, nástupce někdy svatého Petra na Stolicí Římské, a kromě toho i evangelium na jazyk Slovanský o d Konstantina přeložený, zaradovali se velmi a vyjdouce z Velehradu, sídla knížecího, přichozím v ústrety, vítali učitele své nevyslovitelným jásáním. Velikou úctou přijal je i Rostislav kníže, a kázal dáti jim učeníky, aby je učili. Brzo vyučil Konstantin učeníky všem službám Božím, jitřnímu, hodinovému, večernímu i nočnímu pěnění a mši svaté. Method vyučoval spolu s bratrem, a „otevřely se dle slov proroka uši hluchých, a pochopili učení písma slyšíce, a jazyk chybomluvných stal se zřetelný.“ „Bůh se zaradoval z toho velice, a ďábel zastyděl se.“ (Leg. Pan. o sv. Konst.)

Jakmile Konstantin ty učeníky, jež mu Rostislav dal, v písmě Slovanském vyučil a v církevním zpěvu vycvičil: i služby Boží hned uspořádal, užívaje k tomu jazyka Slovanského, kterýž od té chvíle na Moravě počal býti jazykem církevním.

Biskupové Pasovští byli už upevnili a ustálili na Moravě zřízení církevní; ustanovili arcikněží, kněží a jahny, větším dílem Němce; a byl-li který Slovan mezi nimi, byl duchem jejich ovládán. Ti hned na odpor postavili se dílu svatých bratří Slo-

vanských rkouce: „Neslaví se Bůh takto; kdyby to Bohu milo bylo, bylby učinil tak, žeby Moravané hned na počátku, majíce písmo (latinské, s kterým je Němci seznámili), slavili slovy svými Hospodina. Avšak Hospodin vyvolil Sobě jen tré jazykův: hebrejský, řecký a latinský, kterýmiž důstojno jest slávu Jeho hlásati.“ Proto se Konstantin s těmi arcikněžími, kněžími a diakony pohádal, slovy Písma svatého je přemohl a „trojjazyčníky“ nazval.

Neřesti, které se v lidu ještě nacházely, protože učení Kristovo, od Němcův jim vštěpované, chápati nemohl, Konstantin úsilně hubil, zvláště pak protivoval se obyčejům pohanských žertev čili obětí, a rozpoutanosti manželské. I hlásal slova Písem svatých: „Obětuj Bohu obět chvály, a splň Nejvyššímu sliby své. Ženou mladosti své nepohrdej.“ A mnohé jiné věčné pravdy oznamoval z Písma.

Druhý rok po příchodu Slovanských věrověstů Konstantina a Methodia na Moravu, roku 864., vypukla nová válka mezi Německým králem Ludvíkem a knížetem Rostislavem. Ludvík přešel s valným vojskem přes Dunaj v měsíci srpnu, a oblehl Rostislava v pevném hradě Děvíně nad ústím řeky Moravy do Dunaje. Tam však stalo se narovnání mezi nimi. Po všechna léta až do roku 868., co bratří Solunští, Konstantin a Method, na Moravě meškali a učili, panoval na Moravě pokoj a mír s Němci, ačkoli synové krále Ludvíka všelijak ucházeli se o přízeň knížete Rostislava proti vlastnímu otci svému.

Po čtyř- a půlletém pobytu na Moravě v druhé čtvrti roku 867. odebrali se oba bratři do Říma. Povolal je k sobě papež Mikuláš¹⁾, „duchem výtečný“, aby se zodpovídali z uvedení Slovanského jazyka do Církve, z čehož od Německého duchovenstva vášnivě byli osočováni. Při tom svatí bratři chtěli odevzdati ostatky svatého Klémenta, mučeníka, městu Římu, jemuž náležely, a dosáhnouti posvěcení na kněžství učeníkův svých. Odcházejíce z Moravy vyžádali sobě svatí bratři od Rostislava, aby zajatce válečné na svobodu propustil, a nepřijali nabízeného zlata a stříbra, poněvadž evangelium Páně hlásali bez osobního zisku.

¹⁾ Sv. Mikuláš, papež, dne 5. prosince, I. 56.

Bratří ubírali se z Moravy přes Dolní Pannonii, tenkrátě nové knížectví Blatenské. Na hradě Blatně, hlavním sídle knížete druhdy Pribiny, toho času pak jeho syna Kocela, zastavili se. Blatensko bylo králi Německému podroběno, a náleželo k biskupství Solnohradskému. Kocel kníže vlídně přijal Konstantina i bratra jeho, a velice oblíbil sobě písmo Slovanské a církevní knihy v jazyku Slovanském psané. Sám v nich čísti se naučil a kázal padesáti učenskům, aby se v písmě tom vycvičili. Konstantin a Method téměř celé léto roku 867. u Kocela ztrávili.

Kníže Kocel pak je vyprovázal velikou slávou, nabízeje jim dary znamenité; ale oni nepřijali ničeho, a jen několika ve vojně zajatým vyprosili svobodu.

Ve Vlaských (Italských) Benátkách měl Konstantin veliký spor s duchovními řkocími: „Človče, pověz nám, jak jsi vzdělal Slovanům písmo, a učíš je, jehož nikdo prvé nevytvořil, ani apoštol, ani Římský papež, ani Bohoslovec Řehoř, ani Jeroným, ani Augustin? My pak tři toliko jazyky známe, kterými sluší v knihách slaviti Boha: hebrejský, řecký a latinský.“ — Konstantin odpověděl jim: „... My mnohé národy známe, kteří v písmě se znají a Bohu slávu vzdávají svým jazykem každý; zejména pak jsou tito: Arméni, Peršané, Abazgové, Iberové, Sugdi, Gothové, Avaři, Turci, Kozari, Arabové, Egyptané, Syrové a jiní mnozí.“ (Leg. Pan. o sv. Konstant.) Také mnohými místy z Písem svatých dovedl slušnost počínání svého, a k mlčení přivedl je.

Do Říma přišli svatí bratři na konci roku 867., a našli na Stolici papežské již nikoli Mikuláše I., kterýž dne 13. listopada byl zemřel, ale Adriana II., jenž na Stolec svatého Petra dosedl dne 14. prosince téhož roku. I vyšel jim sám papež Adrian s kněžstvem a se všemi měšťany svíce nesoucími před město naproti, poněvadž přinášeli ostatky svatého Klémenta, mučeníka a papeže Římského. — „I tu Bůh zázraky činil. Mrtvicí raněný člověk se tu uzdravil, a jiní mnozí rozličných neduhův pozbyli; taktéž i vězňové vyzývavše památku svatého Klémenta, osvobozeni jsou od těch, kteří je zajali.“ (Leg. Pan. o sv. Konst.) Adrian papež „pro samou radost nevěděl co počíti, blahoslavil je, všelikými jmény je nazýval: otci, dětmi žádoucími,

vlastní rozkoší, věncem víry, korunou slávy a krásy Církve.“ (Legenda Bulharská.)

Po celý rok 868. zůstali bratři Solunští v Římě. Papež Adrian II. přijal knihy Slovanské z rukou Konstantinových, posvětil a položil je v kostele svaté Marie, který sluje u jesliček, na oltář svatého Petra, a zpívali nad nimi mši svatou. Tou měrou došel jazyk Slovanský uznání ve službě kostelní. Konstantinova myšlenka došla schválení od papeže Římského¹⁾. Papež také posvětil Methodia na kněžství; neboť, ač byl opatem, měl jen nižší posvěcení na diakona čili jahna. Potom rozkázal papež dvěma biskupům, Formosovi a Gauderikovi, aby světili učeníky Slovanské z Moravy příšlé. I vysvěcení jsou tři za kněze, a dva za čtenáře, a ti pěli v chrámu svatého Petra mši svatou jazykem Slovanským, což se napotom po mnoho dnů opakovalo v rozličných chrámech Římských. „Konstantin se svými žáky nepřestával slušnou chválu Bohu vzdávati o tom. Římané pak nepřestávali chodit k němu, vyptávajíce se ho o všem, a výklad dvoj- i trojnásobný přijímali od něho.“ (Leg. Pan o sv. Konstantinovi.)

Ke cti a chvále svatému papeži a mučeníku Klémentovi vystavěn byl v Římě už dávno znamenitý chrám, v němžto nyní ostatky jeho slavně byly uloženy.

Konstantin však v Římě rozstonal se, a viděv zjevení Boží začal pěti: „Veselil jsem se z toho, když mi jest povědíno: Do domu Hospodinova půjdeme.“ Předvídaje blízký konec svůj, oblekl se v roucho sváteční, a celý den v něm zůstávaje veselil se a říkal: „Odtud nejsem sluha ani carův, ani kohokoli na zemi, nýbrž toliko Boha zástupů; nebyl jsem, nyní budu na věky. Amen.“

K ránu pak oděl se Konstantin v posvátný oděv řeholný a přijal jméno Cyrill. V stavu řeholném pobyl padesáte dnův. Když pak už cítil, že blízka jest hodina smrti, učinil modlitbu se slzami takto mluvě: „Hospodine, Bože můj, který jsi všecky anjel-

¹⁾ Národ Slovinský (Slovenský) v Uhrách, v Dalmácii a v Italii, jakož i Rusové v Moskvě teprve roku 1880. oslavili zavedení a tisícileté trvání jazyka Slovanského do bohoslužby křesťanské. Slované posluchači na vysokých školách Vídeňských důstojně slavili tisícileté jubileum dne 27. června 1880.

ské sbory a netělesné mocnosti stvořil, i nebe rozepjal a zemi založil, a vše, což jest, z nebytí k bytí přivedl, jenž jsi vždycky všude vyslyšel ty, kteří konají vůli Tvoji, bojí se Tebe i zachovávají příkázání Tvoje: vyslyš moji modlitbu, a věrné Svoje stáde zachraň, k němuž jsi byl ustanovil mne nespůsobilého i nehodného služebníka Svého. Zbav všechny od všeliké bezbožné a pohanské zloby, i od všelikého mnohomluvného i rouhavého kacířského jazyka Tobě se rouhajícího; zahub tříjazyčné kacířství, a rozmnož velice Svoji Církev, a všechny v jednomyslnosti shromáždí, a stvoř vzácné lidi jednostejně smýšlející o pravé víře Tvojí a o pravém vyznání; a vdechni v jich srdce slovo Svého učení, neboť Tvůj jest dar. Když jsi přijal nás nehodné ku hlásání evangelia Krista Svého, usilující o dobré skutky, a konající věci Tobě milé, jež jsi mně byl dal jako Svoje: tak i Tobě odevzdávám je. Opatruj je silnou Svou pravicí, pokrývej je krovem křídel Svojích, aby všickni chválili a slavili jméno Tvoje, Otce i Syna i Svatého Ducha na věky. Amen.“ — „Líbal pak všechny svatým celováním a řekl: „Požehnán budiž Hospodin, který nás nevydal v zachvácení zubům (neviditelných nepřátel našich); osidlo setřeno jest, a my vysvobozeni jsme.“

I bratru Methodiovi pravil slova láskou apoštolskou k Moravanům dýchající řka: „Hle, bratře, spřežení oba jsme byli jednu brázdu táhnouce; a já na léše padám, svůj den ukončiv; ty však miluješ horu (Olymp a klášter) velmi; nechťej pro horu opustiti učení svého. Neboť čím můžeš spíše spasen býti?“¹⁾

I zesnul v Pánu muž veliký, učitel Moravanův, dne 14. února roku 869., maje věku svého čtyřicet a dvě léta. Rozkázal pak papež všem Řekům, kteříž byli v Římě, též i Římanům, aby sejdouce se majíce svíce v rukou zpívali nad ním, a učinili mu pohřeb, jak slušelo papežům.

Bratr Method prosil papeže: „Matka nás zapřisáhla, kdo z nás obou dříve k soudu (Božímu) půjde, toho aby druhý bratr přinesl do kláštera, a tam jej pochoval.“ I dal papež vložití mrtvolu do rakve, a zabezení ji hřeby železnými; a takž přichystána na cestu zůstala ještě po sedm dní v Římě.

I předstoupili biskupové Římsí před papeže řkouce:

¹⁾ Legenda Pannonská o svatém Methodiovi.

„Ješto Bůh přivedl jej, který po mnohých zemích chodil, i sem, a zde duši jeho vyňal, zde jemu sluší ležeti, jako ctihodnému muži.“ I pravil papež: „Za svatost jeho i lásku Římský obyčej přestoupím, a pohřbím jej ve svém hrobě, v chrámě svatého apoštola Petra.“

I řekl Method: „Ješto jste mne neposlechli, a nedali mi ho, nechť, je-li vám libo, leží v kostele svatého Klémenta, s nímž sem jest přišel.“ I poručil papež, aby tak učiněno bylo. A takž pochován jest svatý Cyrill ve chrámě svatého Klémenta v hrobě na pravé straně oltáře, kdež se mnoho divů napotom dálo. „Bůh dosvědčil zázraky těmi Cyrillovi slávu, které v nebesích nabyly; neboť zlým duchem posedlí přiblíživše se rakvi jeho, pozdravení našli; i na mnohé jiné choroby milost Ducha Svatého stala se bičem vypuzujícím.“ (Legenda Bulharská.) Římané pak dali nad hrobem vymalovati obraz jeho, svítily nad ním den i noc, chválíce Boha, jenž tak oslavuje ty, kteříž Jej slaví.¹⁾

Tébož roku 869., kdy svatý Cyrill v Římě zemřel, vystrojil německý král Ludvík tři vojska: proti Srbům, proti Svatoplukovi knížeti Nitránskému, a proti Rostislavovi Moravskému. Poplenili zemi, ale bez vítězství vrátili se domů.

Mladý a náruživý Svatopluk, znepráteleliv se s Rostislavem, roku 870. se svým knížectvím Nitránským poddal se kralevici Karolmanovi, zradiv svůj lid Slovanský Němcům. Když jej Rostislav za to potrestati chtěl, prchl, nastražil na Rostislava zálohu, jal jej svého strýce, a svázaného vydal v ruce Karolmanovi, kterýž jej poslal pod silnou stráž do Řezna v Bavořích. V nastalém zmatku Karolman Moravy se zmocnil a světil ji ve správu dvěma vůdcům vojska: Engelšalkovi a Vilémovi; královské poklady Rostislavovy pak do Korutan s sebou odnesl. V měsíci listopadu 870 přijel král Ludvík do Řezna, a Rostislavovi nešťastnému dal obě oči

¹⁾ V kalendářích Slovanských památka úmrtí svatého Cyrilla dne 14. února vyznačena jest slovy: „Prepodobnago otca našeho Kyrilla, episkopa Katanskago, filosofa i učitele Slavianom i Bolgarom“; t. j. „Ctihodného otce našeho Cyrilla, biskupa Katanejského, mudrce i učitele Slovanův a Bulharův.“ *Kalendarium manuale*, auctore Nicolao Nilles S. J. 1879. — Svatý Otec Lev XIII. dal roku 1880. zbudovati v basilice svatého Klémenta v Římě oltář svatému Cyrillovi.

vyloupati, a jej na věčné vězení do kláštera v Němcích zamknouti. Od té doby zmizelo jméno slavného knížete, pánovníka o národ Moravský velezasloužilého.

Jeho nástupcem dle jména stal se zrádný Svatopluk, kteréhož však Němci brzo také uvěznil i v zemi své.

Zatím Moravané, nemohouce sužování správců zemských snést, pozdvihli se, prohlásili kněze Slavomíra, příbuzného knížat Moravských, za knížete, a započali válku. Němci, jsouce v úzkých, propustili Svatopluka a svěřili mu vojsko své proti Moravanům. Před Děvinem Svatopluk spojil se s Moravany, porazil vojska německá, a znova obhájil samostatnost Moravy roku 871. Za manželku pojal sobě kněžnu Českou, sestru vévody Bořivoje, a spojiv se s Čechy a Slezany opět porazil Němce roku 873., a přivedl Moravu na nejvyšší stupeň moci a slávy.

Slovanský obřad a jazyk při službách Božích zdomácněl zatím rychle netoliko na Moravě, ale také u Slovanů Panonských, nad nimiž toho času, jak z předchozího vypravování vidno, panoval kníže Kocel. Solnohradský arcibiskup Adalvin roku 865. naposled slavil u Kocela na hradě Blatné (Mosburg) svátky Vánoční.

Svatý Method po smrti bratra svého Cyrilla zůstal v Římě. Ku konci roku 869. přišla do Říma žádost od Kocela, aby papež Methodia do země jeho vypravil. Papež povolil k žádosti té říka: „Netobě jedinému toliko, nýbrž i všem zemím těm Slovanským posílám jej učitelem od Boha i od svatého apoštola Petra, prvního nástupce a klíčníka království nebeského.“ (Leg. Pan. o sv. Method.) Vypravil pak Methodia ke Kocelovi s následným listem přepamátným, psaným knížatům Slovanským, jež ovšem Rostislav už nespatrił: „Adrian, biskup i sluha Boží, k Rostislavu i Svatopluku i Kocelu. Sláva Bohu na výsosti, a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Slyšeli jsme o vás duchovní věci, po nichž jsme prahli žádostí i modlitbou pro vaše spasení, jak jest pozdvihl Hospodin srdce vaše, abyste hledali Jeho, a ukázal vám, že netoliko věrou, ale i dobrými skutky sluší sloužiti Bohu. Neboť víra bez skutků mrtva jest, a bloudí ti, kteří mní, že Boha znají, skutkem však Jej zapírají. Neboť netoliko od této duchovní Stolicе prosili jste učitele, ale

i od pobožného císaře Michaela, aby poslal vám blaženého filosofa Konstantina i s bratrem, když my jsme nedospěli. Oni pak, dověděvše se, že k apoštolské Stolicí sluší vaše země, mimo kánon (ustanovení církevní) neučinili ničeho, nýbrž k nám přišli, svatého Klémenta ostatky nesouce. My trojnásobnou radost pojavše usmyslili jsme se, uváživše, poslati Methodia, posvětivše jej s učenky, syna našeho, do zemí vašich, muže dokonalého duchem i pravověrného, aby vás naučil, jakož jste prosili, vykládaje Písmo na jazyk váš, dle všelikého církevního řádu zplna i se svatou mší, to jest se službou i křtem, jakož jest filosof Konstantin začal z Boží milosti na modlitbu svatého Klémenta. Taktéž když někdo jiný bude moci náležitě a pravověrně učit, to budiž svato i požehnáno Bohem s námi, i s veškerou katolickou i apoštolskou Církví, abyste snadně přikázáním Božím se naučili. Ten pak jediný zachovávejte zvyk, aby o mši prvé čtli epístolu a evangelium Římsky, potom Slovansky, aby se naplnilo slovo Písma: „Chvalte Hospodina všickni národové“; a jinde: „Všickni mluvili rozličnými jazyky veliké skutky Boží, jakž Duch Svatý dával jim vymlouvat.“ Když pak někdo ze shromážděných u vás učitelův, kteří v uši lektají a od pravdy odvracují k bludům, opovážil by se jinak sváděti vás, tupě písmo jazyka vašeho: budiž vyložen, ale toliko na soud vydán Církvi, až se napraví. Neboť ti jsou vlci, ne však ovce, jež sluší po ovoci jich znáti a chrániti se jich. Vy pak, děti rozmilé, poslouchajte učení Božího, a neodmítejte nařízení církevního, abyste se stali pravými ctiteli Božími, Otce našeho nebeského se všemi svatými. Amen.“ (Leg. Panon. o sv. Meth.)

S tímto listem přišel Method jakožto učitel-biskup od papeže splnomocněný do krajín Slovanských na konci roku 869. Zavítal napřed na hrad Kocelův, Blatno. I přijal ho kníže Kocel velikou úctou. Method ale z krajiny Kocelovy dále na Moravu nešel, neboť tam na počátku roku 870. povstaly hrozné domácí bouře a války německé, ježto skončily se vazbou a zahynutím Rostislava knížete. Kocel naopak vypravil Methodia zase nazpět do Říma, žádaje, aby obnoveno bylo staré biskupství Pannonské, a Method aby jmenován byl biskupem Pannonským. Tato žádost Kocelova potkala se v Římě

s velikou ochotou. Method šel tedy do Říma během roku 870., doprovázen jsa dvacíti předními muži národa Slovinského v knížectví Blatenském. Přišel pak nazpět z Říma roku 871. jako biskup Pannonský, a jal se vedlé listu papeže Adriana ihned plnou mocí provozovati služby Boží v řeči Slovanské. Německé kněžstvo Solnohradské pozdvihlo se proti řeči Slovanské a proti biskupství Pannonskému, sepsali list, v kterémž domnělá práva svá hájili, a krále Ludvíka za ochranu proti papeži žádali. Na podzim roku 871. svolali biskupský sněm, k němuž i Methodia před sebe obeslali. I král Ludvík byl přítomen. Svatý Method neohroženě zastával právo své, ale přece půl třetího léta, až do jara roku 874., ve vazbě byl držán.

Když se zpráva o uvěznění Pannonského biskupa Methodia donesla do Říma, pohrozil papež Jan VIII., nástupce Adriánův, biskupům Německým, že jim zakáže vykonávání služeb Božích, dokudby Methodia ve vazbě drželi. Papež Jan zastával právo Stolicе Římské ku krajině Pannonské a k obnovení biskupství Pannonského; a když duchovní Solnohradští dovolávali se v obranném spisu svém dobytí té země skrze Pipina, syna Karla Velikého, roku 796., a svého 75letého držení Pannonie, vypravil papež arcibiskupa Pavla Ankonského ke králi Ludvíkovi, jemuž dávnou příslušnost Pannonie k Římské Stoličce dovodil.

O tomto věznění našeho svatého věrověsta Slovanského, svatého Methoděje, nové doklady obsahuje sbírka listův papežských, objevená mezi rukopisy Britického Musea od Edmunda Bishopa. ¹⁾

Z listův papeže Jana VIII. (872—882) dovídáme se o trýzni, kterouž bylo trpěti svatému Methoději od Německých biskupů.

Papež Jan VIII. přímo viní Alvina, arcibiskupa Salcburkského († 14. května 873), že byl původem sesazení Methodějova, a nařizuje mu, aby jej zase dosadil. Zároveň Alvinovi, Annonovi, biskupu Freisinkskému, a Hermanrichovi, biskupu

¹⁾ Excellenci, bývalý ministr Josef Jireček, slovatný spisovatel náš, podal zprávu o tomto objevu pro nás velice důležitém v „Světětozoru“ č. 28. a 29. roku 1880. Tyto listy papežské uveřejní se ve velikolepých „Monumenta Germaniae.“ Zatím stručně o věci té psáno v časopise „Neues Archiv der Gesellschaft für ältere Geschichtskunde.“

Pasovskému, ukládá, aby se ospravedlnili z jednání svého proti Methodějovi před samou Stolicí papežskou.

Hermanrichovi papež Jan VIII. píše: „Máme za to, že by na oplakání zloby tvé nestačil leč pramen slz jako při prorokovi Jeremiáši. Odvážlivost tvá překonala nikoli snad zuřivost nějakého biskupa, ale zuřivost světského tyрана, ba divokost zvířecí, když jsi bratra a spolubiskupa našeho Methoděje týral útrapami žaiařními, když jsi jej po delší dobu trýznil pod širým nebem nejlstější zimou a krutostí sněhův, ano když jsi, vytrhnuv jej ze správy církve jemu svěřené, tou měrou oddal se běsnosti, že, když Methoděj přivlečen byl do sboru biskupův, chtěl's jej bítí koňským bičem, kdyby jiní nebyli tobě v tom zabránili. Tyto-li jsou zločiny biskupovy?“ — K přísným těm výčitkám dokládá Jan VIII., že Hermanricha zbavuje služeb Božích a vyhošťuje ho z obcování s kněžími.

Annonovi psal papež Jan VIII.: „Drzost tvá i opovážlivost proráží nejen oblaky, ale i nebesa sama. Osobil's sobě práva Stolice apoštolské, a jakoby's byl nějakým patriarchou, strhl jsi na sebe soudní moc nad arcibiskupem, ano, což ještě těžšího jest, více po tyransku než po kanovnícku nakládal jsi s bratrem svým, arcibiskupem Methodějem, jenž v poslání Stolice apoštolské působil mezi pohany. Když arcibiskup Methoděj zajisté podle svatých kánonův (zákonův církevních) dožadoval se toho, aby postaven byl před soud Stolicе Římské, ty's mu toho nikterak nedopustil, ale s přívrženci a soudruhy svými pronesl's nad ním rozsudek, zbavil's ho služeb Božích, a uvrhnul's jej do žaláře. Nad to pak, nazýváje se člověkem oddaným svatého Petra ve správě církve v Německu, nepodal's nám žádnou zprávu o uvěznění a utrpení řečeného bratra a spolubiskupa, ba poslance našeho, o nějž zvýšená péče na nás náležela, ale když jsi byl v Římě o to od našich tázán, lhářsky jsi popřel, že by's jeho znal, kdežto sám byl's podněcovatelem a pobadačem, neřku-li původcem všech útrap, ježto od vašich (Němců) na něj byly uvaleny.“ — Dále dokládá papež Jan VIII., že Anno, dokud se nedostaví do Říma, zůstane vyloučen od svatého přijímání.

Listy k Alvinovi, Hermanrichovi a Annonovi vypraveny byly Pavlem, biskupem Ankonským, jenž byl do Germanie (do Německa) a do Pannonie (do nynějšího Uherska) poslán jako

legát (jednatel) papežský. — V Britické sbírce listův papežských zachovalo se též nařízení, kteréž papež Jan VIII. v příčině té dal legátu Pavlovi. Nejprvé měl legát Pavel zajeti ke dvoru krále Ludvíka Německého (843—876), aby před ním ohradil práva papežské Stolice k diécesi Pannonské, ježto jí jenom na čas odcizena byla válkami. — K Alvinovi a Hermanrichovi měl legat Pavel promluvit, že přišel Methoděje navrátit do diécese, jižto po tři léta odňat byl. Pakli by se Alvin a Hermanrich vzpouzeli, ať jim řekne: „Vy jste bez rozsudku kanonického ztratili biskupa (Methoděje) poslaného od Stolice apoštolské, uvrhli jste jej do žaláře, políčkovali a od služeb Božích odlučovali jste ho, s prestolu jeho vypudili jste jej, tak že po tři léta četnými posly a listy dovolával se ochrany Stolice papežské. Vy nejste hodni přistupovati k soudu, jemuž jste se v pravdě pořád snažili vyvětiti. Jáť k vám poslán jsem, abych vás na tak dlouho zbavil služeb Božích, jak dlouho jste vy ctihodného toho muže přinutili zanechávati jich; on (Methoděj) pak aby po toliké době bez překážky a závady užíval svěřeného sobě úřadu biskupského, jehož působením vaším byl zbaven, jakož zjištěno jest. Potom teprvé, máte-li co proti němu, přijďte, a před Stolicí apoštolskou budou obě strany slyšeny a souzeny, ješto tu jest pře (spor) mezi arcibiskupy, i neslušno by bylo, aby soudcem nad nimi byl někdo jiný mimo patriarchu (papeže).“ — Po vyřízení tomto měl se papežský legat Pavel s Methodějem odebrati ke Svatoplukovi.¹⁾

Papež Jan VIII. psal roku 875. také Karolmanovi, králevici a správci východních zemí říše Německé: „Jakož biskupství Pannonské nám zase dáno a vráceno jest, nebraň bratru našemu Methodiovi, jenž tam od Stolice papežské zřízen jest, aby podle starožitného řádu toho, což na biskupa sluší, neprovozoval a nekonal.“

Mezi tím Svatopluk, kníže Moravský, dosáhnuv politické samostatnosti a neodvislosti od Němcův v říši své, počal pracovati také o nepodlehlosti ve věcech duchovních. Proto roku 874. vypravil posly k papeži do Říma s prosbou, aby Methodia dal Moravanům za arcibiskupa a učitele. Papež

¹⁾ Nikoli pak ke Kocelovi, jak se posud za to mělo.

svolil, a Morava nabyla samostatnosti církevní. Odtud za politického pokoje nastalo spasitelné působení svatého apoštola a arcibiskupa Methodia v říši Velkomoravské, se kterouž i knížectví České bylo ve spojení.

Přišel svatý Method zase na Moravu roku 874. Svatopluk se všemi Moravany velikou úctou jej přijal, a jemu všechny kostely a duchovenstvo na všech hradech a ve všech městech poručil „Od toho dne velmi počalo růsti Boží učení, a duchovní množiti se po všech městech; a pohané počali věřiti v pravého Boha od svých bludův odstupující; tím více i Moravská země šířiti se počala na všechny strany a nepřátely svoje porážeti s prospěchem, jakož i sami (nepřátelé) povídají po vždy.“ (Leg. Pan. o sv. Method.)

Roku 874. Bořivoj, kníže Český, na Velehradě u Svatopluka od svatého Methodia byl pokřtěn. Tím způsobem podařilo se Moravskému arcibiskupovi pomocí knížete Svatopluka na víru křesťanskou obrátiti Bořivoje, jeho choť Ludmilu, celý Český knížecí dvůr a většinu Českého národa. Svatý Method i sám osobně do Čech přišel a o utvrzení svaté víry v Čechách spolu s učeníky svými pečoval, o čemž svědčí nejstarší kostely a kaply ke cti svatému Klémentu zasvěcené (na knížecím hradu Levém Hradci, nejstarší kapla svatého Klémenta na Vyšehradě), Slovanské písmo a Slovanské obřady do Čech záhy uvedené, jichžto památka, píseň „Gospodi, pomiluj ny,“ v kostelích Českých podnes rozléhá se. Dlužno pak za to míti, že toho času Čechy náležely k Methodiovu arcibiskupství Moravskému.

Svatý Method chodil po všech krajinách Moravských, všude vyučoval a ve víře utvrzoval lid, stavěl kostely nové a staré opatroval, „tak že se otevřely oči slepých a uši hluchých, a jazykové chybomluvných hlásali slávu Boží.“

I darem prorockým stkvěl se svatý Method. Jeden kníže pohanský sídlící na Vislanech, v nynějších krajinách Polských, rouhal se a zle činil křesťanům. I poslal k němu svatý Method říka: „Dobře by bylo, abys se pokřtil, synu, o své vůli ve své zemi, abys nebyl zajat a nuceně křtěn v cizí zemi, a zpomněl si na mne.“ (Leg. Pan. o sv. Meth.) A tak se i stalo. — Jindy vzkázal svatý Method Svatoplukovi, jenž ve válce

nad pohany ničeho dovéstí nemohl: „Slibíš-li mně, že na svatý Petrův den s voji svými ztrávíš u mne (na službách Božích), věřím v Boha, že vydá ti je v brzku.“ A předpovědění jeho vyplnilo se. — Muž bohatý a dvořenín knížecí pojal za manželku vdovu bratra svého, a nedal si říci, poněvadž někteří popouzeli jej proti zákonům Církve. I řekl svatý Method: „Přijde doba, kdy nebudou s to pomoci pochlebníci ti; mojich slov však zpomínati si budete, ale nebude lze nic činiti.“ Náhle po odstoupení od Boha stihlo je neštěstí, a nenašlo se místo jejich, nýbrž vichr jako prach vzav je rozprášil. I jiné mnohé věci podobné těm udály se. (Leg. Pan. o sv. Meth.)

Znova osočován byv musil svatý Method potřetí putovati do Říma, aby se ospravedlnil před papežem Janem VIII. roku 880. Papež vyslyšev jej vydal o něm v listu k Svato-plukovi psaném téhož roku svědectví, že jej shledal pravověrného a bezúhonného, pročež že jej znova posílá, aby spravoval církev Moravskou, a že apoštolskou mocí ztvrzuje privilegium arcibiskupství jeho. Papež také hned kněze Wichinga, Němce, s Methodiem do Říma příslého, posvětil za biskupa Nitránského, a podřídil jej arcibiskupu Methodiovi. Ten však velice na odpor stavěl se arcipastýři svému. Avšak svatý Method na sněmu národa Moravského dotčeným listem papežským dokonale byl ospravedlněn, což se také ještě více stalo druhým listem papežským ze dne 23. března roku 881.

Císař řecký, Basil, pozval k sobě svatého Methodia listem tímto: „Otče ctihodný, velice si žádám, abych tebe viděl; buď tak dobrý, vydej se k nám, abychom tě viděli, dokud jsi na tomto světě, i modlitbu od tebe přijali.“ (Leg. Pan. o sv. Meth.) I vydal se Method na sklonku života svého na cestu do svých stran otcovských, do Cařihradu, vzav s sebou některé učensky své, a Slovanský překlad Písem svatých. Císař jej přivítal velikou poctou a radostí, chválil jeho učení mezi Slovany, a vyžádal si také jednoho kněze a jednoho jahna z učeníků Methodiových spolu s knihami Slovanskými.

Když svatý Method na té cestě byl, přišel do krajín podunajských král Uherský, žádaje sobě viděti jej. Svatý Method, ač mu to zrazovali, šel k Uhrům. Kníže přijal ho radostně,

rozmlouval s ním a propustil jej řka: „Pomni mne, ctihodný otče, ve svatých modlitbách svých po vždy.“ (Leg. Pan. o sv. Meth.)

Navrátiv se Method z Cařihradu dokončil překlad Písem svatých z jazyka Řeckého na Slovanský, dobře znaje potřebu, aby zůstaven byl národu Slovanskému převod Písem, tento věkovitý zdroj pravdy, učiněný pod vlastní jeho odpovědností. Naznačiv pak svého nástupce slovy: „Horazd jest vaší země svobodný muž, dobře znalý v latinských knihách, pravověrný, to budiž Boží vůle i vám milo, jakož i mně,“ shromáždil veškeren lid na Květnou neděli dne 4. dubna roku 885., vkročil do chrámu Velehradského už nemocen, blahořečil císaři Řeckému, knížeti Moravskému, duchovním i všemu lidu Moravskému a doložil: „Střežte mne, děti, do třetího dne!“ Když pak svítal den třetí, prosil svatý Method: „V ruce Tvé, Hospodine, poroučím ducha svého,“ a zesnul v Pánu v náručí duchovenstva svého dne 6. dubna roku 885.

Pohřeb svatého Methoděje konal se důstojnými obřady. Zpívalyť se nad ním mše svaté latinsky, řecky a slovansky, a tělo jeho položeno ve hlavním chrámě Panny Marie na Velehradě. „Lidí pak nesčetný zástup, shromáždívše se, provodili jej svícemi, plačíce za dobrým učitelem i pastýřem, mužské pohlaví i ženské, malí i velcí, bohatí i chudí, svobodní i otroci, vdovy i sirotkové, cizinci i tuzemci, neduživí i zdraví, všichni, jelikož všechněm všechno učiněn jest, aby všechny k spasení přivedl.“ (Leg. Pan. o sv. Meth.)

„Ty pak s výše, svatá a ctihodná hlavo, modlitbami svými pozírej na nás toužící po tobě; zbavuj od všeho nebezpečství učeníky svoje, i učení rozšiřuje, i kacířství vyháněje, abychom, jak sluší na povolání naše, živše zde, stanuli s tebou, tvoje stádo, po pravé straně Krista Boha našeho, věčný život přijmouce od Něho. Neboť Jemu jest sláva i čest na věky věkův. Amen.“ (Leg. Pan. o sv. Methodiovi.) Touto prosbou končí se životopis svatého Methodia sepsaný od učeníka jeho.

Jako hrob svatého Cyrilla v Římě, tak i hrob svatého Methodia na Velehradě stal se předmětem převeliké úcty a touhy křesťanův, kteříž po různu a v průvodech putovali k němu po všechny věky následné. Zbožný Vladislav, markhrabě Moravský, založil na Velehradě roku 1190. veliký klášter řádu sva-

tého Bernarda. Klášter ten během několika století od nepřátel mnoho musel přetrpěti, až pak konečně roku 1784. dne 27. září byl vyzdvižen. Veliký chrám Páně Velehradský následkem toho počal pustnouti. Výroční slavnost svatého Cyrilla a Methodia konala se dne 9. března. Poněvadž ale den ten ponejvíce padá v počasí méně příjemné a vždy v čas postní, kterýž slavnosti s oktávem nepřipouští: žádali Moravští biskupové, aby svatá Stolica přeložila svátek ten ze dne 9. března na den 5. července.¹⁾ Svatý Otec papež Pius IX. žádosti té ochotně vyhověl, a tudíž tisícletá slavnost příchodu svatého Cyrilla a Methodia na Moravu roku 1863. spatřila už výroční den ten 5. července, jenž se na Moravě slaví co hlavní svátek zasvěcený. Roku toho chrám Velehradský na mnoze již opravený, ozdobený a obohacený spolu s překrásnou kaplou „Cyrilkou“ uvítal statisíce, a jmenovitě den 5. měsíce července nejméně 80.000 poutníků, a mezi nimi kardinála a knížete-arcibiskupa Pražského, Bedřicha knížete ze Švarcenberků, jenž připutovav s nesmírným průvodem Čechů slavnou mši svatou sloužil. Do tisícletého jubilea úmrtí svatého Methoděje roku 1885., dá milý Pán Bůh, že svatyně Velehradská cele a důstojně opravená a ozdobená spatří opět statisíce Moravanů, Čechů, Slezanů, Slováků a jiných nábožných poutníků.²⁾

Po celé tisícletí zachránilo a blažilo křesťanství svatým Cyrilem a Methodiem vštípené národ náš Českoslovanský. Dejž Bůh, aby na přímluvu svatých patronů a apoštolů Slovanských národ náš nikdy sveden nebyl na scestí bludův a nevěry, a tak i na příští tisícletí zachoval sebe.

¹⁾ Pastýřský list biskupa Brněnského, Antonína Arnošta hraběte Schaaffgotsche, dne 22. prosince 1862. — ²⁾ Upozorňuji na důležitou ročenku „Shorník Velehradský,“ vydávaný kanovníkem Matějem Procházkou, děkanem Velehradským Josefem Vykydalem, konsistorním radou a farářem Janem Soukopem a kaplanem Velehradským Janem Vychodilem. Předplacením 2 zl., krámská cena 3 zl.

Encyklika

**Svatého Otce, papeže Lva XIII., o svatých Cyrillu a Methoději,
věrověstech Slovanských.**

Novou velikou oslavu po veškeré Církvi uchystal Svatý Otec papež Lev XIII. svou důležitou encyklikou ¹⁾ našim milým apoštolům Slovanským, Cyrillu a Methoději, jichžto výroční památku rozprostranil po celé Církvi katolické, do všech národů světa. Stručným vypsáním života a smrti našich slavných věrověstů potvrdil a oznámil sám papež s trůnu svého i národům cizým všechno to, co nám Slovanům arcíť od prvo-počátku známo bylo; rozžehnul jasné světlo i těm národům Slovanským, jimžto neblahý rozkol na velikou škodu zatemnil obzor, tak že budou moci za pomoci Boží navrátiti se do lůna jediné pravé Církve Kristovy, do lůna Církve katolické. Konečně pak papež Lev XIII. upozornil všechny svět na důležité národy Slovanské v dějinném rozvoji za věku našeho, a pokáral ze lži nebo z omylu nepřátely Církve katolické, jenž úmyslně nebo z nevědomosti lhouce prohlašovali apoštolskou Stolicí Římskou za nepřítelku národů Slovanských.

Stůj zde v překladu Českém celá přeslavná a důležitá encyklika papeže Lva XIII. aby se častokráte čtávala a rozhlášovala v milovaném našem národě Českoslovanském.

„Vznešená úloha rozšiřování křesťanství, kteráž především připadla knížeti apoštolskému Petrovi a jeho nástupcům, přiměla papeže Římské, aby za všech časů vysílali věrověsty k různým národům oboru zemského, jak toho vyžadovaly poměry a úmysly Boha milostivého. Jako (papežové) vypravili svatého Augustina do Britanie, svatého Patrika do Irska, svatého Bonifáce k Němcům, svatého Vilibrorda k Frisům, Bata-vům a Belgičanům ²⁾ a jiné jinam, aby pečovali o duše: tak do-

¹⁾ Encyklika jest papežský okružní list ke všem spolupracovníkům na vinici Páně Církve katolické po veškerém oboru zemském, ke všem arcibiskupům a biskupům, kteříž ji oznamují věřícím svých obvodů biskupských.

²⁾ Sv. Augustin, arcibiskup Kentsberský, dne 26. května. — Sv. Patrik dne 17. března. — Sv. Bonifác dne 5. června. — Sv. Vilibrord dne 7. listopada.

volili také svatým mužům, Cyrillovi a Methoději, aby konali apoštolský úřad mezi národy Slovanskými. Jejich pracím a namaháním děkovati jest, že národové Slovanští spatřili světlo evangelia, a přivedeni byli z pohanské divokosti k životu mravnímu a lidskému.“

„Jakož národové v zemích Slovanských, jsouce pamětlivi těchto dobrodiní, povždy chvalami slavili šlechtné bratry apoštolské Cyrilla a Methodia: tak i Církev Římská uctívala je plí velickou. Vyznamenalať (Církev Římská) oba (apoštolské bratry) hojně za jejich pobytu na světě, a nevolila postrádati ani ostatků jednoho z nich.“

„Už od roku 1863.¹⁾ bylo naším předchůdcem Piem IX. nesmrtelné paměti²⁾ dovoleno, aby v Čechách, na Moravě a v Chorvátsku, kde slavnost svatých Cyrilla a Methodia do té doby slavívala se každoročně dne 9. března, slavnost ta budoucně vždy dne 5. července konána a památka obou světcův v nábožně uctívána býti mohla.“

„Nedlouho potom, za velikého koncilu (církevního sněmu) Vatikánského (v Římě), prosili četní biskupové Stolicí apoštolskou, aby uctívání a oslavování oněch světcův rozprostranila na celou Církev. Ješto ale záležitost tato doposud zůstala nevyřízena, a poněvadž během času nastala v oněch Slovanských krajinách změna poměrů státních: máme za to, že nastal okamžik, abychom podporovali národy Slovanské, jichžto blaho a spása Nám tak velice na srdci leží.“

„A ješto nechceme, aby se postrádalo něčeho na Naší otcovské lásce: přejeme sobě také, aby pořád více šířilo se ctění oněch svatých mužů, kteříž blásáním víry katolické národy Slovanské od záhuby zachránili, a nyní na nebesích jsou jejich mocnými orodovny.“

„Aby však jasněji a zjevněji poznalo se, jakými byli oni mužové (Cyrill a Method), kteréž vystavujeme k uctění veškerému katolickému oboru světa: následujž stručný přehled dějinný.“

¹⁾ Roku 1863. konala se přeradostná tisíciletá slavnost příchodu svatého Cyrilla a Methodia na Moravu, kdy poprvé slavil se hlavní zasvěcený svátek svatých apoštolů Slovanských dne 5. července místo dne 9. března jako za věků minulých. — ²⁾ Pius IX. dne 7. února.

„Cyrill a Methoděj byli bratři rodem ze Solunu z vážených rodičův. Odešli záhy do Cařihradu, aby se oddali vědám humanitním v hlavním městě celého Východu. Jejich veliké vlohy, které už za věku jinošského pozornost na sebe obracely, nezůstaly skryty; učinili oba za malé doby pokroky veliké. Zvláště pak Cyrill slynul vědomostmi tak rozsáhlými, že mu ke cti mimořádné dáno jméno „filosof“ — „mudrc.“

„Methoděj nedlouho potom stal se mnichem, Cyrill však byl k návrhu patriarchy Ignácia císařovnou Theodorou uznán hodným, aby křesťanské víře vyučoval Chazary bydlící za Chersonem, jenž v Cařihradě prosili o řádné kněze. Bez zdráhání vzal na sebe úkol ten. Přišel do Chersonu na Krimu, a naučil se, jak někteří (dějepiscové) sdělují, především jazyku lidu toho. Tenkrátě podařilo se mu, a to bylo znamením dobrým, nalezti ostatky svatého papeže Klémenta I. Poznati je snadno, poněvadž byla všeobecná o nich pamět v lidu, a ještě našla se také k otva, s kterouž, jak zjištěno jest, statečný mučeník (svatý Klément) k rozkazu císaře Trajana byl do moře vhozen a pak pochován. — S tímto drahým pokladem vnikal (Cyrill) do měst a do vesnic Chazarů, učil je svým kázáním, a milostí Božskou obrátil je ke Kristu Ježíši, odstraniv různé pověry (pohanské). — Cyrill však nejen co nejlépe spořádal tuto novou církev (u Chazarů), ale také při tom osvědčil veliké zapření sebe a podivuhodnou lásku k bližnímu; onť zamítal všeliké dary, jež mu nabízeli oni krajané (Chazarové), mimo jediný: propuštění na svobodu těch otroků, kteří přiznávali se k víře křesťanské. Brzo navrátil se Cyrill plesaje do Cařihradu, a vstoupil do téhož kláštera „Polychron“, do něhož i Methoděj byl vstoupil.“

„Zatím donesla se zpráva o obrácení Chazarů k Rostislavovi, knížeti Moravskému. Příkladem Chazarů povzbuzen požádal Rostislav císaře Michaela III. v Cařihradě, aby mu poslal některé věrověsty, a bez obtíže vyhověno bylo prosbě jeho. Skutkem osvědčená ctnost Cyrilla a Methoděje, a jejich láska k bližnímu způsobila, že zase oni byli vyhlídnuti k této cestě do Moravy.“

„Vydali se na cestu Bulharskem už dříve ku křesťanství obráceným, a neopomenuli nikde příležitosti se naskytující, aby Bulhary utvrdili v náboženství. Moravané vyšli jim v celých zá-

stupech v ústřety až na hranice, a rádi i radostně uvítali je. Bez průtahu počali vštěpovati lidu (Slovanskému) učení křesťanské, a posilovali jej nadějí ve statky nebeské. To pak konali takovou silou a pílí neunavnou, že se národ Moravský brzo a rád obrátil ke Kristu. Nemálo k tomu přispěla znalost Slovanské řeči, jižto se byl Cyrill dříve přiučil; a mnoho přispěl i jeho překlad Písem svatých obou Zákonů (Starého i Nového) na jazyk Slovanský. Jsouť tudíž zásluhy tohoto muže o všecek Slovanský národ tím větší, ješto jemu týž (národ Slovanský) děkuje netoliko víru křesťanskou, ale i dobrodiní světského vzdělání; vždyť Cyrill a Methoděj vynalezli písmena, jimiž jazyk Slovanský se vyznačuje a vyjadřuje, a proto právem pokládají se (Cyrill a Methoděj) také za zakladatele jazyka toho.“

„O událostech v krajinách tak dalekých a odlehlých přišly pochvalné zprávy i do Říma. Když papež Mikuláš I. uložil oběma statečným bratřím, aby přišli do Říma: usnesli se bez zdráhání, že vykonají rozkaz jeho. I vydali se radostně na cestu do Říma, a donesli s sebou ostatky svatého Klémenta.“

„Papež Adrian II., který mezitím nastoupil na místo zesnulého Mikuláše, dovědév se o tom, vyšel s duchovenstvem a lidem v ústřety výtečným příchozím, a vzdal jim úctu velikou. Tělo svatého Klémenta, jež ihned proslavilo se velikými zázraky, bylo v průvodu slavnostním přeneseno do basiliky zřízené za doby (císaře) Konstantina na onom místě, kde stával rodný domek onoho nepřekonaného mučeníka (svatého Klémenta).“

„Potom podali Cyrill a Methoděj u přítomnosti duchovenstva papeži zprávu o svém apoštolském úřadu, jež spravovali způsobem posvátným a obětavostí velikou. Poněvadž byli obviňováni (německými biskupy), že jednali proti zákonům a obyčejům po předcích zděděným, užívajíce při konání svatých obřadů řeči Slovanské: objasnili (Cyrill a Methoděj) tu věc, a uvedli tak důrazné a dobré důvody, že našli i u papeže i u duchovenstva shromážděného pochvalu a schválení. Když pak oba (Cyrill i Methoděj) složili přísahu na katolické vyznání víry, a když přísahali, že vytrvají ve víře svatého Petra a biskupů Římských: byli samým (papežem) Adria-

nem biskupy jmenování a posvěcení. Zároveň pak bylo na kněze vysvěceno několik žákův jejich.“

„Boží prozřetelnost však chtěla tomu, aby Cyrill dokonal svůj život v Římě roku 869. dne 14. února; aby tam dokonal život, jenž byl bohatší ctnostmi než léty. Dostalo se mu veřejného pohřbu odbývaného za veliké slávy způsobem, jakým pochovávání bývají papežové, a (Cyrill) uložen byl za veliké pocty do hrobu, který sobě byl (papež) Adrian sám dal vystavěti. Ješto pak Římský lid nechtěl dovoliti, aby svaté tělo jeho dopraveno bylo do Cařihradu, ač si toho velice přála truchlící domovina jeho, byl Cyrill uložen vedlé kostí svatého Klémenta, jež byl po tolik let tak uctivě střehl. Když ho za zpěvu slavnostných žalmů nesli městem, zdálo se, že to jde vítězný průvod a nikoli průvod pohřební. Římský lid prokázal svatému muži (Cyrillovi) takovcu poctu, jaké se dostává pouze nebešťanům.“

„K rozkazu papežovu a za blahopřání jeho vrátil se pak Methoděj jako biskup na Moravu zpět, aby tam dále vykonával svůj apoštolský úřad. Byloť mu snahou, aby sloužil katolicismu horlivostí vždy rostoucí, ujímaje se celou duší stádce svého. Šiřitelům novotářství kladl odpor vydatný, aby neuškodili víře katolické nesmyslnými domněnkami svými. Vyučoval v náboženství knížete Svatopluka, jenž následoval po Rostislavovi; a když Svatopluk zapomínal na své povinnosti, napomínal jej (biskup Methoděj), pokáral ho, a naposled i potrestal ho interdiktem.“¹⁾

„Následkem toho samovládce (Svatopluk) poslal (biskupa Methoděje) do vyhnanství. Brzo však (Methoděj) nazpět povoláný dosáhl svým vhodným napomínáním tolik, že kníže (Svatopluk) změnil smýšlení své a nahlédl, že musí dostičiniti za své dřívější návyky novým způsobem života.“

„Pozoruhodno jest také, že nezdolná horlivost Methodějova obrátila se i za hranice Moravské, a sice jako dříve za

¹⁾ Interdiktem nazývá se trest církevní, jímžto se zapovídá přijímání svátostí, obcování veřejným službám Božím a pohřeb církevní.

života Cyrillova k Liburnům ¹⁾ a Srbům, tedy k obyvatelům Panonie, jejichž knížete Kocela (Methoděj) vyučoval v katolickém náboženství a přivedl jej na víru katolickou. Také ustálil (Methoděj) ve víře křesťanské Bulhary s jejich králem Bogorisem, rozprostranil poklady nebeské též na Dalmatince, a všemožně pracoval o tom, aby také Korutany seznámil s pravým Bohem a přivodil je ku ctění Jeho “

„Povstaly mu z toho nesnáze. Někteří, poblížejíce okem závistivým na činnost Methodějovu, obžalovali nevinného muže (Methoděje) u Jana VIII., nástupce Adrianova, jakoby učení jeho porušovalo mravy předků, jenž užívali při službách Božích výlučně toliko jazyka Řeckého nebo Latinského. Papež, maje starost o neporušenost víry a staré kázně, povolal (biskupa) Methoděje do Říma, aby vyvrátil výčitky ty a sebe ospravedlnil.“

„Methoděj, jsa dobrým svědomím sobě jist, radostně uposlechl, a bylo mu věcí snadnou dokázati roku 880. u přítomnosti (papeže) Jana VIII., několika biskupů a duchovenstva, že i on sám stále zachoval totéž vyznání víry (katolické), i jiné že pilně v něm cvičil, jak byl přísahal u přítomnosti a za schválení (papeže) Adriana na hrobě knížete apoštolského (svatého Petra). Užíval-li při službách Božích jazyka Slovanského, stalo se to z příčin dobrých a svolením papeže Adriana. Také Písmo svaté nepřičítá se tomu.“

„Výkladem tím očistil se Methoděj od každého podezření tou měrou, že jej papež (Jan VIII.) radostí objímal, důstojnost arcibiskupskou jemu udělil, a poslání jeho do krajín Slovanských potvrdil. Přidělil mu také několik biskupů, jimžto měl v čele státi, a kteříž jej měli podporovati v přičině rozšiřování víry katolické, a vypravil ho s doporučeními vřelými listy a s rozsáhlou plnou mocí zpět na Moravu.“

„Později potvrdil všechno to papež listem Methodějovi zasláným, když závist zlých lidí ještě jednou obrátila se proti němu. Methoděj pokračoval tedy úplně upokojen ještě větší horlivostí v úřadě svém, sjednocen jsa s papežem a s celou Církví

¹⁾ Liburnia slula za staršího věku část Ilyrie (nyní Raša v Istrii) podle pobřeží moře Adriatského. Jméno Liburnia udrželo se u spisovatelů Středověkých i po usazení se Chorvátův v území tom.

Římskou nejvroucnější páskou lásky a víry. — Brzo sklizel výtečné plody činnosti své.“

„Obrátil osobně knížete Českého, Bořivoje, a pak jeho choť Ludmilu pomocí ještě jednoho kněze (Moravana Pavla Kaicha) na víru katolickou, a spůsobil během malé doby, že v národě tom jméno křesťanské stalo se známým daleko široko.“

„Toho času staral se (arcibiskup Methoděj) také o rozšíření světla evangelia v Polsku. Krajiny Halickými vnikl do Lvova, a zřídil tam sídlo biskupské. Odtud vkročil, jak někteří vypravují, i do říše Ruské, a založil tam biskupství Kyjevské.“

„S těmito nevádnoucími vavříny vrátil se (Methoděj) na Moravu.“

„Tuše pak konec svého pozemského života, vyvolil sobě nástupce svého¹⁾, napomenul kněžstvo i lid posledním slovem pastýřským ku ctnosti, a dokonal život svůj klidnou smrtí — život, jenž pro něho byl cestou do nebes. Jako (dříve) Řím Cyrilla, tak (nyní) oplakávala Morava po jeho smrti Methoděje, a připravila mu pohřeb čestný.“

„Všechno to připomínáme sobě, bratří ctihodní²⁾, s radostí velikou, a hluboce dojati jsme, pohlížeje opět do minulosti, kteráž budí v Nás vzpomínky na sjednocení Slovanských národů s Církví Římskou započaté s nadějemi skvělými velice. Oba jmenovaní šířitelové křesťanské víry (Cyrill a Methoděj) vyšli arcí z Cařihradu k národům pohanským; avšak jejich poslání muselo býti apoštolskou Stolicí, tímto středem veškeré jednoty, buď přímo nařizeno, anebo, což nejednou stávalo se, bylo apoštolskou Stolicí výslovně a slavně potvrzeno. Skutečně pak (Cyrill a Methoděj) vydali v městě Římě nejen počet ze správy úřadu svého, ale také odpovídali tu (v Římě) na žaloby na ně vznesené. Zde na hrobech svatého Petra a Pavla učinili vyznání víry katolické, a zde též obdrželi svěcení biskupské s plnou mocí, aby založili (u Slovanů) vládu Církve s podržením různosti svěcení.“

„Odtud (z Říma) získáno dovolení k užívání Slovan-

¹⁾ Gorazda svatého, rodilého Moravana, muže znamenitého. Viz dne 17. července. — ²⁾ Papež Lev XIII. mluví k biskupům všeho světa katolického.

ského jazyka při svatých obřadech, a právě tímto rokem končí se desáté století od té doby, co papež Jan VIII. psal Svatoplukovi, knížeti Moravskému, následné: „Užívání Slovanského jazyka . . . , jímžto se prokazuje Bohu příslušná čest a chvála, potvrzujeme a nařizujeme, aby tímto jazykem zpívána byla sláva a čest Kristu Pánu našemu, a díla Jeho aby jím (jazykem Slovanským) byla velebena. Ve skutečné věrouce není zákazu žádného, aby nebyla sloužena mše svatá jazykem Slovanským, jakož i aby nemohlo přednášeno býti tímto jazykem evangelium a všechno zbožné čtení Starého i Nového Zákona.“ Toto potvrdil také (papež) Benedikt XIV. apoštolským listem ze dne 25. srpna 1754.“

„Kdykoli Římští papežové byli žádáni o pomoc od knížat nalézajících se v čele národů Cyrillem a Methodějem získaných víře křesťanské: vždycky projevovali ochotným přispěním největší dobrotivost, laskavost při poučování, nejlepší vůli při udělování rady, a vůbec prokazovali (Římští papežové) vždy neobmezenou ochotu u všech věcech, pokud to bylo možno. Zvláště Rostislav, Svatopluk, Kocel, svatá Ludmila a Bogoris došli lásky a plného uznání u předchůdcův Našich.“

„Ani úmrtím Cyrilla a Methoděje nezměnila se a neochabla otcovská péče Římských papežů o Slovanské národy. Naopak ale jevila se vždy při ochraňování ryzosti náboženství a při obhajování blaha oněch národů. Mikuláš I. poslal z Říma Bulharům kněze, kteříž národ vyučovali, jakož i biskupy z Populonie a Ostie¹⁾, aby spravovali mladou obec křesťanskou; taktéž (papež Mikuláš I.) vždy laskavě rozřešoval neshody mezi Bulhary povstálé v příčině práva církevního. I ti, kdož málo naklonění jsou Církvi Římské, uznávají a chválí jeho moudrost v ohledu tomto. — Po žalostném neštěstí, kteréž povstalo rozdělením Církve, přísluší chvála Innocenci III., že Bulhary sjednotil s Církví katolickou; a Řehoři IX., Innocenci IV., Mikuláši IV. a Eugeniovi IV. přísluší uznání, že je (Bulhary) udrželi v tomto blahém spojení.“

„Stejným způsobem osvědčila se neunavná snaha Našich

¹⁾ Populonia, město v Etrurii. Ostia, město v Latii.

předchůdců (papežů) vzhledem k obyvatelstvu Bosny a Hercegoviny, kteříž nakaženi byli jedem bludných náhledů. Tak snažili se zvláště Innocenc III. a Innocenc IV., aby odstranili ony bludy; a Řehoř IX., Klément VI. a Pius II. vynasnažovali se, aby utvrdili vládu Církve v oněch zemích. Nemenších a neposledních zásluh mají Innocenc III., Mikuláš IV., Benedikt XI. a Klément V. vzhledem k Srbům, kteréž chránili před úklady lstivě činěnými na podkopání jich náboženského vyznání. Dalmatinci a Liburnové došli zvláštní pochvaly a přízně za svou statečnost a vytrvalost u víře, a za vzájemné se podporování od (papežů) Jana X., Řehoře VII., Řehoře IX. a Urbana IV. Konečně doznala Církev Srěmská¹⁾, za šestého století vpády barbarův zničená a později zbožnou snahou Štěpána I., krále Uherského, opět zřízená, mnohých důkazů laskavosti (papežů) Řehoře IX. a Klémenta XIV.“

„Proto zavázání jsme díkem Bohu, že Nám dána vhodná příležitost, abychom prokázali národům Slovanským toto dobro a přispěli k jich blahu snahou nemenší, nežli se jevila vždy u Našich předchůdců. Přejemeť sobě a domáháme se toho všemi prostředky, aby národové Slovanští větším počtem biskupů a kněží vyučování a zároveň posilování byli u vyznání pravé víry a v upřímné poslušnosti k Církvi Jesu Krista, přesvědčující se zkušenostmi každodenními vždy více o tom, jak blahodárně a útěšně působí učení Církve katolické na domácí život společenský a na veškero zařízení státní.“

„Ony církevní provincie jsou to, k nimžto obracíme zvláštní péči svou. Také nepřejeme sobě ničeho vřeleji, než abychom pečovati mohli o jejich spokojenost a zdar, i abychom je všechny připoutati mohli k Sobě věčným poutem svornosti, kteráž jest nejpevnější a nejlepší zárukou jejich blaha. Přejeme jen, aby nekonečně milosrdný Bůh záměrům Našim požehnal a podporoval, co už započato. Vžíváme také jako prostředníky u Boha svatého Cyrilla a Methoděje, učitele Slova-

¹⁾ Srěm (Syrmia), východní část Slavonie mezi Dunajem a dolní Sávou. Jméno své má krajina ta podle města Sirmium, nyní Mitrovice.

nův, na jejichžto nebeskou podporu právě tak spoléháme, jakož přejeme Sobě, aby rozšířeno bylo ctění jich.“

„Proto nařizujeme, aby podržující den 5. července, jež ustanovil blahoslavený Pius IX., přijal se svátek svatých Cyrilla a Methoděje do kalendáře Římské všeobecné Církve s „Officiem ritus duplicis minoris“ a se zvláštní mší, jakž byl sbor obřadův (kongregace ritů) potvrdil.“

„Vám všem ale, ctihodní bratří, ukládáme, abyste dbali o uveřejnění tohoto Našeho listu, a nařídili každý ve svých chrámech, provinciích, městech, diécích a klášterích, aby vše, co tuto ustanoveno, zachovávalo se ode všech duchovníků, kteří zavázáni jsou říkati církevní hodinky vedlé obřadu Církve Římské. Konečně přejeme Sobě, aby k Vašemu vyzvání a k Vaší radě po celém světě vyzváni byli svatí Cyrill a Methoděj, by veškerým vlivem svým u Boha přispěli k ochraně křesťanství a po celém Východě aby vyprosili vytrvalost katolíkům, a rozkolníkům touhu po opětném sjednocení s pravou Církví.“

„Všechno, co výše uvedeno, tímto potvrzujeme i přes ustanovení svatého papeže Pia V., Našeho předchůdce, a přes jiná apoštolská ustanovení, týkající se opravy Římského breviáře a misálu, jakož i přes všeliké, byť i nepředvídané obyčeje, a vůbec přes všeliká tomu se vzpírající ustanovení.“

„Jakožto záruku nebeských darů a Své zvláštní přízně udělujeme Vám, ctihodní bratří, všemu kněžstvu a národům Vám svěřeným apoštolské požehnání v Pánu.“

„Dáno v Římě u Svatého Petra dne 30. září 1880, třetího roku Našeho papežování.“

„*Lev XIII.*“

Oslavením Slovanů zbudoval Lev oslavu Sobě!

Method náš a Cyrill Lvem cti se dočkali své.

Světcí Boží, za Slovanské národy své orodujte;

Braňte svatou Církev, chraňte její papeže!

Voďte do Církve pravé prosbou svou bratry milé nám,

Z nížto je vyrvala lest, pýcha i zášť zloduchův.

Písně o svatém Cyrillu a Methoději.

I.

Cyrille a Methoději,
 naši patronové!
 Děti vaše ajhle pějí
 vám dnes písně nové.
 Orodujte, opatrujte,
 u národa strážně stůjte,
 ó svatí otcové!

Slávou, ctí a důstojností
 vy jste pomítnuli;
 ve vaší se útrobnosti
 vyšší touhy dmuly.
 Orodujte a t. d.

Svatý Cyrill skonal svatě
 ještě v samém Římě,
 prosbou, Methoději, na tě
 vložil celé břímě.
 Orodujte a t. d.

V jednu jste se žádost shodli —
 spasit lidské kmeny,
 aby hříchů, bludů modly
 byly vymýtěny.
 Orodujte a t. d.

Ochotně jste k nám se brali
 z dálky od východu,
 byste Krista zvěstovali
 Slovanskému rodu.
 Orodujte a t. d.

Zlý duch zbudil kruté soky,
 aby lhali v Římě,
 že jsou všechny vaše kroky
 špatné víry símě.
 Orodujte a t. d.

Dokázali jste vy zcela
před církevní hlavou,
že jen závist zlobu sela
na nábožnost pravou.
Orodujte a t. d.

Methode, ty's dlouho vodil
Kristu Moravany,
po celé jsi vlasti chodil,
stavěl's Bohu stany.
Orodujte a t. d.

A když přišlo umfrati
tobě v svatém klidu,
jal se's vroucně požehnati
všemu svému lidu.
Orodujte a t. d.

Všechnen národ pláče, kvílí
ve smutnou tu dobu,
sotva jemu stačí sfly
nést tvé tělo k hrobu.
Orodujte a t. d.

Chvála vám a sláva vroucí,
svatí patronové,
lid vám v lásce nehynoucí
vzdává díky nové.
Orodujte a t. d.

Proste u Božského trůnu
vděčné za Slovany,
aby zašly v našem lůnu
nevěrecké hany.
Orodujte a t. d.

Na světě nám vyžádejte
rozkvět svatých ctností,
ve smrti nám objednejte
průvod do věčnosti.
Orodujte a t. d.

II.

Otce světla zvelebujme,
Moravané, v dnešní den,
za dar víry poděkujme,
jenž byl otcům udělen;
Bůh nás z milosti jen pouhé
ze slepoty vyrval dlouhé.

Viděl předkův bludné cesty,
viděl jejich temnotu,
poslal svaté blahověsty,
by je vedli v jasnotu.
Bratří přišli na Moravu,
donesli jim Boží stravu.

Tajemství jim oznámili
pověčného života,
Krista Pána rozhlásili,
Jenž jest věčná dobrota;
učili nás Boha znáti,
v pravdě svaté věrně státi.

Přeochoťně svatí kněží
věnují se úřadu,
hřivnou Bohem danou těží
k duším našich omladu;
na Moravě modly klesly,
rodiny se k Církvi nesly.

Jimi nové, rajske světlo
v národě se rozžehlo,
pohanství, co zem tu hnětlo,
duchu jejich podlešlo;
Kristu lid náš krátkým časem
získali svým mocným hlasem.

Aj, my Tobě díky vroucí,
věčný Bože, vzdáváme;
kvítka úcty nevadnoucí
patronům svým skládáme;
radostnými chvaloplesy
zaznívají hory, lesy.

Svatých bratří lásku, ducha
račiž našim kněžím dát,
aby mnohých duše hluchá
k svadbě Tvé se dala zvát;
chraň nám v pokoji a v míru
samospasnou v Krista víru.

Vy pak, svatí patronové,
Methoději, Cyrille,
hajte za té doby nové
osení to spanilé;
vyplemeňte vady, bludy
ze Slovanských rodů všudy.

Proste, aby jedna matka
všecky kmeny spojila,
aby nebes manna sladká
rány duše zhojila;
Slovanův by celé tělo
jedné víry ducha niělo.

Nechť u nás dobré skutky
znakem pravé víry jsou,
nikdy ďáblův útok prudký
neuškodí nám zlobou svou;
po té pouti v zemské vlasti
uvedte nás v rajské slasti.

2. Svatý Domicius, Peršan, poustevník, mučeník.

Svatý Domicius, Peršan, za panování Římského císaře Konstantina Velikého poznal víru křesťanskou, opustil veškero příbuzenstvo i zboží pozemské, odebral se do Nisibu,¹⁾ přijal křest svatý a dal se do kláštera. Ješto pak příliš tuhá kázeň, které se dobrovolně podroboval, neshodovala se s náhledy starších mnichů, odešel do kláštera svatých Sergia a Bacha, kde za příkladem přednosty klášterního tuze zapíral sebe. Přednosta Urbel po šedesát roků nepožil nic vařeného, nikdy neležel a neseděl, ale opíraje se o hůl, ustavičně byl na nohou. Z nařízení přednosty toho Domicius vysvěcen byl za jahna, a maje i na kněžství povýšen býti, z pokory a skromnosti tajně odešel na pustou horu, kde po delší čas pod širým nebem živ byl za dešťů, za horka i za zimy. Později ubytoval se v jeskyni v Syrii,²⁾ kde odevšad scházeli se k němu lidé, z nichžto přemnozí způsobem zázračným nabývali zdraví a jiných dobrodiní, a tudíž ochotně modloslužby se odříkali a do Církve Kristovy vstupovali.

Roku 363. podnikl Římský císař Julian Odpadlík válečnou výpravu proti Peršanům. Bylo mu s vojskem táhnouti tou krajinou, kde svatý Domicius měl jeskyni svou. Císař vida, že množství lidu shromážděno jest u jeskyně, a dovědév se, že zástupové ti přicházejí, aby u poustevníka Domicia nabyli buď zdraví, nebo poučení a požehnání, vzkázal svatému Domiciovi: „Stal-li se's poustevníkem z lásky k Bohu, nehleď líbiti se lidem, ale o samotě živ buď!“ — Svatý Domicius odpověděl poslům císařským: „Duši svou a tělo své dávno zasvětil jsem Bohu; proto v jeskyni té žiji; ale lid odevšad ke mně přicházející zapuzovati nemohu.“ — Císař uslyšev odpověď tu, rozkázal, aby hned zahá-

¹⁾ Nisib, druhdy Nisibis, hlavní město provincie Mygdonie v Meso-potamii. Za vlády Macedonské slulo Antiochia Mygdonia. Římanům s malými přestávkami náležel Nisib od roku 68. před Kristem, až do smrti císaře Juliana Odpadlíka, jehož nástupce Jovian ho roku 363. po Kristu mírem postoupil Peršanům. — ²⁾ Syria, za Starého Zákona Aram, nyní Turecká provincie v Asii hraničící severně s Malou Asií, jižně pak s Arabií. Po vyvrácení Jerusáléma celá Syria i s Judeou spravována byla od vládařů Římských; Antiochia byla hlavním městem.

zena byla jeskyně, v nížto svatý Domicius hladem dokonal zbožný a dobročinný svůj život.

Císař Julian Odpadlík nepřežil dlouho toto své ukrutství, neboť v měsíci červnu téhož roku 363. ve válce Perské kopím nepřátelským byl usmrčen.

3. Svatá Marta, vdova Syrská.

V církvi Řecké dnešního dne slavně světí se výroční památka svaté Marty, vdovy, matky svatého Simeona Mladšího, Sloupovníka.¹⁾ Vdova Marta dlouho a vždy stojíc, nikdy neseďíc, modlívala se v kostele; byla velice laskava, milosrdna a pokorna. Žebráky a poutníky ochotně přijímala do domu svého, umývala jim nohy, posluhovala jim a hostila je. Chudobným matkám darem dávala roucho křestné, zemřelým rubáš a byla jim při pohřbu nápomocna.

Předvídajíc blízkou smrt svou, odebrala se k synu Simonovi, kterýž uvítal ji řka: „Odporuč mne, matko, Bohu na modlitbách svých, neboť odcházíš k Němu.“ — Matka odpověděla: „I já o tom poučena jsem, a přicházím k tobě prosíc, aby se's modlil za mne.“ Společně pomodlili se, a matka odešla.

Marta blaženě skonala dne 5. července 551., a pohřbena byla v Dafně.²⁾ Syn pak dal ji po třech dnech přenesti a pochovali u sloupu svého, kde mnoho zázraků událo se na přímluvu její a synovu.

4. Svatá Zoa, manželka, mučenice Římská.

V domě Římského měšťana Nikostrata uvěznění byli křesťané bratři Marek a Marcilian na smrt odsouzení. Rodiče a manželky přimlouvali jim, aby obětovali bohům pohanským a zachovali životy své. Vojevůdce svatý Sebastian³⁾ netoliko oba mučensky ve víře utvrdil, ale také rodiče a manželky na víru křesťanskou obrátil řečí nadšenou a ráznou.

Zoa, manželka Nikostratova, šest roků nemá následkem těžké nemoce, po řeči té padla k nohám svatému Sebastianovi,

¹⁾ V kalendářích Slovanských: „Prepodobnyja Marthi, matere svjatago Symeona divnogorca“ Svatý Simeon Sloupovník dne 24. května. —

²⁾ Dafne městys u města Antiochie v Syrii. — ³⁾ Svatý Sebastian dne 20. ledna.

a posunky prosila ho za požehnání. Svatý Sebastian zvolal: „Abyste věděli, že jsem služebník Kristův a že pravda jest, co jsem mluvil: nechať Ten, kterýž proroku Svému Zachariášovi otevřel ústa, rozváže jazyk i ženě této!“ — V tom okamžiku počala mluvit Zoa: „Požehnána je řeč úst tvých, a požehnání jsou všickni, kdož věří slovům tvým! Aj, viděla jsem anjela stojícího u tebe, jenž měl v ruce knihu, v nížto bylo všechno to psáno, co jsi mluvil.“

Svatá Zoa horlivě šířila víru.

Na výroční svátek svatých apoštolů Petra a Pavla odešla ke hrobům jejich, aby se tam modlila. Pohané číhající jali a k soudci odvedli ji. Soudce vyzval ji, aby zrna kadidlová obětovala Marsovi, bohu války, jehož socha byla po ruce. Svatá Zoa pravila: „Mne, ženu, nutíte, abych Marsovi obětovala? Mars mohl nestydaté Venuši vyrvat stud; mne však, ježto mám znamení víry na čele, nepřekoná. Nebojuji s ním silou vlastní, ale důvěřujíc v moc Pána Jesu Krista, jemu i vám směju se.“ — Soudce kázal Zou zamknouti do žaláře tmavého, aby tam zahynula hladem a žízní.

Sedmého dne žalářník hlásil soudci, že Zoa živa jest a zdráva. Soudce zuřivec dal ji na vysoký strom zavěsiti, a pod ní oheň roznítiti. Svatá Zoa ihned odevzdala na stromě tom statečnou a svatou duši Bohu dne 5. července léta Páně 286.

Pohané sňali tělo, přivázali mu na hrdlo těžký kámen a potopili je v řece Tibeře, aby křesťané neodnesli ho a nectili.

Trankvilin¹⁾, otec svatých bratří Marka a Marcelliana, jak mile uslyšel o mučení svaté Zoy, zvolal: „Ženy před námi berou koruny; proč my žijeme?“ I on odešel osmého dne slavnosti svatých apoštolů ke hrobům jejich. I jej pohané polapili, ukamenovali, a tělo jeho do Tibery hodili.

5. Svatá Cyrilla, Lucia i Aroa, mučenice Cyrenské.

Svatá Cyrilla, rodačka Cyrenská²⁾ z rodičův křesťanských, dvě léta žila s manželem. Po smrti jeho zůstala vdovou

¹⁾ Svatý Trankvilin dne 6. července. — ²⁾ Cyrena, hlavní město krajiny Cyrenaiky v severní Africe, založené roku 631. před Kristem od Spartánů; rodiště filosofa Aristippa, básníka Kallimacha, a hvězdáře Eratosthena. Nyní jsou jen zříceniny z toho města.

dvadcet a osm roků. Tu pak stalo se, že biskup Cyrenský, Theodor, pro víru dán byl do žaláře. Cyrilla, majíc hrozné bolení hlavy, odešla k němu, aby ji uzdravil. Nabyla zdraví a sloužila mu s Lucií a Aroou, křesťanskými ženami.

Když byl biskup Theodor vykročil ze života zemského, předvedli Cyrillu k císařskému náměstku Dignianovi. Cyrilla neohroženě vyznala Boha Krista, a za to byla zmrskána. Pak rozkázal soudce pohan soudním sluhům: „Na dlaň položíte jí řehavé uhlí s kadidlem, a ruku její pevně držte, aby obětovala.“ — Cyrilla zvolala: „Není to obětování dobrovolné; neboť já obětuji svému Kristu!“ — Pro tu řeč přivázali ji k sloupu a tak dlouho překrutně mučili ji, až dokončila vítězný boj pro víru svou.

Soudce rozkázal ženám křesťanským Lucii i Aroe, aby tělo její odnesly a pochovaly. Svaté ženy ochotně vykonaly rozkaz ten zpívající žalmy. Na hrobě svaté Cyrilly objevovala se rosa, kteráž léčila a hojila každou nemoc a chorobu.

I svatá Lucia a Aroa statečně podstoupily mučnickou smrt pro Krista na začátku čtvrtého století za panování spolucísařův Diokleciana a Maximiana.

6. Svatý Athanasius, jahen, mučeník Jerusalemský.

Bludař Theodosius proti úchvalám sněmu Chalcedonského bouřil lid Jerusalemský roku 452. Jahen Athanasius, výmluvný a neohrožený řečník, s posvátné kazatelný zvolal: „Přestaň, Theodosi, vražditi duše! Přestaň bojovati proti Kristu, přestaň stádo Jeho vyháněti z ovčince Božího, jak činí loupežníci. Poznej konečně pravého Pastýře našeho!“ Přívrženci Theodosiovi hned polapili a z kostela vyvedli chrabrého kazatele Athanasia, ukrutně jej zbičovali a mečem usmrtili. Tělo jeho surovci ti městem tahali a nedali ho ani pochovali.

7. Blahoslavený Petr Lucemburský, kardinal, arcibiskup Metský.

Petr ze slavného rodu Lucemburského ¹⁾ narodil se 29. července 1369 na hradě Ligny v Lotrinsku, pozbyl jako

¹⁾ Lucemburk, něm. Luxemburg, původně Lützeburg, bývalé velkovévodství v západním Německu, náleží nyní dílem k Nizozemí, dílem k Belgii. Hlavní město Lucemburk nad Alzetou jihovýchodně od Bruselu, jest pevnost důležitá. Vévodství Lucemburské bývalo také majetkem králů Českých.

pacholsk tříletý svého otce, Kvidona, hraběte z Ligny, ve válce, a brzo i matku Mathildu. Vychován byl u své tety, hraběnky Joanny Lucemburské, a učil se ve školách Pařížských. Maje teprvé patnáct let věku svého zvolen byl za arcibiskupa Metského.¹⁾ Svěcení biskupského arcibí ještě nabyti nemohl a měl biskupa náměstka. Bos na oslu sedě skromně a pokorně slavil svůj vjezd do Met. Po boku maje světícího biskupa navštěvoval kostely a fary v biskupství svém. Od mladosti obětoval Bohu „květ panictví anjelského,“ líboval sobě v modlitbách, ve bdění, v tuhých postech a v rozjímání. Chudině tak dobročinným prokazoval se, že jednoho dne, nemaje ničeho více, daroval žebrákům i prsten biskupský. Denně hostil dvanáct chudobných. Pokoru jeho nezměnila ani důstojnost kardinalská, na kterouž povýšil jej papež.

Petr Lucemburský umřel už dne 2. července 1387 ve Villeneuve u Avignonu, kde toho časn papež sídlo své měl. Hned po smrti jednalo se o jeho prohlášení za svatého: ale touze té mohl vyhověti teprvé papež Klément VII. roku 1527. V Avignonu světi se výroční památka blahoslaveného Petra Lucemburského dne 5. července, v den jeho pohřbu.

Dne 6. července.

I. Svatá Anjela Česká, panna, Karmelitánka.

Vladislav II., kníže a později král Český, volbou národa Českého povolán byl na trůn roku 1140. Volba ta byla slavným ohražením sebe proti osobivosti králů Německých v příčině obsazování trůnu Českého. Ostatně sám král Kunrat ochotně uznal Vladislava za panovníka Českého, když tento sestru jeho Kedrutu pojal za manželku. Vladislav bděl nad bezpečností zemskou, očistil zemi od loupežníkův, účastnil se války křížové proti Turkům v zemi zaslíbené (1147), slavně bojoval pro císaře Německého Bedřicha I. Rudovousa v Itálii (1158), založil mnoho klášterů pro mužské i ženské v Čechách, čím sobě získal

¹⁾ Mety (Metz), pevnost do nedávna francouzská, nyní německá, na stoku Seilly a Mosely.

velikou zásluhu o vlast; neboť kláštery pěstovaly vědy, umění a průmysl. Vladislav II. náleží do počtu nejvýtečnějších a nejráznějších panovníků Českých, kteří kdy proslavili jméno národa našeho. Zemřel v Durinkách na statku své druhé manželky Jitky. Kostí jeho přenešeny byly později do Prahy a uloženy jsou v kostele kláštera Strahovského, kdežto na odpočinku byl po nějaký čas, postoupiv synu Bedřichovi trůn Český roku 1173.

Výtečný král Vladislav II. převýtečnou a krásnou dceru svou Anjelu dal v kláštere vychovati. Anjela prospívala moudrostí, učeností a svatými ctnostmi. Nevolíc vstoupiti do stavu manželského, vydala se na pouť do svaté země. Na pouti té z Cařihradu do Jerusaléma v Tyru, nejslavnějším městě Fénickém za starověku, seznámila se s druhým po zakladateli (Bertholdovi) představeným Karmelitánů, Brokardem, od něhož pak v Jerusalémě přijala svěcený závoj téhož řádu Karmelitánského. Pokorou, postem, modlitbou a štědroutou k chudým převyšovala všechny řeholnice. Pro ctnosti veliké netoliko za převorku kláštera zvolena, ale také od Boha v důležitých potřebách vyslyšána byla, tak že k její modlitbě za dlouhého sucha vydatný dešť přišel, a nepřátelé klášter ten oblehající bez ublížení odešli.

Navrátila se do Prahy, kdežto jako samotářka v komůrce tiché tuze a zbožně sloužila Bohu až do blažené smrti své dne 6. července okolo roku 1220.

Svatá Anjela sepsala a po sobě zůstavila knihy: „Napomenutí k jeptiškám,“ „O velebné Svátosti,“ a jiné.

Řád Karmelitánský čítá svatou Anjelu k čelným okrasám a patronkám svým. Zvláště pak na ostrově Sicilském veliká slavnost koná se ke cti svaté Anjele na první neděli měsíce července v kláštere Karmelitánském. Na neděli tu scházejí se tam mnozí průvodové poutníkův, aby nabyli plnomocných odpustků.

V breviáři Karmelitánův tištěném v Paříži roku 1517. nalézá se obraz světice naší s podpisem: „Svatá Anjela.“ Druhdy i v kostele Svato-Havelském v Praze býval obraz světčův toho řádu, a mezi nimi svatá Anjela. V Kolíně nad

Rýnem jest schránka ostatkův s nápisem latinským: „Svaté Anjely, panny, řádu Karmelitského, pochované v Praze.“

Škoda, přeškoda, že nemáme zevrubných zpráv o této naší světici. Neblahé války v Čechách zničily památky veliké a důležité, zničily i původní zprávy o svaté kralovičce České Anjele.

Znameníť český dějepisec Balbin ¹⁾ píše: „Ctnostem a učeností svaté Anjely každý obdivoval se. Psalť latině: „Napomenutí k jeptiškám,“ „Nebeská zjevení,“ „O nejsvětější Svátosti“ a jiné knihy. Vidíme ji malovanou u svatého Havla v Praze mezi svatými téhož řádu. Má v ruce knihu a na ní monstranci . . . V Boleslavi spatřovali jsme do nedávna její obraz na stěně zavěšený s podpisem: „Svatá Anjela, panna a Karmelitánka, dcera krále Vladislava“ Svatá Anjela, panna, Karmelitánka, byla dcera Vladislava II., krále Českého, narozená z jeho první manželky Ketrudy, sestry Konráda (Kunráta) III., císaře, dcery svatého Leopolda Rakouského z Anežky, dcery Jindřicha IV., císaře . . . Dlužno však na paměti mítí, že svatá Anjela měla dvě jména křestná: „Helena Anjela“ „Dvě svaté panny z Čech, svatá Anjela a svatá Eufrasia (Eurosia),²⁾ ve vlasti své neznámé, ve Španělech v úctě jsou.“ (Balbin *Miscellaneorum historicorum Bohemicorum decadis* 1. lib. 4. §. 28.)

2. Svatý Goar, kněz, poustevník Francký.

Svatý Goar pocházel z rodu vzácného v Akvitanii³⁾. Za panování Childeberta I., knížete Franckého (od roku 511. do 558.), jenž byl synem Chlodvíka, přišel svatý Goar k Rýnu, a vystavěl sobě na břehu řeky té v obvodu biskupství Trevírského s povolením biskupovým chyšku a kostelíček, zvěstoval venkovanům většinou ještě pohanským učení Kristovo, trval na horlivých modlitbách, vedl život tuhý a konal skutky dobročinné, vyznamenávaje se zvláště neobyčejnou hostinností.

Takovým způsobem ztrávil svatý poustevník Goar několik

¹⁾ Bohuslav Alois Balbin, jezuita, narozen v Hradci Králové 1621, zemřel v Praze dne 29. listopadu 1688. — ²⁾ Svatá Eurosia dne 25. června.

— ³⁾ Aquitania nazývala se od čtvrtého století země mezi řekami Loire a Garonne ve Francii.

roků a byl u veliké vážnosti. Tu pak nepřítelové podezřívají jej u biskupa Trevírského, kterýž jej k sobě povolal, aby jej podrobil zkoušce přísné. Goar osvědčil několika zázraky, že jest mužem Božím, a král Sigbert později nabízel mu uprázdněný prestol biskupský. Avšak nábožný kněz Goar hodnost tu nepřijal, a volil raději ještě tužšímu pokání oddávati se na odpuštění vlastních hříchů a nepravostí svých bližních. V chudobné chýšce své poustevník Goar blaženě zemřel dne 6. července 575. Na místě tom povstal napotom znamenitý klášter a pěkný městys Svatý Goar mezi Koblencem a Mohučí¹⁾, jenž doposud i jménem svým hlásá památku jednoho z nejstarších věrověstů na středním Rýnu. Klášter připadl později landhraběti Hesenskému a byl vyzdvižen, při čemž i tělo svatého Goara zmizelo. Jenom v Koblenci v kostele svatého Kastora zachovaly se ostatky jeho.

3. Svatá Bohumila (Godeleva), manželka, Nizozemka.

Zeman Nizozemský²⁾ Vilfrid a jeho choť Ogina měli dceru Godelevu³⁾, pannu sličnou a ctnostnou. Bertulf, zeman Flanderský⁴⁾, nejvíce ucházel se o ni, a dostal ji za manželku. Jakmile však přivezl ji do domu svého, jako posedlý nenáviděl mladou manželku. Nehodná matka jeho pak ještě popouzela jej proti ní. Ani o třidenním svadebním veselí nezůstal při hostině. Pak ale odstěhoval se do domu rodičův svých, podřídil ji hrubému služebníkovi a přikázal, aby dostávala každého dne jenom kus chleba a vody.

Bohumila za dne pilně pracovala, za noci plačíc modlila se za chotě svého, a polovici chleba dávala žebrákům. Bertulf vida, že se neužívá manželka nenáviděná, poručil, aby se jí dávala jen polovice chleba. Bohumila i o ten dělila se s nuznými. Čeledínové, znamenajíce, že paní v neváznosti jest u pána, všemožně uráželi, potupovali a hněvali ji; ona však poroučela útrapy své Pánu Bohu. Lidé moudří a šlechtní litovali ubohou nábožnou

¹⁾ Nyní jest Svatý Goar krajské město ve vládním okrese Koblenckém, na levém břehu Rýnském. — ²⁾ Nizozemí, Nizozemsko (Niederlanden), též Holandsko, království mezi Hanovrem, Pruskem a Belgií. —

³⁾ Godeleva = Gottliebe, Bohumila. — ⁴⁾ Flandry byly nejznámější ze sedmnácti provincií v Nizozemsku.

Bohumilu. Když pak pronásledování stávalo se už nebezpečným, Bohumila bosa s jedinou věrnou služkou odešla do otčiny své.

Otec Vilfrid hledal pomoci u Balduina, hraběte Flanderského, a biskup nařídil, aby Bertulf přijal nevinnou choť do domu svého a laskavě s ní nakládal. Bohumila znala svou povinnost manželskou a vrátila se k manželovi. Bertulf však nepřestal sužovati ji a byl ještě surovější. Bohumila říkala lidem, jenž nadávali zlému manželovi: „Neproklínejte ho, ale se mnou za něj modlete se!“ Divoch Bertulf konečně vyzval dva sluhy své, aby ji zavraždili. On sám odejel, aby nebyl v podezření. Sluhové ukrutně zardousili paní svou za doby noční roku 1070. Hrob věrné služebnice Boží oslaven byl mnohými zázraky.

Bertulf podruhé oženil se a měl dcerušku od narození slepou, kteráž na přímlovu vůbec vzývané blahoslavené Bohumily nabyla zraku a dala ke cti světici té vystavěti klášter pro jeptišky.

Bertulf zázrakem tím sám také přišel k poznání; smáčel slzami hrob své nevinně usmrcené manželky, vstoupil do kláštera, tam tuze kál se, a hříchů svých hořce oplakával až do šťastné smrti, kterouž mu svatá Bohumila vyprosila v nebesích.

4. Svatý Trankvilin, mučeník Římský.

Svatý Trankvilin, otec svatých bratří mučensků Marka a Marceliana,¹⁾ byv svatým Sebastianem²⁾ Kristu Pánu získán, osmého dne výroční památky modlil se u hrobu svatých knížat apoštolských Petra a Pavla, a tam od pohanů ukamenován byl. Tělo svatého mučeníka Trankvilina pohané potopili v řece Tibeře.

Svatí bratři Marek a Marcelian pro víru v Krista Boha byli na smrt odsouzeni. Přednosta a soudce Římský, Agrestius Chromacius, povolal k sobě jich otce Trankvilina a pravil: „Zítra nechť přijdou synové tvoji a obětují bohům kadidlo; tou měrou zachováš sebe synům a syny sobě.“ — Trankvilin, jemuž

¹⁾ Svatí Marek a Marcelian dne 18. června. — ²⁾ Svatý Sebastian dne 20. ledna.

byl svatý Sebastian svou řečí a velikým zázrakem na Zoe¹⁾ vykonaným rozum osvětil, vyznal, že i on jest křesťanem. — Soudce: „Nesmyslný Trankviline!“ — Trankvilin: „Byl jsem nesmyslným; ale uvěřiv v Krista, nabyl jsem zdraví tělesného i duchovního. Nebloudímeť my křesťané, ale bloudíte vy pohané. Kristus jest Bůh, jenž člověkem stal se, aby naše duše ztracené hledal a spasil.“ — Soudce: „Trankviline, nevíš-li, jak ukrutně hněv císařův trestá křesťany?“ — Trankvilin: „Blázen člověk, bojí-li se více hněvu císařova, nežli hněvu Božího. Nepřátelé naši mohou na nás uvaliti tresty, ale nemohou nám ze srdcí vyrvatí víru, že Pán Ježíš Kristus jest Vykupitelem naším.“ — Soudce: „Odejdi; později budu slyšeti tebe.“

I dal jej za tmavé noci tajně k sobě povolati, nabízel mu mnoho zlata a řekl: „Pověz mi, jakým lékem nabyl jsi zdraví?“ — Trankvilin: „Milost Boží nekupuje se za zlato. Chceš-li dny (lámání v oudech) zbaviti se, uvěř v Krista Syna Božího, a budeš zdrav, jako já zdrav jsem po jedenáctiletých trapných bolestech v celém těle.“ — Soudce: „Jdi, a přiveď ke mně toho kdož tebe učinil křesťanem, abych i já křesťanem stal se, připoví-li mi zdraví.“ — Trankvilin odešel a přivedl k soudci kněze svatého Polykarpa, kterýž jej obrátil na víru.

Zatím svatý Trankvilin uslyšel o mučeníctví svaté Zoy a zvolal: „Ženy před námi berou koruny; proč my žijeme?“ I odešel se modlit ke hrobům svatých apoštolů, a také nabyl koruny mučnické.

5. Blahoslavený Petr od kříže, Servita Viterbský.

Blahoslavený Petr Viterbský, šlechtic, za slibem učiněným putoval v rouše poustevnickém z Německa do Říma. Na pouti té dorazil roku 1520. do Viterba.²⁾ Nemoha pro morovou ránu, která v Římě a v celé krajině zle řádila, dále putovati, laskavě uvítán a hostěn byl v klášteře Servitův. Svatost Petrova ihned zastkvěla se. Znamením svatého kříže uzdravoval měšťany Viterbské a jeptišky Servitky, jenž byli zachváćeni morem. Odtud

¹⁾ Svatá Zoa dne 5. července. — ²⁾ Viterbo, druhdy hlavní město papežské delegace v Italii, na úpatí hory Čimino. Na jeho místě stávalo staré „Fanum Voltumnae.“

Viterbské obyvatelstvo nazývalo jej „Petrem od kříže.“ Příchod, zázračnou pomoc a nedalekou smrt blahoslavence toho už dříve z vnuknutí Božského předpověděl blahoslavená Františka Čiribeta, jeptiška téhož kláštera.

Blahoslavený Petr od kříže, horlivý ctitel Rodičky Boží, prosil, aby ho Servité přijali do řádu svého. Oblekl se v roucho řeholné. Předpověděl smrt svou. Brzo rozstonal se. Nemoha nemocné osobně navštěvovati a znamením kříže uzdravovati, posýlal jim chleby přesné (nekvašené), jimžto se v Itálii říká cialda (čalda). Na chlebě tom byl lístek s nápisem následným: „Kristus † narodil se. Kristus †† trpěl. Kristus ††† vstal z mrtvých.“ Takovým způsobem uzdravil množství nemocných.

Jak byl Petr od kříže předpověděl, zesnul v Pánu dne 6. července roku 1522. Tělo jeho odpočívá v kostele v rakvi kamenné, na které vyryta jsou slova: „Blahoslavenému Petru od kříže, Němci, z řádu Služebníků Marie Panny (Servitů), pro zázraky věnováno. Zemřel dne 6. července 1522.“

6. Isaiáš, prorok Starozákonný.

Isaiáš jest první v řadě proroků Velikých. Obsah jeho prorocké knihy zjednal mu jméno „velekněz proroků starých,“ a „král prorokův.“ Otec Isaiášův nazýval se Amoz. V Jerusalemě stále přebýval a rozvíjel prorockou činnost svou, kteráž trvala přes šedesát roků za panování Jothama, Achasa, Hiskia a modloslužebného Manasa. S největším úspěchem působil za panování nábožného krále Hiskia, kterýž jej měl u veliké vážnosti; za poměrův zadržlých s ním se radil a jeho prorockými výroky se spravoval.

Prorocká kniha Isaiášova rozpadá se obsahem svým ve dva díly. První díl obírá se ponejvíce s přítomností a s blízkou budoucností prorokovou, dotýká se jen málokdy budoucnosti vzdálenější a doby Mesiášovy. V dílu tom prvním mluví prorok buď k rodákům svým, buď k národům zahraničným. Předmětem vlasteneckých řečí k rodákům jsou nebezpečné poměry za králův Jothama a Achasa, hrozící říši Judské z Israele a ze Syrie, později za panování Hiskia Judsku záhubu strojící z Asyrie, a rostoucí přestupování Zákona i modloslužba, pro kterouž báti se bylo těž-

kých trestů Božích. Králům zrazuje Isaiáš spolky s národy cizími, národ vybízí k náboženské horlivosti, ku ctnostnému životu a ku věrnému zachovávání přikázání Božích; národům pohanickým hrozí trestem Božím a záhubou pro nepřátelství k národu vyvolenému.

Druhý díl knihy jeho má na zřeteli hlavně konec zajetí Babylonského a zaslíbeného Mesiáše, o Němž z vnuknutí Božího předpovídal tak jasně a určitě, že se mu doposud obdivujeme. Všeobecnou touhu po Vykupiteli zaslíbeném vyjádřil prorok Isaiáš slovy za doby adventní doposud opěťovanými: „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové deštěte Spravedlivého; otevři se země, a vypuť Spasitele; a spravedlnost vzejde spolu.“ Isai. 45, 8. — Původ Spasitele světa z pokolení Davidova vyslovil takto: „Lid, kterýž chodil ve tmě, viděl světlo veliké, a bydlícím v krajině stínu smrti vzešlo světlo. Nebo Maličký narodil se nám, a učiněno jest knížectví na ramenu Jeho, a nazváno bude jméno Jeho: Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje. Rozmnoženo bude panování Jeho, a pokoji nebude konce. Na stolici Davidově, na království seděti bude, aby utvrdil je a upevnil v soudu i ve spravedlnosti od tohoto času až na věky.“ Isai 9, 2. 6. 7. — „I vyjde prut z kořene Jesse, a květ z kořene jeho vystoupí. V ten den bude kořen Jesse státi na znamení národům, Jemu pohané modliti se budou, a bude hrob Jeho slavný.“ Isai 11, 1—10. — Narození Kristovo z panny předpověděl řka: „Pán sám dá vám znamení. Aj panna počne a porodí Syna, a nazváno bude jméno Jeho Emanuel.“ Isai. 7, 14. — Utrpení a smrt Spasitele člověčenstva prorokoval Isaiáš následnými jasnými větami: „Kdo uvěří slyšení našemu, a rámě Hospodinovo komu bude zjeveno? I vzejde jako proutek před ním, a jako kořen ze země žíznivé. Nemá podoby ani krásy, a viděli jsme Ho pohrdaného a nejposlednějšího z mužů, muže bolesti a známcího nemoc; a jako skrytý byl obličej Jeho a potupený, pročez jsme Ho sobě ani nevážili. V pravdě neduhy naše On nesl, bolesti naše On snášel, a my počtli jsme Ho jako malomocného a ubitého od Boha, a sníženého. On pak raněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše; kázeň

našeho pokoje leží na Něm, a zsinlostí Jeho uzdravení jsme. Všickni my jako ovce zbloudili jsme, jedenkaždý na cestu svou uchýlil se; a Hospodin složil na Něj nepravost všech nás. Obětován jest, protože sám chtěl, a neotevřel úst Svých; jako ovce k zabití veden bude, a jako beránek před tím, kterýž ho strážil, oněmí, a neotevře úst Svých.“ Isai 53.

Svoje poslání od Boha stvrzoval Isaiáš také velikými divy a zázraky. IV. Král. 20, 1. 7. 11., srovnej Sir. 48, 26. Ku proroctvím Isaiášovým zhusta odvolávají se evangelistové i apoštolové Páně, ba i sám Pán Ješís, kterýž ve škole židovské v Nazaretě vysvětloval jednu větu z knihy proroka toho. „Dánať jest mu byla kniha Isaiáše proroka; a rozvinuv knihu, našel místo, kdež bylo psáno: „Duch Páně nade mnou; pročež pomazal mne a poslal mne kázat evangelium chudým, uzdravovat skroušených srdcem, zvěstovat jatým propuštění a slepým vidění, propustit soužených na svobodu, zvěstovat vzácné léto Páně a den odplaty.““ Isai 61, 1. A když (Pán Ježíš) svinul knihu, vrátil ji služebníkovi a posadil se. A oči všech ve škole byly obráceny na Něj. I počal mluvit k nim: „Dnes naplnilo se písmo toto v uších vašich!“ Luk. 4, 17—21.

Církev svatá ustanovila výroční památku svatého proroka Isaiáše k tomu konci, bychom uvažovali veliké dílo vykoupení hříšného člověčenstva, kteréž Bůh mnoho století dříve předpověděl dal vyvoleným nástrojem Svým Isaiášem; bychom utvrdili se ve víře samospasné, ve víře křesťansko-katolické, nedadouce se klamati nevědomci a nevěrci špatnými, jenž vědomky nebo nevědomky konají dílo úhlavního nepřítelů člověka, zlého ducha.

Dne 7. července.

I. Svatý Vilibald, první biskup Eichstädtský.

Nejstarší životopis svatého Vilibalda zůstavila nám jeptiška kláštera Heidenheimského, Angličanka a příbuzná svatého Vilibalda, kteráž napsala, co byla sama viděla a od svatého biskupa slyšela.¹⁾

¹⁾ U Bollandistů ke dni 7. července.

Svatý Vilibald narodil se v Anglii okolo roku 700. z rodu šlechtických. Byl příbuzný svatému Bonifáci, apoštolu Němcův. Za třetího roku věku svého těžce rozstonal se. Rodiče nábožní obětovali jej před křížem Vykupiteli Kristu Pánu, a učinili slib, že jej, pozdraví-li se, ihned odevzdají do kláštera na vychování. Chlapec nabyt zdraví. Proto jej pětiletého svěřili opatu Egaldovi v klášteře Valtheimském, kdežto až do svého dvacátého roku byl ve vědách vyučován a nábožně vychováván.

Dokonav své učení vyžádal sobě dovolení, aby směl vykonati pouť do Říma ke hrobům apoštolským. Pout tu spolu s ním podnikl i jeho otec Richard a bratr Vunibald s průvodem značným léta 720.¹⁾ V Italském městě Luce otec jim zemřel a pochován byl v klášteře svatého Frigidiana.

Oba bratří, Vilibald a Vunibald, na podzim dorazili do Říma dne 12. listopada roku 720. Zůstali tam do Velkonoční slavnosti roku 722., trávice blažený život klášterní modlitbou, postem a čtením posvátných knih.

Z Říma putoval svatý Vilibald s dvěma společníky na Neapoli, Reggio a Kataneu, kde odpočívá tělo svaté Háty (Agathy), pak po moři na Kos a Samos (ostrovy) do Efesu. V Konstancii (Salamis) na ostrově Cypru navštívili hrob svatého Epifania, a v Emese²⁾ přišli do zajetí Saracenův, z něhož jim vážený Španěl přimluvou svou pomohl na svobodu. Z Damašku, pomodlivše se v kostele na tom místě, kde se událo zázračné obrácení svatého Pavla, pospíchali do Palestiny, aby uctili svatá místa.

V Nazaretě navštívili chrám Zvěstování Panny Marie, v Káně Galilejské chrám, připomínající první zázrak Páně, pak chrámy na hoře Táboře, v Tiberiadě, v Bethsaidě a v Korozaimu. Svátý Vilibald vykoupal se na onom místě v řece Jordanu, kde Kristus pokřestiti se dal od svatého Jana, předchůdce Svého, a odebral se do Jericha. Na slavnost svatého

¹⁾ Dle jiných zpráv putovala s nimi také sestra svatá Valpurga. Dne 25. února II. 233. — Sv. Vunibald dne 18. prosince, I. 155. — ²⁾ Emesa, nyní Hama, staré město v údolí řeky Oronta v Coelesyrii, jehož roku 636. dobyli Arabové, Mahomedáni.

Martina 724 přišel do Jerusáléma. Tam a v celém okolí uctil všechna svatá místa a navštívil všechny kláštery a kostely.

Zpáteční cestou byl o Velikonoci roku 727. v Cařihradě, kde ztrávil dvě léta, a navštívil chrám Nicejský, v němžto roku 525. konal se slavný všeobecný sněm církevní. Z Cařihradu plavil se na Sicilii s vyslanci papežskými a císařskými; z Reggia v Kalabrii na ostrov Vulkanii, do Neapole ke hrobu svatého Severina, do Kapuy a konečně do Montekasina, kde prodel od roku 729. do 739. Toho roku povolením opata Patronaxe putoval s knězem Španělským do Říma, kdežto jej papež Řehoř III. k sobě povolal, celou vykonanou pouť sobě od něho vypravovati dal, a jemu nařídil, aby v zemi Francké byl pomocníkem svatému Bonifáci.

Roku 740. nastoupil Vilibald cestu do Německa. V Bavorích pobyl týden u vévody Odila, a týden u Franckého hraběte Suitgara, s nímžto odešel ku svatému Bonifáci. Hrabě Suitgar daroval krajinu Eichstädtskou ku založení biskupství pro Vilibalda ustanoveného. Svatý Bonifác jej na den svaté Magdaleny 740 ve Freisingu vysvětil na kněžství, a dne 22. října 741. ve Würzburgu na biskupství.

Vilibald v Eichstädtu zbudoval klášter pro bratry řádu svatého Benedikta, a úsilovně pracoval o zvelebení Církve v Bavorsku. Jemu po boku činni byli svatý Vunibald, bratr, zakladatel kláštera Heidenheimského, svatá Valpurga, sestra jeho, a jiní. Horlivě pracoval o vykořenění pohanské modloslužby v biskupském obvodu svém; byl na prvním německém národním sněmu v Attignách. Po životě záslužném a slavném zesnul biskup Vilibald v Pánu dne 7. července po roce 786., kdy ještě obdaroval klášter od svatého Bonifáce roku 744. založený ve Fuldě, městě Hesenském.

2. Svatý Michael de Sanctis, Trinitář Barcelonský.

(V Římském kalendáři dne 5. července.)

Michael de Sanctis, rodem Španěl, už jako chlapec slíbil Bohu ustavičné panictví. Maje teprvé šest let věku svého, za příkladem svatých odešel do jeskyně, a tam kleče proléval hojné slzy rozjímaje o bolestném utrpení Páně. Otec našel ho

tam a přinutil, aby s ním domů se vrátil. Doma nikdy nepřestal tuze káti se a zálíbení míti výhradně toliko ve věcech nebeských. Třikráte do téhodne se postil, na otýpce suchých rev spával, kámen byl mu poduškou, a tělo své začasť mrskával.

Ve svém dvanáctém roce opustil otcovský dům. Rozloučiv se s rodiči a příbuznými odebral se do Barcelony, hlavního města knížetství Katalonie ve Španělich, a tam vstoupil do řádu nejsvětější Trojice na vykupování zajatcův. Jak mile došel náležitého věku, vykonal sliby řeholné. Po několika měsících přestoupil k bosákům téhož řádu, u nichž za tuhé kázně prospíval učeností a svatostí. Na sebe byl přísným velice, ke každému jinému pak jako laskavý otec choval se vládně a lahodně.

Bůh, kteréhož z celé duše miloval, obdařil jej mnohými milostinami. Mluvil-li o dobrotivosti Boží, nebo sloužil-li mši svatou, začasť byl u vytržení ducha. Velika byla také jeho láska k bližnímu, jemůž soukromým poučováním, veřejným kázáním a horlivým zpovídáním vřdycky pomocen býval ku spáse věčné. Jak svatě žil, tak svatě v Pánu zesnul dne 10. dubna 1624 v třicátém třetím roce věku svého. Poněvadž jej Bůh za živa i po smrti mnohými zázraky oslavil, prohlásil jej papež Pius VI. za blahoslavence, a papež Pius IX. dne 8. července 1862 za svétce v Církvi Boží.

3. Blahoslavený Benedikt (Beneš) XI., papež.

Dne 11. října 1303 zemřel papež Bonifác VIII., a již dne 22. října téhož roku za jeho nástupce zvolen byl Mikuláš Bokkasini, kardinál-biskup Ostijský, jenž přijal jméno Benedikt XI.

Narodiv se v Trevisu Benátském z chudobných rodičů, vstoupil jako jinoch čtrnáctiletý do řádu Dominikánského, kde se časem stal generálem (vrchníkem) celého řádu. Papež Bonifác VIII. zvolil jej pro jeho učenost a zbožnost roku 1298. za kardinála-kněze, a později za kardinála-biskupa Ostijského. Vykonav několikrát důležité poselství v Uhrách, v Polsku a v zemích jihoslovanských věrně stál po boku papeží Bonifáci VIII. v Anagni, kdež jej zchytralý a sobecký král francouzský, Filip IV., věznil a sužoval, tak že bolestí a zármutkem zemřel,

Když pak jej za papeže zvolili, přijal na vděčnou památku po vznešeném tom zajatci jeho křestné jméno Benedikt.

Byl čtyry měsíce papežem, tu vypravil k němu týž francouzský král Filip IV. Krásný (panoval 1285—1315) posly s blahopřáním. Poslové měli vyrovnati spor mezi králem a zemělým papežem Bonifáciem. Papež Benedikt uvítal je vlídně a zvláštním listem ze dne 2. dubna 1304 na vědomost dal králi, že jej propouští ze všech církevních pokut, jichžto byl na sebe uvalil za onoho sporu s hlavou Církve svaté, zač byl král prosil. Vysokým školám Pařížským navrátil papež Benedikt XI. bývalá práva, a prominul tresty církevní všem protivníkům svého předchůdce a Církve. Jenom kancléři Vilémovi Nogaretovi, a těm, jenž byli rukou svých vztáhli na osobu papeže Bonifáce VIII., uložil, aby se dříve před něj dostavili v Římě. Také všude jinde horlivě smiřoval strany proti sobě brojící jako pravý kníže pokoje a hlasatel lásky.

Avšak pokorný, nábožný a laskavý papež ten už dne 6. července roku 1304. v Perugii městě zemřel. Ješto pak Bůh po smrti oslavil jej nepopíratelnými zázraky, byl roku 1733. za blahoslaveného vyhlášen.

Pokora blahoslavence toho, když už byl povýšen na Stolicí apoštolskou, osvědčovala se způsobem pohnutlivým. Chudobná matka jeho, aby prokázala čest vysoké hodnosti syna svého, přišla k němu ve skvostných vypůjčených šatech. Svatý Otec Benedikt XI., spatřiv ji, pravil: „Vy nejste matka má; neboť matka má nebyla rodu šlechtického a nenosila se tak nádherně.“ Matka pochopila výtku tu, odešla, a navrátila se v chudobných šatech svých. Nyní srdečně ji obejmul a prokazoval jí všemožnou čest.

Zůstavil po sobě výklad několika žalmů a evangelia svatého Matouše, spisek o církevních obřadech a kázání slavnostní.

4. Svatá Pulcheria (Kráska), císařovna Cařihradská, panna.

Aelia Pulcheria, nejstarší dcera císaře Arkadia a jeho choti Eudoxie, narodila se roku 399. Už za let mladých zastkvívala se Pulcheria neobyčejnými vlohami a jádrnou nábožností. Její moudrosti každý se obdivoval. Nejsouc ještě ani sedmnáct

roků stára, ujala vládu ve jménu svého mladšího bratra Theodosia II., a vynikala velikou obezřelostí. Pulcheria učinila slib ustavičného panenství, a mladší sestry své: Flakcilu, Arkadiu a Marínu, ač sama nebyla o mnoho starší, jako starostlivá matka utvrzovala v dobrých mravech a ve všech ctnostech křesťanských tou měrou, že i ony zavázaly se Bohu slibem stálé čistoty panenské. Působením duchaplné Pulcherie podobal se císařský dvůr Cařihradský posvátnému klášteru, a její moudrosti a bohabojnosti připisovalo se veliké požehnání a blaho v říši, jížto byla pravým anjelem strážným. Pulcheria horlivě pečovala o zachování ryzé víry katolické proti bludům Nestoria a Eutycha. Ponejvíce její zásluhou jest, že se všeobecní sněmové církevní v Efesu a v Chalcedoně sešli. Zásluha ta všeobecně byla uznávána. Svatý Cyrill Alexandrijský poslal jí své znamenité dílo „O víře.“¹⁾ S papeži, zvláště se Lvem I., dopisovala sobě. Velký papež ten několika listy chválí její moudrost a ctnost, prosí ji, aby vhodná opatření učinila proti bludům Eutychovým, raduje se ze silné a neohrožené víry její, a vzdává chválu její činnosti v příčině potlačování kacířství toho. Papež Lev Velký psal jí deset listů, jenž se nám zachovaly.

Učený Theodoret, biskup Cyrský, také chválil její přítulnost k Církvi, a prosil ji, aby způsobila úlevu jeho městu daněmi přetíženému.

Všickni současní spisovatelové oslavují požehnanou činnost svaté Pulcherie.

Bratra Theodosia, jenž se klonil k Nestoriánům, ustálila v pravdě, a korunovala vítězství nad bludařstvím Nestorianským zbudováním překrásného chrámu ke cti Rodičce Boží Marii Panně. Do Jerusalema poslala dary znamenité a vystavěla mnoho jiných kostelů.

Vzdor všemu tomu však byla od nepřátel a protivníků podezřívána. Rozličné pletichy a pikle při dvoře působily jí nepříjemnosti, a začasť od jiných rozrušována byla svornost mezi ní a bratrem císařem i jeho chotí Eudoxií, tak že roku 447. přinucena byla císařský dvůr opustiti, aby soukromě žijíc výhradně toliko Bohu sloužila. Ješto pak s Pulcherií ode dvora vystě-

¹⁾ „De fide ad Pulcheriam.“

hovalo se také štěstí a požehnání Boží, želeno velice odchodu toho.

Po smrti císaře Theodosia II. roku 450. byla Pulcheria nazpět povolána a za císařovnu prohlášena, načež provdala se za senatora Marciana, jež byli zvolili za císaře. Do stavu manželského vstoupila toliko k vůli říši a s tou výminkou, že bez porušení zachová slib čistého panenství, jež byla před tím učinila.

Vykonavši ještě mnoho prospěšného Církvi, ustanovila svou poslední vůlí chudé svými dědici, a svatě skonala dne 11. září léta Páně 453. Veškeren národ ji oplakával.

Svatá Pulcheria náleží do počtu nejslavnějších světic Církve Řecké. Svatost její uznává jest i v Církvi Latinské. Papež Benedikt XIV. povolil nálezem sboru pro svaté obřady ze dne 31. ledna 1752 řeholným kanovnským řádu svatého Augustina v Portugalsku a Jesuitům, aby slavili výroční svátek svaté Pulcherie dne 7. července. Řekové mají výroční památku její dne 10. září.

5. Svatý Odon, biskup Urgelský v Španělsích.

Svatý Odon, z hraběcí rodiny Barcelonské, narodil se v Urgelu.¹⁾ Rod svůj oslavil ctnostmi výtečnými. Matka Luciana moudře a nábožně vychovávala jej, otec Artal pak světil ho učitelům zbožným a vědou slovutným. Odon vynikal mravným chováním a pilností nade všechny spolužáky a stal se čelným učencem svého věku. Za úlohu obral sobě hájiti kostely a chudinu naproti velmožným utiskovatelům toho času.

Biskup Urgelský onemocněl. Povolal k sobě duchovenstvo a náčelníky lidu, a vyznal se skroušeně, že nebyl na prestol biskupský povýšen řádem církevním; tudíž dobrovolně vzdal se důstojnosti té, veškero jmění své odkázal chrámu biskupskému a zemřel. Knížata, znajíce vlídnost, šlechtetnost, bezúhonný život a učenost Odo na, žádali ho, aby z válečníka světského stal se bojovníkem Kristovým, a přijal svěcení kněžské i biskupské.

¹⁾ Seu d'Urgel, opevněné město ve Španělské provincii Katalonii na svahu Pyrenej, jest sídlem biskupa.

Stalo se. Biskup Odon vymohl kostelům a chudým, co jim náleželo po právu církevním; mravy válkami spustlé napravil; neřesti v lidu vyplenil a ctnostmi nahradil. On sám modlitbou a životem tuhým horlivě Bohu sloužil; z vlastního jmění svého štědře podporoval nuzné. Dvacet osm roků požehnaně biskupoval. Svatou duši svou odevzdal Bohu dne 7. července 1122. V celé krajině oplakávala se smrt velebného biskupa Odon. Náhrobek jeho v kostele biskupském hlásá chválu jeho, kterouž Bůh potvrdil přemnohými zázraky.

6. Svati Klaudius, Nikostrát, Kastorius, Viktoriu a Symforian, mučeníci Římští.

Kterak svatý Nikostrát, náčelník stráže a měšťan Římský, od svatého Sebastiana na víru křesťanskou obrácen byl, známo ze životopisu téhož svatého Sebastiana dne 20. ledna, a ze životopisu svaté Zoy, manželky Nikostrátovy dne 5. července. Vida zázrak, jímžto svatý Sebastian uzdravil jeho němou choť Zou, odejmul řetězy svatým bratřím Markovi a Marcellianovi, křesťanům na smrt odsouzeným, padl jim k nohám a zvolal: „Ó jak šťasten byl bych, kdyby vám k vůli spoutali mne! Krví svou milerad zjednal bych sobě život věčný, jež nám Sebastian objevil řečí svou. Nevolfm ani jísti, ani píti, ale toužím poznati tajemství víry křesťanské.“ — Svatý Sebastian pravil: „Svolej všechny domácí a vězny; já pak přivedu kněze Církve, aby každý, komu libo bude, slyšel slovo Boží z úst jeho a pokřtěn byl.“ — Nikostrát: „Může-li zločincům uvězněným milosti té dostati se?“ — Sebastian: „Náš Spasitel i za hříšníky umřel, a ustanovil tajemství (svátost), jímžto všelici hříchové smazání býti mohou.“ — Nikostrát odešel ke Klaudiovi, dozorci žalářův, a rozkázal, aby všechny vězny přivedl k němu. Stalo se. Kněz Polykarp připravil a pokřestil je.

Klaudius hlásil Nikostrátovi, že se má postavit před vládařem, náměstkem císařským. Nikostrát podal zprávu vládaři, a navrátil se, vypravoval Klaudiovi, co se bylo před tím sběhlo v domě jeho, a kterak nemá Zoa nabyta mluvy. — Klaudius: „Mám syna nezhojitelnou nemocí sklíčeného.“ — I odběhl a přivedl syna Symforiana. Padl na kolena a zvolal: „Věřím v Krista Boha, jenž syna mého zachrání před smrtí jistou.“

— Kněz Polykarp zapsal jména všech přítomných, jichž bylo šedesát osm. Všem udělil křest svatý za kmotrovství svatého Sebastiana. Nejprve pokřtil nemocného Symforiana, a ten hned zdrav učiněn jest. Po něm pak otec Klaudius, Trankvilin a všickni ostatní přijali křest svatý.

Po deset dnů pak trvali na modlitbách, utvrzovali se ve víře, a připravovali se na smrt mučnickou. I ženy a děti roznítily se touhou po koruně mučnické. Nikostrát, náčelník stráže, jeho bratr Kastorius, Klaudius, dozorce žalární, jeho bratr Viktorin, a uzdravený syn Symforian, byli od papeže Kája za podjahný vysvěceni.

O svaté Zoe a svatém Trankvilinu (6. července) už povědíno.

Nikostrát, Klaudius, Kastorius, Viktorin a Symforian hledali při ústí Tibery řeky těla svatých mučníků. Byli jati a k soudci Fabianovi přivedeni. Po celých deset dnů soudce přemlouval je, aby obětovali bohům. Potom k rozkazu císařovu do třetice byli mučeni, a když setrvali ve víře, všickni v moři potopení dosáhli žádané koruny mučnické.¹⁾

7. Svatý Pantén, učitel Alexandrijský.

Svatý Pantén (Pantaenus) narodil se na ostrově Sicilském. Před svým na víru obrácením byl filosofem Stoikem.²⁾ Když byl od žákův apoštolských poznal učení Kristovo, pilně čtával v Písmech svatých. Julian, biskup Alexandrijský, ustanovil jej okolo roku 179. správcem školy v Alexandrii, kde požehnaně působil. Škola ta byla toho času vysokým učením všeho křesťanstva. Klément Alexandrijský³⁾ jej velice chválí, a dějepisec Eusebius počítá jej mezi největší muže doby té.

¹⁾ Svatí mučenci mající jména stejná, dne 8. listopada, nebudtež mícháni s mučebníky dnešními. — ²⁾ Původcem filosofie Stoické byl Zeno Kittický (z Kittia na ostrově Kypru), jenž 58 let své filosofii v Athénách vyučoval a svrchované vážnosti požíval; zemřel okolo roku 260. před Kristem. Heslem filosofie jeho byla věta: „Ctnota jest blaženost,“ opak učení Epikurova: „Blaženost je ctnota“. — ³⁾ Klément Alexandrijský, kněz, učenec na slovo vzatý, k vůli svatému Panténu usadil se v Alexandrii Egyptské a stal se jeho nástupcem. Za pronásledování křesťanův císařem Septimiem Severem roku 202. ušel do Kapadocie, kde pro víru působil a roku 217. zemřel.

Indové prosili biskupa Alexandrijského, aby jim poslal bohoslovce, jenž by je vyučil víře svaté. Biskup k nim vypravil Panténa, kterýž v Indii ještě našel stopy apoštolské činnosti svatého Bartoloměje, a jmenovitě přepis hebrejského evangelia Matoušova, jež Bartoloměj byl do Alexandrie přinesl.

Pantén navrátil se do Alexandrie převzal opět úřad učitelský, a blaženě zemřel dne 7. července léta Páně 212.

Svatý Pantén prospěl vědě křesťanské hlavně svými přednáškami ústními; proslavil se však také spisováním výkladů Písma svatého, z nichžto zachovaly se toliko úryvky.

Dne 8. července.

1. Svatý Kilian, biskup, kněz Koloman a jahen Donát, mučénici Bavorští.

Svatý Kilian, věrověst a mučéník sedmého století, pocházel z rodu šlechtického v Irsku, kdežto od mladosti bedlivým čtením Písma svatého se zabýval, a ze čtení toho vyvážil krom-obyčejnou nábožnost. Pro své překrásné vlastnosti a veliké vědomosti dostoupil důstojnosti biskupské, a spolu také byl správcem kláštera a školy ve vlasti své.

Jednoho dne rozjímal o slovech Kristových: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj, a následuj mne.“ Mat. 10, 38. Tímto výrokem Páně tak se cítil pohnuta, že shromáždil soudruhy a žáky své, a vyjevil jim úmysl, vlast a vše, co má, opustiti a odebrati se do zemí cizích, kdež by mohl nevěřícím hlásati samospasnou víru křesťanskou. Irčané rádi putovali do zemí cizích, zvláště do Říma, a tudíž nebylo potřebí dlouho přemlouvati je. Přihlásilo se ihned jedenáct společníků, mezi nimi kněz Koloman (Kolonát) a jahen Donat (Totnán). Vypravili se s Kilianem na cestu do Říma.

Přišli ku hradu Vürzburgu, nyní hlavního města kraje Dolnofranckého v království Bavorském, a sešli se tam s vévodou Gozbertem, knížetem té země Durinské. Vévoda Gozbert a jeho národ byli doposud pohané. Kilianovi zalíbilo se v té krásné krajině, v bodrém obyvatelstvu země a ve stkvělém zástupu

velmožů knížecích, ale pocítil nevyslovitelnou bolest z toho, že všickni ještě vězeli ve tmách pohanské modloslužby. I řekl Kilian ke svým společníkům: „Libo-li vám, putujme do Říma ke hrobům knížat apoštolských, a představme se papeži Janu V., jak jsme se byli umluvili ve vlasti své. Spolu však vyžádáme sobě povolení u Stolicе apoštolské, bychom směli v krajině této zvěstovati jméno Pána našeho Jesu Krista. Jakmile dosáhneme plnomocenství, navrátíme se sem a budeme kázati.“ Společníci Kilianovi ochotně souhlasili s návrhem jeho.

Mezitím v Římě papež Jan V. zemřel, a roku 687. stal se Konon nástupcem jeho na Stolicі svatého Petra. Papež Konon poutnísky laskavě přijal, a přesvědčiv se o jejich pravověrnosti a učenosti, milerád dal Kilianovi žádané dovolení, aby v krajině Vürčburkské vyučoval víře křesťanské.

Zpáteční cestou z Říma odešli od nich spolupoutníci, ale Kilian s knězem Kolomanem a s jahnem Donátem šel do Vürčburku, a tam započal blásati slovo Boží. A hle, nekázal marně, neboť mimo jiné i vévoda Gozbert uvěřil a dal se pokřestiti.

Gozbert však dle starého obyčeje pohanských Němců měl vdovu po bratru svém za manželku. Kilian, utvrdiv jej dostatečně ve svaté víře, vytýkal mu toto manželství, ježto se nesrovnává se zákony křesťanskými. Vévoda Gozbert zamyslel se a pak odpověděl: „Nyní těžší věci kážeš než dříve; ale z lásky ke Kristu opustím nejmilejší choť svou!“

Dříve však, než Gozbert tento úmysl uskutečnil, musel odejít do války. Nepřítomnosti jeho užila manželka Gozbertova, Geilana, k tomu, že biskupa Kiliana, kněze Kolomaua, a jahna Donáta dala roku 689. usmrtiti, a na témž místě i s křížem, evangeliem a kostelním rouchem biskupským zahrabati. O zločinu tom nezvěděl nikdo mimo nábožnou paní Burgundu, kteráž obývala nedaleko od toho místa v chyšce své.

Když se vévoda Gozbert domů navrátil, Geilana, manželka jeho, všecko zapřela; ale kat, jenž byl z její vůle svaté mučeníky zavraždil, stal se šíleným, vyznal vinu svou, a hořekoval řka: „Světce Boží Kilian pálí mne ohněm nesnesitelným!“

Gozbert shromáždil všechen lid od svatého Kiliana pokřesťený, aby se uradili, co by se mělo s katem šíleným státi.

Tu vyvstal muž od Geilany najatý a navrhoval, aby nešťastník svázaný rozvázan a sobě přenechán byl na svobodě; uvidí se, je-li Bůh křesťanů tak mocný, vševědoucí a spravedlivý, jak se praví; je-li tomu tak, pomstí se za služebníky Své, a to nám bude znamením, bychom při křestu setrvali; nepomstí-li se za služebníky Své, budeme sloužiti veliké Děvaně,¹⁾ jako otcové naši činili, a dobře dařilo se jim.

Šílený kat, jakmile jej vazeb sprostili, zuřil a rozsápal se vlastními zuby do smrti. Křesťané děsným zjevem tím utvrzeni byli ve svaté víře. Ani Geilana neušla trestu; i ona zemřela v šílenosti.

Vévoda Gozbert zůstal křesťanem, i jeho syn a následník Hedan II., jenž svatému Friskému biskupovi Vilibrordovi (Klémentovi) znamenitá darování učinil r. 704. a 716.²⁾ Jmenovitě daroval mu zámek Hamelburg, a v dotýčné listině zavázal se k radě Vilibrordové klášter tam vystavěti.

Když svatý Bonifác roku 719. v Durinkách se objevil, ještě tu onde okazovalo se v zemi té semeno víry křesťanské, ale namnoze již bylo udušeno a koukolem promíšeno. Svatý Burkard, jež svatý Bonifác ustanovil za prvního řádného biskupa Vürchurského, dal těla svatého Kiliana a jeho dvou spolumučeníků Kolomana a Donáta vykopati, a napřed v Marianském kostele na hoře zámecké (Schlossberg), později pak na dřívějším místě uložit, kde jim ke cti prvotně kostel ze dřeva, pak ale z kamene zbudovati dal.

2. Svatá Isabela (Alžběta, Bohuslava), královna Portugalská.

Aragonia, království ke Španělsku náležející, byla před časy královstvím samostatným, v němž panovala dynastie Navarrská 1035—1137, Barcelonská 1137—1412, a Kastilská 1412—1516. Petr III. Veliký, syn krále Aragonského Jakoba I., měl od roku 1262. Sicilskou princeznu Konstancii

¹⁾ Děvana, Lověna, Diana, domnělá bohyně lovu, kterouž ctili starodávni Němci v Hesu a v Durinkách. — ²⁾ Frisové byli první obyvatelé nynějšího Hollandska, severně od Rýnu, jichžto země stala se v 7. a 8. století po dlouhém odporu částí říše Francké.

za manželku, která mu roku 1271. porodila dceru Isabelu.¹⁾ Jméno to dáno jí po svaté pratetě Alžbětě Durynské, dceři Ondřeje II., krále Uherského a královny Kedruty (Gertrudy). Otec Petr a děd Jakob I., jenž do té chvíle nesvorně žili, smířili se po narození Isabely.

Král Jakob sám pečoval o vychování vnučky své, která už za jeho smrti v šestém roce věku svého mimořádnou nábožností vyznamenávala se. I otec pak staral se výhradně toliko o výtečné učitele, jenž jí byli vzorem ctností křesťanských. Isabela mírná libovala sobě jenom ve věcech nebeských. Největší radost působily jí kostely a slavnosti náboženské. Od svého osmého roku počala se už zapíratí tuze. Zábav světských vzdalovala se. Velika byla její pokora a horlivost v modlitbách, úcta k Marii Panně a láska k chudým.

Po svém dvanáctém roce zasnoubena byla Divišovi (Dionysovi), králi Portugalskému. Jako královna věrně plnila povinnosti své k Bohu i k choti svému. Den co den časně vstávala, a modlila se netoliko modlitby ranní, ale také hodinky církevní. Potom byla na mši svaté, a zhusta u svatého přijímání. Za dne modlila se také hodinky Mariánské a hodinky za zemřelé. Sama šla roucha kostelní a šaty pro chudé společně s paničkami dvorními. Nosila se prostince. Ke každému chovala se vlídně a lahodně. Mimo posty církevní ukládala sobě i jiné posty, kdy žila jenom o chlebě a o vodě. Říkávalať: „Zapírání sebe nikde není tak potřebno jako na trůně, kde se nejvíce budí náruživost.“ Chudým příchozím i domácím byla pravou matkou. Nuzným děvám dávala i potřebnou výbavu, aby se bez hříchu vdáti mohly. V několika městech království Portugalského založila nemocnice a jiné ústavy dobročinné, a vykupovala i za mořem křesťany ze zajetí Tureckého. Nemocné osobně navštěvovala a sloužila jim, neštítíc se ani sebe odpornějších chorob. Za to Bůh dal odplatu jí, neboť, jak mile se jednoho dne dotkla těla nemocné ženy chudobné, kteráž vředy pokryta byla, žena ta ihned vyzdravěla. Jindy, když třinácti žebračkám

¹⁾ Alžběta, jméno původu hebrejského, znamená jazykem naším Bohuslavu. Staří Čechové říkali také Eližběta a Eliška. Španělským a Italským jazykem říká se Isabela.

na Zelený čtvrtek umývala nohy, a jedné z nich bolavou nohu políbila, noha jí okamžitě zahojila se. Nesouc v zástěře almužny domácím žebrákům potkala se s chotěm svým, jenž se jí tázal, co to nese? Královna, míníc libovůni almužen před Bohem, odpověděla: „Růže!“ Král, věda, že není doba růží, chtěl je viděti; a hle, v zástěře byly samy růže. Odtud také vyobrazuje se svatá Isabela s růžemi v zástěrce.

Ctnostná královna musela však také třífena a zkoušena býti. Diviš, manžel její, nebyl jí věren. To rmoutilo svatou Isabelu hlavně proto, že brozný hřích nevěrnosti manželské jest velikou urážkou Boha a nebezpečným pohoršením lidu. Výtečná choť nekárala jej, ale postila se, modlila se, a dala se modliti za obrácení hříšníka. A aj, král pomocí Boží skutečně obrátil se. Ještě před dokonalým obratem Divíše krále ničemný a závistivý sluha uvalil na spoluslužebníka svého, ježž královna pro výborné ctnosti ve vážnosti měla, podezření, jakoby s královnou žil v poměru nedovoleném. Král uvěřil křivé obžalobě, neboť „kdo v té peci bývá, jiného tam hledá.“ Umínil sobě, že sluhu obžalovaného potrestá smrtí. K tomu konci nařídil správci vápenic, aby služebníka, ježž pošle s otázkou: „Vykonal jste rozkaz králův?“ dal polapiti a do peci ohnivé uvrhnouti. V den ustanovený poslal tam král sluhu bohobojného a zle nařknutého. Ten pak přijda ke kostelu, šel na mši svatou, a tím opozdil se. Zatím král, žádostiv jsa rychle zvědět, je-li už usmrcen, poslal křivého žalobníka za ním s otázkou: „Vykonal jste rozkaz králův?“ Tento pak byl ihned polapen, do peci uvržen a za živa upálen. Nyní teprvé přišel sluha hodný, nevěda, oč se jedná, a ptal se správce vápenic, vykonal-li rozkaz králův? a vyřídil odpověď králi, který žasna poznal, že Bůh nevinného zachránil, ale zlého udavače potrestal. Od té chvíle všemožně ctil a blažil svatou královnu Isabelu, choť svou.

Zase pak královna byla jiným křížem navštívena. Její syn Alfons, maje za choť princesnu Kastilskou, vzbouřil se proti otci. Svatá Isabela modlitbou, postem a almužnami prosila Boha za pokoj mezi otcem a synem, za nějž u chotě svého orodovala. Dvořané však namluvili králi, jakoby matka se synem byla srozuměna. Král lehkověrný zbavil ji všech důchodů a vypověděl ji z města.

Ve vybnanství Isabela tím více modlila a kála se, a tak dosáhla u Boha smíření otce se synem.

Podobný smír zjednala také mezi bratrem svým Jakobem II., králem Aragonským, a králem Kastilským, manželem její dcery Konstantiny.

Isabela navrátila se ke dvoru královskému. Její choť, král Diviš, po čtyřicetiletém panování nebezpečně rozstonal se. Svatá Isabela dnem i nocí sloužila mu až do jeho smrti roku 1325. Ihned vstoupila do třetího řádu svatého Františka, čili do řádu svaté Kláry. V řeholném rouše doprovodila tělo manželovo ke hrobce, kde se po mnoho dnů modlila, a pak vykonala pouť do Kompostely. Usadila se v domě u kláštera Klarisek, sloužila chudým, vdovám, sirotkům a nemocným, shromažďovala kolem sebe sesterstvo dobročinných paniček, a ještě jednou pěšky a bosa putovala do Kompostely.

A zase musela se rozžalostniti duše její. Vypukla válka mezi Alfonsem IV., králem Portugalským, její synem, a mezi Alfonsem XI., králem Kastilským, její vnukem. Isabela strojila se na cestu k nim, aby je smířila, volna jsouc obětovati i život svůj. Přišla do Estremosu, hrazeného města Portugalského u hranic Kastilských, a prosbami i důrazným napomenutím naklonila syna k míru.

Tam však rozstonala se, přijala několikrát svátost pokání a nejsvětější Svátost oltární, konečně i poslední pomazání, a svatě v Pánu zesnula dne 4. července 1336. Pochována byla v Koimbre¹⁾ u Klarisek, kde hrob její oslaven byl mnohými zázraky. Roku 1612. tělo svaté Isabely ještě celé dáno bylo do rakve skvostné, a roku 1625. prohlásil ji papež Urban VIII. za svatou s výroční památkou dne 8. července.

3. Svatý Prokop (Proch, Prošek), mučeník Cesarejský.

Svatý Prokop²⁾ od mladosti své tuze zapíral se a ctnostně žil; za to pak ducha svého obohacoval všemi vědomostmi. Narodiv

¹⁾ Coimbra, hlavní město Portugalské krajiny Beira nad řekou Mondego, sídlo jediné university zemské, má doposud znamenitý klášter svaté Kláry. — ²⁾ Dle svědectví církevního dějepisce Eusebia, v knize: „Pravé dějiny svatých mučovníků Východních.“

se v Jerusalemě přebýval v městě Betsaně, jinak Skythopolis zvaném. Ve chrámech byl čtenářem Písma svatého, překladatelem z řecké do aramejské řeči a vymítačem zlých duchů. Byl s několika jinými křesťany z Betsana do Cesarey poslán, a padl do rukou pohanským vyzvědačům, jenž jej postavili před náměstka císařského a soudce Fabiana. Soudce ten vyzval jej, aby obětoval bohům. Prokop odpověděl: „Není žádného jiného Boha kromě Stvořitele všehomíra.“ Soudce zaraziv se pravdou tou, kázal mu, aby obětoval císařům.¹⁾ Ješto pak ovšem obětovati nechtěl a nemohl, pokládáno mu to za velezradu, a odsouzen byl k smrti mečem. Toť bylo prvé mučeníctví v městě Cesaree Palestinské na začátku čtvrtého století za panování císaře Diokleciana a Maximiana.

4. Svatí Akvila (Orel) a Priska (Priscila), manželé Římští.

Svatí manželé Akvila a Priska získali sobě velikých zásluh o svatého Pavla a o Církev prvotní. Svatý apoštol Pavel přišel z Athén do Korintu, nalezl jednoho žida jménem Akvilu, rodem z Pontu, kterýž nedávno byl přišel z Italie, a Priscilu, manželku jeho, protože byl rozkázal Klaudius, aby všickni židé z Říma odešli. Svatý Pavel přistoupil k nim. Že pak byl téhož řemesla, zůstával u nich a dělal. Byliť řemesla těch, kteříž dělají stany. Skutk. apošt. 18, 2. 3.

Svatý Akvila byl tedy rodem z Pontu²⁾, byl židem, usadil se s manželkou svou v Římě a vedl obchod ve stanech. Císař Klaudius vypověděl židy z Říma roku 50. po Kristu, a tudíž i Akvila a Priska odešli do Asie. V Korintě obchod svůj provozovali a do práce přijali svatého Pavla apoštola roku 53., kterýž se týmž řemeslem stanařským živil, a Akvilu s Priskou obrátil na víru křesťanskou.

Později Akvila a Priska plavili se do Syrie spolu se svatým Pavlem, a v Efesu zůstali. Apollona žida z Alexandrie příslého, znajícího toliko křest Janův, přijali do domu svého,

¹⁾ Té doby byli císařové čtyři: Dioklecian, Maximian, a jim po bocích: Galerius a Konstancius Chlorus. — ²⁾ Pontus a Kapadocia jsou krajiny v Malé Asii. Pontus přiléhá k moři Černému severně.

a vyučili jej náboženství Kristovu. Apollo, muž učený, stal se žákem Akvily a Prisky, lidí řemeslníků, a mocným hlasatelem víry svaté. Skutk. apošt. 18, 18—28. Když se apoštol Pavel zase do Efesu navrátil, manželé Akvila a Priska ještě tam byli, neboť I. Kor. 6, 19. Korintánům vyřizoval i od nich pozdravení.

Později odebrali se svatí manželé opět do Říma. Roku 58. pozdravil je svatý Pavel ve svém listu k Římanům, a pochválil jejich veliké zásluhy těmi slovy: „Pozdravujte Prisku a Akvilu, pomocníky mé v Kristu Ježíši, kteříž pro můj život svých hrdel nasadili, jimž ne já sám děkuji, ale i všechny církve národův.“ Řím. 16, 3. 4. Akvila a Priska se svatým Pavlem šířili evangelium Kristovo a hostili v domě svém hlasatele víry svaté. Za povstalého vzbouření, pro kteréž svatý Pavel z Korintu a z Efesu prchnouti musel, manželé Akvila a Priska vydali svůj vlastní život v nebezpečí, aby svatého Pavla zachránili Církvi. ¹⁾

Poslední zmínka o svatém Akvilovi a o svaté Prisce v Písmě svatém děje se II. Tim. 4, 19. Svatý Pavel vzkázal jim pozdravení do Efesu, kam z Říma utekli, když vypuklo pronásledování křesťanů za císaře Nerona.

Kdy, kde a kterak svatí manželé Akvila a Priska dokonali záslužný život svůj, s jistotou se neví. V Řeckých zápisech mučnických mluví se jen všeobecně o jejich smrti mučnické. Římské seznamy je mají mezi světci Církve Boží dne 8. července. V Římě jim ke cti vystavěn byl kostel. ²⁾

5. Svatý Adrian I., papež.

Svatý Adrian I., Říman, byl papežem od roku 772. do roku 795., téměř čtyřicet let. Desiderius, král Longobardův, oblehal Řím. Papež Adrian I. žádal Karla Velkého, krále Franckého, za pomoc. Karel roku 773. dostavil se s vojskem, podvrátil říši Longobardskou, potvrdil darování, jež byl papeži učinil jeho otec Pipin, a rozšířil, vlastně založil stát

¹⁾ Chrysost. Tom. 4. Homil. in epist. ad Rom. — ²⁾ Bolland. dne 18. ledna.

církevní. Papež Adrian I. a Karel Veliký slavně slíbili sobě věčné přátelství. Králi ke cti děly se v Římě nádherné slavnosti.

Roku 776. objevil se Karel Veliký podruhé v Římě, aby chránil papeže Adriana I. proti vévodovi Neapolskému a Beneventskému.

Potřetí navštívil Karel papeže Adriana I. roku 781.

Nedlouho potom Řecká císařovna Irena žádala papeže Adriana I., aby společně s ní všeobecným sněmem uklidil pohoršlivý spor v příčině ctění posvátných obrazů. Papež Adrian ochotně vypravil jednatele své na druhý Nicejský sněm roku 787. a potvrdil úchvaly jeho.

Téhož roku 787. Karel Veliký po čtvrté zavítal do Říma. Ač z nedorozumění vyslovil se proti sněmu Nicejskému: přátelství mezi Karlem a papežem Adrianem přece nebylo porušeno. Karel Veliký hořce oplakával papeže Adriana I. jako bratra, když papež roku 795. zemřel, a sepsal latinský nápis hrobní, jež doposud v Římě viděti lze. Adrian I. náleží do počtu papežův, kteří nejvíce pečovali o samostatnost Říma a o slávu Stolicе papežské.

6. Svatý Disibod, věrověst, biskup krajinský.

Svatý Disibod, Irčan, byl ve vlasti své řeholníkem, a proslavil se vědou i ctnostmi. Opustil Irsko okolo roku 652., a putoval do Francie. Cestou všude kázáním tvořil divy. Milostná prostoduchost svatých evangelíí jevila se v jeho řeči. Pokora a záliba v modlitbách dodávaly slovům velikého věrověsta Disiboda tajné moci, kteráž srdce lidská pronikala a k povinnostem křesťanským nakloňovala. Lahodou, trpělivostí a láskou blízkou krotil hříšníky sebe zarytější.

V obvodu biskupství Mohučského¹⁾ založil Disibod klášter Disenberg (Disibodenberg), jenž později přivtělen byl k biskupství Trevířskému. Pro záslužnou činnost svou na vinici Páně povýšen byl Disibod za biskupa krajinského. Zemřel okolo roku 700.

¹⁾ Mohuč (Mainz, Moguntium) hlavní město velkovévodské Hesenské provincie na Rýnu.

Život a zázraky svatého Disiboda sepsala roku 1170. svatá Hildegarda, abatyše kláštera svatého Rocha u Bingenů ve velkovévodství Hesenském při řekách Rýnu a Nahe.

7. Svatá Landráda, panna, abatyše Bilsenská.

V Bilsenu, městě Belgickém, Landrada, panna, abatyše kláštera, proslavila se netoliko svými ctnostmi, ale také horlivým vyučováním a vychováváním děvčátek svěřených.

Mimo přemnohé jiné nabyla u svaté Landrády výtečného, vychování svatá princesna knížecí, panna Amalia, jejíž výroční památka světí se dne 10. července.

Dne 9. července.

I. Svatá Veronika Giuliani, panna, kapucinka.

Veronika Giuliani (Džuliani) narodila se dne 27. prosince 1660 v Merkatelu, městě vévodství Urbinského v Italii.¹⁾ Ze sedmi dítek byla Veronika nejmladší, a přijala na křtu svatém jméno Voršila. Rodiče největší pečlivostí vedli ji k svatým ctnostem, jimiž ku podivu zastkvívala se již jako dítě. Matka, kteráž v úctě vřelé vždy měla umučení Pána Jesu Krista, brzo těžce rozstonala se, a umírajíc, doporučila svých pět na živé Jsoucích dcerušek do pěti ran Kristových, tak že nejmladší, Voršila, stala se doporučenkou do páté rány v boku Páně. Tento odkaz matčin tak působil v duši dítěci, že i Voršila stala se nejhorlivější ctitelkou umučeného Spasitele. Z lásky k Pánu Ježíši dobře činila nuzným a bídým, ráda snášela všeliké nepřijemnosti a bolesti, a tuze zapírala sebe.

Později stal se otec její vrchním dozorcem při důchodech státních v Piačenze.²⁾ Mladá Voršila už dávno toužila po

¹⁾ Urbino, druhdy hlavní město papežské legace, nyní krajské město v Italské provincii Pesarské. Roku 1482 jmenoval papež Sixtus IV. Bedřicha II. z Montefeltra vévodou Urbinským. Za Urbana VIII. papeže navraceno bylo město a kraj ten Stolicí papežské, až pak 1861 násilně připojeno bylo ku království Italskému. — ²⁾ Piacenza, druhdy hlavní město vévodství Piačenzského spojeného s Parmou, nyní hlavní město Italské provincie téhož jména v Emilii. Leží na pravém břehu řeky Pádu, má 40.000 obyvatelů, biskupství a 50 kostelů.

okamžiku, kdy bude moci ponejprv přijmouti svého Spasitele v nejsvětější Svátosti oltářní. Toho štěstí dostalo se jí v Piačenze v desátém roce roku 1670. na slavnost Očišťování Panny Marie, kdy ponejprv přistoupila ke stolu Páně. Od té chvíle rozhojnila se v ní nejvroucnější pobožnost; proto čím dál tím více měla v ošklivosti každou roztržitost a každé poblouzení ve světě; proto bylo jediným přáním její zbožné duše, aby v tichém klášteře sloužila výhradně toliko Bohu.

Avšak otec její zanášel se opačnými úmysly. Chtěl Voršilu provdati, a k tomu konci vychvaloval jí zábavy a radovánky světské. Voršila ale zůstala věrna předsevzetí svému, a odpovídala otci i sestrám: „Dělejte co dělejte se mnou, já přece stanu se jeptiškou.“ Konečně překonala všeliké překážky, a dosáhla od otce svého dovolení, aby vstoupila do kláštera.

Dne 17. července 1677 hlásila se ke kapucinkám v Čitta di Kastelo.¹⁾ Byla dne 28. října do řádu přijata, a dostala jméno Veronika. Avšak i v klášteře musela přestáti zkoušky perné, neboť zlý duch snažil se všemožně, aby ji uvrhl v malomyslnost a zoufalství. Když pak horlivým rozjímáním o umučení Páně vítězně přemohla i toto pokušení, učinila dne 1. listopada 1678 za veliké pobožnosti a za hlubokého pohnutí slavné sliby řeholné. Srdce Verončino toho dne bylo naplněno slastí nevy-slovitelnou, a tudíž výroční ten den až do smrti své slavila rado-stivostí ozvláštní.

Jak mile stala se kapucínkou, snažila se co nejvíce možno, aby dosáhla dokonalosti největší. Její mysl ustavičně obírala se s Bohem, nedadouc se v tom mýliti nížádnou prací uloženou a svědomitě konanou. Jako kuchařka, hospodyně, opatrovatelka nemocných, vychovatelka novicek plnila úřad svůj způsobem nejdokonalejším. Při tom byla tak pokorna, že se pokládala za nejmenší a za služebnici všechněch. Nedostatečnosti a poklésky sester svých řeholnic snášela výtečnou trpělivostí a mírností. Nepříjemnosti a útrapy s úřady těmi spojené z lásky k Pánu Ježíši milerada trpěla a jich sobě přála. Mimo to i biskup a zpo-

¹⁾ Città di Castello, město ve Střední Itálii na levém břehu Tibery, známá svými olivami, svým výborným vínem a značným hedbávnictvím.

vědník zkoušel její pokoru, poslušnost a trpělivost způsobem rozmanitým a přebízným. Oba konečně přesvědčili se, že ctnost její jest ryza a bezúhonna, a že milosti, jichžto od Boha přijala, jsou veliky a mimořádný.

Neobyčejné klášternici, Veronice, každý se musel obdivovati, a vznešené ctnosti její sloužily ku povzbuzení a ku vzdělání netoliko sestrám řeholným, ale každému, kdožkoli o ní byl slyšel nebo ji poznal.

Roku 1716. zvolena byla Veronika za představenou kláštera, a tu teprvé nabyla příležitosti, aby blahodatké pracovala o blahu družstva svého. Dovedlať oživovati a zachovati nejkrásnější svornost, nejprísnejší kázeň a pořádek, ryzou nestrojenou nábožnost a horlivou snahu po dokonalosti. Při tom zjednávala svým moudrým řízením i směrem hmotným klášteru veliké prospěchy; proto musela až do smrti své představenou zůstat, neboť všechny sestry pokládaly se za šťastny, že mají tak dokonalou a od Boha velice obdařenou ředitelku a velitelku.

Ješto pak Veronika duchem byla takorčka ustavičně v nebi, proto ovšem toužila velice po té hodině, v nížto ji smrt sprostí vazeb tělesných. Jak mile se blížil konec její, zjevil jí Bůh hodinu tu, a Veronika oznámila ji sestrám. Dne 6. června 1727 byla mrtvicí raněna, a za delší nemoci té opět osvědčila svou podivuhodnou pokoru a poslušnost. Přijavši nejsvětější Svátost shromáždila u lůžka svého všechny sestry řeholnice, dala jim srdečné napomenutí a sesterské požehnání, a pak klidně a blaženě v Pánu zesnula dne 9. července 1727 ve svém 67. roce.

Všeobecně a jednomyslně jmenována byla svatou, a tudíž hned toho roku počalo se pracovati o tom, aby slavně byla za svatou v Církvi prohlášena. Roku 1796. uznal papež Pius VI. rekovnost její ctností. Roku 1802. potvrdil papež Pius VII. zázraky, které se přihodily na její přímmluvu. Dne 8. června 1804. jmenoval ji blahoslavenou. Papež Řehoř XVI. dne 26. května 1839 slavně ji přijal do počtu svatých v Církvi Boží.

2. Blahoslavený Česlav, Dominikan, Polák.

Blahoslavený Česlav,¹⁾ vlastní bratr svatého Jacka (Hycinta),²⁾ narodil se ve Slezsku roku 1180. na otcovské dědině Kamieni. Vyučiv se ve školách Pařížských a Boloňských, povýšen byl za mistra čili doktora Písma svatého. Zachovav bez porušení panickou čistotu byl Česlav na kněžství vysvěcen. Za biskupa Vincence Kadlubka stal se kanovníkem v Krakově, a později strážcem chrámu kolegiatního v Sandomíři. Z důchodů svých podporoval Česlav štědře kostely a chudé.

Ivo, biskup Krakovský, nástupce Vincence Kadlubka, strýc Česlavův, vzal jej a bratra Jacka do Říma, kde oba vstoupili do kazatelského řádu svatého Dominika. Oba bratři pak řád Dominikánský šířili v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a v Pomorí. Roku 1226. povstal první klášter Dominikánský pod Prahou na Poříčí u kostela svatého Klémenta, odkud roku 1232. přestěhoval se ke svatému Klémentu v Praze. Česlav i v městě Jablonné založil klášter Dominikánský, byl jeho prvním převorem, a odevzdal roucho třetího řádu svatého Dominika zbožné paní Zdislavě, kteráž klášter ten důchody potřebnými opatřila.³⁾

Podřízencům byl Česlav skvělým zrcadlem všech ctností, a vyznamenával se bystrým duchem, vědou, zkušeností a zbožností.

Také mimo klášter Česlav pečoval o napravení mravů, a z lásky k hříšníkům zarputilému mrskával se do krve. Bůh obdařil jej mocí zázračnou. Na jeho přímluvu mnoho nemocných nabylo zdraví.

Česlav svatě v Pánu zesnul v měsíci červenci roku 1242. ve Vratislavi, kde tělo jeho bylo pochováno v klášterním kostele Dominikánském. Slezáci a Poláci ctili jej vždy jako muže Božího. I v Čechách zůstávala v úctě vděčné památka jeho. Papež Klément XI. přidružil jej dne 20. srpna 1712 k blahoslavencům v Církvi katolické.⁴⁾

¹⁾ Česlav, Časlav, Čeněk. — ²⁾ Svatý Jacek (Hycint) dne 15. srpna. — ³⁾ Ctihodná Zdislava, dne 1. ledna. — ⁴⁾ „Drahé kameny z koruny Svatováclavské.“

3. Svatá Marína Eskobarova, panna, Španělka.

Svatá Marína, čtvrté dítě Jakoba Eskobara, šlechtice a učence právníka, narodila se ve Valadolidu¹⁾ roku 1554. Třiletá Marína už říkala: „Boha více miluji než otce svého a matku svou, více než tetu a než všecko.“

Ve svém desátém roce stala se Marína ve společnosti spoludružky lehkovážné marnivou a svévolnou. Po třech letech knězem příbuzným opět na pravou cestu přivedena, pilně se modlila, v nábožných knihách čtávala, litovala poklésků svých, ke zpovědi dokonale připravovala se, rodičův svědomitě poslouchala, postila se a jiné kající skutky konala. Brzo zase byla však rozličným pokušením zmítána. Konečně ve svém dvacátém osmém roce navždy v Kristu upevnila se a nezvratně kráčela cestou světic Božích.

Jak mile pak láska Boží výhradně opanovala duši její, počala Marína i mimo sebe působiti roku 1599. Ohnivými slovy přimlouvala osobám řeholným, kterak spojovati se mají s Bohem. Děti na ulici povzbuzovala, aby Boha milovaly. Známé i neznámé na setkání prosívala, aby se horlivě modlili, a Bohu svou lásku osvědčovali. Lahodné řeči její propůjčoval Bůh moci vítězné. Aby se mobly panny svatě vychovávali, složila Marína ve Valadolidu zvláštní předpisy dle řeholy svaté Brigity,²⁾ které papež Urban VIII. schválil, a tak stala se zakladatelkou nového druhu Brigitek. Ryzá pokora, anjelská mírnost, rekovná trpělivost za padesátiletého vnitřního i tělesného utrpení byly ctnosti, kteréž ji nejvíce krásnily. Nemohouc snést světla denního, po mnoho roků žila v komůrce tmavé, kde moudře, vážně a laskavě vychovávala učence své, působíc i na venek svými listy psanými.

Posledních třicet let svých ztrávila Marína na lůžku přebolestném. Jsouc sama chudobna, byla vždy těšitelkou, učitelkou a pomocnicí chudých, nuzných a utiskovaných.

Svatá Marína a učence její žily pouze z almužen. Z počátku mívaly nouzi velikou. Později z hojných darů přinášených

¹⁾ Valladolid, hlavní město Španělské provincie Valladolidské v Staré Kastilii na levém břehu Pisuergy, mívalo 39 klášterů. Kastilští, později i Španělští králové tam sídlieli, pokud Karel V. nezvolil sobě Madrid za sídlo královské. — ²⁾ Svatá Brigita dne 8. října.

Marína živila mnoho chudých. Říkávala: „Nemám pranic svého; co mám, náleží Bohu; já jsem toliko chudobnou hospodyní Boží a Jeho nástrojem.“ Očití svědkové vydávali o ní svědectví: „Marína byla pravým anjelem. Nikdy se nerozzlobila; napomínala a kárala nás pouhým pohledem, jenž nám pronikal duši. Její řeč působila v nás mír a pokoj a zapuzovala všelikou úzkost.“

Dočkala se osmdesátého roku, kdy u vytržení mysle blaženě v Pánu zesnula dne 9. července 1633.

Ludvík de Ponte, Jesuita, znamenitý spisovatel rodem z Valadolidu, byl po třicet let zpovědníkem svaté Maríny Eskobarovy, a sepsal její životopis. O svých prepodivných zjeveních napsala světrice ta sama knihu.

4. Svatá Anatolia, panna, a svatý Audax (Smělý), krotitel dravců, mučenicí Římsí.

Za císaře Římského Decia (249—251) žily v Římě dvě panny a důvěrné družky křesťanky, Anatolia a Viktoria.¹⁾ Viktoria od rodičů zasnoubena byla Eugenovi, vznešenému Římanu. O Anatolii ucházel se jeho přítel Aurelius. Anatolia slíbila už dříve ustavičné panenství Kristu Pánu, a tudíž vroucně prosila Boha, aby ji buď zachránil před manželstvím s pohanem, nebo jí dal sílu a statečnost, aby víru svou i v mukách zachovala. Zlato, stříbro a drahokamy své rozdala chudým a připravovala se na to, coby mohlo přijíti.

Aurelius z povolení úředního odvezl Anatolii na statek svůj, aby ji tam naklonil sobě. Theodor, správce krajiny té, měl syna Aniana, zloduchem posedlého, jež Anatolia modlitbou uzdravila. Otec vděčný nabízel jí za to mnoho peněz, ale svatá panna Anatolia ničeho nepřijala, radila mu, aby dary ty dal chudým, a pravila: „Mně dává Kristus hojně, čehož mi potřebí za živobytíездеjšího, a po smrti dá mi život věčný.“

Zázrak ten rozhlásil se po celé zemi. Za tou příčinou rozkázal císař Decius, aby Anatolia byla donucena pohanským

¹⁾ Svatá Viktoria dne 23. prosince, I. 189.

bůžkům obětovati, anebo aby odsouzena byla na smrt. Soudce ji předvolal a vyzval, aby bohům obětovala. Anatolia: „Nikdy nebudu obětovati modlám rukou lidskou urobeným.“ — Soudce hrozil jí strašnými tresty, nebude-li poslušna zákonův císařských. Anatolia: „Žádným trestem nedonutíš mne, abych obětovala mrtvým modlám.“ — Soudce kázal ji na skřipci natáhnouti a páliť. Vida pak stálost její, poručil krotiteli dravců, Audáci, aby ji zavřel s hadem jedovatým. Celou noc ztrávila svatá Anatolia s hadem, zpívala žalmy, a had neublížil jí.

Zitra přišel krotitel Audax, domnívaje se, že křesťanka od hada jest usmrcena. Jak mile otevřel, had vyjel proti němu a otočil se kolem něho. V patrném tom nebezpečí smrti svatá Anatolia vztáhla ruku, a zachránila Audáce, kterýž zbaven jsa hada zvolal: „Kristus je pravý Bůh!“

I byl přiveden k soudci, jenž mu vyvracel víru v Krista. Ale Audax odvětil: „Já znám divokost toho jedovatého hada, kterýž po celou noc neuškodil panně křesťanské, a kteréhož mne nezbavili bohové, ačkoli jsem je od mladosti vzýval. Anatolia jménem a mocí Kristovou zachránila mne. Proto nikdy více nebudu obětovati bohům lichým.“

Soudce dal jej a svatou Anatolii do žaláře odvesti a jim hlavy sraziti. Kat stál Audáci hlavu, Anatolii pak klečící a Bohu se modlící probodl mečem. Později i přítelkyně Viktoria neohroženě podstoupila smrt pro Krista.

5. Svatý Cyrill, biskup Gortynský, mučovník.

Svatý Cyrill, Kreťan,¹⁾ od mladosti chodil za nábožnými služebníky Božími, aby slyšel slovo Boží, nebo viděl dobrý příklad. Pro velikou horlivost a nábožnost posvěcen byl za kněze a pak za biskupa v městě Gortyně.

Za správy Cyrillovy množil se počet křesťanů úžasně. Maje osmdesát a čtyry roky věku svého za císaře Římského Decia (249—251) vojenským velitelem Luciem vyzván byl, aby

¹⁾ Kreta, nyní Kandia, turecky Kiridi, ostrov v Středozemním moři. O městě Gortyně činí se zmínka ve Skutk. apošt. 27, 8, 12. Šedesát let před Kristem stala se Kreta provincií Římskou. Svatý Pavel založil tam obec křesťanskou, jížto dal svatého Tita za biskupa.

se pokořil bohům pohanským. Cyrill: „Jenom Bohu živému obětovati dlužno.“ — Lucius: „Pomni na stáří své a obětuj bohům.“ — Cyrill: „Stářím víra nestárne, ale tím více sílí starce, čím více blíží se mu konec.“ — Lucius: „Ty jsi moudrý muž; užij moudrosti a učenosti své ve svůj prospěch.“ — Cyrill: „Jiné odvracnji od pošetilostí, a sám bych stal se pošetilem? Svou moudrost volím osvědčiti příkladem svým!“

Zahanbený Lucius vynesl soud, aby biskup Cyrill za živa byl upálen. Světec Boží velebil Krista a ochotně dal se posaditi na hranici, kterouž pak zapálili. Zástup veliký obstupoval svatého kmeta dílem ze zvědavosti, dílem z touhy po nějakých ostatcích. Hranice zhořela, ale svatý biskup zůstal neporušen. Soudce Lucius uslyšev o tom zázraku, dal si zachráněného biskupa předvesti, chválil Boha křesťanův, a propustil svatého mučeníka, kterýž opět poženhaně zastával úřad svůj, až pak konečně přece jako mučeník mečem zemřel.

6. Blahoslavená Joanna, panna, Karmelitánka.

Nábožní rodiče Šimon Skopelli a Kateřina v Reggiu¹⁾ dostali roku 1428. dceru Joannu (Johanu), kteráž od let dítčích horlivě se modlila a postila. Čím starší byla, tím více rozvíjela se její nábožnost. Zamítla nabízený sňatek a prosila Boha, aby v oběť přijal od ní tělo i duši. Bůh vyslyšel ustavičnou modlitbu její. Oblekla se v roucho Karmelitánek, pod kterýmž měla pás žíněný a řetěz. Založila nový klášter toho řádu v rodišti svém. Důraznou řečí, postem a modlitbou přivedla Joanna bludaře Augustina na cestu pravé víry a nábožnosti. V klášteře touž zbraní překonala mnohá pokušení zloducha, a nabyla útěchy i pomoci nebeské na přímluvu Rodičky Boží, kterou ozvláště ctíla a vzývala. Dosáhl pak takové dokonalosti a svatosti, že jí Bůh ráčil nadpřirozených zjevení uštědřiti a den smrti oznámiti.

Za těžké nemoci toho dne naznačeného přijala svaté svá-

¹⁾ Reggio (Redžo), starořímské Regium Lepidi, hlavní město Italské provincie téhož jména, má mimo velechrám biskupský 22 kostelů a několik klášterů.

tosti, svolala k lůžku svému sestry jeptišky, napomínala je laskavě, aby nábožně žijíce horlivě zachovávaly pravidla řádu, a klidně v Pánu zesnula dne 9. července 1491.

Tělo blahoslavenky Joanny v témž klášterním kostele pro mnohé zázraky v účtě veliké chová se; zvláště pak den výroční jest dnem veliké slavnosti pro obyvatelstvo městské a pro poutníky z celé krajiny.

7. Svatí mučeníci Gorkumští: Mikuláš Pik, Jerouým, Theodorich (Dětrich), Nikasius, Vilehad, Bohumír Mervelan, Antonín z Verdy, Antonín z Hornaru, František, Petr, Cornelius, Linhart, Mikuláš Popel, Bohumír Duneus, Jan z Ostervichu, Jan Dominikán, Adriaux, Jakob a Ondřej.

Mučnictví těchto světců Božích událo se za bouřek válečných v Nizozemsku proti králi Španělskému Filipu II., kterýž horlivě pečoval o zvelebení věrouky ryze katolické. Oni stali se obětí za své náboženské přesvědčení v rukou vražedných Geusův. *)

Geusové, dobyvše Dortrechtu, města Holandského, táhli ke konci června měsíce roku 1572. do Gorkumu, hrazeného města v Holandu jižním. V městě tom měli Geusové mnoho přátel mezi bludáři kalvínskými, a tudíž ihned odevzdány byly jim klíče městské. Jenom na hradě Gorkumském ještě odporovala malá vojenská posádka, k nížto přidali se řeholníci Františkáni z výtečného kláštera Gorkumského, faráři městští a četní katolíci laikové, nevolíce útekem vyhnouti se mučnické smrti. Jednalof se hlavně o důležité věrouky katolické: o skutečnou a podstatnou přítomnost Těla Kristova v nejsvětější Svátosti oltářní, a o vrchnictví Římského papeže, jakožto viditelné hlavy Církve.

Hrad nedal se držeti. Velitel Geusův, Marin Brandt, zavázal se přísahou slavnou, že každý volně a poctivě bude moci z hradu odejít; proto brány hradní otevřely se mu. Avšak kalvinec

*) Geusové byli protišpanělskou stranou v Nizozemsku za století šestnáctého. Šlechtici a kupci odevzdali listinu „kompromis“ nazvanou náměstníci Markétě Parmské v Bruselu. Polekané Markétě chtěl zmužilosti dodatí hrabě z Barlaimontů slovy: „Jest to jen hromada žebráků,“ (Ce n'est qu'un tas de gueux), a odtud jméno spolku odbojníkův Gueux, t. j. žebráci, Geusové.

Brandt zrušil učiněný slib, a dovolil odejít jenom vojínům. Katolíci v zajetí držaní museli snášeti všemožné trýzně od nepřátelských vojáků i důstojníků, jakož i od luzy kalvínské do bradu se hrnoucí.

Kalvínci oddělili duchovníky od laiků katolických. Laiky propustili, a duchovníky zavřeli do žaláře hnusného, kdežto jim útrapy činili způsobem klukovským. Katoličtí členové městské rady Gorkumské všemožně pečovali o jejich vysvobození, a vypravili posla k Vilémovi Oranžskému, jednomu z rádcův náměstnice Markéty, sestry Filipa, krále Španělského, aby od něho dosáhli spravedlnosti.

Avšak, nežli se navrátil posel vypravený s odpovědí, vyznavači rekovní za noci z 5. na 6. července téměř úplně svlečení ze šatů svých odvedeni byli do Dortrechtu, kdežto je vojáci za peníze ukazovali, a pak do Brille,¹⁾ kde je přijal Vilém hrabě von der Mark, zapřisáhlý nepřítel duchovenstva katolického.²⁾ Hrabě Vilém rozkázal, aby zajatí duchovníci v průvodu před ním do Brille vešli za posměchu obecného a hanebně týráni jsouce. V žaláři shledali se Františkáni Gorkumští s Premonstráty a dvěma faráři v okolí polapenými. Jména všech devatenácti zajatcův jsou: 1. Mikuláš Pik, kvardian františkánský; 2. kněz Jeroným z Verdy; 3. kněz Theodorich z Ammerfortu; 4. kněz Nikasius Estius; 5. kněz Vilehad; 6. kněz Bohumír (Gottfried) Mervelan; 7. kněz Antonín z Verdy; 8. kněz Antonín z Hornaru; 9. kněz František Rodius z Bruselu; 10. Petr z Asthy v Brabantsku; 11. Kornelius z Viky v Utrechtsku, bratři laici, vesměs Františkáni; 12. Linhart (Leonard) Vichelius, starší farář Gorkumský, kněz světský; 13. Mikuláš Popel, mladší farář; 14. Bohumír Dunneus, sedmdesátiletý kněz; 15. Jan z Ostervichu, vesnice Brabantské; 16. kněz Jan, Dominikán; 17. Adrian Bekan, Premonstrát; 18. Jakob Lakopius, a 19. Ondřej Valtheri, farář v Haimortu, z téhož řádu.

Po mnohém vyšetřování, vyslýchání a nelidském týráni všech

¹⁾ Brille, Brielle, Brüll, hrazené město na Holandském ostrově Voorn. — ²⁾ Hrabě Vilém pro zanedbávání rozkazův Viléma Oranžského byl později vypovězen, a bídně zemřel v Lutichu následkem kousnutí psem, nesmířiv se ani s Církví svatou a s Bohem.

devatenáct statečných vyznavačů víry katolické odsouzeno bylo na šibenici. Vilém Oranžský dal příznivé rozkazy v příčině zajatcův; ale hrabě Vilém von der Mark rozkazy těmi popuzený urychlil mučeníctví jejich dne 9. července 1572. Neobrození katoličtí duchovníci druh za druhem byli oběšeni, a i těla jejich zběsilí bludaři zneuctili a znetvařili.

Vilém Esthius, mistr Písma svatého a professor Douayský, sestřenec kvardiana Mikuláše Pika, umučení ono zevrubně sepsal a vydal roku 1613. v Douay.

Jakmile na popravu odvedeni byli, druh druhá povzbuzovali ku stálosti. Kvardian Mikuláš objímal a líbal bratry své, a slovy apoštolskými k vytrvalosti vybízel je potud, pokud provaz nestáhl mu hrdlo.

Kterak bludaři nakládali s těly svatých mučeničků, hnusno jest čísti. Někteří katolíci konečně vymohli povolení, aby těla ta směla pochována býti.

V Belgii ihned ctění a vzývání byli jako světcové. Zá- zrakové rozprostranili pověst a ctění jejich tou měrou, že musela těla jejich vykopána a slavně vyzdvižena býti. Od roku 1619. počalo se jednati o prohlášení jich za blahoslavence. Papežem Klé- mentem X. dne 6. října 1674 povoleno veřejné ctění mučeničků Gorkumských v celém Holandsku, což způsobilo radost nekonečnou. Papež Pius IX. konečně slavně vepsati je kázal do seznamů světcův Božích léta Páně 1867.

Neděle VII. po Svatém Duchu.

Mat. 7, 15—21.

Pán Ježíš poučoval zástup shromážděný o tom, kterak sama v sobě obtížna jest cesta, kterouž kráčetí musí učenci Jeho, aby došli spásy věčné. Mimo to však předvídal vševědoucím zrakem Svým, že povstanou svůdcové, kteříž budou sváděti věřící lid s pravé cesty na cestu zlou; a před těmi svůdci vystříhal Kristus Pán učeníky Své říka: „Pilně se varujte lichých proroků, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví; po ovoci jejich poznáte je.“ Mat. 7, 15. — Prorokem v širším smyslu nazýval se za Starého zákona každý učitel

lidu. Prorokem lichým čili falešným jest tedy učitel nepravý, hlasatel bludu a svůdník lidu, který se tváří, jakoby přednášel pravé učení, an zatím v nitru svém tají a skrývá úmysly špatné. Tuto přetvářku a toto pokrytství vyznačuje Pán Ježíš „rouchem ovčím;“ škodné a záhubné záměry škůdcův takových jmenuje „hltaavostí vlků.“ — Nebýval pak věci snadnou, aby z řečí strojených a dobře uhlazených poznal se svůdník nebezpečný. Tu třeba jest dobře všimati sobě skutkův a následkův všeho počínání podnikání a působení bludařův a svůdcův, kteréžto skutky lichých proroků nazývá Pán Ježíš „ovocem“, po kterémž možno jest poznati je. Můžeť zajisté první vystoupení proroků lichých býti slibné; mravy jejich mohou býti přísný; ale konečný následek učení jejich jest zlý, nešlechtný a záhubný. Mohouť i proroci liší činiti některých dobrých skutků; ale tito dobří skutkové zajisté nepocházejí z jich bludného učení, nýbrž líhnou se buď z přetvářky, nebo z nedůslednosti; jsouť dobří skutkové proroků lichých jako cizorodé ovoce zavěšené na strom, na kterémž nevyrostli, což Kristus Pán vysvětluje vhodným podobenstvím řka: „Zdaliž sbírají se s trní hrozny, nebo s bodláčí fíky?“ Mat. 7, 16. Jako hrozen jenom na vinné révě a nikoli na trní, a jako fíky mohou jenom na stromě fíkovém a nikoli na bodláčí růsti: tak také hlasatel špatného učení, krom přetvářky nebo nedůslednosti, nemůže než špatné ovoce vydávati; to jest: nemůže než špatné skutky činiti; neboť „každý strom dobrý ovoce dobré nese, zlý pak strom zlé ovoce nese; nemůžeť dobrý strom zlého ovoce nésti, ani strom zlý ovoce dobrého vydávati.“ Mat. 7, 18.

Stromu dobrému podobá se člověk dobré vůle, dobrých zásad, dobrého směru, dobrého úmyslu, kterýž všady a vždycky prohlédá k Božím příkázáním, a výhradně toliko čest a slávu Boží vystavuje sobě za účel skutků svých. Člověk takový ovšem ovoce dobré vydává, skutky dobré a bohumilé činí.

Stromem zlým pak jest člověk zlé vůle, převrácených zásad, nešlechtného směru, sobeckého úmyslu, kterýž všady a vždycky hledá jenom svého vlastního prospěchu, váží sobě věci pouze tělesných a světských, a to provestí snaží se, co lichotí a hoví jeho vášním, jeho náruživostem, jeho libůstkám, jeho cti a slávě. Člověk takový ovoce zlé vydává, skutky zlé a bezbožné činí. I skutkové jeho na pohled chvalitební trátí ve-

škeru cenu a hodnotu zlým úmyslem a nešlechtným záměrem v nitru tajeným, nebo z bludného učení vysvítajícím.

Proroků lichých, bludařů a svůdců dlužno jest vystříhati se dle učení Páně, aby nepokazili a o spásu nepřipravili člověka spravedlivého a ctnostného; neboť v případě tom, kdyby člověk špatný a nenapravený sešel s tohoto světa, naplnil by se na něm hrozný výrok Páně: „Všeliký strom, kterýž nenese ovoce dobrého, vyřát bude a na oheň uvržen.“ Mat. 7, 19.

Chtěje pak Pán Ježíš poučiti nás, jak důležitě a potřebno jest poznávati a chrániti se vůdcův lichých, bludných a svůdných, opětne dokládá: „Po ovoci jejich poznáte je.“ Mat. 7, 19.

Není však dostatečno, pouze toliko lichých proroků vystříhati se, a věrou upřímnou ke Kristu přilnouti, nýbrž jest potřebou neodkladnou, bychom svědomitě zachovávali svatá přikázání Boží, a vykázati se mohli dobrými skutky, dobrým ovocem. Za tou příčinou praví Pán Ježíš: „Ne každý, kdož mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského; ale kdo činí vůli Otce mého, jenž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“ Mat. 7, 20. 21 — Kristu Ježíši: „Pane, Pane“ říkati, Jej za svrchovaného Pána a vševládcé míti, Jemu celou duší oddávati se, jest ovšem věci potřebnou a nevyhnutelnou, poněvadž bez víry nelze Bohu líbiti se a spasenu býti. Ale to samo o sobě ještě nestačí, neboť Pán Ježíš více žádá, a výslovně nařizuje, abychom činili vůli Jeho Otce nebeského, a takto vyznávali a dokazovali svou víru skutky přiměřenými; nestačíť ku spasení, abychom toliko v srdci věřili, nýbrž musíme víru svou také přiměřenými skutky osvědčovati, a káže-li potřeba, ústy veřejně vyznávat.

Nuže tedy, nikdy nedej se zvíklati ve víře lichými proroky a svůdníky, ale mužně a odhodlaně, před světem a před Bohem osvědčuj slovem a skutkem, že jsi křesťanem katolíkem.

Dne 10. července.

I. Svatá Felicita a sedmero synů mučovníků: Januar, Felix, Filip, Silvan, Alexander, Vitalis a Marcial v Římě.

Velikou chválu vzdává těmto svatým mučovníkům svatý arcibiskup Ravennský, církevní učitel Petr Chrysolog (Zlatořečný)¹⁾ ve své 134. řeči, a papež Řehoř Velký v kázání, kteréž činil v kostele svaté Felicity v den výroční památky její.

Za panování Marka Aurelia Antonína, císaře Římského (161—180), vzbouřilo se pohanské kněžstvo proti křesťanům. K rozkazu císařskému přivedena byla k Publiovi, soudci městskému, vzácná paní Felicita se sedmi nábožnými syny. Felicita zavázala se jako vdova Pánu Bohu slibem cudnosti a čistoty vdovské, dnem i nocí trvala na modlitbách, a slovem i příkladem svým ustavičně rozmnožovala počet křesťanův.

Soudce vynasnažoval se pochlebováním, velikými sliby, děsnými hrozbami a trýzněním, aby napřed matku, a po ní syna za synem odvrátil od víry křesťanské a přivedl k modloslužbě pohanské; ale všeliké namáhání jeho bylo marné.

Matka Felicita řekla soudci: „Mám Ducha Svatého, jenž nedopustí, aby ďábel zvítězil nade mnou. Lichá útrpnost s dětmi byla by ukrutenstvím a bezbožností.“ K synům svým pak pravila: „Děti, pohleďte vzhůru k nebesům, tam vás očekává Kristus se svatými Svými; bojujte za duše své, a dokažte, že jste věrni v lásce Kristově!“ A všickni synové zachovali se podle napomenutí toho.

Januar se vyslovil: „Moudrost Páně pomůže mi, abych všecko šťastně přestál.“

Felix odvětil soudci: „Ani já, ani bratři moji neodvrátíme se od lásky Pána Jesu Krista.“

Filip řekl: „Kdo modlám obětuje, jest v nebezpečí, že ztratí život věčný.“

Silvan odpověděl: „Kdo ctí zlé duchy, s nimi zahyne v ohni věčném.“

Alexander, jinoch mladý, pravil: „Jsem služebník Kristův;

¹⁾ Sv. Petr Chrysolog dne 5. prosince, I. 50.

vyznávám Ho ústy, chovám Ho pevně v srdci svém, bez ustání se Mu klaním; mladost moje, kterou spatřuješ, má starou moudrost a klaní se jedinému Bohu.“

Vital tvrdil: „Právě proto, že chci živ býti, klaním se Bohu pravému a nikoli zlým duchům.“

Marcial konečně vyjádřil se řka: „Kdožkoli nevyznává, že Kristus jest pravý Bůh, uvržen bude do ohně věčného.“

Soudce Publius řízení soudní dal sepsati, a předložil je císaři Antonínovi, kterýž statečné bojovníky Kristovy poslal k různým soudcům, jenž je rozličným způsobem dali odpravit. Januar byl do smrti ubíčován. Felix a Filip byli holí ubiti. Silvana s vysoké skály do hlubiny shodili. Alexander, Vitalis a Marcial byli štati. Naposled i matku Felicitu mečem štali.

Na konci zápisův velebí se tito „vítězové, mučeníci, nebešťané a přátelé Krista Pána, který s Otcem a Duchem Svatým živ jest a kraluje po všechny věky.“

Sláva těchto svatých mučnicků Páně byla v Církvi za všech časů velika, což vidno jest z kapliček a kostelů jim ke cti v Římě zasvěcených, které již papež Bonifác I. (418—422) a Symmach (498—514) dílem vystavěli, dílem obnovili. Výroční památka sedmi bratří mučnicků světí se dne 10. července. Svátek jejich matky Felicity jest dne 23. listopada.

Těla svatých bratří byla na rozličných hřbitovech Římských pochována. Hřbitov, na němž dán hrob svaté Felicity, dokonce nazván „hřbitovem svaté Felicity.“ Za pozdějších věků ostatky těchto svatých mučnicků darovány byly do rozličných měst a zemí.

2. Svatá Rufína a Sekunda, sestry, panny, mučenice Římské.

Rufína a Sekunda, sestry a panny Římanky, zasvětily panenství své Ježíši Kristu, a za tou příčinou zamítly sňatek manželský s Armentariem a Verínem, jimžto je byli rodiče zasnoubili. Za panování císařův Římských Valeriana a syna jeho Galiena (253—259) byly obě sestry, Rufína i Sekunda, pohnány k soudu pohanskému. Soudce Junius, nemoha je ani vábnými sliby, ani hrozbami od víry křesťanské odvrátiti, dal

nejprvé Ruffinu metlami mrskati. Vidouc to sestra Sekunda, tázala se soudce: „Proč sestře mé prokazuješ čest a mne potupuješ? Rozkaž, abychom obě stejně mrskány byly, poněvadž stejně Krista Boha vyznáváme!“ — Soudce, těmi slovy popuzen, kázal obě uvrhnouti do žaláře nejtmavšího a smrdutého, který však ihned naplnil se světlem přejasným a líbeznou vůní, jakmile neohrožené vyznavačky octnuly se v něm. Ze žaláře vyvedeným zavěsili katané kámen na hrdla a shodili je do řeky Tibery. Když ale i v řece byly anjelem zachráněny, vyvedli je pohané za město a u silnice Aurelioovy je stáli. Těla obou svatých mučenic a panen pochovala vzácná křesťanka Plautila na zahradě své, odkud později byla do města Římského přenesena a ve chrámě umístěna.

3. Svatá Amalia (Libuše, Amalberga), vdova Bincheská.

Binche (Benš), město v Hennegavském kraji Belgickém, chová tělo svaté Amalie čili Amalbergy, kteráž jsouc rodu vznešeného, byla výborně vychována, za manžela Vitgera se provdala a tré dítek měla: syna Eremberta biskupa, a dvě dcery, panny Rajneldu a Gudilu¹⁾.

Jak mile manžel její Vitger, kníže Lotrinský, zemřel, vdova Amalia vyžádala sobě od biskupa závoj posvěcený, aby sloužila výhradně toliko Bohu. Čím dál tím horlivěji trvala na modlitbách, tím více postem podrobovala tělo své duchu, tím více mohutněla duchem, až pak dostavila se nebezpečná zimnice. Amalia, tušíc blízký konec, po přípravě náležitě za ustavičných modliteb blaženě zesnula v Pánu dne 10. července roku 690. Ješto pak na důkaz svatosti její dělo se mnoho zázraků, přeneseno bylo tělo svěřice Boží do kostela Bincheského, kdežto vřelě a všeobecně úcty požívá.

4. Svatá Amalia (Libuše, Amalberga), panna Gentská.

V Gentu (franc. Gand, lat. Gandavum), hlavním městě Belgické provincie Východních Flander, a v celé krajině, oslavuje se svatá Amalia, panna, osvědčovaná hojnými zázraky. Amalia

¹⁾ Svatá Rajnelda dne 16. července; svatá Gudila dne 8. ledna.

panna vzývá se jako mocná orodovnice u Boha v nemocích a všelikých potřebách. Ve středu po Božím hodě Svatodušním koná se jí ke cti veřejný průvod prosebný.

Amalia pocházela z rodu knížecího. Na vychování dána byla svatě Landrádě, panně, abatyši Bilsenské.¹⁾ Amalia tou měrou stkvěla se nábožností, cudností panenskou a všemi ctnostmi, že se jí každý obdivoval. Mimo to vynikala takovou krásou těla, že mocný kníže Karel zvolil ji za manželku sobě. Ješto pak Amalia po dobrém nevolila jíti s ním, chtěl ji unesti. Ona pak statečně odporovala a bránila se, až kníže Karel zlomil jí ruku. Kníže zarděl se a uznal, že panna Amalia, z lásky ke Kristu opovrhujíc světem, nad ním zvítězila. Od té doby Amalia bez překážky sloužila Kristu Pánu až do klidné smrti své na dědičném zámku nedaleko Gentu, kdežto i tělo její pochováno bylo. Amalia panna vyobrazuje se s knihou a palmou, stojíc na hrdle korunovaného knížete, majícího žezlo v ruce, na znamení vítězství svého.

5. Svatý Antonij, zakladatel Kyjevsko-Pečerského kláštera.

Slavný Antonij, zakladatel života mnišského na Rusi a jeskyňového kláštera Kyjevského, narodil se v Ljubči, nyní městě v Ruské gubernii Černigovské. Křestné jméno jeho bylo Antip.

Antip vychován byv v bázni Boží odebral se na Svatou Horu Athos roku 983., kdežto v klášteře s rouchem mnišským dostal jméno Antonij, a za příkladem svatého patrona svého Antonina žil o samotě. Ješto pak brzo zastkvěl se ctnostmi velikými, vypravil jej opat do Ruska, aby tam založil klášter.

V Kyjevě na pahorku Berestovském roku 1013. počal Antonij bydleti v malé jeskyni (pečeře), kdežto dnem i nocí trval na modlitbách a postech. Jednou za den požil kousek tvrdého chleba; začasť po celý týden zůstával o hladě. Svatost jeho rozhlásila se. Mnoho jinochů a mužů přicházelo k němu, aby následovali příkladu jeho. Nejznamenítejší z jeho žáků byli Nikon²⁾

¹⁾ Bilsen město v Belgii. Výroční památka svatě Landrády světi se dne 8. července. — ²⁾ Ctih. Nikon dne 23. března.

a Theodosius, ¹⁾ spoluzakladatelé kláštera Kyjevsko-Pečerského.

Milovník samoty, svatý Antonij, po nějaký čas žil společně s mnichy, pak ale ustanovil Barlaama opatem, sám pak zbytek živobytí strávil v jeskyni Berestovské, nápomocen jsa vždy klášteru Pečerskému modlitbou a radou. Proslaviv se darem zázrakův a duchem prorockým osmdesátník svatě v Pánu zesnul dne 10. července 1063.²⁾

Dne 19. února 1880 velikou část tohoto slavného kláštera Pečerského v Kyjevě dynamitem zničili nihilisté proto, že mniši nevolili dáti jim peníze na hnusné převraty v říši, nébrž vyhrůžné dopisy jejich odevzdali řiditeli policejnímu. Krom cel mnišských a skladišť vyhořela celá tiskárna a knihárna s nejvzácnějšími starými rukopisy, knihami a listinami.

Dne 11. července.

I. Svatý Pius I., papež, mučeník.

Antoninus Pius, císař Římský, panoval od roku 138.—161., vyznamenávaje se výtečnými vlastnostmi vladařskými: bázní Boží, moudrostí a spravedlností, míru milovností a upřímnou snahou, aby oblažil národy své, o čemž vydává svědectví už jeho výrok: „Raději volím jednoho občana zachovati, než tisíc nepřátel zabítí.“ Za jeho vlády ponejvíce v pokoji zůstávala říše Římská, a tudíž i křesťanům lépe dařilo se nežli za jeho předchůdcův. Povodeň způsobenou vystoupením řeky Tibery z břehů, zemětřesení v Řecku a na Řeckých ostrovech, požáry a jiné nehody připisovali pohané pomstě svých bůžkův od křesťanů prý rozhněvaných; avšak rozumný císař Antonin ukrotil rozkvašenost a jizlivost jejich, a přísně zakázal pronásledovati křesťany. Příčinou této jeho spravedlnosti ku křesťanům byla učená a rázná obrana křesťanské víry, kterou svatý Justin písemně

¹⁾ Svatý Theodosius dne 3. května. — ²⁾ V kalendářích Rusinských znamená jest svátek těmi slovy: „Pamjat prepodobnago (ctihodného) otca našeho Antonija Pečerskago, iže v Kievě byvšago načalnika (zakladatele) vsěch russkich monachov.“

byl podal jemu, jeho synu, Římské radě (senátu) a všemu národu Římskému.

Za tohoto císaře Antonina, jenž pro krásné vlastnosti své „Piem,“ t. j. „zbožným“ nazván jest byl, spravoval Církev Boží papež Pius I., který se byl narodil v městě Akvileji.¹⁾

Otec jeho jmenoval se Ruffin. Po dlouhý čas byl Pius členem duchovenstva Římského, a stal se roku 142. po svatém Hyginovi desátým papežem Římským. Ješto císař Antonin, jak jsme byli pravili, ač pohan, přece ku křesťanům laskavě se choval a nedal je pronásledovati, těšila se Církev Římská za papeže Pia I. pokoji značnému; proto papež Pius I. tím horlivěji mohl stíhati bludaře doby své, jmenovitě gnostiky Valentina a Marciona, kteříž toho času právě v Římě nejvíce šířili bludy své.

Mimo to pracoval Pius požehnaně o ustálení řádu církevního. Tímto směrem připisují se Piu I. nařízení, kterak Tělo a Krev Pána našeho Ježíše Krista při mši svaté největší pozorností a úctou přijímati a požívati se má, kterak statky církevní a odkazy chudým věnované svědomitě zachovávány, a výhradně toliko k účelům vyznačeným upotřebovány býti musejí. Krom toho vydal moudrá nařízení o zasvěcování jeptišek a proti zneužívání svaté přísahy.

Když byl Pius I. patnáct roků řídil Církev Boží, skonal smrtí mučnickou dne 11. července roku 157. Tělo jeho pochováno bylo na pahorku Vatikanském.

Za svého úřadování vysvětil 18 kněží, 21 jahnů a 12 biskupů, mezi nimiž byl také Justus, biskup Vienne-ský ve Francii, kterémuž psal papež Pius I. pastýřský list, z něhož vysvítá jeho otcovská péče o celou Církev. Jsouť pak slova onoho pastýřského listu Piova tato: „Opatř svatým mučeníkům, jenž jsou údové Ježíše Krista, slušný hrob, jak ho byli opatřili apoštolové

¹⁾ Aquileja, nyní Voglej, městys v Gorickém kraji dvě mše od moře Siného, jehož obyvatelstvo, 1500 duší, rybářstvím se živí. Za časů Římských císařů byla Aquileja rozsáhlým a bohatým městem obchodním, kteréž nazývalo se „druhým Římem.“ Vpádem Attilovým byla Aquileja roku 452. zbořena, a část obyvatelův, před Attilou uprchlých, položila základ nynějším Benátkám Italským. V Aquileji založil svatý evangelista Marek církev křesťanskou, kteráž záhy stala se sídlem metropolitův.

svatému Štěpánu. Navštěvuj svaté vyznavače ve vězeních, aby žádný z nich neochábl ve víře. Zkoumej v duchu Božím utrpení svatých, a povzbuzuj každého ku stálosti. Nechovej se ku svým kněžím a jahnům jako pán, ale jako služebník Kristův. Ochraňuj věrce svou vlastní svatostí. Naši bratři, jichžto jména Atalus oznámí tobě, přestáli boj před ukrutníky, a nyní odpočívají v Pánu. Také na vědomí dávám tobě, zbožný soudruhu v úradě, že mi zjevena byla brzká smrt má. Budiž na mne pamětliv při svaté oběti. Pozdravuje tě obec Ježíše Krista v Římě.“

Pius I. měl bratra jménem Hermu, jenž se všeobecně pokládá za spisovatele znamenitého díla „Pastýř Hermův“ (Pastor Hermae).

2. Svatý Marcian, mučeník Koniezký.

Konieh, starověké Ikonium, druhdy hlavní město Lykaonie v Malé Asii, nyní chatrné Turecké město v ejaletu Karamanie, jest rodištěm svatého Marciana. Za svých mladých let poznal Marcian Krista, vyučil se víře svaté a přijal křest. Neohroženě hlásal pohanům Krista Boha pravého, a výmluvně dovozoval lichost a ničemnost modloslužby. Pohané zmocnili se ho a přivedli jej k vladaři a soudci Periniovi, jenž mu nařídil, aby Krista zapřel a bohům obětoval. Marcian před mnohým zástupem divákův vyznal Krista. Soudce dal jej zmrskati a do žaláře odvesti.

Ze žaláře vyvedený Marcian podruhé postaven byl před soudnou stolicí Periniovu. Ješto pak i tentokráte statečně setrval ve víře samospasné, kázal jej soudce na celém těle ztřýzniti, páliť a konečně mečem odpravit. Stalo se okolo roku 243.

3. Svatý Cindeus, kněz, mučeník v Pamfylíi.

Za panování císaře Diokleciana byl v Sidě¹⁾ kněz Cindeus. Pro víru svou byl jat a k císařskému náměstku Stratonikovi přiveden. Zmužile vyznal Krista. I odsoudil jej Stra-

¹⁾ Sida, město v Pamfylíi, jak se nazýval za starodávna úzký pás země na jižním pobřeží v Malé Asii mezi Kilikíí a Lykií.

tonik, aby mu obuli střevice železné, uvnitř opatřené ostrými hřebíky. Sluhové soudní pak museli ho bitím nutit, aby běžel po silnici vedoucí k bráně „svaté,“ za kterouž měl býti upálen. Tou cestou potkali muže, kterýž nesl břemeno dříví na prodej k vůli výživě své. Soudní sluhové dříví mu vzali, ale nezaplatili. Kněz Cindeus vytáhl z kapsy peníz, zaplatil člověku, vzal dříví na ramena a donesl ho na popraviště. Do pece dřívím vytopené ochotně vešel, ale mocí Božskou opět vyšel zdrav. I poklekl a modle se odevzdal duši Bohu. To vida náčelník modloslužebníků, i s manželkou svou uvěřil v Krista Boha, poslal děvečku, aby tělo mučeníkovo pomazala vonnou masťou, zaobalila v čistá plátna, a pochovala společně s křesťany.

4. Svatá Olga, první kněžna Ruská křesťanka.

Olga, dcera šlechtice Gostomysla, narodila se ve vsi Vykobutině nedaleko Pskova.¹⁾ Ve svém dvacátém roce provdala se za Igora, knížete Kyjevského. Oba byli pohané. Po čtyřiceti létech vybíral Igor daně u Drevanů, jenž jej zajali, ke dvěma stromům přivázali, v půli roztrhli a pochovali.

Olga byla vdovou. Za nedospělého syna Svatoslava moudře spravovala říši nově založenou a od nepřátel obhrožovanou. Jakmile však Svatoslav vládu samostatně ujal roku 957., pravila: „Půjdu do Cařihradu zhlédnout národ křesťanský.“ Mělat už temnou známost o náboženství křesťanském.

Přišla do Cařihradu, a šla k císaři Konstantinu Porfyrogenetovi VII. (Nachorodému, naroz. 905, † 12. listop. 959). Císař vida, že jest krásna a důvtipna, pravil: „Hodna jsi, aby's panovala s námi v městě tomto.“ — Olga odpověděla: „Jsem pohanka. Chceš-li mne pokřestiti, pokřestí mne sám. Nechceš-li, nedám se pokřestiti.“ Křest svatý udělil jí arcibiskup Polyeukt. Císař stál jí za kmotra.

Arcibiskup ji o víře poučil a řekl: „Blahoslavená jsi mezi ženami Ruskými, že jsi oblébila sobě světlo a ostavila tmou. Tebe

¹⁾ Pakov, původně Pleskov, Plskov, dříve sídlo svobodné obce, nyní gubernské město v severozápadním Rusku, u stoku řek Veliké a Pskovy, má 18.000 obyvatelů, 43 kostelů.

blahoslaviti budou synové Ruští až do posledního rodu vnuků tvých.“ Vypravoval jí o řádě církevním, o modlitbě, o postě, o almužně, o zachování těla čistého. — Olga poklonivši se pravila: „Kéž modlitbami tvými, vládko, zachráněna budu od sítí nepřátelské!“

Na křtu svatém dáno jí jméno Helena po matce císaře Konstantina Velikého.

Císař Konstantin Porfyrogeneta pozval ji a řekl: „Chci tě mít za choť.“ — Olga: „Kterak budu chotí tvou, když jsi mi byl křesťným kmotrem a nazval's mne dcerou? U křesťanů nesmí kmotr za manželku mít křesťnou dceru svou, jak sám víš.“ — Císař pravil: „Chytrá jsi a přelstila's mne!“ Dal jí dary mnohé: zlato, stříbro, povlaky i nádoby rozličné a propustil ji.

Přišla k arcibiskupu Polyeuktovi a řekla: „Blahoslaviž dům můj, aby mne Bůh zachoval ode všeho zlého; lidé moji jsou pohané i syn můj.“ — Arcibiskup pravil: „Dítě věřící, v Kristu byla's pokřtěna a v Krista se's oblekla. Kristus ochrání tebe, jak ochránil Enocha za prvních rodů a Noema v korábě, Abrahama před Abimelechem, Lota před Sodomskými, Mojžíše před Faraonem, Davida před Saulem, tři mládence v peci ohnivé, Daniela před zvěří. Tak i tebe zbaví nepřitele a jeho sítí.“

Olga odešla do země své a přišla do Kyjeva. Od mladosti hledala moudrosti, a nalezla perlu mnohoccennou — Krista. V Kyjevě přebývala se synem svým Svatoslavem, a napomínala ho, aby se dal pokřtiti. Nechtěl. Ale dal-li se kdo pokřtiti návodem Olgy, nebránil tomu.

Matka říkávala: „Já, synu můj, poznala jsem Boha, i raduji se. Poznáš-li i ty, také počneš radovati se.“ — Svatoslav: „Kterak mám já sám jediný přijmouti víru jinou? Družina moje smáti se bude tomu.“ — Olga: „Dáš-li se pokřtiti, všickni učiní totéž.“ — Svatoslav neposlechl. Olga říkávala: „Ať se stane po vůli Boží. Chce-li Bůh smilovati se nad rodem mým a nad zemí Ruskou, ať jim vloží na srdce, aby se obrátili k Bohu, jak i mně toho dopřál.“

Modlila se za syna i za lid ve dne v noci. Jako svatá Ludmila, kněžna Česká, ctně vychovávala vnuka Václava, tak

Olga záhy semeno lásky Kristovy kladla do srdce vnuku Vladimírovi. Vladimír stal se pak prvním knížetem křesťanským a svatým v zemi Ruské.¹⁾

Řekl jednoho dne Svatoslav mateři své: „Nesbí se mi v Kyjevě, volím žítí v Přáslavci na Dunaji.“ — Olga řekla jemu: „Vidíš, že jsem nemocna; kam chceš jíti ode mne? Pochovej mne, a jdi, kam chceš.“

Po třech dnech umřela Olga, majíc devadesát let věku svého, dne 11. července 969. I plakali pro ni syn její i vnuci její a lidé na Rusi pláčem velikým, a pohřbili ji. Kněz pochoval Olgu blaženou, neboť zapověděla Olga, aby nedělali nad ní žádné tryzny, pohanské slavnosti a oběti na památku zemřelých.

My vzývejme a prosme svatou Olgu za národ Ruský, aby smířil se s tou církví svatou katolickou, jejíž dcerou byla Olga. Rusové přijali víru křesťanskou od Řekův toho času katolických.²⁾ Za prvních věků po svém na víru obrácení Rusové skutečně byli katolíci, a teprve později zabředli v rozkol neblahý.

Dne 12. července.

I. Svatý Jan Gualbert, zakladatel řádu.

Svatý Jan Gualbert narodil se na konci X. století ve Florencii z rodičů šlechtických a bohatých velmi. Za mladých let svých Jan Gualbert vychováván byl více dle tehdejšího světského způsobu nežli dle učení Pána Jesu Krista. Jakož se častokráte stává, že pozemské statky člověku bývají na škodu duše, tak i Jan Gualbert dal se zaslepiti vzácným rodem a velikým bohatstvím; marnivost a zábavy světské vlekly jej více a více do záhuby, tak že už pramálo pamatoval na Boha a na spasení duše své. Ovšemž, člověk nemůže dvěma protivným pánnům najednou sloužiti; jak mile svět a jeho rozkoše udusí mu srdce, zapomíná člověk na Boha, stává se služebníkem světa, stává se otrokem hříchu; člověk takový vedlé výroku svatého apoštola

¹⁾ Sv. Vladimír dne 15. července. — ²⁾ Viz: Sv. Cyrill a Method.

Pavla „vydává údy své ve službu nečistotě a nepravosti.“ Řím. 6, 19.

Avšak cesty smilovnosti Boží jsou zázračny a nevyzpytatelný. Přesmutná událost měla světáka Jana Gualberta ze spánku hříšného probuditi a k Bohu nazpět přivesti. Jediný bratr jeho Hugo byl zákeřnický zavražděn od jistého šlechtice. I zapřísahal se otec jeho vedlé tehdejšího obyčeje, že si nedá pokoje, pokud by nevykonal pomstu. Spolu také přikázal synu svému Janu Gualbertovi, aby usmrtil vražedníka bratra svého, kdekolvěk by jej zastihl. Jan Gualbert při svém divokém smýšlení byl ihned hotov, aby vyplnil rozkaz otcův.

Jednoho dne navracoval se Jan Gualbert z venkovského statku do města. Bylo to na Velký pátek. I potkal se s vražedníkem bratra svého na úzké cestě, kdež mu nikterak nemohl uniknouti. Ihned tasil meč, aby jej usmrtil. Vražedník padl před ním na kolena, složil ruce své na prsou na způsob kříže, a prosil jej pro Jesu Krista, kterýž na Velký pátek za všechny lidi umřel, a na kříži za vražedníky Svě se modlil, aby mu odpustil a jej nechal na živě.

Tato vzpomínka na Spasitele umírajícího dotkla se duše Jana Gualberta tou měrou, že sklonil meč svůj, vražedníkovi ruku podal a pravil: „Zač mne prosíš ve jménu Jesu Krista, toho nemohu odepřít ti. Bratře, já ti odpouštím! Prosiž Boha za mne, aby mi i moje hříchy odpustiti ráčil.“ To řekl a odešel.

Výrok Kristův: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou,“ Mat. 5, 7. osvědčil se také na Janu Gualbertovi. Po tomto skutku šlechetném pocítil velikou tesknost v srdci svém. Vzpomněl sobě na přemnohé hříchy, jimiž stal se vražedníkem svého Spasitele, vražedníkem vlastní nesmrtelné duše, a snad také vražedníkem duší svých bližších, jimžto byl dal pohoršení.

V této úzkosti odebral se do kostela nedalekého Benediktinského opatství San Miniato, padl před křížem na kolena, a modlil se vroucně, aby mu ukřižovaný Syn Boží odpustiti ráčil všechny hříchy. A hle, milost Boží nachýlila se k němu. Od toho okamžiku byl Jan Gualbert člověkem novým. Ze služebníka hříchu stal se služebníkem Božím. Bez odkladu šel k opatovi kláštera toho a prosil, aby jej přijal do počtu svých řehol-

níků. Ač pak opat. obává se otce jeho, nechtěl svoliti, Jan Gualbert přece vlastní rukou svou ostříhal sobě vlasy a oblekl se v roucho řeholné.

Skutečně pak otec, dozvěděv se o tom, hněvivě protivil se úmyslu jeho a hrozil mu, že jej i násilně z kláštera vyvede, nevystoupí-li dobrovolně. Když ale poznal, že předsevzetí synovo jest nezměnné, a když vyslechl celý průběh vnitřní jeho proměny, změnil i on smýšlení své, a sám napomínal syna Jana Gualberta, aby horlivě a svatě setrval na cestě nastoupené.

Jan Gualbert tuhou kajicností, pokorou, mírností a poslušností stal se brzo nejkrásnějším vzorem všem klášterníkům, kteříž jej po smrti opata jednomyslně zvolili za svého představeného. Pokorný a skromný Jan Gualbert však považoval sebe za nehodna této důstojnosti, a umínil sobě, že raději bude za úplné odloučenosti sloužiti Pánu Bohu; proto opustil klášter, odebral se do vzdálené samoty a ubytoval se v tichém údolí „Valumbrosa.“¹⁾

V údolí tom sešel se Jan Gualbert s dvěma poustevníky, a s nimi oddal se nejtěžší kajicnosti. Pověst o jeho nábožném a svatém životě rozšířila se rychle daleko široko, tak že mužové i mládenci z rozličných krajin k němu přicházeli, a pod jeho vedením a řízením nábožnému životu se věnovali.

Jan Gualbert sestavil dle řeholy svatého Benedikta zvláštní řeholná pravidla, a když se mu veliké množství darů odevšad scházelo, vystavěl v údolí tom nový klášter svého řádu, jež potvrdil Svatý Otec Alexander II., papež Římský, roku 1070. Nový tento řád Gualbertinův brzo došel takového rozšíření, že ještě před smrtí zakladatele Jana Gualberta měl dvanáct klášterů.

Jako zakladatel musel Jan Gualbert v řádě svém úřad představeného na sebe vzíti. Avšak volil mezi podřízenými svými působiti více vlastním příkladem nežli slovy, a tak stal se jim nejvýmluvnějším vzorem svou láskou k samotě, k dobrovolné chudobě, k mlčelivosti, k pokoře a k odloučenosti ode všech zemských věcí.

Svatost Gualbertova rozhlásila se po všech zemích hned

¹⁾ Valombrosa, stinné údolí, slavné opatství v Italské provincii Florentinské, má nyní rozsáhlé a nádherné budovy.

za jeho živobytí, neboť Bůh oslavil jej darem divů a zázraků, tak že mimo jiné pouhým znamením svatého kříže uzdravil mnoho nemocných a mnoho lidí osvobodil od ducha nečistého.

Roku 1073. Jan Gualbert rozstonal se prohlížeje klášter Passignano. Připraviv se přijal za největší pobožnosti svaté svátosti, povolal k sobě opaty všech svých klášterů, napomenul je otcovsky ku bratrské svornosti a lásce, ku svědomitému zachovávaní řeholných pravidel, k častému rozjímání o smrti a o posledním soudu, a modle se vroucně slova Žalmu: „Duše má žízní po Tobě, ó Bože; kdy přijdu a stanu před tváří Hospodinovou?“ odevzdal Bohu svatou duši svou.

Roku 1193. prohlásil papež Coelestin III. Jana Gualberta za svatého, aby jej ctili, za přímlovu vzývali a příklad jeho následovali všickni věřcové v Církvi Boží.

Svatý Jan Gualbert milosrdenství prokázal vrahovi vlastního bratra svého, a daroval mu život; proto i on došel milosrdenství u Boha; neboť „vysvobozen byv ode hříchu učiněn jest služebníkem Božím ku svému posvěcení a spasení věčnému.“ Řím. 6, 22. Buďmež i my milosrdní k nepřítelům a ubližitelům svým; odpouštějme jim křivdy nám činícím, neboť láska k nepříteli jest nejvyšším stupněm, jest vrcholem lásky křesťanské, kteráž připodobňuje nás našemu Vykupiteli na kříži, a kteráž jest bezpečnou zárukou blahoslavenství nebeského.

2. Svatí Felix, kněz, Fortunat i Achilej, jahnové, mučenici Valanští.

Svatý Irenej, biskup Lyonský od roku 177.—202.¹⁾, vypravoval věrověsty do sousedních krajů pohanských. Jmenovitě vypravil kněze Ferreola a jahna Ferutiona do Besançonu, a kněze Felixe s jahny Fortunatem a Achilejem do Valence²⁾. Nedaleko města toho zbudovali sobě chyšku a hlásali evangelium. Mimo kázání ve dne v noci modlili se, zpívali žalmy

¹⁾ Svatý Ireneus, biskup Lyonský, dne 28. června. — ²⁾ Valence (Valáns), nyní hlavní město franc. depart. Dromského, druhdy hlavní město krajiny Valentinois v Delfinátu na levém břehu Rhodanu na železně dráze z Lyonu do Marsilie.

a postili se. Bůh obdařil je mocí zázračnou, a tudíž mnoho pohánů obrátili na víru svatou.

Jednoho dne přinesl posel list od věrověstů Besançonských, Ferreola a Ferutiona, jenž jim oznamovali vidění opovídací korunu mučnickou, kteréž vidění touž dobou měl i kněz Felix. I připravovali se k vítězství mučnickému modlitbou a zpěvem.

Toho času rozzuřilo se pronásledování křesťanů za císaře Marka Aurelia. Do Valence přišel císařský soudce Kornelius, a slyšel chvalozpěvy svatých, Felixe, Fortunata a Achileje. I ptal se komonstva svého, co zpěv ten znamená? Žoldnéři odpověděli: „Tři mužové, nebezpeční svůdníci lidu, jenž třetinu obyvatelstva převedli na víru křesťanskou, jsou zpěváci ti.“ — Soudce Kornelius dal je přivesti a mluvil k nim: „Proč se přidržujete Ukřižovaného a odvracujete lid od našich bohů?“ — Kněz Felix odvětil: „Bludem a nevědomostí oslepeni jste, poněvadž nechcete poznati pravdu. Hledíce na svět pouze okem tělesným a nikoli duchovním, neznamenáte, že bohové vaši jsou výrobkem rukou lidských. Jeden jest Bůh všemohoucí, Stvořitel a Řiditel všech věcí, Jehož obrazem a podobenstvím jest člověk. Hanba tvorů neznati Stvořitele svého. Uvěř v Něj a staneš se podřídníkem odplaty věčné.“ — Kornelius: „Dám vám zlata a stříbra, daruji vám život, odstoupíte-li od víry té. Jinak musíte podstoupiti muky, a těla vaše ani pohřbena nebudou.“ — Felix: „Kdo Krista zapře, na věky zahyne. O dary tvé nestojíme; hrozeb tvých se nelekáme; Bůh nás bude slyti a dá nám zvítěziti.“ — Kornelius rozkázal, aby biti byli býkovicem. Svatí mučníci zpívali: „Zahanbeni buďte pyšní, neboť neprávňe činili nepravost proti mně; já pak cvičím se v příkázaních Tvých.“ Žalm 118, 78. — Kornelius: „Tak trestají vás rozhněvaní bohové naši; kde jest váš Kristus, aby vás vysvobodil?“ — Felix: „Nebud' slepý a viz, že není stopy ran tvých na těle našem!“ — Kornelius žasna, pravil: „Jděte do žaláře strašného, z něhož vyvedu vás na smrt!“

V žaláři anjel Boží objevil se a řekl: „Jděte, věrní vyznavači, a zničte věrou svou obrazy bohů lichých.“ I šli do chrámu pohanského a rozbili sochy Joviše, Merkuria a Saturna. Když pak je polapili a k soudu přivedli, pravil Felix soudci

Korneliovi: „Uvěř v Boha, jenž Lazara vzkřísil, pěti chleby a dvěma rybama pět tisíc mužů nasýtil, bouří mořskou pouhým slovem utišil, hluchým sluch a slepým zrak navrátí, a malomocné očistil.“ — Kornelius dal svaté vyznavače svázati a na skřipci mučiti až do dne příštího. Pak zase přimlouval jim, aby obětovali bohům, jenž snad navrátí jim zdraví. — Felix: „Bohové vaši nemohou ani sobě pomoci; náš Bůh pak dá nám odplatu věčnou!“ — Kornelius odsoudil je k smrti mečem. Cestou a na popravišti svatí mučeníci Felix, Fortunat i Achilej hlásali Krista zástupům. Křesťané za doby noční pochovali těla svatých mučedníků, jež Bůh oslavil zázraky mnohými.

3. Svatí Paulin (Pavlin), biskup Lucký, Sever (Šebíř), kněz, Lukáš jahen, Theobald (Děpolt), vojin, a spolumučeníci Lučti.

Svatý Paulin (Pavlin), rodem z Antiochie, hlavního města Syrského v Asii na řece Orontes, odešel roku 46. se svatým apoštolem Petrem do Říma. Paulina svatý Petr Kristu získal, vyučil a na biskupství posvětil. Z Říma pak poslal jej do Lukky ¹⁾, ustanoviv ho prvním biskupem Luckým.

Svatý Paulin, muž moudrý, výmluvný, spravedlivý, dobrotivý, bezúhonný, plný víry a Ducha Svatého, zvěstoval obyvatelstvu Luckému evangelium Kristovo, obrátil zástupy přemnohé na víru, a vystavěl sedm kostelů, z nichžto hlavní zasvětil nejsvětější Trojici Boží. Biskupský velechrám ten později přestavěný nabyl jména „svatého Paulina a Martina,“ a doposud jest kostelem arcibiskupským.

Svatý Paulin tedy založil a první spravoval křesťanskou obec Luckou za mnohých nátlaků a útrap, které se dovršily slavným mučnictvím. Po vítězné smrti svatých knížat apoštolských, Petra a Pavla, v Římě, za pronásledování nařízeného císařem Neronem, obžalován byl svatý Paulin, biskup Lucký, u císařského náměstka Etrurského ²⁾, Anolina, sídlícího v Pise ³⁾,

¹⁾ Lucca, druhdy hlavní město svrchovaného vévodství Luckého v Itálii, od roku 1847. spojeného s Toskánskem, a od roku 1860. provincie království Italského. — ²⁾ Etruria, později Tuscia, řecky Tyrhenia, za starých věků země střední Italie, později Toskana a země papežské na pravém břehu Tiberu. — ³⁾ Pisa (staré Pisae), město v někdejší Toskánsku na obou březích řeky Arna.

že v Lucce šíří učení křesťanské. Anolin dal rozkaz, aby Paulina biskupa, kněze Severa, jahna Lukáše a vojína Theobalda spoutali a k němu do Pisy přivedli. Ač jej všelijak ukrutně mučili, biskup Paulin přece neohroženě Krista vyznával. Odvedli jej na horu, která se vypíná mezi Pisou a Lukkou, a tam jej a kněze Severa nemilosrdně zbičovali a usmrtili. Po nich pak i jahen Lukáš a vojn Theobald sťati byli pro víru svatou dne 12. července léta Páně 69.

Těla svatých mučovníků zůstavena byla na pospasy dravcům nepohřbena. Avšak za noci bouřlivé přišli Antonín, Valerius, Viktor, Lucian a jiní učenci jejich, odnesli těla do Lukky, a pochovali je. Za doby pozdější tělo svatého Paulina bylo přeneseno.

4. Svatí Nabor a Felix, vojínové, mučovníci Milánští.

Svatí vojínové Nabor a Felix obžalováni byli u císaře Maximiana, toho času v Miláně sídlícího, že jsou křesťané. K jeho rozkazu po několik dnů strádali v žaláři. Ješto pak nikterak nedali se pohnouti, aby obětovali bůžkům pohanským, byli kyjem zbiti. Pak byl Nabor sám u přítomnosti Felixe na skřipci mučen, položivý ještě drápy železnými trhán, a spolu s Felixem do plamenů uvržen.

Všemohoucností Božskou z ohně živi vyvázli a opět do žaláře odvedeni, ze žaláře pak řetězem spoutáni do města Lodi¹⁾ posláni jsou. Tam znova usilovali podvrátiti jejich stálost. Když pak rekovně setrvali ve víře svaté, srazili jim sekýrou hlavy. Těla svatých mučovníků dala Savina, panička Lodijská, do Milána přenesti. V Miláně a jinde slavně koná se jejich památka výroční.

5. Svatý Michael Malejský, mnich.

V několika církevních kalendářích na dnešní den klade se památka svatého Michaela Malejského, jemuž dáno jméno

¹⁾ Lodi Vecchio (staré) za dob starých Laus Pompeji, nyní vesnice, druhdy město založené Pompejem, kteréž Milánští roku 1158. vyvrátili, nachází se tři míle východně od nynějšího města Lodi v Italské provincii Milánské.

od rodiště, Maléa, hory v Lakonii, krajině Peloponeské, v nížto bylo město Sparta či Lakedémon.

Svatý Michael Malejský, učitel svatého Athanasia na hoře Athos, žil a proslavil se okolo roku 923.

6. Svatí Hermagoras, biskup, a Fortunat, jahen, mučenicí Voglejší.

Voglej, za věků starých Akvileja, nyní městys v Gorickém kraji dvě míle od moře Siného, za doby Římských císařův slavné město, druhým Římem zvané, hned za prvních časů křesťanských požívalo vážnosti veliké. Svátý evangelista Marek založil ve Vogleji církev svatou. Hermagoras, měšťan Voglejský, putoval s mistrem svým Markem do Říma, kdežto mu svatý Petr sám odevzdal berlu pastýřskou.

Hermagoras, navrátil se do Vogleje, byl bdělým pastýřem oveček svěřených, a tudíž ho obžalovali pohané u vladaře Sebasta, že horlivě hlásá Krista a hubí bohoslužbu pohanskou. Vladař dal dlouho bít biskupa k soudu pohnaného. Hermagoras díky vzdával Kristu a úsměšně mluvil o zuřivosti soudcové. Proto jej na skřipci zavěsili, nástroji ostrými drali, žhavé plošky kovové na prsa mu kladli a hořícími pochodněmi boky mu připalovali. Čím krutější bolesti snášel, tím sladčí chvály Kristu vzdával mučeník statečný.

Nastalo veliké pohnutí v obyvatelstvu města. Vladař Sebast, obávaje se lidu, dal biskupa Hermagoru z mučírny odvesti do žaláře ohyzného. Za tmavé noci žalář osvítil se nebeským světlem a vůně přelíbezná naplnila ho. Zázrakem tím žalářník Poncian probuzený a světlem tím ozářený, vymanil se z temnosti starých pověr, padl k nohám svatému biskupu a prosil, aby ho zasvětil v tajemství křesťanská.

Příkladem Poncianovým povzbuzený zástup měšťanův spěšně odebral se k Hermagorovi, naslouchal jeho chvalořeči o Bohu ukřižovaném, vyznal, že náboženství křesťanské jest jediným náboženstvím pravým a jedinou cestou do nebe vedoucí, a k nevyslovitelné radosti svatého biskupa žádali, aby je křestem svatým přijal do sboru křesťanův. Mezi měšťany těmi byl také Řehoř, šlechtic Akvilejský, z jehož syna po tři roky posedlého Herma-

goras u přítomnosti všech zloducha vypudil. I vyšel Hermagoras ze žaláře, udělil křest svatý Řehoři a celé rodině ve vlastním jeho domě, a dobrovolně zase navrátil se do vězení svého.

Biskup Hermagoras mnohými zázraky učinil žalář takořka posvátným stánkem Božím, v jehož úzké a špinavé prostore mu tak bylo, jakoby už v nebi s Kristem Pánem požíval radosti věčných.

Kněží a ostatní duchovní, vidouce biskupa Hermagoru tak roznicena láskou ke Kristu Pánu, že sobě ničeho více nepřeje leč mučnictví, tázali se ho: „Co budeme činiti my, až budeš od nás vzat?“ — Hermagoras pravil: „Zvolíte sobě za biskupa Fortunata, mého arcijahna.“

Fortunat byl pokřestil Alexandrii, paničku vdovu, kteráž s přivolením žalářníka u nohou svatého Hermagora nabyla světla očí svých.

Vladař Sebast, uslyšev o věcech těch, kázal i jahna Fortunata v žaláři tom uvězniti. Oba vyznavači nyní denně tolik zázraků konali, že vladař, boje se velikého počtu křesťanův, za doby noční poslal do žaláře kata, aby tajně stál neohrožené bojovníky Kristovy.

Žalářník Poncian pečlivě sebral těla i krev svatých mučovníků. Vdova Alexandria za pomoci Řehoře šlechtice těla ctihodná pomazala drahou masťou, a co nejuctivěji pochovala je na poli svém za zdí městskou.

Svatí Hermagoras a Fortunat podstoupili mučnictví dne 12. července za panování císaře Římského Nerona (54—68), pátého císaře Římského, jenž byl synem Kneja Domicia Ahenobarby a Agrippiny, nešlechtné dcery Germanika Caesara, slavného válečníka a konsula Římského. Knejus Domicius Ahenobarbus byl rovněž tak špatný jako jeho žena Aggripina; neboť Sueton, Římský dějepisec † roku 120. po Kristu, o něm píše, že odpověděl přátelům blahopřejícím k narození syna Nerona: „Potomek můj a Agrippinin může býti jenom obludou.“

Dne 13. července.

I. Svatá Markéta (Margarita, Perla), panna, mučenice Antiochijská.

Svatá Markéta byla dcera pohanského kněze v Antiochii, hlavním městě Pisidie. ¹⁾ Ještě matka její brzo nmřela, odevzdal ji otec ženě venkovance na výchovu. Pěstounka ta však byla tajná křesťanka, a tudíž Markétku vychovala ve svaté víře Kristové. Otec Edesius, povolav Markétu, dospělou pannu, domů, a poznav náboženství její, mínil jí od Krista odvrátiti a k pohanství přivesti. Markéta uctivě, ale rozhodně vyslovila se: „Ježíš Kristus jest Chotěm duše mé, kterýž z pouhého milosrdenství zvoliti mne ráčil za dědickou Svého království nebeského.“ Otec jí připamatoval muky křesťanům přisuzované. Markéta odpověděla jemu: „Víru v jediného Boha pravého a v Jeho Syna Jesu Krista nevyrvu mi žádná moc ze srdce. Pro Krista hotova jsem vycediti krev svou, jakož i On život Svůj položiti ráčil za mne. Kéžbys i ty se mnou pravého Boha poznal a Jemu se klaněl!“

Otec, řečí tou uražený a popuzený, sám obžaloval Markétu, dceru svou, u Olibria, císařského náměstka v Pisidii. Olibrius, spatřiv ji, tak byl dojat neobyčejnou krásou její, že umínil sobě vzíti ji za manželku, odřekne-li se víry křesťanské. Marny však byly sliby a vyhrůžky jeho. Tudíž dal ji tak ukrutně zbičovati, že krev ronila se z celého těla. Krom toho kázal trpitelku statečnou i železnými břebeny rozsápati, až pak sám děsného divadla toho se zhroziv oči od ní odvrátil a ji do žaláře odvesti dal.

Markéta v žaláři vroucně modlila se k Bohu, Jenž tělo její uzdravil a duši radostí nebeskou naplnil. Olibrius, vida pannu opět předvedenou v plném zdraví, pravil k ní: „Ajhle, co bohové učinili k vůli tobě, aby zachránili tebe! Budiž vděčna a obětuj jim!“ — Ale svatá panna odvětila jemu: „Toho nedo-

¹⁾ Pisidia, ve starém zeměpise krajina v Malé Asii, druhdy část Frygie nebo Pamfylie, při rozdělení říše Římské za Konstantina Velikého stala se zvláštní provincií.

kážou ani mrtvé modly, ani lidé! To mi učinil Syn Boží, kterýž duši od hříchu a tělo od neduhů uzdravuje mocí a dobrotou Svou, a tak potěšuje věřící.“ — Olibrius zahořel hněvem, a rozkázal katanům, aby ji na celém těle pálili, a popálenou do vody uvrhli. Svatá mučenice toužebně prosila Pána Ježíše, aby jí voda ta byla vodou křestnou, neboť nebyla posud přijala křest svatý.

Ihned zatřásla se země, provazy, jimiž svázána byla, rozvázaly se, nad hlavou objevila se jí bílá holubice, odznak nevinnosti, a svatá panna vesele vykročila z vody. Mnozí z diváků pohan-ských, spatřivše divy ty, chválili Krista a uvěřili v Něho.

Olibrius uleknuv se toho poručil, aby Markétu mečem stali. Modlíc se za Církev a věřící, a poroučejíc Ducha svého Bohu, klidně přijala ránu smrtící. Stalo se za času pronásledování křesťanův za vlády císaře Diokleciana a Maximiana.

V Církvi Řecké od nejstarších dob ve veliké úctě byla slavná panna a mučenice Markéta. Od sedmého století byla ctěna také v zemích Západních, zvláště pak v Anglii. Tělo její přeneseno bylo do města Montefiascone v církevním státě. Některými ostatky honosí se i Paříž a kostel kláštera Benediktinův v Břevnově v Čechách, jenž světici a mučenici této jest zasvěcen.

Kremona, hlavní město delegace Lombardské v Itálii, vzývá svatou Markétu za patronku. Ženy těhotné v ozvláštní úctě chovají tuto pravou „perlu“ v Církvi Páně, jak po česku „Margarita“ sluje. Svatá Markéta náleží do počtu čtrnácti svatých Pomocníků.¹⁾

2. Svatý Eugen (Blahorod), biskup Karthaginský.

Genserich (Gaiserich), král Vandalův, z Hispanie přelavil se do Afriky s vojskem svým roku 439., dobyl hlavního města Karthaginy, a založil v Africe říši Vandalskou, k níž náležela i část Sicilie, ostrov Sardinia a Korsika. Týž Genserich roku 455. přitáhl do Říma, vybíjel po čtrnácte dnů město svaté, poplenil celou Kampanii, a do Karthaginy v Africe s sebou odvedl císařovnu, choť Maxima jeho vojskem zabitého, s celým rodem, mládež a šlechtu Římskou. Deo gratias, biskup

¹⁾ Čtrnáct svatých Pomocníků dne 4. prosince, I. 46.

Karthaginský, byl velkým těшитel a ochráncem křesťanské obce své a zvláště zajatcům z Říma přivedeným. Po jeho smrti Arianští Vandalové všemožně utiskovali katolíky. Po celých 24 roků nedali jim zvoliti sobě biskupa katolického. Teprve od Hunericha, syna a nástupce Genserichova, vymohl Východořímský císař Zeno povolení k volbě té.

Duchovenstvo a lid zvolili sobě roku 480. za biskupa Eugenia, muže nábožného, horlivého a rozhodného. Vandalové vzali církvi katolické v Karthagině všechny statky; a přece dával Eugen denně hojných almužen chudině; co mu dobrodinci darovali, rozdával hned chudým.

Čím větší úcty požíval biskup Eugen i u Vandalů, z nichžto mnozí odřikali se bludu Arianského a stávali se katolíky: tím více mohutněla žárlivost Arianův vášnivých a nenávisť ukrutného krále Hunericha, jenž poručil biskupovi, aby do kostela katolického nepouštěl žádného, kdož nosil šaty Vandalové. Neohrožený biskup však odpověděl jemu: „Dům Boží pro každého otevřen jest; já nesmím nikoho zapuzovati.“ Z toho nastalo zuřivé pronásledování katolíků, za kteréhož Bůh velikým zázrakem utvrdil katolíky ve víře a ve věrnosti k biskupu Eugeniovi. Slepý muž Felix, jež každý v Karthagině znal, v noci před svátkem svatých tří králů ve snách třikráte napomenut byl, aby šel k Eugeniovi, až bude křestnou vodu světit; ten že navrátí mu zrak. Felix dal se k němu přivesti, a biskup Eugen, posvětiv vodu křestnou, poznamenal mu znamením svatého kříže oči, a slepec viděl. Všechn lid v kostele jásal a velebil Boha. Felix musel sám králi Hunerichovi zázrak ten vypravovati; ale Ariáni tím hůře popudili jej proti katolíkům, tak že ukrutně mučiti dával zvláště ty, jenž od Arianských bludů přecházeli k pravé víře katolické.

Císař Zeno z Cařihradu zase vypravil posly své do Karthaginy, a působil aspoň na chvíli jakýsi mír. Avšak král Hunerich umnil sobě, že víru katolickou rázem vyhubí v severní Africe. Roku 484. svolal Hunerich všechny katolické biskupy své říše do Karthaginy pod záminkou, aby před Ariány dovedili pravdivost víry katolické z Písma svatého. Když se shromáždili, uvrhl je Hunerich do vězení, zapověděl katolíkům veřejné služby Boží, vypověděl 46 biskupů na Korsiku, ostrov v moři Středoze-
zemním,

a 302 na poušť Africkou. Mezi těmito nalézal se i biskup Eugen.

Po smrti Hunericha roku 484. panoval v říši Vandalův Gunamund, syn mladšího bratra Hunerichova, Genza, jenž pronásledování katolíkův zakázal, biskupy zpět povolal a kostely jim navrátil. Tou měrou i svatý Eugen zase přišel do Karthaginy. Avšak pro svou horlivost, a zvláště pro svou divotvornou moc roku 498. králem Thrasamundem, bratrem a nástupcem Gunamundovým, znova byl vypovězen do Galie (Francie), kde roku 505. v Albách¹⁾ svatě dokonil záslužný a vzorný život svůj. Památka byla smrt svatého Eugenia. V Albách ubytoval se u hrobu svatého mučeníka Amaranda. Jednoho dne s rozpjatýma rukama položil se na hrob ten, modlil se a klidně zemřel na hrobě tom.

3. Svatý Silas (Silvan), soudruh svatého Pavla.

Svatý Silas, také Silvan zvaný, byl váženým členem křesťanské obce v Jerusalémě a prorokem. (Skut. apošt. 15, 32.) Z Jerusaléma poslán byl Silas s Pavlem, Barnabou a Judou Barsabem do Antiochie, aby tam donesli úchvaly sněmu apoštolského (Skut. ap. 15, 22.), a ústně přičinili k nim výklad.

Svatý apoštol Pavel, rozloučiv se s Barnabou, šel se Silou na druhou cestu apoštolskou. (Sk. ap. 15, 40.) V městě Filipech Silas se svatým Pavlem přestál bičování. (Sk. ap. 16, 19.) Když svatý Pavel odešel do Athen, zůstal Silas s Timotheem v Berée, odkud brzo odcestoval, ale v Korintě opět s ním sešel se. (Sk. ap. 18, 5. — I. Thes. 1, 1. — II. Thes. 1, 1. — II. Kor. 1, 19.) V I. listu svatého Petra 5, 12. nazývá se Silvanem. To víme o svatém Silovi či Silvanu z Písem svatých.

4. Svatá Myropa, mučnice na ostrově Chio.

Za panování Římského císaře Decia (249—251) žila na ostrově Chio²⁾ křesťanka, kteráž do Efesu³⁾ odešla, vonný

¹⁾ Alby, hlavní město depart. Tarnského na řece Tarn v jižní Francii.
— ²⁾ Chio, Skio, druhdy Chios, ostrov v moři Egejském u pobřeží Malé Asie. — ³⁾ Efesus, jedno z dvanácti Jonických měst v Malé Asii.

mok prýšící se z těl svatých mučovníků sbírala, a jím nemocné uzdravovala.

Když se byla Myropa (od voňavky té, řecky myron zvané, má své jméno Myropa) na ostrov Chio navrátila, našla tělo svatého mučovníka Isidora, odnesla a v domě svém uschovala je. Dozvěděla se, že několik křesťanů pro odněšení těla mučovníkova bylo vyšetřováno a mučeno; proto hned sama vyznala se před soudem, že ona tělo svatého Isidora odnesla. Císařský náměstek Numerian, jenž byl i svatého Isidora umučiti dal, kázal ji zbičovati a do žaláře odvesti, kdežto se jí svatý Isidor zjevil a jí budoucí blaženost ohlásil. Svatá Myropa následkem ukrutného bičování v žaláři klidně v Pánu zesnula.

5. Svatá Sára, panna, abatyše Libyjská.

Za druhé polovice čtvrtého století žila slovatná abatyše Sára v Libyi, zemi Africké. Sára úzkostlivě střežila panenství Bohu zasvěcené. Během plných třinácti let statečně snášela pokušení zlého ducha; nikdy však neprosila Boha, aby ji sprostil boje toho, ale modlivala se: „Hospodine, propůjč mi statečnosti.“

Jednoho dne vystoupila na plochu střechu, aby se modlila. Tam zjevil se jí pokušitel a pravil: „Sáro, ty's mne přemohla!“ Mínil v ní pochybováním roznítiti marnivost. Sára však odpověděla: „Já jsem tě nepřemohla; ale Kristus, Pán můj, přemohl tebe.“

Všeliké marnivosti vyhýbala se pečlivě. Šedesát let přebývala nad řekou, ale nikdy nenaklonila se, aby do řeky (jako do zrcadla) podívala se.

Aby srdce svoje v plné čistotě zachovala, kála se tuze a čistotu srdce u Boha vyžadovala sobě.

6. Esdráš, prorok Starozákonný.

Esdráš (Esra), slovutný učenec a zákonník židovský, potomek velekněze Soriáše (II. Král. 25, 18. 21.), pocházel z pokolení Aaronova, a byl skutečným knězem židovským. Sedmého

roku Perského krále Artaxerxa Dlouhorukého, okolo roku 457. před Kristem, přivedl množství židů (1596 mužů) z Baby-lonského zajetí nazpět do vlasti, a ještě byl miláčkem krále Perského, mohl národu svému veliké služby prokazovati. Ku prospěchu hojnému vyučoval lid Zákonu Božímu, obnovil a uspořádal bohoslužbu v Jerusalemě, a platně odstraňoval smíšená manželství mezi židy a cizinci pohanskými. Blahodárnou činnost svou sepsal „v První knize Esdrášově,“ kteráž nalézá se v Písmě svatém Starého Zákona. Pokračováním této knihy jest „Druhá kniha Esdrášova,“ kterouž ale sepsal přítel a spolupracovník jeho Nehemiaš, muž nad jiné výtečný duchem, srdcem a láskou k Bohu a k národu svému.

7. Joel, prorok Starozákonný.

Joel, syn Fatuelův, v zemi Judské, prorokoval hlavně o království Judském, a nikoli o království Israelském. Z toho vysvítá, že prorok Joel žil po rozdělení říše židovské a za věku, kdy obě částky národa žily v pokoji vedle sebe; to pak bylo za Osiášše, krále Judského, 811—759 před Kristem. „Kniha Joelova“ v Písmě svatém Starého Zákona obsahuje v kapitole první a druhé prorockví o veliké zkáze země kobylkami a o říši Mesiášově, zvláště pak o příchodu Ducha Svatého na věřící; v kapitole třetí pak prorokoval Joel o hrozném soudu nad národy nevěřícími.

Dne 14. července.

I. Svatý Bonaventura (Dobrohost), kardinál, biskup Ostijský, učitel církevní.

Svatý Bonaventura, „učitel Serafický,“ doma nazýval se jménem křestným a rodným Jan Fidanza. Narodil se roku 1221. v Bagnaree, městečku bývalého státu církevního. Jako chlapec čtyřletý nebezpečně rozstonal se. Zarmoucená matka doporučila milované dítě své do přímluvy svatému Františku Assiskému a učinila slib, že jej zasvětí ve službu Boží v řádě téhož svatého Františka, zachová-li ho Pán na živě. Chlapec

vyzdravěl, a zůstal v ustavičném styku se svatým Františkem, jenž mu dal čestné jméno „Bonaventura,“ t. j. „dobra budoucí,“ která působí. U nás začasť Bonaventura nazývá se Dobrohostem. Do řádu téhož velikého mistra svého vstoupil Bonaventura teprvé ve svém dvacátém druhém roce léta Páně 1242. Řád ten, ač nedávno založený, té doby již velice proslavil se.

Bonaventura studoval až do roku 1245. v Paříži pod znamenitým učencem Františkánem, Alexandrem Halesem, a pak sedm roků pod jeho nástupcem Janem Rupellou, jenž také byl členem mladistvého řádu Františkánského. Za posledních let svých studií, okolo roku 1250., počal Bonaventura sám učit tak pozeňnaně a prospěšně, že roku 1253. po Janu Rupellovi odstupujícím nastoupil na stolicí učitelskou téhož dne, kdy svatý Tomáš Akvinský, Dominikán, uvázal se v učitelský úřad v Paříži. Doktoři a professoři Pařížské university Sorbonne nechtěli chudobným Dominikánům a Františkánům dávatí hodnost doktorů čili mistrů: ale papež Alexander IV. se jich ujal, a tudíž Tomáš Akvinský a Bonaventura povýšení byli na tu hodnost vysokého učení. Největším nepřitelem mnichů byl doktor a professor Vilém, Burgundan ze St. Amouru, jehož utrhačný a lživý spis proti mnichům mírně, ale rázně vyvrátili Tomáš Akvinský a Bonaventura.

Zatím vyznamenával se Bonaventura velikou učeností a ryzou nábožností. Už výtečný jeho učitel Alexander Hales říkával o něm: „Zdá se, jakoby Bonaventura s hříchem dědičným nebyl se narodil;“ a učenec Gerson vyjádřil se: „Pochybuji, že universita Pařížská kdy měla a bude míti tak výborného učitele jako Bonaventuru.“ Pro tuto mimořádnou učenost a nábožnost zvolen byl Bonaventura ve svém třicátém čtvrtém roce za generála, vrchníka, celého řádu Františkánského, který úřad výtečně zastával. Zavedl do celého řádu jednotu a pořádek, pečoval o dokonalé zachovávání řeholy, uklidil spory mezi Františkány a Dominikány, svolal několikráte generální kapitoly, schůze a porady členův ze všech klášterů; získal každého svou anjelskou lahodou a svatostí; všude potkával se s nerušeným souhlasem. Pověst Bonaventurova byla tak krásna, že papež Klement IV. jej zvolil roku 1265. za arcibiskupa Yorkského v Anglii. Ale

Bonaventura tak dlouho prosil papeže, aby na něj důstojnost tu neskládal, až konečně prosbám jeho vyhověl.

Po smrti papeže Klémenta IV. nemohli se kardinálové dlouho shodnouti o nástupce jeho. Příčiněním Bonaventury pak dne 1. září 1271 zvolen byl Řehoř X., jenž jej brzo povýšil za kardinála-biskupa Ostijského. Bonaventura podrobil se důraznému rozkazu papežovu roku 1273. Již roku následného dostaviti se musel k obecnému církevnímu sněmu Lyonskému, do něhož papež i svatého Tomáše Akvinského povolal, kterýž však cestou do Lyonu zemřel. Bonaventura činně účastnil se toho sněmu, jehož hlavním úkolem bylo pokusiti se o sjednocení Řeků, o vysvobození svaté země z moci Mahomedánův, a o napravení mravů v národech zemí Západních. Konce sněmu toho však nedočkal se Bonaventura; zemřel v předvečer páté schůze sněmovní dne 15. července 1274. Na pohřbu jeho byl i sám papež a všickni biskupové a knížata k vůli sněmu přítomní. V nejbližší schůzi sněmovní vydal o něm papež svědectví nejstkvělejší.

Papež Sixtus IV. roku 1482. za světce prohlásil Bonaventuru, šestého mezi velkými církevními učiteli Latinskými. Tělo jeho pochovalo se nejprvé u Františkánů v Lyoně. Roku 1494. přenešeno bylo do velebného chrámu Františkánského kláštera pod pevností Pierre Encise na Saoně. Roku 1562. kalvínci bludaři tělo ctihodné spálili a popel do vody hodili; ale jeho duchovní ostatky — jeho učené spisy nemohli surovci ti zničiti; těch vysoce sobě váží a vážiti bude každý učenec křesťanský. Znameníť učenec a kanclér Pařížský, Gerson, světlo patnáctého století, napsal: „Kdyby se mne někdo tážal, koho mezi učiteli mám za nejdůkladnějšího, odpověděl bych: „Bonaventuru, jenž jest učitelem jádrným, rázným, nábožným, spravedlivým a vzdělávajícím.“ Benátské vydání spisův svatého Bonaventury má čtrnáct čtvercových svazků.

2. Blahoslavený Hroznata, pán Český, zakladatel klášterů.

Za dvanáctého století žil v Čechách velmož pán Sezima, jenž padl v bitvě u Loděnice dne 23. ledna roku 1179.¹⁾ Sezimova choť, Dobroslava, byla také rodu vznešeného, z něhož pocházejí naši Černínové. Manželé ti měli dvě dcery: Vojslavu a Jitku, a syna Hroznatu.

Hroznata přišel na svět málo živý. Zarmoucená matka Dobroslava obětovala ho Kristu a Marii Panně, a aj, dítě vydalo znamení života pláčem, a tělo jeho studené a tuhé stalo se teplým a ohebným. Vděčná matka synáčka přímluvou Rodičky Boží od smrti zachráněného velice zbožně vychovávala. Podruhé zázračně zachráněn byl pacholíček Hroznata, spadnuv z kočáru pod kola.

Dceru Vojslavu vdali rodiče do Polska za Otu, župana či vladaře Krakovského. Jinoch Hroznata doprovodil starší sestru svou Vojslavu do Krakova. Jednoho dne bavil se Hroznata s mladými zemany a spadl do řeky Visly o třetí hodině odpolední. Sestra Vojslava přiběhla všecka zděšená. K její prosbě rybáři mladého Hroznatu hledali v řece, ale nenalezli.²⁾ Teprvé k večeru plavec ponořiv se vytáhl jej. Sestra Vojslava a lid shromážděný nadáli se mrtvoly. Ale místo utopence spatřili jinocha při dobré paměti. I vypravoval Hroznata zástupu žasnoucím: „Dokud jsem pod vodou vazel, překrásná panna držela ruce své nad hlavou mou, ohražujíc mne vůkol, aby mne nezalily vlny. Věřím, že tou ochraňkyní byla mně Matka milosti, Královna milosrdenství, Prostřednice naše Maria.“ Té chvíle slíbil panic vděčný, že horlivě rozmáhati bude čest blahoslavené Marie Panny.

Když se byl Hroznata z Polska do Čech vrátil a důkladně vzdělal, činil vlasti platné služby, svítil panstvu Českému nábožným obcováním, věrností k panovníkovi, a otcovskou láskou k poddaným. Oženiv se dočkal se po několika letech synáčka. Ale sotva byl nad dědicem jména a bohatství svého zaplesal, ze-

¹⁾ Šlechtický rod ten užíval za znak tři páry jeleních parohů červené barvy ve štítě zlatém, a proalul v dějinách Českých od XIV. století pod jménem pánův z Guttenšteina a z Vrtby. — ²⁾ „Drahé kameny z koruny Svato-Václavské.“

mřel mu týž prvorozenec, a za ním brzo i matka hořem uhnětená odešla na věčnost.

Oplakav svých nejmilejších pomyslíl vdovec Hroznata na splnění slibu v Krakově učiněného. Toho času kvetl až mile v naší vlasti Premonstrátský řád svatého Norberta, stojící pod ochranou blahoslavené Panny Marie bez hříchu prvotního počaté. Tím povzbuzen založil pán Hroznata roku 1193. ne-daleko svého hradu nad říčkou Teplou, která tam v krajině vysoké z rybníka vytéká, klášter s chrámem blahoslavené Panny Marie. Dokonav stavbu a pojistiv klášteru bohaté důchody roku 1197., uvedl do něho sbor kněží Premonstrátských s hory Sionu na Strahově v Praze. Za prvního opata ustanoven kněz Jan.

Téhož roku 1197. přijel do Čech kardinál Petr roznécovat panstvo k výpravě křižácké na vysvobození hrobu Božího v Jerusalemě a města svatého z moci Saracenů Mahomedánů. Zasvitlať po smrti Saladina, sultána Syrského a Egyptského, jenž byl roku 1193. v Damašku zemřel, nová naděje křesťanstvu, že by hrob Boží a Jerusalemy opět mohl se dostat v ruce křesťanův. Pán Hroznata slavně slíbil, že se válečné výpravy té účastní. Za tou příčinou učinil poslední svou vůli, kterou postoupil klášteru celý statek Tepelský. Biskup Pražský, tehdejší panovník Český, Jindřich Břetislav, nadání to nejen schválil, ale přidal klášteru zemi mezi Žandovem a Českým lesem ležící; pán Hroznata pak sám odevzdal mu ještě město Hroznětín. Od papeže Celestina III. vyprosil Hroznata opatovi právo tehdyž velmi vzácné, aby mohl nositi infulu a prsten. Stalo se téhož roku 1197., kdy pán Hroznata s ozbrojenou čeledí svou na výpravu křižáckou se vydal a do Říma přišel. Z Říma odebral se Hroznata s lidem svým do Apulie,¹⁾ hodlaje s císařem Jindřichem VI. po moři doplaviti se do Palestiny. Ale sešlo s toho. Císař zůstal ve svém království Apulském, jímžto počínala bouře občanská zmítati. Krom toho vznikl mor na lodích chystaných ku převezení vojska křižáckého. Konečně pak došla Hroznaty zpráva důležitá, že umřel panovník a biskup Český Jindřich Břetislav dne 15. června 1197.

Pán Hroznata, předvídaje válku o knížecí stolec mezi

¹⁾ Apulia slove jihovýchodní polovice Italského poloostrova.

bratřími Přemyslem Otakarem a Vladislavem, obrátil se domů s čeledí svou. Jeda Římem vzal od papeže už hotové listiny k užitku kláštera Tepelského.

V Čechách pustil kníže Vladislav III. z lásky k národu a pro ušetření životů lidských panství Přemyslu Otakarovi I., přestávaje na markrabství Moravském. Pán Hroznata zavděčil se novému panovníku Otakarovi I. službami vydatnými, a tudíž Otakar jako předchůdce jeho biskup Jindřich Břetislav ctil a přítelem svým nazýval jej před celým národem.

Té doby vrátila se z Krakova do své vlasti ovdovělá Vojslava. Ona, bažíc po tichém a nábožném živobytí, vnukla bratru svému, pánu Hroznatovi, aby na statku svém Chotěšově¹⁾ založil a zbožím obdaroval klášter panenský. Pán Hroznata i klášter ten okolo roku 1200. založil a Premonstrátkami z Doksan²⁾ vyžádanými osadil. K nim přidružila se vdova Vojslava s Jitkou (Juditou), sestrou svou.

Založiv panenský klášter Chotěšovský, umínil sobě pán Hroznata, že vyplní matčin a svůj vlastní v Krakově učiněný slib, a spolu náhradu dá za slíbenou křížáckou pouť do Jerusalema, kterou roku 1197. pro překážky neodstranitelné vykonati nemohl. I putoval do Říma a prosil svatého Otce Inocence III., aby schváliti ráčil zamýšlenou záměnu slibu jeho. Papež ochotně potvrdil záměnu tu dokonalejší, oblekl pána Hroznatu v řeholné roucho premonstrátské, vysvětil ho za podjahna, a uctil názvem kaplana Svaté Stolice Římské. Průvodcové, jak mile spatřili pána svého v rouše bílém, rozplakali se, neboť nenadáli se změny takové. Vzácnou oběť položil pán Hroznata na oltář Hospodinův, slíbiv, že dle řeholy premonstrátské až do smrti žíti bude v chudobě, čistotě a v poslušnosti v klášteře vyvoleném; on navždy pomítnul bohatstvím, slávou, svobodou a radostí světskou z lásky ke Kristu Spasiteli a Jeho přesvaté Rodičce.

Jak mile Hroznata z Říma domů přijel, vzal ho mezi

¹⁾ Chotěšov, nyní farská ves v kraji Plzenském, v okrese Stodském.

— ²⁾ Doksany, ves na pravém břehu Ohře naproti městečku Brozanům v kraji Litoměřickém, okrese Roudnického. Zmíněný klášter panen Premonstrátek roku 1144. založila královna Gertruda. V něm druhdy naše milá blahoslavená Anežka Přemyslovna vychovávána byla. Zrušen byl roku 1782.

sebe sbor Tepelských Premonstrátů. Opat Jan uložil mu péči o zboží a hospodářství kláštera Tepelského i Chotěšovského. Takový správce tenkrát jmenoval se proboštem. Bratr Hroznata byl proboštem výtečným a svědomitým. Vymohl okolo roku 1201. od Přemysla Otakara I. nadání, aby obecná berně od lidí na statcích klášterních vybíraná neodváděla se do komory královské, nýbrž aby darována byla klášteru. Od biskupa Daniela II. Milíka, *) vyžádal nadání, aby klášter ku prospěchu svému vybírati směl desátky. Mimo to zbavil poddanstvo klášterské nátisků od hrabivých zemských úředníků jim činěných, pilně shlížel dědiny obou klášterů a hranice jejich, a statečně ostříhal je proti lakotným urozcům sousedním.

Vyznamenával se pokorou, poslušností, trpělivostí v protivenstvích, smířlivostí, pobožností a upřímnou láskou k bratrům tehlovníkům i k lidu.

Léta Páně 1217. onemocněl Hroznata povážlivě za svého pobytu v Chotěšově. Jako u vytržení mysli zvolal: „Nastojte, jímají mne a odvádějí vrahové!“ V duši od té chvíle utkvěla mu obava, že brzo bude násilně srovozen s toho světa. Vyzdravěv odjel do kláštera Tepelského. Na slavnost Nanebevstoupení Páně vyzpovídal se a přijal nejsvětější Svátost. Potom s klášterním sluhou odjížděje do Hroznětína, dědiny kláštera příslušné, poprosil opata za pozeňnutí a bratry žádal, aby na něj pamatovali modlitbou. Na té cestě jali jej loupeživí rytíři němečtí ze sousedního Chebska, odvěkli jej do pevné věže na hradě Kinsberku, kde hladem a žízni skončil dne 14. července téhož roku 1217. Klášter vykoupil tělo jeho a pochoval v rakvi kamenné ve chrámě svém opatském, jenž náleží mezi nejzajímavější stavitelské památky v Čechách. U prostřed kůru kněžského jest hrobka zakladatele a probošta kláštera Tepelského, blahoslaveného Hroznaty. Před časy bylo místo to mříží obklíčeno, a na hrobce stála stříbrná socha Hroznatova, která za válek francouzských na oltář vlasti musela položena býti. Ve sbírce umělecké a starožitnické chová klášter Tepelský měděnou mísu Hroznatovu přesného slohu byzantinského, kteráž náleží mezi nejumělejší výrobky XII. století.

*) Byl biskupem Pražským od roku 1197. do 28. března roku 1214.

Hroznatu přečkala sestra Vojslava, a skončila zbožný život svůj dne 22. listopada 1227. Její tělo pohřbeno v Chotěšově v kostele panenského kláštera. Když pak klášter ten zrušen byl roku 1782., přenešeny byly ostatky její do chrámu Tepelského v rakvičce dřevěné, a uloženy jsou ve hrobě Hroznatové dne 5. července 1793.

3. Svatý Methoděj, biskup Tyrský, otec církevní, mučovník.

Svatý Methoděj, nejprve biskup v Olympu v Lykii, starožitné krajině na jižním pobřeží Malé Asie, později biskup v Tyru¹⁾, právem počítá se k otcům církevním. Byl muž učený a horlivý obhájce pravdy, jenž jádrně potíral bludy Origenovy. Jako spisovatel působil v oborech rozličných; byl velebitelem bezženství u duchovních, protivníkem pohanstva, a vykladačem Písma. Hlavní dílo jeho, které se nám dochovalo, jest: „Hostina desíti panen čili o panictví.“ Ve spisu tom na oči staví rozdíl mezi filosofií pohanickou a křesťanstvím v rozpravách desatera panen. Vznešenost stavu panenského dovodí se tak důkladně, jako pravá důstojnost stavu manželského za výrokem svatého apoštola Pavla: „Manželství jest obrazem vroucného spojení Kristova s Církví.“ Chvalozpěv o bezženství končí spis ten. — Ostatní knihy svatého Methoděje známe toliko z výtahů; původní spisové již zmizeli. Název jejich a obsah jest: „O svobodné vůli;“ — „Oz mrtvých vstání;“ — „Proti pohanskému odpůrci křesťanstva Porfyriovi.“ Mimo to psal svatý Methoděj výklad I. knihy Mojžíšovy a Písně Šalomounovy.

Svatý Methoděj Tyrský zemřel smrtí mučnickou okolo roku 312. dle zprávy svatého Jeronýma.

4. Svatý Onesim Divotvorce, mnich Cesarejský.

Svatý Onesim byl rodákem Cesarejským v Palestině. Narodil se rodičům nábožným, křesťanům. Jakmile jej výborně

¹⁾ Tyrys, slavné a bohaté město ve Fénicii, 24 mil na jih od Sidonu. S Tyrským králem Hiramem přátelili se David i Šalomoun.

vychovali a ve víře svatě utvrdili, odešel do jednoho kláštera Efeského, a stal se soudruhem osmdesáti mnichů, kteréž překonával tuhým zapíráním sebe. Rodiče oplakávali odchod jediného syna z domu otcovského, až oba oslepli.

Tu pak vypuklo pronásledování křesťanů za panování Římského císaře Diokleciana. Mniši všickni rozutíkali se. Také Onesim odešel do Cesarey jako poutník. Navrátil otci i matce zrak, ale poznati se jim nedal. Napsal na lístku věci, týkající se jich syna Onesima, položil lístek na okno, a putoval do Magnesie, města Maloasijského, kdežto se proslavil častými zázraky. Klidnou smrtí pak dokonale vezdejší pouť svou.

5. Blahoslavená Kunhuta (Kuna, Kunka), královna Polská, panna.

Kunhuta (Kuna, Kunka, Kunigunda), dcera Uherského krále Bely IV., od mladosti jevila nábožnost mimořádnou. Když pak dospěla v pannu, stkvěla se ctnotou, bystrým rozumem a slibností tělesnou.

Toho času král Polský a vladař Sandomírský Boleslav V., Stydlivý¹⁾, muž mladý, bohatý, mocný, vážený, krásný, duchaplný, výmluvný, nábožný a ctnostný, ucházel se u krále Bely o ruku Kunhutinu, a žádost jeho byla vyslyšena. Kunhuta nadarmo zdráhala se. Konečně uposlechla rozkazu rodičův, a nadála se, že přece zachová panenství své. V Krakově slavně a hlučně konáno svadební veselí, za něhož Kunhuta prosila Boha, aby ráčil choti Boleslavovi vštípati dar zdrželivosti. Po svadbě prosila chotě svého, by jí byl soudruhem panickým a bratrem v Kristu. Boleslav překvapený slíbil jí, že celý rok zůstane zdrželivým, ješto se byl zavázal dáti jí, čehokoli by žádala sobě. Po roce prosila Kunhuta, aby jí Boleslav popřál druhý rok ke cti Marie Panny bez poskvrny počaté. Král svolil. Kunhuta děkovala Bohu, modlila se a dala se modliti za uskutečnění úmyslu svého. Jako matka sloužila nemocným a dávala hojně almužny. K vůli králi a jeho matce

¹⁾ Boleslav V. Stydlivý, nar. 1219, † 1279, syn Leška Bílého, nezletilý nastoupil po otci 1227 v zemi Krakovské a Sandomírské pod poručenstvím Konrada, knížete Mazovského, a Jindřicha Bradatého, knížete Vratislavského.

nosila oděv nádherný, ale pod ním měla roucho žíněné. Postila se o chlebě a o vodě, do nemocnic pak posílala své pokrmy se stolu knížecího.

Po roce druhém vrhla se Kunhuta choti svému k nohous, a plačíc prosila, aby ke cti svatému Janu Křestiteli i třetí rok trávil v zdržlivosti. Král se rozhněval a odešel do jiného hradu svého. Po půlroce však stal se klidnějším. Lidé rozliční přimlouvali královně, aby snad nestala se příčinou hříchu u svého chotě. Kunhuta však říkala jim: „Rozšafný manžel můj neposkvrní hříchem tělo své a duši svou.“ Král dal Kunhutě i zpovědníkem připomenouti povinnost manželskou. Královna tím znepokojená zamyslela se, ale brzo vyvrátila námitky učiněné, a prosila kněze, aby naklonil krále k tomu, by ušetřil její panenskosti Bohu slíbené.

Král obávaje se války občanské v zemi, kdyby bez potomka zemřel, měl to choti své za zlé. Velmoži Kunhutu potupovali; ona však tím vroucněji modhla se Bohu, aby jí zachoval liliji nevinnosti; vzývala za přimluvu svatého Jana Křestitele, a před jeho svátkem postíc se celý den a celou noc ztrávila na modlitbách. A hle, po třech dnech potkal se s ní král Boleslav, když vycházela z kostela, a laskavě pravil: „Volím svorně s tebou žítí, a nikdy více nebudu obtížným tobě.“ Král věrně stál v tomto slibu po celý život svůj, odkud v dějinách nazván jest „Stydlivým.“

Kunhuta nyní tím více prospívala pokorou a všemi ctnostmi. Jí k vůli založil a bohatě nadal král Boleslav klášter pro sto jeptišek řádu svaté Kláry ve Starém Sandči; učinil slib ustavičného panictví pro ten případ, že by ovdověl. Ale král Boleslav umřel dříve. Vdova Kunhuta nechtěla vládnouti. Všecko, i prsten svůj, rozdala chudým, a vstoupila s ovdovělou sestrou svou Jolantou¹⁾ do kláštera v Krakově, kde jako vzor trpělivosti, oslavena mnohými zázraky, blaženě v Pánu zesnula roku 1292. Více než sto nemocných nabylo způsobem zázračným svého zdraví na přimluvu blahoslavené Kunhuty.

¹⁾ Blah. Jolanta dne 11. června.

6. Svatá Tuskana, vdova, Joannitka Veronská.

V Italském městě Veroně odpočívá tělo svaté Tuskany v kostele hrobu Božho, jenž se také kostelem svaté Tuskany nazývá. Za hlavním oltářem na kamenném hrobě vyryta jsou slova latinská: „Zde leží tělo blahoslavené Tuskany, řádu svatého Jana Jerusalemského.“ Dne 14. července slavně světí se její den, výroční. Jí ke cti zpívá se prastará píseň latinská:

Dnešek buď perlou sněhobílou značen!
Veronských chloubu, Jebetského hradu
sláva, a nová skvěle jasná hvězda
věčného ráje!

„Tuskana“ říší ozývá se vzdušnou,
„Tuskana“ v chrámech každoročně znívá,
„Tuskanu“ my též oslavujme svorným
ochotně ústem.

Pannu a ženu, vdovu také stejně
její věk chválil. Nyní ale svatou
písněmi vroucně, prosbami a dary
vděčný lid slaví.

Zimnici každou, vzývá-li se, plaší,
úzkosti z duše zapuzuje, zdraví
nemocným dává, prosebníky ráda
přímluvou blaží.

Otíhodná matko, pokorné slyš hlasy;
zapuzuj od nás nemoc, požár, zlobu;
úrodu země dávej, obor zemský
mírem buď šťasten.

Zpívejme slávu trojjednomu Králi,
Marii chvalme, svatou Máteř Boží,
uctěme vděčně pro zásluhy světce,
svěťice všechny. Amen.

Svatá Tuskana narodila se v Jebetě, kde nyní část ostatků v účtě vděčné chová se. Milovnice čistoty panenské jen z poslušnosti provdala se. Byla výbornou hospodyní. Stkvěla se zbožností, všemi ctnostmi, ozvláště pak štědotou a úslužností k chudým a nemocným. Ovdověla a výhradně toliko Bohu zasvětila se. Útoky zloducha vítězně odrážela; přímluvou prosebníkům zázračné pomoci zjednávala; jmění své chudým rozdala, do rytířského řádu Joanitek vstoupila, Bohu modlitbou i zapíráním sebe, nemocným pak slovem laskavým a skutkem obětavým sloužila až do blažené smrti své na začátku čtvrtého století dne 14. července. Po svém přání pochována byla před kostelem klášterním. Ale pro veliké zázraky téhož dne roku 1343. slavně do kostela přenešena byla.

7. Svatý Josef, biskup Solunský.

Svatý Josef, biskup Solunský, jako rodný jeho bratr, svatý Theodor Studites,¹⁾ vyznamenal se slovem, skutkem a písmem ve sporu s obrazoborci. Slavný vyznavač zemřel v Pánu okolo roku 845. Mnoho o něm psal bratr opat Theodor ve spisech svých. Svatý Josef Solunský zůstavil po sobě mimo jiné spisy také písně.

Dne 15. července.

I. Rozeslání dvanácti svatých apoštolů.

Z učeníků Svých vyvolil sobě Pán Ježíš dvanáct apoštolů čili vyslanců, aby po Jeho na nebe vstoupení Božské učení všem národům zvěstovali a Církev svatou všude šířili. Tito vyvolenci Kristovi byli: „První Šimon, jenž slove Petr, a Ondřej, bratr jeho; Jakob, syn Zebedeův, a Jan, bratr jeho; Filip a Bartoloměj, Tomáš a Matouš, publikán, Jakob, syn Alfeův a Thadeus; Šimon Kananejský a Jidáš Iskariotský.“ Mat. 10, 2. 3. Na místo Jidáše, jenž Pána zradil, losem později zvolen byl Matěj (Bohodaň) za apoštola. Skut. ap. 1, 23. Svatý

¹⁾ Svatý Theodor Studites dne 11. listopada.

Pavel pak přímo způsobem zázračným učiněn jest apoštolem národův pohanských. Řím. 11, 13. I. Tim. 2, 7.

Napřed poslal je Pán Ježíš k židům, Mat. 10, 5; po Svém z mrtvých vstání pak rozeslal je k národům všechněm. Nařídil jim, aby přišli všickni na jistou horu v Galilee, objevil se mezi nimi a mluvil jim řka: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, učíce je zachovávatí všechno, což jsem koli přikázal vám. A aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ Mat. 28, 18—20. „Jdouce po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, kdož pak nevěří, bude zatracen.“ Mar. 16, 15. 16.

Jakož ale křestem svatým a věrou dokonalou ubytoval se v mysli člověka nový život, tak také křestem a věrou nová moc a síla darována byla a jest člověčenstvu, proto pravil Pán apoštolům: „Znamení, t. j. zázrakové následovati budou ty, kteříž uvěří.“ Mar. 16, 17. Darové divů a zázraků slíbeni byli od Pána netoliko apoštolům, ale i těm, kdož uvěří a pokřtěni budou. Darův těch mimořádných, jež milostinami ¹⁾ nazýváme, bylo potřebí Církvi zvláště za těch časův, kdy strom Církve, aby se zakořenil, musel zaléván býti rosou zázračné milosti Boží, ač ovšem dar divů a zázraků z pravé Církve Kristovy nikdy nevymizí; proto v životě svatých po všechna století potkáváme se s divy a zázraky druhu rozmanitého. Jsouť pak divové apoštolům a věřícím slíbeni od Pána tito: „Ve jménu mém budou dčably vymítati, novými jazyky mluvití, hady bráti, a jestližeby co jedovatého pili, neuškodí jim; na nemocné budou ruce vzkládati, a tito dobře se míti budou.“ Mar. 16, 17. 18.

Zaslíbení ta vyplnila se. Ve jménu Ježíše Krista svatý Petr poručil chromému vstáti a choditi. Sk. ap. 3, 6. Svatý Pavel vymítal zlé duchy ve Filipech. Sk. ap. 16, 18. Cizými jazyky, jimžto se neučili, mluvili svatí apoštolové na Letnice, Sk. ap. 2., a věrcové v Korintě. I. Kor. 14. Svatý Pavel hada, ještěrku jedovatou, od sebe odvrhnul, škody neutrpěv. Skut. ap. 28, 3. Svatý apoštol Jan dle ústního podání podnikl bez škody kalich nápoje jedovatého; a div ten ukázal se na Barsabovi, příjímám

¹⁾ Charisma.

Justovi, jenž vypil jed smrtelný, ale darem Božím žádně škody nevzal. Euseb. 3, 39. Nemocní vzkládáním rukou apoštolů a svatých zdraví svého nabývali a nabývají i za věků našich.

Kterak svatí apoštolové ke všem národům tehdejšího obývaného světa se rozešli, a všude slovo Boží hlásali, osady křesťanské zakládali, jim biskupy a kněze ustanovovali a tak Církev Páně šířili, patrně jest ze životopisův všech svatých apoštolův Páně.

Svatý Jan Zlatoústý o věci té píše ¹⁾: „Dvanáct zápasníků zvoleno bylo, a nižádný z nich nezůstal nekorunován, neboť jedna milost se všemi společně bojovala, a důkladnějším učinila vítězství každého z nich. Ó blahoslavený a výtečný sbore apoštolův! Vyť všechněm vším učinění jste byli milostí Božskou. Nikoli udící, ale slovem zkušeně lovili jste zástupy lidu. Vyť jste nepodvrtní sloupové pravé víry, skála Církve, žezla království, a největšího stádce bdělí obhájcové, nemocí lidských nezištní lékařové, a naši před Bohem kajcnosti milosrdní příjemcové. Jsouce takorba živými kovádkami, k poznání přivedili jste těch, jenž do vás bušili. Tuto Petr přijal Řím do kázně, tam pak Pavel světu hlásal evangelium; Ondřej napravoval mudrce Řecké; Šimon učil divochy Boha znáti; Tomáš křestem blil mouřeniny; Jakobův prestol ctilo Judsko; Markův trůn objímala Alexandria u Nilu; Lukáš a Matouš psali evangelia; Jan pečoval o Efešany; Bartoloměj vyučoval národ v Lykaonii mírnosti a střídmosti; Filip tvoře divy působil v Hierapoli. ²⁾ Žádný z nich nepřestával všem všudy dobře činiti. Prach nesmrtelný zůstavili ve hrobech svých, nyní zbožní vzdělavatelové, kdysi pak na trůnech sedící soudcové světa. K tomuto-li se blížil kulhavý, navrátil se zdrav a maje nohy rovné; k onomu-li přinešen byl dnavý, ³⁾ i rozkázáno mu, aby odnesl lože své. Jiný z apoštolů volal mrtvé, a ti ihned uposlechli ho; a zase jiného pouhý stín zapuzoval každou nemoc. Jedněch hlasů děsili se zloduchové, jiných potní roucha ronila léky; byliť učeníci Toho, Jehož odolek pokradmu dotknutý vysušil rudé moře krve krvotokem strádající ženy.“

¹⁾ Čtení druhého nokturnu v církevních hodinkách dnešní slavnosti. —

²⁾ Hierapolis, staré město ve Velké Frygii. — ³⁾ Dnou lámaný, pakostničník, mající suché lámání v oudech.

2. Svatý Vladimír Svatoslavič, kníže Ruské.

Svatá Olga Helena, první křesťanská kněžna Ruská, neobrátila syna svého, knížete Svatoslava, na víru křesťanskou.¹⁾ Za to však zvolna vštěpovala víru svatou svému vnuku Vladimírovi. Svata Olga zemřela dne 11. července 969.

Vladimír Svatoslavič, třetí syn velikého knížete Svatoslava, stal se roku 970. knížetem Novgorodským, kdežto zůstal i po smrti otcově (r. 972.) několik let. Když pak nejstarší bratr Jaropolk mladšího bratra Olega zabil, prchl nejmladší Vladimír, kníže Novgorodský, za moře k Varjaům roku 977. Odtud po dvou letech s valnou družinou se vrátiv, vytrhl na jih proti bratru Jaropolkovi, po jehož úkladné smrti stal se Vladimír velikým knížetem Kyjevským roku 980.

První zřetel obrátil Vladimír k tomu, aby rozličná plemena Slovanská skrotil, ku svému panství připoutal a hranice říšské zabezpečil. K tomu konci podnikal a šťastně provedl mnohé boje, a jmenovitě proti dravým Pečeněgům na jihu vystavěl mnoho hradů do roku 990. Jsa horlivým pohanem obnovil v Kyjevě staré modly Peruna, Chorsa, Dažboga a jiné. Kyjev stal se politickým i náboženským střediskem Ruských zemí. Avšak sítě víry křesťanské, do jeho duše položené svatou bábou Olgou, nezahynulo v něm, nýbrž počalo živnouti, jak mile nastala příhodná chvíle.

Toho času sběhla se vojna s Řeky. Vladimír vytrhnuv proti Taurii obsadil město Korsuň,²⁾ jehož obyvatelstvo statečně hájilo se. Vladimír zavázal se slibem, dobude-li města, že bude křesťanem. Korsuň se vzdal, a kníže Vladimír vypravil posly k Byzantským císařům Basiliovi a Konstantinovi, prose, aby mu sestru svou Annu dali za manželku; též projevil ochotu, že přijme křest svatý. Císařové ihned poslali sestru a kněží, jenž pokřestili knížete Vladimíra, jeho syny a celou družinu v Korsuni roku 988. Kníže přijal na křtu svatém jméno Vasilij (Basilius) a byl oddán s císařskou princesnou Annou.

Vladimír Vasilij Korsuň Řekům navrátil, na památku

¹⁾ Svata Olga dne 11. července. — V našich kalendářích znamená se výroční svátek svatého Vladimíra dne 24. července. — ²⁾ Korsuň, Cherson, na řeckém poloostrově Chersonesu, nyníjším Krymu, mezi mořem Pontus Euxinus a jezerem Maeotis.

u prostřed města toho dal vystavěti kostel, a odebral se s mnohými kněžími, s posvátnými obrazy a ostatky do Kyjeva. Křesťanství na trůn povýšené rozprostranilo se rychle po celé Rusi. V Kyjevě rozkázal Vladimír, aby obřady pohanské přestaly, modly aby se zničily, a všickni obyvatelové aby pokřtěni byli v Dněpru řece. Boháči a chudáci, svobodníci a nevolníci museli se dostaviti k řece, nechtěli-li pokládání býti za nepřátely knížete. Všickni uposlechli, a jak mile jim dáno znamení, do řeky vstoupili, aby byli pokřtěni od kněží příšlých z Korsuně s knížetem, a s kněžnou z Cařihradu. Kníže Vladimír mezitím na břehu kleče děkoval Bohu za milost propůjčenou jemu a všemu lidu. Na tom místě, kde stávala socha Perunova, dal zbudovati kostel ke cti svatému Basiliu, a odevzdal ho ve správu Anastasiovi z Korsuně s ním příslému. Horlivě zaváděl křesťanství v celé říši své, stavěl v nových městech chrámy a školy, a ustanovoval při nich kněžstvo.

Takovou měrou v Rusku rozšířila se pravá víra křesťanskokatolická. Rozkolu toho času nebylo. Fotiův podnik v příčině té byl brzo zanikl, a roztržka mezi Církví Západní a Východní udála se teprve později. Metropolita Kyjevský, Řek Nikefor I. † 1121, byl první z Ruských metropolitů, který se řeckého rozkolu přidržel, ač té dcby Rusko celé ještě nestalo se nepřitelem Církve Římské.

Vladimír zemřel dne 15. července 1016, a v rakvi mramorové pochován byl v Marianském kostele Kyjevském po boku své 1011 zesnulé choti Anny. Rusové uctívají v něm a v jeho bábě světce, v kteréžto úctě, s přivolením Stolicе apoštolské, je mají i Ř. kové sjednocení, katolíci.

3. Svatý Athanasius, biskup Neapolský.

Světec tento narodil se roku 832. z bohabojných a vznešených rodičů v Neapoli v jižní Italii. Otec jmenoval se Sergius, matka Drusa. Athanasius byv doma nábožně vychován a ve školách vědecky vyučen, pro svou nábožnost a učenost za podjahna, a po sedmi letech za jahna vysvěcen byl od biskupa Jana. Sotva byl Athanas rok jahnem, biskup Jan umřel, a on jednomyslně zvolen byl za jeho nástupce na prestolu biskupském. Athanas mluvil několik jazyků, opravoval a ozdoboval kostely a kláštery,

rozmnožoval duchovenstvo, a zakládal chudobince, útulny a nemocnice. Sám žil jako nábožný poustevník, masa nejídal, vína nepil, k chudině byl štědrý, na modlitbách a ve službách Božích horlivý.

Jeho ctnost však musela podstoupiti pernou zkoušku. Umřel mu bratr Řehoř, přikázav synu svému Sergiovi, aby na statcích ničeho nepodnikal bez rady strýce biskupa. Sergius šetřil rozkazu otcova, ale jeho manželka panovitá tak dlouho štvála jej proti biskupovi, až bratrovec konečně strýce uvěznil. Musel ho arcibí hned zase na svobodu propustiti, ale přece všelijak sužoval jej, tak že konečně zastaveny byly služby Boží v Neapoli pro násilí činěné biskupovi. Svatý Athanás vydal se na cestu do Říma, aby město sprostěno bylo trestu církevního. Vyřídiv věc tu z Říma se vrátil, avšak Bůh povolal věrného služebníka Svého z bolestného boje do věčného pokoje léta Páně 872.

4. Blahoslavený Bernhard, markrabí Badenský.

Markrabí Badenský Jakob, „Šalomounem Německa“ zvaný, měl pět synů, z nichžto tři mladší stali se duchovními, dva starší pak, Karel a Bernhard, měli po něm vládnouti.

Synové ti nábožně vychováni a vědecky vzděláni byli. Bernhard od mladosti liboval sobě v modlitbách. Znamením svatého kříže počínal a končil každé dílo. Rodičův a učitelův byl poslušen a ke každému přívětiv a laskav. Dvakrát každého měsíce přistupoval ke stolu Páně, a každodenně byl na mši svaté, kde nepohnutě kleče, každého povzbuzoval k pobožnosti. Posty církevní svědomitě zachovával, a nad to v pátek ničeho nejídal. Půst a modlitbu jmenoval dvěma skalama, na něž zlý duch sice útokem žene, ale nikdy je nepřemáhá. I při dvoře císaře Bedřicha IV. Bernhard žil jako klášterník, vyhýbaje se všemu, co by škodno býti mohlo cudnosti panické. K chudým byl tak štědrý, že nezřídka vlastní oděv svlekl a daroval jim. Každého večera zpytoval svědomí, a říkával: „Jen v takovém stavu má křesťan na odpočinek jíti, v jakémž nebojí se umříti.“

Po smrti otcově stal se Bernhard vládařem v jedné části země Badenské. Rozdělil příjmy své na tři částek: jedna náležela chudým, druhá kostelům, a třetí jeho domácnosti. Bern-

hard měl za manželku dostati dceru Karla VII., krále francouzského. Velikého toho štěstí ale z lásky k Bohu odřekl se, postoupil zemi svou bratru Karlovi, a s dvěma důvěrníky odebral se do jeskyně, z nížto však brzo byl vyvolán.

Sultán Mahomed II. Baruk, t. j. Veliký, dobyl 1453 Cařihradu a učinil konec říši Východořímské. Nebezpečí hrozilo i ostatním říším křesťanským. Císař Německý, Jindřich, pečoval o sjednocení knížat proti Mahomedánům, a uskutečnění záměru toho uložil Bernhardovi, kterýž krále francouzského a vévodu Savojského přiměl ku pomoci proti Turkům.

Bernhard, ubíraje se do Říma k papeži, v Monkalieri, městě provincie Turinské, nebezpečně se rozstonal. Jsa bratrem třetího řádu svatého Františka dal se do kláštera Františkánského donesti, přijal svátosti, přioděl se rouchem kajícím, vzal kříž do rukou, a blaženě zemřel maje třicet let věku svého roku 1458. Tělo Bernhardovo pochováno bylo v kostele klášterském. Mezi pohřebním kázáním chromý a malomocný člověk na přimluvu jeho okamžitě nabyl zdraví a rovných údů. Obyvatelstvo Monkalieriské pro mnohé zázraky vzývá blahoslaveného Bernharda za ochránce města, a slaví výroční den jeho smrti 15. července. Tam a v Piemontsku zhusta potkáváme se s obrazy a s kapličkami tohoto blahoslavence. Také v Metách¹⁾ ctí se blahoslavený Bernhard, a město Vik ve Francii v úctě chová z něho kost, meč a hedbávné roucho, jímžto tělo jeho zahaleno bylo. Ale kraj Středorýnský s městem Pforzheimem, kde druhdy blahoslavený Bernhard vladařem byl, neví o něm, poněvadž tam protestantství zavládlo. V Rastadt, až do roku 1771. sídle markrabat Baden-Badenských, v nynější pevnosti Německé, chodba zámecká má obraz tohoto blahoslavence klečícího a nábožně se modlícího.

¹⁾ Mety, něm. Metz, pevnost druhdy Francouzská, od poslední války Německo-Francouzské však Německá.

I. Slavnost Panny Marie Karmelské.

Pohoří Karmel v Palestině má osm mil v objemu. Karmel jest souvislou řadou velebných vrchů střídajících se z rozkošnými údolími. Na výšinách Karmelských zelenaly se dubové, bukové a cedrové lesy. V nížinách skvěly se olivy, fíky, citrony, pomoranče, datle a vinné hrozny; lékařské byliny a vonné květiny zdobily je, a mnohé čisté prameny a potoky je zavlažovaly. Vnitro hor Karmelských jest všude vápenné, z čehož snadno vysvětluje se veliké množství jeskyň, kterých se tam na dva tisíce čítá. Jedna z jeskyň těch jest dvacet kroků dlouhá, a patnáct kroků široká i vysoká. V jeskyni té zdržoval se Eliáš, prorok Starozákonný (I. Král. 18, 19.), a vyučoval v ní žáky své, odkud jméno jeskyně té: „Škola prorokova.“ V jeskyních Karmelských skrývali se lidé pronásledovaní, a přebývali v nich nábožní poustevníci; proto nalezájí se v nich okna a lůžka ve skále tesaná. Jmenovitě řád Karmelitánův má původ svůj na pohoří Karmelském, a jméno své odvozuje od pohoří toho.

Řád Karmelitánův povstal za druhé polovice dvanáctého století. Toho času křižák Berthold z Kalabrie¹⁾ v bitvě krvavé vroucně prosil Boha za vítězství, a zavázal se slibem, že Mu bude vděčně sloužiti v řehole. Po vítězství nabytém složil se sebe brnění, a odebral se na horu Karmel, kdežto u jeskyně Eliášovy s desíti společníky zbudoval chyšky roku 1156. Chyšky ty později přeměnily se v klášter.

Svědkiem události jest Jan Fokas, jenž ve vypsání své pouti roku 1185. v Palestině konané o jeskyni Eliášově zmínku učiniv, doložil, že před několika léty tam připutoval mnich v rouše kněžském, ctihodný svými šedinami, rodilý z Kalabrie (Berthold), když se mu byl prvé prorok Eliáš zjevil; a že na místě tom s několika společníky vystavěl věž a kostelíček.²⁾

Blahoslavený Berthold byl prvním přednostou řádu Kar-

¹⁾ Kalabria jest nejjižnější část půlostrova a království Italského. Hlavní město Kalabrie Horní jest Kosenza, Dolní I. Reggio, a Dolní II. Katanzaro. — ²⁾ Cestopis Fokasův otištěn jest v životech svatých (Acta Sanctorum) Bollandistův na začátku druhého dílu měsíce května. Papebrokk, jenž po smrti Bollandy „Acta Sanctorum“ vydával, mnoho a důkladně psal o Karmelitánech.

melitánského. Jeho nástupce Brokard vyžádal sobě od Alberta, patriarchy Jerusalemského, přísnou řeholu mající šestnáct článků, kteráž Karmelitánům předpisovala úplnou nemajetnost, obývání v různých chyškách, zdržení se všech masitých pokrmů, přísné posty, mlčení od nešpor až k hodinkám druhého dne, ruční práci a domácí pořádek. Papež Honorius III. potvrdil roku 1224. řeholu tu.

Třetím přednostou řádu Karmelitánův byl svatý Cyrill (dne 6. března), a pátým Angličan Šimon Stokk roku 1245., pod jehož výtečnou správou Karmelitáné rozšířili se po celé Evropě.

Tento Šimon z rodu vzácného v Anglii už jako dvanáctiletý chlapec opustil dům otcovský, a na poušti po celých třicet roků přebýval v dutém dubu, aby výhradně toliko Bohu sloužil a Marii Pannu oslavoval ustavičnou modlitbou, postem a tuhým zapíráním sebe. Od toho stromu dutého dáno mu jméno „Stokk,“ t. j. kmen čili peň. Po třiceti létech vstoupil do řádu Karmelitánského, jenž se byl právě rozvětil i do Anglie.

K valnému rozšíření řádu Karmelitánského přispěl škapulíř. Blahoslavená Maria Panna, pod jejíž ozvláštní ochranu řád ten postavil se, dala Šimonu Stokkovi v Anglii mezi modlitbou škapulíř k oděvu řeholnému, a slíbila mu, že nezakusí věčného ohně žádný, kdož v něm zemře. Škapulíř jest roucho, které se nosí přes hábit mnišský, a přikrývá toliko ramena, záda a prsa, sahajíc až ku kotníkům. Odtud povstala slavnost škapulíře a bratrstvo škapulíře, jehož údové mohou býti také laici, nekněží a neklášterníci, jenž nosí pod šaty svými malý vlněný nebo hedbávný škapulíř s obrazem Panny Marie na krku zavěšený. Členové bratrstva toho stávají se účastnými zvláštních odpustkův, věrně-li konají pobožnosti předepsané, a jsou-li pilní svatých ctností.

Aby se řád Karmelitánův i do zemí Západních rozvětviti mohl, povolil papež Innocenc roku 1247. potřebné zmírnění řeholy původní, a potvrdil řád ten jako řád bratří blahoslavené Panny Marie s hory Karmelské, když byli jeho členové z poustevníků stali se mnichy, a místo v různých chyškách společně žíti počali v klášteřích.

Později zřizovaly se také kláštery Karmelitánek, jichžto

původcem byl Jan Soreth, od roku 1451. přednosta (general) celého řádu velice činný, jenž pro kláštery ženské nabyt od papeže Mikuláše V. práva a výsady dcer svatého Dominika a svatého Františka. Do klášterů Karmelitánek vstupovaly také ženy a panny za stravnice, o jichžto duchovní i tělesné potřeby se tam úspěšně pečovalo.

Řád Karmelitánský zachoval se až do našeho věku také v Praze na Hradčanech, kdežto klášter Karmelitánek má (roku 1876) dvacet jeptišek.

Dle nařízení opravitelky řádu Karmelitánského, svaté Terezie,¹⁾ nemá v jednom klášteře býti více osob než dvacet a jedna.

Od roku 1447. požehnaně působil též třetí řád Karmelitánský, potvrzený od papeže Sixta IV. Spoluoudy třetího řádu Karmelitského mohou býti osoby obého pohlaví a jakéhokoli stavu, jsou-li mravně živы, mají-li blahoslavenou Pannu Marii v ozvláštní úctě, nenáleží-li k jinému třetímu řádu, bludu-li a neposlušnosti k Církvi se nedopustili, a jsou-li tak majetny, aby jiným lidem nebyly břemenem.

Slavnost Panny Marie Karmelské povolil nejprve papež Sixtus V. roku 1587. pro řád Karmelitánský, poněvadž přísným vyšetřením dokázalo se, že Bůh na přímluvu blahoslavené Panny Marie i způsobem zázračným mnohými a velikými milostmi obdařiti ráčil horlivé ctitele její v řádě a v bratrstvu Karmelitánském. Papež Pavel V. rozmnožil pro řád ten slavnostní hodinky. Papež Benedikt XIII. konečně rozšířil slavnost Panny Marie Karmelské na celou Církev katolickou, a ustanovil pro ni den 16. měsíce července.

2. Svatý Eustathius, patriarcha Antiochijský.

Eusthatius, rodem ze Sidy v Pamfylii, na jižním pobřeží v Malé Asii mezi Cilicií a Lycií, pro neobyčejnou učenost a život bezúhonný nejprve zvolen byl za biskupa v Beroee v Thracii, a roku 323. za patriarchu Antiochijského. Roku

¹⁾ Svatá Theresia narodila se v Avile ve Staré Kastilii dne 28. března 1515. Byvši dána na vychování do kláštera Karmelitánek v Avile, přijala dne 2. prosince 1538 řeholné roucho, stala se přední ozdoubou řádu, a † dne 4. října 1582. Její svátek dne 15. října.

325. účastnil se Eustathius přeslavného sněmu Nicejského. Byl mezi hlavními odpůrci bludařů Arianů, a mezi čelnými obhájci Božství Kristova.

Ariani sněmem Nicejským odsouzení ujednali se, že odstraní nejhorlivější biskupy, ozvláště pak arcibiskupy (patriarchy), a dosadí na jejich místa Ariány; potom že svolají sněm Arianský a zavrhnou vyznání víry složené a předepsané sněmem Nicejským. Úmysl ten hoden byl bludařů v. Eustathius, patriarcha Antiochijský, vynikající zbožností, výmluvností, bystrým rozumem a obratným pérem, byl nejvíce v cestě Arianům. Mimo to byl Eustathius druhým z nejslavnějších arcibiskupů Východních, a tudíž hleděli nejprve jeho zbaviti se. Pomluvami, lží a podezříváním vymohli jeho sesazení a vypovězení do Thracie. Obyvatelstvo Antiochijské násilím tím tak bylo pobouřeno, že brannou mocí musel zjednati se pořádek.

Svatý Eustathius zemřel ve svém vyhnanství roku 337., a byl v Trajanopoli pochován. Roku 482. kosti jeho přeneseny byly do Antiochie.

Přemnozí křesťané v Antiochii neuznali vetřelce Arianského za biskupa svého, a tvořili zvláštní obec pod jménem Eustathiánů.

3. Sv. Hilarin, mnich, mučovník Ostijský.

Svatý Hilarin, mnich, rodem z Arezza, důvěrně obcoval se svatým Donátem, biskupem Arezským ¹⁾, a společně s ním vykonal mnoho zázraků. Z Arezza odebral se do Ostie ²⁾, kde osvědčoval velikou horlivost přijímáním poutníkův a slovem Božím. Kvadratian, náměstek císařský, jenž chodil z města do města, aby křesťany k modloslužbě sváděl nebo mučil k rozkazu císaře Juliana Odpadlíka ³⁾, i svatého Hilarina v Ostii jal a jemu přikázal, aby obětoval bůžkům. Ješto pak Hilarin Krista zraditi nechtěl, byl kyji do smrti utlučen dne 16. července. Tělo svatého Hilarina mučovníka nalézá se v biskupském chrámě Ostijském.

¹⁾ Sv. Donát dne 7. srpna. — ²⁾ Ostia, město v Latii při ústí Tihery řeky, nyní chatrné městečko s malou katedrálou. — ³⁾ Julian Odpadlík — viz po životopisu svatého Donáta dne 7. srpna.

4. Svatá Rajnelda, panna, Grimoald, podhajeň, a Gondulf, kostelník, mučeníci Brabantští.

Svatá Rajnelda, dcera svaté Amalie,¹⁾ sestra biskupa Eremberta a svaté Gudily, patronky Bruselské, žila za sedmého století v Brabantsku²⁾. Obě sestry, Rajnelda a Gudila, od mladosti světa se odřekly, vdáti se nevolily, a více na chudé nežli na sebe pamětlivy byly z lásky ke Kristu. Aby se sprostily dotěrných ženichů, přijaly z rukou biskupových posvátný závoj panenský. Čeledínům svým svatá Rajnelda byla více služebnou než paní a velitelkou. Jídala toliko jednou za den kousek chleba ječného. Dnem i nocí trvala na modlitbách. Roucho kající nikdy nesvlékala. Odevzdala statek svůj klášteru a vydala se na pouť do Jerusalema s jediným sluhou a s jednou děvečkou. Dva roky zůstala ve svaté zemi a uctila všechna místa posvěcená životem a smrtí Pána a Vykupitele Jesu Krista. Zjedнала sobě mnoho vzácných ostatků, a navrátila se do vlasti své, kdežto proslavila se nábožností, zapíráním sebe a mnohými zázraky.

Toho času vpadli loupežní válečníci (Frisové) do Galie. Boháči zabezpečili se v městech hrazených, chudí pak rozutíkali se do lesů a do jeskyň. Svatá Rajnelda nedala se donutiti, aby také hledala ochrany, ale pravila: „Vydal-li Kristus za mne život, já bych z lásky k Němu neměla položití život svůj?“

Všickni rozešli se; jenom Grimoald, podhajeň, a kostelník Gondulf neopustili paní svou, Rajneldu. Nepřátelé přivalilise. Svatá Rajnelda a oba věrní společníci trvali v kostele na modlitbách. Suroví válečníci posmívali se svaté panně, kteráž velebic Boha byla mečem státa. Touž smrtí sešel také podhajeň Grimoald. Kostelníku Gondulfovi pak vrazili divoši tré hřebíků do hlavy, a tak učinili jej mučéníkem Páně. Stalo se dne 16. července roku 680.

Jak mile odtáhli nepřátelé, sešli se křesťané uprchlíci, a pochovali těla svatých mučéníků v témž kostele, kde zavražděni byli.

¹⁾ Svatá Amalia, vdova, dne 10. července. — Svatá Gudila dne 8. ledna. — ²⁾ Brabantsko nyní rozděleno Holandsku a Belgii.

Ješto pak na přimluvu svaté Rajneldy i zastaralé, nezhojitelné choroby okamžitě mizely, bylo tělo její ze země vyzdvíženo a do stříbrné schránky přeloženo roku 866.

Neděle VIII. po Svatém Duchu.

Luk. 16, 1–9.

Dnešním podobenstvím o vladaři nespravedlivém, ale chytřím, chtěl Pán Ježíš poučiti učeníky Své, a ovšem i nás, kterak užívati máme všelikých statků vezdejších ku spáse věčné. Řekl Pán Ježíš učeníkům Svým podobenství toto: „Člověk jeden byl bohatý, a ten měl vladaře, správce, a ten obžalován jest před ním, jakoby byl rozmrhal statek jeho.“ Luk. 16. 1. Vladař, správce, řídí hospodářství pánovo dle vůle jeho. Takovým správcem majetku a statku pozemského jest každý člověk, poněvadž svrchovaným Pánem všech věcí jest Bůh, kterého Pán Ježíš v podobenství nazývá „člověkem bohatým,“ Jemuž každý člověk bude muset počet vydati z toho, jak hospodařil a těžil za živobytí svého jménem od Boha propůjčeným.

Vladař onen obžalován byl před pánem svým, jakoby byl rozmrhal statek jeho; proto „povolal ho pán a řekl jemu: „Což to slyším o tobě? Vydej počet z vladařství svého, neb již nebudeš moci vládnouti.“ Luk 16, 2. Takto děje se každému člověku při smrti. Bůh jej volá, aby vydal počet ze svého života, z povinností jemu uložených, ze statků jemu svěřených, z tělesných i duševních mohutností a vloh jemu propůjčených.

Vladař, znaje vinu svou, řekl sám u sebe: „Co učiním, an pán můj odjímá ode mne vladařství? Kopati nemohu, žebrati se stydím.“ Luk. 16, 3. Pykal předešlé neopatrnosti, že už dříve nestaral se o budoucnost svou, a viděl, že nyní bude muset buď živiti se prací rukou svých, buď chopiti se mošny žebrácké. Pracovati neuměl, a za mošnu žebráckou se přece styděl. Podobně po smrti na věčnosti ostane člověk chudým, pakli za živobytí svého neshromažďoval sobě zásluhy a statky duchovní.

Chytrý správce brzo věděl pomoci sobě a pravil: „Vím, co učiním, aby mne přijali do domů svých, když budu sesazen z vladařství.“ Luk. 16. 4. Umínil sobě nepoctivec ten, že s novou

škodou pánovou umluví se s dlužníky, a odpustí jim část dluhu, aby sobě pojistil u nich byt a výživu pro budoucnost.

K tomu konci „zavolav jednoho každého dlužníka pána svého, řekl prvnímu: Jak mnoho jsi dlužen pánu mému? — A on řekl: Sto tun oleje. — I řekl jemu: Vezmi listinu svou a sedna rychle napiš padesáte. — Potom jinému řekl: Ty pak jak mnoho jsi dlužen? — Kterýž řekl: Sto korců pšenice. — Dí jemu: Vezmi zápis svůj a napiš osmdesáte.“ Luk. 16, 5—7. Spěšně provedl chytrý, ale nepoctivý vladař nové to bezprávi proti pánu svému. Dalt' zhotoviti dlužníkům jiné nepravé úpisy dluhové, sleviv prvnímu padesát tun oleje, a druhému dvacet korců pšenice. Tím se jim podvodník mnil zavděčiti, očekáváje, že mu za to budou dobrodiní prokazovati.

Pán dovědév se o novém podvodu tom, „pochválil vladaře nepravého, že opatrně učinil; nebo synové tohoto světa opatrnější jsou nežli synové světla v pokolení svém.“ Luk. 16. 8. Opatrným byl vladař ten, an se staral o budoucnost svou; a tu jeho opatrnost pochválil pán, nikoli však nespravedlnost jeho, ješto na ujmu pánu svému pečoval o sebe. Nespravedlnost zajisté nikdy chvály nezasluhuje. Pravíť pak dále Kristus Pán: Synové světa, lidé o časné a zemské věci pečující, v tomto oboru svém obyčejně osvědčují větší opatrnost, nežli synové světla, lidé světlem víry osvětlení a věcí věčných vyhledávající, v tomto počínání svém. Světáci v podnikání svém opatrněji jednají a věci své chytřeji nastrojují, než lidé nábožní ve věcech života věčného se týkajících; to jest: opatrnější jsou světáci ke zlu nežli spravedliví k dobru. Proto i za našich dnů pozorujeme, že bludaři a svůdcové lidu ve vymýšlení a hájení bludů svých opatrněji, chytřeji a bedlivěji vedou sobě, nežli vyznavači pravdy svaté v zastávání a šíření pravdy a ctnosti. Více zkvetala by v národě nábožnost a mravnost, kdyby ji křesťané katolíci věrní hájili tak opatrně, bedlivě a neunaveně, jak nevěrcové a tovaryši ducha zlého hájí bludy a nepravosti své.

Proto opatrnost nespravedlivého vladaře za vzor vystavil Pán Ježíš vyznavačům Svým řka: „I já pravím vám: čiňte sobě přátele z mamony nepravosti, ať přijmou vás do stanů věčných, když dokonáte.“ Luk. 16, 9. Vladař opatřil sobě lepší

budoucnost z cizého. V tom chytře jednal, ale nespravedlivě; v tom ho následovati nesmíme. Avšak opatřil-li sobě budoucnost časnou, my mnohem více máme sobě opatřovati budoucnost věčnou, čehož arcit' dočiniti se můžeme jenom ryzou spravedlností. A která? „Z mamony nepravosti musíme činiti sobě přátely.“ „Mamonou“ rozumí se bohatství, zboží a majetnost světa vůbec. Sluje „mamonou nepravosti,“ poněvadž není pravým zbožím a opravdovým dobrem, čímž jest jenom dobro nebeské, ctnost a pobožnost. Bohatství sluje „mamonou nepravosti,“ poněvadž přechásto k nepravosti svádí, jak byla nezřídka z nepravosti povstala.

Bohatství, zboží vezdejší není naše vlastní, nébrž jest Boží a nám jenom na čas od Boha svěřeno jest. Mamona, majetnost zemská, nemá ceny sama v sobě, ale má ceny do sebe, vynaložíme-li jí jako prostředku, bychom sobě učinili přátely, jimiž vyrozumívají se chudí a nuzní, jichžto modlitba a zásluha almužen vyjedná nám, abychom přijati byli do stánkův věčných, až nás Bůh povolá ze života vezdejšího. Praví Žalmista Páně: „Blahoslavený, kterýž nad nuzným a chudým rozpomíná se; v den zlý vysvobodí jej Hospodin.“ Žalm. 40, 2.

Dne 17. července.

I. Svatý Alekša (Alexius), dobrovolný žebrák Římský.

Za polovice čtvrtého století křesťanského žili v Římě manželé, jimžto ku štěstí dokonalému scházel jenom syn a dědic bohatství značného a slávy rodinné. Manžel Eufemian byl senátorem, radním vlády Římské, měl až tři sta služebníků, a požíval veliké vážnosti pro svůj vznešený úřad, pro své bohatství, pro svou nábožnost a neobyčejnou dobročinnost k chudým. Jako Kristu Pánu na poušti líto bylo zástupu, kterýž neměl, co by jedl, tak i senatorovi Eufemianu líto bylo chudobných a nuzných obyvatelů Římských; tudíž pro ně v jeho domě den co den přistrojeny byly tři stoly; Eufemian sám osobně při jídle obsluhoval je. V této dobročinnosti souhlasila s ním i jeho manželka Aglaisa, a byla mimo to horlivou milovnicí modlitby, jížto připisovali zvláštní milost Boží, že jim okolo

roku 350. dán byl syn vyžadovaný, jemuž dáno na křestu svatém jméno Aleksius, kteréhož otcové naši nazývali Aleksou.

Aleksa byl výtečně vychováván, a krom toho měl na rodičích svých vznešené vzory bázně Boží a lásky k bližnímu. Zbožné smýšlení rodičův netoliko přešlo na syna Aleksu, ale postoupilo v něm k největší dokonalosti a svatosti, tak že národům následovným učiněn jest byl vzorem zapírání sebe z lásky k Bohu a k bližnímu, a k vůli království nebeskému.

Čím dál tím více táhla láska srdce Aleksovo k Bohu, a působila mu takovou vnitřnou spokojenost a blaženost, že duše jeho toužila výhradně toliko po Bohu a po státcích nebeských. Statky zemské měly v rukou jeho ceny jenom potud, pokud jich mohl ku blahu nuzných bližních vynakládati, a za ně sobě království Boží zjednati. Aby však jenom Bohu samému živ byl a sloužil, umínil sobě, že se dobrovolně vzdá všelikých statků a požitků zemských, a všech jakýchkoliv nároků na svět. Avšak rodiče jeho žádali, aby vstoupil do stavu manželského. Vyhledali mu nábožnou a ctnostnou nevěstu Sabinu, a ustanovili den sňatku. Aleksa podrobil se vůli rodičův svých. Svadba slavila se nádherou velikou, jakáž přiměřena byla vznešenému stavu rodiny té. Každý radoval se z krásných a zachovalých novomanželů. Po svadbě odevzdal Aleksa mladé choti své prsten i bohatý pás svůj a pravil: „Přijmiž věci ty ode mne na památku! Bůh budiž mezi mnou a tebou, pokud se Mu líbiti bude.“ Potom vzal si peníze na cestu, ušel v noci k moři a dal se přeplaviti do Laodicey,¹⁾ odkud se odebral do Edessy²⁾ v Mesopotamii. Užil práva Církví svatou každému pojištěného, aby před dokonáním manželstvím věnoval se stavu dokonalejšímu.

V Edesse vyměnil vzácné roucho své za oděv žebrácký, rozdal chudým, co mu ještě zbylo z peněz, a šel mezi žebráky, kteří v předsíni u chrámu Matky Boží prosili almužny. Z almužen opatroval sobě, čehož ku zachování života nezbytně potřeboval, ostatní pak zase rozdával chudobným.

Zatím byl v Římě, v domě otcovském, veliký zármutek nad

¹⁾ Laodikea, jedno ze šesti měst Asijských téhož jména. — ²⁾ Edessa čili Orfa, jedno z největších měst v Mesopotamii, kteréž hned za doby apoštolské přijalo učení Páně.

útekem jediného, milovaného syna. Otec vypravil posly do všech sousedních zemí, aby jej vyhledali — ale nadarmo. Někteří z poslů těch přišli až do Edessy, a viděli Aleksu mezi žebráky u dveří kostelních, ale nepoznali ho, neboť krása jeho zmizela tuhým káráním těla a zapíráním sebe. Aleksa ovšem poznal služebnky otcovy, prosil je o almužnu, a dostav ji od nich děkoval Bohu za to, že jej hodným učinil almužnu přijmouti od těch, kteříž chlebem otce jeho živili se.

Poslové do světa vypravení navrátili se s nepořízenou. V domě otcovském zavládl hluboký smutek. Otec neměl žádné radosti více, a matka oddala se tuhé kajicnosti řkouc: „Nechci lépe mítí se, nežli syn můj se má jako poutník v zemi cizé.“ Mladá manželka Sabina oblekla se v roucho smutkové a pravila: „Jako hrdlička truchlí o samotě, tak truchliti budu já po všechem čas živobyťi svého, lečby mi Bůh zase navrátil chotě milovaného.“

Sedmnáct roků ztrávil Aleksa žebrák v předsíni chrámu Matěře Boží v Edesse. Když pak jej lidé pro jeho nábožnost a mravnost neobyčejnou počali ctíti a chváliti, umínil sobě, že tajně odejde do města Tarsu v Cilicii, aby se tam uhostil u kostela svatého Pavla, a odvrátil od sebe všechnu pozornost lidskou. Avšak řízením Božím povstala bouře mořská, kteráž zahнала loď, na níž Aleksa byl, do přístavu města Římského. Aleksa, vida v tom vůli Božskou, šel do města, a spatřiv otce svého na veřejné ulici prosil ho řka: „Vzácný pane, pro milosrdenství Boží přijměte mne nuzného poutníka do domu svého, a dejte mi žíti z drobtů padajících se stolu vašeho. Svatý Bůh nebes i země dá vám za ten skutek lásky hojnou odplatu, a uvede ty, jenž z rodiny vaší snad jako poutníci žijí v zemi cizé, ve zdraví do vašeho domu.“ — Eufemian, otec, slyše prosbu tu, vzpomněl si na syna, a milosrdenstvím pohnut jsa, rozkázal, aby poutníka toho zavedli do jeho domu. Upravili mu komůrku a přidělili mu zvláštního služebníka. Pokrmy dávány mu s jeho stolu. Aleksa však zvolil sobě tmavý koutek pod schody v domě otcovském, rozdával vzácné pokrmy služebníkům domácím, a sám požíval jen nejskrovnější a nejšpatnější stravu.

Služebníci otcovi, místo co by se byli vzdělali a poučili jeho pokorou a zbožností, považovali jej za člověka blbého, škádli jej a posmívali se jemu. Aleksa rozpustilost jejich trpělivě

snášel. Mimo to působila mu láska k rodičům a k manželce veliký boj v srdci, neboť každodenně spatřoval je, odpovídal přemnohým otázkám jejich, a slyšel vzdychání a nářkání pro odešlého syna a manžela, jímž on sám byl. On však úplně se zapřel z lásky k Bohu a k vůli království nebeskému. Jedinou radostí na tomto světě byl mu kříž a obraz Marie Panny, kteréž při sobě nosil, a chrám svatého Petra, do něhož často chodil, aby se tam horlivě modlil, a každou neděli po vykonané svaté zpovědi nejsvětější Svátost oltářní přijímal.

Tak zbožně a svatě žil byl pod schody v domě otcovském nových sedmnáct roků. Veliká byla jeho pokora, veliké bylo jeho zapírání sebe. Dobrovolně vyměnil kouteček pod schody za skvostný palác otcův, žebrácký nedostatek za hojnost dovolených požitků, nejhlubší sniženost za čest a slávu před světem.

Aleksa sám sepsal všechn průběh života svého. Maje písmo to v rukou, tiše zesnul v Pánu.

Otec Eufemian přijda viděl zemřelého, a list popsany veřejně čten byl u přítomnosti zástupu mnohého. I papež Innocenc a císař Honorius přišli, aby uctili svatého žebráka Aleksu. Když pak zvěděli z listu toho, kdo žebrák ten byl, všechn zástup vypukl v hlasitý pláč. Otec Eufemian s těží ubránil se omdlení. Matka vrhla se na mrtvolu synovu, a smáčela ji slzami žalostnými. Manželka Sabina pak lomíc rukama zvolala: „Ó nyní jsem vdovou a bez útěchy až do poslední hodiny života svého!“

Čím více rozhlašovala se v Římě pověst o smrti Aleksově, tím větší množství sbíhalo se k uctění jeho. Stalo se mnoho zázraků na nemocných a neduživých. Tělo Aleksovo k rozkazu císaře Honoria přenešeno bylo do chrámu svatého Petra a tam zůstalo po sedm dní vystaveno, aby veškeren lid mohl světce Božího uctiti, a pobožnost svou vykonati. Osmého dne po smrti pochován byl v hrobě mramorovém na hoře Aventinské. Roku 1216. vyzdviženo bylo tělo svatého Aleksey, a odpočívá do dneška v překrásném chrámě svatého Bonifáce a Aleksey.

Ó jak malichernými u přirovnání ku svatému Aleksovi jsou takoví lidé za věku našeho, jenž zapomínajíce na Boha, na svou nesmrtelnou duši a na věčné království nebeské, shánějí se

výhradně toliko po statcích a rozkošech vezdejšího světa a kratičkého života tělesného! V pravých radostech a v pravém blahobytu octnula by se i za časův našich společnost lidská, kdyby křesťané za příkladem a na přímluvu svatého Aleksey v poměrech svých pochopili a svědomitě naplňovali rozkaz Kristův: „Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti Jeho, a ostatní všecko bude vám přidáno.“ Mat. 6, 33.

Řekům Alekxa jest světce velice oblíbeným, tak že v církevních kalendářích Slovanských má příjímí „Člověka Božího“ (člověka Božího).

2. Svatý Lev IV., papež.

Lev IV., vzácného rodu Římského, vychován byl ve školách Benediktinského kláštera svatého Martina v Římě. Papež Řehoř IV., poznav jeho bezúhonné obcování a vědeckou vzdělanost, vysvětil ho za podjahna. Papež Sergius povýšil jej za kardinála-kněze při chrámu čtyř korunovaných světců, kde rozvíjel činnost velikou.

Po smrti papeže Sergia dne 27. ledna 847 potřebí bylo na Stolicí apoštolské muže rázného. Saracenové už roku 846. přirazili až k Římu, zpustošili a obloupili chrám svatého Petra z a zdi městskou, a nový útok jejich dal se předvídati. Římané jednosvorně zvolili Lva IV. za papeže, a ještě císař Lothar volbu tu dlouho neschvaloval, vysvětili jej po půltřetím měsíci dne 11. dubna 847.

Lev IV. obnovil Svato-Peterský chrám od Mahomedánů poškozený, a obdaroval mnoho jiných kostelů Římských. Staré hradby městské opravil, brány více opevnil, patnáct věží zbudoval, dvě jiné na břehu Tibery vystavěl a řetězy tak spojil, aby žádná loď nemohla nepozorovaně projeti. Onu čtvrt městskou, kde byl chrám Svato-Peterský, obehnal novou zdí.

Kolem papeže Lva IV. sjednocovali se všichni proti Saracenům. Císař Lothar a bratři jeho posílali potřebné peníze; velmoži Italští a kláštery dávali mu dělníky. Papež sám dožíral k dflu opevňovacímu. Roku 852. nové stavby slavně byly posvěceny, a nová ta čtvrt „městem Lvovým“ (civitas Leonina) nazvána.

Obyvatelstvu města Centumcellae ¹⁾ od Saracenů rozptýlenému vystavěl Lev IV. nové pevné „město Lvovo“ (Leopolis), a také jiným dodával zmužilosti proti Mahomedánům. Jeho přičiněním spojila se námořní města Střední a Dolní Italie. Měšťané z Amalfi, z Neapole a z Gaety vypravili své lodi ozbrojené k lodím papežským, a Lev IV., podav sám svému mužstvu nejsvětější Svátost, dobyl roku 849. nad Ostií slavného vítězství nad Saraceny, z nichžto mnozí zajati byvše museli pracovati o hradbách městských, kteréž zamýšleli pobořiti.

Roku 850. korunoval Lev IV. Ludvíka II, syna a spolucísaře Lotharova. Mnoho jiných uprchlíků před Saraceny usídlil papež v opevněném městě Porto při ústí Tiberském, a daroval jim vinice, louky, pole, koně a jiné potřeby. Roku 851. na synodě Římské zvelebil kázeň církevní.

Již za živa oslaven byl papež Lev IV. od Boha mocí zázračnou. Mimo jiné modlitbou a znamením svatého kříže okamžitě uhasil nebezpečný oheň.

Lev IV. blaženě skonal dne 17. července 855, kdy i výroční památka jeho slaví se. Zachovala se jeho psaná řeč o povinnostech duchovenstva.

3. Svatá Marcelina (Marcela), panna Milánská.

V Miláně, velikém městě Italském, slaví se dnes výroční svátek svaté Marceliny (Marcely), panny, sestry svatého Ambrože, ²⁾ arcibiskupa Milánského, jenž pro ni napsal „tré knih o pannách.“

V breviáři ³⁾ Milánském dnes čte se o svaté Marcelině: „Svatá Marcelina, vlastní sestra svatého Ambrože, arcibiskupa Milánského, narodila se v Římě z rodičův zbožných a vznešených, jeuz prvorozenku Marcinu věnovali Bohu. Po ní narodil se jim Satyr, ⁴⁾ a pak Ambrož. Marcelina výborně vychovaná, jak mile dospěla v léta svá, žádostiva byla učiniti slib ustavičného panenství. Na Boží hod Vánoční papež Liberius

¹⁾ Nyní Cività Vecchia. — ²⁾ Svatý Ambrož, dne 7. prosince, napsal mimo jiné knihy: „Libri III. de virginibus od Marcellam sororem.“

— ³⁾ V církevních hodinkách duchovenských. — ⁴⁾ Svatý Satyr dne 17. září.

(352—366) požehnal ji a její závoj panenský u přítomnosti přemnohých panen v kostele, a pak s kazatelny činil řeč o Choti Kristu, o víře a pauenské čistotě, a o prostředcích, jimiž zachovati lze čistotu panenskou. Když pak její bratr Ambrož byl biskupem, a Satyr jahnem v Miláně, a rodiče jim zemřeli, opustila Marcelina statky dědičné, a odebrala se do Milána k bratřím milovaným. Pod jejich správou prostě se šatila, horlivě se modlila, mnoho čtávala, a tuze postila se. Satyr první z nich odešel na věčnost. Po něm svatý Ambrož přeslavný zesnul v Pánu. Konečně pak i sestra Marcelina rozžehнала se s tímto světem. Arcibiskup Simplician panenské tělo její pochoval vedle bratra, svatého Ambrože.“ Výroční památka její slavně koná se v Miláně dne 17. července. Svatá Marcelina narodila se roku 330, a zemřela roku 399.

4. Svatý Eunodius, básník, biskup Pavijský.

Svatý Ennodius narodil se roku 473. z rodu šlechtického ale nezámožného. Záhy osiřelého Ennodia ujala se teta v Miláně, a postarala se o jeho vědecké vzdělání. Nejvíce liboval sobě v básnění. Roku 489. umřela mu i teta dobrotivá, a opuštěného šestnáctiletého jinocha přijala bohatá a nábožná rodina. Ennodius zasnoubil si vzácnou a velmi bohatou slečnu, považoval se za žebráka, který se králem stal, a v přepychu svém posmíval se lidem nešťastným, až jej nebezpečná nemoc vyléčila z lehkovážnosti. Vida, že lékaři už nemají žádné naděje, utíkal se Ennodius k Bohu, vzýval svatého mučeníka Viktora, slíbil Bohu, že se napraví, že učiní písemné vyznání své viny a nikdy více o věcech světských psáti nebude. Celé tělo umyl sobě olejem svatého Viktora, a okamžitě vyzdravěl. Brzo potom vstoupil do stavu duchovního, a mladá choť jeho stala se jeptiškou.

Roku 494. jako jahen byl po boku svatému Epifaniovi.¹⁾ Roku 502—503. slovem i písmem hájil právo papeže Symmachy. Obhajovací řeč, kterou v příčině té sepsal, Římská synoda schválila a přiložila ke spisům sněmovním. Ennodius první přikrknul papeži Římskému výhradný název „Papa,“ t. j. „Otec.“

¹⁾ Svatý Epifanius, biskup Pavijský, dne 21. ledna.

Roku 508. činil Ennodius chvalořeč králi Theodorichovi, a po smrti biskupa Maxima (510—511) povýšen byl na prestol Pavijský. ¹⁾ Papež Hormisdas dvakráte poslal jej do Cařihradu k císaři Anastasiovi (roku 515. a 517.). Při druhém poselství byl se soudruhem svým, biskupem Peregrinem, vypovězen na chatrné lodi v průvodu vojenském. Šťastně přece dostal se do vlasti, kde dne 17. července 521 zemřel.

Svatý Ennodius počítá se k čelným spisovatelům věku svého.

5. Svatí Sperát, Narzal, Citin, Veturius, Felix, Akylin, Létancius, Januaria, Generosa, Vestina, Donata a Sekunda, mučénici Skylitští.

Za panování Římského císaře Lucia Septimia Severa (193—211) započal císařský náměstek v Africe, Saturnin, pronásledovati křesťany roku 200. V městě Skylitě jednoho dne souzeno a státo bylo jmenovaných dvanáct mučéníků a mučenic. Hlavním řečníkem byl svatý Sperát. Jej vyzval náměstek císařský Saturnin, aby přísahal skrze císaře božského. Svatý Sperát odpověděl: „Císaře božského neznám; ale znám Boha, Stvořitele nebes i země, Jemuž sloužím. I císaři sloužím, pokud mu to přísluší.“ — Citin také dal odpověď mučéníka hodnou. Soudce oba odsoudil do klády.

Příštího dne chtěl Saturnin křesťanky zastrašiti; ale nepochodil při tom; nepřijaly ani lhůty, kterouž jim dával na rozváženou.

Pamětihodna jest odpověď svatého Speráta. Saturnin se ho ptal: „Která písma máte ve vážnosti?“ — Sperát: „Čtvero evangelií, kteráž jednájí o našem Pánu Ježíši Kristu, epištoly svatého apoštola Pavla, a celé od Boha vnuknuté Písmo.“

Poněvadž pak všickni statečně setrvali ve svaté víře, dal je Saturnin mečem odpravit. Těla těchto svatých mučéníků nejprvé v Kartagině pochována, roku 806. pak přenešena byla do Lyonského kostela svatého Jana Křtitele ve Francii.

¹⁾ Pavia, staré Ticinum, později Papia, hlavní město Pavijské provincie v Itálii na řece Tičínu.

V zápisech mučenických nazývají se mučeníky Skylitskými podle města, v němžto došli slavné koruny mučenické.

O císařském náměstku Saturninovi napsal Tertulian, že byl prvním, jenž v Africe mečem křesťany pronásledoval a pak oslepl.

Ve starých Afrických breviářích nalézá se následný latinský chvalozpěv:

Aj, mučeníka Sperata,
jejž krásná sláva bohatá,
co skvělý vzácných ctností vzor
dnes písní oslavuj náš sbor.

Jej čítá mezi vladyky
Karthago, hlava Afriky;
i na Západě národy
mu svěřují své obvody.

Bůh splácí velké zásluhy —
hrob jeho léčí neduhy;
onť boháče i žebráky
zve novými vždy zázraky.

Když se svatými soudruhy
měl bůžkům konat úsluhy,
hned zvolal: „Marná vnaidla!
Já modlám nedám kadidla!“

Ba hlásal hlasem velikým:
„Já jenom Krista Pána ctím;
a každý ze soudruhů mých
touž víru chová v nadrech svých!“

Tím popuzený jako lev
hned sudí jevil prudký hněv:
„Vy biřicové, taste meč,
a všecky beřte v rychlou seč!“

Tak dvanáct padlo svatých hlav,
a k nebi spěchal duší dav,
kde z rukou Božích u trůnu
vzal každý stejnou korunu.

Svůj život každý Kristu dal,
by odplatu tam v ráji vzal,
a s Ním, jenž spasil člověky,
se radovali na věky.

Buď Otci věčná chvála, čest,
i Synu, Jenž Mu roven jest,
a Duchu stejné podstaty —
jsouť jediný Bůh přesvatý. Amen.

6. Svatí Ondřej Svorad a Benedikt (Beneš), poustevníci na Slovensku.

Na milém našem Slovensku v Uhřích u řeky Nitry v kraji půvabném a úrodném rozprostírá se starobylé, druhdy hlavní a sídelní město knížectví Nitranského, nyní biskupské sídlo Nitra.¹⁾ V pevném hradě nachází se mimo jiné budovy nejstarší křesťanský chrám v celém Uhersku, od knížete Pribiny vystavěný a od Solnohradského arcibiskupa Adalrama (830—836) ke cti patronu Bavorskému, svatému Emmeramovi posvěcený. Z něho vede dvanáct schodův do novějšího skvostného chrámu biskupského.

K severu za městem vypíná se vrch Zobor²⁾ se zříceninami bývalého kláštera Benediktinského. Na Zoboře žili a působili na začátku jedenáctého století řeholníci a poustevníci svatí Ondřej Svorad a Benedikt, patronové a ochráncové biskupství Nitranského. Podnes ukazuje se tam jeskyně těchto světců, a pod ní studnice jejich jmény zvaná.

Za panování moudrého a spravedlivého krále Uherského,

¹⁾ Nitra jest kolébkou křesťanství, Betlémem našich bratří Slováků. Nazývá se netoliko sídlem Svatoplukovým, ale také svatým městem Methodovým. Nedaleko jest ještě kapla z doby Cyrillo-Methodějské. —

²⁾ Vinum Zoborense decus est et gloria mensae.

svatého Štěpána (997—1038), ¹⁾ připutoval z Polska Svorad na Slovensko. Filip, opat Zoborského kláštera Svato-Hipolitského, přijal jej do řádu svého, a dal mu s rouchem řeholným jméno Ondřej. ²⁾ Svorad Ondřej v jeskyni byl poustevníkem. Postil se tak tuze, že po tři dny ničeho nejídal, a teprvé dne čtvrtého chlebem a vodou poobčerstvil se a posilnil. Na začátku čtyřicetidenního postu ke cti postu Kristova přijal od opata Filipa čtyřicet ořechů, s kterýmiž odebral se do jeskyně své, kde na modlitbách trváje a pokání čině denně jeden ořech jídal a na Boží hod Velikonoční se připravoval. Při tom mimo hodiny modlitbě věnované ustavičně pracoval sekýrou v lese.

Jednoho dne při práci té omdlel a polomrtev ležeti zůstal. Avšak procitnuv viděl se v jeskyni své, jak sám vypravoval učení svému svatému Benediktovi.

Po celodenní práci a modlitbě byl mu místem odpočinku pařez dubový, trnám obklopený, na kterémž dřímá. Usnul-li a se naklonil, byl trnám zase hned probuzen. Na hlavu posadil si korunu dřevěnou, kolem hlavy pak zavěsil čtvero kamenů, aby z tvrdého spánku procitnul, nakloniv se v kteroukoliv stranu.

Po blažené smrti svatého Ondřeje Svorada jeho učení Benedikt umínil sobě, že v jeskyni svého mistra týmž způsobem bude Bohu sloužiti a o spásu svou pečovati. Tři léta poustevničil svatý Benedikt. Tu pak přišli lotři, kteří domnívali se, že v jeskyni své poustevník má peníze. Vyvedli jej na břeh Váhu, zavraždili ho, a tělo potopili v řece. Po celý rok hledáno tělo svatého poustevníka, až pak zpozorováno, že orel sedává na jistém místě u Váhu jakoby na stráž. I ponořil se muž obratný v řece, a vynesl celé neporušené tělo svatého poustevníka Benedikta, jež pochovali vedlé těla svatého Ondřeje Svorada v biskupském kostele svatého Emmerama. ³⁾

Svatý Ondřej Svorad, předvídaje blízkou smrt, vypravil posla do kláštera, aby opat Filip přišel do jeskyně. Přišel, ale Ondřej už byl mrtev. Opat svlekl jej, aby tělo umyl. I shledal na těle železný řetěz v těle zarostlý. Část řetěze toho vyžádal

¹⁾ Svatý Štěpán dne 2. září. — ²⁾ Životopis pochází z pera Pětikostelského biskupa Maura, jenž toho času byl žákem školy klášterní, svatého Ondřeje znal a zprávy o něm z úst svatého Benedikta slyšel. — ³⁾ Co následuje, měl biskup Maurus z úst opata Filipa.

sobě později Geyza I, vévoda, od roku 1074. král Uherský. Na přímluvu svatého Ondřeje Svorada událo se zázraků mnoho.

Výroční památka svatého Ondřeje Svorada světí se také v Polsku, kde před svým odchodem na Slovensko po několik roků jako poustevník svatě žil.

7. Svatý Gorazd, biskup Panonský.

Svatý Gorazd, rodilý Moravan, muž znamenitý, v latinském i řeckém jazyku dokonale sběhlý, byl od svatého Methodia, apoštola Slovanů, za nástupce v důstojenství arcibiskupském ustanoven. Za pronásledování Slovanských kněží na Moravě návodem nesnášlivého Nitránského biskupa Vichinga, zjevného nepřitele Slovanů, Gorazd neohroženě hájil práv své strany, ale po mnohých útrapách a po žalařování přece musel roku 886. do vyhnanství jíti s Klémentem,¹⁾ Náhumem,²⁾ Sabou, Angelarem a přemnohými Slovany Moravskými. Duchovenstvo německé, nemohouc toho snést, aby v Gorazdovi žáku obživil mistr svatý Methoděj,³⁾ vypudilo jej a potlačilo Slovanské obřady na Moravě a v Panonii.

V Bulhařích hledal a našel svatý Gorazd útulek. Car Boris vlídně ho přijal. Svatý Gorazd tam neunaveně pracoval na vinici Páně až do blažené smrti své. V Albanii nedaleko Berata jest klášter a chrám svatému Gorazdovi zasvěcený, v němžto ostatky jeho v úctě chovají se. Nejstarší Slovanská legenda o svatém Methoději, kterouž „Panonskou“ jmenují, pokládá se za práci Gorazdovu.

Dne 18. července.

1. Svatý Kamillus de Lellis, zakladatel řádu, Italian.

Kamil de Lellis narodil se dne 25. května 1550. v Buchianiku, městečku v Abruzzách, v krajině Neapolské. Matka šedesátiletá zemřela hned po porodu. Kamil, naučiv se sotva čísti a psáti, stal se mistrem v kartách a kostkách, poně-

¹⁾ Svatý Klément dne 27. července. — ²⁾ Svatý Náhum dne 20. června.
— ³⁾ Martinovův „Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus,“ strana 180.

vadž neměl matky vychovatelky. Ve svém osmnáctém roce chtěl s otcem svým v Jakýně ¹⁾ na loď vstoupiti a v Benátkách do vojenské služby proti Turkům se dáti; ale otec i syn onemocněli, a museli se domů vrátiti. V Loretě otec zemřel. Kamil zcela osiřelý dostal zlý vřed napřed na levé, potom na pravé noze; přece však cestoval dále až do Ferma. ²⁾ Tam ho vlídné a laskavé chování mnicha Františkána tak dojalo, že v městě Akvile ³⁾ prosil, aby do téhož řádu přijat byl. Když pak žádosti jeho nevyhovělo se, cestoval Kamil do Říma, a dostal službu hlídače v nemocnici pro nezhojitelné, a při tom mnil také vyléčiti sebe. Avšak pro hašteřivost a karban propustil jej správce nemocnice ze služby.

Roku 1569. zase vstoupil do vojska proti Turkům. Po skončené válečné výpravě dali mu kapucini v Manfredonii ⁴⁾ práci při stavbě, kde náruživý karbaník Kamil prohrál i šaty své. Nicméně pobyt u kapucínů prospěšen mu byl tím, že tam počal vážně přemýšleti o živobytí svém. Poznáv nebezpečný stav nesmrtelné své duše, snažně prosil kapucíny, aby ho přijali do řádu. Přijali ho za bratra řeholníka. Brzy však donutil jej bývalý nedub, aby opět hojiti se dal v Římské nemocnici pro nezhojitelné. Tam na dlouhý čas vyléčen byv, zastával službu posluhovače u nemocných tak vzorně, že konečně zvolen byl za správce nemocnice.

Kamil, správce nemocnice, neunavně sloužil nemocným dnem i nocí, pečoval o tělesné i duchovní potřeby jejich, umírajícím byl vítaným těшитelem a poučovatelem. Sám pak horlivě se modlil a tuhé pokání činil, poslušen jsa ve všech věcech svého zpovědníka svatého Filipa Nerejského.

Nyní soužil jej učiněný slib, že se stane Františkánem, který splniti nemohl, ješto jej pro vředovitost nemohli nikde do kláštera přijmouti. Za tou příčinou zamýšlel vinu svou napravit

¹⁾ Jakýn, Ancona, město v Romagně s přístavem nejlepším dle přísloví: „Unus Petrus in Roma, unus portus in Ancona;“ druhdy sídlo delegace papežské. — ²⁾ Fermo, hlavní město delegace Fernské v Římsku. — ³⁾ Aquila, hlavní město v Abruzzách v Neapolsku. V okolních horách jsou domovem dudáci, jichžto množství slyšeti v Římě i v Neapoli. — ⁴⁾ Manfredonia, město v Neapolské provincii Capitanata na hoře Gargano.

jiným dobrým skutkem, a umínil sobě, že založí družstvo několika nekněží k tomu konci, aby obětavě nemocným sloužili. A hle, roku 1582. získal pro chvalitebný úmysl svůj pět mužů. Scházeli se k modlitbám v pokojíčku v nemocnici. Když pak mu pokojík ten byl odňat, založil družstvo své mimo nemocnici.

Aby však nový řád svůj snadněji mohl uskutečniti, radili mu přátelé, aby stal se knězem. Ač byl už třicet dva roky stár, počal se u Jesuitů učiti jazyku latinskému, a vyučiv se byl na kněžství vysvěcen. Ředitel nemocnice svatého Jakoba svěřil mu správu kostela Matky Boží Zázračné nedaleko Tibery. Tam, složiv úřad správce nemocnice, zařídil kněz Kamil nový ústav svůj. Roku 1586. dne 8. března papež Sixtus V. dovolil družstvu tomu, aby společně bydlíce zavázali se slibem chudoby, čistoty a poslušnosti, k němuž ještě přidán byl závazek ku pomoci přispívati nemocným při smrti i v čas rány morové. Svatý Otec Sixtus také svolil k tomu aby z družstva svého volili kněze za vrchníka svého a v Římě sbírali almužny. Dne 20. dubna téhož roku 1586. Kamil kněz jednomyslně zvolen byl za představeného, za superiora, a ubytoval se pak se soudruhy svými u kostela svaté Magdaleny v Římě, kde doposud jest hlavní sídlo řádu toho. Počet řeholníkův se množil, proto Kamil s dvanácti bratřími odebral se do Neapole, a tam založil nový klášter. Papež Řehoř XIV. roku 1591. povýšil družstvo za duchovní řád „Otcův dobré smrti“, jenž pak rychle nové osady své tvořil roku 1594. v Miláně a v Janově; roku 1597. v Bologně; roku 1600. v Mantově; roku 1603. ve Ferrare; roku 1604. dvě nové osady v Neapoli, tak že při smrti zakladatelové roku 1614. měl řád ten již 16 klášterů a v nich 300 členů nepočítaje 220 jiných, jenž byli zatím zemřeli, nakazivše se v povolání svém v nemocnicích.

Svatý Kamil vzdal se po několikaleté požehnané činnosti vrchnictví v řádě, aby tím více mohl pracovati o svém zdokonalení. Modlitbou, rozjímáním, káráním těla svého, a konáním skutkův milosrdenství trávil ostatní život svůj záslužný, jež svatě dokonal dne 14. července léta Páně 1614. Tělo svatého Kamila pochováno bylo v kostele kláštera svaté Magdaleny.

Obdařen byv již za živa od Boha velikými milostinami, byl od papeže Benedikta XIV. slavně za svatého prohlášen.

2. Svatý Getulius, velitel vojenský, jeho choť Symforosa, sedmero synů: Krescent (Rostislav), Julian, Nemesius, Primitiv, Justin (Pravomil), Staktej a Eugen (Blahorod), a spolu-mučeníci Amant (Milan), důstojník, Cerealis, soudce Římský.

Tivoli jest město tři a půl míle od Říma vzdálené nad řekou Teverone. Za starodávna Tivoli jmenovalo se Tibur, a Teverone Anio. Bohatí Římané trávili v Tiburu léto, majíce tam své nádherné paláce a zahrady. I císař Hadrian, nástupník Trajanův, dal sobě v Tiburu palác vystavěti a zahrady založiti. V zahradách dal padělati a shromážďiti všechno, co kde krásného v jiných zemích po různu byl spatřil; i chrámy kázal tam zbudovati a sochami bůžkův zemí těch ozdobiti. Nyní umělecké sochy ty jsou v Římě ve Vatikane, a Hadrianův palác stal se překrásnou zříceninou.

V Tiburu usadil se chrabrý velitel vojenský, Getulius, když byla jeho choť Symforosa v Krista uvěřila a křest svatý přijala. V Tiburu manželé ti žili v klidném zatiší, konali dobré skutky, a vychovávali svých sedmero synů po křesťansku. Getuliův bratr Amant byl také křesťanem a velitelem vojenským, který však ve službě císařské zůstal. Císař Hadrian ujal vládu roku 117., a dozvědév se, že bratří a velitelové Getulius i Amant stali se křesťany, dal je zatknouti. Avšak Cerealis soudce, jenž je zatknul, sám také uvěřil v Boha Krista, a byl s oběma veliteli po tři a dvacet dnů mučen a pak stát. Symforosa pochovala těla svatých mučníků na statku svém, a trvaje na modlitbách, pečovala o syny své a o chudinu.

Zatím dostavěn byl palác Hadrianův, a měl zasvěcen býti oběťmi modlářskými. Příležitosti té užili kněží pohanští, a obžalovali Symforosu u císaře velice pověřivého, řkouce: „Bohové řekli nám, že je Symforosa se svými syny den co den mučí, vzývaje Boha svého. Bude-li ona se syny svými jim obětovati, učiní všecko, začkoli budeme žádati.“

Císař Hadrian dal Symforosu uvězniti a k sobě přivesti se všemi syny. Přimlouval jí lahodně, aby obětovala modlám. Symforosa však pravila: „Getulius, manžel můj, a jeho bratr Amant, velitelové vojenští, mnoho vytrpěli pro Krista, nevolíce obětovati modlám. Jako statní bojovníci přemohli tvé duchy

zlé svou smrtí, a dali se raději stíti. aby nebyli přemoženi. Smrt pro Krista podstoupená způsobila jim sice u lidí zemských potupu, ale nyní jsou mezi anjely, a mají s Králem věčným věčný život.“ — Císař mluvil: „Nyní buď obětovati budeš bohům našim i se syny svými, anebo ty sama a synové tvoji obětování budete.“ Symforosa odvětila: „Jaké to štěstí pro mne, že i se syny svými státi se mám obětí Bohu svému?“ — Císař řekl: „Svým bohům obětovati vás dám!“ — Symforosa odvětila: „Bohové tvoji nemohou nás za oběť přijmouti, neboť rozmnožíme muky zlých duchů, budeme-li obětováni Kristu, Bohu svému. Nižádnou hrozbou neodvrátíš mne od touhy, abych vešla v pokoj s chotěm svým Getuliem, kterého jsi usmrtil pro jméno Kristovo.“ — Císař rozkázal, aby Symforosu odvedli do chrámu Herkulova,¹⁾ aby ji políčkovali a za vlasy pověsili.

Poněvadž Symforosa ani touto mukou nedala se od Krista odvrátiti, byla s těžkým kamenem na hrdle do řeky Anio uvržena a tak ozdobena korunou mučnickou.

Druhého dne předvedeni byli synové její. Hadrian je vyzval, aby obětovali bohům. Stateční křesťané bratří ani lichocením, ani prosbami, ani hrozbami nedali se zvklati; proto dal Hadrian kolem chrámu Herkulova postavit sedm sloupů, a na každý z nich kázal přivázati z nich jednoho mládence, aby každého jiným způsobem usmrtil.

Krescentiovi probodli hrdlo, Julianovi prsa, Nemesiovi srdce, Primitivu život, Justinovi uřezali všechny oudy, Staktea pak ustříleli šípy, a Eugen, nejmladší, rozpoltěn byl od hlavy až dolů. Těla svatých mučnicků pohané uvrhli do hluboké jámy, křesťané pak odnesli a u silnice Tiburské pochovali je. Nad hrobem jejich později zbudován a posvěcen byl „kostel u sedmi bratří.“²⁾

Císař Hadrian, muž velmi zkušený a učený, jest nám důkazem, že rozum lidský bez náboženství zjeveného podléhá bludům

¹⁾ Tento bývalý chrám Herkulův v Tiburu, nyní v Tivoli, přeměněn byl ve chrám křesťanský, a jest doposud biskupským kostelem. — ²⁾ U Bollandistů na den 18. července. Ruinart přijal zápisy o mučenicích těch ve své pravé a vybrané spisy mučnické. Pěkně o nich píše hraběnka Ida Hahn-Hahnová ve své knize: „Die Märtyrer, Bilder aus den ersten drei Jahrhunderten der christlichen Kirche.“

a pověřám největším, o čemž ovšem i za našich časů zhusta přesvědčiti se můžeme. Hadrian byl nepřitelem židů na počátku jeho vlády odbojných, ale místodržitelem Judským, Martiem Turbem, pokořených. Vyhnal je z Jerusaléma, kterémuž dal nové jméno Aelia Kapitolina; místo, kde stával chrám Jerusalémský, dal zorati a solí posypati; do města dal Římany za obyvatele, a židé směli jen jednou v roce, v den zkázy Jerusalémské, k Jerusalému se blížit a osud svůj oplakávat. Na potupu židům dal císař Hadrian na jedné věži postaviti prase z mramoru vytesané.

Avšak ani křesťanů pokojných nešetřil. Na místě vzkříšení Páně vztýčil obraz Jovišův, na Golgotě obraz Venušin, a v Betlémě v jeskyni, kde se narodil Syn Boží, obraz Adonisa, bůžka lovu. Hadrian sice nenařídil nové pronásledování křesťanů, ale neodstranil starší zákony protikřesťanské, a tudíž jeho náměstkové, znajíce Hadrianovu pověřčivost a přitulnost k pohanství, krutě s nimi nakládali, tak že svatý Jeroným o velikém pronásledování za doby Hadrianovy píše, ač císař ten písemné obrany křesťanů přijímal a soudcům nařizoval, aby nemučili a nezabíjeli křesťany bez vyšetřování na pouhé udání pohanův.

Pověřčivost Hadrianova vysvítá z události následné. Když byl v Egyptě, oznámili mu modláři věštbu bohův, že jej štěstí neopustí, bude-li se někdo dobrovolně za něj bohům obětovati. Antinous, otrok překrásný, ježž císař nade všechny miloval, skočil do Nilu a utopil se za císaře, kterýž oběť tu přijal, a jemu ke cti dal město Antinoe a chrám vystavěti. Napotom pak usmrtní kázal každého křesťana, nevolil-li místo Krista za boha ctíti Antinoa, jehož sochy z mramoru, a obrazové od velikých umělců pracovaní umísťovali se v chrámech pohanických. V Římském paláci Braschi zachoval se takový Antinous ve způsobu Egyptských bůžků. Chrám a město Antinoe pod Thebami na řece Nilu jsou nyní zříceninami namoaze zasypanými pískem pouště Egyptské. Kolik zaslepených Hadrianů potomstvu na oči vystaví vypsání nynějšího „boje kulturního“ v nešťastné Evropě?

3. Svatý Bedřich (Friedrich), biskup Utrechtský, mučéník.

Bedřich, vnuk Ratboda, krále Friského¹⁾, nabyl výtečného vychování od duchovenstva Utrechtského²⁾. Velika byla jeho horlivost na modlitbách a tuhé bylo jeho zapírání sebe. Ač mu sláva světská kynula, z lásky k Bohu oddal se duchovnímu stavu. Biskup Richfried ochotně přijal ho a svěřil mu vyučování čekatelův křestu svatého. Bedřich vyučoval a ve víře i ve ctnostech utvrzoval svěřence své slovem i příkladem, nabyt pak takové lásky a vážnosti všeobecné, že po smrti Richfriedově zvolen byl za biskupa Utrechtského. Pokorný a skromný Bedřich nikterak nechtěl se podrobiti, ale voličové tím více vážili ho sobě, a ještě i císař Ludvík Pobožný (813—840) s volbou tou shodoval se, spatřoval v tom Bedřich vůli Boží a vzal na sebe důstojnost biskupskou. Vysvěcen byv u přítomnosti císaře v Cáchách³⁾, zavázal se, že bude hlásati víru křesťanskou Frisům do té doby ještě valně pohanským. Utrechtsané slavně uvítali nového biskupa svého, on pak stál ve slibu svém, a za malou dobu nizela modloslužba u Frisů.

Synové císaře Ludvíka měli zarputilý spor v příčině dědictví, ježž podněcovala druhá choť císařova, Judita. Biskup rázně napomínal císařovnu, aby napravila pohoršení dané, a nedal se zastrašiti hrozbami vášnivé císařovny.

Uspořádav biskupství své, sám také za kněžími dříve vyslanými odebral se k Frisům pohanským, a sice na nejzápadnější ostrov Zeelandský, Valchern zvaný, jehož obyvatelstvo bylo surové velice. Dlouho pracovav bez prospěchu, konečně přece dobyl srdcí ostrovanův pláčem, modlitbou a tuhou kázní, jížto káral tělo své. Velmožové odřekli se sňatků hříšných, smí-

¹⁾ Frisové, kmen germanský, žili za časů Římských na pomorí severním od ústí Emže až k ústí Rýna. Prosluli v dějinách udatným králem svým Ratbodem, který roku 714. Franky zahnal, a roku 716. Karla Martella porazil. Král Karel Veliký podrobil sobě Frisy, jmenoval jejich vladaře hrabětem, a utvrdil tam víru křesťanskou. — ²⁾ Utrecht, u Římanů Trajectum ad Rhenum (brod či přívoz Rýnský), nyní hlavní město provincie Utrechtské v Nizozemsku. — ³⁾ Cáchy (Aachen) hlavní krajské město v Pruském Porýnsku, císařské sídlo Karla Velikého a jeho prvních nástupců.

řili se s Bohem a s Církví, a následkem toho i ostatní lid přijímal milerád svatou víru.

Roku 838., když svatý biskup v kaple svatého Jana Křestitele sloužil mši svatou, dva vražedníci mstivou císařovnou najatí probodli jej. Svatý Bedřich¹⁾ umíraje zvolal: „Líbíti se budu Hospodinu v krajině živých.“ Žalm 114, 9.

4. Svatá Gudena, mučenice Karthaginská.

Za konsulů Plautiana a Gety v Karthagině, hlavním městě Afriky, léta Páně 203., rozkázal císařský náměstek Rufín, aby křesťanská panna Gudena, za rozličných dob čtyřikráte na skřipci ukrutně mučená a mezi tím žalařovaná, konečně byla mečem odpravena.

5. Svatý Emilian (Aemilian), mučeník Bulhar.

V Dorostolu, Dersteru, v nynější Silistrii, hlavním městě provincie Silistrijské, jež obsahuje severovýchodní část Bulharska s Dobrudžou, narodil se na začátku čtvrtého století svatý Emilian. Za vlády císaře Juliana Odpadlíka byl Emilian křesťan otrokem velmože pohana. Vida nesmyslnou modloslužbu pohanskou tou měrou rozhorlil se, že za doby příhodné vzal kladivo, vešel do chrámu pohanského, a všechny modly roztloukl.

Pohané, nevědouce, kdoby to byl učinil, jali jistého rolníka, bili a k soudci vedli jej. Emilian, jakmile o tom zvěděl, pospíchal k soudci a pravil: „Ját jsem, který to učinil!“ Potom káral nesmyslnost těch, jenž mrtvé modly mají za bohy. Soudce podrážděný řečí tou dal Emiliana bičovati, a když svatý vytrval setrval v pravdě zjevené, odsoudil jej do peci na upálení. Svatý Emilian uprostřed plamenů velebil Boha a odevzdal duši svou Bohu léta Páně 362. Jemu ke cti zasvětili rodáci Bulharové kostel znamenitý.

6. Svatá Marína, panna, mučenice Španělka.

Nedaleko města Orense v Galicii, provincii Španělské, ležící k severozápadu, která se královstvím nazývá, jest kostel Bohu zasvěcený ke cti svaté Maríně. Také v Kordově jest

¹⁾ Jazykem našim: Mírek, Míroš, Mírota.

chrám svaté Maríny, kterouž vroucně vzývá obyvatelstvo země Španělské.

Svatá Marína s jinými osmi pannami opustila otčinu svou i otce Attilia. Odebraly se do krajiny cizé, aby tam Bohu sloužily a víru křesťanskou šířily. Císařský náměstek Olybrius dal ji k sobě přivesti a žádal, aby se Krista odřekla a bůžkům obětovala. Statečnou vyznavačku Boží pak kázal přeukrutně mučiti, za kterýchžto muk dosáhla palmy panenské i mučenické. Doposud ukazuje se pec, v nížto byla upálena, a studánka divotvorná na přímluvu její.

7. Svatý Filaster, biskup Bresčijský.

Výroční den svatého Filastra, biskupa, býval svátkem zasvěceným v Brescii ¹⁾ hned po jeho blažené smrti roku 387.

Svatý Filaster, Španěl, syn vznešených rodičů křesťanských, byl nábožně vychován a do škol dán. Milost Boží osvěcovala jej tou měrou, že vynikal učeností nad každého spolužáka. Vědeckou dráhu svou dovršil v Athénách, nynějším hlavním a sídelním městě království Řeckého, stal se učitelem, a přivedl mnoho bludařů, zejména Arianů, do pravé Církve.

Z Athén odebral se Filaster do Říma. Papež Damas I. (366—384) Filastra, slovuťného spolurodáka svého Španělského, vřele uvítal a svěřil mu učitelskou stolicí, kolem níž shromažďovali se mladíci i starcové vědy žádostiví. Papež Damas dal Filastrovi svěcení kněžské. Od toho dne bezúhonnost jeho rychle měnila se v dokonalou svatost. Kněz Filaster povolením papežovým putoval do Jerusalema, aby navštívil a uctil místa svatá.

Po roce navrátil se Filaster do Říma. Papež ustanovil jej hlasatelem víry. Filaster procházel celé okolí Římské a horlivě kázal slovo Boží. Dozvědév se, že bludařstvím Arianským v nebezpečí nachází se Milán, město Italské, ihned šel tam. Vděčně přijalo jej obyvatelstvo katolické, kteréž smluvilo se s Ariany a zařídilo veřejné rozmluvy náboženské. V hodinu

¹⁾ Brescia, starořímské Brixia, krajské město v Lombardii u řeky Mella a Garzy, sídlo biskupské s 33.000 obyvatelů. Delegací (krajem) Bresčijskou protékají řeky Oglio a Chiesa.

stanovenou dostavil se kněz Filaster pokorný a skromný, ale plný důvěry ve vítězství pravdy. Přišel pak i bludař Auxentius s přívrženci svými a se židy. Auxentius hrdý a domýšlivý pyšně vyzval Filastra, aby hájil víru katolickou. Filaster potíral bludy Arianské tak vážně a důrazně, že mu ani Auxentius ani kdo jiný nedovedl odpovědět.

Vytrpěv od bludařů mnoho nátisků a útrap i krvavých pro Krista, konečně octnul se Filaster v Brescii, kdežto jako vzorný biskup počeňnaně působil až do šťastné smrti.

Z pradávné té doby zachoval se latinský chvalozpěv o svatém Filastrovi, jež podáváme v překladu.

Chvalozpěv o svatém Filastrovi.

Fanfary snášej, drahá vlasti celá,
z krajin, kde proudí Chiesa i Mella,
Oglio kde jde křivolakou tísni,
k slavnostní písni.

Ivy, co zříte, bydlitelé hlavní,
jezero Gardské, hudebníci slavní,
velmož i sluha nechať radost jeví
hlasnými zpěvy.

Lide můj zpěvný, národe můj milý,
Bresčijský rodák, nebo poutník čilý,
stavů všech davy, nekneží a kněží,
mějte hlas svěží.

Ajta, my vstaňme svému otci k chvále,
kteréhož kosti v chrámě máme stále;
biskupem jenž byl, čelnou stolce zdobou
před malou dobou.

Sídlo zde míval biskup pětkrát druhý,
výborně pásal lid i Páně sluhy,
pro rod i ctnosti od všech bylo ctěno
Filaster jmeno.

Také-li rodný palác toho zvíme,
 kterého vděčně pro zásluhy ctíme?
 Úloha, víme, že mu Abraháma
 připadla známá.

Rodné své vlasti Španělské se sřekl,
 věrou se velkou do ciziny vlekl,
 hledaje svatou pravdu nanebeskou
 každinkou stezkou.

Iz knih nám svatých všechnu moudrost zažil,
 modlitbou vroucnou, dumáním se blažil,
 napájel, poutal ducha k Bohu láskou,
 nadzemskou páskou.

Učenec muž ten, lahodný a mírný,
 výhradnou stránku, celý díl svůj žírný
 u Boha jenom pevnou věrou zíral,
 tužbou tou zmíral.

Svěcením kněžským nový úkol zkvetá!
 Umínil sobě v kraj že půjde světa,
 národům cizým Krista Pána všude
 hlásat že bude.

Bůžky své němé za bohy jenž vidí,
 pohany, židy, věrolomné lidi,
 bludaře mnohé mocnou učeností
 obrátil k ctnosti.

Rajského Krále přehorlivý sluha
 bludařům pyšným, Arianům, tuhá
 ucpával ústa v každé nové seči
 vítěznou řečí.

Ikdyž jim tváře, oči pomstou plály,
 obhájce pravdy odpor činil stálý;
 nevšímal údův poraněných sobě
 v nižádné době.

Karával hříšné, jiných činnost vlašnou,
aby je získal mnohou pílí snažnou;
na těle míval rány přebolestné
pro Krista čestné.

Slavně se tobě, Auxenti ty špatný,
bludům tvým, opřel věrec přeudatný;
vyvracel lež tvou svedenému lidu
k blažnému klidu.

Ihned jak v Římsku pouklidil spory,
seřadiv četné bojovníků sbory,
řízením Božím k Bresčijskému městu
zvolil si cestu.

Ejhle lid města, sice náruživý,
pravdy však dbalý, světla žádostivý,
předobrou vůli krásně osvědčoval,
vděčně se choval.

Nebohý lid ten, mnohou maje vadu,
ochotně slýchal moudrou jeho radu;
u mnohých rychle jevil ráj se pravý
čistými mravy.

Světec náš velký nebes hledal zboží,
všude jen šířil čest a slávu Boží,
nádhery neznal biskup přepokorný,
apoštol vzorný.

Inak on patřil na vezdejší statky,
z nichžto má světák pocit jaksi sladký;
v Zákoně svatém liboval si vše
po noci celé.

Světská mu sláva bez ceny vždy byla,
prostinká ctnota zraku jeho mila;
poctivce veždy za přítele čítal,
radostně vítal.

Pravým jsa otcem těm, jež Bůh mu svěřil,
každému věrně stejnou měrou měřil,
urážkám zlochů naslouchával chladně,
odpouštěl snadně.

Rádcem a soudcem, lékařem byl jistým
každému, chtěl-li na duši být čistým;
léčivalt rány silným vína tokem,
z olivy mokem.

Ač se byl hlavně klonil k chudým, bídným,
ke všem přec býval lahodným a vlídným;
stavem a rodem mýliti se nedal,
ctností jen hledal.

Eja, ty dive, vzore přespanilý,
prostinký šat tvůj každému byl milý;
velebnost tvoje nejevila pýchu,
nezvala k smíchu.

Slzi proud všeho duchovenstva valný,
července zřel den osmnáctý — žalný;
plakaly spolu hojné lidu davy
kloníce hlavy.

Uctivé věrce chrání od té chvíle,
přímluvou štědrou stojí při nich mše,
od hříchu plaší, k ctnostem svatým volá;
kdože mu zdolá?

Laskavý Otče, Kriste Boží Synu,
přesvatý Duchu, odpusť naši vinu;
milostí rajskou voď nás v každém kroku
od roku k roku. Amen.

8. Svatý Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Turský, mučovník a jeho choť Skariberga, poustevnice.

Svatý Arnulf pocházel ze znamenitého šlechtického rodu Franckého. Jeho rodiče na víru křesťanskou obrátil a pokřestil svatý Remigius, arcibiskup Remešský.¹⁾ Když pak se jim narodil syn Arnulf, svatý Remigius byl mu kmotrem křestným. Chlodvík, král Francký, ctnostného a důkladně vyučeného Arnulfa tak sobě vážil, že mu dal svou neteř, princesnu Skaribergu, za manželku, a jí daroval věnem statky Remešské.

Arnulf i Skariberga od mladosti tou měrou libovali sobě ve věcech nadzemských, že oba zavázali se slibem panictví a panenství i ve stavu manželském. Žili nábožně jako anjelové. Konečně pak rozdali jmění své chudým.

Arnulf vypravil se na pouť do svaté země a do Říma. Z pouti té po sedmnácti letech navrátil se do Remeše, aby navštívil svého kmotra, svatého Remigia, a svou panenskou choť Skaribergu. Na pouti své v Italské Ravenně vyprostil člověka z moci zloducha, v Remeši pak vzkřísil mrtvého. Z Remeše putoval do Tulúsu ke hrobu svatého Saturnina,²⁾ a pak do Túru (Tours), aby uctil tělo svatého Martina.³⁾ V Túru právě jednalo se o volbu nového biskupa. Dvě strany voličů rychle dohodly se a jednomyslně zvolily příslého poutníka Arnulfa, proslulého učeností, bezúhonností a darem zázraků. Jen půldruha roku zastával úřad ten, a zase vydal se na pouť do Španěl, kde novými zázraky osvědčoval svatost svou. Dovědév se, že zemřel svatý Remigius, arcibiskup Remešský, dne 13. ledna 532. vrátil se do Remeše a zahalil choť svou závojem posvátným. Z toho však vzešla mu nenávisť příbuzných Skaribergy Bohu zasvěcené. Když vycházel z kaply svatého Remigia, bezbožníci mečem smrtelně zranili jej. Umíraje, žádal milovanou panenskou choť svou, aby dala tělo jeho převezti do jeho biskupského kostela v Túru. Avšak řízením Božím stalo se, že Skariberga v hornaté kra-

¹⁾ Svatý Remigius dne 1. října; byl arcibiskupem Remešským od roku 458. do 532. — ²⁾ Svatý Saturnin dne 29. listopada. — ³⁾ Svatý Martin dne 11. listopada.

jině mezi Paříží a Šartrem¹⁾ tělo svatého Arnulfa pochovali musela, kteréžto místo nyní má jeho jméno.

Svatá Skariberga zbudovala sobě u hrobu jeho chatku, v kteréž jako poustevnice nábožně a tuze Bohu sloužila až do blažené smrti své okolo roku 550. Tělo její pochovali svatému manželovi po boku. Výroční svátek má společně se svatým Arnulfem, jemuž ke cti zbudoval se klášter a několik kostelů ve Francii.

9. Svatý Arnold, citerák královský.

V Kolínském biskupství dokonil život svůj za devátého století svatý Arnold ve vesnici, kteráž nyní po něm nazývá se Arnsvile (Arnoldvile), kdežto i tělo jeho odpočívá a veliké slávy požívá u všeho obyvatelstva pro veliká dobrodiní prokázaná jeho předkům. O slavném svátku obětují u jeho ostatků proslavených bojnými zázraky každoročně čtrnáct voskovic.

Svatý Arnold, rodem Řek, výtečný hudebník, s citerou připutoval na královský dvůr Karla Velkého, zakladatele říše Franko-Německé (nar. 2. dubna 742., † 28. ledna 814.), kterýž, jak mile poznal umění jeho, učinil jej citerákem královským.

Arnold sám tak svatě žil, že i ostatní dvořané, kteří napořád upřímně jej ctili, jeho slovem a příkladem utvrzovali se ve svatých ctnostech.

Král meškal na hradě Gimesvile (nynější Arnsvile) nedaleko lesa královského, kolem něhož obyvatelstvo mělo velikou nouzi v příčině topiva. Citerák Arnold přistoupil ke králi před samým obědem, a prosil, aby mu daroval tolik lesa, kolik by mezi obědem objeti dovedl. Král svolil, a citerák Arnold na rychlém oři objel les dvě míle dlouhý a míli široký, znamená mečem jistá místa jízdy své. Navrátil se před ukončením hostiny. Král žasna daroval mu objetý les. Arnold díky vzdáváje, pravil: „Les ten má býti tobě, králi, na věčnou památku; dámť jej za oběť Králi nebeskému ku spáse duše tvé i své.“ Rozdělit pak les darovaný dvaceti vesnicím krajiny té, jejichž majetkem doposud jest.

¹⁾ Chartres (Šartr), lat. Autricum, Carnutum, nyní hlavní město depart. Eure-et-Loir.

Rozděliv pak veškero jmění své chudým, připravoval se Arnold citerák na předvídanou smrt. Tělo jeho pochováno bylo v kapliče, kdežto viděti lze také prsten, jež byl milému citeráku svému Arnoldovi podal král Karel Veliký u přítomnosti dvořanů na důkaz darování onoho lesa.

10. Blahoslavený Šimon Lipnický, Minorita Krakovský.

Blahoslavený Šimon, po svém rodišti Lipnický zvaný, od rodičův nábožně vychovaný, poslán byl do škol Krakovských, kde kázáním svatého Jana Kapistrána povzbuzen byv, vstoupil do řádu svatého Františka. Oživen jsa jedinou touhou po životě věčném, v klášteře i mimo klášter horlivě se modlival, Marii Pannu vřele ctil a vzýval; panickou čistotu svědomitě střežil; tělo duchu podroboval bděním, postem a všemožným zapíráním sebe; za prázdných hodin pak nejnižší a nejtěžší práce ochotně konal.

Zvolen byv za představeného bratří svých pokorný a laskavý rádce a vůdce více vlastním příkladem nežli slovy vzdělával podřízence své. Bezúhonný život dodával největší váhy horlivému a učenému kazateli, a tudíž posluchači jeho rychle a důkladně napravovali své mravy a nastupovali na cestu ctnostnou. Statečný věrec, výmluvný řečník, vroucný ctitel Marie Panny, milovaný správce duší, Šimon Lipnický, poslední kázání činil v oktávě svátku Navštívení Rodičky Boží, rozstonal se a po několika bolestných dnech blaženě zemřel dne 18. července 1482. Byl pak u přítomnosti jedenácti set panen slavně pochován v kostele svatého Bernarda u Krakova, kde toho času byl kazatelem. Bůh oslavoval věrného služebníka Svého takovými zázraky, že ihned všeobecně byl za svatého považován. Král Sigmund III. (1587 až 1632) a jeho syn Vladislav IV. (1632—1648) žádali v Římě, aby slavně prohlášen byl za blahoslavence. To však po dokonalém vyšetření života, působení a zázrakův stalo se teprve léta Páně 1685. papežem Innocencem XI.

*) Svatý Jan Kapistran dne 23. října.

II. Svatý Jan Trpělivý, mnich Kyjevský.

Že zachování čistoty panické jest nezdědka dlouhým mučenictvím, příkladem svým dovodil svatý Jan Trpělivý, rekovný ctitel této anjelské ctnosti. V pečerském čili jeskyňovém klášteře Kyjevském pod opatem svatým Theodosiem¹⁾ tuze válčil s nepřítelem — tělem svým, a přemáhal jej postem začasté i osmidenním, bděním, žízň, hladem a modlitbou. Bojovav v klášteře po tři roky, ukryl se v jeskyni svatého Antonije,²⁾ kde celých třicet roků potýkal se s nepřítelem věčné spásy, maje řetěz železný kolem beder. Na přímlovu mnicha Mojžíše³⁾ nabyt dlouho hledaného míru vniterného. Půst čtyřicetidenní trávil v jámě, v nížto byl až po prsa zemí zahrabán, jakož doposud hlásá obraz jeho. Svatý Jan Trpělivý v Pánu zesnul okolo polovice dvanáctého století.

Dne 19. července.

I. Svatý Vincenc (Čeněk) z Pauly, zakladatel řádů.

Svatý Vincenc de Paul narodil se v malé vesnici Pouy⁴⁾ ve Francii dne 24. dubna 1576. Jeho rodiče, Vilém de Paul a Bertranda, měli malou živnost, z nížto v potu tváře poctivě vychovávali své čtyry syny a dvě dcery, jenž v bázni Boží rostouce, pomáhali jim v práci polní. I Vincenc, třetí syn, jako chlapec pásal stádečko otce svého. Brzo však poznal otec zvláštní vlohy, velikou nábožnost a lásku k modlitbě u syna svého Vincence, který se mimo to vyznamenával neobyčejnou štedrotou k chudobným, jimžto z vlastní skrovné potravy své vždycky ochotně a laskavě dával.

Z těchto krásných vlastností soudil otec, že Vincenc má

¹⁾ Svatý Theodosius dne 3. května. — ²⁾ Svatý Antonij dne 10. července. — ³⁾ Svatý Mojžíš dne 26. července. — ⁴⁾ Pouy, vesnice u Acqsu v Gascogni. Gascogne (Gaskoň), lat. Vasconia, slula před revolucí část Francie jihozápadní mezi atlantickým oceanem, západními Pyreneji a Garonnou. Gascogne má své jméno od Basků čili Vasků, národa Iberského, kterýž okolo roku 542. od Visigotů ze Španěl vytlačen byv, usadil se v krajinách těch.

povolání ku stavu duchovnímu. Proto jej dal Františkánům v Acqsu na vychování, kdežto se během čtyř roků tak zdokonalil, že už sám mohl děti vyučovati, a tudíž stal se domácím učitelem v rodině váženého soudce, tak že bez obtěžování rodičů svých věnoval se dalším studiím. V Toulouse dokončil Vincenc svá studia bohoslovná, a roku 1600. byl na kněžství vysvěcen.

Po čtyry roky vyučoval v městečku Buzetu a v Toulouse mládež, aby se vyživil a ve vědách dotvrdil.

Roku 1605. cestoval do Marsilie, aby sobě tam vyzdvihl 700 zlatých jistým přítelem jemu odkázaných. Zpáteční cestou upadla loď, na níž Vincenc byl, do rukou loupežníků mořských, kteříž jej šípem poraněného a ostatní zajatce prodali za otroky v zemi Tuniské v severní Africe. Kněze Vincence koupil sobě jistý rybář, kterýž jej pak prodal starému lékaři, jenž si ho velice zamiloval a jemu sliboval, že ho učiní dědicem všeho jmění svého, zapře li víru svou a stane li se Mahomedánem. Vincenc však v pokušení tom horlivě vzýval blahoslavenou Pannu Marii, jejíž mocné přímlově připisoval, že z nebezpečí odpadnutí od víry šťastně vyvázl.

Roku 1606. byl starý lékař násilně do Cařihradu (Konstantinopole) odveden, aby tam Tureckému panovníku sloužil uměním svým. Když pak cestou zármutkem zemřel, stal se bratřec lékařův, dědic jeho statků, třetím pánem otroka Vincence, jenž byl od něho prodán odpadlíku z Nizzy v Savojsku. Ten jej odeslal na svůj venkovský statek. Jedna z manželék odpadlíka toho, Turkyně Zulma, vycházela začasť ze zvědavosti na pole, kde Vincenc pracoval. Dotazovala se ho na zákon a povinnosti křesťanů, a dala sobě od něho zpívati písně ku chvále Bohu křesťanskému. Kněz Vincenc vážně, maje oči zaroseué, jí vypravoval a zpíval žalm: „Nad řekami Babylonu“, „Zdrávas“ a jiné písně církevní. Mahomedánka mu ráda naslouchala, obdivovala se jeho zbožnému obcování, a vytýkala manželovi svému, že opustil náboženství tak překrásné. Odpadlík se za to styděl, zločinu svého litoval a poradiv se s Vincenciem umínil sobě, že se všickni vysvobodí ze země otroctvím hyzděné. Na malé lodičce beze strachu a bázně přeplouli moře,

přistáli dne 28. června 1607 v Aigues-Mortes,¹⁾ odebrali se do Avignonu,²⁾ kdežto arcibiskup kajícího odpadlíka opět do Církve svatě přijal, a Mahomedanku Zulmu pokřtil.

Příštího roku šli do Říma, kdežto kajícík do kláštera vstoupil a nemocné obsluhoval, aby zadost učinil za odpadnutí své.

Pohled na Řím, město věčné, kdežto knížata apoštolská a tisícové mučovníků svou krev pro Krista vycedili, naplnil Vincence nevyslovitelnou útechou a neohrožeností. Nově oživen navrátil se do Francie, ubytoval se v Paříži nedaleko nemocnice milosrdných bratří, a častokráte navštěvoval nemocné. Nábožná královna Markéta (z Valois) poznala jeho výtečné ctnosti a jmenovala jej svým řádným tajemníkem.

Po několika létech vstoupil kněz Vincenc do řádu Oratorianů, jichžto zakladatel, napotomní kardinál Petr Berulle, svěřil mu faru Clichy³⁾ u Paříže. Farář Vincenc úřad svůj přehorlivě zastával. Celá osada Clichy (Kliši) jeho působením byla jako znovuzrozena. Avšak brzo zbavena byla milovaného faráře svého.

Velitel galejí, lodí, na kterých odsouzení zločincové francouzští musejí veslovati, hrabě Filip Emanuel Gondy, svěřil Vincenciovi vychovávání svých dětí. Hrabě i jeho choť, Františka Markéta de Silly, měli jej pro jeho ctnosti v největší vážnosti. Hraběnka odjela později s dětmi svými a s knězem Vincenciem do zámku Folleville v biskupství Amienském. Tam nemocný sedlák ze sousední vesnice dal kněze Vincence prositi, aby jej vyzpovídal. Vykonav zpověď generální, životní, naplněn byl rolník nevyslovitelnou radostí, a velebil Boha, že mu kněze Vincence jako vysvoboditele od záhuby věčné ráčil seslati. Hraběnka, o spásu svých poddaných pečlivá, prosila ho, aby na svátek Obrácení svatého Pavla v kostele Follevilleském učinil lidu kázání o pravém pokání. Následkem kázání toho přihlásilo se veliké množství ku zpovědi životní.

¹⁾ Aigues-Mortes (Eg Mort), lat. Aquae Mortuae, starožitné městečko, půl míle od břehu Středozemního moře v depart. Gardském ve Francii. — ²⁾ Avignon, nyní hlavní město depart. Vaucluse v Jižní Francii u Rhony. V Avignonu residovali papežové od roku 1309. do 1377. — ³⁾ Clichy-la-Garenne, předměstí Pařížské u pravého břehu Seiny.

Aby mohl v širších kruzích o rozmnožování cti a slávy Boží a o spásu svých bližních pečovati a pracovati, opustil kněz Vincenc dům hraběte Gondyho, a hlásal v krajině Bresse¹⁾ mravně zanedbané tak požehnané slovo Boží, že mnoho pobloudilců navrátilo se do lůna pravé Církve. Mezi nimi byl též jeho kalvinský domácí pán Beynier. Toto překrásné ovoce hlásání slova Božího přimělo hraběte a hraběnkou de Joigni k tomu, že povolením arcibiskupa Pařížského, Jana Františka de Gondy, založili družstvo misionářů čili věrověstů k vyučování svých poddaných. V měsíci dubnu 1625 počali misionářskou činnost svou.

Kněz Vincenc navrátil se opět do domu hraběte de Gondy, navštěvoval galejní otroky v rozličných žalářích Pařížských. Přesvědčiv se o jejich prabídém stavu na těle a na duši, umínil sobě, že nešťastníky ty v jednom domě shromáždí, aby se účastnými stali potřebného poučení. Křesťanské učení a cvičení působilo výborně, tak že velitel de Gondy pořádek ten zavesti chtěl ve všech galejích říšských. Král Ludvík XIII. úmysl a návrh jeho schválil, a jmenoval kněze Vincence dne 8. února 1629 almužníkem a vrchním dozorcem všech galejí francouzských.

O tři léta později cestoval Vincenc do Marsilie, aby tam zavedl u trestanců též pořádek. Na zapřenou navštěvoval kněz Vincenc po několik dnů rozličné galeje. Mezi odsouzenci viděl muže, kterýž tvrdošijně se zdráhal jakoukoliv práci konati, a Vincenciovi pravil, že chce umřít. Zoufale vypravoval mu příčinu odsouzení svého. Onť byl obrátný zlatník, jenž z výdělků svého poctivě živil rodinu svou; bylť však tak neprozřetelen, že mistrovi svému dovolil, aby v bytu jeho ukrýval nepravý kolek, jímžto na výrobky své vtlačoval úřední znamínko, a tak vládu oklamával o povinnou daň. Podvod ten se prozradil, mistr nepravými kvitancemi pomohl sobě z nesnází, ale nevinný dělník jeho byl odsouzen na galeje. Žalostný osud zlatnického pomocníka tak dojal svatého Vincence, že přemluvil jeho dohlizitele, aby jej propustil na svobodu a k jeho rodině; on sám pak místo něho

¹⁾ Bresse, bývalé hrabství francouzské mezi řekou Saonou a Ainem, s hlavním městem Boury.

přijal okovy a těžkou práci veslařskou. Zlatofk v mnišském rouchu svatého Vincence šťastně prošel Francií a dostal se do Brusselu v Belgii, kdežto k odporučení svatého Vincence nalezl dostatečnou výživu.

Hraběnka de Gondy dala ztraceného almužníka Vincence všude hledati, až konečně nalezen byl na lodi mezi veslaři v okovech. Tento skutek rekovné lásky k bližnímu podivením naplnil každého. Velitel Marsilijský přichvátal, a dal mu okovy sejmouti.

Poznav tělesné i duchovní strasti odsouzencův z vlastní zkušenosti, zvláště pak bídu nemocných trestanců, hodlal svatý Vincenc založiti nemocnici pro galejníky v Marsilii. Avšak úmysl ten uskutečnil teprve roku 1648., kdy král Ludvík XIV. na vydržování potřebného ústavu toho vykázal ročních 12.000 zlatých.

Horlivá láska svatého Vincence jasně poznávala hlavní vady časové: schudnutí nižších stavů, a náboženskou vlažnost i skleslost mravů u nižších i vyšších stavů; a tato láska jeho snažila se všude poskytovat všemožnou pomoc. Jednotou dobročinných paní pečoval Vincenc o chudobné a trpící všeho druhu. On sám sebral pro ně 1,200.000 dukátů.¹⁾ Řádem Lazaristů, misionářů čili věrověstů, napomáhal k oživení náboženství v národě. Založil a obnovil několik klášterů řádu Navštívení Panny Marie, jehož původcem byl jeho důvěrný přítel svatý František Saleský. Na každé osadě sloužily milosrdné sestry křesťanské lásky chudobným nemocným. Družstvo paniček kříže (Dames de la Croix) převzalo vychovávání dítek. Mimo to založil svatý Vincenc mnoho nemocnic a útulen pro starce a poutníky všech národností. Řád šedých sester (Filles de la Charité) vyučoval zanedbaná děvčátka, vychovával nalezence a sloužil v nemocnicích a na galejích. Svatý Vincenc zařídil také klášter Magdalenský pro padlé osoby ženské, společnost k oživování svaté víry, družstvo panen svaté Genovefy pro vyučování pracem ženským a pro opatrování nemocných; ústav pro šilence

¹⁾ Louisd'orů, z nichžto jeden platil 8 tolarů čili 24 livre'ů; livre počítal se 40 kr. r. č.

a pomatence; ústav pro mladíky nezdary, a v Paříži všeobecnou nemocnici pro chudobné a churavce. Pro všechny tyto kláštery, jednoty, družstva a ústavy sepsal svatý Vincenc de Paul potřebná pravidla.

Na důkaz, jakou horlivostí uskutečňoval svatý Vincenc de Paul svou upřímnou lásku k trpícím a nešťastným, stůj zde výjev činnosti jeho zevrubně. Přesvědčiv se o nešťastném a politování hodném stavu nevinných nalezců, dítek, o jejichž výživu a výchování nesvědomitě matky se nestaraly, založil svatý Vincenc ústav nalezcův. K tomu konci svolal jednotu dobročinných paní, a vyložil jim tu záležitost tak důrazně, že všechny ihned darovaly své šperky na zbudování potřebného domu. Milosrdné sestry učiněny jsou pěstounkami nebohých dítek těch. Válečné svízele otráslы tenkrát majetkem a jméním každého člověka. Bída rostla, a počet nalezců množil se tou měrou, že ústav pro ně zřízený už měl zaniknouti. Přiznaly se četné dobročinné paní, že už dále nemohou přispívat. Toť bolestně ranilo šlechetné srdce svatého Vincence. Ihned svolal valnou hromadu, v nížto stkvěla se jména toho času nejvzácnější. Svatý Vincenc mluvil: „Jednota dobročinných paní ovšem nikterak nezavázala se, a tudíž může, libo-li jí, rozejíti se. Ale arcí veliká škoda pro duše byla by následkem rozchodu. Jednota zachovala už Bohu a vlasti dítky, jenž se Bohu klanějí a za své dobroditelky se modlí. Víím, šlechetné paničky, že útrpnost a milosrdenství přiměly vás k tomu, abyste ubohé ty tvory přijaly za své dítky. Vy jste se jim staly matkami z milosti, poněvadž jich vlastní matky od sebe odstrčily! Chcete-liž je nyní odstrčiti od sebe i vy? Přestaňtež jim býti matkami, a staňte se jejich soudci! Jejich život, jejich smrt jest v rukou vašich. Svrchovaný čas, abyste vyřkly soud svůj, abych zvěděl, přestanete-li býti k nim milosrdnými. Ubohé dítky ty budou žít, budete-li dále k nim dobrotivý. Jejich smrt jest vyřknuta, opustíte-li jich. O tom jsme ze zkušenosti přesvědčeni.“ — Po těch slovích, jimžto žádné srdce nemohlo odolati, otevřel svatý Vincenc dvěře u kaply domácí, v nížto se zrakům paniček shromážděných objevili ti malí nešťastníci, jichžto sepnaté ručinky pozdvížené držely pěstounky, aby sobě vyprosili útrpnost. Od toho okamžiku pojištěn byl ústav nalezcův.

Takovýmto rekovným způsobem osvědčoval svatý Vincence de Paul po celé živobytí své, že vedlé slov svatého apoštola Pavla nepokládal sebe „za dlužníka těla, že nebyl podle těla živ, ale že duchem skutky těla mrtvil jako Duchem Božím vedený syn Boží.“ I za posledních dvou let života svého, kdy od rána do noci musel jen seděti, nemoha se zpřímiti, jevil vzornou trpělivost a důvěru v Boha Krista Ježíše. Maje kříž svatý ustavičně na očích, vzdychával začasté: „Ó můj Ježíši, můj nejdobrotivější Ježíši!“

Když byl tušil, že se mu blíží poslední hodinka, dal se do kaply donesti, aby o mši svaté přijal nejsvětější Svátost oltářní.

Když pak ho opět donesli do pokojíku, a okolo klečící lidé nábožně se modlili Žalm 69., slyše slova Žalmu toho: „Bože, ku pomoci mé vzezři,“ hlasitě zvolal: „Hospodine, ku pomoci mé pospěš,“ a odevzdal svatou duši svou v ruce Boží dne 27. září 1660, v 85. roce věku svého. Tělo svatého Vincence pochováno bylo v kostele svatého Lazara. Po 52 letech beze všeho porušení nalezeno jest, a roku 1729. papež Benedikt XIII. slavně za svatého prohlásil jej.

Velika byla svatého Vincence de Paul láska k Bohu a k bližnímu; proto jest velika úcta, jížto požívá po celé Církvi Kristově, a velika jest i jeho odplata na nebesích. Následujmež vznešeného tohoto světce ve všech Bohu milých ctnostech, aby i nám k jeho přímluvě dáno bylo na nebesích blahoslavenství věčné.

2. Svatý Arsen, jahen, vychovatel, poustevník Egyptský.

Svatý Arsen, jahen Římský, pro velikou učenost a nábožnost doporučen byl od papeže Damasa I. (366—384) císaři Theodosiovi za vychovatele jeho syna Arkadia. Císař Theodosius I. (379—395) tou měrou ctil Arsenia, že naporučil, aby jeho syn Arkadius před svatým mužem tím stoje přijímal naučení. Ale Arkadius, který už prohlášen byl za spoluvladaře, spatřoval v tom takové snížení, že hledal bezživotí učitele svého. Svatý Arsen, dozvědév se o tom úmyslu svého císařského žáka, prchl na poušť Egyptskou, kde až do konce života svého jako nábožný poustevník živ byl, a maje přes sto let věku svého blaženě v Pánu zesnul.

3. Svatý Symmach, papež.

Po smrti papeže Anastasia II. velikou většinou voličů na Stolicí apoštolskou povýšen byl roku 498. Římský jahen Symmachus, rodem ze Sardinie¹⁾. Ješto pak nedalo se očekávati, aby rozhodný Symmach schválil henotikon²⁾, spůsobil Římský senator Festus podplacením volbu protipapeže (Římského arcikněze Vavřince, Laurencia), poněvadž byl císaři Řeckému slíbil, že uskuteční v Římě schválení henotika. Theodorich, král Ostgothů v Ravenně, ukončil spor ten uznáním pravého papeže Symmachu, jenž za nastalého míru svolal několik sněmů církevních po sobě jdoucích. Senator Festus ale roku 501. rozkol obnovil, a Vavřince tajně do Říma povolal. Král Theodorich podruhé zmatky nastalé odstranil, a tudíž mohl papež Symmach klidněji konati úřad svůj apoštolský.

Papež Symmach bludaře Manicheovce z Říma vypověděl a bludařské spisy jejich dal spáliti. Biskupy Africké Trasamundem, králem Vandalův, do Sardinie vypuzené, podporoval ročním příspěvkem peněžitým i oděvem. Obnovil a ozdobil mnoho chrámů. Císaře Anastasia rázně vyzval, aby odstoupil od bludařů, a hájil se proti němu listem apoštolským. Papež Symmach zemřel dne 19. července roku 514.

4. Svatá Makrina, panna.

Svatá Makrina byla sestra svatých otcův církevních, Basilia Velikého a Řehoře z Nyssy³⁾, jenž pro svého přítele Olympia složil životopis sestry své, z něhož pochodí následné výpisky.

Matka Emmelia ve snách slyšela třikráte jméno „Thekla,“ a tudíž nadála se, že novorozené dítě její smýšlením podobati se bude svaté Thekle, slavné učenci apoštola Pavla. Matka sama bedlivě učila se, aby dcerušku mohla vyučovati moudrosti Šalomounově, žalmům a naukám Kristovým. Makrina, z lůžka vstá-

¹⁾ Sardinia, ostrov k Itálii náležející v moři Středozeemním. — ²⁾ Henotikon nařízení věroučné císařem Zenonem roku 482. vydané na ujmu pravé víry katolické, a ve prospěch bludu Entychovu. — ³⁾ Sv. Basilijs Veliký dne 14. června. — Sv. Řehoř Nysský dne 1. března.

vajíc, své učení začínajíc a končíc, ke stolu jdouc a od stolu vstávajíc, k modlitbě a ku spánku se strojíc — vždy zpívala žalmy. Makrina byla tak krásna, že ji žádný malíř nedovedl zobraziti.

Otec slíbil jí za choť, až by dospěla, muži vzácnému, právníku a obhájci obžalovaných, který však náhle zemřel. Makrina rozhodně prohlásila se, že nikdy více nevstoupí do stavu manželského, ješto její snoubenec živ jest u Boha. Matku svou podporovala v hospodářství domácím za několik služebných, a byla jí nápomocna při vychovávání mladších čtyř bratříčků a pěti sester. Bratra svého Basilia, když přišel domů z učení vysokého, naučila pokoře a pravé moudrosti. Po smrti otcově matka Emmelia zařídila v domě svém sesterstvo klášterní, v němžto Makrina byla sestrou bývalých služek svých. Dvaadvacetiletý bratr Naukrác, výmluvný a slavený řečník, stal se poustevníkem; jemu jeden ze služebníků, Chrysaf, věrně setrval po boku v hustém lese na břehu řeky Iris, kde sloužili několika starým churavcům. Po pěti letech v této službě blízenské náhle zemřel Naukrác. Matka následkem zprávy té omdlela a stala se trudnomyslnou; Makrina statečná ale dodávala jí zmužilosti a vyléčila bolest její.

Emmelia a Makrina žily ve sboru panen jako anjelové bez hněvu, bez závisti, bez ctižádosti, bez pýchy a podobných hříchů, libující sobě v modlitbách, ve zpěvu svatém, v postu a v dobročinnosti. Nejmladšího bratra Petra Makrina výtečně vychovala. Matce umírající stála po boku jednom Makrina, po boku druhém pak stál Petr; přijali požehnání její a pochovali ji.

Zatím Basilij Veliký stal se biskupem Cesarejským. Po osmém roce zemřel a zarmoutil smrtí svou vlast i Církev. Makrina i tu ránu snášela neohroženě.

Bratr, biskup Řehoř, navrátil se z církevního sněmu Antiochijského, navštívil sestru Makrinu. Zastal ji těžce nemocnou na holé zemi. Nemocná děkovala Bohu za to, že jí dal ještě jednou spatřiti bratra milovaného, a těšila jej rmoutícího se pro smrt Basiliovu. Druhého dne dlouho mluvila o věcech nebeských, vykonala modlitbu vroucnou, poznamenala sobě oči, ústa a prsa křížem, a blaženě skonala v hodinu večerní léta Páně 379.

5. Svatý Epafras, první biskup Kološský.

Svatý Epafras, rodilý Kološan¹⁾, založil církev křesťanskou ve Frygii, a jmenovitě v rodišti svém Kolose, což dosvědčuje svatý apoštol Pavel ve svém listě ke Kološanům řka: „Pravdě naučili jste se od Epastry, nejmilejšího spoluslužebníka našeho, kterýž jest věrný k nám služebník Krista Ježíše, kterýž také oznámil nám lásku vaši v Duchu (Svatém).“ Kolos. 1, 7. 8. Epafras byl také zakladatelem církve Hierapolské a Laodicejské, jakož vysvítá ze slov svatého Pavla: „Svědectví vydávám Epaastrovi, že má mnoho práce o vás, i o ty, kteří jsou v Laodicee a v Hierapoli.“ Kol. 4, 13.

Nikde psáno není, kdy a jak svatý Epafras na víru obrácen byl. Zdá se, že ho svatý Pavel o své první pouti po Frygii získal víře Kristově, anebo že jej za svého téměř tříletého pobytu v Efesu posvětil ke službě evangelia Kristova.

Epafras, uslyšev, že svatý Pavel žalařován jest v Římě, vypravil se k němu, aby jej spatřil, aby mu zprávu dal o církvi Kološské, aby od něho nabyl potřebné rady a jemu sloužil. Epafras i sám také v Římě pro víru v Krista byl vězněn. Píšeť svatý Pavel Filemonovi: „Pozdravuje tebe Epafras, spoluvězeň můj pro Krista Ježíše.“ Filem. 23.

Avšak nebylo mu dáno se svatým Pavlem v Římě podstoupiti smrt mučnickou; neboť jednomyslně dosvědčují zápisy o svatých mučenicích, že Epafras v Kolose, biskupském sídle svém, nabyl koruny mučnické dne 19. července.

6. Svatá Aurea (Zlata), panna Kordovská.

Svatá Aurea, dcera nábožné a bohaté křesťanky Artemie, sestra svatých mučenků Adulfa a Jana²⁾, od mladosti vychovávána byla ve víře křesťanské. V městě Kordově, kam se matka Artemia po smrti manžela svého Maura se syny svými a se svou dcerou Aureou z venkova přestěhovala, Aurea panna bez

¹⁾ Kolosa město ve Frygii Velké, v krajině Maloasijské, ležící v trojhraně naproti městům Hierapolis a Laodicea. — ²⁾ Sv. Adulf a Jan dne 27. září.

bázně každému blásala pravou víru, ale nikdo z Mahomedánů netroufal sobě pokárati ji, poněvadž byla rodu vzácného. Víc než třicet let po mučenické smrti obou bratří přibuzní Mahomedáni obžalovali také Aureu pannu za panování krále Mahomeda u soudu Mahomedánského. Aurea zmužile vyznala a hájila zjevené náboženství Kristovo, a podstoupila mučenickou smrt dne 19. července roku 856.

Dne 20. července.

I. Svatý Jeroným (Jaroš, Jareš, Hieronym) Emilian, zakladatel řádu.

Hieronym, česky: Jeroným nebo Jarolím, s příjímím Emilian (Aemilian) dle šlechtického rodu svého, narodil se v Italských Benátkách roku 1481. z rodiny senatorské.¹⁾

Jeroným, nabyv ve školách vzdělání vědeckého, proti vůli otcově vstoupil do vojska vlasti své proti Francii. Jako voják stal se Jeroným světákem, ale osvědčil takovou chrabrost a zručnost, že mu státní rada (senát) z vděčnosti po skončené válečné výpravě svěřila důležitý úřad při posádce pevnosti Kastelnuovy, když nastala Benátské republice válka s „ligou Kambrejsskou.“²⁾ Velitel pevnosti Kastelnuovy prchl, a pevnost pod správou Jeronýma Emiliana statečně bránila se. Konečně ale přece musela se vzdáti. Jeroným Emilian uvržen byl do žaláře tmavého. V žaláři tmavém osvětila jej milost Boží. I litoval hříchů svých a slíbil Bohu, že se oddá životu ctnostnému, vysvobodí-li jej milosrdenství Jeho z vězení. A hle, způsobem zázračným Jeroným vyvázl, prošel hlídkami nepřátelskými, a v městě Trevisě obětoval na oltář Rodičky Boží okovy a řetězy, jimiž v žaláři byl spoután.

Jak mile zjednán byl mír, Jeroným Emilian na odměnu své statečnosti a svých útrap ustanoven byl za měšťanostu

¹⁾ Senator, člen státní rady (senatus), skládající se z mužů zkušených a věhlasných, rádců hlavy panující ve věcech politických. — ²⁾ Cambrai (Kanbré), hrazené okresní město francouzské nad řekou Skaldou (Šeldou) v depart. du Nord. Roku 1508. spojili se tam císař Maximilian I., papež Julius II. a francouzský král Ludvík XII. proti republice Benátské. Spojená jich vojska známa jsou pod jménem „ligy Kambrejsské.“

pevnosti Kastelnuovy, a přiřknuty mu její důchody na třicet roků.

Avšak Jeroným brzo musel odejít do Benátek, aby konal povinnosti poručníka synovi svého zemřelého bratra v Benátkách. Ale slib v žaláři učiněný nevytratil se mu z paměti. Za tou příčinou horlivě a pokorně se modlil, tělo své tuhou kázní duchu podroboval a skutky milosrdné konal. Nejraději prodléval ve veřejných nemocnicích a v chyškách chudobných, pomáhaje všem všude a vždy.

Největší vítězství slavila jeho láska k bližnímu roku 1528., kdy Italia navštívena byla hrozným hladem a nakažlivými nemocemi. Jeroným sám, staraje se o nemocné, roznemohl se, ale zase šťastně vyzdravěl. Od té chvíle vedl život ještě tužší. Zvláště pak staral se o sirotky, najal sobě dům u kostela svatého Rocha, uvedl do něho tolik sirotek, co se jich tam vešlo, a byl jim laskavým otcem a učitelem.

Roku 1531. k jeho slovu měšťané Veronští založili podobný sirotčinec, jehož založení podařilo se mu také v Brescii a v Bergamu. Konečně zařídil v Benátkách dva domy, jeden pro sirotky chlapce, druhý pro děvčata. Aby pak veliké zlo z kořene vypáčil, zavedl ústav k napravování spustlých ženšin.

Až do té chvíle sdružovali se s Jeronýmem jenom nekňeží; ale nyní spolčili se s ním také horliví kněží. Rozdali jmění své chudým a sestoupili se v družstvo mužův šlechtých. Radíce se o tom, který z domů těch měl by býti domem mateřským a hlavním, přesvědčili se, že se žádný z domův posavadních nehodí k vypěstování nových členů a chovanců, neboť k tomu zapotřebí domu klidného v místě neblučném. I zvolili k tomu konci Somasko mezi Milánem a Bergamem. Tam Jeroným Emilian sepsal první pravidla družstva svého. Chudobný oděv, byt a pokrm, mlčelivost a časté kárání těla ozvláště odporoučely se. Část noci věnovala se modlitbám, den pak náležel svatým rozmluvám, ruční práci a vyučování chudých lidí v okolí.

Založiv ještě domy družstva svého v Pavii a v Miláně, ubytoval se Jeroným Emilian v tichém Somasku, kdežto dne 8. února 1537 ve svém padesátém šestém roce za nářku všeobecného v Pánu zesnul.

Papež Pius V. roku 1568. učinil družstvo to řádem řehol-

ných duchovníků svatého Augustina, a Pavel V. nazval jej řádem řeholných duchovníků svatého Majola podle kostela, jež mu v Pavii přepustil svatý Karel Borromejský. Řád ten doposud v Itálii výtečně působí.

2. Svatý Vulmar, poustevník, zakladatel klášterů.

Vulmar, rodem Nizozeman,¹⁾ šlechtic, zasnoubil sobě Osterhildu, kterou však za manželku dostal jiný muž dříve s ní zasnoubený. Vulmar vstoupil do kláštera Altmontského (Hochberg), kde musel dobytek pásti a dříví do kuchyně nositi, aby se cvičil v poslušnosti. Opat poznávaje pokoru jeho a povahu ušlechtilou, dovolil mu choditi do škol klášterních. Vulmar každé noci po tichu všem bratřím, když spali, cídil obuv, a stkvěl se všemi ctnostmi, pro kteréž na kněžství měl vysvěcen býti. Obávaje se chvály a cti lidské, prchl do lesa, poustevničil, vystavěl tam kostelík, a shromažďoval kolem sebe mnoho bratří pracujících pod jeho správou o spáse své.

Ješto pak sláva Vulmarova opět počala se šířiti, zase odešel a usídlil se v lese nedaleko rodiště svého, kde se bratru rodnému dal poznati, a od něho i matky své vděčně přijímal nejpotřebnějších věcí k výživě. I v té krajině založil dva kláštery pro mnichy a pro jeptišky. Mužský klášter spravoval sám, ženský pak podřídil své neteri Irembertě.

Svatý Vulmar nosil roucho chatrné, a ještě chatrněji jídal. Horlivě se modlil a v knihách svatých čtával. Příchozí ve víře a ve ctnostech utvrzoval, almužny klášterům donášené osobně rozdával chudým, byl mnohými zázraky od Boha oslaven, klidně v hodinu předvídanou a předpověděnou zemřel a v kostele klášterním pochován jest roku 710.

3. Svatý Euspicius, kněz, farář Verdunský.

Svatý Euspicius byl duchovním správcem ve Verdunu²⁾ za biskupa Firmina (486—498). Toho času zprotivilo se oby-

¹⁾ Nizozemsko, též Holandsko, království v Evropě mezi Hanovrem, Pruskem, Belgií a mořem Severním. — ²⁾ Verdun (Verdén) pevnost a hlavní město okresní ve franc. depart. Mosy na řece Mose, sídlo biskupa.

vatelstvo Verdunské králi Chlodvíkovi. Král oblehal vojskem svým Verdun. Té doby zemřel biskup Firmin. Obyvatelstvo, vidouc, že neodolá králi, a tušíc brozné tresty, vypravilo starého kněze Euspicia ke králi rozhněvanému, aby jej odprosil a usmřil. Poselství to podařilo se mu. Král ušetřil města. Poznav pak cti-hodného kněze Euspicia, zvolil jej po Firminovi za biskupa Verdunského. Pokorný kněz Euspicius ale žádal krále, aby neuvaloval na něj břemeno nesnesitelné, a navrhl mu pro důstojnost biskupskou svého bratrovce, svatého Vitona. Král konečně svolil, jmenoval Vitona biskupem Verdunským, Euspiciovi pak dal vystavěti klášter, v němžto světec ten se sborem mnichů nábožných a učených požehnaně působil a blaženě zemřel.

4. Svatá Starosta, panna, mučenice, Španělka.

Starosta, dcera pohanského krále v Lusitanii, v nynějším Portugalsku, princesna krásná a nábožná, za druhého století křesťanského měla se provdati za pohanského krále Sicilského. Ješto pak křesťanka Starosta panenství své slíbila Kristu ukřižovanému, prosila Boha, aby jí dáti ráčil podobu takovou, že by se nelíbila žádnému muži. Bůh vyslyšel modlitbu její, a Starostě narostly vousy. Otec ptal se jí, kterak se to stalo? Starosta odpověděla: „Ukřižovaný Spasitel připodobnil mne Sobě!“ Otec pohan dal ji ukřižovati.

Na její přimluvu mnoho lidí ve starostech a strastech postavených dosáhlo útěchy a pomoci zázračné; proto ji praotcové naši jazykem českým nazvali Starostou. Doma jmenovala se Vilgefortis. Němci ji jmenují Kumernus, Španělové Liberata.

Písemné zprávy o svaté Starostě objevují se teprve za patnáctého století v Belgii a v Německu.

5. Svatá Severa, panna Trevirská.

Svatý Modoald, biskup Trevirský, jehož výroční památka světí se dne 12. května, vystavěl na břehu Mosely, levého přítoku Rýna, kostel ke cti svatému Symforianu mučeníku, a při něm klášter panenský. Pannám Bohu zasvěceným za abatyši dal

svou sestru Severu, kteráž klášter i sbor panen výborně spravovala dle řeholy svatého Benedikta, jsouc jim pravou matkou a učitelkou. Vzdělávalať pak podřízenky své netoliko slovem, ale přede vším vlastním příkladem svým. Rádcem a vůdcem byl jí bratr, biskup Modoald, jako svaté Scholastice bratr svatý Benedikt. Severa podobala se více pokorné služce nežli pravomocné velitelce a paní; a právě proto žehnal Bůh práci její. V klášteře svém blaženě v Pánu zesnula dne 20. července 660, a pochována byla v kostele svatého Symforiana, odkud tělo její přeneseno bylo do chrámu svatého Matěje za arcibiskupa Trevírského Ludolfa.

6. Svatý Pavel, jahen Kordovský, mučéník.

Svatý Pavel, syn měšťanských rodičů v Kordově, staroslavném městě Španělském, od mladosti zastkvíval se skromností, poslušností, vldností a lahodou. Jako žák při kostele svatého mučeníka Zoila¹⁾ sloužil křesťanům pro víru vězněným. Jakmile pak dokončil učení své a za jahna byl vysvěcen, neohroženě hlásal pravou víru Kristovu, velmožům dovodil nesmyslnost Mahomedánských pověr, a za to odveden jest do žaláře.

Toho času kněz Tiberin už po dvacet roků úpěl v podzemním ohavném žaláři, do něhož zavírali se jen zločincové nejhorší. Vyznavač Tiberin dal prositi svatého Pavla jahna, aby mu vyprosil u Krista Pána vyproštění z děsného vězení, až k Němu přijde jako mučéník. Svatý Pavel, maje pevnou důvěru v Krista Boha, slíbil mu to. Po několika dnech statečný jahen Pavel skutečně podstoupil mučnickou smrt, a Tiberin brzo propuštěn byv ze žaláře, navrátil se do města svého.

Svatý Pavel jahen usmrčen byl dne 20. července roku 851. Tělo jeho nechali Mahomedáni před domem soudním nepochované, až pak rozhodní křesťané tajně ho odnesli a v kostele svatého Zoila uctivě pochovali spolu s tělem mladého mnicha Theodemíra²⁾, jenž šestého dne po svatém Pavlovi od Mahomedánů byl pro víru zavražděn.

¹⁾ Sv. Zoil dne 27. června. — ²⁾ Sv. Theodemír dne 25. července.

7. Svatý Josef Spravedlivý (Justus).

Po nanebevstoupení Páně povstal svatý Petr, hlava Církve Kristovy, ve shromáždění apoštolů a věřících, a vyzval je, aby na místo Jidáše Iškariotského, zrádce Kristova a sebevraha, zvolili jiného apoštola. I postavili dva z učensků Páně: Josefa, jenž slul Barsabas, kterýž měl příjím Justus, Spravedlivý, a Matěje (Bohodana). Po modlitbě vykonané padl los na Matěje, a přičten byl k jedenácti apoštolům. Skut. apošt. 1, 15—26.

Tento Josef měl tedy tři jména. Jmenoval se Josef; že pak byl synem Saby, nazývali jej Barsabem, an bar, slovo Aramejské, znamená syna. Justus říkali mu Římané podle zvyku tehdejšího, příkládajíce židům mimo Hebrejské jméno také nějaké Řecké nebo Latinské. Zevrubnější zprávy o něm nepodává Písmo svaté. O jeho slovutnosti však svědčí netoliko jeho příjím „Spravedlivý“, nýbrž zvláště událost ta významná, že prvá obec křesťanská v Jerusalemě ze sboru svého jej a svatého Matěje navrhli pro uprázdněné apoštolské místo po Jidášu Iškariotském.

8. Eliáš, prorok Starozákonný.

Eliáš, rodem z města Thesby v krajině Galaad za Jordanem. (III. Král. 17, 1.), náleží do počtu nejznamenitějších proroků. Za bujného života na dvoře krále Achaba v Samaří, kde modloslužba šířila se, vystoupil Eliáš v rouše ze srsti velbloudí a s opaskem koženým, jakoby sám chtěl pokání činiti za hříchy lidu vyvoleného. Okolo roku 912. před Kristem stanul před králem Achabem a pravil: „Živ jest Hospodin Bůh Israelský, před Jehož obličejem stojím, že nebude za těchto let rosy ani deště, leč vedlé řeči úst mých.“ III. Král. 17, 1.

Co předpověděl, stalo se. Eliáš skryl se u potoka Karith naproti Jordanu, kam krkavci přinášeli mu potravu. Když pak vyschl i potok Karith, odešel do Sarepty Sidonské, kde jej chudobná vdova živila. III. Král. 17, 7—24. Nadarmo hledal jej král Achab, aby odvrátil kletbu od země jeho.

Po třech létech šel Eliáš k Achabovi. Modloslužebníci Bálovi nedovedli vyprositi dešť po tři roky a šest měsíců. Nyní

dokázal Eliáš modlitbou svou, že pravý Bůh jest Hospodin, jenž seslal oheň s nebe, aby ztrávil oběť, na kterou modláři marně svolávali plamen. Modloslužebníci podvodní byli usmrceni, Eliáš pak přivolal úrodný déšť. III. Král. 18, 1—45.

Slaboch Achab a jeho zlá manželka Jezabela přece ne-
napravili se. Eliáš musel zase prchnouti do Bersabey a do
jižní pouště Judské. III. Král. 19, 1—5. Tam dána mu rozmanitá
zjevení, tam byl zázračně nasycován.

Vykonav ještě některé rozkazy Boží, za přítomnosti proroka
Elisea, s kterým suchou nohou přešel přes vyschlý Jordan,
na voze ohnivém vzat byl do nebe. IV. Král. 2, 8—11.

Dne 21. července.

**I. Svati Viktor (Vítěz), Alexander (Olech, Lech, Lešek),
Longin (Dluhoš) a Felician, vojínové, mučenicí Marsilijští.**

Roku 303. poděsil císař Maximian, od roku 286. spolu-
panovnick Dioklecianův, zuřivý pronásledovnick křesťanů, při-
chodem svým i vyznavače Kristovy v Marsilii¹⁾, městě fran-
couzském (Galském). Nařídil, aby každý křesťan byl jat a usmr-
cen, nezapře-li Krista slovem i skutkem. Byl pak v městě tom
také důstojnick voják Viktor, jenž proniknut jsa mimořádnou
horlivostí pro čest a slávu Boží a pro spásu duší posvěcených
slovem Božím a krví Beránkovou, nevážil sobě slávy svých vojen-
ských činů, ani přízně, jížto požíval u velmožů a císařů, ani ve-
zdejšího života svého, ale maje na zřeteli jenom Krista Pána, a
obávaje se, aby snad někteří křesťané z bázně před smrtí muče-
nickou neodpadli od víry Kristovy: neohroženě chodil od domu
k domu, z vězení do vězení, kdekoli byli křesťané, a napomínal
i povzbuzoval je, aby, důvěrně očekávající budoucího blahoslaven-
ství v nebesích, v Krista Ježíše a v Jeho svaté evangelium ne-
podvrtně věřili, a Jej, živého Boha a Pána svého, který za nás
na kříži umřít ráčil, před lidmi statně vyznávali, a kdyby po-
třeba nastala, i život svůj Jemu obětovali.

¹⁾ Marsilia, Marseille (Marselj), hlavní město francouzského depart.
Rhodanských ústí.

Za příčinou tou ovšem i důstojník Viktor byl brzo polapen, a před císařské soudce, Asteria a Eutychia, předveden. Oba tito soudcové byli ctitelé a přátelé Viktorovi, neboť byl šlechticem a udatným vojínem. Proto všemožně snažili se, aby vzácného toho muže a přítele svého vysvobodili od muk a od smrti. Laskavými slovy představovali mu ono neštěstí, jemuž v ústrety jde svou věrou v Krista ukřižovaného; připomínali mu, že se pozbaví svého důstojenství ve vojsku, milosti císařovy, milosti bohův a konečně i života svého. I prosili ho, aby zapřel Krista a obětoval bohům pohanským. Avšak důstojník Viktor odvětil jim: „Já dávám přednost statkům věčným před statky časnými. Milost císařova, rozkoše života zemského, sláva, zdraví, ba i život — jsou statky a dobra pomíjivá, jichžto nemůžeme pořádku míti, ani dlouho užívat. Trvalý jest jenom život věčný, trvalá jest jenom láska Toho, jenž všecky stvořil, a jenž nekonečně oblažuje každého, kdožkoliv Ho miluje. Já milerád dám výhody časné za radost věčnou. Nehrozím se muk, které se mi snad chystají; muky ty trvají jen chvíli; ale muky na onom světě trvají věčně. Kdož by neumřel rád, an ví, že tím získá život blaženosti věčné? Nebojím se vašich domnělých bohů, neboť je znám a vím, že jsou toliko pouhou hmotou; ale Bůh, Jemuž já se klaním, jest Bůh živý a pravý.“

Zástupové pohanů, slyšíce tuto řeč Viktorovu, hněvali se a zuřili. Soudcové pak umínili sobě, že to oznámí císaři, doufajíce, že důstojník Viktor ulekne se toho a upustí od víry křesťanské. Ale Viktor pravil: „Nikdy nejednal jsem proti cti a prospěchu císaře, ani proti blahu státu. Nikdy nezdráhal jsem se hájiti císaře i stát. Ba já každodenně modlím se za císaře i za stát, abych jim vyprosil požehnání Božího. Avšak mám také ještě jiného Pána, Jesu Krista, který jest nade všemi a Jehož více poslouchati musím než lidí.“

Soudcové, ničeho nepořídívše, odeslali Viktora k císaři Maximianovi, kterýž jej a ostatní křesťany zastrašiti mínil potupou a trestem, a tudíž rozkázal, aby Viktora ke koni přivázali, a celým městem po zemi vlekli, při čemž jej mohl po chuti každý tupiti a trýzniti.

Rozkaz císařův vykonal se. Všecky ulice města Marsilie byly krví jeho zkropeny. Ale čeho se po lidsku nikdo nenadál,

Viktor přece na živě zůstal. Byl ovšem tak sláb, že po delší dobu nemohl ani mluvit. Když pak se opět zotavil, byl zase přiveden k oběma soudcům, k Asteriovi a k Eutychiovi. Ti znova slibovali mu přátelství své, milost mocného císaře a bývalou důstojnost vojenskou, navrátili-li se ku ctění bohů pohanských. Setrvali-li však tvrdošíjně ve víře křesťanské, že ho očekávají muky ještě horší. — Řeč ta roznítla v duši Viktorově takovou horlivost a zmužilost, že nadšeně pravil: „Víra křesťanská jest víra Božská; ale ctění model jest největším nerozumem. Kristus osvědčil Božství Svě učením Svým a zázraky Svými. Trpělivost a stálost mučeníků křesťanských dovodí vždy znova, že Kristus jest pravý Bůh, a Jeho učení že jest pravda svatá. Řeč svou zpečetím skutkem! Bohy vaše mám v ošklihosti! Klaním se toliko Ježíši Kristu! Uvalte na mne tresty a muky — jakékoli chcete!“

Soudcové nemohli se dohodnouti. Eutychius odešel, Asterius pak poručil, aby katané Viktora na skřipci natáhli a mučili. Svatý Viktor prosil Boha za milost, aby šťastně přetrpěl muky ty, a účastným stal se pomoci a posily Boží. I zpíval chvalozpěvy Bohu Kristu Ježíši, jakoby ani žádných bolestí nepociťoval. Soudce Asterius dal jej se skřipce sejmouti, nikoli proto, aby se mučeník svatý zotavil, ale aby katané unavení odpočinuli sobě.

Viktora odvedli do tmavého žaláře, a postavili k němu na stráž vojáky: Alexandra, Longina a Feliciana. O půlnoci žalář ozářil se světlem nadzemským. Anjelové s Viktorem zpívali chvalozpěvy Bohu. Vojáci vidouce a slyšíce zázraky ty, vrhli se k noboum svatému mučeníku, vyznali před ním hříchy své a žádali, aby přijati byli do Církve křesťanské. Viktor vyučil je hlavním článkům víry Kristovy, dal je pokřtiti, a byl jim při křtu svatém za kmotra.

Císař Maximian, zvěděv o tom hned druhého dne, kázal, aby všickni vyvedeni byli na popraviště. Vojáci, nezaprou-li Krista, a nebudou-li obětovati bohům pohanským, měli býti mečem stati; Viktor pak měl znova na skřipci mučen býti.

Aby vojáci mučenickou smrtí zastrašiti se nedali, povzbuzoval je Viktor všemožně a napomínal, by vytrvali a život svůj obětovali Bohu, jenž jim po krátkém utrpení dá radosti věčné. Všickni

tři neohroženě položili hlavy své na špalek mučenický, a dosáhli koruny slávy věčné.

Potom katané rozzuření Viktora mučili na skřipci, tělo mu strašně rozsápali, a když sami již byli unaveni, odvěkli jej do žaláře.

Po třech dnech, za kterých mu nedali ani pokrmu ani nápoje, přivedli Viktora opět před císaře, jenž mu přikázal, aby k oltáři přistoupil a bohu Jovišovi obětoval kadidlo. Viktor skutečně k oltáři přikročil, ale nikoli proto, aby modlu uctil, nébrž proto, aby ji s oltáře svrhl, tak že na kusy rozbila se. Císař, pukaje zlostí v srdci svém, dal mu nohu utnouti a jej pod kámen mlýnský položit. Když ale kolo mlýnské se roztrhlo, kázal, aby svatému mučeníku byla hlava sražena.

Viktor znamená v jazyku našem vítěze. Svatý Viktor v pravdě stal se vítězem velikým mučenickou smrtí svou roku 303.

Jeho tělo a těla ostatních tří umučených vojáků dal císař do moře vhoditi. Avšak vlny mořské vynesly je na břeh, odkud je křesťané vzali a v jeskyni uctivě pochovali, kdežto je Bůh mnohými zázraky oslavil. Později svatému Viktoru ke cti vy-stavěny byly dva kláštery a kostely, jeden v Marsilii, druhý v Paříži.

2. Svatý Anaklet, papež, mučeník *neboli Helios*.

(Dle Římského kalendáře dne 13. července.)

Za prvních nástupců svatého apoštola Petra v Římě zuřilo strašné pronásledování křesťanů. Vyznavači Kristovi museli se skrývati a na hřbitovech podzemních, v katakombách, služby Boží konati. Za takových poměrů i sebe větší události církevní nezapisovaly se zevrubně, a co zaznamenáváno bylo, i to ztrácelo a ničilo se. Za tou příčinou o prvních papežích po svatém Petrovi máme jenom řídké a neúplné zprávy.

Dle těchto zpráv ještě za živobytí svatého Petra náměstkové, Linus a Klétus, spravovali Církev Římskou, a jako svatý Petr za císaře Neronu umučeni byli. Svatý Petr pak, znamená, že se mu smrt blíží, ustanovil svatého Klémenta za nástupce svého, a po svatém Klémentovi bezprostředně následoval svatý

Evangelist

~~Anaklet~~, jenž byl rodem Athéňan, a za panování císaře Trajana (98—117) smrtí mučeničskou zemřel. Tělo Anakletovo odpočívá v chrámě Vatikanském v Římě.

3. Svatá Praxedá, panna Římská.

Svatá Praxedis (Praxedá), panna Římská, sestra svaté panny Pudenciany,¹⁾ nejprve s touto sestrou, a po její smrti sama byla velikou záštitou a podporou křesťanův za panování císaře Marka Aurelia Antonina, zetě císaře Antonina Pia, zemřelého roku 161.

I za spravedlivého, učeného a dobrého císaře Marka Aurelia byli křesťané pronásledováni. Povodně, požáry, nakažlivé nemoce a války přikvácily za jeho vlády (161—180) na národy jeho žezlu podrobené. Tyto svizele a útrapy připisoval pohanský lid křesťanům, pro kteréž prý bohové národy trestají. Pohanští kněží, jimžto se chrámy znenáhla prázdnily, podněcovali zášť krátkozrakého lidu proti křesťanům, k čemuž přispívali také mudrcové pohanští, vidouce se zahanbeny pravou moudrostí křesťanských učitelů. Ješto pak dobrý císař Mark Aurel od mladosti pověrami pohanskými napájen byl a bohy pohanské ctil, nebylo věcí nesnadnou, přiměti jej k pronásledování křesťanů, což se roku 167. podařilo. Smyrna má z té doby svého slavného mučedníka svatého Polykarpa, a Lyon svého devadesátiletého biskupa Pothina.²⁾

Za takových poměrů i křesťanům Římským zle se vedlo, ač krvavé pronásledování nezuřilo. Utiskované křesťany v Římě podporovala svatá panna Praxedá svým jménem, svou útěchou, poučováním a všelikou službou lásky křesťanské. Jedny skrývala a živila v domě svém, jiné utvrzovala ve víře, těla zemřelých pochovávala, o vězny laskavě pečovala. Nemohouc pak už déle snášeti utiskování křesťanů, prosila Boha, aby ji z těch strastí vysvobodil, bude-li jí smrt spasitelná. Bůh vyslyšel modlitbu její, a povolal ji dne 21. července do ráje, aby odplatil zbožnost věrné a horlivé služebnice Svě.

¹⁾ Sv. Pudenciana dne 19. května. — ²⁾ Sv. Polykarp dne 26. ledna. — Sv. Pothin dne 2. června.

Kněz Pastor tělo svaté Praxedy pochoval ve hrobě otce Pudensa a sestry svaté Pudenciany na hřbitově svaté Priscily u silnice Solné.

Z nejstarších dob křesťanských jest v Římě kostel ke cti svaté Praxedy Bohu zasvěcený.

4. Blahoslavený Ivo Odrovaž, biskup Krakovský.

Ivo Odrovaž z Koňských vzdělal se na vysokých školách Pařížských, vstoupil tam do řeholy kanovníků svatého Viktora, a vrátiv se do vlasti, stal se kanovníkem v Krakově, potom kanovníkem kantorem v Hnězdě, kancléřem Polského krále Leška Bílého (1194—1227), a roku 1218. biskupem Krakovským.

Ivo, poděkovav se ze svého biskupství, žil v klášteře. Když pak v biskupství objevovaly se nepořádky, k rozkazu papežovu opět dosedl na prestol biskupský. Lidu svému a Církvi prokazoval takových dobrodiní, že se každý divil, kde tolik prostředků nabral, když na př. po tři neúrodné roky živil obyvatelstvo celých krajin. Na své pouti do Říma poznal Ivo řád Dominikánů tenkrát nový. Hned zavedl jej v Polsku, vystavěl mu kláštery a kostely, a opatřil mu potřebných důchodů. Cisterciákům vystavěl klášter v Kačicích, jež později přeložil do Mogily u Krakova. V Krakově vzdělal kostel Ducha Svatého a kostel svatého kříže s nemocnicí. Norbertýnkám zbudoval kláštery v Hebdově a Dlubni. Kostely vystavěl v Koňských, v Lubořici, v Galančově, ve Vařinčicích, v Dalčicích, v Biskupicích pod Věličkou a jinde. Všecky nadal důchodem ze svého jmění, nebo desátkem ze statků biskupských.

Ve společenském životě byl biskup Ivo dobrým rádcem a smírcem pánů svárlivých.

Aby Krakov, podřízený arcibiskupovi Hnězdenskému, byl na arcibiskupství povýšen, Ivo opět cestoval do Říma, kde u papeže Řehoře IX., svého přítele z university Pařížské, také vymoci mnil přerušení násilných skutkův knížete Polského Konráda Mazovského, kterýž jako poručník nezletilého Polského krále Boleslava Stydlivého, syna Leška Bílého, věznil a stoupence jeho stíhal. Biskup Ivo vracel se z Říma s velikými

nadějemi, ale zemřel zpáteční cestou v Burgu u Modeny dne 21. července 1229. Tělesné pozůstatky jeho převezli Dominikáni roku 1615. do Krakova. Na hrobě ctihodného biskupa stali se mnozí zázrakové, on pak všeobecně za blahoslavence považuje se. ¹⁾

5. Svatý Arbogast, biskup Štrasburkský.

Arbogast, syn vznešených rodičů v Akvitánii,²⁾ nabyv důkladného vychování, opustil vlast svou, a usadil se v lese u Hagenavy,³⁾ kde svatý život jeho brzo shromáždil sbor mužův prahnoucích po křesťanské dokonalosti. Král Porýnský, Dagobert II., jmenoval jej po smrti Rothara roku 673. biskupem Štrasburským,⁴⁾ kteroužto důstojnost církevní vzorně zastával, vyznamenávaje se pokorou, štědrotou, bdělostí, horlivostí a láskou k duchovenstvu a ke všemu lidu. Za městem na břehu splavné řeky Illu měl kapličku, kde po celodenní práci trávil noc na modlitbách. Bůh propůjčil mu daru zázrakův, z nichžto největším bylo obživení mrtvého syna Dagobertova. Vděčný král daroval biskupskému chrámu v Štrasburku veliké statky a důchody.

Svatý Arbogast zemřel roku 678., a pochován byl dle ustanovení svého na kopečku za městem, kde druhdy zločincové bývali popravováni, aby se připodobnil Kristu Pánu mimo město pochovanému. Nad hrobem jeho, mnohými zázraky oslaveným, později vystavěna byla kaplička. Svatý Arbogast doposud vzývá se jako patron biskupství Štrasburského.

¹⁾ Riegrův „Slovník naučný.“ — ²⁾ Aquitania nazývala se druhdy krajina v jihozápadní Francii (Gallii) mezi řekou Garonnou a horami Pyrenejskými. — ³⁾ Hagenau, hrazené město francouzské v departementu Dolního Rýnu, Elzaska, nad Moderou. — ⁴⁾ Štrasburk, druhdy hlavní město Elzaska.

6. Blahoslavený Odin Barot, probošt Fosanský.

V Italském městě Fossanu ¹⁾ roku 1324. narodil se Odin ²⁾ otcí Jakobovi šlechtici de Barotti z matky Kateřiny. Nabyv moudrého vychování v domě otcovském prospíval Odin ve školách a vstoupil do stavu duchovního. Pro veliké ctnosti biskup Turinský ³⁾ prominul Odinoi rok věku a vysvětil jej na kněžství, aby mohl býti farářem při kostele svatého Jana Křtitele téhož biskupství, kteroužto faru nabídl mu patronátní rodina de Operti.

Mladý farář Odin horlivě hlásal slovo Boží, uděloval svaté svátosti, konal skutky duchovního i tělesného milosrdenství, liboval sobě v modlitbách za dne i za noci, a postil se tou měrou, že brzo nabyl úcty a vážnosti všeobecné.

Okolo roku 1376. z pokory přijal roucho třetího řádu svatého Františka, vydal se na pokání tuhé a na pouť do svaté země, aby uctil místa přehořkého utrpení Páně. V Jerusalemě s krajanem svým Jeronýmem Fosanským od Turků byl vězněn. Když je Mahomedáni propustili, vrátili se do vlasti.

Od té doby rozhojnila se Odinova horlivost ve správě duchovní, skromnost v obleku, přísnost v postech, štědrota k chudým a nuzným. Poslal-li mu dobrodinec pečeň, ihned daroval ji nemocným, sám požívaje toliko pokrmů rostlinných.

Papež Urban VI. (1378—1389) jmenoval Odina faráře zpovědníkem apoštolským. Turinský biskup opatřil jej zvláštní pravomocí. Jeho krajané Fosanstí vzali si ho za vůdce na pouť do Říma a do Loreta.

Odinova starost o chudinu byla tak velika, že roku 1382. vystavěl dílem ze svého jmění, dílem z milodarů, útulnu pro poutníky, v nížto i chudobní a nemocní byli umístěni a živeni.

Kolem města zbudoval Odin čtvero kapliček ke cti svatému Petru, Štěpánu, Bernardu a žebráku Lazarovi, v nichžto měšťané o průvodech veřejných konali svou pobožnost.

V měsíci listopadu 1389 uprázdnila se důstojnost probošta

¹⁾ Fossano, město v Itálii, v Piemontsku, nad řekou Sturou. — ²⁾ Odino de Barotti. — ³⁾ Turin, do roku 1861. hlavní město království Sardinského, pak do roku 1865. hlavní město království Italského, kdy se jím stal Řím, papeži násilně odňatý.

ve sboru kanovníkův ve Fosanu. Proti vůli své zvolen a donucen byl Odin k jednomyslné všech kanovníků radosti a spokojenosti, aby hodnost probošta na se vzal. Důstojnost ta rozmnožila pokoru a obětavou činnost kněze výtečného ještě více. Srozuměv se s kanovníky a měšťany rozšířil kostel a vystavěl věž do roku 1397. Svatost probošta Odina osvědčil Bůh i zázraky při stavbách těch.

Dne 21. července 1400 ve svém 76. roce dokonil probošt Odin vezdejší pouť blaženou smrtí. Pochovali jej ve společném pohřebišti kanovníkův, odkud pro opětne zázraky tělo jeho přenešeno bylo do kostela, a umístěno ve zdi u hlavního oltáře, kde spatřuje se nápis latinský:

„Oddina důstojné chovají se tu kosti Barotta,

Vděčně proboštem svým tento zval ondy ho chrám.“

Nad hrobem umístěn ozářený Odinův obraz. Blahoslavenec v rouše kanovníckém klečí před křížem s knihou modlitební, nad nímž spatřuje se obraz Boha Otce. Pod obrazem jeho psáno jest: „Blahoslavený Odin Barot, probošt chrámu Fosanského.“ Kostel ten nyní jest chrámem biskupským.

7. Daniel, prorok Starozákonný.

Daniel, prorok Israelský za doby zajetí Babylonského, pocházel z rodu vznešeného. Jako jinoch po dobytí Jerusalema Nabuchodonosorem, králem Babylonským, za krále Judského Joakima byl do Babylonu odveden, a tam s třemi soudruhy a rodáky: Annaniášem, Misaelem a Azariášem pro královskou službu vychováván.

V Babyloně změněna byla jejich jména a říkáno jim: Balthasar, Sidrach, Misach a Abdenago. Pokrmy a nápoje dostávali se stolu krále; oni však, aby nepřestoupili zákon Mojžíšův, vyžádali sobě pokrmů sprostých ale čistých. Po tříleté přípravě byli zkoušeni. Osvědčilo se, že všickni čtyři byli učenější a moudřejší nade všechny ty, jenž s nimi byli vyučováni. Zvláště Daniel uměl vidění a sny dobře vykládati, a tím získal sobě veliké náklonnosti krále Nabuchodonosora. Vyloživ mu totiž znamenitý sen, ustanoven byl za náčelníka mudrcův pohanských a za nejvyššího úředníka v říši. Dan. 2, 48.

Později žil Daniel soukromě, neboť Nabuchodonosorův syn a nástupce, král Balthasar, musel na něj teprve upozorněn býti, aby mu dal vyložití tajemné písmo na stěně večeřadla královského. Dan. 5, 10.

Za krále Daria Meda opět povýšen byl za jednoho ze tří největších úředníků říšských, Dan. 6, 3., a ještě třetího roku panování Cyrova byl v úřadě tom. Dan. 10, 1.

Daniel jest poslední ze čtyř Velkých proroků. Kniha po něm nazvaná jest od kapitoly 1. do 6. hlavně dějepisná, od kapitoly 7. do 12. pak hlavně prorocká. První část téměř celá psána byla jazykem chaldejským, druhá mimo jednu kapitolu jazykem hebrejským.

Pro svou neohroženou nábožnost byl Daniel do lví jámy spuštěn, ale bez úrazu z ní vyšel. Dan. 4.

Celá kniha Danielova předtuležitá u židů i u křesťanů u veliké vždy byla a jest vážnosti.

Dne 22. července.

I. Svatá Maria Magdalena, vzorná kajicnice.

Maria, sestra Lazarova a Martina, měla statek v Magdale, městě na západním břehu jezera Tiberiadského mezi Kafarnaumem a Tiberiadou. Od města Magdaly, z něhož nyní jest nepatrná ves El Madžel, pojmenována byla „Magdalenou.“

Maria Magdalena¹⁾ za mladých let svých oddávala se životu nectnému, jsouc živé letory, hlubokocité duše a náruživé povahy. Následkem života hříšného padla pod vládu zlého ducha, a tyrána bývala od sedmi bésů dle sedmera hlavních hříchů. Z posedlosti té vysvobodil ji Pán Ježíš.

Od té doby chodila Maria Magdalena s jinými ženami nábožnými za Kristem Pánem, dílem aby slyšela slova Jeho a dokonale se vyučila svatému náboženství, dílem pak z vděčnosti, aby za uzdravení své sloužila Jemu. „Pán Ježíš chodil po městech

¹⁾ Naším praotcům v Čechách a na Moravě slula a nám doposud sluje Maria Magdalena „Maří Magdalenou“, a krátce „Markou.“ Místo „Magdaleny“ říkali také Madlena, Madlenka, Machka, Mandalena, Madlina.

a po městysích, kázaje a zvěstuje království Boží, a dvanácte (apoštolů) s Ním. Iněkteré ženy, kteréž byly uzdraveny od duchů zlých a od nemocí, chodily s Ním: Maria, která slove Magdalena, z nížto bylo sedm ďáblů vyšlo, a Johanna, manželka Chuzy, úředníka Herodova, a Susanna, a mnohé jiné, kteréž Mu posluhovaly ze statkův svých.“ Luk. 8, 1—3.

Maria Magdalena, jsouc oproštěna od zlých duchů a uzdravena, žádala sobě, aby mohla Pánu veřejně poděkovati. Jemu svou nelíbenou úctu projeviti, svou opravdovou kajicnost osvědčiti, a z Jeho svatých úst uslyšeti slova blaživá: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji!“ Příležitost k tomu udála se jí v Naimu, kde farisej Šimon pozval k sobě Pána Ježíše, aby jedl s ním.

Když seděli za stolem, aj, žena, kteráž byla před tím v městě známa jako hříšnice, vkročila do jizby s alabastrovou nádobou masti; a stojíc ze zadu u nohou Páně,¹⁾ počala slzami smáčeti nohy Jeho, a vlasy hlavy své vytírala a líbala nohy Jeho, a drahou mastí mazala. Uzřev to farisej Šimon, pravil sám v sobě: „Byť tento byl prorok, vědělt by zajisté, kdo a jaká jest žena, která se ho dotýká, neboť hříšnice jest.“ — Pán Ježíš pak řekl k němu: „Šimone, dva dlužni byli jednomu věřiteli. Jeden mu byl dlužen pět set peněz, a druhý padesáte. Když neměli, odkud by zaplatili, odpustil oběma. Který ho tedy více miluje?“ — Odpověděl Šimon: „Mám za to, že ten, kterému více odpustil!“ — A Pán řekl jemu: „Právě jsi rozsoudil. Vidiš tu ženu? Všel jsem do domu tvého, a vody nohám mým nedal jsi; ale tato slzami smáčela nohy mé a vlasy svými vytírala. Políbení jsi mi nedal; ale tato, jakž vešla, nepřestala líbatí nohou mých. Olejem hlavy mé nepomazal jsi; ale tato mastí mazala nohy mé.²⁾ Proto pravím tobě: Odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť jest milovala mnoho; komuž pak se méně odpouští, méně miluje.“ I řekl k Marii Magdaleně: „Odpouštějí se tobě hříchové. Víra tvá tebe spasenu učinila. Jdiž v pokoj!“ Luk. 7, 36—50.

¹⁾ Dle tehdejšího obyčeje neseděli při jídle za stolem, nébrž podepření na levý loket leželi na lehátkách, nohama odvráceni jsouce od stolu k zadu. — ²⁾ Hostům do domu vcházejícím služebníci domácího pána sandálie odvazovali, nohy jim umývali a olejem vlasy pomazali; pán pak políbil hosta svého. Farisej Šimon ale všeho toho neučinil Pánu Ježíši.

Tu samou vděčnou poctu prokázala Maria Magdalena Pánu Ježíši šest dní před utrpením Jeho v Bethanii v domě Šimona malomocného. „Přistoupilaf k Němu Maria Magdalena, majíc nádobu alabastrovou masti drahé, a vylila ji na hlavu Jeho, když seděl za stolem. Tedy řekl jeden z učensků Jeho, Jidáš Iskariotský, kterýž Jej měl zraditi: „Proč se neprodala tato masť za tři sta peněz, a nedalo se chudým?“ To pak řekl, ne že mu bylo o chudé, ale že zloděj byl, a měsíc maje nosil, co se bylo do něho vkládalo. Věda pak to Ježíš, pravil: „Co jste obtížni této ženě? Dobrý zajisté skutek učinila nade mnou; nebo chudé vždycky máte s sebou, ale mne nevždycky máte. Vylivši tuto masť na tělo mé, k pohřbu mému to učinila. Zajisté pravím vám, kdežkoli kázáno bude evangelium toto po všem světě, budeť praveno, i co ona učinila, na památku její.“ Mat. 26, 6—13. Jan 12, 1—8.

Jak velice Maria Magdalena libovala sobě ve věcech nebeských a tudíž ve slově Božím, víme z příběhu následného. Na své cestě k slavnosti Stánků přišel Pán Ježíš do Bethanie, městečka asi dva tisíce krokův od Jerusáléma vzdáleného. Marta, sestra Marie Magdaleny a Lazara, přijala Jej do domu svého. Maria Magdalena, sedíc u noh Páně, naslouchala slovům Jeho. Ale Marta byla pečlivá při mnohé službě domácí, aby jako starostlivá hospodyně náležitě uctila Pána. Marta přistoupila a řekla: „Pane, nedbáš-li, že sestra má nechala mne samu sloužiti? Rci jí, ať mi pomůže.“ — A odpověděv řekl jí Pán: „Marto, Marto, pečlivá jsi a rmoutíš se o mnohé věci; ale jednohoť jest zapotřebí. Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odjata od ní.“ Luk. 10, 38—42. Nevytýká Pán Martě službu Jemu prokázovanou, ale přednost dává péči o spásu duše a bedlivému posvěcování sebe, jehož Maria vyhledávala.

Čím více vnikala Maria Magdalena v učení Kristovo, tím více rozmáhala se její láska k Bohu a k bližnímu, zejména pak k bratru Lazarovi a k sestře Martě. Dříve, za života světáckého, vzdalovala se jich. Když pak se k Bohu a ke ctnosti navrátila, ráda prodlévala u nich v Bethanii. I stalo se, že bratr Lazar rozstonal se. Sestry pak vzkázaly to Pánu. Pán Ježíš nešel hned do Bethanie, ale čekal, až Lazar zemřel, a již

čtyry dny pochován byl, „aby zázračným vzkříšením Jeho rozmnožila se sláva Boží a sláva Syna Božího.“ Jan 11, 4. Marta dříve dověděla se o příchodu Páně, mluvila s Ním, a zavolala Marii Magdalenu, která rychle vstala a šla k Němu. Maria Magdalena, uzřevši Pána, padla k nohám Jeho a řekla Jemu: „Pane, kdyby's byl býval zde, bratr můj nebyl by umřel.“ — Pán Ježíš vida, že pláče, sám také zkormoutil se a zaplakal. Pak velebě Otce nebeského, zvolal hlasem velikým: „Lazare, pojď z hrobu ven!“ A Lazar, jenž už čtyry dny v hrobě ležel, vyšel živ a zdrav a mnoho roků ještě žil na světě tomto.

Maria Magdalena neopustila Pána Ježíše ani na bolestné cestě křížové, ani na hoře Kalvarii. Čtemeť u svatého Matouše: „Byly pak tam ženy mnohé z daleka, kteréž byly přišly za Ježíšem z Galiley, posluhující Mu; mezi nimi byla Maria Magdalena . . .“ — Když pak Josef z Arimathie, učeník Ježíšův, sejmul tělo Páně s kříže, obvinul je v plátno čisté, a vložil do hrobu svého nového, jež byl vytesal ve skále, a přivalil kámen veliký ke dveřím hrobovým a odešel: byly tam Maria Magdalena a Maria Kleofášova, sedíce proti hrobu. Mat. 27, 55 — 61.

Dne třetího před východem slunce Maria Magdalena s jinými ženami svatými už zase byla u hrobu Páně, aby pomazala svaté tělo Jeho. A když anjel zvěstoval jim: „Není Ho tuto; vstalť jest, jakož byl předpověděl; pojďte a vizte místo prázdné, kde položen byl Pán; jdouce rychle, povězte učeníkům Jeho, že jest vstal“ Mat. 28, 1—7: Maria Magdalena nemohla se ani rozloučiti s hrobem Páně, ale plakala, naklonila se a nahlédala do hrobu. I řekl jí anjel: „Ženo, co pláčeš?“ — Maria Magdalena pak odpovéděla: „Vzali Pána mého, a nevím, kde Jej položili.“ — To když řekla, obrátila se zpět, a uzřela Ježíše, an stojí, ale nevěděla, že Ježíš to jest, nepoznala Ho pro veliký zármutek. Řekl jí Pán Ježíš: „Ženo, co pláčeš? Koho hledáš?“ — Ona domnívajíc se, že by to byl zahradník, pravila: „Pane, vzal-lis ty Jej, pověz mi, kde jsi Ho položil, a já Jej vezmu!“ — Dí jí Ježíš: „Maria!“ — A obrátivši se řekla Jemu: „Rabboni!“ to jest: „Mistře!“ — Marii Magdaleně, po blahoslavené Rodičce Své, nejprve přede všemi učensky zjevil se z mrtvých povstalý Kristus Ježíš, aby odplatil velikou lásku její. Jan 20,

1—17. Išla Maria Magdalena a zvěštovala učeníkům: „Viděla jsem Pána!“

Tyto zprávy o Marii Magdaleně máme v Písmě svatém.

Když po nanebevstoupení Páně apoštolové a učenci Kristovi z Jerusáléma rozešli se, a také ostatní věřící zuřivosti židův museli ustoupiti, způsobem zázračným dostala se Maria Magdalena se svou sestrou Martou, s bratrem Lazarem a s několika jinými křesťany do Galie do Provence (Provans), a tam dlouho svědectví dávala o Ježíši Kristu, až pak blaženě skonala a pochována byla.

Později tělo její bylo přeneseno do kostela Dominikánského kláštera svatého Maximina v biskupství Aixském.¹⁾

2. Svatý Vandregisil, zakladatel klášterů.

Verdun²⁾ jest otčinou svatého Vandregisila, jenž od rodičův bohatých nabyt vzdělání důkladného, a čím dál tím více toužil po samotě. Úřad královský, kterýž na něj složen byl, zastával svědomitě a vládně. Poslušen jsa rodičův, vstoupil do stavu manželského. Ale po samé svadbě tak nadšeně mluvil s chotí svou o panictví, že i ona ihned zahořela touhou po ustavičném panenství a vstoupila do kláštera panenského. Vandregisil pak svlekl nádherný šat, rozdal statky své chudým a kostelům, a odhodlal se též býti mnichem.

Měl se z toho všeho ospravedlniti před králem. Ochotně koňmo jel k němu, cestou zachránil člověka v blátě tonoucího, pošpiniv se prací tou trpělivě snášel posměch lidu, ale král, poznáv jeho lásku k Bohu a bližnímu, ujal se ho a dovolil mu, aby se po libosti své oddal životu jakémukoliv.

Vandregisil založil klášter. V něm sloužil Bohu postem, modlitbou a dobrými skutky, statně přemáhaje rozličná pokušení. Žádostiv jsa ještě větší dokonalosti, odebral se okolo roku 613. do Bobia v Italii, aby tam v klášteře poznal svatého Kolum-

¹⁾ Aix, hlavní město Provence. Viz: Svatý Lazar dne 17. prosince, a Svatá Marta dne 29. července. — ²⁾ Verdun (Verdén), město okresní ve franc. depart. Mosy na řece Mose, za dob Římských Virodunum, v krajině Belgica prima. Za časův Franckých náležel Verdun k Austrasii, později k Lotrinkám.

bana,¹⁾ a pak odešel do Říma. Na obou těch místech tou měrou roznítla se mu v duši horlivost pro slávu Boží a pro spásu bližních, že množství hříšníků slovem a příkladem jeho přivedeno bylo na cestu pokání, ctnosti a spásy.

Navrátiv se Vandregisil z Italie, dověděl se, že biskup Rouenský (Ruánský) ve Francii jest vzorem dokonalosti křesťanské, a hned putoval k němu. Biskup Rouenský, poznáv vznešené ctnosti Vandregisilovy, proti vůli jeho vysvětil jej na kněžství.

Vandregisil statečně konal duchovní úřad, nepřestal žiti jako mnich v domě svém, a povolením biskupovým vzdělal klášter Fontenelský, v němžto požehnaně vyučoval pravé moudrosti všecky ty, kdož pod správu jeho dávali se.

Za veliké činnosti dožil se velikého věku, a po krátké nemoci odešel ke Kristu Pánu, aby přijal hojnou odplatu za dobré skutky.

3. Svatý Roman, arcibiskup Rouenský.

Biskupský prestol Rouenský,²⁾ založený za třetího století, čítá mnoho slavných a svatých arcibiskupů, mezi nimi svatého Romana, jemuž podařilo se zbytky pohanské modloslužby vykořeniti za století sedmého. Bůh propůjčil Romanovi dar zázraků, kterýž osvědčil se zvláště při povodni způsobené Sekvanou. Povodeň tu arcibiskup Roman zastavil modlitbou.

Biskup Rouenský po svatém Romanu míval veliké právo, že mohl každoročně jednomu zločinci na smrt odsouzenému dáti milost. Odsouzenec ten nosíval o průvodu ke cti svatému Romanu ostatky téhož světce Božího. Právo to bylo znova potvrzeno od několika vévodů Normanských a králů Francouzských.

4. Svatý Theofil (Bohumil) Mladší, mučeník.

Roku 780. ovdovělá císařovna Byzantská, Irena, vládla za nedospělosti syna svého Konstantina VI. až do své smrti dne 15. srpna 803. Za vlády její Arabové přirazili s loďstvem

¹⁾ Svatý Kolumban dne 21. listopada. — ²⁾ Rouen (Ruán), Rothomagus, hlavní město franc. depart. Dolno-Sekvánského.

válečným k ostrovu Cypru ve východní části Středozemního moře. Císařovna mimo tři jiné vůdce ustanovila velitelem výpravy proti Arabům Bohumila (Theofila), rodem z Cařihradských senatorů. Bohumil, jak mile uzřel loďstvo nepřátelské, připravil se k bitvě, a když soudruhové váhali, sám s mužstvem svým na rychlolodi podnikl útok. Spoluvůdcové, závidíce mu slávy, opustili jej. Saracenové chrabrého velitele a jeho loď obklopili, zvítězili, a Bohumila do země své odvedli.

Vůdce Arabův, Aron, vyzval Bohumila, aby Krista zapřel a rozkoše zemské požíval s nimi. Bohumil, statečný válečník císařský, osvědčil také statečnost ve víře samospasné. Čtyry roky bídně trávil musel v žaláři. Ješto pak ani potom nedal se k odpadlictví svěsti, vyvedli a mečem odpravili jej léta Páně 790.

5. Svaté Syntycha a Evodia, jahenky ve Filipech.

Filipy, pevné město v Macedonii mezi řekami Mestem (Nestem) a Strumou (Strymonem), má své jméno po Filipovi, králi Macedonském, jenž ho roku 358. před Kristem obnovil. Dříve ke Thracii počítalo se město ono a slulo Krénidy od pramenité půdy.

Ve Filipech záhy ujala se Církev křesťanská, neboť svatý Pavel nejprvněji dorazil do toho města mezi městy Evropskými. V městě tom svatý Pavel nejraději prodléval, s novokřesťany v poměru přátelském žil, často se k nim vracel, a jim ze svého žaláře v Římě zvláštní laskavý a lahodný „list k Filipánům“ psal.

Ve čtvrté kapitole listu toho napomíná svatý Pavel Filipany vůbec a různé osoby zvlášť ku ctnostem všelikým. Jmenovitě pak píše: „Evodie prosím, a Syntychy žádám, aby jednostejně smýšlely v Pánu.“ Filip. 4, 2. Ženy ty o víru křesťanskou zjednaly sobě zásluh velikých; byly jahenkami, kostelními služebnicemi v obci křesťanské, ale vešly v nesvornost pro jakési nedorozumění ve službách úředních. Svatý Pavel, dozvíděv se o tom, prosil je, aby svorny byly a všelikou různici mimo sebe pustily. Jak vzácný obě ty ženy byly, patrně z toho, že je svatý Pavel prosil, a mimo to i Epafrodita, biskupa Filipánův, žádal, aby pomáhal jim, aby se jim propůjčoval

radou i skutkem, by mezi nima opět zavedena byla jednomyslnost; a dovedil tuto prosbu svou tím, „že Evodia a Syntycha s ním (se svatým Pavlem), se svatým Klémentem, biskupem Římským, a s jinými pomocníky Pavlovými pracovaly v evangeliu.“ Filip 4, 3. Svatá Evodia a Syntycha tedy vyznamenaly se při rozšiřování náboženství křesťanského. Vímeť ze Skutkův apoštolských 16, 13., že ve Filipech nejprve ujalo se křesťanství mezi ženami, kteréž s muži věrověsty spolu bojovaly a pro víru svatou svícele a protivenství podnikaly.

Že prosebné napomenutí svatého apoštola Pavla dobře působilo, že mezi jahenkami Evodií a Syntychou svornost nastala, že obě pak až do smrti své věrně Bohu a Církvi Jeho sloužily, vysvítá z toho, že obě ve Filipech od prvopočátku jako svěťice Boží byly ctěny a vzývány. Památka výroční jim ke cti koná se v tom městě dne 22. července.

6. Svatý Jeroným (Jarolím, Jaroš, Jareš, Hieronymus), biskup Pavijský.

Svatý Theodor, biskup Pavijský, zemřel. ¹⁾ Jeho nástupcem stal se Augustín, arcijahen, kterýž putoval do Říma, aby od papeže byl potvrzen. Vraceje se z Říma, zemřel cestou, jak mu byl svatý Theodor předpověděl.

Duchovenstvo a lid shromáždili se v kostele k nové volbě. Tu pak slyšeti bylo hlas jakoby pacholety: „Jeden z kněží schází!“ Ohlíželi se, a zpozorovali, že schází staříčkový kněz Jeroným, správce kostela Marie Panny. Přivedli a jednohlasně zvolili jej za biskupa.

Jeroným, byv posvěcen, výtečně zastával úřad svůj, a darem zázraků byl od Boha oslaven. Nemocní dotknuvše se roucha jeho, nabývali zdraví. Mezi žebráky, jimž rozděloval almužny, spatřil biskup Jeroným člověka chatrně oděného, majícího silnou zimnici. Dal mu roucho své, a člověk okamžitě byl zdrav a silen.

Třináct roků biskupoval Jeroným v Pavii, a blaženě v Pánu zesnul dne 22. července během sedmého století. Pochován byl v kostele Marianském, jehož správcem býval.

¹⁾ Svatý Theodor (Bohdar) dne 20. května.

7. Svatý Gualter Lodijský, Italian.

Svatý Gualter osířel. Hned veškero dědictví rozdál chudým, a sloužil nemocným v Piačenze. Po dvou létech vrátil se do otčiny své, do města Lodi.¹⁾ Nejprve konal služby v nemocnici svatého Bartoloměje za městem, později pak u silnice, vedoucí do Milána, vystavěl nemocnici novou, kteráž po jeho smrti nazvána byla jeho jménem.

Svým příkladem pohnul svatý Gualter mnoho osob obého pohlaví, že oblébily sobě nábožný život poustevnický. On vždy chodil bos, chatrně se šatil, mnoho se postil, tělo své káral, a horlivě i dlouho se modlival, prolévaje proudy slzí.

Konal mnoho poutí na místa posvátná, a založil několik chudobinců a nemocnic; zejména ve Verčeli, v Kremě (Crema v Lombardsku), v Melegnanu (Meleňano v Lombardsku) a jinde. Nemocnice ty začasté navštěvoval a vyučoval bratry v nich posluhující.

Práce namáhavé způsobily mu nemoc těžkou, kteráž učinila konec jeho záslužnému životu dne 22. července 1224, kdy mu bylo teprve 40 let. Při jeho pohřbu množství nemocných nabylo zdraví. Pochován byl v kostele u nemocnice Lodijské, odkud později přenesen byl do chrámu biskupského, kdežto doposud v úctě se chová.

Dne 23. července.

1. Svatý Apolinář, biskup Ravenský, mučovník.

Apolinář přišel s knížetem apoštolův, svatým Petrem, z Antiochie do Říma. Byv od něho na biskupství posvěcen, odebral se do Raveny²⁾, aby tam zvěstoval evangelium Kri-

¹⁾ Lodi, město v Italské provincii Milánské na Addě, od něbož tři míle na západ leží Lodi Vecchio (Staré), Laus Pompeji, nyní ves. O Starém Lodi tuto řeč jest. — ²⁾ Ravenna, město nedaleko ústí řeky Montone, má velikou důležitost historickou už z doby předkřesťanské. Mimo jiné chrámy v Ravenně jest památný kostel svatě Háty (Agathy) z roku 417., a kostel svatého Apollináře, vystavěný od Theodoricha na začátku šestého století.

stovo. Obrátiv množství obyvatelův na víru křesťanskou, byl jat od kněží modlářských, a ukrutně zbičován. Když pak vzácný muž, jménem Bonifác, jenž byl dlouho němý, k jeho modlitbě nabyt řeči, a dcera Bonifácova z moci ducha nečistého byla vysvobozena, opět proti biskupovi Apolináři vzbouřili se pohané, kteříž jej znova bičovali a donutili, aby bosýma nohama šlapal uhlí řěavé. Pohané vidouce, že mu oheň neuškodil, vyhnali jej z města.

Svatý biskup Apolinář po nějakou dobu skrýval se před nepřátely spolu s několika křesťany. Z úkrytu svého odešel do krajiny Emilie ¹⁾, kdežto k novému životu vzkřísil Rufínu, mrtvou dceru šlechtice (patricia) Rufa, kterýž následkem toho zázraku uvěřil v Jesu Krista s veškerou rodinou svou. Tím popuzený soudce pohan povolal k sobě Apolináře, a přísně nařídil jemu, aby přestal hlásati a rozšiřovati víru křesťanskou. Ješto pak biskup Apolinář zákazu toho šetřiti nemohl a nešetřil, dal jej soudce na skřipci mučiti, rány jeho vřelou vodou polévati, jej kamenem do obličeje tlouci, a konečně řetězy spoutaného do žaláře uvrhnouti. Čtvrtého dne ze žaláře jej vyvedli, na loď posadili a do vyhnanství vypravili. Avšak loď se ztroskotala, a biskup Apolinář zachrániv se, přibyl do Mysie, krajiny v Malé Asii, odkud se dostal ku břehům Dunaje a později do Thracie.

Tu pak v pohanském chrámě bůžka „Serapis“ zvaného ²⁾ přestal zlý duch vydávati věštby, pokud by tam prodléval učeník Petra apoštola. Proto dlouho hledali Apolináře, a nalezeného zase přinutili, aby se jinam přeplavil na lodi.

Takovou měrou biskup Apolinář navrátil se do Ravyenny opětně obžalován byl od kněží modlářských. Soudce odevdal svatého biskupa setníkovi, aby jej věznil. Setník ten,

¹⁾ Aemilií nazývali Římané krajinu po obou stranách silnice (via Aemilia), kterouž konsul Římský, Aemilius Lepidus, roku 187. před Kristem stavěti dal. Nyní zase krajina ta v království Italském Aemilií zove se.

— ²⁾ Serapis, bůžek Egyptský. Do Egypta modla ta se dostala ze Sinopy v Asii na břehu černého moře. Římané a Řekové pohanští stotožňovali Serapida buď s Osirisem, buď s Aeskulapem, Jovišem a Plutonem. V Alexandrii byl hlavní chrám bůžka toho, Serapeion, jež roku 389. k rozkazu císaře Theodosia zbořiti dal biskup Theofil. I jinde, na př. v Memfidě Dolejšho Egypta, byli chrámové Serapida.

tajný ctitel Kristův, propustil vězně svého za tmavé noci na svobodu. Jakmile se propuštění jeho vyzradilo, žoldnéři jej pronásledovali, dopadeného na cestě ubili a ležet nechali, domnívajíce se, že jest mrtev.

Křesťané odnesli jej položivého do příbytku svého. Sedmého dne ubitý biskup Apolinář, napomenuv křesťany shromážděné ku stálosti ve víře, jako slavný mučovník v Pánu zesnul. Jeho tělo bylo nedaleko zdi města Raveny pochováno.

Svatému Apolináři ke cti v Praze zasvěcen jest jeden z nejstarších kostelů, jenž povstal z kaply svatého Eligia, kterou císař a král Český, Karel IV., roku 1362. přestavěti dal, aby kolej řádu svatého Apolináře, založená Bořivojem II. v Sadské, do Prahy se přesídlila, a v ní aby bohosloví se vyučovalo. Kláštera nalezajícího se u kostela svatého Apolináře, kterýž za času císaře Josefa II. zrušen byl, nyní se užívá za filiálku zemského blázince.

2. Svatá Romula (Hrona), Redempta a Hirunda, panny Římské.

Svatý Řehoř papež ¹⁾ o těchto světicích píše: V Římě u chrámu blahoslavěné Marie Panny žila stařenka Redempta v obleku jeptišském. Redempta byla vyučenkou Hirundy, poustevnice přectnostné v horách Prenestinských ²⁾. Redempta měla v kruhu žákyň svých Romulu, kteráž v komůrce společně s ní přebývala. Obě, Redempta i Romula, byly na ctnosti bohaty, na statky zemské velice chudobny. Romula nad míru trpělivá, poslušná, mlčelivá a na modlitbách horlivá, dnou sklíčená na celém těle mnoho roků trávila na lůžku, nemohouc hýbati žádným údem, a přece nikdy ani slovíčkem, ani pohledem neprojevila sebe menší nespokojenosti.

Jedné noci Romula zvolala: „Matičko, pojď ke mně!“ — Redempta přistoupila k lůžku Romuly. O půlnoci komůrka osvětlila se leskem nadzemským, jehož oči lidské nedovedly snést. Světlo zmizelo, ale komůrka naplnila se líbeznou vůní. Romula

¹⁾ S. Gregorius papa lib. 4. Dial. cap. 15. — ²⁾ Praeneste, nyní Palestrina, starodávné město v Latii, asi čtyry míle od Říma na jiho-východ ležící.

těšila ustrašenou učitelku svou Redemptu řkouc: „Neboj se, neumru hned.“ — Vůně naplňovala komůrku do čtvrtého dne, kdy v noci Romula opět Redemptu volala. Redempta povstala, a slyšela dva sbory zpívající a odpovídající sobě. Za zpěvu toho klidně v Pánu zesnula Romula, panna Bohu zasvěcená, během šestého století

Ctihodná těla svatých panen Romuly a Redempty chovají se v chrámu Panny Marie Větší v Římě.

3. Svatý Liborius, biskup Manský.

Svatý Libor stal se biskupem roku 348. v Mansu¹⁾. Jeho předchůdce, třetí Manský biskup, byl svatý Pavacius. Svatý Libor byl nábožný, učený a dobročinný biskup, vystavěl mnoho kostelů, činil zázraky mocí Božskou, byl důvěrným přítelem svatého Martina Túrského, a zemřel pokojnou smrtí okolo roku 397.

Tělo svatého Liboria v úctě chovalo se v Mansu až do devátého století, kdy přenešeno bylo do Paderbornu v Německu. Biskup Badurad z Paderbornu dovolením Ludvíka Pobožného vypravil vyslance duchovní a vzácné laiky, v jejichž čele byl kněz Ido, do Mansu, aby tam vyprosili tělo některého světce Božího pro Sasy ještě surové a k pohanským pověrám se klonící. Biskup Badurad mínil pohanské Sasy z bludův vyléčiti zázraky konanými na přimluvu světce toho. V Mansu vyslancům dáno tělo svatého Liboria. Přenešení stalo se roku 836.

Měšťané Manští nechtěli tělo svatého Liboria vydati, a svolili teprvé, když se biskup jejich k rozkazu císařovu odvolal a jim vysvětlil, že světcové Boží neorodují u Boha jenom za obyvatele toho místa, kde těla jejich odpočívají, ale za každého, kdokoliv a kdekoliv důvěrně jich vzývá. Biskup Manský, jménem Alderich, odevzdal kosti svatého Liboria vyslancům Saským a co nejslavněji napomenul je, aby tělu světce Božího náležitou čest prokazovali nikdy nezanedbávali. Při vyzdvížení těla svatého Liboria

¹⁾ Mans, také Le Mans, jest fabričné a hlavní město francouzského kraje Sartheského nad řekou Sarthou; má 35.000 obyvatelů, biskupa, a krásný gotický chrám katedrální.

v Mansu, a celou cestou ve Francii a v Německu až do Paderbornu bylo mnoho nemocných zázračně uzdraveno. Tudiž všude ve Francii a v Sasích shromažďovali se zástupové velicí, aby uctili tělo světcovo hlasitými modlitbami a zpěvy. Badurad, biskup Paderbornský, s duchovenstvem a množstvím lidu vyšel v ústřety průvodu příchozímu, a za největší slávy uložil v biskupském chrámě svém ten poklad, který se tam doposud nalezá a v úctě chová.

4. Svatá Anna, panna Leukadijská.

V Leukadii,¹⁾ na ostrově Jonském, nyní Santa Maura zvaném, nedaleko Epiru, jižní Albanie, dnes připadá výročná památka svaté Anny Leukadijské, kteráž z rodu vzácného narodila se za vlády Theofila, císaře Byzantského (829—842).

Matka pečovala o nábožné a ctnostné vychování své dcerušky Anny. Otec záhy zemřel, a matka po několika létech odešla za ním.

Osirelá panna Anna z hojných statků svých štědře dávala chudým a nuzným. Jakýsi muž Agaren dotřel se až k císaři Basiliovi Macedonskému (867—886), a prosil, aby mu Anna za manželku dána byla. Císař doporučil, aby se stalo. Anna přičila se žádosti jeho a mnoho musela trpěti působením nedobrého toho člověka. Anna plačíc vzývala Boha, aby ji ráčil chrániti. Bůh vyslyšel modlitbu její; dotěrný člověk ten náhle zemřel.

Anna ihned ubytovala se u kostela Marianského, a tak tuze zapírala se, že obyčejně teprvé druhého dne maličko pojedla, časem i po celý týden se postila. Tou měrou rekovně sloužila Bohu po celých padesát roků. Drabocennou duši svou Jemu v ruce odevzdala dne 23. července 918. Tělo její příbuzní pochovali.

Po mnohých létech tělo světice Boží Anny, panny Leukadijské, neporušené shledalo se, a při tom rozličného druhu nemocní nabyli okamžitě plného zdraví.

¹⁾ Se skály Leukadijské, nyní Ducato, každoročně za veliké slavnosti pohanské svržen býval jeden zločinec do moře na očištění od hříchů

Neděle IX. po Svatém Duchu.

Luk. 19, 41—47.

Pán Ježíš slavně vjížděl do Jerusáléma, aby se naplnilo předpovědění proroka Zachariáše 9, 9., a proroka Isaiáše 62, 11: „Povězte dceři Sionské: „Aj, král tvůj béře se k tobě tichý sedě na oslici.“ Mat. 21, 5. Zástupové lidu doprovázeli Jej, prostírali roucha svá na cestu, sekali ratolesti se stromů a metalí je na cestu volající: „Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, Jenž se béře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech.“ ¹⁾

Au takto zástupové oslavovali Pána Ježíše, Mesiáše svého, On sám, „když se přiblížil k Jerusálému, plakal nad ním!“ Luk. 19, 41. Spatřovalť Kristus vševědoucím okem Svým všechny ty útrapy a strasti, kteréž přijíti měly na obyvatelstvo Jerusálémské. Předvídalť Svou vlastní smrt a ten zběsilý křik lidu židovského, kterýž městem tím rozléhati se bude po několika dnech: „Ukřižuj! Ukřižuj!“ Zíralť v budoucnosti nedaleké i zaviněné zavržení lidu Israelského, a strašnou zkázu města Jerusáléma. Proto plakal nad Jerusálemem. Byl to pláč lásky, pláč útrpnosti, a ovšem také pláč žádosti, aby Jerusálém ještě nějak usmyslil sobě. Proto pravil: „Ó by's poznalo i ty (město posvátné, jak poznali učeníci moji), a to v tento den tvůj, (kdy jako Mesiáš prorokem Zachariášem 9, 9. předpověděný slavně беру se k tobě), co tobě jest k pokoji (coby tobě připravilo a způsobilo blahobyť časný a spásu věčnou)! Ale nyní jest to skryto před očima tvýma! (Pro zlou vůli a pro zarytost svou nepoznalo jsi mne, Vykupitele a Spasitele svého!)“

Kdyby obyvatelstvo hlavního města Jerusáléma ještě toho dne bylo poznalo a přijalo Krista Mesiáše, byl by se národ židovský spasil; byl by mohl dojíti veliké slávy před Bohem a před lidmi; byly by dějiny člověčenstva jiným lepším směrem se rozvíjely; bylo by křesťanství rychleji zvítězilo nad pohanstvím. Obyvatelstvo Jerusálémské mohlo to věděti a znáti; ono však zavržilo srdce své. Mohlo pokání činiti, obrátiti se a spásy dojíti; ale zlá vůle bránila mu v tom. Proto samo zavinilo a na sebe uvalilo hrozné tresty, kteréž předpověděl Pán Ježíš řka:

¹⁾ Neděle Květná II. 481.

„Přijdou na tebe dnové (zli), obklíčí tě nepřátelé tvoji (Římané) náspem, a oblehnou tě, a souží tě se všech stran, a na zemi rozmečí tebe i syny tvé, kteříž v tobě jsou, a neostaví v tobě kamene na kameni, proto že jsi nepoznalo času navštívení svého.“ Luk. 19, 43. 44. Právem bědoval prorok Jeremiáš nad zaslepeným národem svým: „Luňák na nebi zná svůj čas, hrdlička a vlaštovice, i čáp ostříhají času příchodu svého; lid pak můj nepoznal soudu Hospodinova.“ Jerem. 8, 7. Proto naplnilo se všecko, což byl předpověděl Pán Ježíš městu Jerusalemskému, od Římanů, jak vypravuje očitý svědek, žid Josefus Flavius¹⁾. Město Jerusalemské v měsíci srpnu léta sedmdesátého od vojsk Římských vydobyto a náspem obehnáno bylo tou měrou, že už nikdo více nemohl utéci z něho, a tudíž všickni dílem zahynuli, dílem byli do zajetí odvedeni, a město samo i s chrámem srovnáno bylo se zemí tak, „že neostal kámen na kameni.“

V Jerusalemě po slavném vjezdu Svém hodlal Pán ještě také jiným činem okázati moc a vládu Svou. „Všed do chrámu počal vymítati těch, kteří prodávali v něm a kupovali, řka jim: „Psáno jest: Dům můj jest dům modlitby, vy pak jste jej učinili peleší lotrovskou.“ I učil na každý den v chrámě.“ Luk. 19, 45—47.

V síni chrámové, do níž přístup měli i pohané, kramáři rozkládali a prodávali zboží k oběti náležité: sůl, víno, mouku, holuby, hrdličky, beránky, telata. Tam i penězoměnci měli stoly své, a za obyčejné běžné peníze vyměňovali peníz posvátný, jež ke chrámu odváděti musel každý Israelita došlý svého dvacátého roku. Síň ta měla pohanům býti úvodnicí k dokonalému poznání Boha a Zákona Jeho; ale kramáři a penězoměnci židovští šidbou učinili ji „peleší lotrovskou.“ Proto provazem šlehal a vyhnal je Pán Ježíš a kupecké stoly zpřevracel jim, čímž dokázal se býti Synem Toho, Jehož chrám jest; Luk. 2, 49; dokázal se býti dědicem Davidovým, Panovníkem, Jehož oni hledali, a anjelem Zákona, Jehož oni žádali. Mal. 3, 1.

Dvě myšlénky veliké z evangelia dnešního oboř sobě a na zřeteli měj po veškeren život svůj.

¹⁾ Josefa Flavie „O válce židovské“ od Frant. Sušila, v Brně 1856. Hlava šestá, strana 32. a následné.

Co plačící Kristus pravil o národě židovském, to řečeno jest o každém národě, o každé zemi, o každé obci, o každé rodině, o každém člověku. „Ó by's poznalo i ty, a to v tento den tvůj, co tobě jest k pokoji!“ Jenom dokonalým poznáním Krista a věrným plněním Jeho příkázání může člověk a jakákoli společnost lidská nabyti pravého a trvalého blaha časného a spásy věčné, neboť „není v žádném jiném spasení, leč v Kristu Ježíši, aniž jest jiné jméno pod nebem dáno lidem, skrze něž bychom měli spasení býti.“ Skutk. apošt. 4, 12. Pravdu tu hlásají zřejmě dějiny našeho národa Českého.

Dům srdce našeho jest chrámem Ducha Svatého; proto v něm nemá býti žádných trhů, žádného kupčení, žádné lakoty a nespravedlivé žádosti statkův pozemských, nébrž má se v něm vykonávati výhradně toliko služba Bohu povinná; jako chrám Boží i srdce naše má býti „domem modlitby.“

Dne 24. července.

I. Svatý Jindřich (Hynek) II., císař Římsko-Německý.

(Dle Římského kalendáře dne 25. července.)

Svatý Jindřich II. (Hynek) ¹⁾, poslední císař z rodu Saského, narodil se dne 6. května 972. Zdědiv po otci Jindřichu roku 995. vévodství Bavorské, zvolen byl po smrti Oty III. dne 3. září 1002 od stavů říšských v Cachách shromážděných za císaře Německého, a přijal v Mohuči korunu. Nosil pak Jindřich II. korunu královskou a císařskou tak čestně a slavně, že mu v dějinách dáno jméno „Pius,“ „Pobožný.“

Dobře věda, že nemůže spoléhati se na vydatnou pomoc světských manů svých, vyhledával potřebné podpory u německých biskupů. Hned na začátku panování svého viděl se nucena přemáhati netoliko odpor mnohých knížat v říši Německé, ale také odboj Slovanů Polabských, jmenovitě Bodrců, kteří pro

¹⁾ Hynek, Hynec, Hynče, Hynčík = Henricus, Heinrich (dle Moravského zemského archiváře V. Brandla). Jungmann píše: Hynek = Heinrich, Henricus. Aliquibus errore = Ignatius.

přslušné nátlaky od Němců jim činěné pod svými knížaty Mečislavem a Mestivojem II. povstali, křesťanství v zemi své potlačovali, a králi Německému službu i poplatnost vypověděli. Jindřich, jsa i na jiných stranách sklíčen, srovnal se s nimi na mírnější výminky, a získal i pomoc Luticů proti jiným nepřítelům svým, jmenovitě proti mocnému králi Polskému Boleslavu Chrabrému, s kterýmž vedl ustavičné války.

Ze zmátek v Čechách zaviněných Boleslavem Ryšavým, jenž vypuzen byl ze země, kořistil Jindřich ve prospěch říše Německé, kteréž přisuzoval nadvládu nad zemí Českou, poněvadž knížata Česká pod jeho ochranu se utíkala, a léno od něho přijímala.

Roku 1004. odebral se Jindřich do Itálie, kde Arduina (Hartwiga), markrabě Ivrejského, od jedné strany za krále zvoleného, zapudil, a v Pavii holdování svých manů a železnou korunu Lombardskou přijal.

Za následných roků rovnal císař Jindřich II. vnitřní nepořádky v říši Německé, obnovil biskupství Meziborské,¹⁾ a založil s chotí svou, svatou Kunhutou,²⁾ nové biskupství v Bamberce.

Mimo to zabýval se Jindřich záležitostmi Českou podporováním knížat Jaromíra a Oldřicha proti Polákům, a vedl neprospěšnou válku s Boleslavem Chrabrým, s nímžto konečně roku 1013. učinil mír, ponechav mu Lužici v leno.

Založení biskupství Bamberkského náleží k nejškvělejším činům Jindřicha II. Ota II. daroval kus země mezi Vürcburkem a Českou hranicí roku 973. Jindřichovi jako volný majetek. Jindřichův nejstarší syn, náš Jindřich II., připsal zemi tu věnem své mladé choti Kunhutě. Od té doby pak, co stal se císařem a své vévodství Bavorské odevzdal švakrovi svému Jindřichu, chtěli bratr jeho Bruno a jeho švakři tento zbytek vlastnictví krále bezdětného uloviti pro sebe, a tudíž všemožně podrývali zbožný úmysl jeho, za kterýmž mínil onen kus

¹⁾ Mezibor, něm. Merseburg, nyní hlavní město kraje a vladařství Meziborského v Pruské provincii Saské na Sále a Durinské železnici. Staré město Slovanské. Za IX. století byl Mezibor hlavním místem hrabství, později pak sídlem krále Jindřicha I. a jeho syna Oty I., jenž tam založil biskupství. — ²⁾ Sv. Kunhuta dne 3. března, II. 283.

země věnovati novému biskupství Bamberckskému. Krom toho bylo Jindřichovi také přemoci překážky činěné biskupem Vürcburckským. Jindřich II. nedada se nižádným odporem mýliti, vyžádal sobě papežské svolení ku zřízení nového toho biskupství v Bamberce, a provedl roku 1007. ve schůzi biskupův ve Frankobrodě nad Mohanem volbu svého kancléře za biskupa Bamberckského, jež téhož dne na biskupství posvětil arcibiskup Mohučský. Biskupský chrám v Bamberce roku 1012. dohotovený císař Jindřich bohatě nadal a obdaroval.

Podruhé vydal se Jindřich do Italie a přemohl úplně Arduina. Přišel v čele vojska svého do Říma, a tam dne 14. února 1014 i s chotí svou Kunhutou byl korunován za císaře Římsko-Německého. Při té příležitosti podal mu papež Benedikt VII. poprvé říšské jablko, znak vlády světové.

Arduin Ivrejský hned po jeho odchodu z Italie zase pozdvihl se a dobyl Vercelli; avšak poznávaje neprospěšnost počínání svého vstoupil do kláštera, a tam na konci roku následného zemřel.

Vzpourou povstalou byl papež Benedikt VII. z Říma vypuzen; ale císař Jindřich jej opět slavně uvedl do města a na trůn.

Navrátiv se do Němec musel císař Jindřich zase bojovati s Boleslavem Chrabrým. Bojoval však beze všeho úspěchu. Také Bodrci a Lutici odpadli od něho.

Velikou zásluhu císaře Jindřicha II. spatřují Němci právem v tom, že roku 1018. vyjednal s Rudolfem, králem Burgundským, spojení království toho s říší Německou. Spojení to uskutečnil jeho nástupce.

Roku 1020. vypravil se Jindřich II. potřetí do Italie s vojskem 60.000 mužův, aby papeži Benediktu VIII. pomohl proti Řekům, jenž dobyli Kapuy. Bojoval vítězně, vykázal spolubojovníkům, Normanským dobrovolníkům, území v Kampánii, čímž položen byl základ k pozdějšímu království Neapolskému; navštívil s papežem Benediktem VIII. Monte Kasino, a vrátil se Římem domů.

V měsíci dubnu 1023 sešel se Jindřich II. s Robertem, králem Francouzským, na poradu o záležitostech světských i církevních, a hlavně v příčině svolání velikého sněmu církevního.

Zamýšlenou opětnou vojenskou výpravu do Italie už neuskutečnil. Rozstonal se a zemřel dne 13. července 1024. Panoval 22 let. Dle přání svého pochován byl v biskupském kostele Bamberkském, jemuž veškeru majetnost svou odkázal. Papež Eugen II. prohlásil císaře Jindřicha II. za svatého. Výroční památka jeho koná se v Čechách dne 15. července.¹⁾

August Bedřich Gfrörer právem píše: „Středověká Církev zapsala Jindřicha II. do seznamu svatých; a věru, zasloužil-li sobě kdy který německý státník neb církevník té cti, zasloužil si ji vedle zakladatele říše, svatého Bonifáce, náš císař Jindřich.“²⁾

2. Svatá Kristina, panna, mučenice Řecká.

Svatá Kristina, jejíž památka výroční koná se v Církvi Západní dne 24. července, požívá v Církvi Východní od pradávných dob úcty veliké, a tudíž nejdůkladnější spisovatelé životů svatých a světic Božích mají za to, že Kristina byla Řekyně, a že v zemích Východních mezi rokem 270. a 300. podstoupila slavné mučnictví pro víru v Boha Krista Ježíše.³⁾

Otec svaté Kristiny byl soudce a zarytý pohan. Dceruška jeho musela dívat se na ukrutné mučení křesťanů, aby snad někdy nestala se křesťankou. Ona však vidouc trpělivost a statečnost křesťanských mučovníků, žádala sobě poznati příčinu, pro kterouž mučení byli. Žena křesťanská vyložila jí to a vyučila jí učení křesťanskému. Kristina, děvka dvanáctiletá, pochopila, že křesťané nejsou zločinci a rušitelé zákona, nýbrž osvícení a ctnostní lidé. Tudíž milostí Boží i sama zahořela vřelou láskou ke Kristu Ježíši.

V horlivosti své rozbila všechny modly v domě otcovském, a tím rozhněvaný otec dal jí spoutati a k soudu přivesti. Otázce, kterak se opovážila takovým způsobem bohy potupiti? odvětila

¹⁾ Srovnej život svaté Kunhuty, císařovny, dne 3. března. — ²⁾ Gfrörer, německý dějepisec z rodiny protestantské, nar. 5. března 1803., † v Karlových Varech 10. července 1861., nestranným, hlubokým badáním vědeckým přišel k poznání pravdy katolické. — ³⁾ Původní zprávy psané o umučení svaté Kristiny ztratily se; avšak slavný Aldhelm von Sherburn († 709), a řecký hymnograf čili skladatel chvalozpěvů Josef († 883) měli původní ty zprávy ještě před sebou, a tudíž zajisté věrohodní jsou. U Bollandistů ke dni 24. července.

Kristina: „Jeden toliko jest Bůh, Stvořitel nebes i země! Jemu klaním se já, a Jemu i ty, otče, klaněti se musíš, aby's na věky nezahynul!“ — Otec dal ji přeukrutně mrskati a do žaláře odveleci. Umínit sobě, že dítě své buď od Krista odvrátí, buď strašnou smrtí se světa sprovedí. Jeho prosby a hrozby ničeho nepořídily. Nejbolestnější muky utvrzovaly Kristinu ve věrnosti a lásce ke Kristu. Když ji katané kladli do rozpálené železné kolébky, pravila Kristina klidně a vážně: „Dobře máte, že mne jako dítě do kolébky dáváte; narodilať jsem se teprvé před rokem na křestu svatém.“ Mínilať slovy těmi duchovní znovuzrození křestem svatým, o kterémž Kristus Pán slavně řekl tajemnému učensku Svému Nikodemovi: „Zajisté, zajisté pravím tobě, nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha Svatého, nemůže vjíti do království Božího.“ Jan 3, 5.

Otec opět poslal ji do žaláře, a přemýšlel o nových mukách. Avšak Bůh náhle soudil jej smrtí neočekávanou, kteráž Kristině větší bolest způsobila, než všechny muky přetrpěné. Prosila Boha, aby i ji povolal k Sobě z vezdejšího života.

Nástupce otcův, soudce, byl muž neméně ukrutný. Ten kázal Kristinu přivesti do chrámu pohanského, aby obětovala modlám. Vida pak, že nikterak nedá se pohnouti k modloslužbě, poručil, aby byla znova ohněm mučena a konečně šípy na smrt ustřílena.

Fortunat Venancius, slavný básník křesťanský za první polovice šestého století, a jiní spisovatelové kladou svatou Kristinu do počtu čelných křesťanských paner rekovných.

3. Svatý František Solano, Minorita, Španěl.

Léta Páně 1549. narodil se rodičům bohatým a bohabojným v Montile, městečku Španělském, syn František Solano Rodiče, Matouš Solano a jeho choť Anna, nábožně ho vychovali, a do škol Jesuitských dali.

Dvacetiletý František stal se Minoritou v rodišti, ne požíval ani masa, ani ryb, v pátek nejídal nic vařeného, by mlčelivý, bičoval se do krve a spával na lůžku tvrdém. Stkvěl s velikou pokorou, poslušností, pracovitostí a nábožností. Dokončí učení své vysvěcen byl na kněžství. Brzo učiněn vůdcer

a učitelem nováčků řeholných, jež utvrzoval ve ctnostech více vlastním příkladem než slovy. Nezřídka trávil kněz František celou noc kleče v kostele na modlitbách. I mimo klášter požehnaně působil, hříšníky napravoval, nepřátely smiřoval, nemocným sloužil, malické i dospělé vyučoval na veřejných náměstích volaje: „Milujte Boha a neurážejte Ho! Onť pro vás na kříži umřel; nekřížujte Ho znovu svými hříchy!“

Roku 1583. nastal hrozný mor v Andalusii, v jihozápadní krajině Španělské, zvláště pak v městě Montoru. Lidé utíkali; kněz František Solano však setrval. Sloužil nemocným a zemřelým, sám také nakazil se, ale opět zdrav učiněn jest, a neodešel z Montora, až mor přestal.

Zádostiv jsa koruny mučnické chtěl František odejít do Afriky mezi Saraceny Mahomedány, ale nedáno mu svolení. Španělský král Filip II. zamýšlel Indiany v Peru na víru obrátiti. František s několika kněžími vypravil se na misií do Ameriky roku 1589. Za nastalé bouře mořské neopustil s jinými loď poškozenou, nébrž zůstal na ní s mouřenínny, kteréž víře křesťanské vyučil a pokřestil, s nimi pak způsobem zázračným byl zachráněn.

V Americe modlitbou, horlivým hlásáním slova Božího a mnohými zázraky množství pohanů přivedl do lůna svaté Církve. Za posledních devíti roků svých požehnaně působil v Límě, hlavním městě Peruanském, nad řekou Rimakem, kde roku 1604. veřejným kázáním způsobil podivuhodný převrat v obyvatelstvu do té doby spustlém.

Za dvouměsíčné bolestné nemoci osvědčoval kněz František Solano neobyčejnou trpělivost, připravil se na smrt, a když o rši svaté bratří modlili se apoštolské vyznání víry, při slovech: „Jenž se počal z Ducha Svatého, narodil se z Marie Panny,“ klidně v Pánu zesnul na den svatého Bonaventury dne 14. července 1610. Jeho smrt oslavil Bůh mnohými zázraky, neboť několik nemocných na jeho přímluvu dosáhlo okamžitého zdraví, než tělo jeho bylo pochováno.

4. Svátá Niketa a Akvilina (Orlična), mučenice Lykijské.

V Lykii, krajině na jižním pobřeží Malé Asie, svatý Kristofor ¹⁾ mnoho pohanů přivodil do Církve Kristovy. Císařský náměstek soudil jej, lichotil mu, a ničeho nepořídív, vsadil jej do žaláře. Aby Kristofora od Krista odvrátil, poslal k němu do žaláře krásná, ale nemravná děvčata pohanská: Niketu a Akvilinu. Domnívali se, že Kristofora svedou ke hříchu a k modloslužbě. Niketa i Akvilina, jak mile do žaláře vkročily, tak se zhrozily pohledu svatého vyznavače, že na kolena padly, hříchy své hlasitě vyznaly, na pokání se daly, a v Krista Boha uvěřily. Soudce povolav je k sobě tázal se, kterak úlohu svou vykonaly? Obě vyznaly Krista, a podstoupily bičování, děsné muky, a konečně mučnickou smrt mečem.

5. Svatí Kleonik a Stratonik, mučníci Lentinští.

Svatí Kleonik a Stratonik, měšťané Lentinští, ²⁾ vyhýbající se ukrutnému císařskému náměstku Tertulovi, skrývali se na statku svaté Tekly spolu s blahoslaveným Thalelaem, jenž tam klidnou smrtí sešel, a s jinými křesťany.

Měšťané Kleonik a Stratonik odložili všelikou bázeň, vrátili se do města Lentini, a před soudním domem veřejně kárali modloslužebníky. Žoldnéři zajali a k soudci přivedli je. Tertul: „Proč pohrdáte bohy našimi?“ — Kleonik: „Proč ty pohrdáš Bohem pravým, kterýž tě stvořil?“ — Soudce zuřivý kázal jim zuby kamenem zvyrážeti, a pak dal je od čtyř katanů žilami mrskati. Svatí mučníci modlili se: „Odpusť nám, Hospodine, hříchy naše, a vezmi nás do počtu mučníků Svých!“ K rozkazu Tertulovu katané jim vytrhli jazyky, tak že oba vykrváceli a Bohu duše své odevzdali za panování Římského císaře Valeriana 253—259.

¹⁾ Sv. Christofor dne 25. července. — ²⁾ Lentini, Leontini, staré Leontium, Italské město v Sicilské provincii Noto, jihozápadně od Katanie.

6. Svatá Segolena, vdova, abatyše, Francouzka.

Starodávne město Albiga, nyní Albi, blava departementu (kraje) Tarnského ve Francii, jest otčinou jedné z pěti svatých města toho, jenž jsou: Salvus biskup, Amarand vojín, Segolena vdova, Karisima panna, a Matriana jeptiška.

Svatá Segolena narodila se v městě tom rodičům vznešeným na konci sedmého století. Provдалa se po vůli rodičů svých za šlechtice, kteréhož pomocí Božskou, jížto sobě vyžadovala, naklonila k tomu, aby v manželském stavu panicky živ byl.

Jak mile pak Segolena ovdověla, odebrala se do kláštera, ježž byl otec její vystavěl, a tam s několika jeptiškami postem a modlitbami sloužila Bohu. Svatost abatyše Segoleny osvědčil Bůh zázraky mnohými.

Když se jí přiblížila hodinka poslední, svolala sestry řeholnice, políbením rozžehнала se s nimi a klidně odešla k Bohu svému do království nebeského. Nyní tělo její odpočívá v stříbrné schránce na hlavním oltáři chrámu biskupského.

Dne 25. července.

1. Svatý Jakob Větší, apoštol Páně.

Svatý Jakob Větší byl synem Galilejského rybáře Zebedeje, a starším bratrem svatého Jana, apoštola a evangelisty Páně. „Dvanácti apoštolů jména jsou tato: První Šimon, jenž slove Petr, a Ondřej bratr jeho; Jakob, syn Zebedeův a Jan bratr jeho; Filip a Bartoloměj, Tomáš a Matouš publikan, Jakob syn Alfeův a Thadeus, Šimon Kananejský a Jidáš Iskariotský, jenž i zradil Pána.“ Mat. 10, 2—4.

Matka svatého Jakoba Většího jmenovala se Salóma¹⁾. Otec Jakobův, Zebedeus, byl mužem zámožným, neboť měl nájemníky čili placené nádenníky při rybářství svém. Mar. 1, 20.

Svatý Jakob a Jan, bratr jeho, byli mezi prvními učensky, jež Pán povolal a později přijal do počtu dvanácti apoštolů. „Pán Ježíš, chodě podle moře Galilejského, uzřel Šimona a

¹⁾ Sv. Salóma dne 29. června.

Ondřeje, bratra jeho, ani poustějí sítě do moře, a řekl jim: Pojdte za mnou, a učiním vás rybáři lidí. A hned opustivše sítě, šli za Ním. A poodešed odtud maličko, užírl Jakoba, syna Zebedeova, a Jana bratra jeho, ani skládají sítě své na lodi, a hned povolal je. A nechavše otce svého Zebedea na lodi s nájemníky, šli za Ním.“ Mar. 1, 16—20.

Oba bratry Jakoba a Jana Pán Ježíš tak vyznamenával, že spolu s Petrem tvořili sbor nejdůvěrnějších učeníků Jeho, jenž samojediní s Ním byli při některých událostech nejdůležitějších. V domě Šimona Petra byli Jakob a Jan přítomni, an Ježíš uzdravil tchýni Šimonovu, mající zimnici, a mnoho lidí trápených rozličnými neduhy. Mar. 1, 29—34. Umíniv sobě vzkřísiti zemřelou dceru Jaira, představeného školy židovské, „nedopustil s Sebou jíti nižádnému, jedině Petrovi, Jakobovi a Janovi bratru Jakobovu,“ Mar. 5, 37., „a otci a materi dívky.“ Luk. 8, 51. Ku Své proměně na hoře Táboře „pojal Pán Ježíš jenom Petra, Jakoba a Jana“, Luk. 9, 28., aby jim okázal věčnou Božskou slávu Svou, a dal jim pocítiti radostí nebeských. Konečně pak i do zahrady Getsemanské před umučením Svým vzal toliko „Petra a dva syny Zebedeovy,“ Mat. 26, 37, aby viděli, kterak se rmoutí a teskliv jest, a kterak se krví potí pro nastávající utrpení za hříchy všeho člověčenstva.

Vyvoliv z učeníků Svých dvanácte apoštolů, dal Pán Ježíš Šimonovi jméno „Petr,“ t. j. „skála,“ a bratřím Jakobovi a Janovi dal jméno „Boanerges,“ t. j. „synové hromoví,“ pro ráznou jejich povahu. Mar. 3, 14—17. Povahu ráznou skutečně osvědčili bratři Jakob a Jan, když Samaritáni nechtěli Pána Ježíše do Jerusalema jdoucího přijmouti hospodou do domů svých, neboť zvolali řkouce: „Pane, chceš-li, ať díme, aby oheň sestoupil s nebe a spálil je?“ Přílišnou horlivost jejich pokáral Pán řka: „Nevíte, čího (ještě) jste ducha. Syn člověka nepřišel duši zatratit, ale spasit.“ Luk. 9, 54—56. Ráznost a odhodlanost svou projevíli Jakob a Jan také, když se jich Pán Ježíš otázal: „Můžete-li píti kalich, kterýž já píti mám?“ rychlou odpovědí svou: „Můžeme!“ Mat. 20, 22.

Za rozkazem Pána Ježíše: „Na cestu pohanů nechoďte a do měst Samařských nevcházejte, ale raději jděte k ovčím domu Israelského, kteréž jsou zahynuly,“ Mat. 10, 5. 6., svatý Jakob

po nanebevstoupení Páně hlásal učení Kristovo výhradně toliko židům. Když pak třetího roku Petrovi rozkázal Bůh, aby také pohanům zvěstovali království nebeské, rozešli se apoštolové, aby naplnili hlavní rozkaz Páně: „Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, učíce je zachovávat všecko, což jsem koli přikázal vám. A aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ Mat. 28, 18.

O apoštolské činnosti svatého Jakoba Většího v zemích pohanských nemáme žádných zpráv dějepisných. Dle rozličných pozdějších pověstí hlásal svatý Jakob Větší Krista hlavně ve Španělsku; přišel také do Francie a do Anglicka, ale navrátil se opět do Jerusalema, kdežto horlivě a úspěšně šířil Církev Kristovu; neboť král Herodes Agripa dal jej dříve než svatého Petra polapiti a mečem odpraviti, jak čteme ve Skutcích apoštolských 12. 1—3: „Téhož času vztáhl Herodes král ruce, aby hubil některé z Církve. I zabil Jakoba, bratra Janova, mečem. Vida pak, že se to líbilo židům, umínil sobě uvězniti i Petra.“ Herodes Agripa I. byl syn Aristobula, a vnuk Heroda Velikého. Po strastné smrti otce svého byl Herodes Agripa vychován v Římě s císařevicem Drusem, synem Tiberiovým. Po rozličných nehodách (byl i do vazby dán od Tiberia, císaře Římského), a po strastech přetrpěných učinil jej císař Kaligula roku 37. tetrarchou Abileny, a dal mu titul krále. Císař Klaudius obdařil jej také Judeou, Samarií a Idumeou, tak že říše jeho rovna byla objemem svým říši krále Heroda Velikého.

Herodes Agripa byl muž chytrák, jenž uměl zavděčiti se i Římanům i židům. Římanům, jejichž vojsko leželo v tvrzích jeho, hleděl se zalíbiti divadly, půtkami, šermy zápasníků a jinými hrami. Ješto pak židé za tou příčinou proti němu podezření vzali a z pohanského smyslu jej obviňovali, zjednával sobě jméno milovníka Zákona Mojžíšova a horlivého žida sídlením v Jerusalemě za dnů svátečních, každodenním obětováním ve chrámě, a hlavně zuřením proti novopovstalemu křesťanství. Tak povstalo v Judsku druhé pronásledování proti Církvi, kteréž stihlo především svatého apoštola Jakoba Většího¹⁾.

¹⁾ Výklad Sušilův: Skutky apoštolské str. 140.

Hodnověrnou zprávu o smrti svatého Jakoba zachoval nám Eusebius 2, 9. z knih Klémenta Alexandrijského. Fariseové a zákonníci uplatili luzu židovskou, aby mezi kázáním svatého Jakoba učinili křik a vzbouření, při kterémž farisej Josiáš svatému apoštolu hodil provaz kolem krku, a tak jatého přivedli k Herodovi králi, jenž ochotně vyřknul nad ním trest smrti. Cestou ku popravišti uzdravil svatý Jakob člověka dnou sklíčeného ve jménu Ježíše Krista. Farisej Josiáš, vida zázrak ten, litoval činu svého, prosil svatého Jakoba za odpuštěnou, vyznal veřejně Krista, a byv od svatého Jakoba pokřtěn, spolu s ním stát byl léta Páně 42. po narození Páně, před samou slavností Velikonoční, neboť psáno jest ve Skutcích apoštolských: „A byli dnové přesnic.“ Skutk. apošt. 12, 3. Takovou měrou dostalo se svatému Jakobovi vyznamenání od Pána žádaného; onť pil z kalicha, z něhož Pán sám pil — z kalicha utrpení a smrti.

Tělo svatého Jakoba pochováno bylo v Jerusalemě, ale později přenesli je ctitelové jeho do Irie Flavie ve Španělsku. Když ctitelové tito vymřeli, přišlo tělo apoštolovo v zapomenutí, až pak na počátku devátého století zázračným způsobem opět bylo objeveno. V křovinách vzrostlých nad hrobem svatého apoštola Jakoba bylo zhusta viděti světlo nápadné. Theodomír, biskup v Irii, dal křoví odstraniti a zemi vykopati. Nalezeno tělo svatého Jakoba, k jehož přimluvě se stalo mnoho divů a zázraků. Král Alfons Cudný dal na místě tom vystavěti kostel ke cti svatému Jakobu, z něhož pozdějšími změnami povstal nynější nádherný chrám svatého Jakoba. Biskup Theodomír přeložil z Irie biskupské sídlo své ke kostelu tomu, a hned kolem něho vzrůstalo město po svatém apoštolu zvané San Jago di Kompostella¹⁾, kteréž po Jerusalemě a Římě jest nejslavnějším poutním místem na světě.

Roku 1120. San Jago povýšeno bylo na arcibiskupství, jež doposud trvá. San Jago di Kompostella leží k severozápadu

¹⁾ Sant Jago di Compostella, hlavní město krajiny Galicie ve Španělsku. Nejvýš důležitá jest kathedrála svatého Jakoba Většího s podzemním chrámem a hrobem svatého Jakoba Menšího. „Compostella“ jest zkrácené slovo „Giacomo Postolo.“

v Španělském kraji Galicii, a má 29.000 obyvatelů. Také Toulouse (Tulús), hlavní město departementu Hornogaronnského ve Francii, má v basilice svatého Saturnina částku těla svatého Jakoba apoštola. Takové dělení vzácných ostatků svatých dělo se začasté za středověku.

Po vlastech Českoslovanských nacházíme mnoho kostelů svatému Jakobu apoštolu věnovaných. Jmenovitě u Ivančic na Moravě jest kostelík svatého Jakoba na krásné hoře. Kostel ten byl za císaře Josefa II. zbořen, ale Tomášem Procházkou, výtečným rodákem a kaplanem Ivančickým, znova zbudován a rozšířen. Kostel ten posvětil děkan Ivančický, veledůstojný pan Pavel Juřena. První mši svatou po samém vysvěcení sloužil v něm slavný Moravan Dr. František Sušil dne 29. července 1858 u přítomnosti 37 kněží. Kněz Tomáš Procházka nedlouho před vysvěcením kostela toho zemřel.

2. Svatý Křištof (Kristofor), mučeník Lykijský.

Staré zápisy o mučnictví svatého Křištofa čili Kristofora, t. j. Kristonoše, ztratily se brzo. Ale četné pozdější životopisy odvolávají se k nim a souhlasí ve věcech hlavních.

Svatý Křištof, poznáv a přijav víru křesťanskou, zvěstoval Krista Boha v Lycii čili v Lykii, v krajině na jižním pobřeží Malé Asie, a dotvrzoval učení své mnohými zázraky. Jednoho dne zatknul svou suchou hůl do země, a ta ihned rozzelenala se. Následkem divů těch mnoho pohanů obrátilo se na víru svatou, kdekoli Křištof evangelium hlásal.

Za císaře Římského Decia¹⁾ císařský náměstek krajiny té dal Křištofa, slavného hlasatele víry, polapiti a před svůj soud pohnati. Nadarmo lichotil a brozil jemu. Proto kázal uvrhnouti jej do žaláře, a přemýšlel, kterak by jej odvrátil od víry křesťanské. Poslal k němu dvě nemravné ženštiny, aby jej k hříchu svedly a podvrátily silnou víru v duši jeho. Niketa a Akvilina²⁾ přišly do žaláře, a byly takovou hrůzou obklíčeny, že

¹⁾ Decius zvolen byl od vojska Panonského proti císaři Filipu Arabovi, jež roku 249. u Verony porazil a zabil. Pronásledoval křesťany, ale již po dvouletém panování spolu se synem a spoluvládce zahynul v bitvě proti Gotům u Dunaje. — ²⁾ Sv. Niketa a Akvilina dne 24. července.

před svatým vyznavačem na kolena padly, hříchy své hlasitě vyznaly, a jej za přimluvu prosily, aby Bůh odvrátil od nich spravedlivé tresty Svě. Svatý Krištof vážně napomenul je k pokání a slíbil jim milost Kristovu i odpuštění hříchů, v pravdě-li se obrátí a ctnosti křesťanské konati budou. Obě ochotně mu to slíbily a proměněny odešly. Soudce povolal je k sobě a ptal se jich, co pořídily? Vida pak, že jsou horlivými křesťankami, dal je mučiti a konečně usmrtiti.

Za to tím větší pomstou zahořel proti Krištofovi. Dal jej k sobě přivesti, a shledav jej jako před tím neohrožena ve víře, kázal jej rozličným způsobem mučiti. Statečné snášení děsných muk bylo příčinou, že opět mnoho pohanů uvěřilo v Boha Krista; proto soudce poručil, aby byl šípem zastřelen. Avšak žádný šíp neuškodil jemu, jeden pak odrazil se, poranil oko pohanskému střelci. Konečně byl svatý Krištof odsouzen k smrti mečem. Poraněný střelec potřel sobě oko krví mučnickovou, a vida se ihned vyhojena, sám také vyznal Boha Jesu Krista.

Svatý Krištof od časů pradávných horlivě a všeobecně vzýván byl v Církvi Východní i Západní. Za šestého století už známy byly kostely a kláštery jeho jménu věnované. Nejstarší Řecké i Latinské soupisy svatých mučnicků obsahují jeho jméno, některé z nich i stručné zprávy o jeho mučnictví. Za dob starých už i obraz jeho byl v klášteře Sinajském. Představuje se s holí zázračnou v ruce, nesa Božské Pachole Krista na ramenou. Počítá se ke čtrnácti svatým Pomocníkům, a ctí se ozvláště jako patron proti náhlé a nenadálé smrti¹⁾.

3. Svatý Jan Beránek (Agnus), biskup Utrechtský.

Svatý Jan, přjmím Beránek, muž bohatý, bohabojný a ctnostný, proto sám obdělával pole na statcích svých, poněvadž polní zaměstnání nejvíce chrání člověka před hříchem. Nemaje toho potřebu žádnou, přece neunaveně pracoval, aby nezahálel, ale zasloužil sobě denní pokrm a šatstvo. Že byl štědrý a dobročinný, o tom vydává svědectví kostel svatého Kosmy a Damiana v Huy²⁾, kde tělo jeho odpočívá.

¹⁾ Čtrnácte svatých Pomocníků dne 4. prosince, I. 46. — ²⁾ Huy (Hy) Belgické město v provincii Lutišské na obou březích Mosely.

Kostelu tomu svatý Jan Beránek daroval desátky ze statkův okolních.

Jednoho dne také Jan statkář pracoval na poli svém. Tu přišel k němu kmet vážný a pozdravil ho řka: „Zdráv buď, výborný muži Beránku! Dobře trávíš život svůj! Skutkové tvoji a tvé almužny zalíbily se Bohu! Město Utrecht¹⁾ osiřelo smrtí biskupa svého; tebe Pán Bůh povýší na prestol uprázdňený.“ — Jan Beránek žasna odvětil: „Podivné mluvíš řeči. Že Utrecht nemá biskupa, vím; ale vím také, že já nemohu býti nástupcem biskupa zemřelého. Jsemť ženat, musím pečovati o děti své, a tudíž dle předpisův církevních nemohu vstoupiti do stavu duchovního. Mimo to nejsem bezúhonným, abych biskupem býti mohl; nejsemť vědecky vzdělán a Písmu svatému z knih neučil jsem se.“ — Neznámý kmet pravil: „U Boha nic není nemožného; příkladů takových mnoho vypravují dějiny.“ — Statkář Jan hůl svou vrazil do země a zvolal: „Jakož nemožno jest, aby suchá tato hůl v zemi ujala se, kvetla a ovoce vydávala: tak nemožno jest, aby se na mně uskutečnila slova tvá!“ — A hle, hůl se ujala, zelenala se, kvetla a vydala jablka, kteráž v okolí tom doposud nazývají se „jablky Svatojanskými.“

Zázrak ten rozhlásil se všude. Z Utrechtu vypravili se poslové do Huy, a přivedli Jana Beránka i kmeta cizince do města svého. Jednomyslně za králem a duchovenstvem lid provolával: „Jan Beránek budiž naším biskupem!“ I stal se Jan Beránek dvacátým pátým biskupem Utrechtským. Svatě zastával vznešený úřad svůj, a dosáhnuv věku velikého, svatě zemřel dne 25. července roku 646. Tělo svatého biskupa Jana Beránka pochováno bylo v kostele Huy-ském.

Léta Páně 1230. Jan, biskup Lutišský,²⁾ vyzdvihl kosti jeho ze země, a umístil je na zvláštním oltáři v témž kostele svatých mučeničků Kosmy a Damiana.

¹⁾ Utrecht (Trajectum), hlavní město Utrechtské provincie v Nizozemsku na krivém Rýnu. — ²⁾ Lutich (Leodum, Leodicum), hlavní město Lutišského kraje v Belgii na Mose východně od Bruselu.

4. Svatý Maguerich, biskup Trevířský.

Chlotar I., od roku 558. král celé říše Francké, ukrutný a chlipný tyran, vypověděl biskupa Trevířského, svatého Niketia, proto, že jej napomínal a nenapravitelného z Církve vyobcoval. Magnerich, muž mladý, dobrovolně šel do vyhnanství s biskupem nevinným.

Po smrti Chlotara krále roku 561. syn a nástupce jeho Sigbert I. povolal Niketia nazpět do Trevíru. Magnerich pro svou věrnost ku svatému Niketiovi jednohlasně zvolen byl za jeho následníka v úřadě biskupském.

Po celých dvacet roků byl Magnerich vzorným biskupem Trevířským, a požíval veliké vážnosti u krále i u všeho lidu. Král Childebort zvolil jej za kmotra svému princi Theodebertovi. Touto přízní královskou Magnerich nedal se mýlit. Když král Theodora, biskupa Marsilijského, od zlých lidí osočeného, ze země vypověděl a přikázal, aby s ním nikdo nemluvil, Magnerich neohroženě vypravil se na břeh Mosely řeky, kde Theodor měl na loď dán býti, daroval mu oděv, a veřejně v kostele za něj se modlil. Potom šel ke králi v Koblenzu meškajšcímu, dovedil nevinu Theodorovu, a vyprosil mu návrat do Marsilie.

Biskup Magnerich, pastýř dobrý, ke všem milosrdný a o spásu svých svěřenců pečlivý, mnohými zázraky od Boha oslavený, zemřel svatě roku 596. a pochován byl v Trevířském kostele svatého Martina.

5. Svatý Theodemír, mnich, mučeník Kordovský.

Svatý Pavel, jahen Kordovský, ¹⁾ byl od Mahomedánů v Kordově dne 20. července 851. usmrcen, a tělo jeho zůstalo nepochováno před palácem soudním. Toho času byl v Kordově mladý mnich Theodemír, rodem z Karmony, města Španělského v kraji Sevilském, jenž od mladosti straniv se planých radostí zemských, vstoupil do kláštera Kordovského, aby tam výhradně toliko Bohu sloužil. Uslyšev, že svatý jahen Pavel pro horlivé hlásání slova Božího byl umučen, hájil také neohroženě pravou víru. Proto od

¹⁾ Svatý Pavel dne 20. července.

Mahomedánů uvězněn a zavražděn byl dne 25. července. Stateční křesťané tajně pochovali tělo svatého Theodemíra s tělem svatého Pavla jahna v kostele svatého Zoila mučeníka.

6. Svatá Thea, Valentina a Pavel, mučeníci Cesarejští.

Za panování spolucísarův Římských Diokleciana a Maximiana (286—305) byli křesťané ukrutně pronásledováni. Církevní dějepisec Eusebius zůstavil nám zprávy spolehlivé, z nichžto čtení toto vyňato jest.

Roku 303. z města Gazy mnoho křesťanů spoutaných přivedeno bylo do Cesarey Palestinské. Vladař Firmilian kázal je rozmanitým způsobem trýzniti. Mezi nimi byla Thea, panna útlého těla, ale mohutného ducha. Soudce Firmilian dal statečnou křesťanku mrskati, na skřipci natáhnouti a ostrými nástroji rváti. Valentina, vidouc to, zvolala: „Dlouho-li tak ukrutně trýzniti budeš křesťanku sestru mou Theu?“ — Firmilian poručil Valentině, aby obětovala bohům pohanským. Valentina ale, když ji násilně přivlekli, překotila oltář modlářský. Firmilian dal ji strašně rozsápati a konečně s Theou upáliti.

Křesťan Pavel, maje mečem odpraven býti, hlasitě modlil se za lid křesťanský, aby jim Bůh pokoj a bezpečnost dáti, za židy, aby je na víru svatou obrátiti, a za pohany, aby je k poznání pravdy přivesti ráčil. Modlil se i za soudce Firmiliana, za císaře a za kata, jenž mu hlavu sraziti měl, aby jim to Bůh nepokládal za hřích. Pomodliv se, přijal smrtící ránu a korunu mučnickou dne 25. července léta Páně 303.

7. Svatý Kukufas, mučeník Barcelonský.

Svatý Kukufas, rodem z města Scillitany v Africe, s Felixem krajanem odebral se do Cesarey k vůli vzdělání vědeckému.¹⁾ Jak mile rozhlásilo se, že nastalo pronásledování křesťanů v zemích Východních, odebrali se na lodi kupecké do krajin Západních, a dostali se do Barcelony Španělské. Vidouce

¹⁾ Cesarea, nyní Alžír, hlavní město franc. osady Alžírsko na severním břehu Afriky.

pak, že i tuto bezbožnost zle řadí, pomýšleli na věčnost, dávali hojně almužny, a hlásali učení Kristovo lidu scházejícímu se k nim v domech rozličných. Rozdali, co měli, a počali veřejně zvěstovati Krista. Felix odebral se do Gerony,¹⁾ kde podstoupil smrt mučnickou.²⁾ Kukufas pak ostal v Barceloně. Horlivého věrověsta podporoval Bůh mnohými zázraky, a tudíž počet křesťanů rychle množil se. Soudce Galerius dal si ho přivesti a žádal, aby Krista zapřel a bohům obětoval. Kukufas nazval modloslužbu věcí nesmyslnou, a tudíž vydán jest dvanácti žoldnérům, aby jej všemožně trápili. Svatý mučenk Kukufas velebil Boha, a byl uzdraven. Mnoho pohanů zázrakem tím obrátilo se na víru.

Soudce opět povolal jej k sobě a ptal se ho: „Kterého boha ctíš?“ — Kukufas: „Vždyť jest jenom jeden pravý Bůh!“ — Soudce: „Nechť tedy zachráni tebe v mukách, kteréž uvalím na tě.“ — Kukufas byl pálen, hrořící a octem natírán; ale přece vzýval Krista, a Jeho mocí zdrav učiněn jest. Řetězy spoután, do žaláře odveden, a po třetí mučen byl. Soudce jedá do chrámu pohanského zemřel. Jeho nástupce Rufín pak dal Kukufatovi mečem hlavu sraziti léta Páně 303. Křesťané pochovali tělo jeho. Učence jeho, svaté panny Juliana a Sempronia,³⁾ při pohřbu činné, brzo jemu po boku uloženy byly, a nyní s ním vzývají se v klášterním kostele svatého Kukufata.

Dne 26. července.

I. Svatá Anna, matka blahoslovené Marie Panny.

Viz dne 20. března.

Píseň ke cti svaté Anně.

1. Sotva minul noční sen,	ji jen budu vděčně dnes
ptáčekové hned na usvitě	zpěvem slavit neustále.
pozdravují nový den	Boží Matky matku Annu
veselými zpěvy hbitě.	velebí sbor nebešťanů;
Já pak volím zvučný ples	proto pěj i naše hruď:
svaté Anně k milé chvále;	„Svatá Anno, zdráva buď!“

¹⁾ Gerona, u starých Gerunda, pevné a hlavní město Španělské provincie Geronské v Katalonii. — ²⁾ Svatý Felix dne 1. srpna. — ³⁾ Sv. Juliana a Sempronia dne 27. července.

2. Rodem kněžským vznešená
nevystoupila ze skromnosti;
choti z králův snoubená
všelikou se stkvěla ctností.
Všech svých statků třetinu
chrámu Páně věnovala,
pocestné i chudinu
do domu vždy přijímala.
Boží Matky matku Annu
velebí sbor nebešťanů;
proto pěj i naše hruď:
„Svatá Anno, zdráva buď!“

3. Na modlitbách s manželem
mileráda vroucně dlela;
v slasti, v žalu každým dnem
důvěrněj se k Bohu měla.
Zlobou lidskou bodána
náhrady zlé nedávala;
Božské vůli poddána
milost sobě zjednávala.
Boží Matky matku Annu
velebí sbor nebešťanů;
proto pěj i naše hruď:
„Svatá Anno, zdráva buď!“

4. Potupně ji „neplodnou“
zvalo ústo zlé a klaté;
Bůh pak měl ji za hodnou,
by jí svěřil dítko svaté.
Spásonosnou Dennici
svatá Anna porodila,
nejsvětější Světici
lidstvo hříšné oblažila.
Boží Matky matku Annu
velebí sbor nebešťanů;
proto pěj i naše hruď:
„Svatá Anno, zdráva buď!“

5. Dobré matce těžko jest
milého se dítko vzdáti;
jí však Boží káže čest
v daném slibu věrně státi;
v třetím roce Maria
dána byla kněžím Páně,
aby panenka ta ctná
vzdělala se v Božím stáně.
Boží Matky matku Annu
velebí sbor nebešťanů;
proto pěj i naše hruď:
„Svatá Anno, zdráva buď!“

6. Za klenot, jejž dal jim Bůh,
rodiče ti jásajíce
pokorného díku dluh
spláceli Mu denně více.
S Annou svatý Joachim
ctnostmi před Bohem se stkvěli,
a jsou obcováním svým
pravým vzorem pro manžely.
Boží Matky matku Annu
velebí sbor nebešťanů;
proto pěj i naše hruď:
„Svatá Anno, zdráva buď!“

7. Nastupujme v šlepěje
Joachima, svaté Anny;
pak nám v smrti zapěje
anjelův sbor požehnaný:
„Pojďtež dcery, synové,
do nebeských věčných stanů;
vizte v kráse duhové
patronku svou, svatou Annu!“
Boží Matky matku Annu
velebí sbor nebešťanů;
proto pěj i naše hruď:
„Svatá Anno, zdráva buď!“

Svátek svaté Anny, choti svatého Jachyma, matky blahoslavené Rodičky Boží Marie Panny, povýšil Svatý Otec, papež Lev XIII., léta Páně 1880. ku vřelým prosbám „sboru posvátných obřadů“ za svátek druhé třídy.

2. Svatý Erast, spolupracovník svatého Pavla, mučovník.

Svatý Erast, rodem Korintan, byl „úradníkem nad důchody města.“ Od něho svatý Pavel vyřídil pozdravení Římanům. Řím. 16, 23. Svatý Erast, přijav víru a křest svatý, vzdal se úřadu svého a hlásal evangelium.

Svatý Pavel poslal do Macedonie dva z těch, kteří mu přisluhovali (v díle apoštolském), Timothea a Erasta, jak čteme ve Skutcích apoštolských 19, 22. Když svatý Pavel naposled putoval do Říma a v Korintu se pozastavil, „Erast v městě tom zůstal,“ II. Tim. 4, 20., aby tam vykonal rozkazy jeho. Dle ústního podání sešel svatý Erast smrtí mučnickou.

Výroční památka svatého Erasta slaví se v Církvi Západní dne 26. července, v Církvi Východní pak dne 10. listopada.

3. Svatý Hyacint (Jacint, Jacek), mučovník Terračinský.

Luxurius, přednosta města Terračiny, nyní okresního města v delegaci Velletri, v bývalém území papežském, za vlády císařův Diokleciana a Maximiana, vydal Hyacinta, křesťana horlivého, císařskému náměstku Leontiovi, který se ho otázel: „Kterak se jmenuješ? — Hyacint: „Jméno mé jest Hyacint!“ — Leontius: „Jsi-li svobodník či otrok?“ — Hyacint: „Jsem otrok Pána našeho Jesu Krista.“ — Leontius: „Císařové naši nařídili, aby trestán a usmrčen byl každý, kdož nevolí obětovati bohům.“ — Hyacint: „Tresty vaše mohou býti rozmanité, ale věčny nejsou; proto vašich trestů nelekám se; váš hněv dnes roznítí se a dnes pomine.“

Luxurius zvolal: „Leonti, proč váháš odsouditi jej? Budiž upálen a tělo jeho do řeky ponořeno!“ — Hyacint: „Mne upálíš, a voda, kterou jsem byl znovuzrozen (na křestu svatém), uvítá mne syna svého mučovníka; ale tebe, Luxuri, smrtelně uškne

had, aby zvěděla veškerá krajina, že Bůh jest institelem krve služebníků Svých.“

Oheň, do něhož Hyacint byl uvržen, okamžitě zhasl; voda pak, do níž hodili jej, vynesla ho na břeh živého. Tam ležel Luxurius, jenž koňmo jel do letohrádku svého na oběd, ale cestou se stromu spadl mu na hrdlo had a uštknul jej. Hyacint, svědek jeho smrti, zpíval jda po běhu: „Prošel jsem plamenem i vodou, a vyvedl's mne občerstvenal“

Soudce Leontius uslyšev o tom, rychle vypravil žoldnéře, jenž svatého Hyacinta, mučeníka Kristova, nedaleko města usmrtili mečem. Křesťanka Julia za doby noční se služebníky svými přišla, tělo svatého Hyacinta odnesla, a v zahradě své uctivě pochovala.

4. Blahoslavený Gotalm, komorník královský.

Na den svaté Anny světí se v Medlíku ¹⁾ výroční památka blahoslaveného Gotalma, jehož tělo odpočívá v rakvi mramorové nedaleko oltáře Marie Panny.

Za vlády Jindřicha I., markrabí Rakouského, syna Leopolda Osvíceného, Koloman, ²⁾ syn Irského krále, umínil sobě, že z lásky ke Kristu vzdá se kralování zemského, o čem zmínil se toliko Gotalmovi, komorníku krále otce svého. Ale nepověděl mu, k dy skuteční úmysl ten. Když pak královic Koloman zmizel a na pouť do Jerusalema se vydal: pustil se Gotalm jej milující za ním do světa, a po mnohém čase přišel do Rakous, kde se dověděl, že královic Koloman u Štokravy, městyse Dolnorakouského na levém břehu Dunaje, byl za vyzvědače Maďarského považován, a dne 17. července 1012 na stromě oběšen. Ješto pak u hrobu a na těle Kolomana po dva roky rozličné zázraky objevovaly se, poznalo obyvatelstvo, že se mu křivda stala, počalo jej ctíti jako mučeníka, a Jindřich I., markrabí Rakouský, dal

¹⁾ Medlík (něm. Melk), městys v Rakouském kraji Oberwienerwald na Dunaji, má krásné opatství Benediktinské, založené roku 1089. Od roku 984. byl Medlík sídlem Leopolda I. Osvíceného, z rodu markrabí Rakouského Babenberského, jenž tam založil sbor kanovníkův, po kterých dne 21. března 1089. přišli tam Benediktini. — ²⁾ Svatý Koloman dne 13. října.

neporušené tělo Kolomanovo dne 13. října 1014 slavně přenesti do kapitolního chrámu Medlického.

Věrný komorník Gotalm konečně došel až do vesnice Maueru, míli cesty od Medlíku. Bylo to v sobotu. Sedlák mu dal nocleh, a Gotalm odebral se na odpočinek do stodoly. Ráno v neděli, když nevstával, budili ho a přesvědčili se, že usnul v Pánu. Tělo jeho v Medlíku pochováno. Později pak přeneslo se do kostela na to místo, kde doposud v bílé mramorové rakvi se nachází.

Roku 1262. Rudolf, první arcivévoda Rakouský (nar. 1339, zemř. 1365), spolu s opatem Medlickým u přítomnosti mnichů žalmy odříkávajících při rozžehnutých svítech vrchní kámen mramorové rakve pozdvihli. Mimo kosti blahoslaveného Gotalma spatřili v rakvi jenom kříž bílý, poručili se do jeho přímlyvy, a rakev opět náležitě uzavřeli.

5. Svatý Mojžíš, komorník, mnich Kyjevský.

Mojžíš, jinoch šlechtic, rodem z Uher, komorník knížete Borisa,¹⁾ jak mile spatřil, že úkladně zavraždili pána, odešel k jeho sestře Perejeslavě, a zůstal v její službě až do roku 1018., kdy Boleslav I. Chrabrý, král Polský, dne 15. srpna 1018 Kyjeva dobyt, s jinými i Mojžíše do Polska v zajetí odvedl. Po pětiletém žalařování Mojžíš prodán byl jakési vzácné paní za otroka, v jejíž domě přestál nových šest roků ještě trapnějších. Vdova ta zahořela vášnivou láskou k Mojžíšovi krásnému, a kde co vynakládala, aby sobě získala náklonnosti jeho. I manželství nabízela jemu. On však bažil jen po životě mnišském, a tudíž opovrhoval její lichocením a hněvem povstálým z toho, že si jí nevšímal. Tu sešel se s mnichem poutníkem, a vyžádal si od něho postřižení mnišského. Vdova, jak mile o tom zvěděla, dala jej denně bít a ve vězení držeti, což trvalo až do smrti zuřivé ženy té. Její dědicové propustili Mojžíše na svobodu. On pak vesel odebral se opět do Kyjeva. Tam jej roku 1054. přijal opat Antonij do kláštera. Během desíti let

¹⁾ Svatí Boris a Glěb dne 5. září.

zdokonaliv se ve všech ctnostech, svatě zemřel, proslaviv se darem zapuzování nečistých myšlének, jak povědíno v životopisu svatého Jana Trpělivého dne 18. července.

Dne 27. července.

I. Svatí Pantaleon, lékař, Hermolaus kněz, Hermip a Hermokrát, mučeníci Nikomedijští.

Roku 284. zvolilo vojsko Římské svého vůdce Diokleciana za císaře Římského. Aby mohl přemnohé země rozsáhlé říše své snadněji spravovati, přibral sobě Dioklecian svého přítele Maximiana za spolupanovníka roku 286., vykázal mu město Milán za sídlo císařské, sám pak usídlil se v Nikomedii. Že pak čím dál tím více různí národové říše Římské domáhali se samostatnosti, ustanovil ještě dva kaisary, a sice k rukou Maximianovi Konstancia Chlora, a k rukou svým Galeria. Říše Římská toho času byla tedy takoruka ve čtvero císařství rozdělena; avšak hlavním správcem byl přece císař Dioklecian sám, kterýž v nezkrocené pýše a hrdosti své osoboval sobě téměř čest Božskou. Proto jmenoval sebe „Jovius“, t. j. syn Jovišův; proto přeložil sídlo své z Říma, jenž nevolil odříci se práva svého a svobody své, do Nikomedie, kdežto sobě za příkladem východních panovníků klekáním na kolena dal úctu prokazovati; a proto konečně tak ukrutně pronásledoval křesťany, o kterýchž dobře věděl, že mu Božskou čest nikdy a nikterak nebudou vzdávati. Takovou měrou bylo pronásledování křesťanův důležitým prostředkem k ustálení neobmezené vlády císařské, při čemž surový voják, císař Maximian, a vášnivý nepřítel křesťanův, císař Galerius, byli ochotnými nástroji a vykonavateli svrchované vůle Dioklecianovy. Nejzuřivější pronásledování křesťanův za těchto čtyř současných císařův vypuklo teprve roku 303., kdy i svatý Pantaleon účastným stal se koruny mučnické.

Pantaleon narodil se v městě Nikomedii v Bithynii. Jeho otec Eustorgius byl pohan, jeho matka Eubula byla už křesťankou, kteráž i synáčka svého Pantaleona vedla ku poznání Boha pravého. Avšak matka odumřela, nežli ještě Pantaleon dokonale utvrzen byl ve víře křesťanské. Otec pohan dal

jej do škol pohanských. Mladý Pantaleon vynikal schopnostmi nade všecky spolužáky, a věnoval se později vědě lékařské.

Mladý lékař Pantaleon dobyl sobě velikými vědomostmi, neobyčejnou obratností a krásným chováním náklonnosti císaře Galeria, jenž ho vzal k sobě ke dvoru císařskému. Hermolaus, staříčkový a ctihodný kněz křesťanský, chtěl nadějného mladého lékaře získati pro Církev Kristovu. Proto navštívil jej a mluvil k němu laskavě a důrazně: „Zdar a požehnání v lékařství nesmí se dle pohanské pověry očekávati od smyšleného bůžka Eskulapa, nébrž musí vyžadovati se od pravého Boha, Stvořitele všech věcí. Ježíš Kristus, Syn Boží, netoliko uzdravoval nemocné neduhem nezhojitelným ztížené všemohoucím slovem Svým, ale také křísil mrtvé k životu. Kdo v Něho věří, může v Jeho jménu vykonávati věci veliké, může svrchovaného blaha duchovního nabyti a života věčného dosáhnouti.“ — Lékaři Pantaleonovi líbila se řeč ta; vzbudilať v něm zpomínku na zemřelou matku, kteráž také byla křesťankou. Od té chvíle každodenně chodil k Hermolaovi, aby se dal poučovati o moci, dobrotě a smilovnosti Boží z evangelia křesťanského; ale neodhodlal se veřejně přistoupení k víře Kristově.

Jednoho dne šel vzdálenější cestou domů, a spatřil tam dítě mrtvé, a u něho hada jedovatého, kterýž je byl usmrtil. Ulekl se a couvnul nazpět. Tu povstala v duši jeho myšlénka: „Zde mám příležitost zkusiti toho, co mi kněz Hermolaus o Bohu křesťanském pravil. Budu se modliti k Ježíši Kristu! Oživne-li dítě mrtvé, a zhyne-li had jedovatý, uvěřím a budu křesťanem.“ — A hle k modlitbě jeho dítě oživilo a had zhynul. Ihned rozednilo se Pantaleonovi v mysli. Blaživá radost naplnila mu srdce. Děkoval Bohu za osvětlení, a jásaje, pospíšil k Hermolaovi, aby mu vypověděl, co se bylo stalo. Prosil za křest svatý, ježž mu kněz Hermolaus udělil, přesvědčiv se o upřímnosti prosby jeho.

Čím šťastnější byl lékař Pantaleon ve světle pravé víry křesťanské: tím větší bolest měl z toho, že milovaný otec jeho ve tmách pohanských vězí. Proto horlivě a vroucně z lásky synovské vynasnažoval se, aby jej přesvědčil o pošetilosti modloslužby pohanské. Při tom vždycky na zřeteli zachoval úctu,

kteřouž syn dluhuje otci svému. Proto mu byla také milost Boží nápomocna působem zázračným.

Pantaleon právě mluvil s otcem o všemohoucnosti Ježíše Krista, an několik lidí k němu přišlo s mužem slepým, jenž ho úpěnlivě prosil, aby zkusil na něm svého umění lékařského; i doložil slepec, že už byl u lékařů nejučenějších, ale nadarmo vynaložil všechn majetek svůj. I ptal se ho Pantaleon: „A co mi dáš, navrátím-li tobě zrak?“ — Slepý muž odpověděl: „Poslední halíř, jenž mi zbyl, milerád dám tobě!“ — Avšak Pantaleon, kterýž činil sobě přátele z mamony, aby jej přijali do stanů věčných, až dokoná,“ řekl jemu: „Dosáhneš zraku svého od Otce světla, a potom jdi, a co jsi mně slíbil, dej chudým!“ — Otec radil Pantaleonovi, aby se nepokoušel o vyléčení slepce, ješto by mu z toho vzešel posměch, kdyby se mu vyhojení nezdařilo. Pantaleon však odvětil otci svému: „Já mám jiného Mistra nežli ti, kteří člověka toho chtěli vyléčiti.“ — Potom přistoupil ku slepci, dotkl se očí jeho, a modlil se, vzývaje jméno Jesu Krista — a slepec ihned nabyl zraku svého. Následkem zázraku toho duchovně prohlédnul i otec Pantaleonův, Eustorgius, a stal se i s vyléčeným slepcem vyznavačem Kristovým.

Otec Eustorgius brzy potom zemřel pokojnou a šťastnou smrtí. Jediný syn jeho, Pantaleon, zdědil po něm veliké jmění, kteréž dobročinně vynakládal ku blahu chudobných a nemocných, „aby sobě přátele činil z mamony.“

Od té chvíle oddal se Pantaleon výhradně toliko výkonému lékařství, kteréž posvěcoval svědomitým plněním povinností náboženství křesťanského. Tudíž ovšem netoliko pečoval o vyhojení těla u nemocných svých, ale také horlivě staral se o uzdravení a osvícení nesmrtelných duší — laskavým poučováním, soustrastnou útěchou, důrazným napomínáním a varováním, jímžto věřící ve ctnostech utvrzoval, a mnoho pohanů na víru křesťanskou obrátil. Bůh žehnal lékařské činnosti Pantaleonově, a zhusta podporoval jej zázračnou pomocí Svou. Proto nemocní tak hojně utíkali se k němu o pomoc, že ostatní lékaři v Nikomedii zahořeli prudkou závistí k němu. Uslyševše o vyhojení slepce obdivovali se učenosti mladého lékaře Pantaleona. Ale dozvěděvše se, že jest křesťanem, rozhněvali se na něj, a obžalovali ho u císaře Galeria říkouce: „Neodstraní-li se Pantaleon,

budou se jeho lékařské zdary připisovati Bohu křesťanskému, a náš Eskulap bude pozbaven cti své.“¹⁾ — Lékaři závistiví přivedli vyléčeného slepce k císaři, a když člověk ten vyhojení své nikterak nechtěl přiřknouti pohanskému Eskulapovi, nébrž neohroženě vyznal Krista: dal jej císař Galerius odpravit, aby v zapomenutí přišlo zázračné uzdravení jeho. Pantaleon koupil od katanův pohanských mrtvolu státého vyznavače a mučeníka, a dal ji slušně pochovati.

Brzo však i lékař Pantaleon povolán byl k císaři Galeriovi, kterýž laskavě mluvil k němu: „Obžalovali tě, že jsi křesťanem; ale já se domnívám, že tě nařkli ze závisti. Obětuj bohům, a zahanbi nactiutrhače, kteříž tebe viní z úcty k Bohu křesťanskému!“ — Pantaleon odpověděl: „Kde skutky jsou na očích, tam ustoupiti musí slovo a domněnka. Pravda jde nade všecko. Bůh, kterého já ctím, stvořil nebe i zemi, křísil mrtvé k životu novému, navracoval slepým zrak, a uzdravoval malomocné i jiné neduživce pouhým toliko všemohoucím slovem Svým. Bohové, kteréž vy ctíte, nikdy nevykonali věcí takových. Dej sem přivesti člověka nemocí nezhojitelnou sklíčeného, a rozkaž lékařům a kněžím pohanským, aby bohy své vzývali; já pak vzývati budu Boha pravého, a přesvědčíš se o tom, že ničím nejsou modly vaše, a že všemohoucí jest pravý Bůh, Jemuž já se klaním.“

K rozkazu císařovu přiveden jest člověk mrtvicí raněný. Modláři nadarmo prosili hned tu, hned jinou modlu, aby uzdravila nemocného. Potom přistoupil křesťanský lékař Pantaleon, modlil se důvěrně k Bohu, dotknul se ruky nemocného a zvolal: „Ve jménu Ježíše Krista budiž zdráv!“ A hned dokonale zdráv byl člověk ten bídný. Císař žasnul, divili se kněží pohanští, a Pantaleon děkoval Bohu, že modlitbu jeho ráčil vyslyšeti a jméno křesťanské oslaviti.

Avšak úžas pohanských kněží rychle obrátil se v zuřivý hněv proti Pantaleonovi. Všeckožně popuzovali císaře proti němu a proti všechněm křesťanům mluvíce, že náboženství otcův brzo

¹⁾ Aesculapius, u Římanů pohanských domnělý bůh umění lékařského, u Řeků Asklepios, k jehož soše a obrazu přidáváno psa, kozu, hada, sovu a kohouta.

upadne v posměch, nebude-li se brániti víře křesťanské, a neodstraní-li se šířitelové její.

Ještě jedenkrát snažil se císař Galerius, aby Pantaleona skvělými sliby a děsnými hrozbami od Krista odvrátil a k pohanské modloslužbě přivedl. Když pak namáhání jeho bylo marné, rozhněval se, dal Pantaleona rozmanitým způsobem trýzniti a mučiti, a konečně mečem odpraviti spolu se staříčským knězem Hermolaem a s jinými dvěma křesťany, Hermipem a Hermikrátem léta Páně 303.

Památka jejich a slepce svatým Pantaleonem uzdraveného i pro víru umučeného světi se také dnes v Církvi Páně.

Svátek svatého Pantaleona mučeníka slavil se v Církvi Páně hned za nejstarších časů. Řekové počítají jej k mučeníkům velikým. Za císaře Konstantina byl jemu ke cti v Cařihradě kostel zbudován, a za císaře Justiniana obnoven. V kostele tom uložily se ostatky jeho, odkud některé z nich i jinam rozeslány byly, jmenovitě do Paříže, do chrámu svatého Diviše (St. Denis). Svatý Pantaleon vyzývá se mezi čtrnácti Pomocníky.¹⁾ Zbožní lékaři v úctě mají jej spolu se svatým Lukášem jako patrona svého.

2. Svatí Aurel (Zlatko) s Natalií (Sabigotou), Felix s Liliosou, manželé, a Jiří, mnich, mučeníci Kordovští.

Za osmého století Saracenové (Maurové, Mahomedáni) přeplavili se z Afriky přes úžinu²⁾ do říše Španělské roku 711., kteráž znenáhla téměř celá stala se kořistí jejich. Abd-el-Rahman II., kalif (král) z rodu Ommajádovců, příjímím Vítězný, vládl v Španělsku od roku 822. do 852., maje jako předchůdcové jeho nádherné sídlo své v Kordově.

Té doby v sídelním tom městě žil mladý muž, Aurelius, rodu vznešeného a bohatý. Otec Mahomedán a matka křesťanka záhy mu zemřeli, a teta sirotka vychovala po křesťansku. Příbuzní žádali, aby Aurel učil se vědám ve školách Arabských,

¹⁾ Čtrnácte svatých Pomocníků dne 4. prosince, I. 46. — ²⁾ Nově založené město na skále předhoří Kalpe toho času po vůdci Saracenův Tariku pojmenováno bylo Gabel al Tarik = Gibraltar.

v nichžto jinoch křesťanský nedal se oloupiti o víru. Nemoha jako syn Mahomedánův obcovati veřejným službám Božím, prosíval všude, aby kněží modlili se za něj.

Příbuzní namlouvali mu nevěsty Mahomedánky. Ale moudrý Aurel zvolil sobě tajnou křesťanku Sabigotu čili Natalii, s kterouž po několik roků šťastně živ byl. Oba i sami v domácnosti své věrně sloužili Bohu, i dvě dcerušky své svědomitě vychovávali ve víře křesťanské. Avšak veřejně za křesťany neprohlásili se, poněvadž jakožto potomci Mahomedánův, jenž přestoupili do Církve Kristovy, byli by přišli o statky a o život.

Za přátely upřímné měli Aurel a Natalia Felixe a jeho manželku Liliosu, jenž také byli tajnými křesťany.

I stalo se jednoho dne, že Aurel na náměstí Kordovském viděl, kterak Mahomedáni křesťana, blahoslaveného Jana, na oslu vodili městem, a jej do krve bili. Aurel statečností mučenička toho povzbuzen, roztoužil se po koruně mučnické. Navrátil se domů, vypravoval to choti své Natalii, kteráž Boha velebila a souhlasila s manželem svým. Od té doby žili manželé Aurel s Natalií jako bratr a sestra. Postili se tuze; modlili se bez přestání; sloužili chudým a nuzným, a navštěvovali křesťany pro víru vězněné, aby je potěšili a do modliteb jejich poručeny se činili. Část jmění svého pojistili osmileté a pětileté dcerušce, ostatní všechno pak vynaložili ke cti Boží a ku prospěchu bližních. Mezitím radíval se Aurel s výtečným bohoslovcem Alvarem, jenž mu radil, aby zkoumal statečnost svou, a toliko pro zásluhu, nikoli pak pro slávu vyhledával mučnictví, které mu nastalo brzo.

V domě jeho shromáždění byli Aurel s Natalií, Felix s Liliosou a mnich Jiří z Asie přibylý, an dostavili se žoldnéři Mahomedánští, aby k soudu odvedli prozrazené křesťany. Aurelius a Natalia políbili dcerušky své na rozloučenou, a všickni ochotně šli se surovými žoldnéři.

Soudce otázal se jich, proč nežijí jako Mahomedáni? Všickni vyznali nejsvětější Trojici a prohlásili mahomedánství za pověru ničemnou. Odvedli je do žaláře.

Pátého dne opět vyzváni byli před stolicí soudnou, aby sobě volili buď bohaté dary nebo smrt potupnou. Když setrvali ve svaté víře, odevzdal je soudce katům. Nejprve mečem popraven

byl svatý Felix, po něm mnich Jiří, pak Lilliosa, Aurel a Natalia dne 27. července 852.

Neohrožený a učený kněz Kordovský, Eulogius, obhájce víry katolické, sepsal a zůstavil nám mučeníctví těchto světců ve své knize: „Památka svatých, tré knih o mučenicích Kordovských.“

3. Sedmero svatých Spáčů, mučeníků Efeských: Maximian, Malchus, Martinian, Dionysius, Jan, Serapion a Konstantin.

Za vlády Římského císaře Decia (249—251) nastalo děsné pronásledování křesťanů. V Efesu, slavném městě Maloasijském, pohané jali a k císaři dovedli sedm mužů jmenovaných. Všelijak přimlouváno jim, aby se odvrátili od Krista. Nedali se přemluvit. Císař k vůli kráse těch mladých mužů povolil jim lhůtu na rozmyšlenou. Svatí vyznavači odešli do jeskyně a byli v ní po několik dnů. Jeden z nich vycházel ob čas do města, aby opatroval věci potřebných.

Císař dověděl se, že křesťané ti v jeskyni jsou, pravil: „Nechť tam zahynou, ješto nevolili obětovati bohům našim!“ — K jeho rozkazu zazděna byla jeskyně, v nížto všickni zemřeli smrtí mučnickou. Jistý křesťan na tabulce olovené vyryl jména a způsob smrti svatých mučeníků, tabulku pak do jeskyně spustil, nežli ještě byla docela zazděna ¹⁾.

Léta Páně 447. za císaře Theodosia jeskyně ta byla otevřena, a sedm svatých mučeníků v ní nalezeno. Od té doby pak po celé Církvi rozšířila se úcta k nim. Dáno jim jméno „Sedmero svatých Spáčů,“ ješto téměř 200 let v jeskyni té odpočívali v Pánu, nežli těla jejich křesťanům objevená stala se předmětem náležité úcty.

4. Svatá Juliana a Sempronia, panny, mučenice Barcelonské.

Původních písemných zpráv o těchto světicích Páně nemáme. Z obrazů a z modliteb konaných v den výroční vysvítá, že byly panny a mučenice. Ze spisův pozdějších známo o nich, co následuje.

¹⁾ S. Gregor Tours. de gloria mart. c. 95.

Juliana a Sempronia, rodem z Barcelony, přímořského města ve Španělském knížetství Katalonii, jakmile uslyšely zvěstovatele víry křesťanské, svatého Kukufata ¹⁾, uvěřily v Krista a daly se od něho pokřestiti. Mistra svého žalařovaného navštěvovaly, jemu sloužily, a byly očitými svědkyněmi jeho mučnické smrti.

Tělo svatého Kukufata křesťanské panny Juliana a Sempronia v noci odnesly, drahou masť pomazaly a pochovaly.

Žoldnéři nabyli přesvědčení, že obě panny jsou křesťankami. Tudíž dovedli je k náměstku císařskému. Juliana a Sempronia neohroženě vyznaly Boha Krista, byly způsobem všelikerým mučeny a konečně usmrceny dne 27. července roku 303. Těla jejich křesťané pochovali vedlé svatého Kukufata. Doposud v úctě chovají se v klášterním kostele zasvěceném jeho jménu.

5. Svatý Desiderat (Ždan), biskup Besançonský.

Svatý Desiderat ²⁾, od mladosti všemi ctnostmi, zvláště pak stkvělou cudností zdobený, vstoupil do stavu duchovního. Byl po svatém Fronimovi na prestol biskupský v Besançonu ³⁾ povýšen jednomyslnou volbou duchovenstva i všeho lidu. Dobrý pastýř pečoval svědomitě o blaho časné i o spásu věčnou svěřenců svých. Zajaté vykupoval, vdovy těšil, o sirotky se staral, chudým a nuzným pomáhal. V Ledoně ⁴⁾, městečku biskupství svého, dokonal život záslužný během čtvrtého století, a odebral se do sídel věčných, po kterých výhradně toužil. U hrobu jeho v kostele téhož městečka dělo se mnoho zázraků; proto kosti ctihodné ze země vykopané umístily se v rakvi nejprve dřevěné, později pak stříbrné na oltáři v kostele, kde výroční den jeho blažené smrti a slavného přenešení, 27. července, jest svátkem přeradostným.

¹⁾ Svatý Kukufas dne 25. července. — ²⁾ Latinské jméno Desiderat, Žadaný, dobře odpovídá staročeskému jménu „Ždan.“ — ³⁾ Besançon (Besanzon), staré Vesontio, hlavní město franc. depart. Doubského. — ⁴⁾ Ledo Salnerius (Lyon le Saunier) městys v Burgundsku ve Francii.

6. Svatá Anthusa, panna Cařihradská.

Za panování císaře Konstantina V. Kopronyma (Necudy) 741—775 nábožně vychovali manželé Strategius a Febronia svou dceru Anthusu, kterouž nábožný kněz mnich Sisinius utvrdil v zapírání sebe z lásky k Bohu.

Jako poustevnice usadila se Anthusa na ostrůvku, oblekla se v roucho žíněné, řetězem opásala se, postem a rozjímáním sloužila Bohu. Třicet sester řeholných shromáždila kolem sebe. Kněz Sisinius za úkazů zázračných zemřel. Anthusa vystavěla dva kláštery a nádherné kostely ke cti Bohorodičky a svatým apoštolům; jeden pro jeptišky, druhý pro mnichy. Mnoho křesťanů u ní hledalo rady, potěchy a utvrzení ve víře pravé.

Anthusa nabyla takové vážnosti, že i císař Konstantin Kopronym uznal potřebu, aby ji získal. Vypravil k ní úředníka, kterýž ji měl nakloniti bludům obrazoborcův po dobrém nebo po zlém. Jednatel císařský, nemoha ji přemluvit, zbičovanou vypověděl do ciziny. Ale choť císařova, přimluvou Anthusy z nebezpečné nemoci vysvobozená, povolala Anthusu nazpět, a obdarovala klášter její. I sám císař přestal ji pronásledovati.

Konečně kratičká nemoc zakončila požeňnaný život svaté Anthusy dne 27. července. Pochovali ji v též komůrce, kde svatě žila. Také hrob její oslavil Bůh zázraky velikými.

7. Blahoslavený Berthold, opat Garstenský.

Garsten, ves Hornorakouská blíže hranic Štýrských, už roku 977. měla faru. Roku 1082. založena při kostele tom kapitolu, sbor kněží světských, kteříž roku 1107. stali se mnichy řádu svatého Benedikta, jichžto klášter bohužel roku 1787. byl zrušen. Bývalý klášterní kostel doposud chová krásné malby a řezby.

Prvním opatem v Garstenu byl Virnt, převor z Kotvíku (Göttweig v Dolních Rakousích naproti Kremži při Dunaji), jenž roku 1127. zemřel. Jeho nástupcem pak stal se Berthold, rovněž převor Kotvický, muž mravů svatých, jenž horlivě sedával ve zpovědnici, hlásal slovo Boží a ve vroucných modlitbách liboval sobě. Svatost Bertholdova osvědčovala se milosti-

nami od Boha propůjčenými, zejména duchem prorockým a darem zázraků. Mnichům podřízeným byl Berthold pravým otcem a vzorem všech ctností.

Berthold, předvídaje blízkou smrt svou, povolal k sobě všechny mnichy, vyzpovídal každého a prosil, aby mu odpustili, v čemkoli by jim byl ublížil. Bratry plačící těšil řka: „Tělesně rozloučím se, ale duchem vždy zůstanu s vámi.“ K žádosti projevené radil jim, aby jeho kaplana Eberharda zvolili sobě za opata.

V noci přede dnem svatého Pantaleona svolal opět řeholníky, počal se modlití litanie, a zpíval s nimi do posledního okamžiku, kdy duši ctnostnou a čistou odevzdal v ruce Boží dne 27. července 1142.

8. Blahoslavený Nevolon, švec Faenzský.

Faenza (u starých Faventia) jest Italské město v kraji Ravenském mezi Boloní a Jakýnem¹⁾. Faenza honosí se krajanem svým, blahoslaveným Nevolonem, kterýž až do stáří svého poctivě živil se řemeslem ševcovským. Nevolon těžce onemocněl, a nemoc tu pokládal za trest Boží. Vypudil ze srdce svého všelikou žádostivost zisku a peněz, a umínil sobě, že už bude výhradně toliko Bohu žíti a sloužiti. Následkem opravdového slibu toho nabyl zase dobrého zdraví, rozdal jmění nashromážděné chudým, jimžto pak i starou obuv spravoval ochotně a zdarma. Nevolon horlivě se modlil a postil, desetkrát putoval do Kompostely k ostatkům svatého apoštola Jakoba, ozvláštního patrona svého; dvanáctkrát vykonal pouť do Říma, aby uctil hroby knížat apoštolských Petra a Pavla.

Proslaviv se ctnostmi a zázraky znamenal Nevolon, že blíзка jest jeho smrt. I připravil se, poklekl na kolena, a modle se odevzdal duši svou Bohu dne 27. července 1280. Smrt jeho šťastnou oznamovaly zvony samy od sebe veškerému městu.

Hrob Nevolonův vyznačen jest pomníkem a mramorovou deskou s latinským nápisem: „Blahoslavený Nevolon Boží zemřel dne 27. července 1280. Že milý byl nebi, dovodí zázrakové,

¹⁾ Bologna, Ancona.

kteréz konal za živa, a jimiž i po smrti oslavován jest. Blahoslavený Nevolon Faenzan, proslavený poutěmi, zdrželivostí, kázní, laskavostí a zázraky, zesnul v Pánu dne 27. července 1280. Jeho tělo, kteréž tu dlouho leželo, přenesl Herminius, kardinal, pod blízký oltář v kostele Panny Marie 1614. Společnost obuvníků a koželuhů svatému orodovníku svému, jenž zavřenými dveřmi nočního času častokráte do kostela vcházel a modle se viděn býval, pomník ten vzdělala s přivolením sboru kanovníkův 1620.“

9. Svatý Klément (Těch, Těšek, Klíma), biskup Velický, Bulhar.

Rozený Bulhar, svatý Klément, byl jeden z pěti žákův a spolupracovníkův apoštolů Slovanských, Cyrilla a Methodia. Čtyři ostatní spolužáci Klémentovi byli: Nahum, Gorazd, Sáva i Angelar.

Svatý Klément s Nahumem ¹⁾ byli mistrům svým pomocní všude při vyučování Slovanů víře křesťanské a při zřizování bohoslužby v jazyku Slovanském na Moravě i v Panonii (v Uhřích). Když pak po smrti svatého Methoděje roku 885. přičiněním zjevného nepřitele Slovanů, biskupa Vichinga, nastalo pronásledování Slovanských kněží na Moravě, odebral se Klément s Nahumem i Angelarem přes Bělehrad do Bulharska, kde je car Boris laskavě přijal, a po několika letech poslal jej do Kutmicivice, která jest dšlem nynější Albania a Macedonia, jako krajinského učitele náboženství křesťanského, vyznačiv mu sídla v Děvoli, Ochridě a Glavinici.

Brzo měl Klément kolem sebe 3500 učenců, z nichž krajinu tu opatřil lektory (kostelními čtenáři Písma), podjahny, jahny a kněžími. V Ochridě založil klášter s kostelem svatého Pantaleona, a jiný chrám, který se později stal chrámem arcibiskupským.

Odtud svatý Klément má přímí „Ochridský.“

Syn Borisův, mohutný a učený car Simeon, povýšil Klémenta na biskupství Velické v Macedonii, založené na místě starodávného biskupství Tiberiopolského ²⁾, kdežto podnes spatřují se jeho ostatky a náhrobní kámen s nápisem Slovanským v kostele později přestavěném.

¹⁾ Svatý Nahum dne 20. června. — ²⁾ Strumického.

Svatý Klément, panic, muž výmluvný, spisovatel Slovanský, zůstavil po sobě spisy důležité: „Chvalořeči na svátky a životy svatých;“ „Pochvalu Klémenta, papeže Římského azprávu o nalezení těla jeho;“ „Pochvalu Konstantina (Cyrilla) a Methodia.“

Svatý Klément, biskup Velický, (dle Šafaříka) zavedl cyrilici, svatý Cyrill pak glagolici. S tím shodují se i Miklošić i Rački.

Svatý Klément, pevně sjednocený s apoštolskou Stolicí Římskou, Bulharský národ úplně přivedl do lůna Církve, svatým ctnostem vyučil jej, a bludy Bogomilův vymýtil. Staříčský biskup Klément, darem zázraků od Boha obdařený, ustanoviv Nahuma za svého nástupce, svatě zemřel roku 916.

Dne 28. července.

1. Svatí Nazarius a Celsus, mučénici Milánští.

Svatý Nazarius, rodem Říman, měl otce Afrikana pohana, a matku Perpetuu křesťanku. Devítiletý Nazarius, vida u matky více zbožnosti, mírnosti a lásky nežli u otce, uposlechl rady matčiny, a dal se pokřestiti od svatého Lina, napotomního papeže. Otec nadarmo snažil se, aby zvrátil úmysl Nazariův, a strašil ho pronásledováním křesťanů. Nazarius, chápaje čím dál tím více lásku Boha Spasitele, horlivě přemlouval své soudruhy a později i jiné lidi, aby přijali blaživou křesťanskou víru.

Rodiče, obávající se, žeby Nazarius pro svou neohroženost mohl snadno přijíti v nebezpečí života, opatřili jej bohatstvím, a propustili do země cizé, kdeby bezpečně bytoval.

Nazarius odešel z Říma. Všude zůstavoval po sobě známky své horlivosti a lásky k chudobným. Zejména pak v Piačenze a v Miláně živa byla památka jeho, ješto ve městech těchto byl pro víru zmrskán a vypovězen. Potupa ta utvrdila Nazaria tím více ve víře a v lásce.

Nazarius odešel do Galie (Francie). Tam matka jedna křesťanská svěřila mu synáčka svého Celsa, aby jej vyučil svatě víře a měl ho za společníka na svých záslužných cestách. Za

pronásledování Neronova byli Nazarius i Celsus v Trevíru spoutáni a vězněni. Manželka soudcova domlouvala muži svému, aby se neposkrvnil krví nevinnou; proto soudce propustil je, ale přikázal jim, aby v krajině té nehlásali Ježíše ukřižovaného. Nazarius a Celsus navrátili se do Říma.

V Římě přivedeni byli do chrámu pohanského a nařčeno jim, aby obětovali bůžkům. Avšak sochy ty ke slovu Nazariovu spadly a rozbily se. Pohané vidouce to, zděsili se, a mnozí uvěřili v Boha Krista. Ale císař Nero rozhněval se a rozkázal, aby odvedeni a do moře vhozeni byli. Když pak zázračně bez úrazu vyšli na pevnou zemi, zaradovali se křesťané a nabyli veliké neohroženosti za pronásledování krvavého.

Nazarius a Celsus, hlásající Krista, zase přišli do Milána. Tam je náměstek císařský Anolin odsoudil na smrt mečem. Těla jejich pochoval zámožný křesťan na své zahradě. V rodině té zachovala se jejich památka dědičným vypravováním, že tam zakopán jest poklad veliký. Konečně zalíbilo se Bohu, aby věrné služebníky a mučeníky Svě oslavil i před lidmi. Svatý Ambrož ¹⁾ léta Páně 395. vnuknutím Božím hledal a našel těla obou mučeničků. Ve hrobě svatého Nazaria nalezena láhvička s krví tak čerstvou, jakoby teprve téhož dne byla prolita. I přenesl svatý Ambrož těla svatého Nazaria i Celsa do chrámu, ježž byl zasvětil ke cti svatým apoštolům v Miláně. Částku ostatkův těch posvátných poslal také svému příteli, svatému Paulinovi, knězi a napotomnému biskupovi v městě Nole, ²⁾ jenž je přijal jako dar z nebe pochodící. Památka svatých mučeničků Nazaria a Celsa od jakživa v Církvi Páně chovala se u veliké poctivosti.

2. Svatý Viktor (Vítěz) I., papež, mučeník.

Svatý Viktor (Vítěz), rodem Afrikán, spravoval Církev Páně od června 185. do 28. července 197., kteréhož dne a roku

¹⁾ Svatý Ambrož byl biskupem Milánským od 4. prosince 374 do 4. dubna 397. Viz dne 7. prosince. — ²⁾ Sv. Paulin z Noly dne 20. června

podstoupil smrt mučnickou za panování císaře Římského Severa. ¹⁾

Roku 196. poslal papež Viktor I. hlavním biskupům všech zemí list, jímžto je vyzýval, aby se na sněmích krajinských uradili o jednotejné době slavnosti Velikonoční s Církví Západní. Rozhodnul, aby v čas potřeby každý člověk mohl udělovati křest svatý a užívati při tom jakékoli vody přirozené, není-li svěcené vody po hotově. Dle dějepisce Eusebia V. 28. vyobcoval papež Viktor I. bludaře Theodata, koželuha Caňibradského, z Církve za tou příčinou, že tvrdošíjně zapíral Božství Kristovo, což učinil také bludařům Sabelliovi a Noetovi na církevním sněmě v Římě, poněvadž šířili bludné učení o nejsvětější Trojici Boží. Oslaven jsa korunou mučnickou pochován byl svatý papež Viktor I. ve chrámě Vatikanském.

3. Svatý Innocenc I., papež.

Innocenc I., rodem z Albana, ²⁾ za papeže zvolen byl dne 18. května 402. po smrti Anastasia. Dosednuv na Stolicí apoštolskou ustanovil Solunského biskupa Anysia dozorcem v diecesích východní Ilyrie, a později jeho nástupce Rufa, jemuž výslovně připomenul, že moc svou má od Stolicе Římské, jejíž jednatelem jest. Viktriciovi, biskupu Rouenskému, ³⁾ k jeho žádosti napsal rozličná nařízení týkající se kázně církevní, na př. „spory duchovních mají se rozsuzovati toliko církevními soudy.“ Podobná nařízení poslal roku 405. biskupu Tulúskému, ⁴⁾ Exuperiovi, na př. „aby ženy pro cizoložství nebyly přísněji trestány než mužové; manželové

¹⁾ Lucius Septimius Severus (Přísný) narodil se roku 146. v Leptis v Africe, studoval v Římě, od císaře Marka Aurelia povýšen byl za senatora, potom spravoval jako císařský náměstek Gallii, Pannonii a Sicílii; za Kommoda císaře byl vrchním velitelem v Germanii, a roku 193. zvolilo jej vojsko za císaře. Nejprve vládl Lucius Septimius Severus přísně, později změnil se naprosto. Zemřel v Britanii v Eboracum (York) roku 211. Za něho zle řádilo šesté pronásledování křesťanů. — ²⁾ Albano, město nedaleko Říma po silnici Neapolské (via Appia) na prvním horském hřebetě. — ³⁾ Rouen (Ruan) hlavní město franc. depart. Dolno-sekvanského. — ⁴⁾ Toulouse (Tulús) hlavní město franc. depart. Horno-Garonnského.

za živobytí své manželky v nové manželství vstupující buďtež vyloučení z Církve.“

Roku 404. prosil svatý Augustin papeže Innocence I. jménem biskupů v Karthagině shromážděných, aby vymohl u Západního císaře Honorio zákon proti Donatistům ukrutně nakládajícím s pravověrci. Císař vyhověl žádosti papežově. Následkem toho Donatisté šmahem navraceli se od svých bludů do pravé Církve. Téhož času Innocenc I. i Španělským biskupům psal v příčině kázně církevní.

Pronásledovaného arcibiskupa Cařihradského, svatého Jana Chrysostoma, ¹⁾ papež Innocenc I. rázně ujímal se, jak mile nabyl přesvědčení, že mu protivníci jeho křivdí.

Za papežování Innocence I. Alarich I., král Gothův, dvakráte poplenil a vydrancoval Řím. Papež Innocenc osobně ve prospěch města vyjednával s císařem Honoriem, nečinně v Ravenně ohražené sedícím. Biskupům Macedonským roku 414. zřejmě na oči postavil papeže jako nejvyššího soudce ve věcech církevních, a arcibiskupovi Antiochijskému vyložil, že práva biskupské stolice Antiochijské nepochodí z výsad a předností města, nýbrž z důstojnosti sídla, které tam po nějaký čas měl svatý apoštol Petr. Biskupovi Decentiovi v Iguviu ²⁾ psal o poměru biskupství (papežství) Římského k ostatním biskupstvím v Církvi Západní. Roku 416. svoláni byli biskupové v Africe na dvě synody proti bludaři Pelagiovi, a úchvaly své předložili papeži řkouce: „Máme za povinnost svou, abychom své úchvaly Svatosti tvé předložili, by plnomocná Stolica apoštolská přistoupila k nim.“ Innocenc I. psal jim: „Dobře zachovali jste řád starých otcův, a nepošlapali jste toho, co nikoli moudrostí lidskou, nýbrž přikázáním Božím ustanoveno jest, aby totiž Stolica apoštolská k potvrzení předkládalo se všecko, cokoli děje se i ve vzdálených diécesích.“ I potvrdil „svou plnou mocí apoštolskou“ úchvaly oněch synod, a vyloučil bludaře Pelagia a Coelestia se všemi přívrženci z Církve.

Poslední dva listy psal Innocenc I. Jeronýmovi a

¹⁾ Sv. Jan Chrysostom dne 27. ledna. — ²⁾ Iguvium (nyní Eugubio nebo Gubbio) znamenitý městy v Umbrii na jižním úpatí Apenin.

Janovi, arcibiskupu Jerusalemskému. Činný život svůj šťastně dokonal dne 12. března léta Páně 417. tento statečný obhájce pravomoci Stolicе apoštolské.

4. Sv. Justa (Pravoslava) a Rufína, hrnčířky, mučenice Segovské.

Za času císařův Diokleciana a Maximiana žily společně v Segovii ve Španělsku ¹⁾ dvě příbuzné, Justa a Rufína, sloužící Bohu a vyhledávající práci rukou svých výživy pro sebe a pro nuzné. Jsouce hrnčířky vyráběly a prodávaly nádoby hliněné. Pro svou nábožnost, mírnost, pracovitost a dobročinnost k chudým požívaly vážnosti i u pohanů.

Stalo se, že pohané chtěli mít slavnost ke cti své bohyni Venuši. Ženy pohanské přišly k hrnčířkám, aby nakoupily nádoby k slavnosti té, a měly s sebou obraz Venušin. Křesťanky Justa a Rufína nevolily nádoby své prodati k takové potřebě, obávající se, že by se tou měrou účastnily pohanské modloslužby a pohoršení daly křesťanům. Následkem toho pohané násilně otevřeli skladiště, rozbili jim všecko zboží hliněné a zůstavili tam obraz Venušin. Křesťanky Justa a Rufína obraz pohanský vyhodily na ulici. Pohané zuřiví sbíhali se, jali a odvedli obě křesťanky k soudu, žalující, že křesťanky zneuctily jejich bohyni. Justa i Rufína přiznaly se k činu svému a vyznaly, že jsou křesťanky, a tudíž klanějí se nikoli modle jakékoli, nébrž toliko jedinému Bohu živému. Důrazně pravily, že nikterak nevolí napomáhati při obětích modlářských. Soudce ihned kázal, aby Justa i Rufína byly na skřípci mučeny a pak do žaláře ohyzdného uvrženy.

Po několika dnech dal je soudce opět vyvesti, a modlu i kadidlo k nim postaviti. Když pak Justa a Rufína obětovati nechtěly, kázal je svázati a po místech kamenitých a kostrbatých vléci, tak že se už podobalo, jakoby byly málo živý. Dovlekli je zase do žaláře. Justa odevzdala tam duši svou Kristu, pro Něž muky ty snášela, Rufína pak byla zardousena a tělo její spáleno. Stalo se roku 304.

¹⁾ Segovia, město provincie Segovské v Staré Kastilii.

Sabin, biskup Sevilský, ¹⁾ vykopal tělo svaté Justy z jámy, do níž bylo zahrabáno, sebral popel a ostatky svaté Rufíny a pochoval je ve slušném hrobě, jež opatřil způsobem křesťanským. Výroční památka jejich slaví se dne 19., jinde pak dne 28. července.

5. Svatý Pelhřím (Peregrin), kněz Lyonský.

Lyon (Lugdunum), po Paříži nejdůležitější město v e Francii na stoku Saony a Rodanu, hned za prvního století měl obec křesťanskou, a za věku druhého měl i vlastního biskupa. Svatý Potin, první biskup, stal se mučedníkem roku 177. ²⁾ Druhý biskup Lyonský, svatý Irenéus, ³⁾ nabyt za druhého pronásledování křesťanů v Lyoně pod císařem Římským Severem (193—211) koruny mučednické roku 202., a s ním téměř všickni křesťané vycedili krev pro Krista. Jenom několik křesťanů s knězem Pelhřímem prchlo tajně z města. Tito odebrali se na ostrov „Barbara“ zvaný, kterýž tvoří řeka Saona nedaleko Lyonu. Ostrov ten toho času porostlý byl lesem a trnám, a neměl ještě žádných obyvatelů. Na ostrově tom kněz Pelhřím jako poustevník svatě žil a skonal.

Tělo svatého Pelhříma mnohými zázraky oslavené za dob pozdějších přeneseno bylo do Lyonského chrámu svatého Justa, kdežto ukazují se hojně panátky zázrakův, jež učinil Bůh na přímluvu Pelhřímovu.

6. Svatý Botvid, Švéda, obchodník.

Svatý Botvid, Švéda, syn rodičův pohanských, za svých let jinošských cestoval do Anglie v příčině obchodu. Tam ubytoval se v domě, v němžto obýval křesťanský, učený a nábožný kněz. Botvid, jak mile poznal kněze, milerad dal se od něho ve víře vyučiti a pokřestiti.

¹⁾ Sevilla, za dob Římských Hispalis, druhdy hlavní město Španělské provincie v Andalusii. — ²⁾ Svatý Potin dne 2. června. — ³⁾ Sv. Ireneus 28. června.

Jako křesťan horlivý navrátil se Botvid do vlasti své, kde mnoho krajanů oblažil světlem pravdy zjevené. Bůh pomáhal mu v počínání blahodárném propůjčenou mocí zázračnou.

Jednoho dne šel Botvid s několika známými na ryby. Majetník vody pro hojnost ryb známé, Bovín, nesvolil jim rozeštíti síť, leč by připověděli mu čtvrtinu polapených ryb. Botvid raději odebral se na ostrov svůj vlastní, poklekl na kolena, pomodlil se a rozkázal pomocníkům, aby rozestřeli síť. Zahrnuli neobyčejné množství ryb. Botvid děkoval Bohu, a dovolil i Bovínovi a jeho soudruhům, kteříž nadarmo pracovali, aby ve vodě jeho lovili požehnaně.

Botvid štědře podporoval nuzné, přispíval na stavby a okrasy kostelů, vykupoval zajatce z lásky ke Kristu. Kdysi vykoupil z otroctví pohana, vyučil jej víře křesťanské, pokřestil a propustil jej na svobodu, a vydal se s ním na vodu, aby mu vyhledal loď, kteráž by jej dopravila do vlasti Gotské.¹⁾ Oba dva s rolníkem Hesbernem přenocovali na břehu lesnatém. Unavení Botvid a Hesbern tvrdě usnuli, a bídník uvolněný zavraždil svého dobrodince Botvida i jeho rolníka Hesberna, sebral, kde co u nich našel, a na lodičce plavil se dále sám.

Rodiče a příbuzní svatého Botvida po několika dnech s nábožným knězem vypravili se na vodu. Pomodlili se a vsedli na lodičku, nevědouce arcíř, kdeby ho měli vlastně hledati. A hle, na kraj lodičky posadil se bílý ptáček, kterého mladí plavci lapiti chtěli. Kněz jim to zabránil. A aj, mínili minouti jistý ostrov; ptáček ale odletěl na ostrov ten a posadil se na strom. I přistáli a šli za ním. Pod stromem tím shledali se s mrtvolou svatého Botvida a společníka jeho. Odvezli a pochovali je doma. Nad hrobem mnohými zázraky oslaveným později zbudován byl kostel svatého Botvida.

7. Ctihodný Ondřej Faulhaber, kněz.

Kladsko, nyní hrabství Pruské, otočené Pruským Slezskem, Moravou a královstvím Českým, bývalo pod panstvím vojvody Libického Slavníka, otce svatého Vojtěcha. Za starých

¹⁾ Země Gotův, Gothland, jižní, nejúrodnější část Švédska, mezi Norvézkem a vlastními Švédý.

dob náležely ke Kladsku také krajiny nynějších měst Broumova, Police a Fridlandu, jež Český král Přemysl I. roku 1213. daroval Benediktinům Břevnovským. Hrabství Kladské napotom počítalo se hned k Čechám, hned ku Slezsku, až konečně roku 1742. s největší částí Slezska postoupeno bylo Prusku smírem Vratislavským. Od té doby činí Kladsko nerozdílnou část pruského Slezska.

V hlavním městě hrabství Kladského, v Kladsku na řece Nise, narodil se po starším bratru Augustinu mladší Ondřej dne 21. května 1713 Ondřeji Faulhabrovi, kováři a hodi-náři. Matka bratří Augustina a Ondřeje nazývala se Maria Breiterovna.

Pacholík Ondřej rád se modlíval Bohu a zpíval v kostele Kladském před sochou Marie Panny píseň: „Zdrávas Krá-lovno.“ Za příkladem Augustina bratra toužil i Ondřej po stavu kněžském, ač mu otec vykládal o nebezpečnosti stavu toho.

Ondřej učil se ve škole u Jesuitů Kladských. Roku 1732. odebral se do Prahy, kdežto s pochvalou prodělal učení boho-vědné. Od roku 1736. do 1749. vyučoval dítky v rodinách panských a městských, až pak na kněžství posvěcen byv v Praze, obě-toval Bohu svou první mši svatou dne 29. září 1750 v Kladském farním kostele Marianském. Od té doby byl Ondřej kaplanem na několika místech, konečně pak v rodném městě Kladsku po boku bratru Augustinu.

Roku 1757. vypudila protestantská vláda Jesuity z Klad-ska. Ondřej stal se katechetou a učitelem v malých školách latinských a kazatelem v pevnosti, kdežto vojákům Čechům a Polákům obětavě sloužil ve zpovědnici. Mimo to skládal písně i nápěvy, sepsal život arcibiskupa Pražského Arnošta z Pardubic, a ozdobil spis ten patnácti obrázky, které sám kreslil a v mědi ryl.

Roku 1742. hrabství Kladské za císařovny Marie Teresie dostalo se od koruny České ku království Pruskému. Prote-stantský král Pruský Bedřich II. zavázal se, že chráněno bude náboženství katolické v zemích postoupených; a přece nastaly zlé doby katolíkům v Kladsku.

. Miláček králův, Jindřich August Fouque (Fuké) de la

Motte stal se vládařem, velitelem a generálem v Kladsku. Fouque, vášnivý nepřítel víry katolické, všemožně týral kněze a vylil hněv svůj na Ondřeje Faulhabra, jenž neohroženě konal svůj úřad kněžský.

Pruský král Bedřich obnovil válku s císařovnou Rakouskou roku 1756., a příštího léta hrubou střelbou bořil Prahu a zvláště náš velechrám Svato-Vítský. Toho času od pluku Fouqueova sběhl voják Josef Nentvig. Polapený a do pevnosti Kladské dopravený voják, aby sebe zachránil, lživě svalil vinu na kněze Ondřeje Faulhabra, jenž prý mu hověl, když se mu vyznal, že míní od vojska prchnouti. To bylo dne 4. září 1757. General Fouque hned druhého dne dal kněze Ondřeje uvězniti a měšťanostou Kladským vyšetřovati. Kněz Ondřej vyslovil se, že nikdy žádný voják takové otázky před ním neučinil. Voják Josef Nentvig nyní soudně lež svou třikrátě odvolal, a odvolání to přísahou chtěl stvrditi. Protestant měšťanosta Josefi kněze Ondřeje Faulhabra prohlásil za nevinného. Ale velitel Fouque odevzdal soudní spisy krajskému úředníku Schulzovi, známému nepříteli katolického duchovenstva. Josef Nentvig najednou zase tvrdil svou starou lež.

Dne 21. října přivedli kněze Ondřeje do žaláře vojenského, kdežto mnoho spustlých spoluvěznů laskavým slovem a příkladem přivedl k rozumu a na cestu ctnostnou. Na Boží hod Vánoční všickni vykonali svatou zpověď a nábožně přijali nejsvětější Svátost. Ondřej Faulhaber děkoval Bohu za děsný žalář ten.

Dne 29. prosince 1757. byl general Fouque v Reichenbachu u Pruského krále Bedřicha. O deváté večerní hodině toho dne dostal náměstek velitelův v Kladské pevnosti psaný rozkaz králův, aby dal kněze Ondřeje Faulhabra oběsiti a nepřipustil k němu ani zpovědníka.

Ráno dne 30. prosince 1757. hlásilo se knězi Ondřejovi, aby šel na popravu doprovodit odsouzence. Věznové přáli mu, že jest vysvobozen ze žaláře.

Kněz Ondřej vykročil, a hned tlupa vojáků obklopila jej. Když se ohlížel po odsouzení, oznámeno mu, že on sám jest odsouzenecem. Přečtli mu rozkaz králův a vyzvali ho, aby roucho kněžské svlékl a zahalil se do pláště podaného. Ondřej cestou měl v rukou svůj mosazný křížek, pozdravoval Krista

v nejsvětější Svátosti, kdekoli krácel mimo kostel, a hlasitě modlil se velebě Boha. Katolíci, jak mile zvěděli, „že otce Ondřeje vedou na šibenici,“ zděsili se a kráčeli za ním.

Na popravišti stála šibenice, a na ní visel výzvěda Rakouský od 25. října 1757. Kněz Ondřej nadarmo žádal, aby přivedli sběha Josefa Nentviga, by vyřknul nepravdu smyšlenou. I poklekl a hlasitě modlil se s lidem i s některými vojenskými důstojníky „Otče náš“ a „Zdrávas Maria.“ Vyzývá pak jméno Ježíš a Maria, vypustil nevinnou duši horlivý kněz Ondřej Faulhaber na šibenici.

Tělo Ondřejovo na šibenici zůstalo dvě léta a sedm měsíců. Dne 26. července 1760. vojenský kněz Rakouského pluku, Leiksner, za pomoci několika vojínů tělo Ondřejovo sňal. Kdož jej za živa znali, dobře poznali jeho tvář. Ani provazy okolo hrdla a na rukou nebyly strhány.

V koleji Jesuitské ranhojiči vojenští tělo Ondřejovo úřadně shlédli, a do rakve bratrem Augustinem opatřené vložili.

Dne 28. července 1760 slavně pochováno bylo tělo Ondřejovo ve farním kostele Kladském v hrobce kněžské za přítomnosti nepřehledných zástupův. U hrobu kněze Ondřeje Faulhabra mnoho důvěrných prosebníků nabylo zdraví způsobem zázračným.

Voják Josef Nentvig, jenž ušel šibenici křivým obviněním kněze Ondřeje, jako stařec skormouceně plížíval se, a lidé říkali o něm, že ho trápí svědomí. Umřel jako pekař v Seifersdorfu.¹⁾

Dne 29. července.

I. Svátá Marta, panna, učence Páně, „Hospodyně Boží.“

Pán Ježíš, jda k svátkům Stánků, přišel do městečka Bethanie asi dva tisíce krokův od Jerusalema vzdálené. V městečku tom žila rodina Pánu velmi příznivá: Marta, její sestra Maria Magdalena a bratr Lazar.²⁾ Znali Pána už

¹⁾ „Drahé kameny z koruny Svato-Václavské.“ Díl II. 1890.

— ²⁾ Sv. Máří Magdalena dne 22. července. — Sv. Lazar dne 17. prosince, I. 144.

dříve a nejednou službou prokázali se Jemu. Marta byla domácí paní a hospodyně, kteráž vedla dům. Vypravuje nám svatý evangelista Lukáš 10, 38—42., že přijala Pána do domu svého. Její sestra, Maria Magdalena, sedíc u nohou Páně, naslouchala slovům Jeho. Ale Marta byla pečlivá při mnohé službě (aby náležitě pohostila Pána Ježíše, hosta nejvznešenějšího, a učeníky Jeho). Marta přistoupila k Pánu a řekla: „Pane, nedbáš-li, že sestra má nechala mne samu sloužiti? Řekni jí, ať mi pomůže.“ — A odpověděv řekl jí Pán: „Marto, Marto, pečlivá jsi a rmoutíš se o mnohé věci, ale jednohoť jest potřebí. Maria (Magdalena) nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odjata od ní.“ — Marta hleděla zevnějšími poctami Pánu zachovati se, Maria Magdalena pak vniternou úsluhou propůjčovala Pánu celou duši svou, an Pán Ježíš dříve domácím duchovní stravy slovem Božím uštědřoval, než pokrm tělesný od nich přijímal. Když Marta žádala, aby Pán rozkázal Marii Magdaleně, by jí pomohla, Pán Ježíš uznával dobrý úmysl Marty, kteráž hleděla Mu sloužiti a Jej uctíti; ale ujal se Marie Magdaleny, kteráž na větší váhu kladla věci duchovní, nebeské a věčné.

Podruhé obšírně mluví o Martě svatý evangelista Jan 11, 1—45. Lazar, bratr Marty a Marie Magdaleny, rozstonal se. Sestry vypravily k Pánu Ježíši posla říkouce: „Pane, aj, ten, kteréhož miluješ, nemocen jest.“ — Pán Ježíš řekl: „Nemoc tato není k smrti, ale k oslavě Boží, aby oslaven byl Syn Boží skrze ni.“ Milovalť Ježíš Martu i sestru Marii a Lazara; zůstal ale přece dva dni na téměř místě, a potom řekl učeníkům Svým: „Pojďme opět do Judska.“ — Učeníci zbraňovali Mu, vědouce, že hledali židé bezživotí Jeho. — Pán Ježíš rozptýlil obavu jejich a pravil: „Lazar, přítel náš, spí; ale jdu, abych jej ze sna probudil.“ — Učeníci řekli: „Pane, spí-li, zdrav bude.“ Ale Ježíš mluvil o smrti jeho a zjevně řekl jim: „Lazar umřel. I raduji se z toho pro vás, že jsem tam nebyl, abyste věřili. Ale pojďme k němu.“ — I šli. Pán Ježíš přišel k Bethanii, a našel ho již čtyři dni v hrobě pochovaného. — Marta, jak mile uslyšela, že Ježíš jde, vyběhla proti Němu; ale Maria zatím doma seděla. — I řekla Marta k Ježíšovi: „Pane, kdyby's byl býval zde, bratr můj nebyl by umřel. Ale i nyní vím, že dá Tobě Bůh, cožkoli požádáš od Něho.“ — Pravil Ježíš:

„Vstaneť zase bratr tvůj!“ — Řekla Jemu Marta: „Vím, že vstane při vzkříšení v den nejposlednější.“ — Řekl jí Pán Ježíš: „Já jsem vzkříšení i život; kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude; a každý, kdo jest živ a věří ve mne, neumře na věky. Věříš-li tomu?“ — Marta odpověděla: „Pane, já jsem uvěřila, že Ty jsi Kristus, Syn Boha živého, kterýž jsi na tento svět přišel.“

To pověděla Marta a odešla zavolat sestru Marii Magdalenu tiše řkouc: „Mistr zde jest a volá tě!“ — Maria, jak uslyšela, vstala rychle a šla k Němu. — Židé, kteří s ní byli v domě a ji těšili, šli za ní řkouce: „Jde k hrobu, aby tam plakala.“ — Maria Magdalena, uzřevši Ježíše, padla Mu k nohous a řekla: „Pane, kdyby's byl býval zde, bratr můj nebylby umřel.“ Pán vida ji i židy plakati zkormoutil se, a zaplakal; a přišed k hrobu — k jeskyni, na níž kámen položen byl, pravil: „Zdvihněte kámen!“ — I řekla Marta: „Pane, už zapáchá, nebo čtyři dni v hrobě jest.“ — Dí jí Ježíš: „Zdaliž jsem tobě neřekl, že budeš-li věřiti, užiješ slávu Boží?“ — Tedy zdvihli kámen. Ježíš pak vzdal díky Otci svému a zvolal hlasem velikým: „Lazare, pojď ven!“ A hned vyšel, kterýž byl umřel. Mnozí ze židů vidouce, co učinil Ježíš, uvěřili v Něho.

Později, šest dní před Velikonocí, ještě jednou přišel Pán Ježíš do Bethanie, kdež byl nedávno Lazara z mrtvých vzkřísil. I připravili mu tam večeři. Marta posluhovala. Lazar byl jeden ze spolustolujících s Ním, Maria Magdalena opětně pomazala Pána mastí z nardu pravého, drahého. Jan 12, 1—3.

Tyto události ze života svaté Marty vypravuje nám Písmo svaté. Z ústního podání pak známo jest následné. Po nanebevstoupení Páně pronásledovali židé rodinu tu, polapili svatou pannu Martu, její sestru Marii Magdalenu, bratra Lazara, Marii Jakobovu, Salómu, svatého Maxima (Maximina) a některé jiné vyznavače Kristovy, dali je na loď bez vesel a vydali je v nebezpečí na moři. Spůsobem zázračným bez úrazu dostali se do Marsilie ¹⁾ roku 63. po narození Páně, kde Lazar založil

¹⁾ Marsilia, Marseille (Marselj), lat. Massilia, nyní hlavní město ve francouzském departementu Rhodánském při chobotu Lyonského zálivu, založené 600 let před narozením Kristovým.

obec křesťanskou, a později i na ostrově Cypru apoštoloval. Svátý Maximin biskupoval v městě Aixu ¹⁾.

Svatá Marta, statečná pomocnice bratra Lazara na vinici Páně v Marsilii, napotom získala i město a okolí Avignonské v Galii Kristu Pánu, tak že už roku 70. v Avignonu byla stolice biskupská založena. V Avignonu učiněn jest prvním biskupem svatý Rufus, učeník svatého Pavla.

Svatá Marta od prvopočátku ve všech těch krajinách byla velice ctěna, a za hlavní patronku vyzývána jmenovitě v Taraskonu ²⁾, kdežto i ostatky její na konci dvanáctého století vypátrány byly. Nyní leží v překrásné podzemní kaple kláštera Taraskonského, jenž se nazývá klášterem svaté Marty. Její hlava pak chová se ve stříbrném poprsním obraze, jenž jest darem krále Ludvíka IX.

2. Svátý Felix (Šťastný) II., papež, mučéník.

Felix II., rodem Říman, jehož otec nazýval se Anastasius, z arcijahna Církve Římské stal se papežem za živobytí svého předchůdce Liberia, kterýž toho času císařem Konstanciem roku 355. byl z Říma vypovězen. Felix spravoval Církev Páně jenom rok, tři měsíce a tři dni. Roku 355. vysvětil 21 kněží, 5 jahnů a 19 biskupů. Prohlásiv císaře Konstancia ³⁾ za bludaře, byl k jeho rozkazu stát, a zároveň s ním usmrčeno mnoho kněží a věřících v měsíci listopadu. Za nastalé noci křesťané tělo papeže Felixe odnesli a pochovali v kostele na silnici Aureliově dvě míle od Říma. Kostel ten Felix dříve jako kněz vystavěl.

Za času papeže Řehoře XIII. povstal mezi učenci spor o zákonitě a nezákonnitě volbě Felixe II. za papeže. Tu pak stalo

¹⁾ Aix, z latinského aquæ — teplice, u Starých Aquæ Sextiæ, bývalé hlavní město království Provençalského v jižní Francii. — ²⁾ Tarascon sur Rhone, město ve francouzském departementu Bouches de Rhone, na železné dráze z Lyonu do Marsilie. — ³⁾ Konstancius II. (337—361), syn Konstantina Velikého, císař Východní, přivrželec bludův Ariových, pronásledoval biskupy pravé, a ustanovoval místo nich Ariany. Zemřel na výpravě válečné proti Julianu Odpadlíku v Mopsokreně, městečku nedaleko Tarsu, dne 3. listopada 361.

se dne 28. července roku 1582. ve svatvečer před výročním dnem téhož svatého Felixe, že ve chrámě svatých Kosmy a Damiana nalezena byla rakev s nápisem prastarým: „Zde leží tělo svatého papeže a mučéníka Felixe, jenž bludaře Konstancia odsoudil.“ Nálezem tímto ukončen všeliký spor učencův, a od toho dne v onom kostele výroční svátek mnohem slavněji světiti se počal.

3. Svatí Simplicius, Faustin a Blažena, mučéníci Římsí.

Téhož dne připomíná se mučénické vítězství svatých Simplicia, Faustina a Blaženy (Beatrix).

Svatá Blažena byla sestra svatého Simplicia a Faustina, s nimiž roku 303. na smrt odsouzena a zardousena byla pro svou víru v Boha Jesu Krista.

Za panování císařův Diokleciana a Maximiana svatí bratři Simplicius a Faustinus rozmanitě mučení a pak s kamenem na hrdle s kamenného mostu Lepidova ¹⁾ do řeky Tibery svrženi byli. Těla obou mučéníků nalezená jejich sestra Blažena a kněží Krispus a Jan pochovali u přístavní silnice z Říma do Ostie vedoucí.

Svatá Blažena potom bydlela u ctihodné křesťanky Luciny. Lukrecius, soused, žádostivý statečku Blaženy, dal ji zatknouti a k pohanským modlám vésti, aby jim obětovala. Blažena zvolala: „Jsem křesťanka a tudíž neobětuji zloduchům!“ — Lukrecius řekl: „Obětuj veliké bohyni Dianě, a vyhneš se trestům.“ — Blažena: „Jsem děvka Kristova; modlám nikdy obětovati nebudu.“ Odvedli ji do žaláře, kde ji Lukrecius v noci dal zardousiti.

Ctihodná Lucina pochovala Blaženu po boku oběma bratřím mučéníkům.

Lukrecius přivlastnil sobě statek jejich, a vystrojil tam hostinu, kteréž účastnila se také žena s nemluvnátkem svým. Robátko to za hostiny promluvílo řkouc: „Slyš, Lukreti! Tys

¹⁾ Jeden z osmi mostů starých přes Tiberu, jež hájil Horácus Kokles, dokud ještě byl dřevěný. Emilius Lepidus pak zbudoval na tom místě most kamenný.

vražedník a vetřelec, proto v porobu dán jsi nepříteli!“ V tu chvíli posedl a během tří hodin utrápil ho zlý duch.

Hosté všickni zděsili se, přijali křest svatý a vypravovali, kterak pomstěna byla smrt svaté panny Blaženy.

Roku 683. papež Lev II. přenesl ostatky svatých Simplicia, Faustina a Blaženy do chrámu svatého Pavla, odkud za doby pozdější dostaly se dílem do velechrámu Marie Panny Větší a do kostela svatého Mikuláše, dílem pak do kostela svatého Ondřeje.

4. Svatý Olav II., král Norvéžský, mučovník.

V Norvéžsku zaváděl víru křesťanskou král Haakon „Dobrý“ † 995. Po něm král Olav I. Trygvesson † 1000, a konečně apoštolské dílo to šťastně dokonil král Olav II.

Olav II. pocházel z oné větve rodiny Haraldha Haarfağera, kteráž panovala v západní krajině Norvéžska. Otec Olavův, Harald Gronsý, zemřel nedlouho před narozením syna Olava. Matka Aasta provdala se za jiného menšího krále z rodu Haraldova, u nichž Olav II. byl vychován.

Jinoch Olav byl odvážlivý, a podnikal záhy nájezdné výpravy na moři Baltickém, do Anglie a do Francie. Navrátil se roku 1017. do Norvéžska, zjednal sobě brzo uznání menších knížat a lidu, a počal ještě horlivěji nežli předchůdcové jeho starati se o rozšíření a upevnění křesťanské víry v zemi své. Z Anglie přivedl s sebou biskupy a kněze, cestoval s nimi po říši, pronásledoval a vypuzoval pohanské mudrce a kouzelníky, jichž bylo v Norvéžsku plno; přísně trestal odpadlíky od víry křesťanské a tvrdšíjné pohany; zaváděl právo křesťanské, které sepsal biskup Grimkil; zakládal školy; vystavěl v Drontheimu městě kostel svatého Klémenta, nejkrásnější stavbu na severu; bořil pohanské chrámy a modly, mezi nimi obrovskou, zlatem a stříbrem bohatě vykládanou sochu Thora, domnělého boha hromovládce a hřímavého boba války, z nížto při rozboření rozlézalo se množství myší, krys a žab, čímž mnoho pohanů přišlo k poznání a zavrhl bludy modlářské.

Menší knížata v zemi spojila se však s králem Švédským

a Dánským proti králi Olavovi, jenž utekl do Rus, kde měl švakra velkým knížetem. Brzo tam odtud navrátil se Švédskem do Norvéžska se třemi sty bojovníkův, kteréž rozmnožil jenom křesťanskými rodáky svými. Vojínové jeho na štítu a na přilbě měli kříž, a heslo jejich znělo: „Ku předu, bojovníci Kristovi, kříže a krále!“ Avšak Olav podlehl v bitvě u Stiklestadu blíže Drontheimu (Trondhjemu) a zahynul dne 29. července 1033. Ale křesťanství od něho vštípené už více nevyhynulo. Normani (Severané) křesťanství hned po smrti jeho ctili Olava za svatého mučeníka, a z celého severu putovali k jeho hrobu v Drontheimském biskupském kostele. Výroční památka svatého Olava, patrona zemského, slavně světívala se až do tak zvané reformace, kteráž namnoze podvrátila v Norvéžsku pravou víru katolickou.

5. Svatý Lupus, biskup Troyeský. ¹⁾

Lupus narodil se okolo roku 383. v Tulu.²⁾ Otec Epirich záhy mu umřel. Strýc Alistich pečoval o jeho výchovu. Lupus pilně se učil a vynikal zvláště výmluvností. Vstoupil do stavu manželského s Pimeniolon, sestrou svatého Hilaria, biskupa Arelatského.³⁾ Po sedmiletém šťastném manželství zavázali se manželé slibem ustavičné zdržlivosti a dobrovolně rozešli se.

Lupus šel do kláštera Lerinského, kde svatý Honorát⁴⁾ byl přednostou. Asi po šesti létech rozdal zděděné statky v Burgundsku, a proti vůli své povýšen byl za biskupa Troyeského roku 426.

Pro horlivost pastýřskou a pro velikou nábožnost nařídili mu shromáždění biskupové Galští roku 429., aby s Germanem, biskupem Auxereským,⁵⁾ do Anglie putoval a bludy Pelagianův potíral.

¹⁾ Troyes (Troá), nyní hlavní město franc. depart. Aube, druhdy hlavní město v Champagni na řece Sekváně a na železné dráze z Paříže do Basileje, u Římanů Augustobona, za V. století Trecae. Ve válce roku 1814. bylo Troyes důležitým operačním místem armády Rakouské. — ²⁾ Toul (Túl), hlavní město okresu Toulského ve Francii na řece Mosele; za dob Římských Tullium Leucorum, připadlo roku 1136. po vymřelých hrabatech Toulských k vévodství Lotrinskému, a 1552 k Francii. — ³⁾ Svatý Hilarius dne 5. května. — ⁴⁾ Svatý Honorát dne 16. ledna. — ⁵⁾ Svatý German Auxereský, dne 31. července.

Biskup Lupus byl vzorem nábožnosti, mravnosti, tuhé kázně a vědecké snaživosti. Bůh obdařil jej mocí zázračnou, a tudíž roku 451. zachránil modlitbou město Troyes před zpustošením skrze Hunny, jichžto vůdce Attilu k jeho žádosti až na Rýn doprovázel a bez úrazu propuštěn byl.

Navrátil se odešel Lupus na horu nedaleko města Troyes, aby se vyhnul díkům obyvatelstva. Po dvou létech odebral se do Burgundska, kde poznal svatého Eufronia Autunského.

Roku 455. vrátil se Lupus na biskupský prestol, zastával úřad svůj ještě 24 let, a zemřel roku 479. dne 29. července. Kostel Troyeský, v kterémž Lupus byl pochován, nazván byl už v šestém století jeho jménem. Když pak Normani kostel ten za městem stojící zpustošili, přenešeny byly ostatky svatého Lupa do města.

6. Svatá Serafína.

Ve starém Římském seznamu svatých a světic Božích, a v rukopise dávnověkém uvodí se na dnešní den výroční památka svaté Serafíny. Určitých zpráv o této světici není.

V Římském martyrologiu stručně poznamenáno: „In civitate Mamiensi sanctae Seraphinae.“

Dne 30. července.

I. Svatí Abdon (Bořivoj, Bořek, Bořita) a Sennen, Peršané, mučéníci Římští.

Čtyřicet roků, od smrti císaře Římského Septimia Severa až do nastoupení na trůn císaře Decia, zůstávali křesťané na pokoji mimo krátkou dobu za císaře Maximina. Pod vládou císařův křesťanům příznivých, Alexandra Severa (222—235) a Filipa Arabsa (244—249), povstaly nové obce křesťanské, množily se veřejné kostely, pohané vymaňovali se z předsudkův proti křesťanům. Avšak trvalý pokoj ten nebyl křesťanské Církvi prospěšen. Vlačnost u víře, smýšlení zemské, chtivost vezdejších statků a jiné nepravosti porušily prvotní ryzou svatost křesťanských obcí.¹⁾ Za tou příčinou musela nová zkouška přijíti na

¹⁾ Sv. Cyprian „De lapsis.“ pag. 182. edit. Paris. 1726.

křesťany, aby bouře pronásledování oddělila plevy od pšenice dobré. Zkouška ta nastala za panování císaře Decia, kterýž svého příznivce, císaře Filipa Arabsa, dne 17. června 249 dal zavraždit, byv už dříve jako náměstek císařský v Moesii a Pannonii proti němu od vojska za císaře prohlášen.

Císař Decius chtěl klesající říši Římskou opět zvelebiti, a přesvědčen jsa, že jednotu náboženská jest hlavním základem jednoty a síly státní, umínil sobě, že obnoví staré náboženství pohanské, a vyhubí každé jiné náboženství, které se přičí bohům státním. Za tou příčinou počal Decius císař křesťanství násilně potlačovati.

Už roku 250. vydal Decius přísné nařízení, aby soudcové křesťany všemožnými mukami buď k modloslužbě donutili, buď je vyhladili.¹⁾ Náměstkové císařští ve všech zemích nařízení to horlivě plnili. Počet udavačův zůstal každým dnem, poněvadž jim připadala část zabraných statků každého věrného křesťana. Té doby mnoho vlašných křesťanů zapřelo víru svou a navrátilo se k pohanské modloslužbě. Avšak mnozí pro Krista přetrpěli největší muky a zasloužili sobě korunu mučnickou. Mezi těmi nalezali se také svatí mučníci Abdon a Sennen.

Tito vzácní Peršané a horliví křesťané byli následkem války zajati a do Říma přivedeni. Udavači obžalovali je, že na statech svých mimo Řím pochovávají těla umučených křesťanů, kteráž zůstávala na popravištích nepochována. K rozkazu Decia císaře byli Peršané Abdon a Sennen polapeni a vyzváni, aby obětovali bůžkům pohanským. Ješto pak obětovati nevolili, ale neohroženě Jesu Krista Boha hlásali, uvrženi byli do vazby tuhé.

Císař Decius, do Říma se vrací, v poutech vedl je s sebou a kázal je dovléci k modlám. Svatí vyznavači modly potupili, a tudíž byli v divadle medvědům a lvům předhozeni. Divoké šelmy ty neosmělily se dotknouti se těchto ctitelů Kristových, jenž pak mečem byli usmrceni. Křesťané Římské tělo svatých mučnicků Abdona a Sennena odnesli a v domě podjáhna Kvirina pochovali.

¹⁾ Sv. Řehoř Nysský in vita Gregorii Thaumaturgi zachoval nám obsah krutého nařízení toho.

Za času Konstantina ostatky jejich byly slavně vyzdviženy, a na hřbitově nedaleko řeky Tibery u silnice do Porta vedoucí uctivě uloženy. Jejich jména nalézají se v nejstarších seznamech mučeniskův.

2. Svatá Julita, panna, mučenice Cesarejská.

Císař Dioklecian zbožňoval sebe a žádal, aby jej zbožňoval každý člověk v rozsáhlé říši Římské. Tudíž arciť ve zvrhlém srdci jeho musela zroditi se nenávist ku křesťanům, kteříž nemohli božskou čest prokazovati lidem. Mimo to spolucísař Galerius, surový vojín a zuřivý nepřítel učení Kristova, ustavičně doléhal na něj, aby vyhladil křesťany. Z příčin těch propuklo zjevné a veřejné pronásledování křesťanův za panování Diokleciana císaře roku 303.

Dne 23. února toho roku zbořen byl překrásný chrám v Nikomedii. Dne následného vyšlo nařízení císařské, aby křesťané zbaveni byli všelikých úřadů a hodností státních; aby se upotřebilo mučidel na každém křesťanu bez ohledu na stav a věk; aby lze bylo zákonův dovolávati se toliko proti křesťanům, ale nikdy ve prospěch jejich; aby kostely křesťanské zničeny a posvátné knihy spáleny byly; aby domy, v nichžto se křesťané shromažďovali, připadly státní pokladně. Zprávy mučnické za té doby, kteréž nám zůstavil očitý svědek Eusebius, nemožno čísti bez hrůzy. Mukami nejsurovějšími hynulo jednoho dne a na jednom místě začasť třicet, šedesát, ba i přes sto křesťanů každého pohlaví, věku a stavu. Mnoho jich bývalo za živa upáleno; jiní svázáni a v moři utopeni, a jiní dravcům za pokrm předhazováni. Ale přece jen málokterí zapřeli víru svou; přemnozí pak radostně podnikali pro Krista neukrutnější muky a smrt, zjednávajíce krvi svou vítězství Církvi křesťanské, jimžto se obdivovati museli i nepřátelé, mučitelé a katané křesťanů rekovných.

K tisícům mučeniskův a mučenic z doby Dioklecianovy náleží také svatá Julita, panna, kteráž v Cesaree v Kapadocii obývala a velice bohata byla. Jsouc věrnou křesťankou, vynakládala statkův svých na podporu a pomoc chudým a nemocným. Jiný obyvatel města Cesarey, pohan a lakomec, přisvojil

sobě mnoho statků Julity, dobře věda, že křesťané neradi ubližitele svého pohánějí k soudu, a že krom toho ani nemohou se dovolávat zákonův.

Panna Julita, hrabivostí pohanského souseda až v nouzi a nedostatek uvedená, konečně nucenu se viděla, žalovati škůdce svého, který však obrátil žalobu proti ní jako křesťance, kterouž zákon státní nemůže obhájit, pokud se neodřekne Krista a nebude obětovati pohanským bohům. Pohanský soudce ochotně přidal se k žalobníkovu, dal řetavé uhlí a kadidlo přinesti, a vyzval křesťanku Julitu, aby obětovala bohům říšským. Svátá Julita neohroženě pravila: „Vezměte sobě i statky moje i život můj! Nechť se raději tělo mé rozseká na kusy, nežli by ústa má vyslovila rouhavé slovo proti Bohu Stvořiteli.“ — Odpověď ta, kteráž neočekával, hrozně popudila pohanského soudce. Ihned přiřknul lupiči nespravedlivě nabyté statky Julitiny, a odsoudil statečnou služebnici Kristovu na smrt upálením.

Svátá Julita vyslechla výrok smrti své, zaradovala se a děkovala Bohu za tu milost. Pak napomínala přítomné spoluobžalované křesťany a křesťanky, aby nepodvratně setrvali ve své víře, horlivě sloužíce Bohu pravému. Pohané divili se a nechápali toho, kterak osoba rodu vznešeného za věku mladistvého tak statečně může opovrhnutí všelikými prospěchy, jichžto jí poskytuje svět, a, kterak takovou neohrožeností v ústřety hledí bolestné, ba děsné smrti své.

Jak mile hranice byla upravena, vstoupila svátá Julita odhodlaně na ni, a sotva že plamen kolem ní se vznítil, odevzdala duši svou Bohu Hospodinu, byvši kouřem udušena. Avšak oheň neporušil tělo její, kteréž křesťané odnesli a v předsíni hlavního chrámu Cesarejského pochovali.

Svatý Basilius Veliký, arcibiskup Cesarejský (330 až 379), mluvě o vzácném pokladu těla svaté panny a mučnice Julity, vyjádřil se v tato slova: „Tělo svaté mučnice posvěcuje toto místo a každého, kdož přichází do něho . . . Na tom místě, kde pochována byla, objevil se pramen vody výborné, a tak mučnice ta, jako matka pečlivá, obťerstvuje veškero obyvatelstvo města. Voda ta zachovává zdraví a uzdravuje nemocné . . . Vy mužové, nezůstávejte za ženami v obhajování víry! Učte se

z příkladu svaté Julity, že slabost nám přirozená není žádnou překážkou v konání skutkův křesťanské velkodušnosti!“

V Řecké i Římské Církvi slaví se výroční památka svaté panny a mučenice Julity dne 30. července.

3. Ctihodný Ondřej, biskup Pražský.

Ctihodný Ondřej byl kanovníkem na hradě Pražském; roku 1201. proboštem v Staré Boleslavi; 1204. na Mělníce, 1207. při biskupském chrámě v Praze, kdy král Přemysl I. povýšil jej za nejvyššího kancléře svého. Po smrti biskupa Daniela (28. března 1214) Ondřej stal se biskupem Pražským a posvěcen byl dne 22. listopada 1215 v Římě od papeže Innocence III.

Biskup Ondřej, muž velice činný, bezúhonný a rázný, statečně bděl nad kázní duchovenstva a hájil práva Církve. Svě vlastní zděděné statky daroval biskupství Pražskému, a přikoupil i Příbram. Když pak král a panstvo zkracovali práva církevní, spravedlivě žádal Ondřej, aby církev byla svobodnou družkou, a nikoliv služkou mocí světské. Žádost jeho zůstala bez výsledku; proto dne 26. října 1216 odešel z Prahy, zastavil služby Boží po celých Čechách, a přibyl dne 21. března 1217 do Říma, aby tam dovolával se práva svého u papeže Honoria III., který onen trest církevní potvrdil, a největší vinníky v Čechách z Církve vyloučil.

Král zabavil jmění biskupství Pražského a přivlastnil sobě důchody jeho. Narovnění stalo se teprve v Kladrubech na počátku roku 1219. Že pak král a panstvo úmluvy té nešetřili, služby Boží opět zastavily se. Znova vyjednáváno v Římě, kam přední páni Čeští odebrali se, až pak dne 2. července 1221 záhubný spor ten uklizen byl na hoře Čéci na Moravě. Král navrátil biskupské stolici Pražské stará práva a hrad Podivín na Moravě. Biskup Ondřej však nedlouho zůstal v Praze. Odejel zase do Říma, kde v Pánu zesnul dne 30. července 1224.

Hlavu ctihodného biskupa Ondřeje přinesl biskup Mikuláš († 1258) do Prahy, a uložil ji v kostele biskupském. Za Karla IV., „Otce vlasti“, ze zvláštní uctivosti zazděna byla hlava Ondřejova v novém velechrámu v kaple Svatováclavské roku 1369.

Beneš Krabice z Veitmile, kanovník Pražský, dějepisec Český, jenž od roku 1355. po dvacet let řídil stavbu kostela Svatovítského, za něhož přenesena byla těla knížat, králů a biskupů Pražských do kostela nového — zůstavil nám ve svých letopisech tuto zprávu o biskupu Ondřejovi: „Od mnohých mužů hodných i starožitných biskup Ondřej nazýván jest svatým. Ti sami vypravují, že ho Bůh zveleboval zázraky.“

4. Blahoslavený Jan Kolumbini, radní, obchodník, kajicník.

Jan Kolumbini, syn vznešených rodičů v Sieně,¹⁾ nabyt na počátku čtrnáctého století vzdělání vědeckého a vědomostí obchodnických. S manželkou svou Blásií šťastně žil, ale radost obrátila se v zármutek, když jim umřelo dvě dítek, chlapeček a děvčátko.

Jan Kolumbini stal se členem rady městské. Horlivě zastával úřad důležitý i svůj obchod. Avšak splnil se na něm výrok svatého apoštola Pavla: „Kteříž chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a v osídlo ďáblovu a v žádosti mnohé neužitečné a škodlivé, kteréž pohřžují lidi v zahynutí a ztracení; kořen zajisté všeho zlého jest žádostivost.“ I. Tim. 6, 9. 10. Jan Kolumbini od mladosti bažil po zisku, a stal se znenáhla lakomým. Obilí schovával do té doby, kdy bylo drahé.

Jednoho dne přišel dříve než obyčejně z obchodu domů, a huboval i klel, že oběd nebyl hotov. Hodná manželka Blásia prosila ho, aby zatím čtl v „Životě svatých.“ Jan Kolumbini však knihu podanou odhodil a zle řádl. Blásia tiše odešla. Zatím se Jan Kolumbini utíšil a zastyděl, zdvihl knihu, otevřel a četl zázračné obrácení svaté Marie Egyptské.²⁾ Blásia přišla mu hlásit, že oběd jest připraven. Kolumbini však pravil: „Prošm, měj trochu strpení, až dočtu příběh načatý.“

Blásia radovala se z té změny; v pokoji vedlejším na kolenou děkovala Bohu a prosila, aby dokonati ráčil započaté

¹⁾ Siena, staré město Sienaské provincie v Toskánsku Italském, sedm mil jižně od Florencie, byla od století jedenáctého do roku 1557. samostatnou republikou. — ²⁾ Svatá Maria Egyptská dne 3. dubna.

obrácení manželovo. Bůh vyslyšel modlitbu její. Kolumbini odložil lakotu; prázdné hodiny věnoval modlitbě, dával hojnější almužny, a chodil často do kostela. Přemýšlel, kdeby byl komu ukřivdil; každému dal náhradu hojnou; prodával laciněji zboží své, a měl mnohem větší odbyt a užitek, ač ho nevyhledával. Konečně přivolením manželky své učinil slib ustavičné zdrželivosti, nechal všeho obchodu a znenáhla rozdával jmění své chudým.

Rozstonav se odešel tajně do nemocnice nejchudší, aby jako Kristus Pán na kříži neměl žádného těšitele. Ale domácí jeho vypátrali a přivedli ho domů, kde mu nastalo pokušení veliké. Blásia, druhdy tak nábožná, přimlouvala mu, aby umírnil své posty, a žil jak jiní lidé žijí. Kolumbini nedal se už více zvíklati. Když pak po osmi létech Bůh oslavil jej mocí zázračnou, když Kolumbini zejména člověka malomocného přivedl do domu svého, a dům lůbezou vůní se naplnil, Blásia opět přišla k rozumu a pykala hořce poblouzení svého. Kolumbini pojistil choti své výživu, jmění celé rozdál na cisto chudým a ústavům dobročinným, sám pak bos a v oděvu chatrném stával u domů, až mu dáno kus chleba. Konečně vstoupil do služby u kuchaře v paláci vládním, kde druhdy sám býval radním. Zametal, umýval mísy a přinášel dříví i vodu do kuchyně z lásky ke Kristu a z kajicnosti. Při tom pak nepožíval pokrmů jemu davaných, nébrž toliko chleba vyptaného.

Ješto pak jeho vážných slov a příkladů uposlechli i jiní mládenci a mužové z rodin vzácných, vypověděla rada městská Jana ze Sieny. Jan Kolumbini odešel.

Tu ale nastala hrozná bouřka, krupobití nadělalo velikých škod a morová rana neušetřila domu žádného. Rada, spatřujíc v tom trest Boží, vypravila posly do města Arezza, ¹⁾ aby vypovězence pohnuli k návratu. I v Arezzu, ve Viterbu, v Píse a jiných městech spůsobil Jan Kolumbini veliký převrat v lidu svým voláním k pokání. Čelný hodnostář v Sieně, Bartoloměj Pikolomini, a dva synové jeho přidali se ke kajicníku Janu. Část statků svých rozdali chudým; druhou část ustanovili za výbavu nuzným pannám, aby se buď vdaly nebo do klášterů

¹⁾ Arezzo (Arretium), jedno z nejstarších měst v Toskánsku, z něhož počlo mnoho slavných mužů s přímým „Aretino.“

vstoupily; třetí část pak dali přibuzným; oni sami ale živili se prací rukou svých, káli a postili se.

Počet žáků a společníků kolem Jana Kolumbiniho se rozmnožil tou měrou, že blahoslavenec prosil papeže Urbana V., aby potvrdil bratrstvo od něho založené, jehož hlavní úlohou byla kajicnost a služba nemocným. Členové společnosti té nazývali se „Jesuati,“ po svém hesle: „Pochválen buď Ježíši! Vivat Jesus!“

Jan Kolumbini brzo po založení bratrstva toho, roku 1367. svatě umřel a byl novými zázraky oslaven.

5. Svatá „Majka“ Anjelína, vladařka Srbská.

Svatá Anjelína, dcera Zetského (Černohorského) knížete Ivana Crnojeviče, horlivého katolíka, jemuž papež Eugen IV. (1431—1447) světil hájení Církve proti Turkům, provdala se za Štěpána Brankoviče, vladaře (despota) Srbského. Ješto pak toho času Turci zle naléhali na země Srbské, a poněvadž tehdaž i národ Srbský jaksí nechtěl rázně vystoupiti proti Turkům, vystěhoval se vladař Štěpán roku 1467. s chotí svou Anjelínou a s dvěma syny Djurdjem a Ivanem, do Albanie,¹⁾ na dědičné statky otcovské. Ustupující před návaem Turků přestěhovali se pak do Srěmu,²⁾ a usadili se v Kupinovu u řeky Savy, kde Štěpán roku 1477. klidně zemřel, a v klášterním kostele svatého Lukáše pochován byl.

Po smrti Srbského vladaře Zmaje Vuka roku 1497, jenž nezůstavil žádného syna, Anjelína opět nějaký čas byla vladařkou Srbskou. Razila své peníze zlaté i stříbrné, jichžto líc nesl obraz její, a rub obraz obou synů Djurdje a Ivana. Jsouc v Cařihradě v příčině vladařské, vymohla přenešení těla svatě Petky³⁾ do Bělehradu Srbského.

V Krušedolu Srěmském založila klášter panenský, rozdělila jmění své mezi syny Djurdje a Ivana, a po svatém životě svatě skonala. Tělo její pochováno bylo chotí Štěpánovi po

¹⁾ Albania, dlouhá a úzká pásmo hornaté mezi Černou Horou, Bosnou, Starým Srbskem, Macedonií a mořem Jaderským. — ²⁾ Srěm (Sirmia), východní část Slavonie mezi Dunajem a Dolní Savou. Hlavní město Sirmium nyní Mitrovica. — ³⁾ Svatá Petka dne 14. října.

boku, kde později hrob svůj našli také oba synové, Djurdj, který jako mnich přijal jméno Maxim, a Ivan.

Těla jejich za dob napotomních přenesena byla do klášterského kostela Krušedolského, kde se doposud v úctě náležitě chovají. V Srbsku svítí se výroční památka svaté Anjelíny dne 30. července. Srbové vděčně jmenují světici tu „Majku“ (matku) Anjelínu. Památka svatého Štěpána koná se dne 11. října, svatého Ivana dne 10. prosince, a svatého Djurdje (Maxima) dne 18. ledna.

Dne 31. července.

I. Svatý Ignác Loyolský, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova.

Ignác, doma Don Inigo zvaný, narodil se roku 1491. na otcovském zámku Loyola v Španělské zemi z rodičův šlechtických. Ignác měl vlohy výtečné, ale od mladosti bažil po vyznamenání a po slávě, neboť chatrné vychování domácí probouzelo v něm vášně, a tudíž i mravnost Ignáciova octla se v nebezpečí velikém, když prodléval jako páže při dvoře krále Ferdinanda Katolického. Příbuzný dvořan dal jej po vojansku vycvičiti. Ignác brzy roztoužil se po službách válečných za příkladem svých bratrů v oboru tom proslavených. Vyznamenává se zmužilostí, chrabrostí, sličností tělesnou a lesklým oděním zbrojním, oddával se jako voják radostem světským, ale při tom zachoval také úctu ke všemu, což svatého jest, zachoval i vlídnost a nezištnost každému milou. Událost mimořádná vyměřila mu jinou cestu životní.

Po Ferdinandovi Katolickém, který zemřel dne 23. ledna 1516, stal se dědicem a pánem Španělska napotomní císař Karel V., jenž k vůli království Navarrskému zapletl se ve válku s Františkem I., králem Francouzským. Při obléhání Pampelony¹⁾ byl Ignác na obou nohách poraněn. Francouzi, ctíce jeho udatnost, dopravili jej na nedaleký otcovský

¹⁾ Pampelona (starodávna Pompejopolis), hlavní hrazené město provincie Navarry ve Španělsku na levém břehu Argy, má několik chrámů, z nichžto jeden zasvěcen jest ke cti svatému Ignáciu Loyolskému.

zámek Loyolu, aby se hojil v kruhu rodinném. Lékaři, vidouce nebezpečí života, dali jej zaopatřiti svatými svátostmi ve svatvečer před slavností svatého Petra a Pavla 1521. Vojín Ignác nabyl zdraví, a přičítal to mocné přimluvě svatého Petra, k němuž vždycky lnul úctou důvěrnou, a jemuž ke cti jako válečník byl složil chvalo-zpěv.

Nemoc Ignáciova byla bolestna a neodbytna. Byla mu dlouhá chvíle na lůžku. Aby ji sobě ukrátil, ohlížel se po čtení zábavném. Toho však nedostávalo se, a tudíž dán mu „Život Pána Ježíše a svatých.“ Ignác započal v knihách těch čísti pouze pro zábavu. Brzo ale v nich zalíbilo se mu tak, že se obíral s nimi dnem i nocí. Obdivoval se lásce k samotě a ke kříži Kristovu, kterouž spatřoval na světcích Božích. Žasna, potkával se mezi poustevníky s muži rodu vznešeného v rouše kajicném, v chudobných chyškách a v jeskyních. Vida se uchváćena v nadouctností a mocí příkladů jejich, zvolal jako druhdy svatý Augustin: „Mužové ti měli tu samu přirozenost jako já; proč bych tedy nemohl i já činiti, co oni činili?“

Avšak úmysl ten ještě nedostí zakořeněný zmitán byl starou ctižádostí a tajnou náklonností ku šlechticně při dvoře Kastilském. Za toho boje myšlének zemských s myšlénkami svatými pozoroval, že myšlénky zemské zůstavovaly v srdci jeho prázdnou, kdežto myšlénky svaté naplňovaly ho zvláštním klidem. Umínil sobě, že vstoupí do šlepijí světcův.

Každé noci vstával. Za tmy a za ticha oplakával hříchy své. Vroucně poručena se činil Kristu Pánu a Jeho panenské Matce.

Jedné noci ve snách spatřil Rodičku Boží s Božským Dítětem. Viděním tím dokonáno bylo jeho obrácení. Nadarmo snažil se nejstarší bratr, aby jej udržel ve světě. Jak mile nabyl plného zdraví, vsedl na kůň, zamýšleje navštívit vévodu Navarrského v sousedním městečku Novaretě. Avšak změniv úmysl svůj poslal své průvodce zpět a sám odebral se roku 1522. do slavného Benediktinského opatství Montserratského.¹⁾ To stalo se téhož roku, kdy Luther napsal svou pohoršlivou knihu proti

¹⁾ Montserrat, hora ve Španělské provincii Katalonii, severozápadně od Barcelony, nazvaná po množství vrcholů znbům píly (serra) podobných, se starožitným, nyní částečně zbořeným opatstvím Benediktinským.

životu klášternímu. Tam vykonal Ignác Loyolský životní zpověď a zavázal se Bohu slibem čistoty. V dědině pod klášterem koupil si roucho poutnické, zamýšleje putovati do Jerusalema. Zpovědník jej v úmyslu tom potvrdil.

Ignác, obávaje se, žeby jej tam poznali, odešel s Montserratu, aby jako kajicník vyžebraval sobě chleba. Nedaleko Manresy ¹⁾ ubytoval se Ignác v jeskyni nepřístupné, kde konal a sepsal „duchovní cvičení,“ ²⁾ dílo mistrovské, návod, jímžto člověk má býti od hříchu odvrácen a na cestu dokonalosti křesťanské veden. V jeskyni té přetrhal Ignác všeliké vazby, ježby jej mohly znova připoutati k světu.

Ignaciova nadšenost pro věc Kristovu mohutněla. Jako vojn představoval sobě Krista za vrchního vojevůdce válčícího s nepřátely Božími a volajícího bojovníky pod prapor kříže. Usmínil sobě, že utvoří družstvo mužův majících heslo: „Ku větší slávě Boží,“ jehož úkolem má býti vyhledávání spásy lidské. Poznal velikou cenu života apoštolského.

Opustiv jeskyni svou vydal se Iguác na obtížnou pouť do Jerusalema. Dne 4. září 1523 už klečel u hrobu Spasitele. Bylby rád v zemi Svaté hlásal svaté evangelium; ještě pak už mnoho věrověstů od Turků polapeno a od Františkánů Jerusalemských vykupováno býti muselo, vrátil se Ignác ze Zaslíbené země a přišel roku 1524. do Benátek. Tato pouť i proto byla mu užitečna, poněvadž nabyl přesvědčení, že mu nezdatně potřebí jest vzdělání vědeckého k tomu, aby dovedl požehnaně pracovati o spáse duší. Ignác, muž třicetiletý, v Barceloně společně s chlapci učil se počátkům jazyka latinského. Po dvou letech odebral se do Alkaly na vysoké školy, jež byl nedávno založil kardinal Ximenes. Pak k radě biskupa Toledského šel do Salamanky, aby dovršil učení své. Konečně opustiv Španělsko odešel do Paříže, kde vysoké učení bylo v největším rozkvětu.

Dne 2. února 1528 přibyl do Paříže. Podporován jsa od přátel svých ještě dvě léta věnoval jazyku latinskému, a navštěvoval přednášky filosofické. Také v koleji svaté Barbory,

¹⁾ Manresa (u starých Bacasis), město v provincii Barcelonaké, sídlo biskupa. Na blízku jest pověstný klášter Montserratský a „jeskyně svatého Ignáce.“ — ²⁾ Exercitia spiritualia.

do níž pro svou chudobu byl přijat, oddával se téměř učení filosofickému. Tam přiměl několik soudruhů svých k tomu, aby společně svítili neděle a svátky modlitbou a konáním dobrých skutků. Avšak byli obviňováni, že zanedbávají své učení. Ignác jako svůdník měl mrskán býti přede všemi spoluchovanci ústavu. Chovanci už byli pohromadě. Tu vystoupil představený koleje, ukázal na Ignáce a vážně pravil: „Tento jest svatý, jenž má toliko spásu duše na zřeteli, hotov jsa podstoupiti i potupný trest!“ Slavné toto zadostučinění bylo počátkem slávy Ignáciovy. Nejvzácnější členové vysokých škol byli žádostivi osobně poznati jej; i žalobník jeho, Pegna, stal se jeho příznivcem a obdivovatelem, a k usnadnění studií dal mu svého nejlepšího a nábožného žáka Petra Fabera (Piérre Lefevre) za společníka.

Nyní oddal se Ignác u Dominikánů učení bohovědnému. Několik krajanů Španělů přidružilo se k němu v Paříži, aby pod jeho správou věnovali se vědám. Dne 15. srpna 1534, kdy Luther dokončil překlad bible, odebrali se tito soudruhové do podzemní kaply chrámu Montmartreského.¹⁾ Ignác proto zvolil svátek Nanebevzetí Panny Marie, aby Tovaryšstvo Ježíšovo zrodilo se takorča v lůně Panny Vítězné. V podzemní kaple chrámu Montmartreského přijalo sedmero budoucích obhájců Církve, tenkrát světu neznámých, nejsvětější Svátost z rukou Petra Fabera, jenž jediný z nich byl knězem. Učinili slib čistoty a chudoby, a zavázali se Bohu, že budou po skončeném učení bohoslovném putovati do Svaté země, aby tam šířili čest a slávu Boží; anebo učiní papeži zvláštní přísahu, že budou jeho rozkazův poslušni. Překladem bible Lutherovy rozežíralo se osobní libovolné vykládání Písma svatého, a hle sedmero nábožných soudruhů zavázalo se, že budou hájiti jednotu církevního učení a církevního života, a že pevně přidrží se středu Církve — papeže.

Ignác, odbyv zkoušku k hodnosti mistra potřebnou, šel do Španěl s Xaveriem, Lainezem a Salmeronem, jenž

¹⁾ Montmartre (Monmartr), vesnice severně od Paříže na výšině, odkudž pěkně viděti Paříž. Montmartre = mons martyr, hora mučeničků, poněvadž svatý Dionys se třemi společníky tam byl umčen. Ludvík Veliký založil tam roku 1133. Benediktinské opatství, jež trvalo až do revoluce 1789.

k vůli svému slibu chudoby museli uspořádati své rodinné záležitosti. Domluviv se s ostatními, že dne 25. ledna 1537 sejdou se v Benátkách, odcestoval na začátku roku 1535. Ve vlasti své chudě počínal sobě a důraznou řečí získal srdce mnohých. Zavedl ve Španělsku nyní všeobecné zvonění, jež my „klekáním“ jmenujeme.

Zatím Petr Faber v Paříži přijal tři bohoslovce do Tovaryšstva. ¹⁾ Dne 8. ledna 1537 sešli se všickni s mistrem Ignáciem v Benátkách, téhož roku, kdy v únoru konala se protestantská schůze v Šmalkaldech, ²⁾ kterouž Luther už nemocný opustil s přáním rouhavým: „Bůh naplniž vás nenávisť k papežství.“

Členové Tovaryšstva Ježíšova, míníce jíti do Palestiny, chtěli sobě vyprositi požehnání papežova k apoštolskému dílu svému. Povolním papežským byl Ignác dne 24. června v Benátkách za kněze vysvěcen.

Ješto pak císař Karel V., republika Benátská a Stolice papežská spojili se proti Turkům, nemohli členové Tovaryšstva Ježíšova odejíti do Palestiny. Proto kázali roku 1538. v Horní Italii.

Do Říma nejprve přišli jen: Ignác, Faber a Lainez v říjnu 1538. Papež Pavel III., poznáv záměr nového řádu, zvolal: „V pravdě, zde přebývá Duch Boží! Předvídám, že nábožná horlivost otcův, která za doby tak zlé ujímá se blahověřících, bude ochranou aslávou Církve bolestně navštívené.“ — Fabera a Laineza učinil papež učiteli na vysokých školách; Ignác měl pečovati o mravní nápravu Římanův; ostatní kázali v městech Italských.

Členové řádu Jesuitského přidali k obvyklým slibům slib čtvrtý, že volí býti ve službě Stolice apoštolské. Ignác k žádosti Jana III., krále Portugalského, poslal Šimona Rodrigueza a Františka Xaviera do Indie, aby pohanům zvěstovali víru Kristovu. Král Jan zatím podržel Rodrigueza při svém dvoře, a Xaverius stal se apoštolem Indův. ³⁾

¹⁾ Ti byli: Claude Le Jay z dicése Genevské (Genf), Jan Coduri z Embrunu, a Passasius Brouet z Bertancourtu v Picardii. — ²⁾ Šmalkaldy, město Pruské, druhdy Hesenské. — ³⁾ Sv. František Xaverský, dne 3. prosince, l. 88.

Dne 27. září 1540 nabyl řád Ignáciův papežského potvrzení a jména „Tovaryšstvo Ježíšovo,“ čili krátce řečeno „Jesuité.“ Ignác zvolen byl za generála celého řádu, jenž se rychle v Itálii rozprostranil, a učiněn jest přední okrasou a baštou Církve.

Patnáct let působil svatý Ignác jako generál. Mnohou prací ochuravěv vyžádal sobě pomocníka v úřadě tom, aby se modlitbou připravoval k odchodu ze života zemského. Dne 30. července 1556 vyžádal sobě ještě požehnání papežova, a dne 31. zrána pozdvihl ruce a oči k nebesům, vyslovil nejsladší jméno Ježíš, a svatě v Pánu zesnul.

Svatost Ignáciovu osvědčil Bůh mnohými zázraky; proto papež Pavel V. roku 1609. prohlásil jej za blahoslavence, a Řehoř XV. roku 1622. za světce v Církvi katolické.

Obrovských zásluh řádu svatého Ignáce Loyolského nejvýmluvnějším svědectvím jest nenávisť, kterouž proti němu chovají novotáři a nepřátelé Církve svaté za všech věků až do naší doby.

2. Svatá Helena Skofdeská, Švédka.

Svatá Helena Skofdeská ¹⁾ narodila se z rodu přeslavného ve Skofdě, městě Švédském v území Skaraborgském. Vykonalá pouť do Jerusálema na posvátná místa. Když pak se navrátila, zavraždili ji příbuzní ve Skofdě roku 1160. Pro veliké zázraky, jimiž oslavil Bůh neohroženou služebnici Svou, papež Alexander III. prohlásil ji za svatou léta Páně 1164. Nedaleko moře, osm mil od Kodaně, ²⁾ stojí kostel ke cti svaté Heleně Skofdeské Bohu zasvěcený, v němžto i tělo její odpočívá. Mimo Švédsko vyzývá se jako patronka také na ostrově Seelandě. ³⁾

¹⁾ Jméno Helena zníválo našim praotcům Jelena. — ²⁾ Kodaň, něm. Kopenhagen, hlavní město Dánska, leží většinou na ostrově Seelandu, totiž Staré a Nové Město (Fridrichsstadt), čtvrt Christianshavn pak na malém ostrově Amager, jež od Seelandu dělí malé rameno mořské. — ³⁾ Seeland, nejdůležitější ostrov Dánský, oddělený Sundem od Švédska.

3. Svatý German, biskup Auxerreský.

Svatý German narodil se okolo roku 378. v Auxerre, městě Burgundském. Vyučiv se ve školách odebral se do Říma, aby nabyt vědomostí právnických. Stal se výtečným advokátem. Po boku svém měl manželku bohatou, vzácnou a vzdělanou. German, náruživý lovec, v Auxerre na brušce zavěšoval hlavy zvěře pobité. Biskup Auxerreský, Amator,¹⁾ mu to zapověděl, a když neuposlechl, hrušku tu dal poraziti a hlavy zvířecí za město vyhoditi. Za to musel před hněvem advokáta Germana prchnouti do Autunu (Oténu) k Juliovi, vladaři Galskému. German brzo litoval přenáhlenosti své, a biskup Amator netoliko odpustil mu, ale blízek smrti své doporučil ho za nástupce svého. Amator zemřel v květnu 418, a German jednoglasně zvolen byl za biskupa.

Od té chvíle žil biskup German ku podivu tuze. Jen dvakrát za týden jedl ječný chléb a pil vodu, požív dříve trochu popele. Na těle nosil roucho kajicné a nad ním šat prostinký, který nezřídka daroval žebrákům. Málo spával na dřevě popelem posypaném. K pocestným byl hostinný a umýval jim nohy. Věznům, žebrákům a nemocným byl pravým otcem. Obyvatelstvu Auxerreskému vyprosil u vladaře Galského slevu daní. Bohatě dary, jež mu ctitelové dávali, rozdával chudým.

Biskupové shromáždění vypravili Germana roku 429. se svatým Lupem, biskupem Troyeským,²⁾ do Britanie (Anglie), aby tam hájil a utvrdil víru katolickou proti bludům Pelagiánův. Tou cestou poznal v městě Nanterre mladistvou pannu, svatou Genovefu (Ženevu),³⁾ kterouž přiměl k tomu, aby slíbila panenství své Bohu. Utišil hroznou bouři mořskou, vyliv olej svěcený do vln zuřivých. Se svatým Lupem v Britanii všude kázal, porazil domýšlivé bludaře mimořádnou moudrostí a učeností před lidem shromážděným, a navrátil zrak děvčeti slepému. Vítěz vděčně odebral se ke hrobu svatého Albána, nejslovutnějšího mučedníka Britského,⁴⁾ dal sobě hrob jeho otevřítí, vložil do něho některé

¹⁾ Sv. Amator dne 1. května. — ²⁾ Svatý Lupus dne 29. července. —

³⁾ Svatá Genoeffa (Ženeva) dne 3. ledna, l. 269. — ⁴⁾ Svatý Alban dne 22. června.

ostatky svatých, které s sebou přinesl, a vzal si do vlasti své země krví svatého Albána skropené. Během jednoho roku napravili kázeň církevní, ustanovili důstojné biskupy a kněze a zařídili školy pro duchovenstvo v Britanii. German a Lupus v čele vojska Britského přemohli útočné Pikty a Skoty. V Britanii napotom vítězství to každoročně slavilo se zpěvem „alleluja,“ jenž byl tehdy heslem vojska.

Roku 446—447. svatý German podruhé cestoval s biskupem Trevírským, Severem, do Britanie, aby bludaře opětně pokořil. Sláva svatého Germana šířila se i v Italii, kde, jda do Ravenny jako smírce a prostředník, byl nadšeně vítán, a od nemocných, aby je uzdravil, obléhán. I císař Valentinian, císařovna Placidia a svatý Chrysolog, arcibiskup, uctivě přijali ho v Ravenně. Biskup German, vyřídív poselství své, rozstonal se a po sedmi dnech blaženě zemřel roku 448. Tělo jeho přenešeno bylo v rakvi drahocenné za zpěvu ustavičného do Auxerre, kam za padesát dnů dorazili. Deset dní zůstalo tělo Germanovo vystaveno k úctě, a pochováno bylo v kapličky na statku od něho chrámu darovaném. Klotilda, choť krále Chlodvíka I. proměnila kapličku tu v kostel skvostný, u něhož později povstal klášter Benediktinský. Roku 841. neporušené tělo svatého Germana bylo vyzdviženo, a roku 859. v kostele klášterním uloženo.

OBSAH

Měsíc červen.

	Strana
Slavnost Božího Těla	3
Slavnost nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše	11
Dne 1. 1. Svatý Eugen (Blahorod) I., papež	11
2. Svatý Fortunat, kněz Italský	12
3. Svatí Pamfil, kněz, spisovatel, Valens, Pavel, Porfyr, a Seleuk, mučeníci Cesarejští	13
4. Svatý Agapet, mnich Kyjevský	14
Dne 2. 1. Svatí Marcellin a Petr, mučeníci Římsí	14
2. Sv. Erasim (Erazim, Erasmus), biskup Formijský, mučeník	15
3. Svatí Sanktus (Svatoň), Maturus, Attalus, Blandina, Biblisa, Ale- xander, lékař, a panie Pantik, mučeníci Vienneští	16
4. Svatý Pothin, biskup Lyonský v Galii	19
Dne 3. 1. Svatá Klotilda (Chlotilda), královna Francká, vdova	20
2. Svatá Oliva, panna Anagnijská v Římsku	25
3. Svatý Morand, mnich Clugnyský v Altkirchu	25
4. Ctihodný Jan Bedřich hrabě z Valdštejna, arcibiskup Pražský	26
Dne 4. 1. Svatý František Caracciolo (Karačolo), řeholník Neapolský	27
2. Svatý Kvirin, biskup Sisecký, mučeník	29
3. Svatý Optát, biskup Mileveský v Africe	30
4. Svatý Gualter, opat, Italian	31
5. Svatá Žofia (Žofka) vdova, šlechtice Thrácká	32
6. Blahoslavená Františka Mantovská, Servitka	32
Neděle II. po Svatém Duchu	33
Dne 5. 1. Svatý Bonifác (Dobroděj), arcibiskup Mohučský, apoštol Němcův, mučeník	36
2. Svatý Řehoř Utrechtský, věrovec Frisův	41
3. Svatý Ferdinand Statečný, královic Portugalský	42
4. Svatý Just (Pravoslav), a Klément (Těch, Těšek), patronové Volterští	46
Dne 6. 1. Svatý Norbert, zakladatel řádu Premonstrátského, arcibiskup Magdeburkský, patron Český	46

Dne 6.	2. Svatý Gilbert, opat Premonstrát, jeho choť Petronila, abatyše, a dcera Poncia	55
	3. Svatý Filip, jahen Jerusalémský	55
	4. Svatý Klaudius, biskup Besançonský	57
	5. Svatá Cyria, Valeria a Marcia, mučenice Cesarejské	58
	6. Svatí Artemius a Kandida, manželé, a jejich dcera Pavlina, panna, mučenici Římsí	58
	7. Svatý Gelasius, mučeník Řecký	59
	8. Svatý Atal Divotvorce, mučeník Řecký	59
	9. Svatý Hilarion Mladší, opat Cařihradský	59
	10. Svatý Gerard (Jaromír), barvíř, zakladatel nemocnice	61
Dne 7.	1. Svatá Julita, mučenice a její synáček Cyrus	62
	2. Svatý Robert, opat, Angličan	65
	3. Svatý Pavel, biskup Cařihradský, mučeník	65
	4. Blahoslavený Gotšalk, alavný král Bodrcův, Epon, kněz, a jiní duchovníci i laici, mučenici	67
Dne 8.	1. Svatý Medard, biskup Noyonský	70
	2. Svatá Anna Garcia, Karmelitánka, Španělka	74
	3. Svatá Kaliopa, mučenice Řecká	75
	4. Svatá Syra (Syria) v krajině Troyeské ve Francii	75
	5. Svatý Fortunat, biskup Italský	76
	6. Svatý Marius, samotář Auvergueský	76
	7. Svatá Eustadiola, vdova, abatyše Bourgeská	77
Dne 9.	1. Svatí Primus a Felician, bratři, mučenici Římsí	77
	2. Patero svatých pauen řeholnic: Thekla, Mariamna, Martha, Maria a Eneima, mučenice Perské	78
	3. Svatá Trojecia (Trieza), panna Poitierská	79
	4. Svatá Pelagia, panna, mučenice Antiochijská	80
	5. Svatý Lupus (Vlk), kníže Bergamoský v Italii	81
Dne 10.	1. Svatá Markéta, královna Skotská, vdova	82
	2. Svatý Bohumil (Theofil), arcibiskup Hnězdenský v Polsku	83
	3. Svatá Oliva, panna, mučenice Sicilianka	84
	4. Svatá Diana, Cecilia a Amata (Milona), Dominikanky Boloňské	85
	5. Blahoslavený Jindřich (Hynek), nádenník, Bolzaňau	86
Dne 11.	1. Svatý Barnabáš, apoštol	87
	2. Svatí Felix (Šťastný) a Fortunat, bratři, mučenici Voglejší	90
	3. Blahoslavená Jolanta (Helena), kněžna Kališská, vdova, abatyše	91
	4. Svatý Meinverk, biskup Paderbornský	92
	5. Svatá Flora (Květava), panna, Joannitka fraucouzská	93
Neděle III. po Svatém Duchu		94
Dne 12.	1. Svatý Jan od svatého Fakunda, Augustinian	96
	2. Svatí Basilides, Cyrin, Nábor a Nazarius, mučenici Římsí	97
	3. Svatý Eskil, biskup Švédský	98
	4. Svatý Onufrius, poustevník Egyptský	99
	5. Svatý Lev III., papež	100

	Strana
Dne 13. 1. Svatý Antonín Padovanský, Františkan	101
2. Svatá Felikula, panna, mučenice Římská	104
3. Svatá Akvilina (Orlična), panna, mučenice Fenická	106
4. Svatý Fandila, kněz, mnich, mučeník Kordovský	106
Dne 14. 1. Svatý Basilijs Veliký, arcibiskup Cesarejský, učitel církevní	106
2. Svatý Metoděj, patriarcha Cařihradský	110
3. Svatí Anastasius (Nestáz), kněz, Felix (Šťastný), mnich, a Digna	111
4. Blahoslavená Kastora Gubijská, vdova, a Bartol, Servita	112
5. Svatý Jakob Veliký, „Mudrc,“ biskup Nisibský	113
6. Elisej (Elisaeus), prorok Starozákonný	115
Dne 15. 1. Svatý Vít, mučeník, patron metropolitního velechrámu a království Českého, svatí Modest a Krescencia (Rostislava), spolu-mučeníci	116
2. Svatý Landelin, kajicník, kněz řeholný	117
3. Svatý Tacian Dulas, mučeník v Cilicii	118
4. Svatí Timothej (Bohuš) a Mora, manželé, mučeníci Habeští	119
5. Svatá Benilda, mučenice Kordovská	119
6. Svatá Edburga, princesna, panna	119
7. Blahoslavený Isfrid, biskup Ratiborský	120
Dne 16. 1. Svatý Benno (Zbyněk), biskup Mišenský, apoštol Srbův Lužických	120
2. Svatý Jan František Regis, Ješuita	123
3. Svatá Aktinea a Greciniana, panny, mučenice Volterské	124
4. Svatá Ludgarda, panna, Cisterciáčka Akvirická	125
Dne 17. 1. Svatý Avit, arcibiskup Vienneský v Galii	126
2. Svatý Montan, vojín, mučeník Římský	127
3. Svatý Barsabias, opat Perský, a spolumučeníci	129
4. Svatá Cyria a Muska, panny, mučenice Voglejské	129
5. Svatí Marcian a Nikander, důstojníci, mučeníci, a Nikandrova choť, svatá Daria	130
6. Svatí Adolf a Botulf, bratři Angličané	131
7. Svatá Alena, panna, mučenice Forestská	132
8. Svatý Rainer, cisterák, poustevník Pisanský	133
9. Blahoslavená Eufemia (Ofka), panna, abatyše Bavorská	133
10. Ctihodný Jan z Jenšteina, arcibiskup Pražský	134
Dne 18. 1. Svatí Marek a Marcelian, bratři, mučeníci Římsí	136
2. Svatí Cyriak a Paula (Pavla), panna, mučeníci Španělsí	136
3. Ctihodná Eliška, abatyše Šenavská	137
4. Svatý Amand (Milota), biskup Bordeauxský ve Francii	137
5. Svatí Leoncius, vojevůdce, Hypacius, důstojník, a Theodul, vojín, mučeníci Afričtí	138
6. Svatá Speciosa, panna Pavijská	139
7. Blahoslavená Maria Bolestná, panna, mučeniče	140
8. Blahoslavená Marina, panna, Augustiniánka Spoletská	140
Neděle IV. po Svatém Duchu	141

	Strana
Dne 19. 1. Svatá Juliana z Falkonierů, panna, Servitka	144
2. Svatí Gervasius a Protasius (Tas, Tasek), bratři, mučenci Mi- lánští	146
3. Svatý Nazarius, biskup Koparský v Istrii	148
4. Svatý Bonifác (Dobroděj), arcibiskup apoštolský pro Litvany, mučenk	149
5. Blahoslavená Michelina, vdova, sestra třetího řádu svatého Františka	150
Dne 20. 1. Svatý Silver, papež, mučenk	150
2. Svatý Novát, kněz Římský	153
3. Svatý Methoděj, biskup Patarský, mučenk	154
4. Svatá Florentina (Florencie, Květa, Květuše), Španělská aba- tyše, mučenice	154
5. Svatý Nahum (Těšivoj), biskup Bulharský	155
Dne 21. 1. Svatý Alois Gonzaga, patron studentů	156
2. Svatý Ursicin, biskup Pavijský v Itálii	159
3. Svatý Eusebius (Směl) Samosatský, mučenk	160
4. Ctihodný Václav II., král Český	162
Dne 22. 1. Svatý Paulin (Pavlin) z Noly, biskup	164
2. Svatý Alban, měšťan a hostinský Verulamský, a kněz Amfibal, mučenci	167
3. Svatý Eberhard (Habart), arcibiskup Solnohradský	171
4. Blahoslavená Kristina, panna, Beghina	171
5. Svatá Konsorcía, panna, Francouzka	172
Dne 23. 1. Svatá Ediltruda, královna, abatyše v Anglii	172
2. Blahoslavená Maria Oignieská, manželka	175
3. Svatá Agripina, panna, mučenice Římská	176
4. Svatý Zenon, důstojník, a Zenas, sluha, mučenci Arabští	176
Dne 24. 1. Narození svatého Jana Křtitele	178
2. Svatí bratři Orencius, Farnacius, Eros, Firmus, Firmin, Cy- riak a Longin (Dluhoš), mučenci Armenští	182
3. Svatý Lupin, poustevník Bourgeský	183
Dne 25. 1. Blahoslavený Ivan, poustevník, spolupatron Český a Moravský	183
2. Svatí Jason a Sopater, žáci svatého Pavla	187
3. Svatý Vilém, opat Salernský	188
4. Svatý Emilian (Aemilian) biskup Anglický, mučenk	189
5. Svatý Galikan, vojevůdce Římský, mučenk	190
6. Svatý Prosper, spisovatel církevní, tajemník papežský	191
7. Svatá Eurosia, panna, mučenice, Španělka	192
8. Svatý David Petr, kníže Muromský, a jeho choť Febronia	193
9. Ctihodný Jindřich (Hynek, Jindra) Zďák, biskup Olomoucký	193
Dne 26. 1. Svatí Jan (Burjan) a Pavel, bratři, úředníci, Krispus, kněz, Krispian, jahan, Benedikta, matrona, Terencian, vojevůdce, mučenci Římské	195
2. Svatý Pelagius, pacholik, mučenk Kordovský	198

	Strana
Dne 26. 3. Svatý Salvius, biskup, mučovník Valansienký	199
4. Svatý Vigilius (Bdihost, Bdina), biskup Tridentský, mučovník	201
Neděle V. po Svatém Duchu	202
Dne 27. 1. Svatý Ladislav (Lacek), král Uherský, patron Sedmíhradský	205
2. Svatý Samson, lékař, kněz Cařihradský	208
3. Svatý Krescent (Rostislav), učovník svatého Pavla apoštola	209
4. Svatá Potamiana, panna služebná, a spolumučovníci Alexandrijští	209
5. Svatá Adleida, kněžna, vdova Bergamoská	211
6. Svatý Zoil, mučovník Kordovský	212
Dne 28. 1. Svatý Ireneus (Lubomír), biskup Lyonský, mučovník	212
2. Svatý Lev II., papež	217
3. Svatá Techilda, panna, dcera královská ve Francii	218
Dne 29. 1. Svatý Petr, kněz apoštol, první papež	219
2. Svatý Pavel, kněz apoštol národův	223
3. Svatá Salóma, manželka Zebedeova	228
4. Svatá Božena (Beata), panna Sienská	230
5. Blahoslavená Emma (Hemma), kněžna Korutanská, vdova	230
6. Ctihodná Blažena (Beatrice), kněžna Krajinská, vdova	231
7. Blahoslavená Anjelína, panna, Klariska Spoletská	231
Dne 30. 1. Svatý Marcialis, biskup, apoštol Galie	232
2. Svatý Arnulf (Doběslav, Dobek), bratr Cisterciák, kajovník	233
3. Ctihodný Arnošt z Pardubic, první arcibiskup Pražský	234
4. Svatá Klotenda, panna, abatyše Marchianská	237

Měsíc červenec.

Památka všech svatých biskupů Církve Římské	238
Dne 1. 1. Svatý Rumold, mučovník, patron Mechelenský	240
2. Svatý Theobald (Dépolt), hrabě, poustevník francozský	240
3. Svatý Pambo, poustevník Egyptský	242
4. Svatá Regina (Rynka), hraběnka Belgická	243
5. Aron, první velekněz Zákona Mojžíšova	244
6. Esthera, královna Peraká	246
Dne 2. 1. Navštívení blahoslavené Panny Marie	246
2. Svatý Hyacint (Jacint, Jacek), mučovník Frygijský	251
3. Svatý Ota (Otto), biskup Bamberký, apoštol Pomoranův	252
4. Svatí Proces a Martinian, mučovníci Římské	258
5. Svatá Monegunda, vdova Turská ve Francii	258
Neděle VI. po Svatém Duchu	259
Dne 3. 1. Svatý Jacint (Jacek, Hyacint), císařský komorník, mučovník	262
2. Svatý Rajmund Toulouský, vdovec, zakladatel nemocnice	262
3. Svatý Felix (Šťastný), Irenej (Lubomír), Mustiola a spolumučovníci Italští	263
4. Svatí Anatolius a Eusebius (Směl), biskupové Laodikejští	264
5. Svatý Pavel I., papež	265

Dne 4.	1. Svatý Prokop (Proch, Prokeš), opat Sázavský, dědic Slovanský	265
	2. Svatý Oldřich, biskup Augsburský	271
	3. Svatá Berta, vdova, královna, abatyše Anglická	273
	4. Oseáš i Aggeus, proroci Starozákonní	273
Dne 5.	1. Svatí Cyrill a Methoděj, apoštolové Slovanští	274
	2. Svatý Domicius, Peršan, poustevník, mučelník	308
	3. Svatá Marta, vdova Syrská	309
	4. Svatá Zoa, manželka, mučelnice Římská	309
	5. Svatá Cyrilla, Lucia i Aroa, mučelnice Cyrenské	310
	6. Svatý Athanasius, jahen, mučelník Jerusálémský	311
	7. Blahoslavený Petr Lucemburský, kardinál, arcibiskup Metský	311
Dne 6.	1. Svatá Anjela Česká, panna, Karmelitánka	312
	2. Svatý Goar, kněz, poustevník Francký	314
	3. Svatá Bohumila (Godeleva), manželka, Nizozemka	315
	4. Svatý Trankvilin, mučelník Římský	316
	5. Blahoslavený Petr od kříže, Servita Viterbaský	317
	6. Isaiáš, prorok Starozákonný	318
Dne 7.	1. Svatý Vilibald, první biskup Eichstädtský	320
	2. Svatý Michael de Sanctis, Trinitář Barcelonský	322
	3. Blahoslavený Benedikt (Beneš) XI., papež	323
	4. Svatá Pulcheria (Kráska), císařovna Cařihradská, panna	324
	5. Svatý Odon, biskup Urgelský v Španělsku	326
	6. Svatí Klaudius, Nikostrát, Kastorius, Viktorin a Symforian, mučelníci Římské	327
	7. Svatý Pantén, učitel Alexandrijský	328
Dne 8.	1. Svatý Kilian, biskup, kněz Koloman a jahen Donát, mučelníci Bavorští	329
	2. Svatá Isabela (Alžběta, Bohuslava), královna Portugalská	331
	3. Svatý Prokop (Proch, Prošek), mučelník Cesarejský	334
	4. Svatí Akvila (Orel) a Priaka (Priscila), manželé Římské	335
	5. Svatý Adrian I., papež	336
	6. Svatý Disibod, věrověst, biskup krajinský	337
	7. Svatá Landráda, panna, abatyše Bilsenská	338
Dne 9.	1. Svatá Veronika Giuliani, panna, Kapucinka	338
	2. Blahoslavený Česlav, Dominikan, Polák	341
	3. Svatá Marina Eskobarova, panna, Španělka	342
	4. Svatá Anatolia, panna, a svatý Audax (Smělý), krotitel dravců, mučelníci Římské	343
	5. Svatý Cyrill, biskup Gortýnský, mučelník	344
	6. Blahoslavená Joanna, panna, Karmelitánka	345
	7. Svatí mučelníci Gorkumští: Mikuláš Pik, Jeroným, Theodorich (Dětřich), Nikasius, Vilehad, Bohumír Mervelan, Antonín z Verdy, Antonín z Hornaru, František, Petr, Kornelius, Lin- hart, Mikuláš Popel, Bohumír Duneus, Jan z Ostervichu, Jan Dominikán, Adrian, Jakob a Ondřej	346

	Strana
Neděle VII. po Svatém Duchu	348
Dne 10. 1. Svatá Felicita a sedmero synů mučovníků : Januar, Felix, Filip, Silvan, Alexander, Vitalis a Marcial v Římě	351
2. Svatá Rufina a Sekunda, sestry, panny, mučnice Římské	352
3. Svatá Amalia (Libuše, Amalberga), vdova Bincheská	353
4. Svatá Amalia (Libuše, Amalberga), panna Gentská	353
5. Svatý Antonij, zakladatel Kyjevsko-Pečerského kláštera	354
Dne 11. 1. Svatý Pius I., papež, mučovník	355
2. Svatý Marcian, mučovník Koniejský	357
3. Svatý Cindeus, kněz, mučovník v Pamfylí	357
4. Svatá Olga, první kněžna Ruská křesťanka	358
Dne 12. 1. Svatý Jan Gualbert, zakladatel řádu	360
2. Svatý Felix, kněz, Fortunat i Achilej, jahnové, mučovníci Valanští 363	
3. Svatí Paulin, biskup Lucký, Sever (Šebř), kněz, Lukáš, jahen, Theobald (Děpolt), vojín, a spolumučovníci Lučtí	365
4. Svatí Nabor a Felix, jahnové, mučovníci Milánští	366
5. Svatý Michael Malejský, mnich	366
6. Svatí Hermagoras, biskup, a Fortunat, jahen, mučovníci Voglejší 367	
Dne 13. 1. Svatá Markéta (Margarita, Perla), panna, mučnice Antiochijská 369	
2. Svatý Eugen (Blahorod), biskup Kárthaginský	370
3. Svatý Silas (Silvan), soudruh svatého Pavla	372
4. Svatá Myropa, mučnice na ostrově Chio	372
5. Svatá Sára, panna abatyše, Libyjská	373
6. Esdráš, prorok Starozákonný	373
7. Joel, prorok Starozákonný	374
Dne 14. 1. Svatý Bonaventura (Dobrohost), kardinál, biskup Ostijský, učitel církvevní	374
2. Blahoslavený Hroznata, pán Český, zakladatel klášterů	377
3. Svatý Methoděj, biskup Tyrský, otec církevní, mučovník	381
4. Svatý Onesim Divotvorce, mnich Cesarejský	381
5. Blahoslavená Kunhuta (Kuna, Kunka), královna Polská, panna 382	
6. Svatá Tuskana, vdova, Joanitka Veronská	384
7. Svatý Josef, biskup Solunský	385
Dne 15. 1. Rozeslání dvanácti svatých apoštolů	388
2. Svatý Vladimír Svatoslavič, kníže Ruské	388
3. Svatý Athanasius, biskup Neapolský	389
4. Blahoslavený Bernhard, markrabí Badenský	390
Dne 16. 1. Slavnost Panny Marie Karmelské	392
2. Svatý Eustathius, patriarcha Antiochijský	394
3. Svatý Hilarin, mnich, mučovník Ostijský	395
4. Svatá Rajnelda, panna, Grimoald, podjahen, a Gondulf, ko- stelník, mučovníci Brabantští	396
Neděle VIII. po Svatém Duchu	397
Dne 17. 1. Svatý Aleksa (Alexius), dobrovolný žebrák Římský	399
2. Svatý Lev IV., papež	403

	Strana
Dne 17.	3. Svatá Marcelina (Marcela), panna Milánská 404
	4. Svatý Ennodius, básník, biskup Pavíjský 405
	5. Svatí Sperát, Narzal, Citin, Veturius, Felix, Akylín, Letancius, Januaria, Generosa, Vestina, Donata a Sekunda, mučienici Skyliťáci 406
	6. Svatí Ondřej Svorad a Benedikt (Beneš), poustevníci na Slovensku 408
	7. Svatý Gorazd, biskup Panonský 410
Dne 18.	1. Svatý Kamillus de Lellis, zakladateľ rádu, Italian 410
	2. Svatý Getulius, veliteľ vojenský, jeho choť Symforosa, sedmero synů: Krescent (Rostislav), Julian, Nemesius, Primitiv, Justin (Pravomil), Staktej a Eugen (Blahorod), a spolumučienici Amant (Milan), dôstojník, Cerealis, soudce Římský 413
	3. Svatý Bedřich (Mírota, Míroš, Friedrich), biskup Utrechtský, mučieník 416
	4. Svatá Gudena, mučienice Karthaginská 417
	5. Svatý Emilian, mučieník Bulhar 417
	6. Svatá Marina, panna, mučienice Španělka 417
	7. Svatý Filaster, biskup Brešijský 418
	8. Svatý Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Turský, mučieník, a jeho choť Skariberga, poustevnice 423
	9. Svatý Arnold, citerák kráľovský 424
	10. Blahoslavený Šimon Lipnický, Minorita Krakovský 425
	11. Svatý Jan Trpělivý, mnich Kyjevský 426
Dne 19.	1. Svatý Vincenc (Čeněk) z Pauly, zakladateľ rádu 426
	2. Svatý Arsen, jahen, vychovateľ, poustevník Egyptský 432
	3. Svatý Symach, papež 433
	4. Svatá Makrina, panna 433
	5. Svatý Epafras, prvý biskup Koloňský 435
	6. Svatá Aurea (Zlata), panna Kordovská 435
Dne 20.	1. Svatý Jeroným (Hieronym) Emilian, zakladateľ rádu 436
	2. Svatý Vulmar, poustevník, zakladateľ klášterů 438
	3. Svatý Euspicius, kněz, farář Verdunský 438
	4. Svatá Starosta, panna, mučienice, Španělka 439
	5. Svatá Severa, panna Trevírská 439
	6. Svatý Pavel, jahen Kordovský, mučieník 440
	7. Svatý Josef, Spravedlivý (Justus) 441
	8. Eliáš, prorok Starozákonný 441
Dne 21.	1. Svatý Viktor (Vítěz), Alexander, Longin (Dluhoš) a Felician, vojínové, mučienici Marsilijsťáci 442
	2. Svatý Anaklet, papež, mučieník 445
	3. Svatá Praxeda, panna Římská 446
	4. Blahoslavený Ivo Odrovaž, biskup Krakovský 447
	5. Svatý Arbogast, biskup Štrasburský 448
	6. Blahoslavený Odin Barot, probošt Fosanský 449

	Strana
Dne 21. 6. Daniel, prorok Starozákonný	450
Dne 22. 1. Svatá Maria Magdalena, vzorná kajicnice	451
2. Svatý Vandregisil, zakladatel klášterů	455
3. Svatý Roman, arcibiskup Rouenský	456
4. Svatý Theofil (Bohumil) Mladší, mučovník	456
5. Svaté Syntycha a Evodia, jahenky ve Filipech	457
6. Svatý Jeroným (Jarolím, Jaroš, Jareš, Hieronymus), biskup Pavijáký	458
7. Svatý Gualter Lodijský, Italian	459
Dne 23. 1. Svatý Apolinář, biskup Ravenský, mučovník	459
2. Svatá Romula (Hrona), Redempta a Hirunda, panny Římské	461
3. Svatý Liborius, biskup Manský	462
4. Svatá Anna, panna Leukadijská	463
Neděle IX. po Svatém Duchu	464
Dne 24. 1. Svatý Jindřich (Hynek) II., císař Římsko-Německý	466
2. Svatá Kristina, panna, mučnice Řecká	469
3. Svatý František Solano, Minorita, Španěl	470
4. Svatá Niketa a Akvilina (Orlična), mučnice Lykijské	472
5. Svatí Kleonik a Stratonik, mučovníci Lentinští	472
6. Svatá Segolena, vdova, abatyše, Franconzka	473
Dne 25. 1. Svatý Jakob Větší, apoštol Páně	473
2. Svatý Křištof (Kristofor), mučovník Lykijský	477
3. Svatý Jan Beránek (Agnus), biskup Utrechtský	478
4. Svatý Magnerich, biskup Trevíráský	480
5. Svatý Theodemír, mnich, mučovník Kordovský	480
6. Svatá Thea, Valentina a Pavel, mučovníci Cesarejští	481
7. Svatý Kukufas, mučovník Barcelonský	481
Dne 26. 1. Svatá Anna, matka blahoslavené Marie Panny	482
2. Svatý Erast, spolupracovník svatého Pavla, mučovník	484
3. Svatý Hyacint (Jacint, Jacek), mučovník Terračlinský	484
4. Blahoslavený Gotalm, komorník královský	485
5. Svatý Mojžíš, komorník, mnich Kyjevský	486
Dne 27. 1. Svatí Pantaleon, lékař, Hermolaus kněz, Hermip a Hermokrát mučovníci Nikomedijští	487
2. Svatí Aurel (Zlatko) s Natalií (Sabigotou), Felix s Liliosou, manželé, a Jiří, mnich, mučovníci Kordovští	491
3. Sedmero svatých Spáčů, mučovníků Efeských: Maximian, Mal- chus, Martinian, Dionysius, Jan, Serapion a Konstantin	493
4. Svatá Juliana a Sempronia, panny, mučnice Barcelonské	493
5. Svatý Desiderát (Ždan), biskup Besançonský	494
6. Svatá Anthusa, panna Cařihradská	495
7. Blahoslavený Berthold, opat Garstenský	495
8. Blahoslavený Nevolon, švec Faenzský	496
9. Svatý Klément (Těch, Těšek, Klíma), biskup Velický, Bulhar	497
Dne 28. 1. Svatí Nazarius a Celsus, mučovníci Milánští	498

	Strana
Dne 28. 2. Svatý Viktor (Vítěz) I., papež, mučovník	499
3. Svatý Innocenc I., papež	500
4. Svatá Justa (Pravoslava) a Rufina, mučnice Segovské	502
5. Svatý Pelhřím (Peregrin), kněz Lyonský	503
6. Svatý Botvíd, Švéda, obchovník	503
7. Ctihodný Ondřej Faulhaber, kněz	504
Dne 29. 1. Svatá Marta, panna, učnice Páně, „Hospodyně Boží“	507
2. Svatý Felix (Šťastný) II., papež, mučovník	510
3. Svatí Simplicius, Faustin a Blažena, mučovníci Římsí	511
4. Svatý Olav II., král Norvéžský, mučovník	512
5. Svatý Lupus, biskup Troyeský	513
6. Svatá Serafina	514
Dne 30. 1. Svatí Abdon a Sennen Peršané, mučovníci Římsí	514
2. Svatá Julita, panna, mučnice Cesarejská	516
3. Ctihodný Ondřej, biskup Pražský	518
4. Blahoslavený Jan Kolumbini, radní, obchovník, kajovník	519
5. Svatá „Majka“ Anjelina, vladařka Srbaká	521
Dne 31. 1. Svatý Ignác Loyolský, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova	522
2. Svatá Helena Skofdeská, Švédka	527
3. Svatý German, biskup Auxerreský	528

Abecední ukazatel

IV. dílu „Církevního Roku“

pro měsíc červen a červenec.

	Strana
Abdon (Bořivoj, Bořek, Bořita), Peršan, mučovník Římský	514
Adleida, vdova, kněžna Bergamoská	211
Adolf a Botulf, bratři Angličané	131
Adrian I, papež	336
Adrian, mučovník Gorkumský	346
Aemilian (Emilian), biskup, válečník	189
Aemilian (Emilian), mučovník, Bulhar	417
Agapet, mnich Kyjevský	14
Aggeus, prorok Starozákonný	273
Agripina, panna, mučnice Římská	176
Achilej, jahen, mučovník Valanský	363
Aktinea, panna, mučnice Volterská	124
Akvila (Orel) a Priska, manželé Římané	335
Akvilina (Orlična), panna, mučnice Fenická	105
Akvilina (Orlična), mučnice Lykijská	472
Akylin, mučovník Skylitský	406
Alban, hostinský, mučovník	167
Aleksa (Alexius), dobrovolný žebrák	399
Alena, panna, mučnice Foretská	132
Alexander (Olech, Lech, Lešek), mučovník Římský	351
Alexander (Olech, Lech, Lešek), vojín, mučovník Marsilijský	442
Alexius viz: Aleksa, Aleksej	
Alois, patron studentů	156
Alžběta (Eliška) Šenavská	137
Alžběta (Isabela), královna Portugalská	331
Amalia (Amalberga, Libuše), vdova	353

	Strana
Amalia (Amalberga, Libuše), panna	358
Amand (Milota), arcibiskup Bordeauxský	137
Amant (Milan), důstojník, mučovník Římský	413
Amata (Milona), Dominikánka Boloňská	85
Amfibal, kněz, mučovník Verulamský	167
Anaklet, papež, mučovník	445
Anastasius (Nestáz), kněz Kordovský	111
Anatolia, panna, mučennice Římská	343
Anatolius, biskup Laodikejský	264
Anjelina, panna, Klariska Spoletská	231
Anjelina (Majka), vladařka Srbská	521
Anna Garcia, Karmelitanka Španělská	74
Anna, panna Leukadijská	463
Anna, matka Marie Panny, Rodičky Boží	482
Anthusa, panna Cařihradská	495
Antonij, zakladatel kláštera Kyjevského	354
Antonín Padovanský, Františkán	101
Antonín z Verdy, mučovník Gorkumský	346
Antonín z Hornaru, mučovník Gorkumský	346
Apolinář, biskup Ravenský, mučovník	459
Apoštolů svatých rozeslání	385
Arbogast, biskup Štrasburkský	448
Arnold, citerák královský	424
Arnošt z Pardubic, arcibiskup Pražský	234
Arnulf (Dobek, Doběslav), bratr Cisterciák	233
Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Turský	423
Aroa, žena Cyrenská, mučennice	310
Aron, první velekněz Israelský	244
Arsen, jahen, vychovatel, poustevník	432
Artemius, žalářník, mučovník	58
Atal, mučovník francouzský	16
Atal, mučovník Řecký	59
Athanasius, mučovník Jerusalemský	311
Athanasius, biskup Neapolský	389
Audax (Smělý), krotitel dravců, mučovník	343
Aurea (Zlata), mučennice Kordovská	435
Aurel (Zlatko), manžel, mučovník Kordovský	491
Avit, arcibiskup Vienneský	126
Barnabáš, apoštol	87
Barot Odin, probošt Fosanský	449
Barsabias, opat, mučovník Perský	129
Bartol, Servita, Italian	112
Basilid, voják, mučovník Alexandrijský	209
Basilides, voják Římský, mučovník	97

	Strana
Basilij Veliký, arcibiskup Cesarejský	106
Bdihost (Bdina, Vigilius), biskup	201
Beata (Božena), panna Sienká	230
Beatrice (Blažena), kněžna Krajinská	231
Beatrice (Blažena), panna, mučenice Římská	511
Bedřich (Mírek, Miroš, Mirota, Friedrich), biskup Utrechtský	416
Benedikt (Beneš) XI., papež	433
Benedikt (Beneš), poustevník Slovák	408
Benedikta (Beneška), matrona, mučenice Římská	195
Benedikta (Beata, Božena), panna Senská	280
Benilda, žena, mučenice Kordovská	119
Benno (Zbyněk), biskup Míšenský	120
Beránek Jan, biskup Utrechtský	478
Bernhard, markrabí Badenský	390
Bertha, vdova, královna, abatyše	273
Berthold, opat Garstenský	495
Biblis, mučenice Lyonská	16
Blahorod (Eugen) I., papež	11
Blahorod (Eugen), biskup Karthaginský	370
Blahorod (Eugen), mučeník Římský	418
Blandina, služka, mučenice	16
Blažena (Beatrice), kněžna Krajinská	231
Blažena (Beatrice), panna, mučenice Římská	511
Bohumil (Theofil), arcibiskup Hnězdenský	83
Bohumil (Theofil) Mladší, mnich	456
Bohumila (Godeleva), manželka	315
Bohumír (Gottfried) Mervelan, mučeník Gorkumský	346
Bohumír (Gottfried) Duneus, mučeník Gorkumský	346
Bohuslava (Alžběta, Isabela), královna Portugalská	331
Bonaventura (Dobrohost), kardinal	374
Bonifác (Dobroděj), apoštol Německa	36
Bonifác (Dobroděj), věrověst Litvanský	149
Borek (Bořita, Bořivoj, Abdon), mučeník Římský	514
Botulf a Adolf, bratři Angličané	131
Botvid, Švéd, obchodník	503
Božena (Beata), panna Senská	230
Božího Těla slavnost	8
Caracciolo František, řeholník Neapolský	27
Cecilia (Cilka), Dominikánka	85
Celsus, mučeník Milánský	498
Cereal, voják Římský, mučeník	413
Cindeus, kněz, mučeník Pamfylský	357
Citin, mučeník Skylitský	406
Cyria, mučenice Cesarejská	58

	Strana
Cyria, panna, mučenice Voglejská	129
Cyriak, mučeník Malazský	136
Cyriak, voják, mučeník Armenský	182
Cyrill a Methoděj, apoštolové Slovanští	274
Cyrillo-Methodějská encyklika papeže Lva XIII.	294
Cyrillo-Methodějské písně	304
Cyrilla, vdova Cyrenská, mučenice	310
Cyrill, biskup Gortýnský, mučeník	344
Cyrin, voják, mučeník Římský	97
Cyrus (Cyrikus), pacholík, mučeník	62
Čeněk (Vincenc) z Pauly, zakladatel řádu	426
Česlav, Dominikán, Polák	341
Daniel (Daněk), prorok Starozákonný	450
Daria, manželka, matka	130
David Petr, kníže Muromský	193
Děpolt (Theobald), hrabě, poustevník	240
Děpolt (Theobald), voják, mučeník	365
Desiderat (Ždan), biskup Besanzonský	494
Dětřich (Theodorich), mučeník Gorkumský	346
Diana, Dominikánka Boloňská	85
Digna, panna, mučenice Kordovská	111
Dionys (Diviš) Spáč, mučeník Efeský	393
Disibod, Irčan, věrověst Francký	337
Dluhoš (Longin), mučeník Armenský	182
Dluhoš (Longin), voják, mučeník Marsilijský	442
Dobrohost (Bonaventura), kardinal	374
Domicius, poustevník, mučeník Syrský	308
Donát, jahen, mučeník Bavorský	329
Donáta, mučenice Skylitská	406
Dulas Tacian, mučeník Cilicijský	118
Eberhard (Habart), arcibiskup Solnohradský	171
Edburga, panna, princezna	119
Ediltruda, královna, abatyše Anglická	172
Eliáš, prorok Starozákonný	441
Elisej, prorok Starozákonný	115
Emilian (Aemilian), biskup, válečník	189
Emilian (Aemilian), mučeník Bulhar	417
Emma (Hemma), kněžna, vdova	230
Encyklika Cyrillo-Methodějská papeže Lva XIII.	294
Enseima, panna, mučenice Perská	78
Ennodius, básník, biskup Pavijský	405
Epafras, první biskup Kološský	435

	Strana
Epon, kněz, mučovník Bodrcký	67
Erasim (Erasmus), biskup Formijský	15
Erast, spolupracovník svatého Pavla apoštola	484
Ernest (Arnošt) z Pardubic, arcibiskup Pražský	234
Eros, vojín, mučovník Armenský	182
Esdráš, prorok Starozákonný	373
Esquil, biskup Švédský	98
Eskobarova Marína, panna, Španělka	342
Esthera, královna Perská	246
Eufemia (Ofka), panna, abatyše Bavorská	133
Eugen (Blahorod) I., papež	11
Eugen (Blahorod), biskup Karthaginský	370
Eugen (Blahorod), mučovník Římský	413
Eurosia, panna, mučennice Španělka	192
Eusebius (Smil), biskup Samosatský	160
Eusebius (Smil), biskup Laodikijský	264
Euspicius, kněz, farář, Verdunský	438
Eustadiola, vdova, abatyše	77
Eustathius, patriarcha Antiochijský	394
Evodia, jahenka ve Filipech	457
Fandila, mnich, kněz mučovník	105
Farnácus, vojín, mučovník Armenský	182
Faulhaber Ondřej, kněz mučovník	504
Faustin, mučovník Římský	511
Febronia, kněžna Muromská	193
Felician a Prim, bratři mučovníci	77
Felician, vojín, mučovník Marsilijský	442
Felicity sedm synů mučovníků	351
Felikula, panna, mučennice Římská	104
Felix (Šťastný) a Fortunát, bratři mučovníci	90
Felix (Šťastný), mučovník Kordovský	111
Felix (Šťastný), kněz, mučovník Kastelanský	263
Felix (Šťastný), mučovník Římský	351
Felix (Šťastný), kněz, mučovník Valanský	363
Felix (Šťastný), vojín, mučovník Milánský	366
Felix (Šťastný), mučovník Skylitský	406
Felix (Šťastný), manžel, mučovník Kordovský	491
Felix (Šťastný) II., papež mučovník	510
Ferdinand Štátní, královic	42
Filaster, biskup Bresčijský	418
Filip, jahen Jerusalemský	55
Filip, mučovník Římský	351
Firmin, vojín, mučovník Armenský	182
Firmus, vojín, mučovník Armenský	182

	Strana
Flora (Květava), panna, Joanitka	93
Florentina (Florenca, Květuše), panna, abatyše	154
Fortunát, kněz Italský	12
Fortunát biskup Italský	76
Fortunát a Felix, bratři mučenicí	90
Fortunát, jahen, mučeník	366
Fotin (Pothin), biskup Lyonský, mučeník	19
František Karačolo, řeholník Neapolský	27
František Regis (Reži), Jesuita	123
František, mučeník Gorkumský	346
František Solano, Minorita	470
Františka Mantovská, Servitka	32
Friedrich (Bedřich, Mírek, Miroš, Mirota), biskup Utrechtský	416
Galikan, vojevůdce Římský, mučeník	190
Garcia Anna, Karmelitka	74
Gelasius, mučeník Řecký	59
Generosa, mučenice Skylitská	406
Gerard (Jaromír), barvíř	61
German, biskup Auxerreský	528
Gervás a Protás (Tas, Tasek), bratři mučenicí	146
Getulius, Říman, velitel vojenský	413
Gilbert, opat Premonstrát	55
Giuliani Veronika (Verůnka), panna, Kapucínka	338
Goar, kněz, poustevník Francý	314
Godeleva (Bohumila), Nizozemka	315
Gondulf, kostelník, mučeník	396
Gorazd, biskup Pannonský	410
Gotalm, komorník královský	485
Gottfried (Bohumír) Mervelan, mučeník Gorkumský	346
Gottfried (Bohumír) Duneus, mučeník Gorkumský	346
Gotšalk, král Bodrcův, mučeník	67
Greciniana, panna, mučenice Volterská	124
Grimoald, podjahen, mučeník	396
Gualter, opat, Italian	31
Gualter Lodijský, zakladatel nemocnice	459
Gudena, panna, mučenice Karthaginská	417
Habart (Eberhard), arcibiskup Solnohradský	171
Heinrich (Jindřich, Hynek), Bolzaňan	466
Heinrich (Jindřich, Hynek), biskup Olomoucký	193
Heinrich (Jindřich, Hynek, Jindra) II., císař	466
Helena (Jolanta), kněžna	91
Hemma (Emma), kněžna	230
Heraisa, panna, mučenice Alexandrijská	209

	Strana
Heraklid, mučovník Alexandrijský	209
Hermagoras, biskup Voglejský	367
Hermip, mučovník Nikomedijský	487
Hermokrát, mučovník Nikomedijský	487
Hermolaus, kněz, mučovník Nikomedijský	487
Heron, mučovník Alexandrijský	209
Hilarin, mnich, mučovník	396
Hilarion Mladší, opat Cařihradský	59
Hirunda, panna Římská	461
Hrona (Romula), panna	461
Hroznata, velmož Český	377
Hyacint (Jacint, Jacek), mučovník Frygijský	251
Hyacint (Jacint, Jacek), císařský komorník	262
Hyacint (Jacint, Jacek), mučovník Terračinský	484
Hynek (Jindřich) Bolzaňan	86
Hynek (Jindřich), biskup Olomoucký	193
Hynek (Jindřich), císař	466
Hypacius, důstojník, mučovník	138
Chlotilda (Klotilda), královna	20
Christofor (Křištof), mučovník Lykijský	477
Ignác (Ignát) Loyolský, zakladatel řádu	522
Innocenc I., papež	500
Irenej (Lubomír), biskup Lyonský	212
Irenej (Lubomír), jahen, mučovník	263
Isabela (Bohuslava, Alžběta), královna Portugalská	331
Isaiáš, prorok Starozákonný	318
Isfrid, biskup Ratiborský	120
Ivan, poustevník, patron Český	183
Ivo Odrovaž, biskup Krakovský	447
Jacek, Jacint viz: Hyacint.	
Jakob, biskup Nisibský	113
Jakob, mučovník Gorkumský	346
Jakob Větší, apoštol Páně	473
Jan Bedřich z Valdšteina, arcibiskup Pražský	26
Jan od svatého Fakunda, Augustinian	96
Jan František Regis (Reži), Jesuita	123
Jan z Jenšteina, arcibiskup Pražský	134
Jana Křestitele Narození	178
Jan (Burjan) a Pavel, mučovníci Římsí	195
Jan z Ostervichu, mučovník	346
Jan Dominikán, mučovník	634
Jan Gualbert, zakladatel řádu	360

	Strana
Jan Trpělivý, mnich Kyjevský	426
Jan Beránek, biskup Utrechtský	478
Jan Spáč, mučovník Efeský	496
Jan Kolombini, obchodník	519
Januar, mučovník Římský	351
Januaria, mučenice Skylitská	406
Jareš, Jaroš, Jeroným, Jarolím, Hieronymus.	
Jaromír (Gerard), barvíř	61
Jason, učeník svatého Pavla, apoštola	187
Jason (Seren), mučovník Alexandrijský	209
Jeroným Emilian, zakladatel řádu	436
Jeroným, mučovník Gorkumský	346
Jeroným, biskup Pavijský	458
Jindřich (Hynek) Bolzaňan	86
Jindřich (Hynek) Zdik, biskup Olomoucký	193
Jindřich (Hynek, Heinrich), císař	466
Jiří, mnich, mučovník Kordovský	491
Joanna (Johanka, Jana, Janně, Ivanuška, Vanuška), panna Karmelitánka	345
Joel, prorok Starozákonný	374
Jolanta (Helena), kněžna	91
Josef, biskup Solunský	386
Josef Spravedlivý (Justus)	441
Julian, mučovník Římský	413
Juliana z Falkonierů, Servitka	144
Juliana, panna, mučenice Barcelonská	493
Julita a Cyrus syn, mučovníci	62
Julita, panna, mučenice Cesarejská	516
Justa (Pravoslava), mučenice Segovská	502
Justin (Pravomil), mučovník Římský	413
Justus (Pravoslav), patron Volterský	46
 Kaliopa, mučenice Řecká	 75
Kamil de Lellis, zakladatel řádu	410
Kandida, mučenice Římská	58
Kastora Iguvijská, vdova	112
Kastorius, mučovník Římský	327
Kilian, biskup, mučovník Bavorský	329
Klaudius, biskup Besanzonský	57
Klaudius, mučovník Římský	327
Klément (Kliment, Klimeš, Klíma, Těch, Těšek), patron Volterský	46
Klément, biskup Velický, Bulhar	497
Kleonik, měšťan, mučovník Lentinaký	472
Klotsenda, panna, abatyše	237
Klotilda (Chlotilda), vdova	20
Koloman, kněz, mučovník Bavorský	329

	Strana
Kolombini Jan, obchodník, kajicník	519
Konsorcía, panna, Francouzka	172
Konstantin Spáč, mučeník Efeský	493
Kornelius, mučeník Gorkumský	346
Kráska (Pulcheria), cisařovna	324
Kr-scencia (Rostislav), pěstounka	116
Krescent (Rostislav), žák svatého Pavla, apoštola	209
Kres-ent (Rostislav), mučeník Římský	413
Krispinian, jahen, mučeník Římský	195
Krispus, kněz, mučeník Římský	195
Kristína, panna, Beghina	171
Kristina, panna, mučenice Řecká	469
Kristofor (Křištof), mučeník Lykijský	477
Kukufas, mučeník Barcelonský	481
Kunkuta (Kuna, Kunka, Kunigunda), královna Polská	382
Kvirin, biskup Sisecký	29
Ladislav (Lacek), král Uherský	205
Landelin, řeholník, kajicník	117
Landráda, panna, abatyše	338
Leonard (Linhart), mučeník Gorkumský	346
Leoncius, vojevůdce Africký	138
Leonidas, učenec, mučeník Alexandrijský	209
Letancius, mučeník Skylitský	406
Lev (Leo) III., papež	100
Lev (Leo) II., papež	217
Lev (Leo) IV., papež	403
Libor, biskup Manský	462
Libuše (Amalia, Amalberga), vdova	353
Libuše (Amalia, Amalberga), panna	353
Liliosa, manželka, mučenice Kordovská	491
Longin (Dluhoš), mučeník Armenský	182
Longin (Dluhoš), vojin, mučeník	442
Lubomír (Irenej), biskup Lyonský	212
Lubomír (Irenej), jahen, mučeník	263
Lucia, žena Cyrenská, mučenice	310
Ludgarda, panna, Cisterciáčka	125
Lukáš (Lukeš, Luksa, Lucek), jahen Lucký	365
Lupin (Lupicin), poustevník Buržský	183
Lupus (Vlk), kuříže Bergameský	81
Lupus (Vlk), biskup Troyeský	513
Magdalena (Madlena, Madlina), vzorná kajicnice	451
Magnerich, biskup Trevířský	480
Makrina, panna, sestra svatého Basilje	433

	Strana
Malchus Spáč, mučeník Efeský	498
Marcela, panna, mučenice	209
Marcelian a Marek, bratři	136
Marcelin, kněz, mučeník Římský	14
Marcelina, panna Milánská	404
Marcia, mučenice Cesarejská	58
Marcial, biskup, apoštol Galie	292
Marcial, mučeník Římský	351
Marcian, důstojník, mučeník Římský	130
Marcian, mučeník Koniežský	357
Marek (Mareš, Mařík, Marcus) a Marcelian, bratři	196
Marie Panny Navštívení	246
Marie Panny Karmelské	392
Maria, panna, mučenice Perská	78
Maria Bolestná, panna, mučenice	140
Maria Ognieská, manželka	175
Maria Magdalena, vzorná kajicnice	451
Marianna, panna, mučenice Perská	78
Marína, panna, Augustiniánka Spoletská	140
Marína Eskobarova, panna	342
Marína, panna, mučenice Španělka	417
Marius, samotář Overňský	76
Markéta (Margarita, Perla) Škotská, královna	82
Markéta (Margarita, Perla), panna, muč. Antiochijská	369
Martha, panna, mučenice Perská	78
Martha, matka svatého Simeona, vdova	309
Martha, panna, „Hospodyně Boží“	507
Martinian, mučeník Římský	258
Martinian Spáč, mučeník Efeský	493
Matur, mučeník Lyonský	16
Maximian Spáč, mučeník Efeský	493
Medard, biskup Noyonský	70
Meinverk, biskup Paderbornský	92
Methoděj, patriarcha Cařihradský	110
Methoděj, biskup Patarský, mučeník	154
Methoděj a Cyrill, apoštolové Slovanští	274
Methoděj, biskup Tyrský	381
Michael de Sanctis, Trinitář	322
Michael Malejský, mnich	366
Michelina, vdova Pesarská	150
Mikuláš (Mik, Mikeš, Michek, Nikolaus) Pik, mučeník Gorkumský	346
Mikuláš Popel, mučeník Gorkumský	346
Milan (Amant), důstojník, mučeník	413
Milona (Amata), Dominikánka	85
Milota (Amand), arcibiskup Bordóský	137

Mírek, Míroš, Mírota, Bedřich, Friedrich.	
Modest, pěstoun svatého Víta, mučenská	117
Mojžíš, komorník, mnich	486
Monegunda, vdova Túrská	258
Montan, voják, mučenská Římská	127
Mora, manželka, mučenice Habešská	119
Morand, mnich Clugnyský	25
Muska, panna, mučenice Voglejská	129
Mustiola, mučenice Chiusijská	263
Myropa, mučenice Chioská	372
Nabor, voják Římský, mučenská	97
Nabor, voják Milánský, mučenská	366
Nahum (Těšivoj), biskup Bulharský	155
Narození svatého Jana Křtitele	178
Narzal, mučenská Skylitská	406
Natalia Sabigota, mučenice	491
Navštívení Panny Marie	246
Nazarius, voják Římský, mučenská	97
Nazarius, biskup Koparský	148
Nazarius, mučenská Milánská	498
Neděle II. po Svatém Duchu	33
Neděle III. po Svatém Duchu	94
Neděle IV. po Svatém Duchu	141
Neděle V. po Svatém Duchu	202
Neděle VI. po Svatém Duchu	259
Neděle VII. po Svatém Duchu	348
Neděle VIII. po Svatém Duchu	397
Neděle IX. po Svatém Duchu	464
Nemesius, mučenská Římská	413
Nevolon, švec Faenzský	496
Nikander, důstojník, mučenská	130
Nikas, mučenská Gorkumská	346
Niketa, mučenice Lykijská	472
Nikostrát, mučenská Římská	327
Norbert, arcibiskup Magdeburský	46
Novát, kněz Římský	153
Odin Barot, probošt Fosánský	449
Odon, biskup Urgelský	326
Odrovaž Ivo, biskup Krakovský	447
Ofka viz: Eufemia.	
Olav II., král Norský	512
Oldřich (Ulrich), biskup Augšpurkský	271
Olech, Lech, Lešek viz: Alexander.	

	Strana
Olga, kněžna Ruská	858
Oliva, panna Anagnijská	25
Ondřej, mučovník Gorkumský	346
Ondřej Svorad, poustevník na Slovensku	408
Ondřej Faulhaber, kněz, mučovník	504
Ondřej, biskup Pražský	518
Onesim Divotvorce, mnich	381
Onufrij, poustevník Egyptský	99
Optát, biskup Africký	30
Orencius, voják, mučovník Arménský	182
Orlična (Akvilina), panna, mučnice	105
Orlična (Akvilina), muž. Lykijská	472
Oseáš, prorok Starozákonný	273
Ota (Otík, Otto), biskup, věrovec Pomořanský	252
 Památka všech svatých biskupů	 230
Pambo, poustevník Egyptský	242
Pamfil, kněz, spisovatel	13
Pantaleon, lékař, mučovník	487
Pantén, učitel Alexandrijský	328
Pantik, paník, mučovník Lyonský	16
Paula (Pavla), panna, mučnice Malazská	136
Paulin (Pavlin) z Noly, biskup	164
Paulin (Pavlin), biskup Lucký	365
Paulina (Pavlina), panna, mučnice Římská	58
Pavel, mučovník Palestinský	13
Pavel, biskup Cařihradský	65
Pavel a Jan, bratři mučovníci	195
Pavel, kníže apoštol národů	223
Pavel I., papež	265
Pavel, jahen Kordovský	440
Pavel, mučovník Cesarejský	481
Pelagia, panna, mučnice Antiochijská	80
Pelagius, pacholík, mučovník Kordovský	198
Pelhřím (Peregrin), mučovník Římský	503
Petr, mučovník Římský	14
Petr David, kníže Muromský	193
Petr a Pavel, knížata apoštolská	219
Petr Lucemburský, kardinál	311
Petr „od kříže“, Servita Viterbský	317
Petr, mučovník Gorkumský	346
Petronila, abatyše Premonstrátská	55
Písaně Cyrillo-Methodějské	304
Pius I., papež, mučovník	355
Plutarch, mučovník Alexandrijský	209

	Strana
Poncia, abatyše Premonstrátka	55
Porfyrij, sluha, mučeník Cesarejský	13
Potamiana, panna, mučenice Alexandrijská	209
Pothin (Fotin), biskup Lyonský	19
Pravomil (Justin), mučeník Římský	413
Pravoslav (Justus), patron Volterský	46
Pravoslava (Justa), hrnčířka, mučenice	502
Praxeda, panna, Římanka	446
Primitiv, mučeník Římský	413
Primus a Felician, bratři, mučeníci	77
Priska (Priscila) i Akvila (Orel), manželé	335
Proces, mučeník Římský	258
Prokop (Proch, Prokeš), opat Sázavský, patron	265
Prokop (Proch, Prokeš), mučeník Cesarejský	334
Prosper, spisovatel církevní	191
Protas (Tas, Tasek) a Gervás, mučeníci	146
Pulcheria (Kráska), panna, císařovna Cařihradská	324
Rainelda, panna, mučenice	396
Rainer, citerák, poustevník Pisanský	133
Rajmund Tulúský, vdovec	262
Redempta, panna Římská	461
Regina (Rynka), hraběnka Belgická	243
Regis (Reži) František, Jesuita	123
Robert, opat, Angličan	65
Roman, arcibiskup Rouenský	456
Romula (Hrona), panna Římská	461
Rozeslání svatých apoštolů	385
Rufína, panna, mučenice Římská	352
Rufína, mučenice Segovská	502
Rumold, patriarcha Mechelenský	240
Rynka (Regina), hraběnka Belgická	243
Řehoř Utrechtský, věrověst Frisův	41
Sabigota Natalia, mučenice Kordovská	491
Salóna, manželka Zebedeova	228
Salvius, biskup, mučeník Valasienský	199
Samson, lékař, kněz Cařihradský	208
Sanktus (Svatoň, Svatoslav), mučeník Lyonský	16
Sára, panna, abatyše Lybijská	373
Sedmero bratři mučeniků Římských	35
Sedmero Spáči, mučeniků Efeských	493
Segolena, vdova, abatyše	473
Sekunda, panna, mučenice Římská	352

	Strana
Sekunda, mučenice Skylitská	406
Seleuk, setník, mučeník Cesarejský	18
Sempronia, panna, mučenice Barcelonská	493
Serafina Římská	514
Serapion Spáč, mučovník Efeský	493
Seren (Jason), mučovník Alexandrijský	209
Sever (Šebír), kněz Lucký	365
Severa, panna Trevírská	489
Silas (Silvan), soudruh svatého Pavla apoštola	372
Silvan, mučovník Římský	351
Silver, papež, mučovník	150
Simplicius, mučovník Římský	511
Skariberga, panenská choť	423
Smíl (Eusebius), biskup Samosatský	160
Smíl (Eusebius), biskup Laodikejský	264
Sopater, žák svatého Pavla apoštola	187
Speciosa, panna Pavijská	139
Sperát, mučovník Skylitský	406
Srdce nejsvětější Pána Ježíše	11
Staktej, mučovník Římský	413
Starosta, kněžna, panna, mučenice Španělka	439
Stratonik, měšťan, mučovník Lentinský	472
Svatoň, Svatoslav (Sauktus), mučovník Lyonský	16
Svorad Ondřej, poustevník na Slovensku	408
Symforosa a sedm synů mučovníků	413
Symmach, papež	433
Syntycha, jahenka ve Filipech	457
Syra, světice Troyeská	75
 Šebír (Sever), kněz Lucký	 365
Šimon (Šimek, Šich, Šicha) Lipnický, Minorita Krakovský	425
Šťastný viz: Felix.	
 Tacian Dulas, mučovník Cilicijský	 118
Tas, Tasek viz: Prothasius	146
Těch, Těšek, Kliment viz: Klément	
Techilda, panna, princezna královská	218
Těla Božího Slavnost	3
Terencian, vojevůdce, mučovník Římský	195
Těšivoj (Nahum), biskup	155
Thea, panna, mučenice Cesarejská	481
Thekla, panna, mučenice Perská	78
Theobald (Děpolt), hrahě, poustevník	240
Theobald (Děpolt) vojin, mučovník	365
Theodemír, mnich, mučovník Kordovský	480

	Strana
Theodorich (Dětrich, Jetřich), mučovník Gorkumský	846
Theodul, vojín, mučovník Africký	188
Theofil (Bohumil), arcibiskup Hnězdenský	83
Theofil (Bohumil) Mladší, mučovník	456
Thimotheus (Bohajoj, Bohuslav, Bohuš), manžel, mučovník Habešský	119
Trankvillin, mučovník Římský	316
Trojecia (Trieza), panna Poitierská	79
Tuskana, vdova, Joannitka	384
Udalrich (Ulrich, Oldřich), biskup Angěpurský	271
Ursicin, biskup Pavijský	159
Václav II., král Český	162
Valdštejn Jan Bedřich, arcibiskup Pražský	26
Valens, jahen, mučovník Cesarejský	13
Valentina, panna, mučovice Cesarejská	481
Valeria, mučovice Cesarejská	58
Vandregisil, zakladatel klášterů	455
Veronika (Veróna) Giuliani, panna	338
Vestina, mučovice Skylitská	406
Veturius, mučovník Skylitský	406
Vigilius (Bdihost, Bdina), biskup	201
Viktor (Vítěz), důstojník, mučovník	442
Viktor (Vítěz), papež, mučovník	499
Viktorin, mučovník Římský	327
Vilehad, mučovník Gorkumský	846
Vilém (Guilielmus), opat Salernský	188
Vilgefortis (Starosta), kněžna, panna, mučovice	439
Vilibald, první biskup Eichstádtský	320
Vincenc (Čeněk) z Pauly, zakladatel řádu	426
Vít (Vítek, Vitásek), Modest a Krescencia (Rostislava)	116
Vitalis, mučovník Římský	851
Vladimír, kníže Ruské	388
Vulmar, poustevník, zakladatel klášterů	438
Zdik Jindřich (Hynek), biskup Olomoucký	198
Zenas, sluha, mučovník Arabský	176
Zenon, důstojník, mučovník Arabský	176
Zlata (Aurea), mučovice Kordovská	486
Zlatko (Aurelius), mučovník Kordovský	491
Zoa, manželka, mučovice Římská	309
Zoil, mučovník Kordovský	212
Ždan (Desiderát), biskup Besançonský	494
Žofia (Žofka, Sophia), vdova, šlechtice	32